MAGYAR KÖZLÖNY

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG HIVATALOS LAPJA

Budapest,

2005. január 21.,

péntek

8/II. szám

Ára: 15 801,– Ft

TARTALOMJEGYZÉK

1/2005. (I. 21.) OM r. Az érettségi vizsga részletes követelményeirõl szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet módosításáról

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány tagjainak rendeletei

Az oktatási miniszter 1/2005. (I. 21.) OM rendelete

az érettségi vizsga részletes követelményeirõl szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet módosításáról

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 94. §-a (1) bekezdésének *h)* pontjában foglalt felhatalmazás alapján, az érettségi vizsga vizsgaszabályzatáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet 63. §-ának (12) bekezdésében foglaltak végrehajtására a következõket rendelem el:

1. §

Az érettségi vizsga részletes követelményeirõl szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet (a továbbiakban R.) mellékletében szereplõ érettségi vizsgatárgyakhoz tartozó vizsgaleírások helyébe – az evangélikus hittan, a hangkultúra, a hangtani és akusztikai ismeretek érettségi vizsgatárgyak vizsgaleírásainak változatlanul hagyása mellett – az e rendelet *mellékletében* meghatározott vizsgaleírások lépnek.

2. §

Az R. melléklete kiegészül az e rendelet mellékletében meghatározott belügyi rendészeti ismeretek, judaisztika, gazdasági ismeretek, katonai alapismeretek, valamint utazás és turizmus érettségi vizsgatárgyak részletes követelményeivel és vizsgaleírásával.

3. §

A vizsgabizottságot mûködtetõ intézménynek az érettségi vizsgával összefüggõ, az általános és részletes követelményekbõl levezethetõ, a vizsgaleírásnak megfelelõ, a vizsgát érintõ tartalmi és eljárásbeli tudnivalókat a május–júniusi, illetve a február–márciusi vizsgaidõszak kezdete elõtt legalább hatvan nappal nyilvánosságra kell hoznia, és a vizsgára jelentkezõk számára elérhetõvé kell tennie. A szeptember–októberi vizsgaidõszakban a május–júniusi vizsgaidõszakra nyilvánosságra hozott tudnivalók érvényesek.

4. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követõ 15. napon lép hatályba.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejûleg az „ÁBRÁZOLÓ GEOMETRIA” vizsgatárgy címe helyébe az „ÁBRÁZOLÓ ÉS MÛVÉSZETI GEOMETRIA”, a „BEVEZETÉS A FILOZÓFIÁBA” vizsgatárgy címe helyébe a „FILOZÓFIA” cím lép.

Dr. Magyar Bálint s. k.,
oktatási miniszter

Melléklet az 1/2005. (I. 21.) OM rendelethez

[Melléklet a 40/2002. (V. 24.) OM rendelethez]

[ANGOL NYELV]
"II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az írásbeli vizsga idõtartama 180 perc, a szóbeli vizsgáé 15 perc.

A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az írásbeli vizsgarész egyes részeinek megoldására szánt idõtartamot és ezek arányát az értékelésben.

		Idõtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
	SZÜNET			
	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
Szóbeli vizsgarész	Beszédkészség	15	22	33
	Összesen:	—	100	150

A középszintû vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2–B1 szintjeit. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül. A központi feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévõ tanulók is le tudják tenni a vizsgát.

Értékelés

- Az írásbeli vizsgarész egyes részeinek értékelése egymástól független.
- Az írásbeli vizsgarész minden részében csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak az írásbeli és a szóbeli vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át.
- A feladatsorok elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési útmutató alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség részek értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkészség részek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes részekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szövegben

A2:

- a lényeget (a szöveg célját) megérteni,
- eseménysorokat követni,
- kulcsinformációkat megérteni,

B1:

- a gondolatmenet lényegét megérteni,
- véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni,
- egyes részinformációkat kiszûrni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerû,
- hétköznapi nyelven íródott, és fõként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- utasítások (pl. feliratok, használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, menetrend, prospektus, mûsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztõ szövegek,
- egyszerû elbeszélõ szövegek.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- hiányos szöveg kiegészítése (szavak, kifejezések pótlása elõre megadott listából vagy anélkül),
- rövid választ igénylõ, nyitott kérdések,
- a szövegbõl kiemelt mellékmondat, mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- képek, események, összekevert bekezdések sorrendbe rakása,
- egymáshoz rendelés, pl.:
  - cím, kép, összegzõ mondat szöveg(rész)hez, bekezdéshez rendelése,
  - szavak, kifejezések, definíciók, szinonimák egymáshoz rendelése a szövegösszefüggés alapján,
  - vélemények, kijelentések, események személyekhez kapcsolása,
  - csoportosítás megadott kategóriák szerint.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3–4 szövegbõl és 3–4 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is (pl. apróhirdetések). A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 900–1200 szó. A feladatsor 25–30 itembõl áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások angol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

A2:

- az alapvetõ nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten,

B1:

- gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérõ feladatokban,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerû,
- hétköznapi nyelven íródott, és fõként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- hiányos szöveg kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetõség közül egy helyes kiválasztása),
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy elõre megadott szókészletbõl,
- megadott szavak megfelelõen képzett alakjainak vagy a belõlük képzett új szavaknak a szövegbe illesztése,
- mondatátalakítás (az új mondat eleje vagy eleje és vége megadva),
- összekevert szavakból mondatalkotás.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 3–4 feladatból, összesen 25–30 itembõl áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 300–500 szó.

A feladatok egy mondatszintû feladat kivételével szövegekre épülnek.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások angol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy csak kissé eltérõ anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelõen.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szöveg

A2:
- témáját felismerni,
- lényegét megérteni,
- kulcsfontosságú szavait megérteni,
- legalapvetõbb adatszerû információit kiszûrni,

B1:
- gondolatmenetét nagy vonalakban követni,
- egyes tényszerû részinformációkat megérteni.

A felhasznált szöveg
- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélõk közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélõ közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minõsége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:
- hétköznapi nyelven hangzik el, szinte kizárólag gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,
- lassú, de még normál beszédtempójú,
- a standard kiejtés(ek)nek megfelelõ,
- tisztán artikulált,
- tartalmilag kifejezetten egyszerû,

B1:
- hétköznapi nyelven hangzik el, alapvetõen gyakran használt nyelvtani szerkezetekbõl és lexikai elemekbõl építkezõ,
- normál tempójú,
- a standard kiejtés(ek)hez közel álló,
- tartalmilag és szerkezetileg mérsékelten összetett.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:
- közérdekû bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülõtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítõ, információs szolgálatok: útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülõtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. idõjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,

- mûsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, ûrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylõ nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a hallott szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3 szövegbõl és 3 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is (pl. hirdetések). A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes idõtartama kb. 5–8 perc. A feladatsor kb. 20–25 itembõl áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások angol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten idegen nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd *Témakörök* címû részt),

A2:
- a személyével, illetve közvetlen környezetével kapcsolatos témákról írni,
- az adott témáról egyszerû kifejezéseket használva írni,
- egyszerû mondatokból álló rövid, összefüggõ szöveget írni,
- a szöveg mondatai között lévõ alapvetõ logikai kapcsolatokat egyszerû nyelvi eszközökkel (pl. a leggyakrabban használt kötõszavakkal) kifejezni,
- néhány egyszerû szerkezetet és alapvetõ helyesírási szabályt úgy használni, hogy a hibák ellenére érthetõ legyen a mondanivaló,

B1:
- ismert, köznapi témákról írni és véleményét is megfogalmazni,
- meglévõ szókincsét változatosan használni,
- a szöveget megfelelõen felépíteni és tagolni, a logikai viszonyok kifejezését szolgáló nyelvi eszközöket alkalmazni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelõ stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelõ írásmûvet létrehozni,
- egyszerû nyelvtani szerkezeteket, nyelvi fordulatokat és a helyesírási szabályokat általában biztonsággal alkalmazni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek
- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetõek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:
- rövid személyes jellegû közlés (pl. üzenet, naplóbejegyzés),
- üdvözlõlap,
- meghívó,
- magánjellegû vagy intézménynek (pl. nyelviskolának) szóló levél.

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmû keletkezik, az ehhez illeszkedõ szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmû célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A feladatok a következõ feladattípusok egy vagy több elemét tartalmazhatják:
- meghatározott szituációban megadott szempontok alapján történõ szövegalkotás,
- verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok, stb.) alapján történõ szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,

- vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek, képsorok, grafikonok, táblázatok, stb.) alapján történõ szövegalkotás.

A vizsga két feladatból áll. Az *elsõ feladat* egy rövidebb, interakciós és tranzakciós szöveg, a *második feladat* egy hosszabb, véleménykifejtõ szöveg létrehozása megadott szempontok alapján. A vizsgázónak az elsõ feladatban 50–80 szót, a második feladatban körülbelül 100–120 szót kell írnia.

A feladatmeghatározás és a segédanyagok angol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ részek nyelvi szintjénél. A verbális segédanyagok hossza maximum 150 szó.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni, és a kommunikációs szándékoknak megfelelõ beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelõ kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* címû részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelõen, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni),

A2:

- saját magáról és közvetlen környezetérõl egyszerû, begyakorolt nyelvi eszközökkel röviden és többnyire érthetõen megnyilatkozni,
- egyszerû, begyakorolt beszélgetésekben részt venni,
- kiszámítható, mindennapi helyzetekben rutin feladatokat megoldani (pl. vásárlás),
- érezhetõ akcentusa és esetenként akadozó beszédtempója ellenére többnyire érthetõen beszélni,

B1:

- az egyszerû nyelvi eszközök széles skáláját rugalmasan használni, és ezzel mondanivalójának nagy részét egyszerûen kifejezni,
- ismerõs témáról folyó társalgásban részt venni,

- kevésbé begyakorolt mindennapi helyzetekben felmerülõ feladatokat megoldani,
- viszonylag folyékonyan elmondani egy történetet, beszámolni élményeirõl és érzéseirõl,
- érezhetõ akcentusa és esetleg lassú beszédtempója ellenére érthetõen beszélni.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgafeladatokban elõforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelmûen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- társalgás,
- szituációs feladat,
- önálló témakifejtés segédanyagok (vizuális és verbális) alapján.

A vizsga három feladatból áll. A feladatsort a vizsgázó húzza. A feladatok kidolgozásához felkészülési idõ nincs, de a második és harmadik feladat végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül fél perc) gondolkodási idõ áll rendelkezésére.

A feladatsorhoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az elõre megtervezett közbeszólásokat, kérdéseket és megjegyzéseket is.

A vizsga rövid *bevezetõ, bemelegítõ kérdésekkel* kezdõdik, amelyek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon az angol nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

Az *elsõ feladatban, a társalgásban* a vizsgázó néhány olyan kérdésre válaszol, amelyek saját személyéhez, közvetlen környezetéhez és hétköznapi tevékenységeihez kapcsolódnak. A társalgás három témát érint röviden.

A *második feladat, a szituációs feladat* során a vizsgázónak a mindennapi élet helyzeteihez hasonlító szituációban kell részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A vizsgázó feladata az, hogy a feladatlapon meghatározott helyzetben, a meghatározott cél elérése érdekében különbözõ kommunikációs szándékok felhasználásával beszélgetést (interakciót vagy tranzakciót) folytasson, azaz szükség esetén megfelelõ kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzottakra megfelelõen reagáljon. A vizsgázó számára készült angol nyelvû leírás rögzíti a szituációt, a szerepeket és az elérendõ célt, továbbá tartalmazhat néhány szavas angol szöveget, egyszerû képet, rajzot, ábrát.

A harmadik feladatban, az önálló témakifejtésben, a vizsgázónak azt kell megmutatnia, hogy képes-e hétköznapi, élettapasztalatokhoz kapcsolódó témákban gondolatait, véleményét részletesen, összefüggõen kifejteni képek és irányítószempontok alapján.

A vizsgázónak ebben a feladatban egy témáról a hozzá kapcsolódó két-három kép (fénykép, rajz) és megadott irányítószempontok alapján kell beszélnie. Ha a vizsgázó elakad, eltér a megadott szempontoktól, vagy mondanivalója elfogy, a vizsgáztató rövid segítõ kérdéseket tehet fel. Ezeket a kérdéseket a vizsgáztatói példánynak tartalmaznia kell.

A feladatmeghatározás és a verbális segédanyagok angol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szaktanár a vizsgázók létszámának megfelelõ mennyiségû feladatsort állít össze.

Értékelés

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok értékelése egymástól független.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az írásbeli vizsga idõtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé 20 perc.

A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek idõtartamát és arányát az értékelésben.

Vizsgarész		Idõtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
	SZÜNET			
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
Szóbeli	Beszédkészség	20	20	30
	Összesen:	—	100	150

Az emelt szintû vizsga az Európa Tanács skálája B2 szintjének felel meg. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak mind az öt vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át.
- Minden vizsgarész elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési útmutatók alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarészek értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkészség vizsgarészek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szövegben

- a gondolatmenetet követni,
- véleményeket, érvelést követni,
- az információkat megfelelõ részletességgel megérteni,
- a szerzõ álláspontjára következtetni,
- a szerzõ, illetve a szereplõk érzéseire, érzelmeire következtetni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- utasítások (pl. használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. mûsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztõ szövegek,
- publicisztikai írások
- elbeszélõ szövegek,
- (modern) szépirodalmi szövegek.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- hiányos szöveg kiegészítése (szavak, kifejezések pótlása elõre megadott listából vagy anélkül),
- rövid választ igénylõ, nyitott kérdések,
- a szövegbõl kiemelt mellékmondat, mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- képek, események, összekevert bekezdések sorrendbe rakása,
- egymáshoz rendelés, pl.:
  - cím, kép, összegzõ mondat szöveg(rész)hez, bekezdéshez rendelése,
  - szavak, kifejezések, definíciók, szinonimák egymáshoz rendelése a szövegösszefüggés alapján,

– vélemények, kijelentések, események személyekhez kapcsolása,
– csoportosítás megadott kategóriák szerint.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 4 szövegbõl és 4 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is (pl. apróhirdetések). A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1300–1500 szó. A feladatsor 25–30 itembõl áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások angol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérõ feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

Középszinten a vizsgázó képes az alapvetõ és gyakran használt nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére, illetve helyes használatára. *Emelt szinten* a vizsgázó változatos és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- hiányos szöveg kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetõség közül egy helyes kiválasztása),
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy elõre megadott szókészletbõl,
- megadott szavak megfelelõen képzett alakjainak vagy a belõlük képzett új szavaknak a szövegbe illesztése,
- hibaazonosítás.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 4–5 feladatból, 35–45 itembõl áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 550–800 szó.

Valamennyi feladat szövegre épül.

Egy adott feladat több nyelvi jelenségre is rákérdezhet.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások angol nyelvûek, amelyek nyelvi szintje azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy csak kissé eltérõ anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelõen.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szöveg

- gondolatmenetét részleteiben is követni,
- egyes tényszerû részinformációit megérteni,
- megértésén túl a szövegkörnyezetbõl következtetni az egyes beszélõk álláspontjára,
- megértésén túl a szövegkörnyezetbõl következtetni a beszélõk érzelmeire és egymáshoz való viszonyára.

A vizsgán használt szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- változatos nyelvtani szerkezetekbõl és lexikai elemekbõl építkezõ,
- természetes, a szöveg jellegének megfelelõen változatos tempójú,
- tartalmilag és szerkezetileg összetett,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,

- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélõk közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélõ közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minõsége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- közérdekû bejelentések, közlemények,
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítõ),
- utasítások,
- médiaközlemények (pl. rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- mûsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- általános érdeklõdésre számot tartó témáról szóló ismeretterjesztõ szövegek.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezõk is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélõk száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Középszinten a vizsgázónak döntõen a mindennapi élet helyzeteiben elhangzó szövegeket kell megértenie, amelyek tartalmilag és szerkezetileg egyértelmûek. *Emelt szinten* olyan szövegek is elõfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Középszinten a szövegek nyelvileg egyszerûbbek, *emelt szinten* pedig a mûvelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is elõfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- térképkövetés,
- ûrlapok kitöltése,
- táblázatok kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ (3–5 szó) igénylõ nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3–4 szövegbõl és 3–4 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált felvételek együttes idõtartama 8–10 perc. A feladatsor 25–30 itembõl áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások angol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten angol nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd a *Témakörök* címû részt),
- a megadott témákat általános nézõpontból is tárgyalni,
- álláspontját viszonylag árnyaltan, érvelését rendszerezetten kifejteni,
- a nyelvi eszközök széles skálájának változatos alkalmazásával összefüggõ, megfelelõen tagolt, logikusan felépített szöveget létrehozni,
- a nyelvtani struktúrákat, valamint a helyesírás szabályait rendszerszerû hibák nélkül, nagy biztonsággal alkalmazni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelõ stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelõ írásmûvet létrehozni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetõek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,

- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:
- magánjellegû vagy intézménynek szóló levél,
- olvasói levél,
- cikk (diák)újság számára.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó személyes nézõpontból ír hozzá közel álló, mindennapi, személyével kapcsolatos vagy õt érdeklõ témákról, míg *emelt szinten* az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy *középszinten* a vizsgázó röviden, egyszerûen, összefüggõ mondatokban, *emelt szinten* pedig részletesen, változatos szókinccsel, nyelvileg igényesebben és pontosabban ír.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmû keletkezik, az ehhez illeszkedõ szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmû célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípus fordulhat elõ:
- meghatározott szituációban megadott szempontok alapján történõ szövegalkotás,
- verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok) alapján történõ szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,
- vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek, képsorok, grafikonok, táblázatok) alapján történõ szövegalkotás.

A vizsgarész két feladatból áll. Mindkét feladatot megadott szempontok alapján kell kidolgozni. Az *elsõ feladat* egy rövidebb, interakciós és tranzakciós szöveg, a *második feladat* egy hosszabb, véleménykifejtõ szöveg létrehozása. A vizsgázónak az elsõ feladatban 100–150 szót, a második feladatban 200–250 szót kell írnia.

A feladatmeghatározás, és a segédanyagok angol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél. A verbális segédanyagok hossza maximum 150 szó.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelõ beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelõ kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* címû részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelõen, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni),
- folyékonyan, helyesen és hatékonyan használni a nyelvet,
- gondolatait, álláspontját következetesen, folyamatosan kifejteni,
- a megadott témákat általánosabb nézõpontból is tárgyalni,
- folyamatosan és természetesen részt venni a különbözõ témájú társalgásokban,
- bonyolultabb, váratlan elemeket is tartalmazó feladatokat sikeresen megoldani,
- elmagyarázni álláspontját, világosan érvelni,
- enyhe akcentusa ellenére természetes kiejtéssel, hanglejtéssel és normál beszédtempóban beszélni.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó a megadott témakörökön belül a személyes vonatkozásokat fejti ki. *Emelt szinten* a vizsgázó az adott témákról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy *középszinten* a vizsgázó el tudja érni, hogy az adott helyzetben kommunikáció jöjjön létre, és ezáltal szándéka megvalósul. Rövid, egyszerû mondatokban fejezi ki magát. *Emelt szinten* a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát.

A feladatok és a feladatsorok jellemzõi

A vizsgafeladatokban elõforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelmûen meghatározza a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- társalgás,
- vita (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása),
- önálló témakifejtés vizuális segédanyagok alapján.

A vizsga három feladatból áll. A feladatsort a vizsgázó húzza. A feladatok kidolgozásához felkészülési idõ nincs, de a második és a harmadik feladat végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül feladatonként fél perc) gondolkodási idõ áll rendelkezésére.

A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az elõre megtervezett segítõ kérdéseket és megjegyzéseket is.

A vizsga rövid *bevezetõ, bemelegítõ kérdésekkel* kezdõdik, amelyek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon az angol nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

Az *elsõ feladat, a társalgás,* azt méri, hogy a vizsgázó képes-e olyan témákat érintõ beszélgetésben részt venni, amelyek nem hétköznapi tevékenységéhez, hanem elvontabb jelenségekhez kapcsolódnak.

A *második feladat, a vita,* egy adott témához kapcsolódó provokatív állítás megvitatása a vizsgáztatóval. A vizsgázó feladata az, hogy az adott állítás mellett, vagy ellen érveljen, kifejtse álláspontját, és reagáljon vitapartnere álláspontjára. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az adott témához kapcsolódó lehetséges érveket, amelyeket a vizsgáztató a beszélgetés során használhat.

A *harmadik feladatban, az önálló témakifejtésben* a vizsgázónak egy problémakörrõl kell gondolatait és véleményét önállóan, összefüggõen és részletesen kifejtenie vizuális segédanyagokból (képek, rajzok, grafikonok, stb.) kiindulva. Ha a vizsgázó elakad, vagy mondanivalója elfogy, a vizsgáztató segítõ kérdéseket tehet fel. Ezeket a kérdéseket a vizsgáztatói példánynak tartalmaznia kell.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások és a segédanyagok angol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok értékelése egymástól független.

A vizsgát mindig egy kérdezõ tanár bonyolítja le, a vizsgáztatói példány elõírásainak megfelelõen. A másik két vizsgáztató értékel a központi értékelési útmutató alapján. A vitás esetekben a három tanár szótöbbséggel dönt.”

[BIOLÓGIA]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 120 perc	Szóbeli vizsga 15 perc	
8–10 feladatból álló feladatsor (80 részfeladat)	A) altétel: projektmunka* vagy gyakorlati feladat	B) altétel: egy téma kifejtése
100 pont	25 pont	25 pont

*Projektmunkát csak akkor választhat a vizsgázó, ha az adott vizsgaidõszakban valamely oktatási intézménnyel tanulói jogviszonyban áll.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Tartalmi szerkezet

A vizsgafeladatok a középszintû követelményrendszerben megadott bármely témakört érinthetik. A vizsgakövetelményekben megfogalmazott kompetenciák közül az *írásbeli* vizsga az alábbiakra helyezi a hangsúlyt:

- biológiai tények és elvek felidézésének képessége,
- a jelenségek közti kapcsolatok felismerésének képessége,
- a biológiai megfigyelések és kísérletek értelmezésének készsége,
- szakmai szövegek, ill. ábrák értelmezésének a képessége.

A feladatsor és a feladatok jellemzõi

A feladatsor 8–10 feladatból áll. Minden feladat több részfeladatot tartalmaz. Egy feladaton belül szerepelhetnek egyszerû (ismeretet felidézõ) és értékelõ (problémára irányuló) részfeladatok is. Ez utóbbiak kapcsolódhatnak kísérlet leírásához vagy szöveg, kép értelmezéséhez. A részfeladatok közel 50%-a egyszerû zárt végû feladat.

Feladattípusok

a) Feleletválasztós feladatok

- igaz/ hamis állítás;
- egyszerû választás;
- összetett választás (a helyes betûk felsorolásával);
- négyféle asszociáció;
- struktúra-funkció, illetve ábraelemzés;
- illesztés (párosítás, besorolás – két halmaz közti kapcsolat).

b) Feleletalkotó feladatok

- rövid válasz (nem meghatározás, hacsak a követelményrendszerben nem szerepel ez egyértelmûen);
- ábrakészítés vagy -kiegészítés.

Értékelés

A középszintû írásbeli vizsgán 100 vizsgapont szerezhetõ. A vizsgadolgozatot a szaktanár a központi javítási-értékelési útmutató alapján pontszámmal minõsíti. A vizsgázó által elért dolgozatpontokat 1,25-tel szorozva kapjuk meg a vizsgapontok számát, pl. a dolgozatban szerzett 80 pont esetén 80 *1,25 = 100 pont. Ha az így kiszámított vizsgapont nem egész szám, akkor a kerekítés szabályai alapján kell kerekíteni.

SZÓBELI VIZSGA

A vizsgakövetelményekben megfogalmazott kompetenciák közül a szóbeli vizsga az alábbiakra helyezi a hangsúlyt:

- a rendszeres biológiai megfigyelések, egyszerû kísérletek elvégzésének, értelmezésének készsége,
- az ismeretek alapján az álláspont megfogalmazása, a mellette való érvelés képessége,
- a helyi, ill. regionális problémák ismerete,
- a biológiai ismeretek alkalmazásának képessége a helyes életmód kialakítása, a fontosabb betegségek és megelõzési módjaik, illetve a környezetvédelmi ismeretek összefüggésében.

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának és értékelési útmutatójának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. Amennyiben a vizsgázó a szóbeli elsõ részében a projektmunkát választja, akkor ez a munka a jelölt által önállóan elvégzett és a projektmunkát segítõ tanár által ellenõrzött vizsgálat (kísérlet vagy megfigyelés). Ennek eredménye a projektmunka jegyzõkönyve, amely mindig tartalmazza a vizsgált probléma megfogalmazását, az alkalmazott módszert, a tapasztalatokat, a tapasztalatok értékelését és a felhasznált szakirodalom listáját. A projekt témáját a jelölt szabadon választhatja meg, majd szaktanárával egyezteti. A projektmunkát segítõ tanárnak el kell utasítania a témaválasztást, amennyiben az megítélése szerint balesetveszélyes, egészségkárosító, környezetszennyezõ, törvénysértõ vagy az iskolai munkát akadályozza.

A középszintû szóbeli vizsgán a jelölt segédeszközként az Állat- és Növényismeret c. könyvet, vagy ezzel egyenértékû információt tartalmazó egyéb kiadványt, ezen kívül a kísérletekhez szükséges eszközöket veheti igénybe, amelyeket a vizsgáztató intézménynek kell biztosítania.

A jelölt a felkészülési idõ alatt – a tételétõl függõen – elvégzi a vizsgálatot, illetve elemzést, majd – a tétel által megkívánt módon – rögzíti eredményeit. A jelölt a felkészülési idõ alatt készített vázlatát használhatja.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. A vizsgáztatónak lehetõvé kell tennie, hogy a vizsgázó gondolatmenetét önállóan fejtse ki, majd – amennyiben a feladat ez – álláspontját is megfogalmazza és megvédje.

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A tételsor legalább 20 tételbõl áll. Valamennyi tételhez két altétel – A) és B) – tartozik. Egy tétel két altétele nem vonatkozhat azonos témára.

A tétel jellemzõi

Az A) altétel a jelölt választása szerint lehet

- projektmunka bemutatása

vagy

- laboratóriumi vizsgálat (*a részletes követelményekben dõlt betûvel szedett lehetõségek közül*) vagy fajismerethez kapcsolódó feladat (ezek a lehetõségek 50-50% arányban szerepeljenek az altételek között). Ez utóbbi lehet
  - növényfaj meghatározása és ökológiai igényeinek jellemzése a Növényismeret könyv segítségével

  vagy
  - több állat-, illetve növényfaj morfológiai és ökológiai jellemzésének összevetése

  vagy
  - nemzeti park, természetvédelmi terület, ill. az iskolához közeli életközösség élõvilágának jellemzése segédanyag (például képanyag – videofilm, dia, fénykép, fajlista, térkép) alapján.

Ha a vizsgázó a projektmunkát választja, az elkészített munkát legkésõbb az írásbeli vizsgaidõszak kezdetéig be kell adnia a vizsgabizottságot mûködtetõ intézménynek. Ha határidõre nem adja be, akkor a szóbeli vizsgán A) altételt kell húznia. A leadott projektmunka írásbeli dolgozatként kezelendõ.

A B) altétel egy életközeli probléma egészségtani, környezetvédelmi, ökológiai vonatkozásairól szóló kifejtés. A B altételeket az ember szervezete és egészsége, valamint a természet- és a környezet védelme témakörbõl kell összeállítani. Amennyiben a téma ezt indokolja, a feladat igényelje a vizsgázó véleményének megfogalmazását is.

Értékelés

A két altételre 25-25 pont adható.

Az A) altétel értékelési szempontjai

Projektmunka esetén:

A beadott munka értékelése:	
A fölvetett kérdés (probléma) pontos megfogalmazása	2 pont
A megfigyelés / kísérlet módszereinek, eszközeinek leírása	3 pont
A megfigyelés/kísérlet eredményeinek rögzítése, megjelenítése	5 pont
Az irodalom (pontosság, célszerûség, hivatkozások)	2 pont
Nyelvhelyesség, tagolás, cím, fejezetcímek pontossága	3 pont
	15 pont
A munka bemutatásának értékelése:	
A munka céljának pontos megfogalmazása	2 pont
A megfigyelés / kísérlet módszereinek, eszközeinek leírása	3 pont
A tapasztalatok lényegre törõ összefoglalása	3 pont
Koherens, logikus fölépítés	2 pont
	10 pont
A projektmunkára összesen:	**25 pont**

A szóbeli vizsgán húzott altétel értékelése:

A feladat megértése és helyes elvégzése	5–10 pont
Az értékelés tartalmi helyessége	15–10 pont
A felelet fölépítése, nyelvi kifejezõkészség	5 pont
Összesen:	**25 pont**

Az A) altétel (amennyiben az nem projektmunka bemutatása) tartalmi összetevõre adható maximum 20 pont részpontjait a feladat jellegének és nehézségének megfelelõ felosztásban az egyes tételek összeállításakor kidolgozott részletes pontozási útmutató tartalmazza.

A felelet felépítésének és elõadásának értékelése:

- Ha a vizsgázó mondandóját önállóan (segítség nélkül) és logikus gondolatmenetbe illesztve, összefüggõen és a nyelvhelyesség szabályainak megfelelõen adta elõ 5 pont
- Ha a gondolatmenet nem alkot összefüggõ egészet, de az elmondott állítások önmagukban helytállók (például a tapasztalatok és a magyarázatok nem kapcsolódnak egymáshoz) 4 pont
- Ha a tényeket és összefüggéseket önállóan nem, de tanári segítséggel pótlólag sikeresen megválaszolta 3 pont
- Ha a tények fölidézése tanári segítséggel is csak részlegesen, pontatlanul sikerült 2 pont
- Ha a tanári segítséggel fölidézett tények közt nem vagy alig volt összefüggés 1 pont
- Ha tanári segítséggel sem tudott hozzászólni a témához 0 pont

A *B) altétel értékelésének szempontjai*

Az érvelés alapjául szolgáló tények ismerete	15–20 pont
A véleményalkotás módja, ellentétes vélemények összevetése	5–0 pont
A felelet felépítése, nyelvi kifejezõkészség	5 pont
Összesen	**25 pont**

A B) altétel tartalmi összetevõire adható maximum 20 pont részpontjait a feladat jellegének és nehézségének megfelelõ felosztásban az egyes tételek összeállításakor kidolgozott részletes pontozási útmutató tartalmazza. A felelet felépítésének és elõadásának értékelésében az A) altételben leírtak az irányadók.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 20 perc
Egy 8–10 feladatot tartalmazó feladatsor	Egy választható esszé- vagy problémafeladat	Egy A és egy B tétel elõadása
80 pont	20 pont	50 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Az írásbeli vizsgán szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép használható.

Tartalmi szerkezet

A feladatsor elsõ része a követelményrendszer egészét lefedõ feladatokból áll.

A feladatsor második része, a jelölt által választható esszék, illetve problémafeladatok minden évben az alábbi két témakörbõl kerülnek ki:

a) az ember élettana és szervezettana, egészséges életmód;

b) ökológia, környezet- és természetvédelem, növényélettan.

A vizsgázónak a feladatlap megfelelõ helyén jelölnie kell, hogy melyik feladatot választotta.

Az írásbeli vizsga feladatai az alábbi kompetenciák vizsgálatára helyezik a hangsúlyt:

- egyszerû ismeretfelidézés (reproduktív feladat);
- adatértés és -értelmezés, szabályfelismerés (grafikonok, táblázatok);
- szövegértés és -elemzés;
- példamegoldás;
- problémafeladat (a probléma, a választott módszer, az eredmények érvényessége és a hibalehetõségek felismerése, elemzése);
- halmazba sorolás (a felosztás logikai alapjának egyértelmû megjelölésével), ill. fordítottja: a felosztás logikai alapjának keresése (a megadott halmazok értelmezésével);
- képek sorba rendezése, kiegészítése, magyarázata.

A feladatsor jellemzõi

a) Feleletválasztós feladatok

- igaz/ hamis állítás;
- egyszerû választás;
- összetett választás (a helyes betûk felsorolásával);
- négyféle asszociáció;
- struktúra-funkció, ill. ábraelemzés;
- illesztés (párosítás, besorolás – két halmaz közti kapcsolat).

b) Feleletalkotó feladatok

- rövid válasz (nem meghatározás, hacsak a követelményrendszerben nem szerepel ez egyértelmûen);
- számolásos feladat;
- ábrakészítés vagy -kiegészítés;
- *irányított* esszé (a szempontok – nem feltétlenül a megoldás sorrendjében történõ – pontos megadásával, valamint a tartalomra kapható részpontszámok feltüntetésével).

Értékelés

A javítás központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A vizsgadolgozatra összesen 100 pont adható. Az elsõ rész 80 pont, a választható feladat 20 pont.

Ha a vizsgázó nem jelöli a választását és az nem egyértelmû, akkor az elsõ választható feladat megoldását kell értékelni.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg. A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. A vizsgáztatónak lehetõvé kell tennie, hogy a vizsgázó gondolatmenetét önállóan fejtse ki, majd – amennyiben a feladat ez – álláspontját is megfogalmazza és megvédje.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán a jelölt tárgyi tudásáról, kifejezõkészségérõl, problémaérzékenységérõl, olvasottságáról tesz bizonyságot.

A tételsor jellemzõi

A tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. A tételsornak a követelményrendszer minden fõ témakörét érintenie kell. Valamennyi tételhez két altétel – A) és B) – tartozik. Egy tétel két altétele nem vonatkozhat azonos témára.

A tételek jellemzõi

A) altétel: A közzétett témakörök egyikéhez kapcsolódó tétel kifejtése megadott szempontok alapján.

B) altétel: Biológiai problémát tartalmazó szöveg, illetve az abban leírt kísérlet elemzése, értékelése megadott szempontok alapján.

Értékelés

Mind az „A”, mind a „B” altétel értékelésénél 20–20 pont adható a tartalomra és 5–5 pont a kifejtés módjára. A központi értékelési útmutató rögzíti az egyes tételek kifejtésének elvárt összetevõit és az ezekre adható, a 20–20 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat. A felelet felépítését és a nyelvi kifejezõkészséget a középszintû szóbeli vizsgánál leírt módon kell értékelni.”

[DRÁMA]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Szóbeli vizsga 15 perc	Gyakorlati vizsga max. 15 perc
Egy téma kifejtése	Két gyakorlati feladat
50 pont	50 pont

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. Minden vizsgaidõszakban a követelmények alapján kell kijelölni a földolgozásra javasolt színházi elõadásokat, az ajánlott stílusirányzatokat, drámai mûveket, mûfajokat stb., és ezek alapján kell megfogalmazni az egyes tételeket (feladatokat).

A tételsorban szereplõ mûveknek a tétel kifejtéséhez szükséges részleteit megfelelõ (nyomtatott, DVD-n vagy videón rögzített) formában a vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani és lehetõvé kell tenni, hogy a 3–5 perces felvételeket fejhallgató használatával a felkészülési idõben használhassa. Ha technikai okok miatt erre várakoznia kell, akkor a felkészülési idõt meg kell hosszabbítani.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga alapvetõen elméleti ismereteket, illetve az elemzési képességek alkalmazását várja a jelöltektõl.

A szóbeli vizsga tartalma:

- színház- és drámatörténet;
- színház- és drámaelmélet;
- színházi mûfajok.

A tételsor jellemzõi

A tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. A tételek legalább 50%-ának a színház- és drámatörténet körébõl kell kikerülnie.

A tétel jellemzõi

A tételben megfogalmazott feladat lehet

- egy dráma- és/vagy színháztörténeti korszak problémájának elemzõ bemutatása
  vagy
- dráma- és színházelmélethez kapcsolódó feladat megoldása
  vagy
- egy meghatározó színházi alkotó tevékenységének elemzõ ismertetése
  vagy
- egy konkrét drámai/vagy színházi mû elemzése.

A tételekben törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönzõ, az elemzési képességet mérõ, valamint az ismeretek alkalmazását vizsgáló feladatok megfogalmazására.

Értékelés

A felelet 50 ponttal értékelhetõ.

Az értékelés a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok alapján történik:

- A feladat megértése, a lényeg kiemelése 10 pont
- A megközelítés, az elemzés sokszínûsége 15 pont
- Az ismeretek gazdagsága 10 pont
- Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége 15 pont

A tételsor összeállításakor röviden rögzíteni kell az egyes tételek kifejtésének elvárt összetevõit és a fenti szempontok alapján az ezekre adható pontszámok felosztásával kialakított maximális részpontszámokat.

GYAKORLATI VIZSGA

A gyakorlati vizsgát célszerû a vizsgacsoport szóbeli vizsgájához kapcsolva, azt követõen megszervezni.

Tartalmi szerkezet

A gyakorlati vizsgán a vizsgázóknak a képzés során szerzett gyakorlati képességeikrõl és jártasságaikról kell számot adniuk.

A gyakorlati vizsga témakörei:

- drámajáték, színjáték;
- mozgás- vagy táncszínház;
- beszéd, vers- és prózamondás, egyéni vagy közös daléneklés;
- bábjáték.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

Feladattípusok:

- kiscsoportos (2–3 fõs) drámajátékos improvizáció a helyszínen megadott témára;
- elõkészített, egyéni színpadi produkció;
- elõkészített közös színpadi produkció (színielõadás) bemutatása.

A drámajátékos improvizációs feladatokhoz a vizsgáztató intézmény a részletes vizsgakövetelmények alapján tételsort állít össze. A tételsornak legalább tíz tételt kell tartalmaznia. Az egyes tételekben meg kell adni az eljátszandó jelenet témáját és/vagy konfliktusszerkezetét és/vagy figuráit. Az egyes tételeket annak figyelembevételével kell meghatározni, hogy eljátszásuk nem igényelhet három percnél hosszabb idõt. A vizsgázók önállóan vagy a vizsgáztató tanár irányításával 2–3 fõs csoportokat alkotnak, és ennek megfelelõen a csoportok közösen húznak a 2, ill. 3 szereplõt igénylõ tételek közül.

Az elõkészített, egyéni színpadi produkcióknál a vizsgázó egy szabadon választott verset, monológot, dalt, táncot vagy mozgásetûdöt ad elõ. Az elõadás idõtartama legalább 2 perc.

Az elõkészített közös színpadi produkció (jelenet(ek) vagy színielõadás vagy színielõadás-részlet) bemutatása során a vizsgázók elõadóként lépnek fel egy vizsgaelõadásban és/vagy aktívan részt vesznek annak elõkészítésében (pl. rendezõként, dramaturgként, színpadkép-tervezõként vagy kivitelezõként, világítóként, hangtechnikusként). A vizsgaelõadás lehet bármilyen stílusú színházi elõadás, zenés színpadi mû, báb- vagy táncjáték.

A gyakorlati vizsga során a jelölteknek – választásuk alapján – legalább két feladattípus gyakorlati munkájában kell részt venniük.

Értékelés

A gyakorlati vizsgán a két feladattípusban összesen 50 pont szerezhetõ. Az értékelés a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok alapján történik:

Drámajátékos improvizáció:

• A szituáció megértése	8 pont
• Fantázia, ötletesség	10 pont
• Karakterábrázolás	7 pont
	25 pont

Egyéni színpadi produkció:

• Szövegtudás vagy a dallam vagy a lépések memorizáltsága	5 pont
• Értelmezés, szerkesztés	5 pont
• Az alkalmazott technikák (beszéd, mozgás stb.)	5 pont
• Elõadásmód (karakterábrázolás, hitelesség, hangulatteremtés,	
• kapcsolatteremtés)	8 pont
• Koncentráció	2 pont
	25 pont

Közös színpadi produkció:

• Az alkalmazott technikák (beszéd, mozgás stb.)	8 pont
• Koncentráció, játékfegyelem	10 pont
• Elõadásmód (karakterábrázolás, hitelesség, hangulatteremtés, kapcsolatteremtés stb.)	7 pont
	25 pont

Amennyiben a vizsgázó a közös színpadi produkcióban nem játszóként vesz részt, az elõadásmód helyett értelemszerûen az adott feladat színházszakmai megoldásának minõségét kell értékelni.

Ha a jelölt három feladattípus megoldásában vesz részt, az általa kiválasztott kettõben nyújtott teljesítményét kell értékelni, így a gyakorlati vizsgára maximálisan 2 x 25 pontot kaphat.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 120 perc	Szóbeli vizsga 20 perc	Gyakorlati vizsga kb. 10 perc/fõ
Egy esszé megírása	A) és B) tétel kifejtése	Két gyakorlati feladat
50 pont	50 pont	50 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatot kell megoldaniuk. Minden vizsgaidõszakban a követelmények alapján ki kell jelölni a megtekintésre javasolt színházi elõadások listáját; az ajánlott stílusirányzatokat-, színház- és drámatörténeti korszakokat-, mûfajokat stb. és ezek alapján kell megfogalmazni az egyes írásbeli feladatokat.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz: három példány Magyar helyesírási szótár. Ezeket a vizsgáztató intézmény biztosítja.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak elméleti ismereteirõl és elemzési képességeirõl kell számot adnia.
Az írásbeli vizsga témakörei:

- színház- és drámatörténet;
- színház- és drámaelmélet;
- színházi mûfajok.

A feladatok és feladatsor jellemzõi

Az írásbeli vizsga egy esszéfeladat megírása. A vizsgázónak három megadott téma közül kell egyet kidolgoznia.

A téma lehet:

- egy drámai mû színházi megvalósulásának elemzõ bemutatása;
- egy dráma- vagy színházelméleti kérdés kifejtése;
- alkotói portré.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A vizsgadolgozatra összesen 50 pont adható. Az értékelés az alábbi szempontok alapján történik:

• A feladat megértése:	10 pont
• Az ismeretek mennyisége, mélysége, a téma kidolgozottsága, a megközelítés sokszínûsége	25 pont
• Megszerkesztettség, nyelvhelyesség:	15 pont
Összesen:	**50 pont**

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. Minden vizsgaidõszakban a követelmények alapján kell kijelölni a földolgozásra javasolt színházi elõadásokat, az ajánlott stílusirányzatokat, drámai mûveket, mûfajokat stb., és ezek alapján kell megfogalmazni az egyes tételeket (feladatokat).

A tételsorban szereplõ mûveknek a tétel kifejtéséhez szükséges részleteit megfelelõ (nyomtatott, DVD-n vagy videón rögzített) formában a vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani és lehetõvé kell tenni, hogy a kb. 5 perces felvételeket fejhallgató használatával a felkészülési idõben használhassa. Ha technikai okok miatt erre várakoznia kell, akkor a felkészülési idõt meg kell hosszabbítani.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga alapvetõen elméleti ismereteket, illetve az elemzési képességek alkalmazását várja a vizsgázóktól.

A szóbeli vizsga tartalma

- színház- és drámatörténet;
- színház- és drámaelmélet;
- elõadáselemzés;
- színházi mûfajok;
- drámajátékos ismeretek.

A tételsor jellemzõi

Az „A” tételsor a fenti témakörökbõl legalább 20 tételt tartalmaz.

A tétel jellemzõi

Az „A” tétel lehet:

- egy dráma- és/vagy színháztörténeti korszak problémájának elemzõ bemutatása
  vagy
- dráma- és színházelmélethez kapcsolódó feladat megoldása
  vagy
- egy meghatározó színházi alkotó tevékenységének elemzõ ismertetése
  vagy
- egy konkrét drámai/vagy színházi mû elemzése
  vagy
- a drámajátékos gyakorlatokhoz kapcsolódó feladat megoldása.

A tételek kijelölésekor törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönzõ, az elemzési képességet mérõ, valamint az ismeretek alkalmazását vizsgáló feladatok megfogalmazására.

A „B” tétel alapján a részletes követelményeknek megfelelõ 3–5 színházi elõadás egyikérõl kell a vizsgázónak elemzõ beszámolót tartani. A 3–5 színházi elõadásból a vizsgázó saját választása alapján elõzetesen felkészülhet, és a bizottság dönt, hogy melyikrõl kell a beszámolót megtartania.

Értékelés

Az értékelés központi értékelési útmutató alapján, az alábbi értékelési szempontok szerint történik.

• A feladat megértése, a lényeg kiemelése	10 pont
• A megközelítés, az elemzés sokszínûsége	15 pont
• Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	10 pont
• Az ismeretek gazdagsága	15 pont

GYAKORLATI VIZSGA

A gyakorlati vizsgát a szóbeli vizsgával egyidejûleg kell megszervezni.

Tartalmi szerkezet

A gyakorlati vizsgán a vizsgázóknak a képzés során szerzett gyakorlati képességeikrõl és jártasságaikról kell számot adniuk.

A gyakorlati vizsga témakörei

- drámajáték, színjáték;
- mozgás- vagy táncszínház;
- beszéd, vers- és prózamondás, egyéni vagy közös daléneklés;
- bábjáték.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

Tételtípusok

- kiscsoportos (2–3 fõs) drámajátékos improvizáció a helyszínen megadott témára;
- elõkészített, egyéni színpadi produkció;
- elõkészített közös színpadi produkció (színielõadás) bemutatása.

A drámajátékos improvizációs feladatokat a részletes vizsgakövetelmények alapján összeállított központi tételsor tartalmazza. A tételsor legalább tíz tételbõl áll. A tétel szövege megadja az eljátszandó jelenet témáját és/vagy konfliktus szerkezetét és/vagy figuráit és/vagy a játék követendõ stílusát. Az egyes tételeket annak figyelembevételével kell meghatározni, hogy eljátszásuk nem igényelhet öt percnél hosszabb idõt. A vizsgázók önállóan vagy a vizsgáztató tanár irányításával 2–3 fõs csoportokat alkotnak, és ennek megfelelõen a csoportok közösen húznak a 2, ill. 3 szereplõt igénylõ tételek közül. A jeleneten belüli szereposztást sorsolás útján kell eldönteni. A jelenet eljátszása után a csoportok a vizsgabizottság instrukciói alapján variációkat adnak elõ.

Az elõkészített, egyéni színpadi produkcióknál a vizsgázó öt elembõl (versek és/vagy monológok és /vagy dalok és/vagy táncok és/vagy mozgásetûdök) listát állít össze, amelybõl a vizsgabizottság választ verset vagy monológot vagy dalt vagy táncot vagy mozgásetûdöt.

Az elõkészített közös színpadi produkció (jelenet(ek) vagy színielõadás vagy színielõadás-részlet) bemutatása során a vizsgázók elõadóként lépnek fel egy vizsgaelõadásban, vagy aktívan részt vesznek annak elõkészítésében (pl. rendezõként, dramaturgként, színpadképtervezõként vagy kivitelezõként, világítóként, hangtechnikusként).

A vizsgaelõadás lehet bármilyen stílusú színházi elõadás, zenés színpadi mû, báb- vagy táncjáték, az alábbi formákban:

- színpadi körülmények között elõadott monológ;
- színpadi körülmények között elõadott kétfõs jelenet;
- színpadi körülmények között elõadott háromfõs jelenet.

Az elõadáshoz szükséges kellékekrõl a vizsgázóknak kell gondoskodniuk. A vizsgázók a többszereplõs jelenetek elõadásához nem vizsgázó társszereplõ segítségét is igénybe vehetik.

Az elõadott jelenet idõtartama: 3–5 perc.

A gyakorlati vizsga során a vizsgázónak – választása alapján – legalább *két típusú* gyakorlati munkában kell alkotó módon részt vennie.

Értékelés

A gyakorlati vizsgán a két feladattípusban nyújtott teljesítmény alapján 50 pontot lehet szerezni. Az értékelés központi értékelési útmutató alapján az alábbi általános szempontok alapján történik:

Drámajátékos improvizáció:

• A szituáció megértése	5 pont
• Fantázia, ötletesség	10 pont
• Karakterábrázolás	5 pont
• Instrukciók követése	5 pont
	25 pont

Egyéni színpadi produkció:

• Szövegtudás vagy dallam vagy a lépések memorizáltsága	5 pont
• Értelmezés, szerkesztés	5 pont
• Az alkalmazott technikák (beszéd, mozgás stb.)	5 pont
• Elõadásmód (karakterábrázolás, hitelesség, hangulatteremtés, kapcsolatteremtés stb.)	8 pont
• Koncentráció	2 pont
	25 pont

Közös színpadi produkció:

• Az alkalmazott technikák (beszéd, mozgás stb.)	8 pont
• Elõadásmód (karakterábrázolás, hitelesség, hangulatteremtés, kapcsolatteremtés stb.)	10 pont
• Koncentráció, játékfegyelem	7 pont
	25 pont

Amennyiben a vizsgázó a közös színpadi produkcióban nem játszóként vesz részt, az elõadásmód helyett értelemszerûen az adott feladat színházszakmai megoldásának minõségét kell értékelni.

Ha a jelölt három feladattípus megoldásában vesz részt, az általa kiválasztott kettõben nyújtott teljesítményét kell értékelni, így a gyakorlati vizsgára maximálisan 2 x 25 pontot kaphat.”

[ÉNEK – ZENE]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 180 perc				Szóbeli vizsga 15 perc
Zenefelismerés 30 perc	Zenetörténet 90 perc	Zeneelmélet 45 perc	Dallamátírás 15 perc	Éneklés, mûelemzés
24 pont	50 pont	18 pont	8 pont	50 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt – amennyire ezt a feladatok jellege engedi – tetszése szerint oszthatja meg az egyes részek, illetve az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja, javasolt azonban a fenti idõarányok betartása.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz: a feladatsor hanganyagának lejátszásához szükséges magnetofon vagy CD-lejátszó, amelyet a vizsgát lebonyolító intézmény biztosít.

Tartalmi szerkezet, a feladatsor jellemzõi

Zenefelismerés

A zenefelismerési feladatban a hangzó (CD-n vagy hangkazettán rögzített) zenei szemelvényeket kell felismerni, megnevezni. A feladat nyolc zenei szemelvény hallási felismerése, megnevezése, a feladattól függõen a népi hangszerek, a korszak, a zeneszerzõ, a mû és a mûfaj meghatározása.

A bejátszások idõtartama 1–1,5 perc. Valamennyi zenei idézet egyszer szólal meg. A nyolc bejátszás között idõt kell adni a feladatok megoldására. A hangzó anyag minden esetben tartalmazza a szükséges utasításokat, és a feladat megoldására biztosított idõt is meghatározza.

Zenetörténet

A zenetörténeti feladatsor két részbõl áll.

Az elsõ rész egy téma esszé jellegû kidolgozása, amelyet a vizsgázó a megadott témák közül választhat.

Az esszé témája lehet például:

- egy adott zenetörténeti kor, stílus, mûfaj jellegzetes vonásainak leírása,
- egy zeneszerzõ életútjának vázlatos bemutatása,
- egy zenetörténeti kor és a kapcsolódó társmûvészetek összefüggéseinek feltárása.

A második rész 7 összetett feladatból álló zenetörténeti feladatsor.

A feladatok lehetnek

- fogalmi meghatározások (pl. zenei formák, mûfajok),
- válaszok illesztése,
- rövid válaszokat igénylõ feladat – kiegészítéssel.

Zeneelmélet

A vizsgázónak 8 összetett feladatból álló feladatsort kell megoldania. A feladatsor a vizsgázó tudását méri a hangközök, a hármashangzatok, a tempó, a dinamikai jelek, a klasszikus zenei formák ismeretének vonatkozásában.
A feladatok lehetnek

- hangközök felismerése és megnevezése betûkottáról (tiszta, kis, nagy),
- hármashangzatok (dúr – moll – szûkített – bõvített) felépítése adott alapra betûkottával,
- elõjegyzések ismerete,
- tempó- és dinamikai jelek fogalmának használata,
- zeneelméleti fogalmak meghatározása.

Dallamátírás

A vizsga során egy egyszólamú, hangnemben maradó, periódus terjedelmû dallamot kell átírni a tanult hangnemekben (2#–2b) betûkottából violinkulcsban a vonalrendszerbe.

Értékelés

Az írásbeli vizsgadolgozatokat a szaktanár javítja és értékeli. Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Az írásbeli vizsgarészben 100 pont szerezhetõ. Az értékelési útmutató rögzíti a szerzett pontok vizsgaponttá történõ átalakítását is.

GYAKORLATI / SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz egy zongora, a mûdalénekléshez elõírt kísérethez.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.)

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A vizsgázónak háromféle tételsorból („A”, „B”, „C”) kell húznia egy-egy tételt. A tételsoroknak legalább 20 tételt kell tartalmazniuk. A tételsornak a követelményrendszer minden témakörét érintenie kell.

A tétel jellemzõi

„A” tétel: egy népdal éneklése szöveggel emlékezetbõl, valamint az énekelt népdal elemzése.

„B” tétel: egy mûdal éneklése a részletes vizsgakövetelményekben megjelölt szintek alapján, továbbá az énekelt anyaghoz kötõdõ zenei ismeretek kifejtése.

„C” tétel: egy periódus terjedelmû, modulálás nélküli klasszikus zenei idézet lapról olvasása szolmizálva 2#–2b-ig terjedõ hangnemekben.

A szükséges mellékleteket megfelelõ formában a tételeknek tartalmazniuk kell (pl. a „B” tételben szereplõ mûdal partitúrája).

Értékelés

A gyakorlati/szóbeli vizsgarészben 50 pont szerezhetõ. Az értékelés a következõ szempontok alapján történik:

„A" tétel: Népdal éneklése és elemzése

Feladat: Egy népdal éneklése emlékezetbõl, szöveggel, két versszakkal

Megoldás	**Pontozás**
Tiszta intonálás	2 pont
Pontos ritmusreprodukálás	3 pont
Pontos szövegtudás	3 pont
A stílusnak megfelelõ, kifejezõ éneklés	2 pont
	Összesen: 10 pont

Feladat: Az énekelt népdal elemzése emlékezetbõl

Megoldás	**Pontozás**
A népdal stílusrétegének meghatározása	1 pont
Szerkezet (forma) meghatározása	1 pont
Dallamvonal felismerése	1 pont
Hangsor (hangnem) megállapítása	1 pont
Kapcsolható népszokások vagy mûzenei vonatkozások (amennyiben ilyen nincs, akkor fölhasználható a pont jutalomként)	1 pont
	Összesen: 5 pont

Az „A" tétel feladataira adható maximális pontszám: 15 pont

„B" tétel: Egy mûdal éneklése és a kapcsolódó ismeretek kifejtése

Feladat: Mûdal éneklése a vizsgakövetelmények meghatározása szerint

Megoldás	**Pontozás**
Tiszta intonáció	2 pont
Pontos szövegejtés, esetlegesen pontos szolmizáció	2 pont
Pontos ritmus	1 pont
A stílusnak megfelelõ, kifejezõ elõadásmód (megfelelõ tempó és dinamika)	3 pont
Kíséret nélküli éneklésnél a megfelelõ hangmagasság megválasztása; kíséretes dalnál a hangszerrel való együttmûködés biztonsága	2 pont
	Összesen: 10 pont

Feladat: Az énekelt mûdalhoz kapcsolódó ismeretek kifejtése

Megoldás	**Pontozás**
Az énekelt mûdalhoz/zenemûrészlethez kapcsolódó zenei ismeretek kifejtése	3 pont
A kapcsolódó zenetörténeti korszak általános jellemzése	4 pont
Az énekelt mû mûfaji jellemzõi	3 pont
Az énekelt mû formája, elõadásbeli jellemzõi	2 pont
Kapcsolatok a társmûvészetekkel	3 pont
	Összesen: 15 pont

A „B" tétel feladataira adható maximális pontszám: 25 pont

„C” tétel: Lapról olvasás

Feladat: Egy periódus terjedelmû, modulálás nélküli klasszikus zenei idézet lapról olvasása szolmizálva 2 #–2b-ig terjedõ hangnemekben.

Megoldás	**Pontozás**
Tiszta intonáció	2 pont
Megfelelõ hangmagasság megválasztása	2 pont
Szolmizációs pontosság, biztonság	2 pont
Ritmikai pontosság	2 pont
Folyamatos éneklés	2 pont
	Összesen: 10 pont

A „C” tétel feladataira adható maximális pontszám: 10 pont

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc				Szóbeli vizsga 20 perc
Dallamdiktálás 40 perc	Zenefelismerés 60 perc	Zeneelmélet 30 perc	Zenetörténet 110 perc	Éneklés, mûelemzés, zeneelmélet
30 pont	25 pont	20 pont	25 pont	50 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt – amennyire ezt a feladatok jellege engedi – tetszése szerint oszthatja meg az egyes részek, illetve az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja, javasolt azonban a fenti idõarányok betartása.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz: a feladatsor hanganyagának lejátszásához szükséges magnetofon vagy CD-lejátszó, amelyet a vizsgáztató intézmény biztosít.

Tartalmi szerkezet, a feladatsor jellemzõi

Dallamdiktálás

A feladat egy egyszólamú és egy kétszólamú, CD- vagy magnetofonfelvételrõl zongorán lejátszott barokk vagy bécsi klasszikus dallam lejegyzése. Kiválasztásuk a követelményekben meghatározottak szerint történik. A dallamokat violinkulcsban kell leírni a megadott elõjegyzéssel. Adott a metrum és a kezdõhang is.

A dallamokat mindig egész terjedelemben hallják a vizsgázók: az egyszólamú dallamot 5 8 alkalommal, a kétszólamú dallamot 8 10 alkalommal.

Zenefelismerés

A zenefelismerési feladatsorban (CD-n vagy hangkazettán rögzített) zenei szemelvényeket kell felismerni, megnevezni. A feladatsor 16 zenei szemelvényt tartalmaz.

A 16 szemelvénybõl 9 ismert mûrészlet (lásd Mûjegyzék) és 7 ismeretlen zenei részlet.

A tanult mûvekbõl válogatott 9 részletet egyenként 1 2 perces idõtartamban, egyszer hallja a vizsgázó, ennek alapján kell a szerzõt, a címet, a mûfajt, a korszakot megneveznie.

A 7 ismeretlen zenei anyagot 3-3 perc terjedelemben, egyszer hallja a vizsgázó. 4 ismeretlen mûrészlet alapján a hangszert kell megneveznie, 3 ismeretlen mûrészlet alapján a mû korszakba helyezése a feladata.

A hangzó anyag tartalmazza a szükséges utasításokat, és a feladatok megoldására biztosított idõt is meghatározza.

Zeneelmélet

Ebben a vizsgarészben a vizsgázónak 6 összetett feladatból álló feladatsort kell megoldania. A feladatok a vizsgázó tudását mérik a hangsorok, a hangközök, a hármas- és négyeshangzatok, valamint megfordításaik, a funkciós rend és a zárlatok, a formatani ismeretek területein.

A feladatok lehetnek:

- hangsorok elméleti ismerete és kottázása,
- hangközök, hármas- és négyeshangzatok elméleti ismerete és kottázása,
- formatani fogalmak meghatározása.

Zenetörténet

A vizsgázó feladata egy téma esszé jellegû kidolgozása, amelyet a megadott témák közül választhat.

Az esszé témája lehet:

- egy adott zenetörténeti kor, stílus, mûfaj jellegzetes vonásainak leírása,
- egy zenetörténeti kor és a kapcsolódó társmûvészetek összefüggéseinek feltárása.

Értékelés

Az emelt szintû írásbeli vizsgarészben 100 pont szerezhetõ.

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Az értékelési útmutató rögzíti a vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá történõ átalakítását is.

GYAKORLATI/SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz egy zongora.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az a felelési idõbe belefér.)

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A vizsgázó két tételsorból húz. Mindkét tételsor legalább 20 tételbõl áll. A tételsoroknak a követelményrendszer minden témakörét érinteniük kell.

A tétel jellemzõi

Az elsõ tételsor tételei öt feladatot tartalmaznak:

- egy népdal éneklése és elemzése emlékezetbõl a részletes vizsgakövetelményekben megjelölt szempontok szerint,
- egy mûdal éneklése emlékezetbõl szöveggel, tanári zongorakísérettel, a dal elemzése kotta alapján,

- mûzenei szemelvény éneklése a részletes vizsgakövetelményekben megjelölt szempontok szerint,
- modális hangsorok éneklése szolmizálva,
- adott hangra egy-egy alaphelyzetû hármas-, illetve négyeshangzat éneklése szolmizálva és hangnévvel.

A második tételsor feladatai: mûzenei részlet lapról éneklése a követelményrendszerben meghatározottak szerint.

A mûdalt és a szemelvényt a tételsor összeállításakor különbözõ stíluskorszakból kell választani. A szükséges mellékleteket megfelelõ formában a tételeknek tartalmazniuk kell (pl. a mûdal partitúrája).

Értékelés

Az értékelés központi értékelési útmutató alapján történik. Az emelt szintû gyakorlati/szóbeli vizsgarészben 50 pont szerezhetõ a következõ megosztásban:

Éneklés, népzenei és mûzenei elemzés	25 pont
Zeneelmélet:	
Hangsor, hangzaténeklés	15 pont
Lapról olvasás	10 pont

A további bontást, az értékelési szempontokat, valamint a szerzett pontok vizsgaponttá történõ átalakítását is a központi értékelési útmutató rögzíti.”

[FILOZÓFIA]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Szóbeli vizsga 15 perc	
„A” Egy téma kifejtése	„B” Szemelvény értelmezése
50 pont	

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik.

A jelölt vázlatot készíthet és azt használhatja (amennyiben a feladat ezt megköveteli, a vázlat készítése szükséges is). A tétel kifejtéséhez szükséges szemelvényeket, képeket stb. a tételnek tartalmaznia kell.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.)

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga „A” és „B” részei az általános érettségi vizsgakövetelményekben szereplõ három nagy témakörre épülnek: filozófiai problémák; filozófusok alapvetõ gondolatainak ismerete; korszakok, irányzatok.

A tételsor jellemzõi

A tételsor legalább 20 tételt tartalmaz.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a vizsgázónak legyen lehetõsége szóbeli feleletében a filozófia, a tudományok, a mûvészetek és a hétköznapi gondolkodás találkozási pontjainak bemutatására.

A szaktanár kb. 10%-os arányban beépítheti a helyi tantervben szereplõ speciális tartalmakat is (mûvészettel, természettudományokkal, médiával, környezeti etikával összefüggõ filozófiai kérdések stb.). Amennyiben a vizsgázók között olyan jelölt is van, aki nem a tételekhez illeszkedõ helyi tanterv szerint tanult, következmények nélkül kérheti az ilyen jellegû tételek alóli felmentését.

A tételek jellemzõi

Minden tétel két altételt *(*„A” és „B”) foglal magába.

Az „A” altétel lehet

- egy filozófiai probléma átfogó kifejtése;
- egy filozófus jellemzõ gondolatainak bemutatása;
- egy filozófus mûvének ismert szövegrészleteken alapuló értelmezése;
- egy filozófiatörténeti korszak, ill. irányzat bemutatása.

Minden tételnek legalább két „A” altételt kell tartalmaznia, amelyek közül a vizsgázó választhat.

A „B” altétel filozófiai, illetve filozófiával összefüggõ irodalmi szövegrészlet, fogalom, ábra vagy mûvészeti alkotás értelmezését foglalja magába.

Az „A” és „B” altételben a filozófia eltérõ területeirõl és korszakaiból származó problémafelvetések, álláspontok, érvek, szövegértelmezések szerepeljenek.

A feladathoz szükséges szövegrészleteket, ábrákat stb. a tételnek tartalmaznia kell. A vizsgán csak autentikus szövegek használhatóak. A szövegrészleteket úgy kell kiválasztani, hogy jellemzõ gondolatmeneteket mutassanak be, s a szövegbõl kitûnjék a szerzõ kérdésfeltevése, álláspontja, érvei. Egy-egy szövegrészlet nem lehet hosszabb, mint két gépelt oldal, azaz 4000 karakter. A domináns filozófiai szövegek mellett irodalmi vagy jól érthetõ tudományos ismeretterjesztõ szövegek is felhasználhatók egy probléma sokoldalú megközelítéséhez (mûvelõdéstörténeti és interdiszciplináris vonatkozások).

Értékelés

A szóbeli vizsgán 50 pont érhetõ el. Ebbõl 35 pont az „A”, 15 pont a „*B*” altétel teljesítésére adható az alábbi értékelési szempontok szerint:

- filozófiatörténeti tudás, problémafelvetések és válaszok, interpretációk ismerete;
- a logikus gondolkodás eljárásainak és az érvelési technikáknak az alkalmazása;
- a szövegértelmezés szintje;
- a filozófiai problémák interdiszciplináris és kultúrtörténeti megközelítése.

A tételsor összeállításakor röviden rögzíteni kell az egyes tételekhez a fenti értékelési szempontok szerinti részpontszámokat. A felelet minõsítése ennek az értékelési útmutatónak az alkalmazásával történik.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc			Szóbeli vizsga 20 perc	
A) Feleletválasztós kérdéssor	B) Szövegértelmezés, probléma-meghatározás	C) Esszé	„A” Egy téma kifejtése	„B” Szemelvény elemzése
20 pont	30 pont	50 pont	50 pont	

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az A), B) és C) rész, illetve az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Tartalmi szerkezet, a feladatsor jellemzõi

A feladatsor 20%-ában elemi filozófiatörténeti tények ismeretét ellenõrzi, 30%-ában az olvasottságot, a problémafelismerési és -értelmezési képességet vizsgálja, 50%-ában komplex készségeket mér. Az esszéírási feladat a filozófiai ismereteket, a filozófiai gondolkodásmódot és az argumentációs készséget együttesen vizsgálja.

Az A) rész az elemi filozófiatörténeti ismereteket ellenõrzõ zártvégû kérdésekbõl áll. Négy feladatot tartalmaz. Az elsõ az ókori vagy a középkori, a második a XVII–XVIII. századi, a harmadik és a negyedik a XIX–XX. századi filozófia történetéhez kapcsolódik.

A B) rész az olvasottság és a problémaértelmezési készség felmérésére hivatott. Három rövid idézet szerzõjének és az idézetekben taglalt filozófiai kérdéseknek a meghatározását, illetve értelmezését igényli. Az elsõ idézet az ókorból vagy a középkorból, a második a XVII–XVIII. századból, a harmadik a XIX–XX. századból származik.

A C) rész egyetlen, kisebb terjedelmû (minimum két oldal) önálló esszé megalkotása. A vizsgázó három téma közül egyet választhat.

A második és a harmadik feladathoz a szemelvényeket a feladatlap tartalmazza.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A vizsgadolgozatra összesen 100 pont adható. Ez a következõképpen oszlik meg a három rész között:

A) rész	20 pont
B) rész	30 pont
C) rész	50 pont

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az a felelési idõbe még belefér.)

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A tételsor legalább 20 tételbõl áll. A szóbeli vizsga az általános érettségi vizsgakövetelményekben szereplõ három nagy témakörre épül.

A tételsor az alábbi típusú feladatokat tartalmazza:

- egy filozófus legfontosabb gondolatainak kifejtése;
- egy filozófiai probléma több bölcselõ segítségével való bemutatása;
- egy irányzat, egy korszak filozófusokon keresztül történõ bemutatása;
- fogalmak értelmezése, kifejtése és alkalmazása;
- szövegértelmezés;
- a filozófia és más területek (mûvészet, vallás, tudomány) találkozási pontjainak a bemutatása;
- a filozófiai problémák hétköznapi aspektusainak a bemutatása;
- szépirodalmi szövegekben rejlõ filozófiai gondolatok feltárása.

A tételsor „A” altételeiben az érettségi vizsga általános követelményei szerint kötelezõen ismerendõ filozófusok valamilyen kontextusban megjelennek. Legalább egy tétel erejéig szerepel a magyar filozófia is (pl. Apáczai Csere János, Bibó István, Hamvas Béla, Lukács György, Polányi Mihály).

A tétel jellemzõi

Minden tétel két altételbõl áll.

Az „A” altétel egy filozófiai problémának vagy egy filozófus alapvetõ gondolatainak az összefüggõ kifejtése, illetve egy korszak vagy irányzat átfogó bemutatása lehet. A tételnek ezt a részét a fenti három megközelítésmód szerinti két-három különbözõ változatban kell megfogalmazni. Ezek közül kell a vizsgázónak egyet kiválasztania.

A „B” altétel egy – legfeljebb 2–3 gépelt oldal terjedelmû – autentikus filozófiai szemelvény elemzése. Az elemzés során a vizsgázónak rekonstruálnia kell a szövegben taglalt filozófiai problémát és az argumentáció módszerét. Ismernie kell, és helyesen kell használnia a szövegben elõforduló filozófiai szakkifejezéseket. A szemelvényben tárgyalt kérdést el kell helyeznie a vele összefüggõ problémák és kérdésfelvetések általánosabb rendszerében.

A tételnek tartalmaznia kell a kidolgozáshoz szükséges szemelvényeket. Az érettségi vizsgán csak autentikus filozófiai szövegek használhatóak. A szövegkiválasztás alapvetõ szempontja, hogy az idézett részbõl kitûnjön a filozófus kérdésfeltevése és álláspontja. Törekedni kell a mûvek jellemzõ részleteinek a kiválasztására.

Értékelés

A szóbeli vizsgán 50 pont érhetõ el. Ebbõl 35 pont az „A”, 15 pont a „B” altétel teljesítésére adható az alábbi értékelési szempontok szerint:

- filozófiatörténeti tudás;
- logikus gondolkodás, argumentációs készség;
- szövegértelmezési készség;
- a filozófiai problémák kultúrtörténeti és interdiszciplináris vonatkozásainak meglátása;
- a vizsgázó kreativitása, önálló véleményformáló képessége.

A központi értékelési útmutató rögzíti az egyes tételekhez a fenti szempontoknak megfelelõ részpontszámokat. A felelet minõsítése ennek az értékelési útmutatónak az alkalmazásával történik.”

[FIZIKA]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 120 perc		Szóbeli vizsga 15 perc
I. Feleletválasztós kérdéssor	II. Összetett feladatok	Egy téma kifejtése méréssel vagy kísérlettel
36–40 pont	50–54 pont	60 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az I. és a II. rész, illetve az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a függvénytáblázat és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép.

Tartalmi szerkezet

A feladatlap két részbõl áll.

I. A feleletválasztós kérdéssor tartalmi arányai a következõk:

Mechanika:	25%
Hõtan:	20%
Elektromágnesség:	25%
Atomfizika, magfizika:	20%
Gravitáció, csillagászat:	10%

Ezek az arányok csak hozzávetõlegesek, hiszen lehetnek olyan kérdések, amelyek több fejezethez is kapcsolódnak.

II. A négy összetett feladat a követelményrendszer négy különbözõ fejezetéhez kapcsolódik.

A feladatsor jellemzõi

A feladatsor egy 18–20 kérdésbõl álló feleletválasztós kérdéssort és négy összetett (nyíltvégû) feladatot tartalmaz. Az utóbbiak közül a vizsgázónak hármat kell megoldania.

Minden feleletválasztós kérdéshez három válasz adott, amelyek közül pontosan egy helyes. Bár ezek a feladatok formailag azonos szerkezetûek, a megoldásukhoz szükséges képességek, kompetenciák tekintetében nagyon különbözõek lehetnek. A középszintû feladatsorban nagyrészt olyan kérdések szerepelnek, amelyek a legalapvetõbb tanult törvényszerûségek közvetlen alkalmazását jelentik lehetõleg a mindennapi életben is tapasztalható jelenségekre. Ezek egyszerû számítást is igényelhetnek. Továbbá olyan jelenségekre, összefüggésekre irányulnak, amelyek mélyebb értelmezésére, problémamegoldásban történõ alkalmazására középszinten nincs mód, de a vizsgázónak legalább a felismerés szintjén rendelkeznie kell ismeretekkel.

A nyíltvégû kérdések numerikus eljárások alkalmazását vagy rövid szöveges kifejtést egyaránt igényelhetnek. Ezek közül kettõ számításos feladat, gyakorlati alkalmazásokkal kapcsolatos egyszerû problémamegoldás. A két jelenség- vagy kísérletelemzés, -értelmezés jellegû feladat közül (választható feladatpár) a vizsgázónak választása szerint egyet kell megoldania.

Értékelés

Az írásbeli vizsgadolgozatokat a szaktanár javítja és értékeli. Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

A feleletválasztós kérdéssorban minden helyes válaszra 2 pont adható, így ez a rész maximálisan 36–40 pont. A 10–20 ponttal értékelt három összetett feladattal 50–54 pont érhetõ el. A választható feladatpár tagjai azonos pontértékûek. A feladatlap megfelelõ helyén a vizsgázónak meg kell jelölnie, melyik feladatot választotta. Ezt a felügyelõ tanárnak a vizsgadolgozat beszedésekor ellenõriznie kell. Amennyiben ez nem történt meg, és a választás ténye a dolgozatból sem derül ki egyértelmûen, akkor minden esetben az elsõ választható feladat megoldását kell értékelni.

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. Vizsgázónként szükséges segédeszköz a függvénytáblázat és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, továbbá a tételeknek megfelelõen csoportosított kísérleti eszközök.

A felkészülési idõ akkor kezdõdik, amikor a vizsgázó, a tétele kihúzása után önállóan kiválasztotta a szükséges eszközöket. A felkészülési idõben elvégzi a kísérletet vagy mérést, a kapott eredményeket rögzíti, illetve vázlatot készíthet a kifejtendõ tételrészhez. Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. A kísérletet vagy mérést nem kell újra elvégeznie, elég, ha elmondja, mit csinált, illetve bemutatja a rögzített eredményeket (táblázat, grafikon stb.). Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.)

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. Tartalmi arányai a következõk:

Mechanika:	25%
Hõtan:	20%
Elektromágnesség:	25%
Atomfizika, magfizika:	20%
Gravitáció, csillagászat:	10%

Ezek az arányok csak hozzávetõlegesek, hiszen lehetnek olyan tételek, amelyek több fejezethez is kapcsolódnak. Az azonos fejezethez kötõdõ tételek különbözõ témaköröket tartalmazzanak.

A tételek legalább kétharmadának tartalmaznia kell ténylegesen kivitelezendõ mérést vagy kísérletet.

A tétel jellemzõi

A tétel tartalmazzon egy megadott szempontok szerint kifejtendõ elméleti részt, egy ehhez kapcsolódó, lehetõség szerint elvégzendõ kísérletet vagy mérést, illetve ennek jellegétõl függõen egy ezzel összefüggõ egyszerû számítást. A tétel kifejtéséhez hozzátartozik a fizikatörténeti vonatkozások ismertetése is, erre a tétel szövegének utalnia kell. A tételt lehetõleg úgy kell megfogalmazni, hogy a vizsgázónak lehetõsége legyen több altéma közül választania. Ha a téma nem teszi lehetõvé ténylegesen elvégezhetõ kísérlet vagy mérés beiktatását, akkor is feladatul kell adni egy kísérlet vagy mérési eljárás ismertetését vagy értékelését valamilyen forrás segítségével (grafikon, táblázat, sematikus rajz, videofelvétel, számítógépes szimuláció stb.).

Értékelés

A felelet 60 ponttal értékelhetõ.

Ebbõl 55 pont a tartalmi rész minõsítése. A tételsor összeállításakor röviden rögzíteni kell az egyes tételek kifejtésének elvárt összetevõit és az ezekre adható, az 55 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat. Az egyes összetevõk jellemzõen legfeljebb 10 pontot érnek. Az egyes részpontok a felelet színvonalától függõen bontandók. A felelet tartalmi minõsítése ennek az értékelési szempontsornak az alkalmazásával történik.

5 pont adható a felelet felépítésére és az önálló kifejtésre. A 0–5 pontig adható pontszám megítélése az alábbi szempontok szerint történik:

- a felelet mennyire alkot összefüggõ, logikus egészet;
- nem tartalmaz-e a témától eltérõ fejtegetést;
- mennyire önálló a kifejtés (azaz szükség van-e és milyen mértékben, mennyire lényeges részeknél segítõ kérdésre).

Ha a vizsgázó az eszközök kiválasztásában segítségre szorul, akkor ezt a mérésre vagy kísérletre adott pontszámban kell figyelembe venni.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc			Szóbeli vizsga 20 perc
I. Feleletválasztós kérdéssor	II. Esszé	III. Összetett feladatok	Egy mérés vagy kísérlet elvégzése
30 pont	23 pont	47 pont	50 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az I., II. és III. rész, illetve az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a függvénytáblázat és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép.

Tartalmi szerkezet

A feladatsor három részbõl áll.

I. A feleletválasztós kérdéssor tartalmi arányai a következõk:

Mechanika:	25%
Hõtan:	20%
Elektromágnesség:	25%
Atomfizika, magfizika:	20%
Gravitáció, csillagászat:	10%

Ehhez az arányok csak hozzávetõlegesek, hiszen lehetnek olyan kérdések, amelyek több fejezethez is kapcsolódnak.

II. Esszé

A vizsgázónak három megadott téma közül kell egyet választania. A három téma a követelményrendszer három különbözõ fejezetéhez kapcsolódik.

III. Számítást igénylõ problémák

A feladatsor négy ilyen, különbözõ nehézségû feladatot tartalmaz. A négy feladat a követelményrendszer négy különbözõ fejezetéhez kapcsolódik.

A feladatsor jellemzõi

I. Feleletválasztós kérdéssor

A kérdéssor 15 kérdést tartalmaz 3–4 válaszlehetõséggel, amelyek közül pontosan egy helyes. Ezek a kérdések a követelményrendszerben leírt törvényszerûségek, összefüggések közvetlen alkalmazását jelentik a megismert jelenségekre, folyamatokra, illetve jelenségek, összefüggések felismerésére vagy értelmezésére irányulnak.

II. Esszé

A vizsgázónak a választott témát kell kifejtenie összefüggõ szöveg formájában, megadott szempontok szerint másfél-két oldal terjedelemben. A kifejtéshez szükség van egy-egy témakör áttekintésére, a hozzá tartozó ismeretek rendszerezésére, logikus elrendezésére.

III. Számítást igénylõ problémák megoldása

A feladatlap négy különbözõ nehézségû számítást igénylõ feladatot tartalmaz. A feladatok megoldása során a vizsgázónak értelmeznie kell a problémát, fel kell ismernie, milyen törvényszerûségek, összefüggések alkalmazása vezethet a megoldáshoz, használnia kell a fizika következtetési és megoldási módszereit, eljárásait.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A vizsgadolgozatra összesen 100 pont adható. Ez a következõképpen oszlik meg a három rész között:

I. rész: 30 pont – helyes válaszonként 2 pont.

II. rész: 23 pont, amelybõl 18 pont a tartalmi megoldásra, 5 pont a kifejtés módjára adható. A tartalmi megoldás értékelését a konkrét feladathoz kiadott részletes javítási-értékelési útmutató szabja meg. A kifejtés módjának értékelése az alábbi szempontok alapján történik:

Nyelvhelyesség: *0-1-2 pont*

- a kifejtés szabatos, érthetõ, jól szerkesztett mondatokat tartalmaz;
- a szakkifejezésekben, nevekben, jelölésekben nincsenek helyesírási hibák.

A szöveg egésze: *0-1-2-3 pont*

- a egész ismertetés szerves, egységes egészet alkot;
- az egyes szövegrészek, résztémák összefüggenek egymással egy világos, követhetõ gondolatmenet alapján.

Amennyiben a válasz a 100 szó terjedelmet nem haladja meg, a nyelvi megoldásra nem adható pont.

Ha a vizsgázó témaválasztása nem egyértelmû, akkor az utoljára leírt téma kifejtését kell értékelni.

III. rész: 47 pont. Az egyes feladatok pontértéke 10-tõl 17-ig terjedhet a feladatokhoz kiadott részletes javítási-értékelési útmutató szerint.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a függvénytáblázat és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, továbbá a tételeknek megfelelõen csoportosított kísérleti eszközök.

A felkészülési idõ akkor kezdõdik, amikor a vizsgázó, a tétele kihúzása után, önállóan kiválasztotta a szükséges eszközöket. A felkészülési idõben elvégzi a kísérletet vagy mérést, a kapott eredményeket a tétel által megkívánt módon rögzíti, illetve vázlatot készíthet a kifejtendõ tételrészhez. Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. A kísérletet vagy mérést nem kell újra elvégeznie, elég, ha elmondja, mit csinált, illetve bemutatja a rögzített eredményeket (táblázat, grafikon stb.). Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe még belefér.)

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. Tartalmi arányai a következõk:

Mechanika:	25%
Hõtan:	20%
Elektromágnesség:	25%
Atomfizika, magfizika:	20%
Gravitáció, csillagászat:	10%

Ezek az arányok csak hozzávetõlegesek, hiszen lehetnek olyan tételek, amelyek több fejezethez is kapcsolódnak. Az azonos fejezethez kötõdõ tételek témakörei között nem lehet jelentõs átfedés.

A tételek legalább kétharmadának tartalmaznia kell ténylegesen kivitelezendõ mérést vagy kísérletet.

A tétel jellemzõi

A tétel egy mérési vagy kísérleti feladatot tartalmaz. A követelményrendszerben meghatározott eljárás esetén a feladathoz tartozik a mérés, kísérlet megtervezése is. A tétel szövege megszabja, hogy a vizsgázónak milyen módon kell rögzítenie a kapott eredményeket, azok alapján milyen további számításokat kell elvégeznie. A tétel kifejtéséhez hozzátartozik az elméleti háttér kifejtése, illetve – amennyiben a követelményrendszer lehetõvé teszi – a kapcsolódó fizikatörténeti vonatkozások ismertetése is. A tétel szövegének erre utalnia kell. A tételben választási lehetõséget is fel lehet kínálni egy-egy altéma esetén. Ha a téma nem teszi lehetõvé ténylegesen elvégezhetõ kísérlet vagy mérés beiktatását, akkor is feladatként szerepel egy kísérlet vagy mérési eljárás ismertetése vagy értékelése valamilyen forrás segítségével (grafikon, táblázat, sematikus rajz, videofelvétel, szimulációs program stb.).

Értékelés

A felelet 50 ponttal értékelhetõ.

Ebbõl 45 pont a tartalmi rész minõsítése. A központi javítási-értékelési útmutató rögzíti az egyes tételek kifejtésének elvárt összetevõit és az ezekre adható, a 45 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat. Az egyes összetevõk jellemzõen legfeljebb 8–10 pontot érnek. Az egyes részpontok a felelet színvonalától függõen bontandók. A felelet tartalmi minõsítése ennek az értékelési szempontsornak az alkalmazásával történik.

5 pont adható a felelet felépítésére és az önálló kifejtésre. A 0–5 pontig adható pontszám megítélése az alábbi szempontok szerint történik:

- a felelet mennyire alkot összefüggõ, logikus egészet;
- nem tartalmaz-e a tételtõl eltérõ fejtegetést;
- mennyire önálló a kifejtés (azaz szükség van-e és milyen mértékben, mennyire lényeges részeknél segítõ kérdésre).

Ha a vizsgázó az eszközök kiválasztásában segítségre szorul, akkor ezt a mérésre vagy kísérletre adott pontszámban kell figyelembe venni.”

[FÖLDRAJZ]
"II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 120 perc		Szóbeli vizsga 15 perc
I. Topográfiai ismereteket, képességeket ellenõrzõ feladatsor 20 perc	II. Földrajzi ismeretek és képességek meglétét vizsgáló feladatsor 100 perc	Egy természetföldrajzi és egy társadalomföldrajzi altétel kifejtése
100 pont		50 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó az I. (20 perc) és a II. (100 perc) részen belül a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A jelölt elõször az I. feladatsort oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 20 perc leteltével a felügyelõ tanár összegyûjti. A dolgozatok összegyûjtésére, illetve kiosztására fordított idõ a vizsga idõtartamába nem számítható be. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

Az I. feladatsor megoldásához semmilyen segédeszköz nem használható. A II. részhez vizsgázónként szükséges segédeszközök: középiskolai földrajzi atlasz, szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körzõ és vonalzó. Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, pl. adatokra, szemelvényekre van szükség, azt a feladatsornak mindig tartalmaznia kell.

Tartalmi szerkezet, a feladatsor jellemzõi

A feladatsor a vizsgakövetelmények valamennyi fõ témakörébõl tartalmaz kérdéseket. A feladatsorban közel azonos arányban jelennek meg a természetföldrajzi és a társadalomföldrajzi tartalmak.

A feladatsor megközelítõen a következõ belsõ arányok szerint épül fel:

- 45%-ban földrajzi-környezeti **ismeretanyag**. Ez a részletes érettségi követelményekre épülõ zártvégû vagy rövid választ igénylõ nyíltvégû feladatokban jelenik meg, amelyek a követelményrendszer arányait figyelembe véve különbözõ témakörökhöz kapcsolódnak.
- 15%-ban **topográfiai** ismeretek, amelyek a vizsgakövetelményben felsorolt névanyagra épülnek; a megjelölt földrajzi fogalmak megnevezését és a hozzájuk kapcsolódó tartalmak ismeretét várják el a jelölttõl.
- 40%-ban **gyakorlati jellegû** feladatok (pl. grafikonelemzés, ábraelemzés, számításos feladatok, ábrázolás, mérés a térképen, képfelismerés, forráselemzés).

Értékelés

Az írásbeli vizsgadolgozatokat a szaktanár javítja és értékeli. Az értékelés központilag összeállított javítási-értékelési útmutató alapján történik.

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. A tétel pontos megfogalmazása nem hozható nyilvánosságra.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a középiskolai földrajzi atlasz. Az egyes résztételekhez kapcsolódó esetleges mellékletekrõl, szemelvényekrõl a tételsort összeállító szaktanár gondoskodik. A jelölt vázlatot készíthet és azt felhasználhatja (amennyiben a feladat ezt megköveteli, a vázlat készítése szükséges is).

A tételt a vizsgázónak önállóan, a szaknyelv használatával kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.)

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. A tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek.

A tételsor összeállításánál az alábbi arányokat javasolt figyelembe venni.

1. altétel – Általános természetföldrajz, a kontinensek, illetve Magyarország természetföldrajza

Témakör	A résztételek száma 20 tétel esetén
Kozmikus környezetünk vagy térképi ismeretek	1
A geoszférák földrajza és környezeti problémáik – Kõzetburok, földtörténet – Vízburok – Levegõburok	9 (4) (2) (3)
Földrajzi övezetesség	4
A kontinensek természetföldrajza	2
Magyarország és tájainak természetföldrajza	4

2. altétel – Általános társadalomföldrajz, regionális társadalmi-gazdasági földrajz

Témakör	A résztételek száma 20 tétel esetén
Népesség- és településföldrajz	3
A világ változó társadalmi-gazdasági képe	5
A világgazdaságban különbözõ szerepet betöltõ régiók, országok és országcsoportok Európa és a többi kontinens regionális földrajzi jellegzetességei	5
Magyarország földrajza. Hazánk helye és kapcsolatai a Kárpát-medencében és Európában	6
Globális környezeti problémák	1

A tétel jellemzõi

A szóbeli tétel két altételbõl (feladatból) áll:

- a tételek elsõ feladata az általános természetföldrajzra vagy a kontinensek, illetve Magyarország természetföldrajzára vonatkozik;
- a tételek második feladata általános társadalomföldrajzi vagy regionális társadalmi-gazdasági földrajzi tartalmakhoz kapcsolódik.

A két részfeladat között tartalmi és területi átfedés nem lehet (pl. Magyarországra vonatkozó ismeretek csak az egyik altételben kérdezhetõk).

Értékelés

Az egyes altételek megoldására 25-25 pont adható.
Az értékelés szempontjai altételenként:

Tartalmi összetevõk	20 pont
Logikus felépítés	2 pont
A szaknyelv, a térkép- és eszközhasználat	3 pont

A tételsor összeállításakor a vizsgáztató tanárnak röviden rögzítenie kell az egyes altételek kifejtésének elvárt összetevõit és az ezekre adható, a 20 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleleteket értékelni kell.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc	Szóbeli vizsga 20 perc
Földrajzi ismeretek és képességek meglétét vizsgáló feladatsor	Egy természetföldrajzi és egy társadalomföldrajzi altétel kifejtése
100 pont	50 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz: szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körzõ és vonalzó. A megoldáshoz térkép, középiskolai földrajzi atlasz nem használható.

Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, pl. adatokra, szemelvényekre van szükség, azt a feladatsornak mindig tartalmaznia kell.

Tartalmi szerkezet, a feladatsor jellemzõi

A feladatsor a vizsgakövetelmény valamennyi fõ témakörébõl tartalmaz kérdéseket. A feladatsorban közel azonos arányban jelennek meg a természetföldrajzi és a társadalomföldrajzi tartalmak.

A feladatsor megközelítõen a következõ belsõ arányok szerint épül fel:

- 50%-ban földrajzi-környezeti **ismeretanyag**. Az emelt szintû részletes érettségi követelményekre épülõ (a középszint követelményeit is magába foglaló) zártvégû, valamint rövidebb vagy hosszabb választ igénylõ nyíltvégû feladatok, esszé, illetve rajzos feladatok lehetnek, amelyek lefedik a követelményrendszer valamennyi fõ témakörét.

- 20%-ban **topográfiai ismeretek**. A vizsgakövetelményben felsorolt névanyagra épülõ feladatok a megjelölt földrajzi fogalmak felismerését, megnevezését, földrajzi tartalmak hozzárendelését, illetve a földrajzi-környezeti ismeretek topográfiai feladatok során történõ alkalmazását várják el a jelöltektõl.
- 30%-ban az ismeretek alkalmazását igénylõ **gyakorlati** jellegû feladatok (pl. grafikonelemzés, ábraelemzés, számításos feladatok, ábrázolás, mérés a térképen, képfelismerés, forráselemzés, adat- és szöveges vagy képi információ értelmezése, adatok alapján egyszerû prognózis készítése, problémamegoldó feladatok).

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az írásbeli dolgozat összesen 200 pont értékû feladatot tartalmaz. A vizsgán nyújtott összteljesítmény megállapításához a dolgozatra adott pontszámot 2-vel kell osztani. Ennek megfelelõen az írásbeli vizsgarészre maximum 100 vizsgapont adható (pl. ha a dolgozatra 150 pontot kapott a jelölt, akkor az 75 pontnak felel meg a vizsgán nyújtott összteljesítmény megállapításakor). Ha az osztás törtszámot eredményez, akkor felfelé kell kerekíteni.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a középiskolai földrajzi atlasz. Az egyes résztételekhez kapcsolódó esetleges mellékletekrõl, szemelvényekrõl a tételsort összeállító vizsgaközpont gondoskodik.

A tétel pontos megfogalmazása azonban nem hozható nyilvánosságra.

A jelölt vázlatot készíthet és azt felhasználhatja (amennyiben a feladat ezt megköveteli, a vázlat készítése szükséges is).

A tételt a vizsgázónak önállóan, a szaknyelv használatával kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.)

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A tételsornak legalább 20 tételbõl kell állnia.

A tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek. A tételsor összeállítása az alábbi arányok figyelembevételével történik:

1. altétel – Általános természetföldrajz, a kontinensek, illetve Magyarország természetföldrajza

Témakör	Az altételek száma 20 tétel esetén
Térképi ismeretek	1
Kozmikus környezetünk	1
A geoszférák földrajza és környezeti problémáik – Kõzetburok, földtörténet – Vízburok – Levegõburok	8 (4) (2) (2)
Földrajzi övezetesség	4
A kontinensek természetföldrajza	2
Magyarország és tájainak természetföldrajza	4

2. altétel – Általános társadalomföldrajz, regionális társadalmi-gazdasági földrajz

Témakör	Az altételek száma 20 tétel esetén
Népesség- és településföldrajz	3
A világ változó társadalmi-gazdasági képe	5
A világgazdaságban különbözõ szerepet betöltõ régiók, országok és országcsoportok Európa és a többi kontinens regionális földrajzi jellegzetességei	5
Magyarország földrajza. Hazánk helye és kapcsolatai a Kárpát-medencében és Európában	5
Globális környezeti problémák	2

A tétel jellemzõi

A szóbeli tétel két altételbõl (feladatból) áll:

- a tételek elsõ feladata az általános természetföldrajzra vagy a kontinensek, illetve Magyarország természetföldrajzára vonatkozik;
- a tételek második feladata általános társadalomföldrajz vagy a regionális társadalmi-gazdasági földrajzi tartalmakhoz kapcsolódik.

A két feladat között tartalmi és területi átfedés nem lehet (pl. Magyarországra vonatkozó ismeretek csak az egyik tételrészben kérdezhetõk).

Értékelés

Az egyes altételek megoldására 25–25 pont adható.

Az értékelés szempontjai altételenként:

Tartalmi összetevõk	20 pont
Logikus felépítés	2 pont
A szaknyelv, a térkép- és eszközhasználat	3 pont

A központi értékelési útmutató rögzíti az egyes tételek kifejtésének elvárt összetevõit és az ezekre adható, az altételenként 20 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat, amely alapján a feleletet értékelni kell.”

[FRANCIA NYELV]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az írásbeli vizsga idõtartama 180 perc, a szóbeli vizsgáé 15 perc.

A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az írásbeli vizsgarész egyes részeinek megoldására szánt idõtartamot és ezek arányát az értékelésben.

		Idõtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
	SZÜNET			
	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
Szóbeli vizsgarész	Beszédkészség	15	22	33
	Összesen:	—	100	150

A középszintû vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2–B1 szintjeit. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül. A központi feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévõ tanulók is le tudják tenni a vizsgát.

Értékelés

- Az írásbeli vizsgarész egyes részeinek értékelése egymástól független.
- Az írásbeli vizsgarész minden részében csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak az írásbeli és a szóbeli vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át.
- A feladatsorok elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési útmutató alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség részek értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkészség részek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes részekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és az olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szövegben

A2:

- a lényeget (a szöveg célját) megérteni,
- eseménysorokat követni,
- kulcsinformációkat megérteni,

B1:

- a gondolatmenet lényegét megérteni,
- véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni,
- egyes részinformációkat kiszûrni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerû,
- hétköznapi nyelven íródott, és fõként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- utasítások (pl. feliratok, használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, menetrend, prospektus, mûsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztõ szövegek.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegbõl kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,

- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylõ nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor három szövegbõl és három feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is (pl. apróhirdetések). A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 600–900 szó. A feladatsor 25–30 itembõl áll. Az egyes szövegek és feladatok lehetõleg különbözõ típusúak.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások francia nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

A2:

- az alapvetõ nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten,

B1:

- gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérõ feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerû,
- hétköznapi nyelven íródott, és fõként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:
- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:
- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetõség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegbõl kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy megadott szókészletbõl,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 2–3 szövegbõl és a hozzájuk kapcsolódó feladatból, összesen 20–25 itembõl áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 300–500 szó.

Valamennyi feladat szövegre épül.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások francia nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

<u>Hallott szöveg értése</u>

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy csak kissé eltérõ anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelõen.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szöveg

A2:
- témáját felismerni,
- lényegét megérteni,
- kulcsfontosságú szavait megérteni,
- legalapvetõbb adatszerû információit kiszûrni,

B1:
- gondolatmenetét nagy vonalakban követni,
- egyes tényszerû részinformációkat megérteni.

A felhasznált szöveg
- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélõk közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélõ közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minõsége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:
- hétköznapi nyelven hangzik el, szinte kizárólag gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,
- lassú, de még normál beszédtempójú,
- a standard kiejtés(ek)nek megfelelõ,
- tisztán artikulált,
- tartalmilag kifejezetten egyszerû,

B1:
- hétköznapi nyelven hangzik el, alapvetõen gyakran használt nyelvtani szerkezetekbõl és lexikai elemekbõl építkezik,
- normál tempójú,
- a standard kiejtés(ek)hez közel álló,
- tartamilag és szerkezetileg mérsékelten összetett.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:
- közérdekû bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülõtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítõ, információs szolgálatok: útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülõtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. idõjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- mûsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:
- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, ûrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylõ nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3 szövegbõl és 3 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek terjedelme egyenként legfeljebb 2 perc. A feladatsor 20–25 itembõl áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások francia nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten francia nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd a *Témakörök* címû részt),

A2:

- a személyével, illetve közvetlen környezetével kapcsolatos témákról írni,
- az adott témáról egyszerû kifejezéseket használva írni,
- egyszerû mondatokból álló rövid, összefüggõ szöveget írni,
- a szöveg mondatai között lévõ alapvetõ logikai kapcsolatokat egyszerû nyelvi eszközökkel (pl. a leggyakrabban használt kötõszavakkal) kifejezni,
- néhány egyszerû szerkezetet és alapvetõ helyesírási szabályt úgy használni, hogy a hibák ellenére érthetõ legyen a mondanivaló,

B1:

- ismert, köznapi témákról írni és véleményét is megfogalmazni,
- meglévõ szókincsét változatosan használni,
- a szöveget megfelelõen felépíteni és tagolni, a logikai viszonyok kifejezését szolgáló nyelvi eszközöket alkalmazni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelõ stílust és hangnemet választani,

- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelõ írásmûvet létrehozni,
- egyszerû nyelvtani szerkezeteket, nyelvi fordulatokat és a helyesírási szabályokat általában biztonsággal alkalmazni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek
- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetõek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:
- rövid, személyes jellegû közlés (pl. üzenet, naplóbejegyzés),
- üdvözlõlap,
- meghívó,
- magánjellegû vagy intézménynek (pl. nyelviskolának) szóló levél.

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmû keletkezik, az ehhez illeszkedõ szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmû célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:
- meghatározott szituációban, megadott szempontok alapján történõ szövegalkotás,
- verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok stb.) alapján történõ szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,
- vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek, képsorok, grafikonok, táblázatok stb.) alapján történõ szövegalkotás.

A vizsga két feladatból áll. Az *elsõ feladat* egy rövidebb, tranzakciós és interakciós szöveg, a *második feladat* egy hosszabb, elbeszélõ, leíró, esetleg véleménykifejtõ szöveg létrehozása. A vizsgázónak az elsõ feladatban 50–80 szót, a második feladatban 100–120 szót kell írnia.

A feladatmeghatározás, valamint a segédanyagok francia nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ részek nyelvi szintjénél, és ezek együttesen maximum 100 szó elolvasását igénylik.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait francia nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelõ beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben a feladatnak megfelelõ kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* címû részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelõen, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni),

A2:

- saját magáról és közvetlen környezetérõl egyszerû, begyakorolt nyelvi eszközökkel röviden és többnyire érthetõen megnyilatkozni,
- egyszerû, rutinszerû beszélgetésekben részt venni,
- kiszámítható, mindennapi helyzetekben szokásos feladatokat megoldani (pl. vásárlás),
- érezhetõ akcentusa és esetenként akadozó beszédtempója ellenére többnyire érthetõen beszélni,

B1:

- az egyszerû nyelvi eszközök széles skáláját rugalmasan használni, és ezzel mondanivalójának nagy részét egyszerûen kifejezni,
- ismerõs témáról folyó társalgásban részt venni,
- kevésbé begyakorolt, mindennapi helyzetekben felmerülõ feladatokat megoldani,
- viszonylag folyékonyan elmondani egy történetet, beszámolni élményeirõl és érzéseirõl,
- érezhetõ akcentusa és esetleg lassú beszédtempója ellenére érthetõen beszélni.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgafeladatokban elõforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelmûen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulnak elõ:

- önálló témakifejtés vizuális vagy verbális segédanyagok alapján,
- szerepjáték feladat.

A vizsga két feladatból áll. A feladatsort a vizsgázó húzza. A feladatok kidolgozásához felkészülési idõ nincs, de végiggondolásukhoz a vizsgázónak rövid (körülbelül feladatonként fél perc) gondolkodási idõ áll rendelkezésére.

A feladatsorhoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az elõre megtervezett közbeszólásokat, kérdéseket és megjegyzéseket is.

A vizsga rövid *bevezetõ társalgással* kezdõdik, amelynek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon a francia nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

Az *elsõ feladatban* a vizsgázónak azt kell megmutatnia, hogy képes-e hétköznapi, élettapasztalatához kapcsolható témákban véleményét hosszabban, összetett formában kifejteni vizuális vagy verbális segédanyagok alapján (hasonlóságok és különbségek kiemelése stb.).

A *második feladat* azt méri, hogy a vizsgázó képes-e egy meghatározott cél elérésének érdekében tárgyalni, egyszerû kommunikációs stratégiákat használni, a társalgási szabályokat és szerepeket helyesen alkalmazni, miközben különbözõ kommunikációs szándékokat valósít meg (egyetértés és ellenvetés kifejezése; javaslattétel; információ kérése és adása stb.). Ebben a feladatban a vizsgázó választhat a felkínált két szerep közül. A feladathoz felhasználható segédanyag lehet kulcsszó, kép, rajz, fénykép, térkép, ábra stb.

A feladatmeghatározás és a szöveges segédanyagok francia nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szaktanár a vizsgázók létszámának megfelelõ mennyiségû feladatsort állít össze.

Értékelés

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok értékelése egymástól független.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az írásbeli vizsga idõtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé 20 perc.

A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek idõtartamát és arányát az értékelésben.

Vizsgarész		Idõtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
	SZÜNET			
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
Szóbeli	Beszédkészség	20	20	30
	Összesen:	—	100	150

Az emelt szintû vizsga az Európa Tanács skálája B2 szintjének felel meg. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak mind az öt vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át.
- Minden vizsgarész elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési útmutatók alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarészek értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkészség vizsgarészek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és az olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szövegben

- a gondolatmenetet követni,
- véleményeket, érvelést követni,
- az információkat megfelelõ részletességgel megérteni,
- a szerzõ álláspontjára következtetni,
- a szerzõ, illetve a szereplõk érzéseire, érzelmeire következtetni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:
- utasítások (pl. használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. mûsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztõ szövegek,
- publicisztikai írások.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:
- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegbõl kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos szövegösszefoglalás kiegészítése,
- nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor három szövegbõl és három feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1100–1400 szó. A feladatsor 25–30 itembõl áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások francia nyelvûek, amelyek nyelvi szintje azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérõ feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

Középszinten a vizsgázó képes az alapvetõ nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére, illetve helyes használatára. *Emelt szinten* a vizsgázó változatos és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- hiányos szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetõség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegbõl kivett mondatrész helyének megtalálása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy megadott szókészletbõl,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 3–4 feladatból, 30–35 itembõl áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 500–700 szó.

Valamennyi feladat szövegre épül.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások francia nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy csak kissé eltérõ anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelõen.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szöveg

- gondolatmenetét részleteiben is követni,
- egyes tényszerû információkat megérteni,
- megértésén túl a szövegkörnyezetbõl következtetni az egyes beszélõk álláspontjára,
- megértésén túl a szövegkörnyezetbõl következtetni a beszélõk érzelmeire és egymáshoz való viszonyára.

A vizsgán használt szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- változatos nyelvtani szerkezetekbõl és lexikai elemekbõl építkezõ,
- természetes, a szöveg jellegének megfelelõen változatos tempójú,
- tartalmilag és szerkezetileg összetett,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélõk közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélõ közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minõsége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- közérdekû bejelentések, közlemények,
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítõ),
- utasítások,
- médiaközlemények (pl. rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- mûsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- általános érdeklõdésre számot tartó témáról szóló ismeretterjesztõ szövegek.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezõk is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélõk száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Középszinten a vizsgázónak döntõen a mindennapi élet helyzeteiben elhangzó szövegeket kell megértenie, amelyek tartalmilag és szerkezetileg egyértelmûek. *Emelt szinten* olyan szövegek is elõfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg, és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Középszinten a szövegek nyelvileg egyszerûbbek, *emelt szinten* pedig a mûvelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is elõfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- táblázatok kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- hiányos szöveg kiegészítése,
- nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor három szövegbõl és három feladatból áll. A szövegek terjedelme egyenként legfeljebb 3 perc. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatsor 25-30 itembõl áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások francia nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgapontttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten francia nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd *Témakörök* címû részt),
- a megadott témákat általános nézõpontból is tárgyalni,
- álláspontját viszonylag árnyaltan, érvelését rendszerezetten kifejteni,
- a nyelvi eszközök széles skálájának változatos alkalmazásával összefüggõ, megfelelõen tagolt, logikusan felépített szöveget létrehozni,
- a nyelvtani struktúrákat, valamint a helyesírás szabályait rendszerszerû hibák nélkül, nagy biztonsággal alkalmazni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelõ stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelõ írásmûvet létrehozni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetõek, és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- magánjellegû vagy intézménynek szóló levél,
- olvasói levél,
- cikk (diák)újság számára.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó személyes nézõpontból ír hozzá közel álló, mindennapi, személyével kapcsolatos vagy õt érdeklõ témákról, míg *emelt szinten* az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy *középszinten* a vizsgázó röviden, egyszerûen, összefüggõ mondatokban, *emelt szinten* pedig részletesen, változatos szókinccsel, nyelvileg igényesebben és pontosabban ír.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmû keletkezik, az ehhez illeszkedõ szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmû célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A feladatok a következõ feladattípusok egy vagy több elemét tartalmazhatják:

- meghatározott szituációban, megadott szempontok alapján történõ szövegalkotás,
- verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok stb.) alapján történõ szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,
- vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek, képsorok, grafikonok, táblázatok stb.) alapján történõ szövegalkotás.

A vizsgarész két feladatból áll. Az *elsõ feladat* egy rövidebb, tranzakciós és interakciós szöveg, a *második feladat* egy hosszabb, véleménykifejtõ szöveg létrehozása. A vizsgázónak az elsõ feladatban 100–150 szót, a második feladatban 200–250 szót kell írnia.

A feladatmeghatározás és a segédanyagok francia nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait francia nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelõ beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben a feladatnak megfelelõ kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* címû részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelõen, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni),
- folyékonyan, helyesen és hatékonyan használni a nyelvet,
- gondolatait, álláspontját következetesen, folyamatosan kifejteni,
- a megadott témákat általánosabb nézõpontból is tárgyalni,
- folyamatosan és természetesen részt venni a különbözõ témájú társalgásokban,

- bonyolultabb, váratlan elemeket is tartalmazó feladatokat sikeresen megoldani,
- elmagyarázni álláspontját, világosan érvelni,
- enyhe akcentusa ellenére természetes kiejtéssel, hanglejtéssel és normál beszédtempóban beszélni.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó a megadott témakörökön belül a személyes vonatkozásokat fejti ki. *Emelt szinten* a vizsgázó az adott témákról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy *középszinten* a vizsgázó el tudja érni, hogy az adott helyzetben kommunikáció jöjjön létre, és ezáltal szándéka megvalósul. Rövid, egyszerû mondatokban fejezi ki magát. *Emelt szinten* a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát.

A feladatok és a feladatsorok jellemzõi

A vizsgafeladatokban elõforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok,* valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelmûen meghatározza a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulnak elõ:

- bevezetõ beszélgetés,
- önálló témakifejtés vizuális vagy verbális segédanyag alapján,
- problémamegoldó feladat (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása).

A vizsga három feladatból áll. A feladatsort a vizsgázó húzza. A feladatok kidolgozásához felkészülési idõ nincs, de a második és a harmadik feladat végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül feladatonként fél perc) gondolkodási idõ áll rendelkezésére.

Az *elsõ feladat* azt méri, hogy a vizsgázó képes-e általános társas érintkezésben részt venni olyan témák részletesebb kifejtésével, melyek elvontabb jelenségekhez, nem pedig a vizsgázó hétköznapi tevékenységeihez kapcsolódnak, vagy többnyire az általánosítás szintjén értendõk. A vizsga elsõ, nyitó kérdése azonban mindig személyes jellegû, hogy a vizsgázó feszültségét oldja. A vizsga ilyen módon kíván bemelegítést biztosítani a vizsgázóknak.

A *második feladatban, az önálló témakifejtésben* a vizsgázónak egy általánosabb témáról kell gondolatait, véleményét részletesen és összefüggõen kifejtenie. Ehhez verbális és/vagy vizuális segédanyagok állnak rendelkezésére. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az elõre megtervezett segítõ kérdéseket is.

A *harmadik feladat* azt méri, hogy a vizsgázó képes-e egy meghatározott cél elérésének érdekében (problémamegoldás) tárgyalni, változatos kommunikációs stratégiákat használni, a társalgási szabályokat és szerepeket helyesen alkalmazni, miközben különbözõ kommunikációs szándékokat valósít meg (egyetértés és ellenvetés kifejezése; javaslattétel; információ kérése és adása stb.). Ebben a feladatban a vizsgázó választhat a felkínált két szerep közül. A feladathoz felhasználható segédanyag lehet kulcsszó, kép, rajz, fénykép, térkép, ábra vagy rövid írott szöveg.

A feladatmeghatározás és a szöveges segédanyagok francia nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok értékelése egymástól független.

A vizsgát mindig egy kérdezõ tanár bonyolítja le, a vizsgáztatói példány elõírásainak megfelelõen. A másik két vizsgáztató értékel a központi értékelési útmutató alapján. A vitás esetekben a három tanár szótöbbséggel dönt.”

[INFORMATIKA]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Gyakorlati vizsga 180 perc	Szóbeli vizsga 15 perc
Számítógéppel megoldandó feladatsor	Egy téma kifejtése és párbeszéd a témával kapcsolatban
120 pont	30 pont

GYAKORLATI VIZSGA

A gyakorlati vizsgán az érettségizõknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is önállóan határozhatja meg.

A gyakorlati vizsgát számítógépteremben kell lebonyolítani. A vizsga idõtartama alatt a rendszergazdának elérhetõnek kell lennie. A rendszergazda a vizsgaterembe csak gép- vagy szoftverhiba esetén hívható be. Jelenlétérõl és az általa végzett tevékenységrõl jegyzõkönyvet kell felvenni. Vizsgázónként szükséges, a tantárgyra jellemzõ segédeszközök: számítógép a megfelelõ szoftverekkel (a vizsgáztató intézmény biztosítja), vonalzó (a vizsgázónak kell hoznia).

A vizsgázó a vizsgát megelõzõ évben központilag jóváhagyott (az iskola által kihirdetett) szoftverek használatával vizsgázhat.

A gyakorlati vizsga helyszínén a vizsgázónak a vizsga kezdete elõtt fél órával kell megjelennie, ahol a rendszergazda által kijelölt helyet kell elfoglalnia. A vizsga megkezdése elõtt a rendszergazda írásban tájékoztatja a vizsgázót arról, hogy milyen felhasználói adatai vannak, milyen módon éri el a vizsgához szükséges forrásfájlokat, valamint arról, hogy befejezett munkáját hova mentse el. A vizsga kezdetekor a felügyelõ tanár kiosztja a feladatlapot és a lepecsételt piszkozatlapot. A vizsgázó a feladatlapok kiosztásával egyidejûleg kezdheti használni a számítógépet.

A felügyelõ tanárnak a vizsga befejezése elõtt kb. 10 perccel figyelmeztetnie kell a vizsgázókat, hogy mentsék el a munkájukat.

A gyakorlati vizsga lebonyolítása, a rendszergazda feladatai

Tárgyi feltételek

A terem berendezése

- A géptermet lehetõség szerint a számítógépes munkahelyre vonatkozó elõírások figyelembevételével kell berendezni.
- A monitorok elhelyezése olyan legyen, hogy a vizsgázók egymás munkáját ne zavarják, illetve ne tudják segíteni egymást.

A számítógépek

- A megfelelõ mûködés biztosítása érdekében a vizsgakörnyezetet kellõ idõben (lehetõség szerint már hónapokkal a vizsga elõtt) elõ kell készíteni. Rendelkezésre kell állni legalább a vizsgázók számának megfelelõ számú számítógépnek, valamint tartalékgépeknek. A vizsgakörnyezetet javasolt hasonló feladatok megoldásával tesztelni, mert e nélkül nehezen deríthetõ ki, hogy valóban felkerült-e minden szükséges szoftverkomponens a gépekre, valamint azok jól mûködnek-e.
- Csak olyan számítógép használható, amely megfelel az alkalmazott operációs rendszer és egyéb szoftverek optimális hardverigényének, a háttértárolón pedig feltétlenül maradjon kellõ szabad terület.
- A vizsga ideje alatt a gépekrõl nem lehet elérhetõ egyetlen olyan állomány sem, amely nem tartozik a telepített programokhoz és a várható feladatok megoldását segíti.
- Ha valamelyik – eredetileg kiválasztott – számítógép mûködése a vizsga elõtti idõszakban bizonytalan, akkor javasolt a vizsgáztatásból kivonni.

Lebonyolítás

A vizsga elõkészítése

- A vizsga során használható gépekhez (a tartalékgépekhez is) létre kell hozni az adott hálózati operációs rendszerben egy-egy felhasználót. A felhasználó azonosítója egyezzen meg a központilag meghatározott vizsgázói kódokkal.
- A feladatok megoldásához szükséges forrásállományokat minden vizsgázó mappájába be kell másolni, amint az a központból elérhetõvé válik.
- Az internet elérését le kell tiltani a vizsgagépeken a gyakorlati vizsga teljes idejére.

Archiválás

- A rendszergazda a vizsga után a lehetõ legrövidebb idõn belül a diákok által használt mappákat két példányban, egyszer írható, kellõképpen elterjedt adathordozóra írja (például CD-R, DVD-R, DVD+R).
- A vizsgáztató intézmény az egyik adathordozót bélyegzõvel ellátva elzárja mint biztonsági másolatot, a másikat pedig a továbbiakban az írásbeli dolgozatokra vonatkozó szabályoknak megfelelõen kezeli.

Tartalmi szerkezet, a feladatsor jellemzõi

A feladatsor tematikailag lefedi a követelményrendszer alábbi témaköreit, és idõarányaiban a következõkre törekszik:

Témakör	Idõ
Szövegszerkesztés	60 perc
Táblázatkezelés	50 perc
Adatbázis-kezelés	30 perc
Weblapkészítés	20 perc
Prezentáció és grafika	20 perc

Az adott témakörhöz rendelt idõ kitölthetõ egyetlen nagyobb, több részfeladatot tartalmazó feladattal, vagy legfeljebb 4 kisebb feladattal.

A feladatsor 50%-a egyértelmû utalásokat tartalmaz a feladat minden részletének megoldására, így csak a feladatban szereplõ fogalmak és a feladatot megoldó eszköz ismeretét, valamint az eszköz kezelésében való jártasságot méri.

Értékelés

A gyakorlati vizsgadolgozatokat a szaktanár javítja és értékeli. Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A javítási útmutató tartalmazza a feladatok részletes megoldásait, annak lehetséges változatait, az egyes megoldásrészekre adható részpontszámokat, annak lehetséges bontását.

A témakörök szerinti pontszámarányok a következõk:

Témakör	Pontszám
Szövegszerkesztés	40 pont
Táblázatkezelés	30 pont
Adatbázis-kezelés	20 pont
Weblapkészítés	15 pont
Prezentáció és grafika	15 pont

Az egyes témakörök feladatainak, részfeladatainak pontozása feladatfüggõ, összpontszámuknak azonban meg kell egyezni a témakörhöz rendelt összpontszámmal.

Értékelésre a vizsgázónak csak azok a produktumai kerülnek, amelyeket a számára kijelölt könyvtárba elmentett és a rendszergazda archivált. A javító tanár minden vizsgázó vizsgadolgozatáról értékelõlapot tölt ki. A dolgozat értékelésének megtekintésekor a vizsgázó a saját munkájáról kitöltött értékelõlapot, valamint az archivált produktumot együtt tekintheti meg.

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. A szóbeli vizsga helyszínén internetkapcsolattal rendelkezõ számítógépnek kell mûködõképesen rendelkezésre állnia, amelyet a vizsgázó a felelete során használ. A számítógép mûködõképességének biztosítása érdekében a rendszergazdának a szóbeli vizsga teljes ideje alatt elérhetõnek kell lennie.

A könyvtárhasználat szóbeli témakör vizsgakérdéseinek teljesítéséhez szükséges nyomtatott és elektronikus forrásokat (pl. lexikon, enciklopédia, szakkönyv, tankönyv, szépirodalmi mû, CD-ROM) a vizsga helyszínén a diákok rendelkezésére kell bocsátani. E források jellegének, típusának összhangban kell lenniük a szóbeli tételsor feladataival.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben a szóbeli felelet elsõ részére szánt felelési idõbe még belefér.) Amikor a vizsgázó befejezte a tétel kifejtését, a vizsgáztató párbeszédet kezdeményez a témához kapcsolódóan.

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia.

A tételek a vizsgakövetelmények 1–3., 7.1, 9. számú témaköreibõl jelölhetõk ki, így a tételeket az alábbi témakörökbõl és javasolt arányok figyelembevételével kell összeállítani úgy, hogy egy tétel csak egy témakör elméleti ismeretanyagát kérje számon. Bármely tétellel kapcsolatban számítógépes szemléltetés is kérhetõ, melynek várakozás nélküli végrehajtási ideje – a 7.1-es témakör kérdései kivételével – legfeljebb két perc.

Információs társadalom	8–20%
Informatikai alapismeretek – hardver	24–32%
Informatikai alapismeretek – szoftver	20–28%
Kommunikáció az interneten (gyakorlati kivitelezéssel)	20–28%
Könyvtárhasználat	8–12%

A tétel jellemzõi

A szóbeli vizsga egyetlen tétel kifejtésébõl, valamint egy-két perces beszélgetésbõl áll, amely a vizsgázó témakörhöz kapcsolódó kommunikációs képességét tárja föl.

A vizsgára megfogalmazott tételek a tételcímeken túl a kifejtéshez konkrét tartalmi szempontokat is felsorolnak.

Értékelés

A felelet értékelése a következõ szempontok alapján történik:

- Logikai felépítés 8 pont
  (Jó idõbeosztás; a lényeg kiemelése; követhetõ gondolatmenet.)
- Kifejezõkészség, szaknyelv használata 8 pont
- Tartalom 8 pont
  (Mindent tartalmaz-e, ami a témakörhöz szükséges; vannak-e tárgyi tévedések, rossz magyarázatok.)
- Kommunikatív készség 6 pont
  (Lehet-e a vizsgázót a témában vezetni; ha elakad, megérti-e, amit kérdez a bizottság; lehet-e a vizsgázóval a témáról tartalmas párbeszédet folytatni.)

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Gyakorlati vizsga 240 perc	Szóbeli vizsga 20 perc
Számítógéppel megoldandó feladatsor	Egy téma kifejtése és párbeszéd a témával kapcsolatban
120 pont	30 pont

GYAKORLATI VIZSGA

A gyakorlati vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is önállóan határozhatja meg.

A gyakorlati vizsgát számítógépteremben kell lebonyolítani. A vizsga idõtartama alatt a rendszergazdának elérhetõnek kell lennie. A rendszergazda a vizsgaterembe csak gép- vagy szoftverhiba esetén hívható be. Jelenlétérõl és az általa végzett tevékenységrõl jegyzõkönyvet kell felvenni. Vizsgázónként szükséges segédeszközök: számítógép a megfelelõ szoftverekkel (a vizsgáztató intézmény biztosítja), vonalzó (a vizsgázónak kell hoznia).

A vizsgázó a vizsgát megelõzõ évben központilag jóváhagyott (és a vizsgaközpont által kihirdetett) szoftverek használatával vizsgázhat.

A gyakorlati vizsga helyszínén a vizsgázónak a vizsga kezdete elõtt fél órával kell megjelennie, ahol a rendszergazda által kijelölt helyet kell elfoglalnia. A vizsga megkezdése elõtt a rendszergazda írásban tájékoztatja a vizsgázót arról, hogy milyen felhasználói adatai vannak, milyen módon éri el a vizsgához szükséges forrásfájlokat, valamint arról, hogy befejezett munkáját hova mentse el. A vizsga kezdetekor a felügyelõ tanár kiosztja a feladatlapot és a lepecsételt piszkozatlapot. A vizsgázó a feladatlapok kiosztásával egyidejûleg kezdheti használni a számítógépet.

A felügyelõ tanárnak a vizsga befejezése elõtt kb. 10 perccel figyelmeztetnie kell a vizsgázókat, hogy mentsék el a munkájukat.

A vizsga lebonyolításáról és a résztvevõk feladataival kapcsolatos tudnivalók megegyeznek a középszintû vizsga leírásában találhatókkal.

Tartalmi szerkezet, a feladatsor jellemzõi

A feladatsor tematikailag lefedi a követelményrendszer alábbi témaköreit, és idõarányaiban a következõkre törekszik:

Témakörök	Idõ
Szövegszerkesztés, prezentáció, grafika, weblapkészítés	60 perc
Táblázatkezelés	30 perc
Adatbázis-kezelés	60 perc
Algoritmizálás, adatmodellezés	90 perc

Az adott témakörhöz rendelt idõ kitölthetõ egyetlen nagyobb, több részfeladatot tartalmazó feladattal, vagy legfeljebb 4 kisebb feladattal.

A feladatsor 50%-a egyértelmû utalásokat tartalmaz a feladat minden részletének megoldására, így csak a feladatban szereplõ fogalmak és a feladatot megoldó eszköz ismeretét, valamint az eszköz kezelésében való jártasságot méri.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A javítási útmutató tartalmazza a feladatok részletes megoldásait, annak lehetséges változatait, az egyes megoldásrészekre adható részpontszámokat, annak lehetséges bontását.

A témakörök szerinti érékelési arányok a következõk:

Témakörök	Pontszám
Szövegszerkesztés, prezentáció, grafika, weblapkészítés	30 pont
Táblázatkezelés	15 pont
Adatbázis-kezelés	30 pont
Algoritmizálás, adatmodellezés	45 pont

Az egyes témakörök feladatainak, részfeladatainak pontozása feladatfüggõ, összpontszámuknak azonban meg kell egyezni a témakörhöz rendelt összpontszámmal.

Értékelésre a vizsgázónak csak azok a produktumai kerülnek, amelyeket a számára kijelölt könyvtárba elmentett és a rendszergazda archivált. A javító tanár minden vizsgázó vizsgadolgozatáról értékelõlapot tölt ki. A dolgozat értékelésének megtekintésekor a vizsgázó a saját munkájáról kitöltött értékelõlapot, valamint az archivált produktumot együtt tekintheti meg.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. A szóbeli vizsga helyszínén internetkapcsolattal rendelkezõ számítógépnek kell mûködõképesen rendelkezésre állnia, amelyet a vizsgázó a felelete során használ. A számítógép mûködõképességének biztosítása érdekében a rendszergazdának a szóbeli vizsga teljes ideje alatt elérhetõnek kell lennie.

A könyvtárhasználat szóbeli témakör vizsgakérdéseinek teljesítéséhez szükséges nyomtatott és elektronikus forrásokat (pl. lexikon, enciklopédia, szakkönyv, tankönyv, szépirodalmi mû, CD-ROM) a vizsga helyszínén a diákok rendelkezésére kell bocsátani. E források jellegének, típusának összhangban kell lenniük a szóbeli tételsor feladataival.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben a szóbeli felelet elsõ részére szánt felelési idõbe még belefér.) Amikor a vizsgázó befejezte a tétel kifejtését, a vizsgáztató párbeszédet kezdeményez a témához kapcsolódóan.

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A tételsor legalább 20 tételbõl áll.

A szóbeli feladatok az 1–3., 7.1, 9. számú témakörökbõl jelölik ki, az alábbi táblázatban látható arányok figyelembevételével. Egy tétel csak egy témakör elméleti ismeretanyagát kéri számon. Bármely tétellel kapcsolatban számítógépes szemléltetés is kérhetõ, melynek várakozás nélküli végrehajtási ideje – a 7.1-es témakör kérdései kivételével – legfeljebb két perc.

Információs társadalom	8–20%
Informatikai alapismeretek – hardver	24–32%
Informatikai alapismeretek – szoftver	20–28%
Kommunikáció az interneten (gyakorlati kivitelezéssel)	20–28%
Könyvtárhasználat	8–12%

A tétel jellemzõi

A szóbeli vizsga egyetlen tétel kifejtésébõl, valamint egy-két perces beszélgetésbõl áll, amely a vizsgázó témakörhöz kapcsolódó kommunikációs képességét tárja föl.

A vizsgára megfogalmazott tételek a tételcímeken túl a kifejtéshez konkrét tartalmi szempontokat is felsorolnak.

Értékelés

A felelet értékelése a következõ szempontok alapján történik:

- Logikai felépítés 8 pont
  (Jó idõbeosztás; a lényeg kiemelése; követhetõ gondolatmenet.)
- Kifejezõkészség, szaknyelv használata 8 pont
- Tartalom 8 pont
  (Mindent tartalmaz-e, ami a témakörhöz szükséges; vannak-e tárgyi tévedések, rossz magyarázatok.)
- Kommunikatív készség 6 pont
  (Lehet-e a vizsgázót a témában vezetni; ha elakad, megérti-e, amit kérdez a bizottság; lehet-e a vizsgázóval a témáról tartalmas párbeszédet folytatni.)”

[KÉMIA]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 120 perc	Szóbeli vizsga 15 perc
Egy feladatsor	Egy téma kifejtése Egy kísérlettel kapcsolatos feladat
100 pont	50 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a függvénytáblázat periódusos rendszerrel és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép.

Tartalmi szerkezet, a feladatsor jellemzõi

A feladatsor általános, szervetlen és szerves kémiai kérdéseket tartalmaz. A feladatsor tartalmi összeállításánál meg kell jelennie a környezetkémiai szemléletmódnak.

A feladatsor a következõ típusú feladatokból állhat:

- Feleletválasztásos kérdések (ezen belül egyszerû, akár fejben is megoldható számítási feladat is lehetséges).
- Az elméleti feladatok többi részét a következõ feladattípusok teszik ki: táblázatkiegészítés, reakcióegyenletek kiegészítése, elemzõ feladatok (kísérletelemzés, táblázatok, grafikonok elemzése, anyagok összehasonlítása, a jelenségek magyarázata stb. kis esszé formájában). Az elméleti feladatoknak ismeret-, értés- és alkalmazásszintû kérdéseket is tartalmazniuk kell.
- Számítási feladatok (szöveges feladatok és feleletválasztásos kérdések egyaránt).
- A feladatlap tartalmazhat egy *esettanulmány* típusú problémát, amely valamely kémiai tárgyú szöveg (pl. újságcikk) értelmezésén túl a témához kapcsolódó kémiai kérdéseket is tartalmaz.

A feladatok száma változó, a felsorolt feladattípusok közül lehetõleg minél többféle szerepel a feladatsorban. A feladattípusok vegyesen is alkalmazhatók az egyes feladatokon belül, például kísérlet értelmezése és hozzá kapcsolódó számítás. A feladatsor az egyik feladat esetében két alternatívát kínál: az egyik inkább kémiai anyagismeretet, a másik problémamegoldást igénylõ feladat (pl. számítási feladat) lehet. A vizsgadolgozat megfelelõ helyén a vizsgázónak meg kell jelölnie, hogy a választásra felajánlott részben melyik feladatot választotta.

A feladatsor összeállításában a következõ arányok érvényesülnek:

- A számítási feladatokkal elérhetõ pontszám az összpontszámnak mintegy 20–40%-át teszi ki: annak, aki az alternatív feladat számításos formáját választja, legfeljebb 40%, annak, aki az elméleti jellegû kérdést oldja meg, 20% körüli érték.

- Az elméleti feladatok az elérhetõ összpontszámnak 60–80%-át teszik ki.
- A feleletválasztásos kérdések pontaránya az elméleti feladatokon belül minimum 15%.
- Az alternatív feladat pontszáma az összpontszámnak legfeljebb 15%-a lehet.
- Egy-egy feladat maximális pontszáma nem haladhatja meg a feladatsor összpontszámának 20%-át.

Értékelés

Az írásbeli vizsgadolgozatokat a szaktanár javítja és értékeli. Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

A feladatsoron elérhetõ összpontszám vizsgaidõszakonként változhat. A vizsgadolgozatok pontszámát az elért pontszámokból számított százalékos teljesítmény egész számra kerekített értéke adja meg. Például ha az elérhetõ összpontszám 112, az elért pontszám 81, akkor a vizsgapontszám 72.

A vizsgadolgozat megfelelõ helyén a vizsgázónak meg kell jelölnie, hogy a választásra felajánlott részben melyik feladatot választotta. Ezt a felügyelõ tanárnak a vizsgadolgozat beszedésekor ellenõriznie kell. Amennyiben ez nem történt meg, és a választás ténye a dolgozatból sem derül ki egyértelmûen, akkor minden esetben az elsõ választható feladat megoldását kell értékelni.

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. A tétel pontos megfogalmazása nem hozható nyilvánosságra.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a függvénytáblázat periódusos rendszerrel és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, továbbá a tételeknek megfelelõen csoportosított kísérleti eszközök.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.)

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A tételsor legalább 20 tételt tartalmaz. A tételeknek a követelményrendszer egészét le kell fedniük.

A tétel jellemzõi

A szóbeli vizsgatétel két altételt tartalmaz.

1. Egy szerves, szervetlen vagy általános kémiai téma vagy témakör átfogó ismertetése.
2. Egy kísérlet végrehajtása és a tapasztalatok értelmezése
   vagy
   leírt kísérlet megadott tapasztalatainak értelmezése.

A két altételnek eltérõ témaköröket (pl. szerves és szervetlen vagy általános és szerves kémia) kell érinteniük. A tételeknek utalniuk kell a használható segédeszközökre.

Értékelés

A felelet összpontszáma az alábbi szempontok szerint megállapított részpontszámok összegzésével alakul ki:

Értékelési szempontok		*Max. pontszám*
1. altétel	a) Tartalmi helyesség	20
	b) Elõadásmód, logikai helyesség	5
2. altétel	a) A kísérlet elvégzése, a tapasztalatok megállapítása*	10 / 0
	b) A kísérlet tapasztalatainak értelmezése*	5 / 15
Szakmai nyelvezet, a mértékegységek, a jelrendszer helyes használata		5
A segédeszközök szakszerû használata		5
Maximálisan elérhetõ összes pontszám		**50**

* Attól függõen, hogy elvégzendõ kísérletrõl van-e szó, vagy megadott kísérletet kell-e értelmezni.

Az értékelés az alábbi szempontrendszer alapján történik:

1.a) Tartalmi helyesség

0 pont	A vizsgázó nem a témáról beszél, tanári segítséggel sem tér át a kérdésben szereplõ témára.
1–3 pont	A vizsgázó megemlít néhány információt a kérdésben szereplõ témával kapcsolatban, de alapvetõen nincs tisztában a kérdés lényegével.
4–7 pont	A vizsgázó tisztában van a feladatával, hiányos tudása miatt azonban csupán egy szûk részletét tárgyalja.
8–11 pont	A vizsgázó a kérdésben szereplõ téma egyes részeit csak felületesen tárgyalja, illetve a felelet több súlyos szaktárgyi tévedést tartalmaz.
12–15 pont	A vizsgázó a kérdésben szereplõ téma egy nagyobb részletével nincs tisztában, vagy sok apró hibát ejt, vagy csak a tanári kérdésekre adott válaszokkal fejti ki a témát.
16–19 pont	A vizsgázó felelete során a kérdésben szereplõ téma legtöbb lényeges részletét önállóan tisztázza. A felelet hiányosságára vagy apróbb pontatlanságra vonatkozó, a tanár által feltett egy-két kiegészítõ kérdésre nem tudja a választ.
20 pont	A vizsgázó felelete során a kérdésben szereplõ téma minden lényeges részletét önállóan tisztázza, a tanár által feltett egy-két kiegészítõ kérdésre helyesen felel.

1.b) Elõadásmód, logikai helyesség

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A felelet minden része logikus rendszerbe foglalt. A vizsgázó csak ritkán keresi a szavakat mondanivalója megfogalmazásához.	A felelet nagyrészt logikusan felépített, csak néhány logikai hibát tartalmaz. A vizsgázót többször kell kisegíteni a mondanivalója megfogalmazásánál.	A felelet sok súlyos logikai hibát tartalmaz, illetve a megfogalmazások szakszerûtlenek.	A felelet összefüggéstelen, logikai rendszere követhetetlen.

Elvégzendõ kísérlet esetén:

2.a) A kísérlet elvégzése, a tapasztalatok megállapítása

10 pont	5–9 pont	4–1 pont	0 pont
A vizsgázó szakszerûen elvégzi a kísérletet, tapasztalatai helyesek.	A vizsgázó rendelkezik a feladat megoldásához szükséges gyakorlati ismeretekkel, de a kísérlet végrehajtásakor apró hibákat vét.	A vizsgázó a feladat megoldásához szükséges gyakorlati ismeretek egy részével rendelkezik, de a kísérletet nem tudja végrehajtani.	A vizsgázó nem rendelkezik a kísérlet elvégzéséhez szükséges gyakorlati ismeretekkel.

2.b) A kísérlet tapasztalatainak értelmezése

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait hibátlanul értelmezi.	A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait kisebb tanári segítséggel értelmezi.	A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait tanári segítséggel is csak hiányosan értelmezi.	A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait tanári segítséggel sem képes értelmezni.

Megadott kísérlet esetén:

2.b) A kísérlet tapasztalatainak értelmezése

15 pont	8–14 pont	1–7 pont	0 pont
A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait hibátlanul értelmezi.	A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait kisebb tanári segítséggel értelmezi.	A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait tanári segítséggel is csak hiányosan értelmezi.	A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait tanári segítséggel sem képes értelmezni.

Szakmai nyelvezet, a mértékegységek, jelrendszer helyes használata

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A vizsgázó helyesen használja a szakkifejezéseket, mértékegységeket, illetve hibátlanul alkalmazza a fizikai és kémiai jelrendszert.	A vizsgázó többnyire szakszerûen használja a szakkifejezéseket, mértékegységeket, illetve a fizikai és kémiai jelrendszert. Hibáit tanári segítséggel korrigálja.	A vizsgázó a szakkifejezések, mértékegységek, illetve a fizikai és kémiai jelrendszer használatában gyakran téved. Hibáit többször még tanári segítséggel sem tudja korrigálni.	A vizsgázó tájékozatlan a szakkifejezések, mértékegységek, illetve a fizikai és kémiai jelrendszer használatában.

A segédeszközök szakszerû használata

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A vizsgázó önállóan és helyesen használja a segédeszközöket (periódusos rendszert, táblázatokat, grafikonokat stb.).	A vizsgázó csak felszólításra használja a segédeszközöket a kérdések megoldásához.	A vizsgázó csak tanári segítséggel képes eligazodni a segédeszközök használatában.	A vizsgázó tanári segítséggel sem képes eligazodni a segédeszközök használatában.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc	Szóbeli vizsga 20 perc
Egy feladatsor	Egy téma kifejtése Egy kísérlettel kapcsolatos feladat Egy problémafeladat
100 pont	50 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a függvénytáblázat periódusos rendszerrel és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép.

Tartalmi szerkezet, a feladatsor jellemzõi

A feladatlap közel azonos pontszámban tartalmaz általános, szervetlen és szerves kémiai kérdéseket. A feladatlap tartalmi összeállításánál meg kell jelennie a környezetkémiai szemléletmódnak.

A feladatsor a következõ típusú feladatokból állhat:

- Feleletválasztásos kérdések.
- Elméleti feladatok, ezen belül táblázatos feladat, egyenletkiegészítés, elemzõ feladatok (kísérletelemzés, táblázatok elemzése, anyagok összehasonlítása, a jelenségek magyarázata stb. kis esszé formájában), esettanulmány. Az esettanulmány valamely kémiai tárgyú szöveg (pl. újságcikk) értelmezésén túl a témához kapcsolódó kémiai kérdéseket is tartalmaz. Az elméleti feladatoknak ismeret-, értés és alkalmazás szintû kérdéseket is tartalmazniuk kell.
- Számítási feladatok (szöveges feladatok és feleletválasztásos kérdések egyaránt).

A feladatok száma változó, a felsorolt feladattípusok közül lehetõleg minél több fajta szerepel a feladatsorban. Egy feladaton belül a feladattípusok vegyesen is alkalmazhatók, például kísérlet értelmezése és hozzá kapcsolódó számítás.

A feladatsor összeállításában a következõ arányok érvényesülnek:

- A számítási feladatokkal elérhetõ pontszám az összpontszámnak mintegy 40–50%-át teszi ki.
- Az elméleti feladatok az elérhetõ összpontszámnak 50–60%-át teszik ki.
  - Ezen belül: az elméleti feladatok típusainak aránya az elmélet pontszámának százalékában:
    - Feleletválasztásos kérdések 15–20%
    - Táblázatos feladat, egyenletkiegészítés 25–40%
    - Elemzõ feladatok 30–40%
    - Esettanulmány 0–15%
- Az alkalmazás szintû válaszok pontszáma az elméleti pontszámnak minimálisan 20%-a.

- A környezetkémiával kapcsolatos kérdések az elméleti pontszámnak minimum 5%-át teszik ki.
- Egy-egy feladat maximális pontszáma nem haladhatja meg a feladatsor összpontszámának 20%-át.
- A feladatsor legalább négy számítási feladatot tartalmaz.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

A feladatsoron elérhetõ összpontszám vizsgaidõszakonként változhat. A vizsgadolgozatok pontszámát az elért pontszámokból számított százalékos teljesítmény egész számra kerekített értéke adja meg. Például ha az elérhetõ összpontszám 112, az elért pontszám 81, akkor a vizsgapontszám 72.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a függvénytáblázat periódusos rendszerrel és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, továbbá a tételeknek megfelelõen csoportosított kísérleti eszközök.

A tétel pontos megfogalmazása nem hozható nyilvánosságra.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.)

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A tételsor egyenként legalább 20 tételt tartalmaz. A tételeknek a követelményrendszer egészét le kell fedniük.

A tétel jellemzõi

A szóbeli vizsgatétel három altételt tartalmaz.

1. Egy szerves, szervetlen vagy általános kémiai téma vagy témakör átfogó ismertetése.
2. Egy kísérlet végrehajtása és a tapasztalatok értelmezése,
   vagy
   egy leírt kísérlet várható eredményének becslése és elemzése.
3. Problémamegoldó feladat.

A tétel három részének megfogalmazásánál törekedni kell arra, hogy legalább egy-egy szerves, illetve szervetlen kémiai kérdés szerepeljen, amelyben fel kell használni az általános kémiai ismereteket. (Például, ha az A) altétel általános kémiai témára vonatkozik, akkor a következõ két altétel egyikében a szerves, a másikban a szervetlen kémia dominájon.)

Törekedni kell arra, hogy a B) és C) altétel közel azonos nehézségû legyen. A tételeknek utalniuk kell a használható segédeszközközökre.

Értékelés

Az értékelés központi értékelési útmutató alapján, az alábbi szempontok szerint megállapított részpontszámok összegzésével történik:

Értékelési szempontok		*Max. pontszám*
1. altétel	a) Tartalmi helyesség	15
	b) Elõadásmód, logikai helyesség	5
2. altétel	a) A kísérlet elvégzése, illetve a várható tapasztalatok megadása	5
	b) A kísérlet elemzése	5
3. altétel	a) A probléma megoldásához szükséges elmélet ismerete	5
	b) A probléma megoldása	5
Szakmai nyelvezet, a mértékegységek, a jelrendszer helyes használata		5
A segédeszközök szakszerû használata		5
Maximálisan elérhetõ összes pontszám		**50**

Az értékelés az alábbi szempontrendszer alapján történik:

1.a) Tartalmi helyesség

0 pont	A vizsgázó nem a témáról beszél, tanári segítséggel sem tér át a kérdésben szereplõ témára.
1–3 pont	A vizsgázó megemlít néhány információt a kérdésben szereplõ témával kapcsolatban, de alapvetõen nincs tisztában a kérdés lényegével.
4–6 pont	A vizsgázó tisztában van a feladatával, hiányos tudása miatt azonban csupán egy szûk részletét tárgyalja.
7–9 pont	A vizsgázó a kérdésben szereplõ téma egyes részeit csak felületesen tárgyalja, illetve a felelet több súlyos szaktárgyi tévedést tartalmaz.
10–12 pont	A vizsgázó a kérdésben szereplõ téma egy nagyobb részletével nincs tisztában, vagy sok apró hibát ejt, vagy csak a tanári kérdésekre adott válaszokkal fejti ki a témát.
13–14 pont	A vizsgázó felelete során a kérdésben szereplõ téma legtöbb lényeges részletét önállóan tisztázza. A felelet hiányosságára vagy apróbb pontatlanságra vonatkozó, a tanár által feltett egy-két kiegészítõ kérdésre nem tudja a választ.
15 pont	A vizsgázó felelete során a kérdésben szereplõ téma minden lényeges részletét önállóan tisztázza, a tanár által feltett egy-két kiegészítõ kérdésre helyesen felel.

1.b) Elõadásmód, logikai helyesség

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A felelet minden része logikus rendszerbe foglalt. A vizsgázó csak ritkán keresi a szavakat mondanivalója megfogalmazásához.	A felelet nagyrészt logikusan felépített, csak néhány logikai hibát tartalmaz. A vizsgázót többször kell kisegíteni a mondanivalója megfogalmazásánál.	A felelet sok súlyos logikai hibát tartalmaz, illetve a megfogalmazások szakszerûtlenek.	A felelet összefüggéstelen, logikai rendszere követhetetlen.

2.a) A kísérlet elvégzése, illetve a várható tapasztalatok megadása

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A vizsgázó szakszerûen elvégzi a kísérletet, tapasztalatai helyesek.	A vizsgázó rendelkezik a feladat megoldásához szükséges ismeretekkel, de a kísérlet végrehajtásakor apró hibákat vét.	A vizsgázó rendelkezik a feladat megoldásához szükséges ismeretekkel, de a kísérletet nem tudja végrehajtani.	A vizsgázó nem rendelkezik a kísérlet elvégzéséhez szükséges ismeretekkel.
vagy*			
A vizsgázó önállóan, és helyesen oldja meg feladatát.	A vizsgázó csak tanári segítséggel képes megbecsülni a kísérlet várható eredményét.	A vizsgázó tanári segítséggel is csak a feladat megoldásához szükséges részismeretekkel rendelkezik.	A vizsgázó nem rendelkezik a feladat megoldásához szükséges ismeretekkel.

* Attól függõen, hogy elvégzendõ kísérletrõl van-e szó, vagy a kísérlet eredményét kell-e megbecsülni.

2.b) A kísérlet elemzése

Az alábbi pontok a felismert vagy a tanár által közölt probléma megoldására adhatók.

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait hibátlanul értelmezi.	A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait kisebb tanári segítséggel értelmezi.	A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait tanári segítséggel is csak hiányosan értelmezi.	A vizsgázó a kísérlet tapasztalatait tanári segítséggel sem képes értelmezni.

3.a) A probléma megoldásához szükséges elmélet ismerete

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A vizsgázó megérti a problémát, és rendelkezik a megoldásához szükséges ismeretekkel.	A vizsgázó rendelkezik a megoldásához szükséges ismeretekkel, de a problémát csak segítséggel ismeri fel.	A vizsgázó segítséggel ismeri fel a problémát, és a megoldásához szükséges összefüggéseket a tanár közli.	A vizsgázó segítséggel sem ismeri fel a problémát.

3.b) A probléma megoldása

Az alábbi pontok a felismert vagy akár a tanár által közölt probléma megoldására adhatók.

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A vizsgázó a problémát hibátlanul megoldja.	A vizsgázó a problémát kisebb tanári segítséggel oldja meg.	A vizsgázó a problémát tanári segítséggel is csak hiányosan oldja meg.	A vizsgázó a problémát tanári segítséggel sem képes megoldani.

Szakmai nyelvezet, a mértékegységek, jelrendszer helyes használata

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A vizsgázó helyesen használja a szakkifejezéseket, mértékegységeket, illetve hibátlanul alkalmazza a fizikai és kémiai jelrendszert.	A vizsgázó többnyire szakszerûen használja a szakkifejezéseket, mértékegységeket, illetve a fizikai és kémiai jelrendszert. Hibáit tanári segítséggel korrigálja.	A vizsgázó a szakkifejezések, mértékegységek, illetve a fizikai és kémiai jelrendszer használatában gyakran téved. Hibáit többször még tanári segítséggel sem tudja korrigálni.	A vizsgázó tájékozatlan a szakkifejezések, mértékegységek, illetve a fizikai és kémiai jelrendszer használatában.

A segédeszközök szakszerû használata

5 pont	3–4 pont	1–2 pont	0 pont
A vizsgázó önállóan és helyesen használja a segédeszközöket (periódusos rendszert, táblázatokat, grafikonokat stb.).	A vizsgázó csak felszólításra használja a segédeszközöket a kérdések megoldásához.	A vizsgázó csak tanári segítséggel képes eligazodni a segédeszközök használatában.	A vizsgázó tanári segítséggel sem képes eligazodni a segédeszközök használatában.

”

[LATIN NYELV]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 180 perc		Szóbeli vizsga 15 perc
I. Fordítás 120 perc	II. Feladatsor 60 perc	Szövegismeret Szövegelemzés Képelemzés
40 pont	35 pont	75 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó az I. (120 perc) és a II. (60 perc) részen belül a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A jelölt elõször a fordítási feladatot oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 120 perc leteltével a felügyelõ tanár összegyûjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

A fordításhoz segédeszközként nyomtatott latin–magyar szótár használható. A II. részhez nem használható segédeszköz.

Tartalmi szerkezet, a feladatsor jellemzõi

Fordítás

A középszintû érettségi vizsgán a fordítási feladat szövege eredeti klasszikus latin vagy ahhoz közel álló próza vagy vers, terjedelme megközelítõen 6 sor, témájában nem tér el a középiskolában feldolgozott szemelvényektõl.

A fordítási feladat azt méri, hogy a vizsgázó képes-e nyomtatott szótár segítségével közepes nehézségû, ismeretlen latin szöveget önállóan és szabatosan lefordítani magyar nyelvre. A feladat célja annak mérése, hogy a vizsgázó elsajátította-e a követelményrendszerben meghatározott leíró nyelvtani és mûvelõdéstörténeti ismereteket, és tudja-e ezeket adott latin nyelvû szöveg feldolgozása során mozgósítani. A fordítás és a feladatsor idõtartama is jelzi, hogy a fordítási feladat igényel a vizsgázótól nagyobb kreativitást, míg a feladatsor inkább reproduktív jellegû.

FELADATSOR

A középszintû érettségi vizsgán a feladatsor 6 leíró nyelvtani és 2 lexikai-szóképzéstani feladatból áll. A leíró nyelvtani feladatokban az általános szabályokon túl csak a gyakoribb kivételek ismerete elvárt. A feladatok között szerepelhet kiegészítés, módosítás, átalakítás, meghatározás, felismerés, általában olyan típusú feladat, amely a vizsgázó részérõl önálló latin nyelvû szövegalkotást nem igényel.

Értékelés

Az írásbeli vizsgadolgozatokat a szaktanár javítja és értékeli. Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az írásbeli vizsgán összesen 75 pont szerezhetõ, ebbõl a fordítási feladatra 40 pont, a feladatsorra 35 pont adható. A feladatsor elsõ 6 leíró nyelvtani feladatának pontértéke mindig legalább 25.

A javítási-értékelési útmutató a fordítási feladat értékeléséhez mintafordítást nyújt, és megadja a feladatsor megoldását, valamint a fordítás tagmondatonkénti és a feladatsor helyes válaszonkénti pontértékét.

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. A felkészüléshez és a felelethez semmiféle segédeszköz nem használható.

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia.

A tétel jellemzõi

A tétel elsõ részének feladatai egyazon eredeti latin szövegrészlethez kapcsolódnak. Középszinten alapvetõen reproduktív jellegûek. A tétel elsõ részének alapjául szolgáló szöveg bármely, a részletes követelményeknek megfelelõ szemelvény lehet, amelynek terjedelme 8–10 sor vers vagy 4–5 sor próza.

A szemelvényhez kapcsolódó feladatok típusai minden tétel esetében a következõk:

- a szöveg *felolvasása*;
- a szöveg *fordítása*, amit kiegészít a benne szereplõ
- *3–5 nyelvtani, stilisztikai* jelenség felismerése;
- *3–5 lexikai elem* pontos meghatározása; valamint
- *3–5,* a szöveg *keletkezésére, kultúrtörténeti utalásaira,* illetve *értelmezésére* vonatkozó rövid kérdés;
- a *szöveg szerzõjétõl* vagy a követelményrendszer forrásanyagában meghatározott szerzõk valamelyikétõl legalább öt mondat/verssor emlékezetbõl történõ felidézése és helyes elõadása (öt különálló szállóige is elfogadható).

A tétel második részében a jelöltnek egy fénykép, reprodukció alapján az antik (illetve késõbbi latin nyelvû) kultúra valamely, napjaink mûveltségében számottevõ jelentõségû területének ismeretérõl kell számot adnia. A képnek egyértelmûen kell szemléltetnie egy, a követelmények (*források és kulturális ismeretek*) által meghatározott témát. A képek témája nem feltétlenül kapcsolódik a vizsgán szereplõ szöveghez.

A vizsgázó által kihúzott tétel szövege a szöveg felolvasására és fordítására, a memoriterek elõadására és a képhez kapcsolódó kultúrtörténeti összefoglalásra vonatkozó feladatot tartalmazza. A felelet során a vizsgázónak önállóan kell számot adnia olvasási és fordítási készségérõl, majd válaszolnia a vizsgáztató tanár rendre 3–5 nyelvtani (stilisztikai), lexikai és tartalmi kérdésére, valamint számot adnia memoritertudásáról. Ezt követõen a vizsgázó önállóan fejti ki a képhez kapcsolódó mûvelõdéstörténeti témát. A vizsgáztató kérdéseit a tételsor összeállításával együtt kell rögzíteni.

Értékelés

A felelet 75 ponttal értékelhetõ. Ez a következõképpen oszlik meg az egyes feladatok között:

Felolvasás	5 pont
Fordítás	25 pont
Elemzõ kérdések	20 pont
Memoriter	10 pont
Képelemzés	15 pont

Értékelési szempontok:

- Felolvasás: helyes latin kiejtés; a szöveg értõ intonációja; esetleges versritmusának felismerése.
- Fordítás: a szöveg ismerete, értése.
- A nyelvtani, stilisztikai jelenségek felismerésének önállósága, helyessége.
- A lexikai elemek meghatározásának pontossága, önállósága.
- A szöveg keletkezése, kultúrtörténeti utalásai, értelmezése: az ismeretek helyessége, gazdagsága.
- Memoriter: pontosság, helyes latin kiejtés; a szöveg értõ intonációja, terjedelem.
- Képelemzés: absztrakciós készség; az elõadott ismeretek tartalmi gazdagsága; nyelvi megformáltság; az elsajátított ismeretek adott régészeti vagy mûvészeti emlékkel történõ összekapcsolásának képessége.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 180 perc		Szóbeli vizsga 20 perc
I. Fordítás 120 perc	II. Feladatsor 60 perc	Szövegismeret Szövegelemzés Képelemzés
40 pont	35 pont	75 pont

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó az I. (120 perc) és a II. (60 perc) részen belül a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A jelölt elõször a I. feladatsort oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 120 perc leteltével a felügyelõ tanár összegyûjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

A fordításhoz segédeszközként nyomtatott latin–magyar szótár használható. A II. részhez nem használható segédeszköz.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet, a feladatsor jellemzõi

Fordítás

Az emelt szintû érettségi vizsgán a fordítási feladat szövege eredeti klasszikus latin vagy ahhoz közel álló próza vagy vers, amely a részletes érettségi követelményrendszerben meghatározott szerzõk mûveinek nyelvi megformálásától és témáitól eltérhet. Terjedelme megközelítõen 8 sor. A fordítási feladat azt méri, hogy a vizsgázó képes-e nyomtatott szótár segítsé-

gével nyelvileg és tartalmilag összetettebb, ismeretlen latin szöveget önállóan és szabatosan lefordítani magyar nyelvre. A feladat célja annak mérése, hogy a vizsgázó elsajátította-e a követelményrendszerben elõírt leíró nyelvtani és mûvelõdéstörténeti ismereteket, és tudja-e ezeket adott latin nyelvû szöveg feldolgozása során mozgósítani. A fordítás és a feladatsor idõtartama is jelzi, hogy a fordítási feladat igényel a vizsgázótól nagyobb kreativitást, míg a feladatsor inkább reproduktív jellegû.

FELADATSOR

A feladatsor 6 db leíró nyelvtani és 2 db lexikai-szóképzéstani feladatból áll. Ezek között szerepelhet kiegészítés, módosítás, átalakítás, meghatározás, felismerés, általában olyan típusú feladat, amely a vizsgázó részérõl aktív nyelvtani és kultúrtörténeti tudást, önálló latin nyelvû szövegalkotást is igényel. Az utóbbihoz szükséges szókészlet a fordítási feladatban szereplõ szövegre épül. A leíró nyelvtani feladatokban az általános szabályok részletes ismeretén túl a kivételek ismerete is elvárt. A feladatok közt produktív jellegû is elõfordulhat.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A vizsgadolgozatra összesen 75 pont adható, ebbõl a fordítási feladatra 40 pont, a feladatsorra 35 pont adható. A feladatsor elsõ 6 leíró nyelvtani feladatának pontértéke mindig legalább 25.

A javítási-értékelési útmutató a fordítási feladat értékeléséhez mintafordítást nyújt, és megadja a feladatsor megoldását, valamint a fordítás tagmondatonkénti és a feladatsor helyes válaszonkénti pontértékét.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. A felkészüléshez és a felelethez semmiféle segédeszköz nem használható.

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A tételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia.

A tétel jellemzõi

A tétel elsõ része ismeretlen, de a követelményrendszerben szereplõ szerzõk valamelyikétõl származó, rá jellemzõ szövegrészletre épül. Mivel e szerzõk és életmûvük ismerete, valamint mûrészleteik memoriter felidézése elvárt követelmény, a szöveghez kapcsolódó tartalmi kérdések e már ismert mûvelõdéstörténeti jelenségekre vonatkoznak. A fordítandó szöveg mennyisége 3 sor vers vagy 2 sor próza.

A szemelvényhez kapcsolódó feladatok típusai minden tétel esetében a következõk:

- a szöveg *felolvasása*;
- a szöveg *fordítása*, illetve az ezt elõkészítõ és követõ *nyelvi* elemzés;
- a szerzõnek és az idézett mûnek ismeretére vonatkozó feladatok;
- a *szöveg szerzõjétõl* legalább nyolc mondat/sor emlékezetbõl történõ felidézése és helyes elõadása.

A tétel második részében a jelölt egy fénykép, reprodukció alapján az antik (illetve késõbbi latin nyelvû) kultúra valamely, napjaink mûveltségében számottevõ jelentõségû területének ismeretérõl ad számot. A képek *egyértelmûen* szemléltetnek egy-egy, az emelt

szintû érettségi követelményrendszerének (*források és kulturális ismeretek*) megfelelõen kiválasztott témát. A képek témája nem feltétlenül kapcsolódik a vizsgán szereplõ szöveghez. Emelt szinten a vizsgázó ismertetését nem csupán a kép témájához köti, hanem leszûkíti a képen ábrázolt egyedi elemekre, s szól az ábrázolás vagy az információhordozás mikéntjérõl is (régészeti jelentõség, mûvészi szándék stb.).

A vizsgázó által kihúzott tétel szövege a szöveg felolvasására, fordítására és értelmezésére, a memoriterek elõadására vonatkozó feladatokat tartalmazza. Tartalmazza továbbá a kép, reprodukció címét és alkotóját (ha az ismeretlen, valamely további segítõ információt: lelõhely, rendeltetés stb.), valamint egy-egy, a kép tartalmára, illetve az információhordozás mikéntjére vonatkozó kérdést. A felelet során a vizsgázónak önállóan kell számot adnia olvasási és fordítási készségérõl, a szöveg értelmezésérõl, memoritertudásáról, illetve válaszolnia a vizsgáztató leíró nyelvtani vagy mûvelõdéstörténeti kérdéseire. Ezt követõen önállóan fejti ki a kép által megvilágított mûvelõdéstörténeti témát és mutatja be annak adott ábrázolását. A vizsgáztató kérdéseit a tételsor összeállításával együtt kell rögzíteni.

Értékelés

A felelet 75 ponttal értékelhetõ központi értékelési útmutató alapján. Az összpontszám a következõképpen oszlik meg az egyes feladatok között:

Felolvasás	2 pont
Nyelvtani értelmezés	18 pont
Fordítás	25 pont
Tartalmi-történeti kérdések	10 pont
Memoriter	5 pont
Kép bemutatása	15 pont

Értékelési szempontok:

- Felolvasás: helyes latin kiejtés; a szöveg értõ intonációja; esetleges versritmusának felismerése.
- Fordítás, illetve az ezt elõkészítõ és követõ nyelvi elemzés: fordítási készség; grammatikai ismeretek alkalmazása.
- Tartalmi, történeti kérdések: az ismeretek helyessége, gazdagsága.
- Memoriter: helyes elõadás, terjedelem.
- Kép bemutatása: absztrakciós készség; az elõadott ismeretek tartalmi gazdagsága; nyelvi megformáltság; az elsajátított ismeretek adott régészeti vagy mûvészeti emlékkel történõ összekapcsolása.”

[MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 15 perc	
I. Szövegértési feladatsor 60 perc	II. Szövegalkotási feladat 180 perc	Egy nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
40 pont	60 pont	50 pont	

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó az I. (60 perc) és a II. (180 perc) részen belül a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja. A jelölt elõször a I. feladatsort oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 60 perc leteltével a felügyelõ tanár összegyûjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

Az írásbeli vizsgafeladatok megoldásakor a Magyar helyesírási szótár használható. A Magyar helyesírási szótárból vizsgacsoportonként négy példány szükséges. A szótárról a vizsgáztató intézmény gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga szövegek megértését, illetve egy szöveg önálló megfogalmazását igényli. Az írásbeli vizsga tehát tartalmaz egy szövegértési feladatsort, továbbá megjelöl három szövegalkotási feladatot. A szövegalkotási feladatokból egyet választ a vizsgázó. A vizsgázó az írásbeli feladatlapon jelzi a választását. Ha az elkezdett feladat helyett másikat választ, akkor az általa érvénytelennek tekintett írásmûvet át kell húznia.

A feladatsor és a feladatok jellemzõi

Szövegértési feladat

A szövegértési feladat szövege általában 800–1100 szó terjedelmû esszé, ismeretterjesztõ céllal íródott tanulmány, publicisztikai mû egésze vagy részlete. A feladatok megoldása általában a kérdésre adott válasz szöveges kifejtése, esetenként a megadott válaszvariációk közötti döntés.

A szövegértést vizsgáló kérdések – az adott szöveg tematikus, szerkezeti, nyelvi jellemzõinek megfelelõen – a következõkre irányulhatnak:

- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás, érv, álláspont stb. azonosítása;
- a szöveg grammatikai, stilisztikai jellemzõi; ezek szövegbeli funkciója;
- a szöveg kommunikatív sajátosságai;
- a cím és a szöveg egészének viszonya;
- a szöveg egészének jelentése, jelentésrétegei;
- a szövegbeli logikai, tartalmi kapcsolatok;

- a szerzõi álláspont azonosítása, értelmezése;
- a szövegbeli utalások, hivatkozások szerepe;
- a szöveg szerkezete, a szerkesztésmód, a felépítés által közvetített jelentés.

Feladat lehet továbbá

- vázlat, tematikai háló készítése;
- önálló következtetés, álláspont megfogalmazása;
- a szöveg témájához, a szövegben megjelenített álláspontokhoz kapcsolódó önálló rövid írásmû vagy beszédmû megfogalmazása a mûfaji normák követésével, a mindennapi, esetleg a hivatalos írásbeliség, illetve szóbeliség mûfajainak köréből;
- a szöveg rövid, esetleg adott szempontú vagy adott címzetteknek szóló összegzése.

A vázlatírás, illetve az összegzés által kívánt fõ képességek: a kulcsszavak feltárása, a tematikus háló [„téma-réma viszony”] követése, a tételmondatok felismerése a különbözõ szövegegységekben, a szöveg fókuszának megértése, a témaváltás, az elõre- és visszautalások követése, a kihagyások érzékelése, a szöveg részletezettségének követése, az ismert és új közlés elkülönítése.

Szövegalkotási feladat

A vizsgázó három, eltérõ típusú, mûfajú és témájú szövegalkotási feladatból választ egyet. A vizsgázó által választott feladat megoldásának terjedelme maximum 4–5 oldal. A feladatok a következõk:

- Érvelõ fogalmazás nyelvi, irodalmi, általános kulturális, etikai, életmódbeli kérdésekrõl. A feladat tartalmaz egy gondolatébresztõ, az érvelés tematikai hálózatára utaló szöveget, általában szövegrészletet. (E felvezetõ szöveg lehet kritika, esszé, publicisztikai mû, szépirodalmi mû stb. részlete. A feladat megfogalmazása nem feltételezi a felvezetõ szöveg egészének ismeretét.)

- Egy mû *(pl. lírai alkotás, rövid szépprózai mû, drámarészlet, esetenként esszé)* adott szempontú elemzése, értelmezõ bemutatása. A feladat tartalmazza az értelmezés kiemelt szempontját, szempontjait.

- Két, esetenként három szöveg *(pl. szépirodalmi mû, mûrészlet)* adott szempontú összehasonlítása. A feladat megjelöli a szövegek összehasonlító elemzésének, értelmezésének kiemelt szempontját, szempontjait, *pl. a tematikus, a poétikai, stílusbeli összevetést*. A feladat lényeges eleme az irodalmi szövegek egymásrautaltságának hangsúlyozása, az intertextualitás, evokáció különbözõ példái révén. (Az összehasonlítandó szövegek között megjelenhet a mindenkori kortárs irodalom.)

Értékelés

Szövegértési feladat

A szövegértési feladatsor megoldásával maximum 40 pontot érhet el a vizsgázó. A szaktanár az írásbeli dolgozatot a központi javítási-értékelési útmutató alapján értékeli. Az útmutató közli a szövegértési feladatok lehetséges választartományát (a válaszmodellt), esetenként a válasz mûfaji normáit, továbbá a válasz pontértékét, valamint az adható részpontszámokat. Az értékelõ az egyes feladatokra adott pontszámot, majd a szövegértési feladatsor megoldásával elért összpontszámot feltünteti a dolgozaton.

Szövegalkotási feladat

A vizsgázó által választott szövegalkotási feladat megoldását a szaktanár a javítási-értékelési útmutató alapján minõsíti. Az értékelésben a vizsgázó által kidolgozott feladat megoldását kell figyelembe venni.

A fogalmazási feladat pontszámának megoszlása

A fogalmazási feladat megoldásával maximum 60 pontot érhet el a vizsgázó. Az elérhetõ 60 pont megoszlása a következõ:

tartalmi minõség: 20 pont
szerkezet, felépítés: 20 pont
nyelvi minõség: 20 pont

A szövegalkotási feladatok értékelésében alkalmazott általános kritériumok:

A tartalmi kifejtés minõségének általános kritériumai:

- a feladatnak, a feladatban közölt szempontoknak megfelelõ kifejtés, szövegbázisú feladatokban a gondolatébresztõ szövegre vonatkoztatás;
- nyelvi és irodalmi mûveltség, tájékozottság, indokolt hivatkozás, idézés;
- tárgyszerûség; az állítások bizonyítása;
- problémaérzékenység; a témához való személyes viszonyulás kifejezése *(pl. reflexió, állásfoglalás).*
- világismeret, gondolkodási kulturáltság.

A szöveg megszerkesztettségének általános kritériumai:

- a feladatban megjelölt mûfaj elemeinek való megfelelés;
- a témának, a címzettnek, a mûfajnak, a tartalmi mondandónak megfelelõ szerkezet kialakítása;
- koherens szövegszerkezet *(pl. térbeli és idõbeli viszonyok; logikai és jelentésszintû kapcsolatok létrehozása; kulcsszavak, elõre- és visszautalások, nyelvtani, jelentésbeli és pragmatikai kapcsolatok megteremtése);*
- arányosság és tagolás *(pl. a felvezetés, tárgyalás, lezárás aránya, témaváltás jelölése, bekezdések szerkesztése);*
- az adott terjedelem megtartása.

A szöveg nyelvi minõségének értékelésében alkalmazott általános kritériumok:

- a köznyelvi norma biztos ismerete;
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és a kommunikációs helyzetnek megfelelõ szókincs, hangnem, stílus;
- világos és lényegre törõ, szabatos elõadásmód;
- gördülékeny, érthetõ mondat- és szövegalkotás;
- olvasható kézírás, rendezett íráskép.

A javítási-értékelési útmutató közli a tartalomra, a szerkezetre és a nyelvi minõségre adható 20-20-20 pont megoszlását. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes kitûzött feladatok témafüggõ, címszószerûen megfogalmazott (azaz nem kifejtett) lehetséges tartalmi elemeit. Az ettõl eltérõ minden jó megoldás elfogadható. Az útmutatóban közölt kritériumok és pontszámok figyelembevételével a szaktanár által megállapított pontszám jelzi a vizsgázó dolgozatának tartalmi minõségét, a dolgozat felépítését, szerkezetét és nyelvi minõségét, továbbá a vizsgázó helyesírását, valamint a dolgozat írásképét.

Az értékelõ tanár a dolgozat végén feltünteti a szövegalkotási feladat tartalmi, szerkezeti, illetve nyelvi minõségének pontszámát, a helyesírási hibapontok összegét, továbbá

amennyiben az szükséges, az íráskép miatt levont pontszámot, majd a vizsgázó által az írásbeli feladat egészében elért összpontszámot.

Helyesírás, íráskép

A vizsgázó helyesírásának és a dolgozat írásképének értékelése a szövegértési feladatsor, valamint a szövegalkotási feladat megoldásában egységes elv szerint történik.

- Az értékelõ tanár mind a szövegértési, mind a szövegalkotási feladat megoldásában a helyesírási hibákat aláhúzza, majd a javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett módon kialakítja a vizsgázó helyesírási hibáinak összpontszámát.
- A helyesírási hibák miatt összesen 15 pont vonható le az összteljesítménybõl.
- Az íráskép rendezetlensége, illetve a nehezen olvasható kézírás miatt összesen 3 pont vonható le az összteljesítménybõl.

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. Az egyes tételekhez tartozó feladatok csak a vizsgán ismerhetõek meg.

A vizsgázó a következõ segédeszközöket használhatja: irodalmi szöveggyûjtemény, kötet vagy a feladatok megjelölésével összefüggõ más nyomtatott ismerethordozó *(pl. internetes oldal nyomtatott változata, egynyelvû szótár, mûvelõdéstörténeti térkép, képzõmûvészeti album).* A tételsornak megfelelõ segédeszközöket a vizsgáztató intézmény biztosítja.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe még belefér.)

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A szóbeli vizsgán egy irodalmi és egy nyelvi tételt fejt ki a jelölt. A tételsor legalább 20 nyelvi és 20 irodalmi tételbõl áll.

A nyelvi és irodalmi tételsor legalább 30%-át (20 tétel esetén 6 tételt) évrõl évre módosítani kell.

Magyar nyelvi tételsor

A tételsort a részletes vizsgakövetelmény Magyar nyelv címû fejezetében foglaltak alapján állítja össze a szaktanár. A magyar nyelvi tételek a részletes követelmények következõ témáira, illetve a vizsgáztató tanár által kiválasztott altémáira épülnek: *Ember és nyelv, Kommunikáció, A magyar nyelv története, Nyelv és társadalom, A nyelvi szintek, A szöveg, A retorika alapjai, Stílus és jelentés.* A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a jelzett témák mindegyikéhez legalább két tétel tartozzék. További szóbeli tételek kijelöléséről – ide értve a húszon felüli tételszámot is – a szaktanár dönt.

Irodalom tételsor

A tételsort a részletes vizsgakövetelmény Irodalom címû fejezetében foglaltak, a *Szerzõk, mûvek*, illetve az *Értelmezési szintek*, m*egközelítések* témáinak lehetséges kombinációiból állítja össze a szaktanár. A *Szerzõk, mûvek* témáiból összeállított tételek bármelyike meríthet az *Értelmezési szintek, megközelítések* szempontjaiból, illetve értelemszerûen tartalmazhatja az iskola helyi tantervében szereplõ mûvet, mûveket.

A tételek a *Szerzõk, mûvek* témáiból, az *Értelmezési szintek, megközelítések* szempontjainak a szerzõnek, a mû(vek)nek, a tétel tárgyának megfelelõ megközelítési, értelmezési szempont érvényesítésével állítandók össze. A tematikai arányok a következõk:

Szerzõk, mûvek	Tételek száma
Életmûvek	6
Portrék	4
Látásmódok	3
A kortárs irodalomból	1
Világirodalom	2
Színház- és drámatörténet	2
Az irodalom határterületei	1
Regionális kultúra	1
Összesen	20

További szóbeli tételek esetleges kijelöléséről a vizsgáztató szaktanár dönt.

A tételek jellemzõi

A magyar nyelvi tétel

A témakörnek, illetve a tételnek megfelelõ feladat tartalmaz egy megállapítást, idézetet, felvezetõ gondolatot, nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot *(pl. ûrlapot, használati utasítást, újságoldalt, képet, ábrát, térképet, internetes oldalt, egynyelvû szótár részletét)*, majd a kifejtendõ feladat megjelölését.

A tételben kitûzött feladat lehet az idézet, illetve a mellékelt dokumentum adott szempontú elemzése, értelmezése, a szempontban megfogalmazott nyelvi probléma, jelenség, szabály bemutatása, kifejtése, fogalom értelmezése, érvek megfogalmazása, a feladatban adott mûfajnak megfelelõ elõadása stb.

Irodalomtétel

A tétel tartalmaz(hat) egy felvezetõ nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot *(pl. szépirodalmi idézetet, értekezõ próza, esszé rövid részletét, illusztrációt, képzõmûvészeti alkotást, színpadképet, filmképet, ábrát, térképet stb.)*, majd közli a bemutatandó témát, annak kiemelt szempontját, a témának, illetve a kitûzött szempontnak megfelelõen konkrét mû(vek) megjelölését. A kiemelt szempont lehet például bármely mûfaji, tematikus, stíluskorszakbeli, poétikai, esztétikai, etikai kérdés. Ha azt a tétel kifejtése igényli, illetve lehetõvé teszi, a vizsgázó választ a tételben megjelölt szerzõk vagy mûvek közül.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A vizsgázó a feleletére a nyelvi és az irodalmi tétel kifejtésének tartalmát és elõadásmódját értékelõ pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következõ általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik:

TARTALOM **25 pont**	**ELÕADÁSMÓD** **25 pont**
• Nyelvtani, irodalmi, kulturális tájékozottság • Tárgyi tudás • Gondolatgazdagság • Rendszerezés	• Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés • Lényegkiemelés • Logikus érvelés • Megfelelõ szóhasználat • Érthetõ elõadásmód

⇩ ⇩ ⇩ ⇩ ⇩

A BESZÉDMÛ
(A MAGYAR NYELVI ÉS AZ IRODALOMFELELET EGYÜTTESEN)
50 pont

TARTALMI MINÕSÉG

Elérhetõ pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont
A vizsgázó a tételének megfelelõ (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fõ kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelõ véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyõzõen alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyõzõ.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont
A tétel kifejtése lényegében önálló, a fõbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvõ, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelõ témával kapcsolatos véleményét. Elõfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–1 pont
A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítõen, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, mûvek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdezõ tanár segítsége.

ELÕADÁSMÓD

Elérhetõ pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont
Az elõadásmód önálló, folyamatos, érthetõ. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyõzõ; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérõket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stiláris regiszterének.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont
A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az elõadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelõ, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elõ benne.

Teljesítménytartomány: 9–1 pont
A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevéssé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes *(pl. bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs).*

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 20 perc	
Nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok	Egy nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
40 pont	60 pont	50 pont	

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg, és a feladatok megoldásának sorrendjét is meghatározhatja.

Az írásbeli vizsgafeladatok megoldásakor a Magyar helyesírási szótár használható, amelybõl vizsgacsoportonként négy példány szükséges. A példányokról a vizsgáztató intézmény gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsorból és három különbözõ szövegalkotási feladatból tevõdik össze.

A feladatsor jellemzõi

Nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor

A nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor egy alkotáshoz (lírai mûhöz, szépprózai alkotáshoz, illetve részletéhez, esszéhez, értekezõ prózához vagy annak részletéhez, egy drámához vagy annak részletéhez) kapcsolódik.

A feladatsor nyelvi és irodalmi ismeretek alkalmazását, fogalmak felismerését, azonosítását, esetenként definícióját tartalmazza, különbözõ történeti, mûfaji, tematikus, motivikus összefüggések feltárására irányul, továbbá tartalmaz a vizsgálandó szöveg nyelvi, grammatikai, retorikai, stilisztikai, szövegtani, helyesírási jellemzõire irányuló kérdéseket.

A nyelvi, illetve irodalmi mûveltséget vizsgáló kérdések aránya hozzávetõlegesen 40–60%.

Szövegalkotási feladatok

A szövegalkotási feladatsor három különbözõ témáról adott szempontú és mûfajú önálló szöveg alkotását tartalmazza.

A szövegalkotási feladatok a következõk:

- Egy adott mû vagy irodalmi, kulturális, esztétikai, bölcseleti, etikai kérdés értelmezése, értékelése adott terjedelemben.
- Érvelõ szöveg megfogalmazása: reflektálás egy jelenségre, korjelenségre.
- Egy valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása *(pl. vitaindító, hozzászólás, kérvény)*, esetenként adott címzetteknek, megjelölt kommunikációs helyzetben, illetve adott mûfajban.

A feladatok bármelyike lehet szövegbázisú *(pl. irodalmi mûvet közlõ, az esszé, a kifejtés, értékelõ érvelés alapjául szolgáló rövid felvezetõ idézetet tartalmazó)* vagy szövegbázis nélküli.

Értékelés

Nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor

A nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor értékelése témafüggõ központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 40 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat a javítási-értékelési útmutató közli. Az értékelõk a dolgozaton feltüntetik a vizsgázó által elért részpontszámokat, valamint a feladatsor megoldásával elért összpontszámot.

Szövegalkotási feladatok

A vizsgáztatók a javítási-értékelési útmutató alapján minõsítik a vizsgázó teljesítményét, majd feltüntetik a dolgozaton az egyes szövegalkotási feladatok megoldásával elért pontszámot.

A feladattípusok pontértéke a következõ:

- Egy adott mû vagy irodalmi, kulturális, esztétikai, bölcseleti, etikai kérdés értelmezése, értékelése adott terjedelemben: 25 pont
- Érvelõ szöveg megfogalmazása: reflektálás egy jelenségre, korjelenségre: 20 pont
- Egy, valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása *(pl. vitaindító, hozzászólás, kérvény)*, esetenként adott címzetteknek, megjelölt kommunikációs helyzetben, illetve adott mûfajban: 15 pont

A megoldás minõségének elbírálásában a következõ általános kritériumok érvényesülnek:

A tartalmi kifejtés minõségének általános kritériumai:

- a feladat értelmezése, kifejtése; szövegbázisú feladatokban a gondolatébresztõ szövegre vonatkoztatás;
- nyelvi és irodalmi mûveltség, tájékozottság, indokolt hivatkozás, idézés;
- tárgyszerûség; az állítások bizonyítása;
- problémaérzékenység; a témához való személyes viszonyulás kifejezése *(pl. reflexió, állásfoglalás)*;
- világismeret, gondolkodási kulturáltság.

A szöveg megszerkesztettségének általános kritériumai:

- a feladatban megjelölt mûfaj elemeinek való megfelelés;
- a témának, a címzettnek, a mûfajnak, a tartalmi mondandónak megfelelõ szerkezet kialakítása;
- koherens szövegszerkezet *(pl. térbeli és idõbeli viszonyok; logikai és jelentésszintû kapcsolatok létrehozása; kulcsszavak, elõre- és visszautalások, nyelvtani, jelentésbeli és pragmatikai kapcsolatok megteremtése);*
- arányosság és tagolás *(pl. a felvezetés, tárgyalás, lezárás aránya; a témaváltás jelölése, bekezdések szerkesztése);*
- az adott terjedelem megtartása.

A szöveg nyelvi minõségének értékelésében alkalmazott általános kritériumok:

- a köznyelvi norma biztos ismerete;
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és a kommunikációs helyzetnek megfelelõ szókincs, hangnem, stílus;
- világos és lényegre törõ, szabatos elõadásmód;
- gördülékeny, érthetõ, mondat- és szövegalkotás;
- olvasható kézírás, rendezett íráskép.

Helyesírás, íráskép

A helyesírás értékelése az útmutató szerint történik. Az értékelõ tanár mind a szövegértési, mind a szövegalkotási feladat megoldásában a helyesírási hibákat aláhúzza, majd az útmutatóban feltüntetett módon kialakítja a vizsgázó helyesírási hibáinak összpontszámát.

- A helyesírási hibák miatt összesen 15 pont vonható le az összteljesítménybõl.
- Az íráskép rendezetlensége, illetve a nehezen olvasható kézírás miatt összesen 3 pont vonható le az összteljesítménybõl.

A javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. Az útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit. Az ettõl eltérõ jó megoldás is elfogadható. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelõk személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthetõ megítélésétõl, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthetõ megközelítéstõl.

Az értékelõ a dolgozat végén feltünteti a nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsorral, majd a szövegalkotási feladatok megoldásával elért pontszámot, a helyesírási hibapontok összegét, továbbá amennyiben az szükséges, az íráskép miatt levont pontszámot, majd a vizsgázó által az írásbeli feladat egészében elért összpontszámot.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. A tételekhez tartozó feladatok nem nyilvánosak.

A vizsgázó a következõ segédeszközöket használhatja: irodalmi szöveggyûjtemény, kötet vagy a feladatok megjelölésével összefüggõ más nyomtatott ismerethordozó *(pl. internetes oldal nyomtatott változata, egynyelvû szótár, mûvelõdéstörténeti térkép, képzõmûvészeti album)* a tételnek megfelelõ részlete. A tételsornak megfelelõ segédeszközöket a vizsgáztató intézmény biztosítja.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.)

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A szóbeli vizsga egy magyar nyelvi és egy irodalmi témakörhöz megfogalmazott tétel kifejtése. A meghirdetett nyelvi, illetve irodalmi tételek száma legalább 20.

Magyar nyelvi tételsor

A tételsor a részletes vizsgakövetelmények Magyar nyelv címû fejezete nyolc témakörének mindegyikébõl legalább 2 tételt tartalmaz.

Irodalmi tételsor

Minden tétellapon két, azonos témakörhöz tartozó tétel van. A vizsgázó dönt, hogy melyik tételt fejti ki.

A szóbeli vizsga tételeit összeállító testület a részletes vizsgakövetelmények *Szerzõk, mûvek,* valamint az *Értelmezési szintek, megközelítések* témáinak lehetséges kombinációiból jelöl ki és hirdet meg legalább 20 tételpárt.

A tematikai arányok a következõk:

Szerzõk, mûvek	Témakörök száma
Életmûvek	6
Portrék	4
Látásmódok	3
A kortárs irodalomból	2
Világirodalom	2
Színház- és drámatörténet	2
Az irodalom határterületei	1
Összesen	20

A tételek jellemzõi

A magyar nyelvi tétel

A tétel tartalmaz egy megállapítást, idézetet, felvezetõ gondolatot, nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (*pl. úrlapot, használati utasítást, újságoldalt, képet, ábrát, térképet, internetes oldalt, egynyelvû szótár részletét*), majd közli a kifejtendõ feladatot.

A tételekben kitûzött feladat lehet az idézet, illetve a mellékelt dokumentum adott szempontú elemzése, értelmezése, a szempontban megfogalmazott nyelvi probléma, jelenség, szabály bemutatása, kifejtése, fogalom értelmezése, érvek megfogalmazása, a feladatban megjelölt mûfaj elõadása stb.

Irodalomtétel

A tétel tartalmaz(hat) egy felvezetõ nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot *(pl. szépirodalmi idézetet, értekezõ próza, esszé rövid részletét, illusztrációt, képzõmûvészeti alkotást, színpadképet, filmképet, ábrát, térképet stb.)*, majd közli a bemutatandó témát, annak kiemelt szempontját, a témának, illetve a kitûzött szempontnak megfelelõen esetleg szerzõ és mû megjelölését. Bizonyos tételek a szerzõk és az elemzendõ mûvek körét a vizsgázó személyes választására bízzák. E tételeket a nyilvánosságra hozott tételsor jelzi. A vizsgázó a szóbeli vizsgára magával viszi, és a bizottság kérésére bemutatja azt az olvasmánylistát, amely az e tételek körében általa választott mûvek jegyzékét tartalmazza.

A tételben kiemelt szempont (feladat) lehet bármely poétikai, irodalomtörténeti, stíluskorszakbeli, esztétikai, etikai kérdés, valamely életprobléma, motívum, a mûre, a szerzõi életpályára jellemzõ sajátosság.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A vizsgázó a feleletére a nyelvi és az irodalmi tétel kifejtésének tartalmát és elõadásmódját értékelõ pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következõ általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik:

TARTALOM **25 pont**	**ELÕADÁSMÓD** **25 pont**
• Nyelvtani, irodalmi, kulturális tájékozottság • Tárgyi tudás • Gondolatgazdagság • Rendszerezés	• Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés • Lényegkiemelés • Logikus érvelés • Megfelelõ szóhasználat • Érthetõ elõadásmód
⇩ ⇩ ⇩ ⇩ ⇩ **A BESZÉDMÛ** **(A MAGYAR NYELVI ÉS AZ IRODALOM FELELET EGYÜTTESEN)** **50 pont**	

TARTALMI MINÕSÉG

Elérhetõ pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont
A vizsgázó – a tételének megfelelõ (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fõ kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelõ véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyõzõen alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyõzõ.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont
A tétel kifejtése lényegében önálló, a fõbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvõ, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelõ témával kapcsolatos véleményét. Elõfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–1 pont
A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítõen, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, mûvek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdezõ tanár segítsége.

ELÕADÁSMÓD

Elérhetõ pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont
Az elõadásmód önálló, folyamatos, érthetõ. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyõzõ; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérõket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stiláris regiszterének.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont
A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az elõadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelõ, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elõ benne.

Teljesítménytartomány: 9–1 pont
A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevéssé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes *(pl. bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs).*

”

[MATEMATIKA]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 180 perc		Szóbeli vizsga* 15 perc
I. 45 perc	II. 135 perc	Definíció, ill. tétel kimondása Definíció közvetlen alkalmazása Feladatmegoldás
30 pont	70 pont	50 pont

*Szóbeli vizsgát azok a tanulók tehetnek, akiknek az írásbeli vizsgájuk sikertelen (nem érték el az elégséges szintet), de az írásbeli vizsgapontszám 10%-át elérték.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó az I. (45 perc) és a II. (135 perc) részen belül a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A jelölt elõször az I. feladatsort oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 45 perc leteltével a felügyelõ tanár összegyûjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a függvénytáblázat és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép.

Tartalmi szerkezet

A feladatsor összeállításakor az alábbi tartalmi arányok az irányadók:

Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok	20%
Aritmetika, algebra, számelmélet	25%
Függvények, az analízis elemei	15%
Geometria, koordinátageometria, trigonometria	25%
Valószínûségszámítás, statisztika	15%

Ezek az arányok természetesen csak hozzávetõlegesek lehetnek, hiszen a feladatok egy jelentõs része több témakörbe is besorolható, összetett ismeretkörre épül, továbbá a feladatsor választható feladatokat tartalmazó részei miatt az egyes vizsgázók számára – a választásaiktól függõen – az arányok eltolódhatnak. Az elsõ témakörbe tartozik a feladatoknak minden olyan részeleme, amely a szöveg matematikai nyelvre való lefordítását, matematikai modell megalkotását igényeli.

A feladatsor feladatainak 30–50%-a szöveges, a hétköznapi élethelyzetekhez kapcsolódó, esetenként egyszerû modellalkotást igénylõ feladat.

A feladatsor jellemzõi

A feladatsor két, jól elkülönülõ részbõl áll.

Az *I. rész* 10–12 feladatot tartalmazó feladatlap, amely az alapfogalmak, definíciók, egyszerû összefüggések ismeretét hivatott ellenõrizni. Ebben a részben elõfordulhat néhány igaz-hamis állítást tartalmazó vagy egyszerû feleletválasztós feladat is, de a feladatok többsége nyílt végû. Az elsõ rész megoldására 45 perc áll rendelkezésre, vagyis ezen idõ eltelte után e feladatok megoldására nincs tovább mód.

A *II. rész* megoldási idõtartama 135 perc. Ez további két részre oszlik, melynek megoldása folyamatos, az adott idõn belül nem korlátozott.

A II/A rész három, egyenként 12 pontos feladatot tartalmaz. A feladatok egy vagy több kérdésbõl állnak.

A II/B rész három, egyenként 17 pontos feladatot tartalmaz, amelybõl kettõt kell megoldani, és csak ez a kettõ értékelhetõ. A feladatok a középszintû követelmények keretein belül összetett feladatok, általában több témakört is érintenek és több részkérdésbõl állnak.

A II. rész megoldására fordított idõt a jelölt szabadon használhatja fel.

Értékelés

Az írásbeli vizsgadolgozatokat a szaktanár javítja és értékeli. Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Az útmutató tartalmazza a feladatok részletes megoldását, esetenként több változatot is, valamint az egyes megoldási lépésekre adható részpontszámokat.

A középszintû vizsgafeladatsor II/B részében kitûzött 3 feladat közül csak 2 feladat megoldása értékelhetõ. A vizsgázónak az erre a célra szolgáló négyzetben meg kell jelölnie annak a feladatnak a sorszámát, melynek értékelése nem fog beszámítani az összpontszámába. Ezt a felügyelõ tanárnak a vizsgadolgozat beszedésekor ellenõriznie kell. Amennyiben ez nem történt meg, és a választás ténye a dolgozatból sem derül ki egyértelmûen, akkor a nem értékelendõ feladat automatikusan a kitûzött sorrend szerinti utolsó feladat lesz.

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik, amennyiben a vizsgázó csoportban van szóbeli vizsgára utasított vizsgázó.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a függvénytáblázat és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. A kísérletet vagy mérést nem kell újra elvégeznie, elég, ha elmondja, mit csinált, illetve bemutatja a rögzített eredményeket (táblázat, grafikon stb.). Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.)

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgára kétszer annyi tételt kell készíteni, mint amennyien a szóbeli vizsgázók vannak, de a tételek száma 10-nél nem lehet kevesebb.

A tételek jellemzõi

A tétel tartalmazzon három egyszerû, az elméleti anyag elsajátítását számon kérõ kérdést (definíció, illetve tétel kimondását, vagy ezek közvetlen alkalmazását megkívánó

egyszerû feladatot), valamint 3 feladatot. A tétel egyes elemeit más-más témakörbõl kell kiválasztania.

Értékelés

Az értékelés szempontjai:

1. Az elméleti kérdések összesen	15 pont
2. A három feladat összesen	30 pont
3. Önálló teljesítményre való képesség, a feladatok logikus elõadása, illetve a matematikai kommunikációs képesség	5 pont

Azt, hogy a harmadik szempont szerinti 5 pontból mennyit kap a vizsgázó, annak a mérlegelésével kell eldönteni, hogy a jelölt milyen mértékben tudott önállóan megbirkózni a kérdésekkel, illetve a feladatokkal; ha segítõ kérdésekre volt szüksége, azokat megértette-e és a feleletében fel tudta-e használni.

A szóbeli vizsgát is tett tanuló végsõ értékelése az írásbeli és a szóbeli vizsga együttes pontszáma alapján történik.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 20 perc
I.	II.	Egy téma összefüggõ kifejtése megadott szempontok szerint
51 pont	64 pont	35 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az I. és a II. rész, illetve az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a függvénytáblázat és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép.

Tartalmi szerkezet

A feladatsor összeállításakor az alábbi arányok az irányadók:

Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok	25%
Aritmetika, algebra, számelmélet	20%
Függvények, az analízis elemei	20%
Geometria, koordinátageometria, trigonometria	20%
Valószínûségszámítás, statisztika	15%

Ezek az arányok természetesen csak hozzávetõlegesek lehetnek, hiszen a feladatok egy jelentõs része több témakörbe is besorolható, összetett ismeretkörre épül, továbbá a feladatsor választható feladatokat tartalmazó részei miatt az egyes vizsgázók számára – a választásaiktól függõen – az arányok eltolódhatnak. Az elsõ témakörbe tartozik a feladatoknak minden olyan részeleme, amely a szöveg matematikai nyelvre való lefordítását, matematikai modellalkotást igényel.

A feladatsor feladatainak 30–40%-a szöveges, a hétköznapi élethelyzetekhez kapcsolódó, modellalkotást igénylõ feladat.

A feladatsor jellemzõi

Az *I. rész* négy feladatból áll. Ezek az emelt szintû követelmények alapján egyszerûnek tekinthetõk, többnyire a középszintû követelmények ismeretében is megoldhatók. A feladatok több részkérdést is tartalmazhatnak.

A *II. rész* öt, egyenként 16 pontértékû feladatból áll. Ezek közül legalább kettõben a gyakorlati életben elõforduló szituációból származik a probléma, így a megoldáshoz a vizsgázónak a szöveget le kell fordítania a matematika nyelvére, azaz matematikai modellt kell alkotnia, abban számításokat végeznie, s a kapott eredményeket az eredeti probléma szempontjából értelmezve kell válaszolnia a felvetett kérdésekre. A jelöltnek az öt feladatból négyet kell kiválasztania, megoldania, és csak ez a négy értékelhetõ. A feladatok általában egy-két témakör ismeretanyagára támaszkodnak.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza a feladatok részletes megoldásait, azok lehetséges változatait, az egyes megoldási lépésekre adható részpontszámokat.

A feladatsor II. részében kitûzött 5 feladat közül csak 4 feladat megoldása értékelhetõ. A vizsgázónak az erre a célra szolgáló négyzetben meg kell jelölnie annak a feladatnak a sorszámát, melynek értékelése nem fog beszámítani az összpontszámába. Ezt a felügyelõ tanárnak a vizsgadolgozat beszedésekor ellenõriznie kell. Amennyiben ez nem történt meg, és a választás ténye a dolgozatból sem derül ki egyértelmûen, akkor a nem értékelendõ feladat automatikusan a kitûzött sorrend szerinti utolsó feladat lesz.

Az írásbeli vizsga összpontszáma 115 pont.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a tételsorban szereplõ feladatokhoz kapcsolódó összefüggéseket tartalmazó, a tételcímekkel együtt nyilvánosságra hozott képlettár, továbbá szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. A kísérletet vagy mérést nem kell újra elvégeznie, elég, ha elmondja, mit csinált, illetve bemutatja a rögzített eredményeket (táblázat, grafikon stb.). Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.)

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgára legalább húsz tételt kell készíteni. A tételsort úgy kell összeállítani, hogy tematikailag fedje le a követelményrendszert.

A tételek jellemzõi

Az egyes tételek egy-egy témából kerülnek ki. A tétel címében megjelölt témát logikusan, arányosan felépített, szabad elõadásban kell kifejtenie a vizsgázónak.

A feleletben feltétlenül szerepelniük kell az alábbi részleteknek:

- egy, a témához tartozó, a vizsgázó választása szerinti definíció *pontos* kimondása;
- egy, a témához tartozó, a vizsgázó választása szerinti tétel *pontos* kimondása és bizonyítása;
- a kitûzött feladat megoldása;

- a téma matematikán belüli vagy azon kívüli alkalmazása (több felsorolása vagy egy részletesebb bemutatása).

A tételeket úgy kell összeállítani, hogy a nehézségük (az általuk átfogott tananyagrészek nagysága és mélysége) közel azonos legyen. Ügyelni kell arra, hogy a tételben kitûzött feladat nehézsége az egyes tételeket tekintve körülbelül azonos legyen.

Értékelés

A szóbeli vizsgán elérhetõ pontszám 35. Az értékelés központi értékelési útmutató alapján történik.

Az értékelési szempontok:

A felelet tartalmi összetétele, felépítésének szerkezete **10 pont**

Ezen belül:

A témakörbe illõ definíció megtalálása *1 pont*

A témakörbe illõ tétel megtalálása *1 pont*

A további 8 pont megítélésére az alábbi szempontok javasoltak:

Logikus felépítés, szerkesztettség, tartalmi gazdagság *4 pont*

A felelet matematikai tartalmi helyessége *4 pont*

A feleletben szereplõ, a témához illõ definíció helyes kimondása **2 pont**

Ha több definíciót is elmond, akkor a definícióra adható 2 ponttal a legjobbat kell értékelni.

A feleletben szereplõ, a témához illõ tétel helyes kimondása és bizonyítása **6 pont**

Ezen belül:

A tétel helyes kimondása *2 pont*

A tétel helyes bizonyítása *4 pont*

A kitûzött feladat helyes megoldása **8 pont**

Ha a feladatot csak a vizsgáztató segítségével tudja elkezdeni, akkor maximum 5 pont adható.

Alkalmazások ismertetése **4 pont**

Egy odaillõ alkalmazás megemlítése *1 pont*

Ennek részletes kifejtése vagy további 2-3 lényegesen eltérõ alkalmazás említése *3 pont*

Matematikai nyelvhasználat, kommunikációs készség **5 pont**

Ezen belül:

Matematikai nyelvhasználat *2 pont*

Önálló, folyamatos elõadásmód *2 pont*

Kommunikáció *1 pont*

Ez utóbbi 1 pont akkor is jár, ha a jelölt önálló felelete után nem volt szükség kérdésre.''

[MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET] ”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Gyakorlati vizsga (projekt)		Írásbeli vizsga 180 perc		
Médiaszöveg és munkanapló elkészítése (“A” feladat)	Esszé elkészítése (“B” feladat)	Fogalom- és tárgyismeret	Mozgóképi szövegértés	Média miniesszé
25 pont	25 pont	10 pont	25 pont	15 pont

GYAKORLATI VIZSGA

A gyakorlati vizsga önálló munka keretében kidolgozandó két projektfeladat megoldásából áll. A központilag meghatározott hat vizsgafeladatot a szaktanár további két projektfeladattal egészítheti ki.

Az elkészült projektmunkát a vizsgát szervezõ intézményben kell legkésõbb az írásbeli vizsgaidõszak kezdetéig beadni, és azt a továbbiakban írásbeli vizsgadolgozatként kell kezelni.

Tartalmi szerkezet, a projektmunka jellemzõi

A központilag közzétett feladatok közül három minden esetben valamely médiaszöveg és a hozzá tartozó munkanapló elkészítésére vonatkozik (“A” feladat), míg a további három feladat esszé-típusú (“B” feladat). A vizsgázó a projektfeladatok közül egy “A” és egy “B” típusú feladatot köteles választani oly módon, hogy a választott feladatok legalább egyike a központilag közzétett feladatok valamelyike.

A vizsgázó gyakorlati vizsgamunkájának tartalmaznia kell:

a) egy médiaszöveget (“A” feladat), amely lehet pl. rövid videofilm vagy mûsorelõzetes, riportázs, reklám, portré, hanganyag kazettán, fotósorozat, animációs munka, plakát, képregény, story-board, számítógépes honlap vagy amely egyéb kreatív formában valósulhat meg;

b) egy esszét, minitanulmányt (“B” feladat), amely önálló irodalmazás, kutatás, elemzés alapján készül.

Az “A” feladathoz kötelezõen mellékelni kell egy maximum 750 szóból álló munkanaplót, vagyis értelmezõ kommentárt. Ebben röviden ki kell térni a feladatválasztással kapcsolatos vizsgázói motivációkra, a munka tervezése és kivitelezése során felmerült fõbb döntési helyzetekre, a feladatmegoldással kapcsolatos személyes élményekre, továbbá a szöveget a vizsgázó önértékelõ megjegyzéseivel kell zárni.

Az esszéjellegû feladatok megoldásaként egy maximum 1000–1500 szóból (4–6 oldal) álló szöveget kell elkészíteni. Ha ebben a vizsgázó kritikai, elméleti szöveget interpretál vagy idéz, akkor a tudományos közleményeknél megszokott hivatkozásokat és irodalomjegyzéket is csatolni kell (ezek a megjelölt terjedelmen kívül esnek).

Értékelés

A projektmunka értékelése során – a munka jellegét figyelembe véve – a szaktanár feladatonként az alábbi szempontok szerint minõsíti a megoldásokat:

A gyakorlati (kreatív) feladatnál értékelni kell

a) az elképzelés megtervezettségét, a megvalósítás elõkészítettségét és a munka szervezettségét;
b) a munka dokumentáltságának minõségét és az elkészített anyaggal kapcsolatos (ön)reflexió színvonalát;
c) a kivitelezés technikai és esztétikai minõségét, ötletességét, személyességét;
d) a prezentáció formai színvonalát.

Az esszétípusú feladatnál értékelni kell

a) a probléma értelmezésének minõségét, a feladat megoldása során felhasznált háttéranyagok és ismeretek érvényességét,
b) a szöveg áttekinthetõségét (logikus struktúráját) és érveléstechnikáját, stiláris színvonalát,
c) az önálló megfigyelések, felvetések elõfordulását és minõségét,
d) a prezentáció formai színvonalát.

A központi javítási-értékelési útmutató alapján a fentiekben írt szempontokat érvényesítve feladatonként összesen 25–25 pont adható. A gyakorlati vizsgafeladatokra a jelölt így maximálisan 50 vizsgapontot szerezhet.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A feladatsor minden esetben tartalmaz egy videokazettára rögzített, néhány (kb. 5–15) perc hosszúságú filmrészletet vagy televíziós mûsorrészletet. Az írásbeli vizsga során elõször a feladatlaphoz tartozó film- vagy mûsorrészletet kell a vizsgázóknak megtekinteniük, majd a feladatlapok szétosztását követõen a jelöltek három percet kapnak a filmrészlettel kapcsolatos kérdések tanulmányozására. Ezt követõen a vizsgázók másodszor is megnézik a részletet, majd megkezdik a munkát.

Vizsgacsoportonként szükséges eszköz a videólejátszó és tv vagy kivetítõ, ezeket a vizsgáztató intézmény biztosítja.

A vizsgázók a feladatlapokon levõ információkon kívül semmilyen segédeszközt nem használhatnak. A részlet megtekintésére még egy alkalommal (a beadást megelõzõ utolsó fél óra kezdetén) harmadszor is lehetõséget kell biztosítani a vizsgázóknak, amennyiben azt bárki közülük igényli.

Tartalmi szerkezet, a feladatsor jellemzõi

Az írásbeli vizsga feladatlapja három részbõl áll:

- tartalmaz néhány, elsõsorban az ismereteket és a tudást mérõ feladatot;
- a mozgóképi szövegértés képességének mérésére tartalmaz egy elõzetesen nem látott, a vizsga során megtekintett mozgóképi szöveggel (filmrészlettel, televíziós mûsorrészlettel) kapcsolatos kérdéssort, illetve egy, a látott részlethez kapcsolódó részletesebben kifejtendõ, elemzõ jellegû kérdést;
- tartalmazza valamely tömegkommunikációval kapcsolatos probléma felvetését, mellyel kapcsolatban rövid esszéisztikus kifejtést vár el a vizsgázótól.

Értékelés

Az írásbeli vizsga értékelését központi javítási-értékelési útmutató alapján a szaktanár végzi.

A tesztlap feladatsoraiban megjelenõ rövid, kifejtést-érvelést igénylõ feladatok értékelése során minõsíteni kell:

a) a probléma értelmezésének minõségét, a feladat megoldása során alkalmazott ismeretek mértékét, azok érvényességét;
b) a szöveg áttekinthetõségét (logikus szerkezetét) és érveléstechnikáját, annak stiláris színvonalát;
c) az önálló megfigyelések, felvetések elõfordulását és minõségét.

A feladatsor elsõ részét képezõ ismereteket és tudást mérõ feladatokra maximálisan 10, a mozgóképi szövegértés mérésére vonatkozó feladatokra hibátlan megoldás esetén maximálisan 25, míg a médiaismerettel kapcsolatos esszé-jellegû feladatra további 15 pont szerezhetõ.

A vizsgadolgozat maximális összpontszáma így 50 vizsgapont lehet.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Gyakorlati (projekt) vizsga 3 x 6–8 hét			Írásbeli vizsga 180 perc			Szóbeli vizsga 15–20 perc	
Médiaszöveg és munkanapló elkészítése (“A1” feladat)	Esszé elkészítése (“B1” feladat)	“C” feladat elkészítése	Fogalom- és tárgyismeret	Mozgóképi szövegértés	Média miniesszé	Mozgó-kép tételsor	Média tételsor
20 pont	20 pont	20 pont	15 pont	30 pont	15 pont	15 pont	15 pont
60 pont			60 pont			30 pont	

GYAKORLATI VIZSGA

A gyakorlati vizsga önálló munka keretében kidolgozandó három projektfeladat megoldásából áll. A közzétett hat középszintû vizsgafeladathoz további három emelt szintû projektfeladat társul.

Az elkészült projektmunkát legkésõbb az írásbeli vizsgaidõszak kezdetéig kell beadni, és azt a továbbiakban írásbeli vizsgadolgozatként kell kezelni.

Tartalmi szerkezet, a projektmunka jellemzõi

A központilag közzétett (a középszintû gyakorlati vizsgáéval azonos) feladatok közül három minden esetben valamely médiaszöveg és a hozzá tartozó munkanapló elkészítésére vonatkozik (“A” feladat), további három feladat esszé-típusú (“B” feladat), míg a csak az emelt szintû vizsgára közzétett három feladat (“C” feladat) típusa bármelyik lehet.

A vizsgázó a projektfeladatok közül egy “A”, egy “B” és egy “C” típusú feladatot köteles választani.

A vizsgázó gyakorlati vizsgamunkájának tartalmaznia kell:

a) egy médiaszöveget (“A” feladat), amely lehet pl. rövid videofilmfilm/elõzetes, riportázs, reklám, portré, hanganyag kazettán, fotósorozat, animációs munka, plakát, képregény, story-board, számítógépes honlap stb. vagy amely egyéb kreatív formában valósulhat meg;

b) egy esszét, minitanulmányt (“B” feladat), amely önálló irodalmazás, kutatás, elemzés alapján kerül elkészítésre;
c) egy további médiaszöveget vagy esszét (“C” feladat).

Az “A”-típusú feladatokhoz kötelezõen mellékelni kell egy maximum 750 szóból álló munkanaplót, vagyis értelmezõ kommentárt. Ebben röviden ki kell térni a feladatválasztással kapcsolatos vizsgázói motivációkra, a munka tervezése és kivitelezése során felmerült fõbb döntési helyzetekre, a feladatmegoldással kapcsolatos személyes élményekre, továbbá a szöveget a vizsgázó önértékelõ megjegyzéseivel kell zárni.
A “B”-típusú (esszé jellegû) feladatok megoldásaként egy maximum 1000–1500 szóból (4–6 oldal) álló szöveget kell elkészíteni. Ha ebben a vizsgázó kritikai, elméleti szöveget interpretál vagy idéz, akkor a tudományos közleményeknél megszokott hivatkozásokat és irodalomjegyzéket is csatolni kell (ezek a megjelölt terjedelmen kívül esnek).

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.
A gyakorlati (kreatív) feladatnál értékelni kell
a) az elképzelés megtervezettségét, a megvalósítás elõkészítettségét és a munka szervezettségét;
b) a munka dokumentáltságának minõségét és az elkészített anyaggal kapcsolatos (ön)reflexió színvonalát;
c) a kivitelezés technikai és esztétikai minõségét, ötletességét, személyességét;
d) a prezentáció formai színvonalát.

Az esszé típusú feladatnál értékelni kell
a) a probléma értelmezésének minõségét, a feladat megoldása során felhasznált háttéranyagok és ismeretek érvényességét;
b) a szöveg áttekinthetõségét (logikus struktúráját) és érveléstechnikáját, stiláris színvonalát;
c) az önálló megfigyelések, felvetések elõfordulását és minõségét;
d) a prezentáció formai színvonalát.

A központi értékelési útmutató alapján a fentiekben írt tartalmi (a, b, c) szempontokat érvényesítve feladatonként maximálisan 18, a prezentáció formai színvonalára pedig további 2, összesen 20 pont adható. A gyakorlati vizsgafeladatokra a jelölt így maximálisan 60 vizsgapontot szerezhet.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A feladatsor minden esetben tartalmaz egy videokazettára rögzített, néhány (5–15) perc hosszúságú filmrészletet vagy televíziós mûsorrészletet. Az írásbeli vizsga során elõször a feladatlaphoz tartozó film- vagy mûsorrészletet kell a vizsgázóknak megtekinteniük, majd a feladatlapok szétosztását követõen a jelöltek három percet kapnak a filmrészlettel kapcsolatos kérdések tanulmányozására. Ezt követõen a vizsgázók másodszor is megnézik a részletet, majd megkezdik a munkát.

Vizsgacsoportonként szükséges eszköz a videólejátszó és tv vagy kivetítõ, ezeket a vizsgáztató intézmény biztosítja.

A vizsgázók a feladatlapokon levõ információkon kívül semmilyen segédeszközt nem használhatnak. A részlet megtekintésére még egy alkalommal (a beadást megelõzõ utolsó fél óra kezdetén) harmadszor is lehetõséget kell biztosítani a vizsgázóknak, amennyiben azt bárki közülük igényli.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga feladatlapja három részbõl áll:

- tartalmaz néhány, elsõsorban az ismereteket és a tudást mérõ feladatot;
- a mozgóképi szövegértés képességének mérésére tartalmaz egy elõzetesen nem látott (ismeretlen) mozgóképi szöveggel (filmrészlettel, televíziós mûsorrészlettel) kapcsolatos kérdéssort, illetve egy, a látott részlethez kapcsolódó részletesebben kifejtendõ, elemzõ jellegû kérdést;
- tartalmazza valamely tömegkommunikációval kapcsolatos probléma felvetését, mellyel kapcsolatban rövid esszéisztikus kifejtést vár el a vizsgázótól.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

A feladatsorban megjelenõ rövid, kifejtést-érvelést igénylõ feladatok értékelése során minõsíteni kell:

a) a probléma értelmezésének minõségét, a feladat megoldása során alkalmazott ismeretek mértékét, azok érvényességét;
b) a szöveg áttekinthetõségét (logikus szerkezetét) és érveléstechnikáját, annak stiláris színvonalát;
c) az önálló megfigyelések, felvetések elõfordulását és minõségét.

A feladatlap elsõ részét képezõ, ismereteket és tudást mérõ feladatokra maximálisan 15, a mozgóképi szövegértés mérésére vonatkozó feladatokra hibátlan megoldás esetén maximálisan 30, míg a médiaismerettel kapcsolatos esszé jellegû feladatra további 15 pont szerezhetõ.

A feladatlap maximális összpontszáma így 60 vizsgapont lehet.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg. A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.) Ha a tétel önálló álláspont megfogalmazását igényli, akkor a vizsgázónak az ezzel kapcsolatban felmerülõ kérdésekre is válaszolnia kell.

Tartalmi szerkezet

A tételsor és a tételek jellemzõi

A szóbeli vizsgán két tételsorból húz a vizsgázó egy-egy feladatot. A tételsorok legalább 8-8 tételt tartalmaznak.

A két tételsor közül az egyik a mozgóképkultúra, a másik a média világához kapcsolódó ismereteket, értelmezési képességeket ellenõrzõ vizsgatételeket tartalmaz.

Értékelés

Az értékelés központi értékelési útmutató alapján, a következõ szempontok szerint történik:

- a vizsgázó által kifejtettek mennyiben merítik ki tartalmilag a tétel címében megjelölt témát;
- logikusan fölépített-e a vizsgázó elõadása, megfelel-e az ilyen típusú szóbeli közléstõl elvárható követelményeknek;
- mennyiben önálló a vizsgázó szóbeli teljesítménye (pl. szüksége volt-e segítõ kérdésre), mennyire rendszerezett és mély a tudása (pl. hogyan reagált a vizsgabizottság által esetlegesen felvetett kérdésekre).

A szóbeli vizsgán a vizsgázó teljesítményét a két tételre adott maximálisan 15-15 ponttal kell értékelni, tehát összesen 30 pont szerezhetõ.”

[NÉMET NYELV]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az írásbeli vizsga idõtartama 180 perc, a szóbeli vizsgáé 15 perc.

A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az írásbeli vizsgarész egyes részeinek megoldására szánt idõtartamot és ezek arányát az értékelésben.

		Idõtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
	SZÜNET			
	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
Szóbeli vizsgarész	Beszédkészség	15	22	33
	Összesen:	—	100	150

A középszintû vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2–B1 szintjeit. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül. A központi feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévõ tanulók is le tudják tenni a vizsgát.

Értékelés

- Az írásbeli vizsgarész egyes részeinek értékelése egymástól független.
- Az írásbeli vizsgarész minden részében csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak az írásbeli és a szóbeli vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át.
- A feladatsorok elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési útmutató alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség részek értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkészség részek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes részekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szövegben

A2:

- a lényeget (a szöveg célját) megérteni,
- eseménysorokat követni,
- kulcsinformációkat megérteni,

B1:

- a gondolatmenet lényegét megérteni,
- véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni,
- egyes részinformációkat kiszûrni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerû,
- hétköznapi nyelven íródott, és fõként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- utasítások (pl. feliratok, használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, menetrend, prospektus, mûsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztõ szövegek,
- irodalmi szövegek.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegbõl kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,

- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylõ nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor három szövegbõl és három feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is (pl. apróhirdetések). A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 650–750 szó. A feladatsor 25–30 itembõl áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások német nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

A2:

- az alapvetõ nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten,

B1:

- gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérõ feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerû,
- hétköznapi nyelven íródott, és fõként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:
- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:
- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetõség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegbõl kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy elõre megadott szókészletbõl,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 3–4 feladatból, összesen 25–30 itembõl áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 350–450 szó.

A feladatok egy mondatszintû feladat kivételével szövegre épülnek.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások német nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy csak kissé eltérõ anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelõen.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szöveg

A2:
- témáját felismerni,
- lényegét megérteni,
- kulcsfontosságú szavait megérteni,
- legalapvetõbb adatszerû információit kiszûrni,

B1:
- gondolatmenetét nagy vonalakban követni,
- egyes tényszerû részinformációkat megérteni.

A felhasznált szöveg
- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélõk közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélõ közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minõsége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:
- hétköznapi nyelven hangzik el, szinte kizárólag gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,
- lassú, de még normál beszédtempójú,
- a standard kiejtés(ek)nek megfelelõ,
- tisztán artikulált,
- tartalmilag kifejezetten egyszerû,

B1:
- hétköznapi nyelven hangzik el, alapvetõen gyakran használt nyelvtani szerkezetekbõl és lexikai elemekbõl építkezik,
- normál tempójú,
- a standard kiejtés(ek)hez közel álló,
- tartalmilag és szerkezetileg mérsékelten összetett.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- közérdekû bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülõtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítõ, információs szolgálatok: útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülõtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. idõjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- mûsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:
- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, ûrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,

- rövid választ igénylõ nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2–3 szövegbõl és 2–3 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 5–8 perc. A feladatsor 15–25 itembõl áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások német nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten idegen nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd *Témakörök* címû részt),

A2:

- a személyével, illetve közvetlen környezetével kapcsolatos témákról írni,
- az adott témáról egyszerû kifejezéseket használva írni,
- egyszerû mondatokból álló rövid, összefüggõ szöveget írni,
- a szöveg mondatai között lévõ alapvetõ logikai kapcsolatokat egyszerû nyelvi eszközökkel (pl. a leggyakrabban használt kötõszavakkal) kifejezni,
- néhány egyszerû szerkezetet és alapvetõ helyesírási szabályt úgy használni, hogy a hibák ellenére érthetõ legyen a mondanivaló,

B1:

- ismert, köznapi témákról írni és véleményét is megfogalmazni,
- meglévõ szókincsét változatosan használni,
- a szöveget megfelelõen felépíteni és tagolni, a logikai viszonyok kifejezését szolgáló nyelvi eszközöket alkalmazni,

- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelõ stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelõ írásmûvet létrehozni,
- egyszerû nyelvtani szerkezeteket, nyelvi fordulatokat és a helyesírási szabályokat általában biztonsággal alkalmazni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek
- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetõek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:
- rövid személyes jellegû közlés (pl. üzenet, naplóbejegyzés),
- üdvözlõlap,
- meghívó,
- magánjellegû vagy intézménynek (pl. nyelviskolának) szóló levél.

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmû keletkezik, az ehhez illeszkedõ szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmû célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:
- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra,
- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra (pl. hirdetés) a megadott irányító szempontok alapján.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsga két feladatból áll. Az *elsõ feladatban* a vizsgázó verbális és/vagy vizuális segédanyagra reagálva 40–50 szavas közlést hoz létre (pl. üdvözlõlap, e-mail).

A *második feladatban* a vizsgázó rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál írásban, egy 80–100 szó terjedelmû szöveg (pl. magánjellegû vagy intézménynek szóló levél) megírásával. A szövegben a vizsgázónak megadott irányító szempontokat kell tárgyalnia.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok német nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelõ beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelõ kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* címû részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelõen, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni),

A2:

- saját magáról és közvetlen környezetérõl egyszerû, begyakorolt nyelvi eszközökkel röviden és többnyire érthetõen megnyilatkozni,
- egyszerû, begyakorolt beszélgetésekben részt venni,
- kiszámítható, mindennapi helyzetekben rutin feladatokat megoldani (pl. vásárlás),
- érezhetõ akcentusa és esetenként akadozó beszédtempója ellenére többnyire érthetõen beszélni,

B1:

- az egyszerû nyelvi eszközök széles skáláját rugalmasan használni, és ezzel mondanivalójának nagy részét egyszerûen kifejezni,
- ismerõs témáról folyó társalgásban részt venni,
- kevésbé begyakorolt mindennapi helyzetekben felmerülõ feladatokat megoldani,
- viszonylag folyékonyan elmondani egy történetet, beszámolni élményeirõl és érzéseirõl,
- érezhetõ akcentusa és esetleg lassú beszédtempója ellenére érthetõen beszélni.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgafeladatokban elõforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelmûen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- szerepjáték,
- önálló témakifejtés verbális segédanyagok alapján.

A vizsga két feladatból áll. A vizsga rövid *bevezetõ kérdésekkel* kezdõdik, amelynek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon a német nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

Az *elsõ feladat, a szerepjáték* során a vizsgázónak a mindennapi élet helyzeteihez hasonlító szituációban kell részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A vizsgázó feladata az, hogy az elõre meghatározott helyzetben, a meghatározott cél elérése érdekében különbözõ kommunikációs szándékok felhasználásával beszélgetést (tranzakciót vagy interakciót) folytasson, azaz szükség esetén megfelelõ kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzottakra megfelelõen reagáljon. A vizsgázó számára készült leírás rögzíti a szituációt, a szerepeket és az elérendõ célt, továbbá tartalmazhat néhány szavas szöveget, egyszerû képet, rajzot, ábrát. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az elõre megtervezett közbeszólásokat, kérdéseket és megjegyzéseket is.

A második feladatban, az önálló témakifejtésben a vizsgázónak egy adott, hétköznapi témához kapcsolódóan kell gondolatait, véleményét összefüggõen kifejtenie. A vizsgázó számára készült feladatlap tartalmazza a témát és négy megadott irányító szempontot. Az irányító szempontok egyrészt segítségül szolgálnak, másrészt megakadályozzák, hogy a vizsgázó elõre megtanult szövegeket mondjon el. A vizsgáztató szükség esetén segítõ kérdéseket tehet föl. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az elõre megtervezett segítõ kérdéseket és megjegyzéseket is. A vizsgázó két téma közül választhat.

A feladatsort a vizsgázó húzza. A kihúzott feladatsor összesen három feladatot tartalmaz: egy szerepjátékot, továbbá az önálló témakifejtéshez két feladatot különbözõ témákból. E két feladat közül a vizsgázó választhat. A feladatok kidolgozásához felkészülési idõ nincs, de a feladatok végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül fél perc) gondolkodási idõ áll rendelkezésére.

A feladatmeghatározás és a verbális segédanyagok német nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szaktanár a vizsgázók létszámának megfelelõ mennyiségû feladatsort állít össze.

Értékelés

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok értékelése egymástól független.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az írásbeli vizsga idõtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé 20 perc.

A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek idõtartamát és arányát az értékelésben.

Vizsgarész		Idõtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
	SZÜNET			
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
Szóbeli	Beszédkészség	20	20	30
	Összesen:	—	100	150

Az emelt szintû vizsga az Európa Tanács skálája B2 szintjének felel meg. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak mind az öt vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át.
- Minden vizsgarész elbírálása központilag kidolgozott javítási és értékelési útmutatók alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarészek értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkészség vizsgarészek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szövegben

- a gondolatmenetet követni,
- véleményeket, érvelést követni,
- az információkat megfelelõ részletességgel megérteni,
- a szerzõ álláspontjára következtetni,
- a szerzõ, illetve a szereplõk érzéseire, érzelmeire következtetni.

A felhasznált szöveg
- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:
- utasítások (pl. használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. mûsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztõ szövegek,
- irodalmi szövegek,
- publicisztikai írások.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:
- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegbõl kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos szövegösszefoglalás kiegészítése,
- nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor három szövegbõl és három feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1200–1300 szó. A feladatsor 25–30 itembõl áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások német nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérõ feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

Középszinten a vizsgázó képes az alapvetõ nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére, illetve helyes használatára. *Emelt szinten* a vizsgázó változatos és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- hiányos szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetõség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegbõl kivett mondatrész helyének megtalálása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy elõre megadott szókészletbõl,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe,
- hibaazonosítás.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 4–5 feladatból, 35–45 itemből áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 550–650 szó.

Valamennyi feladat szövegre épül.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások német nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy csak kissé eltérõ anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelõen.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szöveg

- gondolatmenetét részleteiben is követni,
- egyes tényszerû részinformációt megérteni,
- megértésén túl a szövegkörnyezetbõl következtetni az egyes beszélõk álláspontjára,
- megértésén túl a szövegkörnyezetbõl következtetni a beszélõk érzelmeire és egymáshoz való viszonyára.

A felhasznált szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- változatos nyelvtani szerkezetekbõl és lexikai elemekbõl építkezõ,
- természetes, a szöveg jellegének megfelelõen változatos tempójú,
- tartalmilag és szerkezetileg összetett,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélõk közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélõ közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minõsége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- közérdekû bejelentések, közlemények,
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítõ),
- utasítások,
- médiaközlemények (pl. rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- mûsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- általános érdeklõdésre számot tartó témáról szóló ismeretterjesztõ szövegek.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezõk is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélõk száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Középszinten a vizsgázónak döntõen a mindennapi élet helyzeteiben elhangzó szövegeket kell megértenie, amelyek tartalmilag és szerkezetileg egyértelmûek. *Emelt szinten* olyan szövegek is elõfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Középszinten a szövegek nyelvileg egyszerûbbek, *emelt szinten* pedig a mûvelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is elõfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- táblázatok kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- hiányos szöveg kiegészítése,
- nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2–3 szövegbõl és 2–3 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 8–10 perc. A feladatsor 20–25 itembõl áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások német nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten német nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd *Témakörök* címû részt),
- a megadott témákat általános nézõpontból is tárgyalni,
- álláspontját viszonylag árnyaltan, érvelését rendszerezetten kifejteni,
- a nyelvi eszközök széles skálájának változatos alkalmazásával összefüggõ, megfelelõen tagolt, logikusan felépített szöveget létrehozni,
- a nyelvtani struktúrákat, valamint a helyesírás szabályait rendszerszerû hibák nélkül, nagy biztonsággal alkalmazni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelõ stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelõ írásmûvet létrehozni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetõek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- magánjellegû vagy intézménynek szóló levél,
- olvasói levél,
- cikk (diák)újság számára.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó személyes nézõpontból ír hozzá közel álló, mindennapi, személyével kapcsolatos vagy õt érdeklõ

témákról, míg *emelt szinten* az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy *középszinten* a vizsgázó röviden, egyszerûen, összefüggõ mondatokban, *emelt szinten* pedig részletesen, változatos szókinccsel, nyelvileg igényesebben és pontosabban ír.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmû keletkezik, az ehhez illeszkedõ szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmû célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípus fordulhat elõ:

- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra (pl. hirdetés, grafikon) a megadott irányító szempontok alapján.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsgarész két feladatból áll. Az *elsõ feladatban* a vizsgázó rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál írásban egy 100–120 szó terjedelmû szöveg (pl. intézménynek szóló levél) megírásával. A szövegben a vizsgázónak megadott irányító szempontokat kell tárgyalnia.

A *második feladatban* a vizsgázó két téma közül választhat. A témákhoz informatív szövegek (pl. újságcikk részlet, statisztika) nyújtanak gondolati segítséget. A kiválasztott témáról a vizsgázónak a megadott irányító szempontok alapján 200–250 szó terjedelmû szöveget (pl. olvasói levél, cikk diákújság számára) kell írnia, amelyben ki kell fejtenie véleményét is.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok német nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelõ beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelõ kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* címû részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelõen, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni),
- folyékonyan, helyesen és hatékonyan használni a nyelvet,
- gondolatait, álláspontját következetesen, folyamatosan kifejteni,
- a megadott témákat általánosabb nézõpontból is tárgyalni,
- folyamatosan és természetesen részt venni a különbözõ témájú társalgásokban,
- bonyolultabb, váratlan elemeket is tartalmazó feladatokat sikeresen megoldani,
- elmagyarázni álláspontját, világosan érvelni,
- enyhe akcentusa ellenére természetes kiejtéssel, hanglejtéssel és normál beszédtempóban beszélni.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó a megadott témakörökön belül a személyes vonatkozásokat fejti ki. *Emelt szinten* a vizsgázó az adott témákról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy *középszinten* a vizsgázó el tudja érni, hogy az adott helyzetben kommunikáció jöjjön létre, és ezáltal szándéka megvalósul. Rövid, egyszerû mondatokban fejezi ki magát. *Emelt szinten* a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát.

A feladatok és a feladatsorok jellemzõi

A vizsgafeladatokban elõforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelmûen meghatározza a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- vita (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása),
- önálló témakifejtés verbális és vizuális segédanyagok alapján.

A vizsga két feladatból áll. A vizsgarész rövid *bevezetõ társalgással* kezdõdik, amelynek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon a német nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

Az *elsõ feladat, a vita* során a vizsgázónak egy beszélgetésben kell interaktívan részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A vizsgázó feladata az, hogy az adott témához kapcsolódóan érveljen, kifejtse álláspontját, és reagáljon vitapartnere álláspontjára. A vizsgázó számára készült feladatleírás egy vagy több német nyelvû, egy adott témához kapcsolódó kijelentést tartalmaz. A vizsgázó ezek alapján kifejti a véleményét, miközben a vizsgáztató vi-

tára serkentõ kijelentéseire is reagálnia kell. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az adott témához kapcsolódó lehetséges érveket, amelyeket a vizsgáztatónak a beszélgetés során használnia kell.

A *második feladatban, az önálló témakifejtésben* a vizsgázónak egy általánosabb témáról kell gondolatait, véleményét részletesen és összefüggõen kifejtenie. Ehhez verbális és vizuális segédanyagok állnak rendelkezésére. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az elõre megtervezett segítõ kérdéseket és megjegyzéseket is. A vizsgázó két téma közül választhat.

A feladatsort a vizsgázó húzza. A kihúzott feladatsor összesen három feladatot tartalmaz: egy vitafeladatot, továbbá az önálló témakifejtéshez két feladatot különbözõ témákból. E két feladat közül a vizsgázó választhat. A feladatok kidolgozásához felkészülési idõ nincs, a de a feladatok végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül feladatonként fél perc) gondolkodási idõ áll rendelkezésére.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások és a verbális segédanyagok német nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok értékelése egymástól független.

A vizsgát mindig egy kérdezõ tanár bonyolítja le, a vizsgáztatói példány elõírásainak megfelelõen. A másik két vizsgáztató értékel a központi értékelési útmutató alapján. A vitás esetekben a három tanár szótöbbséggel dönt.”

[OLASZ NYELV]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az írásbeli vizsga idõtartama 180 perc, a szóbeli vizsgáé 15 perc.

A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az írásbeli vizsgarész egyes részeinek megoldására szánt idõtartamot és ezek arányát az értékelésben.

		Idõtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
	SZÜNET			
	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
Szóbeli vizsgarész	Beszédkészség	15	22	33
	Összesen:	—	100	150

A középszintû vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2–B1 szintjeit. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül. A központi feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévõ tanulók is le tudják tenni a vizsgát.

Értékelés

- Az írásbeli vizsgarész egyes részeinek értékelése egymástól független.
- Az írásbeli vizsgarész minden részében csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak az írásbeli és a szóbeli vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át.
- A feladatsorok elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési útmutató alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség részek értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkészség részek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes részekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és az olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szövegben

A2:

- a lényeget (a szöveg célját) megérteni,
- eseménysorokat követni,
- kulcsinformációkat megérteni,

B1:

- a gondolatmenet lényegét megérteni,
- véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni,
- egyes részinformációkat kiszûrni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerû,
- hétköznapi nyelven íródott, és fõként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- utasítások (pl. feliratok, használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, menetrend, prospektus, mûsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztõ szövegek,
- irodalmi szövegek.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegbõl kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,

- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylõ nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor három-négy szövegbõl és három-négy feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is (pl. apróhirdetések). A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 900–1200 szó. A feladatsor 28–33 itembõl áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások olasz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

A2:

- az alapvetõ nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten,

B1:

- gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérõ feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:
- rövid, egyszerû,
- hétköznapi nyelven íródott, és fõként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:
- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:
- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetõség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegbõl kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy elõre megadott szókészletbõl,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor három-négy feladatból, összesen 15–20 itembõl áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 300–500 szó.

A feladatok szövegre épülnek.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások olasz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy csak kissé eltérõ anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelõen.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szöveg

A2:
- témáját felismerni,
- lényegét megérteni,
- kulcsfontosságú szavait megérteni,
- legalapvetõbb adatszerû információit kiszûrni,

B1:
- gondolatmenetét nagy vonalakban követni,
- egyes tényszerû részinformációkat megérteni.

A felhasznált szöveg
- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélõk közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélõ közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minõsége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:
- hétköznapi nyelven hangzik el, szinte kizárólag gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,
- lassú, de még normál beszédtempójú,
- a standard kiejtés(ek)nek megfelelõ,
- tisztán artikulált,
- tartalmilag kifejezetten egyszerû,

B1:
- hétköznapi nyelven hangzik el, alapvetõen gyakran használt nyelvtani szerkezetekbõl és lexikai elemekbõl építkezik,
- normál tempójú,
- a standard kiejtés(ek)hez közel álló,
- tartamilag és szerkezetileg mérsékelten összetett.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:
- közérdekû bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülõtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítõ, információs szolgálatok: útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülõtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. idõjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- mûsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:
- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, ûrlapok kitöltése,

- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylõ nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2-3 szövegbõl és 2-3 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 5-8 perc. A feladatsor 20-25 itembõl áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások olasz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.
A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten idegen nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd a *Témakörök* címû részt),

A2:

- a személyével, illetve közvetlen környezetével kapcsolatos témákról írni,
- az adott témáról egyszerû kifejezéseket használva írni,
- egyszerû mondatokból álló rövid, összefüggõ szöveget írni,
- a szöveg mondatai között lévõ alapvetõ logikai kapcsolatokat egyszerû nyelvi eszközökkel (pl. a leggyakrabban használt kötõszavakkal) kifejezni,
- néhány egyszerû szerkezetet és alapvetõ helyesírási szabályt úgy használni, hogy a hibák ellenére érthetõ legyen a mondanivaló,

B1:

- ismert, köznapi témákról írni és véleményét is megfogalmazni,
- meglévõ szókincsét változatosan használni,

- a szöveget megfelelõen felépíteni és tagolni, a logikai viszonyok kifejezését szolgáló nyelvi eszközöket alkalmazni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelõ stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelõ írásmûvet létrehozni,
- egyszerû nyelvtani szerkezeteket, nyelvi fordulatokat és a helyesírási szabályokat általában biztonsággal alkalmazni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek
- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetõek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:
- rövid személyes jellegû közlés (pl. üzenet, naplóbejegyzés),
- üdvözlõlap,
- meghívó,
- magánjellegû vagy intézménynek (pl. nyelviskolának) szóló levél.

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmû keletkezik, az ehhez illeszkedõ szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmû célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:
- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra,
- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra (pl. hirdetés) a megadott irányító szempontok alapján.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsga két feladatból áll. Az *elsõ feladatban* a vizsgázó verbális és/vagy vizuális segédanyagra reagálva 50-80 szavas közlést hoz létre (pl. üdvözlõlap, e-mail).

A *második feladatban* a vizsgázó rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál írásban, egy 100-120 szó terjedelmû szöveg (pl. magánjellegû vagy intézménynek szóló levél) megírásával. A szövegben a vizsgázónak megadott irányító szempontokat kell tárgyalnia.

A feladat meghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok olasz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelõ beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelõ kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* címû részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelõen, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni),

A2:

- saját magáról és közvetlen környezetérõl egyszerû, begyakorolt nyelvi eszközökkel röviden és többnyire érthetõen megnyilatkozni,
- egyszerû, begyakorolt beszélgetésekben részt venni,
- kiszámítható, mindennapi helyzetekben rutinfeladatokat megoldani (pl. vásárlás),
- érezhetõ akcentusa és esetenként akadozó beszédtempója ellenére többnyire érthetõen beszélni,

B1:

- az egyszerû nyelvi eszközök széles skáláját rugalmasan használni, és ezzel mondanivalójának nagy részét egyszerûen kifejezni,
- ismerõs témáról folyó társalgásban részt venni,
- kevésbé begyakorolt mindennapi helyzetekben felmerülõ feladatokat megoldani,
- viszonylag folyékonyan elmondani egy történetet, beszámolni élményeirõl és érzéseirõl,
- érezhetõ akcentusa és esetleg lassú beszédtempója ellenére érthetõen beszélni.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgafeladatokban elõforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelmûen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- interjú/társalgási feladat,
- szerepjáték vagy problémamegoldó feladat,
- önálló témakifejtés verbális és vizuális segédanyagok alapján.

A vizsga három feladatból áll. A vizsga rövid *bevezetõ kérdésekkel* kezdõdik, amelynek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon az olasz nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

Az *elsõ feladatban, a társalgásban/az interjúban* a vizsgázó néhány olyan kérdésre válaszol, amelyek saját személyéhez, közvetlen környezetéhez és hétköznapi tevékenységeihez kapcsolódnak. A társalgás/interjú három témát érint röviden.

A *második feladat, a szerepjáték vagy problémamegoldás* során a vizsgázónak a mindennapi élet helyzeteihez hasonlító szituációban kell részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A vizsgázó feladata az, hogy az elõre meghatározott helyzetben, a meghatározott cél elérése érdekében különbözõ kommunikációs szándékok felhasználásával beszélgetést (tranzakciót vagy interakciót) folytasson, azaz szükség esetén megfelelõ kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzottakra megfelelõen reagáljon. A vizsgázó számára készült leírás rögzíti a szituációt, a szerepeket és az elérendõ célt, továbbá tartalmazhat néhány szavas szöveget, egyszerû képet, rajzot, ábrát. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az elõre megtervezett közbeszólásokat, kérdéseket és megjegyzéseket is.

A harmadik feladatban, az önálló témakifejtésben a vizsgázónak egy adott, hétköznapi témához kapcsolódóan kell gondolatait, véleményét összefüggõen kifejtenie. Ehhez verbális és vizuális segédanyagok állnak a rendelkezésére. A vizsgázó számára készült feladatlap tartalmazza a témát és négy megadott irányító szempontot. Az irányító szempontok egyrészt segítségül szolgálnak, másrészt megakadályozzák, hogy a vizsgázó elõre megtanult szövegeket mondjon el. A vizsgáztató szükség esetén segítõ kérdéseket tehet föl. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az elõre megtervezett segítõ kérdéseket és megjegyzéseket is. A vizsgázó két téma közül választhat.

A feladatsort a vizsgázó húzza. A kihúzott feladatsor összesen három feladatot tartalmaz: egy szerepjátékot vagy problémamegoldó feladatot, továbbá az önálló témakifejtéshez két feladatot különbözõ témákból. E két feladat közül a vizsgázó választhat. A feladatok kidolgozásához felkészülési idõ nincs, de a második és harmadik feladat végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül fél perc) gondolkodási idõ áll rendelkezésére.

A feladatmeghatározás és a verbális segédanyagok olasz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szaktanár a vizsgázók létszámának megfelelõ mennyiségû feladatsort állít össze.

Értékelés

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok értékelése egymástól független.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az írásbeli vizsga idõtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé 20 perc.

A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek idõtartamát és arányát az értékelésben.

Vizsgarész		Idõtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
	SZÜNET			
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
Szóbeli	Beszédkészség	20	20	30
	Összesen:	—	100	150

Az emelt szintû vizsga az Európa Tanács skálája B2 szintjének felel meg. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak mind az öt vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át.
- Minden vizsgarész elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési útmutató alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarészek értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkészség vizsgarészek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és az olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szövegben

- a gondolatmenetet követni,
- véleményeket, érvelést követni,
- az információkat megfelelõ részletességgel megérteni,
- a szerzõ álláspontjára következtetni,
- a szerzõ, illetve a szereplõk érzéseire, érzelmeire következtetni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- utasítások (pl. használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. mûsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztõ szövegek,
- irodalmi szövegek,
- publicisztikai írások.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegbõl kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos szövegösszefoglalás kiegészítése,
- nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor három-négy szövegbõl és három-négy feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1200-1500 szó. A feladatsor 25-30 itembõl áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások olasz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérõ feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

Középszinten a vizsgázó képes az alapvetõ nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére, illetve helyes használatára. *Emelt szinten* a vizsgázó változatos és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- hiányos szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetõség közül egy helyes kiválasztása),

- a szövegbõl kivett mondatrész helyének megtalálása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy elõre megadott szókészletbõl,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe,
- hibaazonosítás.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 3-4 feladatból, 30 itembõl áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 500-800 szó.

Valamennyi feladat szövegre épül.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások olasz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy csak kissé eltérõ anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelõen.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szöveg

- gondolatmenetét részleteiben is követni,
- egyes tényszerû részinformációkat megérteni,
- megértésén túl a szövegkörnyezetbõl következtetni az egyes beszélõk álláspontjára,
- megértésén túl a szövegkörnyezetbõl következtetni a beszélõk érzelmeire és egymáshoz való viszonyára.

A felhasznált szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- változatos nyelvtani szerkezetekbõl és lexikai elemekbõl építkezõ,
- természetes, a szöveg jellegének megfelelõen változatos tempójú,
- tartalmilag és szerkezetileg összetett,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélõk közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélõ közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minõsége kifogástalan,

- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- közérdekû bejelentések, közlemények,
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítõ),
- utasítások,
- médiaközlemények (pl. rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- mûsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- általános érdeklõdésre számot tartó témáról szóló ismeretterjesztõ szövegek.

A *közép- és az emelt szint* közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezõk is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélõk száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Középszinten a vizsgázónak döntõen a mindennapi élet helyzeteiben elhangzó szövegeket kell megértenie, amelyek tartalmilag és szerkezetileg egyértelmûek. *Emelt szinten* olyan szövegek is elõfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Középszinten a szövegek nyelvileg egyszerûbbek, *emelt szinten* pedig a mûvelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is elõfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- táblázatok kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- hiányos szöveg kiegészítése,
- nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2-3 szövegbõl és 2-3 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 8-10 perc. A feladatsor 20-25 itembõl áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások olasz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladat meghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladat meghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten olasz nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd a *Témakörök* címû részt),
- a megadott témákat általános nézõpontból is tárgyalni,
- álláspontját viszonylag árnyaltan, érvelését rendszerezetten kifejteni,
- a nyelvi eszközök széles skálájának változatos alkalmazásával összefüggõ, megfelelõen tagolt, logikusan felépített szöveget létrehozni,
- a nyelvtani struktúrákat, valamint a helyesírás szabályait rendszerszerû hibák nélkül, nagy biztonsággal alkalmazni,
- a szövegfajtának, közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelõ stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelõ írásmûvet létrehozni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetõek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- magánjellegû vagy intézménynek szóló levél,
- olvasói levél,
- cikk (diák)újság számára.

A *közép- és az emelt szint* közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó személyes nézõpontból ír hozzá közel álló, mindennapi, személyével kapcsolatos vagy õt érdeklõ témákról, míg *emelt szinten* az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy *középszinten* a vizsgázó röviden, egyszerûen, összefüggõ mondatokban, *emelt szinten* pedig részletesen, változatos szókinccsel, nyelvileg igényesebben és pontosabban ír.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmû keletkezik, az ehhez illeszkedõ szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmû célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípus fordulhat elõ:

- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra (pl. hirdetés, grafikon) a megadott irányító szempontok alapján.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsgarész két feladatból áll. Az *elsõ feladatban* a vizsgázó rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál írásban egy 100-120 szó terjedelmû szöveg (pl. intézménynek szóló levél) megírásával. A szövegben a vizsgázónak megadott irányító szempontokat kell tárgyalnia.

A *második feladatban* a vizsgázó két téma közül választhat. A témákhoz informatív szövegek (pl. újságcikk-részlet, statisztika) nyújtanak gondolati segítséget. A kiválasztott témáról a vizsgázónak a megadott irányító szempontok alapján 200-250 szó terjedelmû szöveget (pl. olvasói levél, cikk diákújság számára) kell írnia, amelyben ki kell fejtenie véleményét is.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok olasz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelõ beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a pro-

duktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelõ kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* címû részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelõen, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni),
- folyékonyan, helyesen és hatékonyan használni a nyelvet,
- gondolatait, álláspontját következetesen, folyamatosan kifejteni,
- a megadott témákat általánosabb nézõpontból is tárgyalni,
- folyamatosan és természetesen részt venni a különbözõ témájú társalgásokban,
- bonyolultabb, váratlan elemeket is tartalmazó feladatokat sikeresen megoldani,
- elmagyarázni álláspontját, világosan érvelni,
- enyhe akcentusa ellenére természetes kiejtéssel, hanglejtéssel és normál beszédtempóban beszélni.

A két szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó a megadott témakörökön belül a személyes vonatkozásokat fejti ki. *Emelt szinten* a vizsgázó az adott témákról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy *középszinten* a vizsgázó el tudja érni, hogy az adott helyzetben kommunikáció jöjjön létre, és ezáltal szándéka megvalósul. Rövid, egyszerû mondatokban fejezi ki magát. *Emelt szinten* a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát.

A feladatok és a feladatsorok jellemzõi

A vizsgafeladatokban elõforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelmûen meghatározza a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- vita (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása),
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A vizsga két feladatból áll. A vizsgarész rövid *bevezetõ társalgással/bemelegítõ beszélgetéssel* kezdõdik, amelynek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon az olasz nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

Az *elsõ feladat, a vita* során a vizsgázónak egy beszélgetésben kell interaktívan részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A vizsgázó feladata az, hogy az adott témához kap-

csolódóan érveljen, kifejtse álláspontját, és reagáljon vitapartnere álláspontjára. A vizsgázó számára készült feladatleírás egy vagy több, olasz nyelvû, egy adott témához kapcsolódó kijelentést tartalmaz. A vizsgázó ezek alapján kifejti a véleményét, miközben a vizsgáztató vitára serkentõ kijelentéseire is reagálnia kell. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az adott témához kapcsolódó lehetséges érveket, amelyeket a vizsgáztatónak a beszélgetés során használnia kell.

A *második feladatban, az önálló témakifejtésben* a vizsgázónak egy általánosabb témáról kell gondolatait, véleményét részletesen és összefüggõen kifejtenie. Ehhez verbális és/vagy vizuális segédanyagok állnak rendelkezésére. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az elõre megtervezett segítõ kérdéseket és megjegyzéseket is. A vizsgázó két téma közül választhat.

A feladatsort a vizsgázó húzza. A kihúzott feladatsor összesen három feladatot tartalmaz: vitafeladatot, továbbá az önálló témakifejtéshez két feladatot különbözõ témákból. E két feladat közül a vizsgázó választhat. A feladatok kidolgozásához felkészülési idõ nincs, de a feladatok végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül feladatonként fél perc) gondolkodási idõ áll rendelkezésére.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások olasz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok értékelése egymástól független.

A vizsgát mindig egy kérdezõ tanár bonyolítja le, a vizsgáztatói példány elõírásainak megfelelõen. A másik két vizsgáztató értékel a központi értékelési útmutató alapján. A vitás esetekben a három tanár szótöbbséggel dönt.”

[OROSZ NYELV]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az írásbeli vizsga idõtartama 180 perc, a szóbeli vizsgáé 15 perc.

A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az írásbeli vizsgarész egyes részeinek megoldására szánt idõtartamot és ezek arányát az értékelésben.

		Idõtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
	SZÜNET			
	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
Szóbeli vizsgarész	Beszédkészség	15	22	33
	Összesen:	—	100	150

A középszintû vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2–B1 szintjeit. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül. A központi feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévõ tanulók is le tudják tenni a vizsgát.

Értékelés

- Az írásbeli vizsgarész egyes részeinek értékelése egymástól független.
- Az írásbeli vizsgarész minden részében csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak az írásbeli és a szóbeli vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át.
- A feladatsorok elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési útmutató alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség részek értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkészség részek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes részekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szövegben

A2:

- a lényeget (a szöveg célját) megérteni,
- eseménysorokat követni,
- kulcsinformációkat megérteni,

B1:

- a gondolatmenet lényegét megérteni,
- véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni,
- egyes részinformációkat kiszûrni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerû,
- hétköznapi nyelven íródott, és fõként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- utasítások (pl. feliratok, használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, menetrend, prospektus, mûsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztõ szövegek,
- egyszerû elbeszélõ szövegek.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegbõl kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,

- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylõ nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3-4 szövegbõl és 3-4 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is (pl. apróhirdetések). A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 650-750 szó. A feladatsor 25-30 itemből áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások orosz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

A2:

- az alapvetõ nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten,

B1:

- gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérõ feladatokban,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerû,

- hétköznapi nyelven íródott, és fõként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetõség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegbõl kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy elõre megadott szókészletbõl,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 3-4 feladatból, összesen 25-30 itemböl áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 350-450 szó.

A feladatok egy mondatszintû feladat kivételével szövegre épülnek.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások orosz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy csak kissé eltérõ anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelõen.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szöveg

A2:

- témáját felismerni,
- lényegét megérteni,
- kulcsfontosságú szavait megérteni,
- legalapvetõbb adatszerû információit kiszûrni,

B1:

- gondolatmenetét nagy vonalakban követni,
- egyes tényszerû részinformációkat megérteni.

A felhasznált szöveg
- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélõk közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélõ közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minõsége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:
- hétköznapi nyelven hangzik el, szinte kizárólag gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,
- lassú, de még normál beszédtempójú,
- a standard kiejtés(ek)nek megfelelõ,
- tisztán artikulált,
- tartalmilag kifejezetten egyszerû,

B1:
- hétköznapi nyelven hangzik el, alapvetõen gyakran használt nyelvtani szerkezetekbõl és lexikai elemekbõl építkezik,
- normál tempójú,
- a standard kiejtés(ek)hez közel álló,
- tartalmilag és szerkezetileg mérsékelten összetett.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:
- közérdekû bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülõtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítõ, információs szolgálatok: útinformáció, nyitvatartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülõtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. idõjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- mûsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:
- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, ûrlapok kitöltése,
- táblázat, ûrlap kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylõ nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2-3 szövegbõl és 2-3 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 5-8 perc. A feladatsor 15-25 itembõl áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások orosz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten orosz nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd a *Témakörök* címû részt),

A2:

- a személyével, illetve közvetlen környezetével kapcsolatos témákról írni,
- az adott témáról egyszerû kifejezéseket használva írni,
- egyszerû mondatokból álló rövid, összefüggõ szöveget írni,
- a szöveg mondatai között lévõ alapvetõ logikai kapcsolatokat egyszerû nyelvi eszközökkel (pl. a leggyakrabban használt kötõszavakkal) kifejezni,
- néhány egyszerû szerkezetet és alapvetõ helyesírási szabályt úgy használni, hogy a hibák ellenére érthetõ legyen a mondanivaló,

B1:

- ismert, köznapi témákról írni és véleményét is megfogalmazni,
- meglévõ szókincsét változatosan használni,
- a szöveget megfelelõen felépíteni és tagolni, a logikai viszonyok kifejezését szolgáló nyelvi eszközöket alkalmazni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelõ stílust és hangnemet választani,

- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelõ írásmûvet létrehozni,
- egyszerû nyelvtani szerkezeteket, nyelvi fordulatokat és a helyesírási szabályokat általában biztonsággal alkalmazni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek
- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetõek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:
- rövid személyes jellegû közlés (pl. üzenet, naplóbejegyzés),
- üdvözlõlap,
- meghívó,
- magánjellegû vagy intézménynek (pl. nyelviskolának) szóló levél.

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmû keletkezik, az ehhez illeszkedõ szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmû célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:
- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra,
- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra (pl. hirdetés) a megadott irányító szempontok alapján.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsga két feladatból áll. Az *elsõ feladatban* a vizsgázó verbális és/vagy vizuális segédanyagra reagálva 40-50 szavas közlést hoz létre (pl. üdvözlõlap, e-mail).

A *második feladatban* a vizsgázó rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál írásban, egy 80-100 szó terjedelmû szöveg (pl. magánjellegû vagy intézménynek szóló levél) megírásával. A szövegben a vizsgázónak megadott irányító szempontokat kell tárgyalnia.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok orosz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait orosz nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelõ beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelõ kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* címû részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelõen, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni),

A2:

- saját magáról és közvetlen környezetérõl egyszerû, begyakorolt nyelvi eszközökkel röviden és többnyire érthetõen megnyilatkozni,
- egyszerû, begyakorolt beszélgetésekben részt venni,
- kiszámítható, mindennapi helyzetekben rutin feladatokat megoldani (pl. vásárlás),
- érezhetõ akcentusa és esetenként akadozó beszédtempója ellenére többnyire érthetõen beszélni,

B1:

- az egyszerû nyelvi eszközök széles skáláját rugalmasan használni, és ezzel mondanivalójának nagy részét egyszerûen kifejezni,
- ismerõs témáról folyó társalgásban részt venni,
- kevésbé begyakorolt mindennapi helyzetekben felmerülõ feladatokat megoldani,
- viszonylag folyékonyan elmondani egy történetet, beszámolni élményeirõl és érzéseirõl,
- érezhetõ akcentusa és esetleg lassú beszédtempója ellenére érthetõen beszélni.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgafeladatokban elõforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelmûen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- szerepjáték vagy problémamegoldó feladat,
- önálló témakifejtés verbális és vizuális segédanyagok alapján.

A vizsga két feladatból áll. A vizsga rövid *bevezetõ kérdésekkel* kezdõdik, amelynek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon az orosz nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

Az *elsõ feladat, a szerepjáték* során a vizsgázónak a mindennapi élet helyzeteihez hasonlító szituációban kell részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A vizsgázó feladata az, hogy az elõre meghatározott helyzetben, a meghatározott cél elérése érdekében különbözõ kommunikációs szándékok felhasználásával beszélgetést (tranzakciót vagy interakciót) folytasson, azaz szükség esetén megfelelõ kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzottakra megfelelõen reagáljon. A vizsgázó számára készült leírás rögzíti a szituációt, a szerepeket és az elérendõ célt, továbbá tartalmazhat néhány szavas szöveget, egyszerû képet, rajzot, ábrát. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az elõre megtervezett közbeszólásokat, kérdéseket és megjegyzéseket is.

A második feladatban, az önálló témakifejtésben a vizsgázónak egy adott, hétköznapi témához kapcsolódóan kell gondolatait, véleményét összefüggõen kifejtenie. A vizsgázó számára készült feladatlap tartalmazza a témát és négy megadott irányító szempontot. Az irányító szempontok egyrészt segítségül szolgálnak, másrészt megakadályozzák, hogy a vizsgázó elõre megtanult szövegeket mondjon el. A vizuális segédanyagok a megadott témakörhöz kapcsolódnak. A vizsgáztató szükség esetén segítõ kérdéseket tehet föl. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az elõre megtervezett segítõ kérdéseket és megjegyzéseket is. A vizsgázó két téma közül választhat.

A feladatsort a vizsgázó húzza. A kihúzott feladatsor összesen három feladatot tartalmaz: egy szerepjátékot, továbbá az önálló témakifejtéshez két feladatot különbözõ témákból. E két feladat közül a vizsgázó választhat. A feladatok kidolgozásához felkészülési idõ nincs, de a második és harmadik feladat végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül fél perc) gondolkodási idõ áll rendelkezésére.

A feladatmeghatározás és a verbális segédanyagok orosz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szaktanár a vizsgázók létszámának megfelelõ mennyiségû feladatsort állít össze.

Értékelés

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok értékelése egymástól független.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az írásbeli vizsga idõtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé 20 perc.

A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek idõtartamát és arányát az értékelésben.

Vizsgarész		Idõtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
	SZÜNET			
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
Szóbeli	Beszédkészség	20	20	30
	Összesen:	—	100	150

Az emelt szintû vizsga az Európa Tanács skálája B2 szintjének felel meg. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak mind az öt vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át.
- Minden vizsgarész elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési útmutatók alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarészek értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkészség vizsgarészek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szövegben

- a gondolatmenetet követni,
- véleményeket, érvelést követni,
- az információkat megfelelõ részletességgel megérteni,
- a szerzõ álláspontjára következtetni,
- a szerzõ, illetve a szereplõk érzéseire, érzelmeire következtetni.

A felhasznált szöveg
- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:
- utasítások (pl. használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. mûsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztõ szövegek,
- irodalmi szövegek,
- publicisztikai írások.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:
- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegbõl kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos szövegösszefoglalás kiegészítése,
- nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor három szövegbõl és három feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1100-1300 szó. A feladatsor 25-30 itembõl áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások orosz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérõ feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

Középszinten a vizsgázó képes az alapvetõ nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére, illetve helyes használatára. *Emelt szinten* a vizsgázó változatos és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- hiányos szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetõség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegbõl kivett mondatrész helyének megtalálása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy elõre megadott szókészletbõl,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe,
- hibaazonosítás.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 4-5 feladatból, 35-45 itembõl áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 550-650 szó.

Valamennyi feladat szövegre épül.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások orosz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy csak kissé eltérõ anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelõen.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szöveg

- gondolatmenetét részleteiben is követni,
- egyes tényszerû részinformációkat megérteni,
- megértésén túl a szövegkörnyezetbõl következtetni az egyes beszélõk álláspontjára,
- megértésén túl a szövegkörnyezetbõl következtetni a beszélõk érzelmeire és egymáshoz való viszonyára.

A felhasznált szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- változatos nyelvtani szerkezetekbõl és lexikai elemekbõl építkezõ,
- természetes, a szöveg jellegének megfelelõen változatos tempójú,
- tartalmilag és szerkezetileg összetett,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélõk közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélõ közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minõsége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- közérdekû bejelentések, közlemények,
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítõ),
- utasítások,
- médiaközlemények (pl. rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- mûsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- általános érdeklõdésre számot tartó témáról szóló ismeretterjesztõ szövegek.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezõk is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélõk száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Középszinten a vizsgázónak döntõen a mindennapi élet helyzeteiben elhangzó szövegeket kell megértenie, amelyek tartalmilag és szerkezetileg egyértelmûek. *Emelt szinten* olyan szövegek is elõfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Középszinten a szövegek nyelvileg egyszerûbbek, *emelt szinten* pedig a mûvelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is elõfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- táblázatok kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- hiányos szöveg kiegészítése,
- nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2-3 szövegbõl és 2-3 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 8-10 perc. A feladatsor 20-25 itembõl áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások orosz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten orosz nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd a *Témakörök* címû részt),
- a megadott témákat általános nézõpontból is tárgyalni,
- álláspontját viszonylag árnyaltan, érvelését rendszerezetten kifejteni,
- a nyelvi eszközök széles skálájának változatos alkalmazásával összefüggõ, megfelelõen tagolt, logikusan felépített szöveget létrehozni,
- a nyelvtani struktúrákat, valamint a helyesírás szabályait rendszerszerû hibák nélkül, nagy biztonsággal alkalmazni.
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelõ stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelõ írásmûvet létrehozni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetõek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- magánjellegû vagy intézménynek szóló levél,
- olvasói levél,
- cikk (diák)újság számára.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó személyes nézõpontból ír hozzá közel álló, mindennapi, személyével kapcsolatos vagy õt érdeklõ

témákról, míg *emelt szinten* az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy *középszinten* a vizsgázó röviden, egyszerûen, összefüggõ mondatokban, *emelt szinten* pedig részletesen, változatos szókinccsel, nyelvileg igényesebben és pontosabban ír.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmû keletkezik, az ehhez illeszkedõ szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmû célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípus fordulhat elõ:

- a vizsgázó irányító szempontok alapján levelet ír,
- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra (pl. hirdetés, grafikon) a megadott irányító szempontok alapján.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsgarész két feladatból áll. Az *elsõ feladatban* a vizsgázó 10 irányító szempont alapján egy 100-120 szó terjedelmû levelet ír.

A *második feladatban* a vizsgázó két téma közül választhat. A témákhoz informatív szövegek (pl. újságcikk részlet, statisztika) nyújtanak gondolati segítséget. A kiválasztott témáról a vizsgázónak a megadott irányító szempontok alapján 200-250 szó terjedelmû szöveget (pl. olvasói levél, cikk diákújság számára) kell írnia, amelyben ki kell fejtenie véleményét is.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok orosz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait orosz nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelõ beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelõ kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* címû részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelõen, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni),
- folyékonyan, helyesen és hatékonyan használni a nyelvet,
- gondolatait, álláspontját következetesen, folyamatosan kifejteni,
- a megadott témákat általánosabb nézõpontból is tárgyalni,
- folyamatosan és természetesen részt venni a különbözõ témájú társalgásokban,
- bonyolultabb, váratlan elemeket is tartalmazó feladatokat sikeresen megoldani,
- elmagyarázni álláspontját, világosan érvelni,
- enyhe akcentusa ellenére természetes kiejtéssel, hanglejtéssel és normál beszédtempóban beszélni.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó a megadott témakörökön belül a személyes vonatkozásokat fejti ki. *Emelt szinten* a vizsgázó az adott témákról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy *középszinten* a vizsgázó el tudja érni, hogy az adott helyzetben kommunikáció jöjjön létre, és ezáltal szándéka megvalósul. Rövid, egyszerû mondatokban fejezi ki magát. *Emelt szinten* a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát.

A feladatok és a feladatsorok jellemzõi

A vizsgafeladatokban elõforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelmûen meghatározza a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- vita (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása),
- önálló témakifejtés verbális és vizuális segédanyagok alapján.

A vizsga két feladatból áll. A vizsgarész rövid *bevezetõ társalgással* kezdõdik, amelynek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon az orosz nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

Az *elsõ feladat, a vita* során a vizsgázónak egy beszélgetésben kell interaktívan részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A vizsgázó feladata az, hogy az adott témához kapcsolódóan érveljen, kifejtse álláspontját, és reagáljon vitapartnere álláspontjára. A vizsgázó számára készült feladatleírás egy vagy több orosz nyelvû, egy adott témához kapcsolódó

kijelentést tartalmaz. A vizsgázó ezek alapján kifejti a véleményét, miközben a vizsgáztató vitára serkentõ kijelentéseire is reagálnia kell. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az adott témához kapcsolódó lehetséges érveket, amelyeket a vizsgáztatónak a beszélgetés során használnia kell.

A *második feladatban, az önálló témakifejtésben* a vizsgázónak egy általánosabb témáról kell gondolatait, véleményét részletesen és összefüggõen kifejtenie, úgy, hogy két vizuális segédanyagot kell összevetnie. Ehhez a vizsgázó irányító szempontokat kap. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az elõre megtervezett segítõ kérdéseket és megjegyzéseket is. A vizsgázó két téma közül választhat.

A feladatsort a vizsgázó húzza. A kihúzott feladatsor összesen három feladatot tartalmaz: egy vitafeladatot, továbbá az önálló témakifejtéshez két feladatot különbözõ témákból. E két feladat közül a vizsgázó választhat. A feladatok kidolgozásához felkészülési idõ nincs, a de a feladatok végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül feladatonként fél perc) gondolkodási idõ áll rendelkezésére.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások és a verbális segédanyagok orosz nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok értékelése egymástól független.

A vizsgát mindig egy kérdezõ tanár bonyolítja le, a vizsgáztatói példány elõírásainak megfelelõen. A másik két vizsgáztató értékel a központi értékelési útmutató alapján. A vitás esetekben a három tanár szótöbbséggel dönt.”

[RAJZ ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

Ahogyan a rajz és vizuális kultúra részletes érettségi vizsgakövetelmények szerkezetét, úgy az érettségi vizsga formáját is meghatározza az alkotás és befogadás kompetenciaterületek[1] megkülönböztetése.

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 180 perc	Gyakorlati vizsga 15 perc (az elõkészületekre fordítható idõ kötetlen)
Mûvészettörténet-mûelemzõ feladatsor	Portfólió
75 pont	75 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli feladatsor tartalmi arányait több szempontrendszer határozza meg.

- A vizuális kultúra részterületei szerint:

Képzõmûvészet	*50%*
Tárgy- és környezetkultúra	*40%*
Vizuális kommunikáció	*10%*
Összesen:	*100%*

- Földrajzi régiók / Kultúrák szerint:

Európai kultúrák	*80%*
Európán kívüli (klasszikus) kultúrák	*20%*
Összesen:	*100%*

- Korszakok szerint:

Õskor–XVIII. század	*60%*
XIX.–XX. század	*40%*
Összesen:	*100%*

[1] Az alkotás kompetenciaterülete olyan ábrázoló, kifejezõ jellegû tevékenységek összessége, melyek alapvetõen a pszichomotoros képességek segítségével vizuálisan, képileg értelmezhetõ produktumot hoznak létre. A befogadás kompetenciaterülete olyan tevékenységek összessége, melyek a látható világ hétköznapi és mûvészi esztétikai minõségeinek megismerésére, értelmezésére, elemzésére és megítélésére vonatkoznak.

A feladatsor és a feladatok jellemzõi

Az írásbeli vizsgán a feladat egy képekkel gazdagon illusztrált mûvészettörténet, mûelemzõ jellegû feladatsor megoldása. A vizsga feladatsora összetett – több részelemet tartalmazó – feladatból áll. A középszintû feladatsor 40-50%-a feleletalkotó típusú, amelybõl legalább egy elemzõ vagy összehasonlító jellegû esszéfeladat.

A befogadás folyamatának mérésére alkalmas írásbeli feladattípusok a feleletválasztó és a feleletalkotó feladatok csoportja.

Az adott vizsgatárgy lényegébõl következik, hogy mindkét feladattípusban nagyobb gyakorisággal szerepel képi eszközök segítségével megadott feladat vagy megoldásváltozat is (pl. elemzõ vázlat készítése vagy képek/reprodukciók párosítása adott szempontok szerint).

a) Feleletválasztó feladat

A feleletválasztó feladattípusok (pl. alternatív válaszok, többszörös választás, válaszok illesztése-csoportosítása) esetében jellemzõ feladattípus a kép és szöveg vagy a kép és kép adott szempontok szerinti párba állítása, csoportosítása vagy sorrendbe állítása.

Példák a párosítás szempontjaira:

- alkotó és mûve,
- adott mû és korstílus/stílusirányzat,
- mû és mû (pl. azonos stílusirányzat alapján),
- mûrészlet és mûrészlet,
- alkotó és alkotó (pl. azonos korban),
- mû és „korszakalkotó” mûvészetelméleti fogalom,
- korstílus/stílusirányzat és „korszakalkotó” mûvészetelméleti fogalom,
- (mû)tárgy és tulajdonságai, funkciója,
- szakkifejezés és annak pontos jelentése.

Példák a csoportosítás szempontjaira:

- korszakok szerint,
- korstílusok/stílusirányzatok szerint (ezen belül pl. mû – alkotó – idõ),
- földrajzi (kultúrtörténeti) elhelyezkedés szerint (pl. európai, Európán kívüli kultúrák),
- mûfajok, mûtípusok szerint.

Példák a sorrend felállításának szempontjaira:

- idõrend (pl. évszázadok) szerint,
- korstílusok/stílusirányzatok szerint (ezen belül pl. mû – alkotó – idõ).

b) Feleletalkotó feladat

A feleletalkotó típusú, rövid választ (pl. egy szó, egy mondat) igénylõ feladatok jellemzõen a részletes követelményekben meghatározott tartalmak (pl. alkotó neve, alkotás címe, stílusa, konkrét fogalmak) felismerését, megnevezését, meghatározását jelentik. A fent említett feladattípus jellemzõ változata, ha csak részinformáció, információtöredék áll rendelkezésre a felismeréshez (pl. képrészlet, képtöredék).

A hosszabb választ igénylõ, esszétípusú feladatok középszinten minden esetben megadják a megfigyelési szempontokat, legyen az akár elemzõ vagy összehasonlító jellegû feladat. (Pl. Elemezze az adott mûvet formaalkotás, kifejezés, kompozíció és funkció szerint!) Középszinten mind az elemzõ, mind az összehasonlító feladatok esetén a feladat tárgya kép (pl. mûalkotás) vagy ábra (pl. grafikon).

A feleletalkotó feladatok típusai például:

- mûvészeti ágak, mûfajok, mûtípusok felismerése, jellemzése;
- idõszakok, korszakok, alkotók, mûvek, stílusjegyek megnevezése, jellemzése, összehasonlítása, értékelése;
- mûtárgyak, tárgyak elemzése, összehasonlítása, értékelése;
- fõbb mûvészettörténeti korszakok leírása, összehasonlítása a mûvészet változását befolyásoló alapvetõ kultúrtörténeti összefüggések szempontjából;
- mûvészeti fogalmak, szakkifejezések felismerése és szakszerû meghatározása, megfelelõ használata;
- verbális és vizuális mûelemzõ eszközök, módszerek használata.

Értékelés

Az írásbeli vizsgadolgozatok értékelését központi javítási-értékelési útmutató alapján a szaktanár végzi. Az írásbeli vizsgán 75 pont szerezhetõ.

Az írásbeli feladatsor értékelési útmutatója minden egyes feladat esetében tartalmazza a helyesnek tekinthetõ választ és a hozzájuk tartozó pontértékeket. Azoknál a feladatoknál, ahol nem egyértelmû az elfogadható válasz, ismerteti az elfogadható lehetõségeket, tartalmi elemeket és azok pontozási eljárását.

GYAKORLATI VIZSGA

A gyakorlati vizsgafeladat egy portfólió összeállítása. Az adott vizsgarész produktuma gyakorlati munka eredményeként jön létre, de a vizsgának része az elkészült munkák szóbeli értelmezése is.

A portfólió összeállításának szempontjai[2] központilag adottak és évrõl évre ismétlõdnek. A vizsgát megelõzõen a vizsgaanyag kiválogatásához lehetõséget kell biztosítani a jelölt és a szaktanár közötti konzultációra. A vizsga során a vizsgabizottságot mûködtetõ intézménynek lehetõséget kell biztosítania a vizsgabizottság számára a vizsgaanyag rendezett körülmények között történõ megtekintésére (pl. egy kiállítás formájában).

Minden olyan esetben, amikor a tanulói jogviszony megszûnése miatt nem biztosíthatók a portfólió összeállításának megfelelõ feltételei (pl. a tanuló által önállóan, ellenõrzött keretek között készült munkák összegyûjtése), a gyakorlati vizsga során a jelöltek feladata egy központilag megadott témájú vizuális projektmunka elkészítése.

A projekt témáit az írásbeli vizsgák megkezdése elõtt legkésõbb két hónappal nyilvánosságra kell hozni. A választhatóság érdekében minden évben legalább két központilag megadott témát kell biztosítani, amelyek közül a jelölt egyet választ. Az elkészült projektmunkát a vizsgát szervezõ intézményben legkésõbb az adott vizsgaidõszak írásbeli vizsgáinak kezdetéig kell beadni. A beadott munkát a továbbiakban írásbeli vizsgadolgozatként kell kezelni.

A gyakorlati feladat jellemzõi

A portfólió/projekt mint a folyamatmérés egyik fontos eszköze kap szerepet a középszintû vizsgában. A portfólió[3] jelentése: a tanuló korábbi tanulmányai során készült munkáiból megadott szempontok szerint összeválogat egy gyûjteményt, és azt a megfelelõ módon, bemutatásra alkalmas formában kiállítja. Ez a gyûjtemény lehetõséget nyújt arra, hogy ne

[2] Lásd A portfólió összeállításának feltételei cím alatt!

[3] A *portfólió* elnevezés lehetõséget biztosít a *gyûjtõmappától* történõ megkülönböztetésre.

csupán egy véletlenszerûen kiragadott vizsgamunkát értékeljünk, hanem több munkán keresztül az alkotóképesség folyamatába is betekintést nyerhessünk.

A vizuális projekt egy bõséges asszociációs bázissal bíró téma vizuális feldolgozása szabadon választott eszközökkel. A projektmunka meghatározó vonása, hogy a téma feldolgozása önálló munkafolyamat eredménye. A végeredmény eléréséig vezetõ gondolatmenetet a jelöltnek vizuálisan dokumentálnia is kell (pl. munkanaplóban).

A portfólió összeállításának feltételei

A portfólióba kizárólag ellenõrzött keretek között, a jelölt által készített és kiválogatott, lehetõleg az utolsó két tanév folyamán készült munkák kerülhetnek be. Ennek természetesen feltétele, hogy az adott idõszakban, az iskolában készült munkákat megfelelõ körülmények között megõrizzék.

A portfóliónak 8 darab munkát kell tartalmaznia. A munkák mérete nem korlátozott.

A portfólió összeállítása a következõ szempontok szerint történik:
Tartalmazzon

1. két olyan munkát, amelyet sikeresnek tart a vizsgázó;
2. egy olyan munkát, amelyet kevésbé tart sikeresnek a vizsgázó;
3. egy olyan munkát, amelyet a legkedveltebb technikájával készített a vizsgázó;
4. egy olyan munkát, amely egy tárgy tervezését dokumentálja (több rajz is lehet egy lapon);
5. egy olyan munkát, amely látvány alapján készült tanulmányrajz, festmény vagy plasztika (fotója);
6. egy olyan munkát, amely képet és szöveget együttesen alkalmazó kompozíció;
7. egy olyan munkát, amely a vizsgázó által szabadon választott téma tetszõleges feldolgozása.

A vizsgára kiválogatott munkákat a hitelesség érdekében a megfelelõ jelölésekkel és a szaktanár aláírásával kell ellátni.

A munkák hátoldalán szerepeljen a tanuló neve és a készítés dátuma, valamint a fenti listának megfelelõ azonosító szám! (Pl. a 3. sorszámmal ellátott munkáról a vizsgáztatók tudni fogják, hogy a vizsgázó legkedveltebb technikájával készült munkájáról van szó.)

Vizsga elõtt a saját szaktanár aláírásával hitelesíti a kiválogatott anyagot, igazolva, hogy valóban az iskolában, az adott tanuló által készült munkák alkotják a portfólió anyagát.

A portfólió bemutatása

A kiválogatott anyaghoz kapcsolódva a tanuló szóban önállóan bemutatja, értékeli, értelmezi munkáját és indokolja a válogatását, ismerteti a munkáját irányító fõbb gondolatokat.

A bemutatást a vizsgacsoport szóbeli vizsgáinak keretében kell megtartani.

A projektmunka elkészítése

A munka elvégzésére adott idõ alatt, a vizsgáztatást bonyolító intézménynek szaktanár segítségével legalább két konzultációs lehetõséget kell biztosítania a jelöltek számára. A konzultációt végzõ tanár a bemutatott munkákat dátummal és aláírással hitelesíti.

A munka szabadon választott eszközökkel történik, melyekrõl a jelölt önmaga gondoskodik. A munka mérete nem meghatározott.

A projektmunkákat legkésõbb a vizsgaidõszak megkezdéséig le kell adni a vizsgáztatást bonyolító intézménybe a készítõ nevének és a választott témának a feltüntetésével. A vizsgaanyag kezelése az írásbeli vizsgadolgozatokra vonatkozó elõírások szerint történik.

Értékelés

A gyakorlati vizsgarészben a portfólió esetében szerezhetõ 75 pontból 60 pont a gyakorlati vizsgaanyagra, 15 pont pedig annak szóbeli bemutatására adható.

A portfólió értékelése csak abban az esetben lehetséges, ha megfelel a kiírásban szereplõ formai követelményeknek, azaz:

- megfelelõ számú munkát tartalmaz,
- a munkák a kiírásnak (a listának) megfelelõen kerültek kiválogatásra,
- a munkák hitelesítése megtörtént,
- a munkák számokkal történõ azonosítása szintén megtörtént.

A projektmunka esetében szerezhetõ 75 pont teljes egészében a gyakorlati vizsgaanyagra ítélhetõ meg.

A portfólió értékelése

A portfólió esetében a rajzi, illetve gyakorlati jellegû munkák értékelését központilag meghatározott, értékelési kritériumokra bontott szempontsor alapján végzi az értékelõ.

Öt (négy plusz egy) különbözõ szempont alapján kell megvizsgálni a vizsgamunkákat, azaz kizárólag a gyakorlati teljesítményt.

A gyakorlati munka értékelési szempontjai az alábbiak:

- problémamegoldó képesség,
- vizuális kommunikációs képesség,
- kreativitás, tartalmi komplexitás,
- közlés, kifejezés, alkotás technikája,
- összkép.

A fenti szempontokhoz tartozó kritériumrendszer világosan értelmezhetõ jellemzõkkel írja le az adott szempont szerint teljesülõ minõséget, melyekhez pontskála tartozik.

A jelölt által az alábbi pontskála alapján elért pontszámot 2-vel megszorozva kapjuk meg a vizsgapontok számát. Ha például a jelölt 22 pontot ér el a vizsgaanyaga alapján, akkor $22 \times 2 = 44$ pont a vizsgapontszáma.

Értékelési pontskála

I. Problémamegoldó képesség	**összesen: 6 pont**
1.	
• A saját élmények, tapasztalatok hasznosítása egyértelmû a munkáiban, és ezeket az élményeket nagyon jól, szuggesztíven beépíti az alkotómunkájába.	***3 pont***
• Megállapítható saját élmények, tapasztalatok hasznosítása, de ezek érvényesítése nem meghatározó és meggyõzõ az alkotó munka beépítésébe.	***2 pont***
• Elõfordul saját élmények, tapasztalatok hasznosítása, azonban nem adekvát azok beépülése az alkotó munkába.	***1 pont***
• Nyilvánvalóan nem támaszkodott saját élményeire, tapasztalataira.	***0 pont***

2.

- A feladat megoldásához érzékelhetõen tanulmányozta mások hasonló problémákra adott megoldásait, és ezeket a tapasztalatokat nagyon jól használta fel saját munkáiban. ***3 pont***
- A feladat megoldásához érzékelhetõen tanulmányozta mások hasonló problémákra adott megoldásait, de ezeket a tapasztalatokat nem megfelelõen adaptálja saját munkája során. ***2 pont***
- A munkájában alig kimutatható az érdeklõdés mások megoldásai iránt és/vagy azokat rosszul adaptálja saját munkája során. ***1 pont***
- Semmilyen érdeklõdést nem mutatott mások megoldásai iránt. ***0 pont***

II. Vizuális kommunikációs képesség összesen: 9 pont

1.

- Vizuális közléseit pontosan, érthetõen, nagyon világosan képes dokumentálni. ***3 pont***
- Vizuális közlései alapvetõen világosak, de helyenként nehezen értelmezhetõk vagy félreérthetõk. ***2 pont***
- Vizuális közlései alapvetõen nehezen értelmezhetõk vagy félreérthetõk. ***1 pont***
- A dokumentáció vizuális közlése teljesen zavaros vagy szegényes. ***0 pont***

2.

- A vizuális kifejezés eszközeit (vonal, szín, forma, kompozíció stb.) a célnak megfelelõen, kitûnõen alkalmazza. ***3 pont***
- A vizuális kifejezés eszközeit alapvetõen megfelelõen alkalmazza. ***2 pont***
- A vizuális kifejezés eszközeit többször pontatlanul, nem a kifejezés céljának megfelelõen alkalmazza. ***1 pont***
- A vizuális kifejezés eszközeit esetlegesen vagy helytelenül alkalmazza. ***0 pont***

3.

- A rajzi kifejezése igen árnyalt, érdekes, esetleg egyéni elemeket is tartalmaz. ***3 pont***
- A rajzi kifejezés árnyalt és /vagy a célnak megfelelõ, de szokványos. ***2 pont***
- A rajzi kifejezés nem elég árnyalt és/vagy gyakran a célnak nem megfelelõ. ***1 pont***
- A rajzi kifejezése igen kezdetleges és/vagy a célnak nem megfelelõ. ***0 pont***

III. Kreativitás, tartalmi komplexitás (az alkotás tartalmi árnyaltsága) összesen: 6 pont

1.

- Tervei, elképzelései vagy elõadásmódja igen érdekes, kreatív, innovatív. ***3 pont***
- Munkáinak vannak érdekes, egyéni vonásai. ***2 pont***
- Munkái alapvetõen szokványosak, de néhol új ötletek nyomai észlelhetõk. ***1 pont***
- Munkái teljesen szokványosak, semmi egyéni vonás nem észlelhetõ rajtuk. ***0 pont***

2.

- Munkái tartalmilag komplexek, érzékelhetõen igen elmélyültek. ***3 pont***
- Munkájában vannak értékes, egyéni tartalmi momentumok, de helyenként egysíkú. ***2 pont***
- Munkáira nem jellemzõ a tartalmi komplexitás, elmélyülés. ***1 pont***
- Közhelyszerû, érdektelen munkák. ***0 pont***

IV. A közlés, kifejezés, alkotás technikai színvonala összesen: 6 pont

1.

- Munkáit a célnak, szándékának megfelelõ magas szintû elõadásmód jellemzi. ***3 pont***

- Munkáit alapvetõen a célnak, szándékának megfelelõ elõadásmód jellemzi, de helyenként bizonytalan. ***2 pont***
- Elõadásmódját gyakran jellemzi bizonytalanság. ***1 pont***
- Ügyetlen, érzéketlen, kezdetleges elõadásmód jellemzi. ***0 pont***

2.

- A bemutatott technikák mindegyikét kiválóan mûveli. ***3 pont***
- A bemutatott technikákat kisebb hibákkal, a célnak megfelelõen mûveli. ***2 pont***
- A bemutatott technikák jelentõsebb részében nem rendelkezik kellõ jártassággal vagy nem mutat érdeklõdést a különbözõ technikák iránt. ***1 pont***
- A bemutatott technikákban nem rendelkezik kellõ jártassággal. ***0 pont***

V. Összkép **összesen: 3 pont**

- A mappa koherens, igen színvonalas munkákat tartalmaz. ***3 pont***
- A mappa alapvetõen jó munkákat tartalmaz. ***2 pont***
- A munkák között van néhány jó. ***1 pont***
- A munkák többsége felkészületlenségrõl tanúskodik. ***0 pont***

Maximális pontszám: 30 pont

A szóbeli bemutatás értékelése

A portfólió szóbeli bemutatásának értékelése az alábbi értékelési útmutató segítségével történik. Az értékelési útmutató tartalmazza a megítélés alapját képezõ szempontsort. Minden egyes értékelési szempont további kritériumokra bomlik. A kritériumok a szóbeli feleletet jellemzik az adott értékelési szempont tekintetében, a megítélhetõ pontszámokkal együtt.

A szóbeli bemutatást az alábbi szempontok szerint kell értékelni:

- önismeret,
- érvelés,
- szaknyelv használata,
- téma felismerhetõsége,
- nyelvhelyesség.

Értékelési pontskála

I. Önismeret (személyes relevancia, önértékelés) **összesen: 3 pont**

- A vizsgázó önállóan képes saját munkáját kritikailag szemlélni, értékelése helytálló és érthetõ. ***3 pont***
- A vizsgázó kis rávezetéssel képes helytálló, érthetõ kritikai észrevételeket tenni munkájára vonatkozólag. ***2 pont***
- Csak részben vagy zavaros formában képes kritika megfogalmazására saját munkáit illetõen, ami vagy gyenge önismeretrõl tanúskodik vagy nem képes annak pontos megfogalmazására. ***1 pont***
- Nem képes saját munkáját kritikailag szemlélni (pl. a sikeresebb és kevésbé sikeres munkákat megkülönböztetni), és/vagy teljesen téves önképet mutat. ***0 pont***

II. Érvelés **összesen: 3 pont**

- A vizsgázó pontosan és önállóan képes álláspontját megfogalmazni, ezt világosan érthetõvé teszi mások számára is. ***3 pont***
- A vizsgázó alapvetõen (kis segítséggel) képes képviselni egy álláspontot, és azt hozzávetõleges pontossággal mások számára is érthetõvé tudja tenni. ***2 pont***
- Nincs határozott álláspontja, érvelése többnyire pontatlan és/vagy zavaros. ***1 pont***
- Nem képes saját gondolatainak, érveinek megfogalmazására. ***0 pont***

III. Szaknyelv használata **összesen: 3 pont**

- A vizsgázó pontos, megfelelõ jelentéssel, megfelelõ mértékben és megközelítésbõl használja a szakmai-tudományos kifejezéseket. ***3 pont***
- A vizsgázó többnyire pontosan, megfelelõ mértékben használja a szakmai-tudományos kifejezéseket, de nem mindig megfelelõ szövegkörnyezetben. ***2 pont***
- A vizsgázó törekszik a szakmai-tudományos kifejezések használatára, de gyakran hibásan és/vagy nem a megfelelõ szövegkörnyezetben használja. ***1 pont***
- A vizsgázó egyáltalán nem használja vagy teljesen pontatlanul, rosszul használja a szakmai-tudományos kifejezéseket. ***0 pont***

IV. Téma felismerhetõsége **összesen: 3 pont**

- A vizsgázó minden részletében az adott témáról beszél, és ez könnyen, világosan felismerhetõ. ***3 pont***
- A vizsgázó alapvetõen az adott témáról beszél, de bizonyos résztémáknál megkerüli a konkrét választ vagy lényegtelen, illetve nem oda illõ részleteket érint. ***2 pont***
- A vizsgázó csak érinti az adott témát, gyakran megkerüli a konkrét választ vagy lényegtelen, illetve oda nem illõ részletekrõl beszél. ***1 pont***
- A vizsgázó nem az adott témáról beszél, és/vagy megkerüli a konkrét választ, csak lényegtelen, illetve nem oda illõ részletekrõl beszél. ***0 pont***

V. Nyelvhelyesség **összesen: 3 pont**

- A vizsgázó felelete koherens, jól felépített, nyelvtanilag helyes és érthetõ, felelete minden részletében szabatos, lényegre törõ és hatásos. ***3 pont***
- A vizsgázó felelete alapvetõen jól felépített, de bizonyos esetekben nem teljesen érthetõ, logikailag nem pontosan kapcsolódó gondolatmenetet fejt ki, esetleg nyelvtanilag helytelen mondatokat használ, alapvetõen lényegre törõ, de nem biztos, hogy kellõ hatást ér el. ***2 pont***
- A vizsgázó felelete nem jól felépített, gyakran érthetetlen vagy nyelvtanilag helytelen, nem eléggé lényegre törõ és nem éri el vele a kellõ hatást. ***1 pont***
- A vizsgázó felelete rosszul felépített, logikai összefüggések nem vagy csak elvétve lelhetõk fel, számtalan érthetetlen vagy nyelvtanilag helytelen mondatot használ. ***0 pont***

Maximális pontszám: 15 pont

A projektmunka értékelése

A projektmunka esetében az értékelést központilag meghatározott, értékelési kritériumokra bontott szempontsor alapján végzi az értékelõ.

A portfólió értékeléséhez hasonlóan öt (négy plusz egy) különbözõ szempont alapján kell megvizsgálni a vizsgamunkát.

A gyakorlati munka értékelési szempontjai az alábbiak:

- problémamegoldó képesség,
- vizuális kommunikációs képesség,
- kreativitás, tartalmi komplexitás,
- közlés, kifejezés, alkotás technikája,
- összkép.

A fenti szempontokhoz tartozó kritériumrendszer világosan értelmezhetõ jellemzõkkel írja le az adott szempont szerint teljesülõ minõséget, melyekhez pontskála tartozik.

A jelölt által az alábbi pontskála alapján elért pontszámot 2,5-del megszorozva kapjuk meg a vizsgapontok számát. Ha például a jelölt 22 pontot ér el a vizsgaanyaga alapján, akkor $22 \times 2{,}5 = 55$ pont a vizsgapontszáma. Törtszám esetén felfelé kell kerekíteni.

Értékelési pontskála

I. Problémamegoldó képesség **összesen: 6 pont**

1.

- A saját élmények, tapasztalatok hasznosítása egyértelmû a munkáiban, és ezeket az élményeket nagyon jól, szuggesztíven beépíti az alkotómunkájába. ***3 pont***
- Megállapítható saját élmények, tapasztalatok hasznosítása, de ezek érvényesítése nem meghatározó és nem meggyõzõ az alkotó munkában. ***2 pont***
- Elõfordul saját élmények, tapasztalatok hasznosítása, azonban nem adekvát azok beépülése az alkotó munkába. ***1 pont***
- Nyilvánvalóan nem támaszkodott saját élményeire, tapasztalataira. ***0 pont***

2.

- A feladat megoldásához érzékelhetõen tanulmányozta mások hasonló problémákra adott megoldásait (pl. végzett gyûjtõmunkát), és ezeket a tapasztalatokat nagyon jól használta fel saját munkáiban. ***3 pont***
- A feladat megoldásához érzékelhetõen tanulmányozta mások hasonló problémákra adott megoldásait, de ezeket a tapasztalatokat nem megfelelõen adaptálja saját munkája során. ***2 pont***
- A munkájában alig kimutatható az érdeklõdés mások megoldásai iránt és/vagy azokat rosszul adaptálja saját munkája során. ***1 pont***
- Semmilyen érdeklõdést nem mutatott mások megoldásai iránt. ***0 pont***

II. Vizuális kommunikációs képesség **összesen: 9 pont**

1.

- Vizuális közléseit pontosan érthetõen, nagyon világosan képes dokumentálni, és a választott téma pontosan felismerhetõ. ***3 pont***
- Vizuális közlései alapvetõen világosak, de helyenként nehezen értelmezhetõk vagy félreérthetõk, de a választott téma felismerhetõ. ***2 pont***
- Vizuális közlései alapvetõen nehezen értelmezhetõk vagy félreérthetõk, és/vagy a választott téma nehezen felismerhetõ. ***1 pont***
- A dokumentáció vizuális közlése teljesen zavaros vagy szegényes, és/vagy a választott téma felismerhetetlen. ***0 pont***

2.

- A vizuális kifejezés eszközeit (vonal, szín, forma, kompozíció stb.) a célnak megfelelõen, kitûnõen alkalmazza. ***3 pont***

- A vizuális kifejezés eszközeit alapvetõen megfelelõen alkalmazza. ***2 pont***
- A vizuális kifejezés eszközeit többször pontatlanul, nem a kifejezés céljának megfelelõen alkalmazza. ***1 pont***
- A vizuális kifejezés eszközeit esetlegesen vagy helytelenül alkalmazza. ***0 pont***

3.

- A rajzi kifejezése igen árnyalt, érdekes, esetleg egyéni elemeket is tartalmaz. ***3 pont***
- A rajzi kifejezés árnyalt és /vagy a célnak megfelelõ, de szokványos. ***2 pont***
- A rajzi kifejezés nem elég árnyalt és/vagy gyakran a célnak nem megfelelõ. ***1 pont***
- A rajzi kifejezése igen kezdetleges és/vagy a célnak nem megfelelõ. ***0 pont***

III. Kreativitás, tartalmi komplexitás (az alkotás tartalmi árnyaltsága) összesen: 6 pont

1.

- Tervei, elképzelései vagy elõadásmódja igen érdekes, kreatív, innovatív. ***3 pont***
- Munkáinak vannak érdekes, egyéni vonásai. ***2 pont***
- Munkái alapvetõen szokványosak, de néhol új ötletek nyomai észlelhetõk. ***1 pont***
- Munkái teljesen szokványosak, semmi egyéni vonás nem észlelhetõ rajtuk. ***0 pont***

2.

- Munkái tartalmilag komplexek, érzékelhetõen igen elmélyültek. ***3 pont***
- Munkájában vannak értékes, egyéni tartalmi momentumok, de helyenként egysíkú. ***2 pont***
- Munkáira nem jellemzõ a tartalmi komplexitás, elmélyülés. ***1 pont***
- Közhelyszerû, érdektelen munkák. ***0 pont***

IV. A közlés, kifejezés, alkotás technikai színvonala összesen: 6 pont

1.

- Munkáit a célnak, szándékának megfelelõ magas szintû elõadásmód jellemzi. ***3 pont***
- Munkáit alapvetõen a célnak, szándékának megfelelõ elõadásmód jellemzi, de helyenként bizonytalan. ***2 pont***
- Elõadásmódját gyakran jellemzi bizonytalanság. ***1 pont***
- Ügyetlen, érzéketlen, kezdetleges elõadásmód jellemzi. ***0 pont***

2.

- Az alkalmazott technikák mindegyikét kiválóan mûveli. ***3 pont***
- Az alkalmazott technikákat kisebb hibákkal, a célnak megfelelõen mûveli. ***2 pont***
- Az alkalmazott technikák jelentõsebb részében nem rendelkezik kellõ jártassággal vagy nem mutat érdeklõdést a különbözõ technikák iránt. ***1 pont***
- Az alkalmazott technikákban nem rendelkezik kellõ jártassággal. ***0 pont***

V. Összkép összesen: 3 pont

- Az anyag koherens, igen színvonalas munkákat tartalmaz. ***3 pont***
- Az anyag alapvetõen jó munkákat tartalmaz. ***2 pont***
- Az anyag között van néhány jó. ***1 pont***
- Az anyag többsége felkészületlenségrõl tanúskodnak. ***0 pont***

Maximális pontszám: 30 pont

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Gyakorlati vizsga 240 perc	Szóbeli vizsga 20 perc
Mûvészettörténet-mûelemzõ és rajzi feladatsor	Két téma kifejtése
120 pont	30 pont

GYAKORLATI VIZSGA

A gyakorlati vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A gyakorlati vizsga során az alapvetõ anyagokról és eszközökrõl a jelölt gondoskodik. A vizsgaközpont az adott évben szükséges anyagok és eszközök listáját nyilvánosságra hozza.

Tartalmi szerkezet, a feladatsor jellemzõi

A feladatsort összesen 6 összetett, több részfeladatból álló feladat alkotja. Ebbõl 3 feladat gyakorlati jellegû, az alkotói, míg további 3 feladat a befogadói ismeretek, készségek és képességek mérését szolgálja. Az összesen 6 feladatból 4 feladatot kell a jelöltnek kiválasztania és megoldania. Így az egyéni választástól függõen jön létre a különbözõ készségeket, képességeket mérõ vizsgafeladatsor. A vizsgázónak a választását a feladatlapon meghatározott módon jelölnie kell.

Mûvészettörténet-mûelemzõ feladatok

A befogadói típusú mûvészettörténet-mûelemzõ feladatok összetett, gyakran képekkel illusztrált részfeladatok összessége. Az emelt szintû feladatsorban – a középszinthez képest – csak a feladatok kisebb részénél szerepelnek a megoldást segítõ képek, reprodukciók, így fontosabb szerepet kap az elsajátított ismeretek pontos felidézése és a vizuális emlékezet, továbbá a képzelet és az ítéletalkotás. Az emelt szintû írásbeli feladatok mindegyike tartalmaz elemzõ vagy összehasonlító jellegû esszé feladatrészt.

A három mûvészettörténet-mûelemzõ feladat a követelményekben adott különbözõ témákat fed le (pl. különbözõ mûvészettörténeti korokat reprezentál).

Az emelt szintû befogadói ismereteket, készségeket és képességeket mérõ feladattípusok megegyeznek a középszinten felsorolt feladattípusokkal, az emelt szinten azonban többségében feleletalkotó feladatok szerepelnek.

Az esszé-feladat megoldásánál alapvetõ követelmény a szakszókészlet pontos, adekvát, választékos használata. Az elemzések gyakran nem csak kronologikus aspektusból történõ leíró jellegû megközelítést igényelnek (pl. Röviden mutassa be, jellemezze a reneszánsz festészetet!), hanem az elsajátított ismeretek összetett alkalmazását is (pl. Hasonlítsa össze a reneszánsz és a XX. század festészetében a térszemlélet legdominánsabb elemeit!).

Rajzi feladatok

Az emelt szintû alkotói ismereteket, készségeket és képességeket mérõ rajzi feladatok szintén több részbõl álló, összetett feladatok, melyek egy-egy téma köré csoportosulnak. Egy-egy feladatban minden esetben különbözõ jellegû rajzi tevékenységek (pl. szabadkézi rajz látvány után, tervezés, színvázlatkészítés) is elõfordulnak.

A gyakorlati jellegû rajzi feladatok közül legalább egy feladat a tárgy- és környezetkultúrához vagy a vizuális kommunikációhoz kapcsolódó tervezés.

A rajzi feladatok típusai például:

- látvány megfigyelése alapján vázlat vagy szabadkézi rajz készítése;
- látvány vagy elképzelés alapján tárgyak testességének, plasztikus formáinak visszaadása;
- anyagi minõségek megjelenítése különbözõ eszközökkel;
- egyszerû tárgyak szerkezetét, felépítését, mûködését értelmezõ szabadkézi rajz készítése;
- tárgyak, organizmusok szerkezetét értelmezõ szabadkézi rajz elkészítése;
- színkombinációs feladat megoldása;
- adott színek pontos kikeverése;
- színvázlat készítése;
- tónusredukció készítése;
- egyszerû geometrikus testek ábrázolása különbözõ ábrázolási rendszerekben;
- térrekonstrukciós feladat megoldása vetületi rajz alapján;
- geometrikus test kiterítése síkba;
- téri helyzetek megjelenítése csak vonallal;
- téri helyzetek megjelenítése az adott célnak legmegfelelõbb formában;
- mozgást, folyamatot bemutató szabadkézi rajz készítése;
- történet illusztratív megjelenítése vizuális eszközökkel;
- érzelmek, lelkiállapotok megjelenítése vizuális eszközökkel;
- nem vizuális jellegû információk képi megjelenítése, képi jellé alakítása;
- adott felület díszítésének megtervezése;
- adott látványelemekbõl díszítés tervezése;
- tárgytervezés, tervvázlat készítése;
- egyszerû csomagolásterv készítése;
- tárgy átalakítása adott cél érdekében;
- kép és szöveg együttes használata adott cél érdekében;
- felirat készítése adott feladat betöltésére.

Értékelés

Az emelt szintû gyakorlati vizsgarészben 120 pont szerezhetõ meg, tehát értelemszerûen minden feladat maximálisan 30 pontot ér. Az értékelés részletes központi javítási-értékelési útmutató segítségével történik.

A jelöltnek a kiválasztott feladatokat megfelelõ módon jelölnie kell, csak a négy megjelölt feladat értékelhetõ. A nem jelölt, de esetlegesen elkezdett feladatok nem értékelhetõk, azok részmegoldásaival további pontszám nem gyûjthetõ. A vizsga végén a felügyelõtanárnak ellenõriznie kell, hogy megtörtént-e a kiválasztott feladatok megjelölése.

Amennyiben ennek ellenére is hiányos a jelölés, illetve nem dönthetõ el egyértelmûen a választás, hat elkezdett feladat esetében mind az alkotói, mind a befogadói típusú utolsó egy-egy feladat nem értékelendõ; öt elkezdett feladat esetében a harmadik alkotói vagy befogadói típusú feladat megoldása nem értékelendõ.

A mûvészettörténet-mûelemzõ feladatok értékelése

A mûvészettörténet-mûelemzõ feladatok javítási-értékelési útmutatója minden egyes feladat esetében tartalmazza a helyesnek tekinthetõ választ és a hozzájuk tartozó pontértékeket. Azoknál a feladatoknál, ahol nem egyértelmû a válasz, az útmutató ismerteti az elfogadható lehetõségeket, tartalmi elemeket és azok pontozási eljárását.

Rajzi feladatok értékelése

A rajzi, illetve gyakorlati jellegû feladatok esetében az értékelés szintén központi útmutató segítségével történik. Minden egyes rajzi feladathoz adott értékelési szempontsor tartozik. A szempontok további értékelési kritériumokra bomlanak. A kritériumok a munka minõségét írják körül, jellemzik az adott értékelési szempont szerint a megítélhetõ pontszámokkal együtt.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.)

A tétel kifejtéséhez szükséges mellékleteket, színes reprodukciókat a tétel tartalmazza, vagy a vizsgázó megfelelõ formában megkapja.

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A tételsor legalább 15 tételt tartalmaz. A tételsor lefedi a követelményekben megfogalmazott témákat.

A tétel jellemzõi

Minden tétel két altételbõl áll. Az elsõ altétel két feladatot tartalmaz, amelyek közül a vizsgázó választhat, és csak a választott feladatot kell kidolgoznia és bemutatnia. Az egyik feladat minden esetben leíró jellegû (pl. bizonyos stílusirányzat bemutatása), míg a másik mindig mûelemzés (pl. összehasonlító mûelemzés).

A második altétel minden esetben egy adott alkotótechnika leíró jellegû bemutatása.

Értékelés

Az emelt szintû szóbeli vizsgarészben 30 pont szerezhetõ. A szóbeli vizsga értékelése központi értékelési útmutató segítségével történik. Az értékelési útmutató tartalmazza a megítélés alapját képezõ szempontsort. Minden egyes értékelési szempont további kritériumokra bomlik. A kritériumok a szóbeli feleletet jellemzik az adott értékelési szempont tekintetében, a megítélhetõ pontszámokkal együtt.

A szóbeli feleletet az alábbi szempontok szerint kell értékelni:

- elvárható tartalmi elemek (az adott téma szerint részletezve),
- téma (tartalom) felismerhetõsége,
- szaknyelv használata,

- nyelvhelyesség,
- nyelvi kifejezésmód,
- beszédhelyzetnek megfelelõ kommunikáció.

Értékelési pontskála

I. Elvárható tartalmi elemek	**összesen: 15 pont**

Minden tétel esetében az értékelési útmutatóban konkrét tartalmi elemek (kulcskifejezések) szerepelnek mindkét altételre vonatkozóan.

- … ***… pont***
- … ***… pont***
- … ***… pont***

II. Téma (tartalom) felismerhetõsége	**összesen: 3 pont**

- A vizsgázó minden részletében az adott témáról beszél, és ez könnyen, világosan felismerhetõ. ***3 pont***
- A vizsgázó alapvetõen az adott témáról beszél, de bizonyos résztémáknál megkerüli a konkrét választ, vagy lényegtelen, illetve nem oda illõ részleteket érint. ***2 pont***
- A vizsgázó csak érinti az adott témát, gyakran megkerüli a konkrét választ, többnyire lényegtelen, illetve oda nem illõ részletekrõl beszél. ***1 pont***
- A vizsgázó nem az adott témáról beszél, és/vagy megkerüli a konkrét választ, csak lényegtelen, illetve nem oda illõ részletekrõl beszél. ***0 pont***

III. Szaknyelv használata	**összesen: 3 pont**

- A vizsgázó pontos, megfelelõ jelentéssel, megfelelõ mértékben és helyes szövegkörnyezetben használja a szakmai-tudományos kifejezéseket. ***3 pont***
- A vizsgázó többnyire pontosan, megfelelõ mértékben, de nem mindig megfelelõ szövegkörnyezetben használja a szakmai-tudományos kifejezéseket. ***2 pont***
- A vizsgázó törekszik a szakmai-tudományos kifejezések használatára, de gyakran hibásan és/vagy nem a megfelelõ szövegkörnyezetben használja. ***1 pont***
- A vizsgázó egyáltalán nem vagy teljesen pontatlanul használja a szakmai-tudományos kifejezéseket. ***0 pont***

IV. Nyelvhelyesség	**összesen: 3 pont**

- A vizsgázó nyelvtanilag helyes és érthetõ mondatokban fejezi ki önmagát. ***3 pont***
- A vizsgázó felelete bizonyos esetekben nem teljesen érthetõ, mert nyelvtanilag helytelen, érthetetlen mondatokat használ. ***2 pont***
- A vizsgázó felelete gyakran érthetetlen vagy félreérthetõ, mert nyelvtanilag helytelen mondatokat használ. ***1 pont***
- A vizsgázó felelete teljesen érthetetlen vagy félreérthetõ, mert nyelvtanilag helytelen mondatokat használ. ***0 pont***

V.	**Nyelvi kifejezésmód**	**összesen: 3 pont**
•	A vizsgázó felelete koherens, logikailag jól felépített, felelete minden részletében lényegre törõ és hatásos.	***3 pont***
•	A vizsgázó felelete alapvetõen jól felépített, de bizonyos esetekben logikailag nem kapcsolódó gondolatmenetet fejt ki, többnyire lényegre törõ, de nem biztos, hogy kellõ hatást ér el.	***2 pont***
•	A vizsgázó felelete nem jól felépített, logikailag nem kapcsolódó gondolatmenetekre alapszik, nem eléggé lényegre törõ, és nem éri el vele a kellõ hatást.	***1 pont***
•	A vizsgázó felelete teljesen rosszul felépített, a logikai összefüggések nem, vagy csak elvétve lelhetõk fel.	***0 pont***

VI.	**Beszédhelyzetnek megfelelõ kommunikáció**	**összesen: 3 pont**
•	A vizsgázó pontosan és önállóan képes mondanivalóját megfogalmazni, ezt világosan érthetõvé teszi mások számára is, esetenként bemutatja személyes érintettségét is a témában.	***3 pont***
•	A vizsgázó kis segítséggel képes megfogalmazni a mondanivalóját, és azt hozzávetõleges pontossággal mások számára is képes érthetõvé tenni, személyes érintettséget (véleményt) azonban nem tud megfogalmazni.	***2 pont***
•	A vizsgázó kommunikációja többnyire pontatlan és/vagy zavaros, mondanivalóját nehezen tudja megfogalmazni, személyes véleménye nincs.	***1 pont***
•	A vizsgázó nem képes saját gondolatainak, érveinek megfogalmazására.	***0 pont***

Maximális pontszám: 30 pont”

[SPANYOL NYELV]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az írásbeli vizsga idõtartama 180 perc, a szóbeli vizsgáé 15 perc.

A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az írásbeli vizsgarész egyes részeinek megoldására szánt idõtartamot és ezek arányát az értékelésben.

		Idõtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
	SZÜNET			
	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
Szóbeli vizsgarész	Beszédkészség	15	22	33
	Összesen:	—	100	150

A középszintû vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2–B1 szintjeit. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül. A központi feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévõ tanulók is le tudják tenni a vizsgát.

Értékelés

- Az írásbeli vizsgarész egyes részeinek értékelése egymástól független.
- Az írásbeli vizsgarész minden részében csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak az írásbeli és a szóbeli vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át.
- A feladatsorok elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési útmutató alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség részek értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkészség részek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes részekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szövegben

A2:

- a lényeget (a szöveg célját) megérteni,
- eseménysorokat követni,
- kulcsinformációkat megérteni,

B1:

- a gondolatmenet lényegét megérteni,
- véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni,
- egyes részinformációkat kiszûrni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerû,
- hétköznapi nyelven íródott, és fõként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- utasítások (pl. feliratok, használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, menetrend, prospektus, mûsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztõ szövegek,
- irodalmi szövegek.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegbõl kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,

- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylõ nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor négy szövegbõl és négy feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is (pl. apróhirdetések). A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 900-1200 szó. A feladatsor 28-33 itembõl áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások spanyol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

A2:

- az alapvetõ nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten,

B1:

- gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérõ feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerû,

- hétköznapi nyelven íródott, és fõként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetõség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegbõl kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy elõre megadott szókészletbõl,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 2 feladatból, összesen 18 itemböl áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 300-500 szó.

A feladatok egy mondatszintû feladat kivételével szövegre épülnek.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások spanyol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy csak kissé eltérõ anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelõen.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szöveg

A2:

- témáját felismerni,
- lényegét megérteni,
- kulcsfontosságú szavait megérteni,
- legalapvetõbb adatszerû információit kiszûrni,

B1:

- gondolatmenetét nagy vonalakban követni,
- egyes tényszerû részinformációkat megérteni.

A felhasznált szöveg
- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélõk közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélõ közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minõsége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:
- hétköznapi nyelven hangzik el, szinte kizárólag gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,
- lassú, de még normál beszédtempójú,
- a standard kiejtés(ek)nek megfelelõ,
- tisztán artikulált,
- tartalmilag kifejezetten egyszerû,

B1:
- hétköznapi nyelven hangzik el, alapvetõen gyakran használt nyelvtani szerkezetekbõl és lexikai elemekbõl építkezik,
- normál tempójú,
- a standard kiejtés(ek)hez közel álló,
- tartalmilag és szerkezetileg mérsékelten összetett.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:
- közérdekû bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülõtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítõ, információs szolgálatok: útinformáció, nyitvatartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülõtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. idõjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- mûsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:
- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, ûrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylõ nyitott kérdések,
- elhangzott leírás, utasítás alapján rajz készítése, vázlat feliratokkal való ellátása.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 4 szövegbõl és 4 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 5–8 perc, 400–800 szó. A feladatsor 33 itembõl áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások spanyol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten idegen nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd a *Témakörök* címû részt),

A2:

- a személyével, illetve közvetlen környezetével kapcsolatos témákról írni,
- az adott témáról egyszerû kifejezéseket használva írni,
- egyszerû mondatokból álló rövid, összefüggõ szöveget írni,
- a szöveg mondatai között lévõ alapvetõ logikai kapcsolatokat egyszerû nyelvi eszközökkel (pl. a leggyakrabban használt kötõszavakkal) kifejezni,
- néhány egyszerû szerkezetet és alapvetõ helyesírási szabályt úgy használni, hogy a hibák ellenére érthetõ legyen a mondanivaló,

B1:

- ismert, köznapi témákról írni és véleményét is megfogalmazni,
- meglévõ szókincsét változatosan használni,
- a szöveget megfelelõen felépíteni és tagolni, a logikai viszonyok kifejezését szolgáló nyelvi eszközöket alkalmazni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelõ stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelõ írásmûvet létrehozni,

- egyszerû nyelvtani szerkezeteket, nyelvi fordulatokat és a helyesírási szabályokat általában biztonsággal alkalmazni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek
- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetõek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:
- rövid személyes jellegû közlés (pl. üzenet, naplóbejegyzés),
- üdvözlõlap,
- meghívó,
- magánjellegû vagy intézménynek (pl. nyelviskolának) szóló levél.
- cikk (diák)újság számára**.**

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmû keletkezik, az ehhez illeszkedõ szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmû célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípus fordul elõ:
- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra (pl. hirdetés) a megadott irányító szempontok alapján.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsga két feladatból áll. Az *elsõ feladatban* a vizsgázó verbális és/vagy vizuális segédanyagra reagálva 50-80 szavas közlést hoz létre (pl. üdvözlõlap, e-mail, levél).

A *második feladatban* a vizsgázó három megadott cím közül választhat és 100-120 szavas véleménykifejtõ írásmûvet kell létrehoznia. A szövegben a vizsgázónak öt megadott irányító szempontot kell tárgyalnia. Az irányító szempontok kidolgozási sorrendje tetszõleges.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok spanyol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelõ beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelõ kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* címû részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelõen, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni),

A2:

- saját magáról és közvetlen környezetérõl egyszerû, begyakorolt nyelvi eszközökkel röviden és többnyire érthetõen megnyilatkozni,
- egyszerû, begyakorolt beszélgetésekben részt venni,
- kiszámítható, mindennapi helyzetekben rutin feladatokat megoldani (pl. vásárlás),
- érezhetõ akcentusa és esetenként akadozó beszédtempója ellenére többnyire érthetõen beszélni,

B1:

- az egyszerû nyelvi eszközök széles skáláját rugalmasan használni, és ezzel mondanivalójának nagy részét egyszerûen kifejezni,
- ismerõs témáról folyó társalgásban részt venni,
- kevésbé begyakorolt mindennapi helyzetekben felmerülõ feladatokat megoldani,
- viszonylag folyékonyan elmondani egy történetet, beszámolni élményeirõl és érzéseirõl,
- érezhetõ akcentusa és esetleg lassú beszédtempója ellenére érthetõen beszélni.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgafeladatokban elõforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelmûen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- társalgás,
- szerepjáték vagy problémamegoldó feladat,
- önálló témakifejtés vizuális és verbális segédanyagok alapján.

Az *elsõ feladatban, a társalgásban* a vizsgázó néhány olyan kérdésre válaszol, amelyek saját személyéhez, közvetlen környezetéhez és hétköznapi tevékenységeihez kapcsolódnak. A vizsgáztató által feltett kérdések csak a vizsgáztató példányán szerepelnek.

A *második feladat, a szerepjáték vagy problémamegoldás* során a vizsgázónak a mindennapi élet helyzeteihez hasonlító szituációban kell részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A vizsgázó feladata az, hogy az elõre meghatározott helyzetben, a meghatározott cél elérése érdekében különbözõ kommunikációs szándékok felhasználásával beszélgetést (tranzakciót vagy interakciót) folytasson, azaz szükség esetén megfelelõ kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzottakra megfelelõen reagáljon. A vizsgázó számára készült leírás rögzíti a szituációt, a szerepeket és az elérendõ célt, továbbá tartalmazhat néhány szavas szöveget, egyszerû képet, rajzot, ábrát. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az elõre megtervezett közbeszólásokat, kérdéseket és megjegyzéseket is. A második feladat párbeszédében az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A harmadik feladatban, az önálló témakifejtésben a vizsgázónak egy adott, hétköznapi témához kapcsolódóan kell gondolatait, véleményét összefüggõen kifejtenie. A vizsgázó számára készült feladatlap tartalmazza a témát, és három megadott irányító szempontot. Az irányító szempontok egyrészt segítségül szolgálnak, másrészt megakadályozzák, hogy a vizsgázó elõre megtanult szövegeket mondjon el, illetve támpontot adnak az értékeléshez. A vizsgáztató szükség esetén segítõ kérdéseket tehet föl. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az elõre megtervezett segítõ kérdéseket és megjegyzéseket is. A vizsgázó két téma közül választhat.

A feladatsort a vizsgázó húzza. A kihúzott feladatsor összesen három feladatot tartalmaz: egy szerepjátékot vagy problémamegoldó feladatot, továbbá az önálló témakifejtéshez két feladatot különbözõ témákból. E két feladat közül a vizsgázó választhat. A feladatok kidolgozásához felkészülési idõ nincs, de a feladatok végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül feladatonként fél perc) gondolkodási idõ áll rendelkezésére.

A feladatmeghatározás és a verbális segédanyagok spanyol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szaktanár a vizsgázók létszámának megfelelõ mennyiségû feladatsort állít össze.

Értékelés

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok értékelése egymástól független.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az írásbeli vizsga idõtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé 20 perc.

A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek idõtartamát és arányát az értékelésben.

Vizsgarész		Idõtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
	SZÜNET			
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
Szóbeli	Beszédkészség	20	20	30
	Összesen:	—	100	150

Az emelt szintû vizsga az Európa Tanács skálája B2 szintjének felel meg. Az eltérõ képesség- és tudásszintek érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak mind az öt vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át.
- Minden vizsgarész elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési útmutatók alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarészek értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkészség vizsgarészek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szövegben

- a gondolatmenetet követni,
- véleményeket, érvelést követni,
- az információkat megfelelõ részletességgel megérteni,
- a szerzõ álláspontjára következtetni,
- a szerzõ, illetve a szereplõk érzéseire, érzelmeire következtetni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,

- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- utasítások (pl. használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. mûsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztõ szövegek,
- irodalmi szövegek,
- publicisztikai írások.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegbõl kiemelt mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos szövegösszefoglalás kiegészítése,
- nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor négy szövegbõl és négy feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1200-1500 szó. A feladatsor 30 itembõl áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások spanyol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérõ feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

Középszinten a vizsgázó képes az alapvetõ nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére, illetve helyes használatára. *Emelt szinten* a vizsgázó változatos és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- hiányos szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetõség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegbõl kivett mondatrész helyének megtalálása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy elõre megadott szókészletbõl,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 2 feladatból, 30 itembõl áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 500-650 szó.

Valamennyi feladat szövegre épül.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások spanyol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy csak kissé eltérõ anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelõen.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szöveg

- gondolatmenetét részleteiben is követni,
- egyes tényszerû részinformációkat megérteni,
- megértésén túl a szövegkörnyezetbõl következtetni az egyes beszélõk álláspontjára,
- megértésén túl a szövegkörnyezetbõl következtetni a beszélõk érzelmeire és egymáshoz való viszonyára.

A felhasznált szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- változatos nyelvtani szerkezetekbõl és lexikai elemekbõl építkezõ,
- természetes, a szöveg jellegének megfelelõen változatos tempójú,
- tartalmilag és szerkezetileg összetett,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélõk közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélõ közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minõsége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- közérdekû bejelentések, közlemények,
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítõ),
- utasítások,
- médiaközlemények (pl. rövid hír),

- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- mûsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- általános érdeklõdésre számot tartó témáról szóló ismeretterjesztõ szövegek.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezõk is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélõk száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Középszinten a vizsgázónak döntõen a mindennapi élet helyzeteiben elhangzó szövegeket kell megértenie, amelyek tartalmilag és szerkezetileg egyértelmûek. *Emelt szinten* olyan szövegek is elõfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Középszinten a szövegek nyelvileg egyszerûbbek, *emelt szinten* pedig a mûvelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is elõfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- táblázatok kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- hiányos szöveg kiegészítése,
- nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 4 szövegbõl és az adott szöveg értését mérõ feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 8-10 perc. A feladatsor 30 itembõl áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások spanyol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten spanyol nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd a *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd a *Témakörök* címû részt),
- a megadott témákat általános nézõpontból is tárgyalni,
- álláspontját viszonylag árnyaltan, érvelését rendszerezetten kifejteni,
- a nyelvi eszközök széles skálájának változatos alkalmazásával összefüggõ, megfelelõen tagolt, logikusan felépített szöveget létrehozni,
- a nyelvtani struktúrákat, valamint a helyesírás szabályait rendszerszerû hibák nélkül, nagy biztonsággal alkalmazni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelõ stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelõ írásmûvet létrehozni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetõek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- magánjellegû vagy intézménynek szóló levél,
- olvasói levél,
- cikk (diák)újság számára.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó személyes nézõpontból ír hozzá közel álló, mindennapi, személyével kapcsolatos vagy õt érintõ témákról, míg *emelt szinten* az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy *középszinten* a vizsgázó röviden, egyszerûen, összefüggõ mondatokban, *emelt szinten* pedig részletesen, változatos szókinccsel, nyelvileg igényesebben és pontosabban ír.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmû keletkezik, az ehhez illeszkedõ szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmû célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípus fordulhat elõ:

- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra (pl. hirdetés, grafikon) a megadott irányító szempontok alapján.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsgarész két feladatból áll. Az *elsõ feladatban* a vizsgázó rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál írásban egy 100-150 szó terjedelmû szöveg (pl. intézménynek szóló levél) megírásával. A szövegben a vizsgázónak négy megadott irányító szempontot kell tárgyalnia.

A *második feladatban* a vizsgázó három téma közül választhat. A témákhoz informatív szövegek (pl. újságcikk részlet, statisztika) nyújthatnak gondolati segítséget. A kiválasztott témáról a vizsgázónak a megadott négy irányító szempont alapján 200-250 szó terjedelmû szöveget (pl. olvasói levél, cikk diákújság számára) kell írnia, amelyben ki kell fejtenie véleményét is.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok spanyol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelõ beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelõ kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* címû részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelõen, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni),
- folyékonyan, helyesen és hatékonyan használni a nyelvet,
- gondolatait, álláspontját következetesen, folyamatosan kifejteni,
- a megadott témákat általánosabb nézõpontból is tárgyalni,
- folyamatosan és természetesen részt venni a különbözõ témájú társalgásokban,
- bonyolultabb, váratlan elemeket is tartalmazó feladatokat sikeresen megoldani,
- elmagyarázni álláspontját, világosan érvelni,
- enyhe akcentusa ellenére természetes kiejtéssel, hanglejtéssel és normál beszédtempóban beszélni.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó a megadott témakörökön belül a személyes vonatkozásokat fejti ki. *Emelt szinten* a vizsgázó az adott témákról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy *középszinten* a vizsgázó el tudja érni, hogy az adott helyzetben kommunikáció jöjjön létre, és ezáltal szándéka megvalósul. Rövid, egyszerû mondatokban fejezi ki magát. *Emelt szinten* a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát.

A feladatok és a feladatsorok jellemzõi

A vizsgafeladatokban elõforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelmûen meghatározza a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- bevezetõ interjú,
- szerepjáték (szituációs feladat),
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A vizsga három feladatból áll. Az *elsõ feladat, a társalgás,* azt méri, hogy a vizsgázó képes-e olyan témákat érintõ beszélgetésben részt venni, amelyek nem hétköznapi tevékenységéhez, hanem elvontabb jelenségekhez kapcsolódnak.

A *második feladat***,** a szituációs feladat megoldása, amelyben a vizsgázónak interaktívan kell részt vennie, s amelyben partnere a vizsgáztató.

A *harmadik feladatban, az önálló témakifejtésben* a vizsgázónak egy általánosabb témáról kell gondolatait, véleményét részletesen és összefüggõen kifejtenie. Ehhez verbális és/vagy vizuális segédanyagok állnak rendelkezésére. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott 3 megadott szemponton túl tartalmazza az elõre megtervezett segítõ kérdéseket és megjegyzéseket is. A vizsgázó két különbözõ témakörhöz tartozó téma közül választhat.

A feladatsort a vizsgázó húzza. A kihúzott feladatsor bevezetõ kérdések azonosító számát tartalmazza, valamint három feladatot: egy szituációt, továbbá az önálló témakifejtéshez két feladatot különbözõ témákból. E két feladat közül a vizsgázó választhat. A feladatok kidolgozásához felkészülési idõ nincs, de a feladatok végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül feladatonként fél perc) gondolkodási idõ áll rendelkezésére.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások spanyol nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok értékelése egymástól független.

A vizsgát mindig egy kérdezõ tanár bonyolítja le, a vizsgáztatói példány elõírásainak megfelelõen. A másik két vizsgáztató értékel a központi értékelési útmutató alapján. A vitás esetekben a három tanár szótöbbséggel dönt.”

[TÁRSADALOMISMERET]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga 15 perc	
Egy téma önálló, évközi feldolgozása	Két téma kifejtése: esetelemzés, ill. dokumentum-, forráselemzés	A projektmunka megvédése
80 pont	60 pont	10 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA (PROJEKT)

A projektmunka témáját a vizsgázó a központilag meghatározott három témakör valamelyikébõl választhatja. Az elkészült munkát a vizsgázónak legkésõbb az írásbeli vizsgaidõszak kezdetéig kell beadnia a vizsgát szervezõ intézményben, és azt a továbbiakban írásbeli vizsgadolgozatként kell kezelni.

A vizsgát lebonyolító intézménynek a projektmunka készítése során legalább 2–3 konzultációs alkalmat biztosítania kell a vizsgázók számára.

Tartalmi szerkezet

A vizsga témája lehet bármely hétköznapi vagy tudományos terület leírása, bemutatása. A központilag megadott téma többnyire általánosabb jellegû, ami többféle – a helyi viszonyoknak megfelelõ – megközelítést is lehetõvé tesz, pl. Környezetszennyezési problémák lakóhelyeden, Egy kisebbségi helyzetben élõ család története, vagy helyzete stb. A vizsga megítélése nemcsak a téma tartalmi kifejtésére, hanem a feldolgozás módjára is vonatkozik.

A vizsga másik nagyon fontos alapelve a komplex megközelítés. A Társadalomismeret tárgy komplex jellegét – azt, hogy többféle mûveltségi terület (szociológia, politológia, pszichológia, gazdaságtan, filozófia stb.) ötvözõdésébõl jött létre – ugyanis a vizsga keretében is érvényesíteni kell. Konkrétan mindez azt jelenti, hogy a témakörök kiválasztásakor és a munka megtervezésekor a Társadalomismeret tartalmi struktúráját – mint megközelítési módokat – is figyelembe kell venni. Például egy családra, iskolára, helyi társadalomra vonatkozó téma esetében társadalomismereti, pszichológiai, vagy gazdasági, valamint jelenismereti (általánosabb összefüggéseket is tartalmazó, azokra kitekintõ) megközelítéseket is alkalmazni kell.

A projektmunka jellemzõi

A projektmunka elkészítése önálló kutatási tevékenység. A vizsgázó – a tanári útmutatásokat és konzultációkat felhasználva – önállóan választja ki a témáját, önállóan készíti el a dolgozatát, folytatja kutatási tevékenységét.

Példák a projektmunka lehetséges mûfajaira:

- hagyományos házi dolgozat – egy téma 10–15 oldalon történõ leíró bemutatása;
- kérdõíves felmérés készítése és összegzése;
- szerkesztett (írásban) interjú(k) készítése;

- audiovizuális produktum (CD, fotósorozat);
- közéleti diákrendezvény megszervezése az iskolában és annak részletes dokumentálása;
- mûsorsorozat, önálló kiadvány készítése az iskolaújság, iskolarádió, iskolatelevízió számára (írásos dokumentáció és beszámoló);
- iskolán kívüli közéleti akció (pl. környezetvédelmi) szervezése, illetve az abban való szisztematikus (értékelhetõ) részvétel (írásos dokumentáció és beszámoló).

A projektmunka elkészítésének ajánlott menete:

- a téma kiválasztásához szükséges (esetleges) megbeszélés;
- a téma kiválasztása után hipotézis kialakítása;
- bibliográfia készítése – a fontos irodalmak kiválasztása;
- tervezet készítése a munka részeire vonatkozóan, illetve hálóterv készítése a munka ütemezésére;
- részfejezet készítése;
- a nyers változat elkészítése;
- tanári bírálat;
- korrigálás;
- leadás, megvalósulás.

Értékelés

A középszintû írásbeli (projekt)vizsga értékelésének legfontosabb szempontja az, hogy a szaktanár a tevékenység egész folyamatát értékeli: bírálnia kell a projektmunka elkészítésének folyamatát, eredményét és megvédését. Ez utóbbi a szóbeli vizsga részét képezi.

Értékelési szempontok:

- a téma kiválasztása;
- a hipotézis kialakítása;
- a tervezet és a bibliográfia elkészítése;
- a nyers változat, illetve a mintafejezet megírása;
- esetleges szervezési munka és egyéb fázisok elvégzése.

A konzultációkat tartó szaktanár rövid szöveges értékelést (jegyzõkönyvet) készít az elvégzett munka szakszerûségérõl. Hibátlan munka esetén az elérhetõ maximális pontszám 30 pont lehet.

Értékelni kell természetesen a munka tartalmát, eredményét is – házi dolgozat, felmérés, interjú, audiovizuális produktum, kiadvány, rendezvény, akció stb.

A projekt-munka leadásakor a jelöltnek kötelezõen mellékelni kell egy kb. 1 oldal terjedelmû értelmezõ kommentárt vagy munkanaplót. Ebben röviden ki kell térni a feladatválasztással kapcsolatos vizsgázói motivációkra, a munka tervezése és kivitelezése során felmerült fõbb döntési helyzetekre, a feladatmegoldással kapcsolatos személyes élményekre. A munka eredményét a szaktanár írásban értékeli a központi javítási-értékelési útmutató alapján. A tartalmi követelmények hibátlan teljesítésével 50 pontot lehet elérni.

Az elkészült munkát érdemes az iskola nyilvánossága elé tárni (publikálni): nyilvánosan bemutatni, elhelyezni az iskolai könyvtárban stb.

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik.

Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg. A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.) A projektmunka védésekor a vizsgázónak a feltett kérdésekre is válaszolnia kell.

Tartalmi szerkezet

A középszintû szóbeli érettségi vizsga két, jól elkülöníthetõ részbõl áll: két tétel kifejtésébõl, illetve a projektmunka megvédésébõl.

A tételsor jellemzõi

Mind az „A”, mind a „B” tételsornak legalább 21 tételt kell tartalmaznia.

A szóbeli vizsgán minden jelölt egy „A” és egy „B” tételt húz. Az „A” tételsor társadalomismereti és jelenismereti témákat tartalmaz, a „B” tételsor – attól függõen, hogy a vizsgázó melyik változatot tanulta – a gazdasági ismeretek vagy a pszichológia körébõl kerül ki.

Az „A” tételsor tematikai arányai:

Társadalomismeret

Témakörök	Az összeállítandó tételek száma
A társadalmi szabályok	Legalább 2 tétel
Jogi alapismeretek	Legalább 2 tétel
Állampolgári ismeretek	Legalább 3 tétel
A család és a felnõtté válás	Legalább 2 tétel
Kultúra és közösség	Legalább 2 tétel
A társadalmi viszonyok	Legalább 3 tétel
Összesen:	**Legalább 14 tétel**

Jelenismeret

Témakörök	Az összeállítandó tételek száma
A tudományos haladás kora	Legalább 1 tétel
Az új gazdasági és társadalmi világrend	Legalább 1 tétel
Kultúra és globalizáció	Legalább 2 tétel
A munka világa	Legalább 2 tétel
A növekedés határai	Legalább 1 tétel
Összesen	**Legalább 7 tétel**

A „B” tételsor tematikai arányai:

Gazdasági ismeretek

Témakörök	Az összeállítandó tételek száma
A vállalkozások világa	Legalább 7 tétel
A gazdasági környezet	Legalább 9 tétel
Világgazdaság	Legalább 5 tétel
Összesen	**Legalább 21 tétel**

vagy

Pszichológia

Témakörök	Az összeállítandó tételek száma
A test és a lélek, az emberi én és a tudat	Legalább 4 tétel
A kognitív funkciók	Legalább 3 tétel
A beszéd és a kommunikáció	Legalább 3 tétel
A motiváció, az érzelmek és az akarat	Legalább 3 tétel
A szocializáció folyamata. A személyiség és a társas jelenségek	Legalább 4 tétel
Lelki egészség és betegség	Legalább 4 tétel
Összesen	**Legalább 21 tétel**

A tétel jellemzõi

A tétel tartalmazhat rövid „felvezetõ szöveget” – idézetet, statisztikát, képet stb. – a világosan megfogalmazott kérdés, illetve feladat mellett. A két tételnek maximum 10 perc alatt kifejthetõnek kell lennie.

A projektmunka megvédése

A vizsgázó röviden bemutatja az általa elkészített projektet és válaszol a felmerülõ kérdésekre: ezek részben arra irányulnak, hogy mennyire jártas a vizsgázó az adott témában, illetve, hogy mennyire önállóan dolgozott a projektmunka elkészítése során.

Értékelés

A középszintû szóbeli érettségi vizsgán szerezhetõ pontok egy része a projektmunka értékeléséhez adódó maximális 10 pont, a két tétel kifejtésére pedig 60 pontot lehet adni. A projektmunka megvédésének értékelése – bár a szóbeli érettségi vizsga keretében történik – az írásbeli (projekt)vizsga lezárásának tekintendõ.

Értékelési arányok:

„A” tétel:

Tartalom	30 pont
Elõadásmód	10 pont

„B” tétel:

Tartalom	15 pont
Elõadásmód	5 pont

A tartalom értékelési szempontjai:

- a téma bemutatásában érvényesülõ tájékozottság;
- tárgyi ismeretek;
- fogalomhasználat.

Az elõadásmód értékelési szempontjai:

- a felelet világos, témának megfelelõ felépítése;
- a logikus érvelés;
- megfelelõ szókincs;
- lényegkiemelõ képesség;
- rendszerezõ képesség;
- problémaérzékenység;
- kreativitás.

A tételsor összeállításakor röviden rögzíteni kell az egyes tételek kifejtésének elvárt összetevõit és fenti szempontok szerint adható, a 40, illetve 20 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc	Szóbeli vizsga 20 perc
Feladatsor	Két téma kifejtése
75 pont	75 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga feladatai 50%-ban a társadalomismeret, 25%-ban a pszichológia vagy gazdasági ismeretek, 25%-ban pedig a jelenismeret témaköreibõl kerülnek ki.

A feladatsor és a feladatok jellemzõi

A modultárgy alternativitásából adódóan a vizsgázó két feladatsor közül választhat. Mindkét feladatsor tartalmaz társadalomismeretre és jelenismeretre vonatkozó feladatokat.

A továbbiakban az egyik gazdaságismerettel, a másik pszichológiával kapcsolatos feladatokkal bõvül.

Társadalomismeret

- fogalmakra vonatkozó kérdés
- egy-egy kisebb téma esszészerû kifejtése
- esettanulmány értelmezése és elemzése

Jelenismeret

- egy-egy kisebb téma esszészerû kifejtése
- esettanulmány értelmezése és elemzése

Gazdasági ismeretek

- fogalmakra vonatkozó kérdés
- egy-egy kisebb téma esszészerû kifejtése
- esettanulmány értelmezése és elemzése

Pszichológia

- egy-egy kisebb téma esszészerû kifejtése
- esettanulmány értelmezése és elemzése

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A vizsgadolgozatra összesen 75 pont adható. Ebbõl kb. 50% a társadalomismeret, kb. 25% a pszichológia vagy gazdasági ismeretek, kb. 25% pedig a jelenismeret témaköreivel kapcsolatos feladatokra adható.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg. A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.)

A tételsor jellemzõi

Mind az „A”, mind a „B” tételsornak legalább 21 tételt kell tartalmaznia.

A szóbeli vizsgán minden jelölt egy „A” és egy „B” tételt húz. Az „A” tételsor társadalomismereti és jelenismereti témákat tartalmaz, a „B” tételsor – attól függõen, hogy a vizsgázó melyik változatot tanulta – a gazdasági ismeretek vagy a pszichológia körébõl kerül ki.

Az „A” tételsor tematikai arányai:

Társadalomismeret

Témakörök	Az összeállítandó tételek száma
A társadalmi szabályok	Legalább 2 tétel
Jogi alapismeretek	Legalább 2 tétel
Állampolgári ismeretek	Legalább 3 tétel
A család és a felnõtté válás	Legalább 2 tétel
Kultúra és közösség	Legalább 2 tétel
A társadalmi viszonyok	Legalább 3 tétel
Összesen	**Legalább 14 tétel**

Jelenismeret

Témakörök	Az összeállítandó tételek száma
A tudományos haladás kora	Legalább 1 tétel
Az új gazdasági és társadalmi világrend	Legalább 1 tétel
Kultúra és globalizáció	Legalább 2 tétel
A munka világa	Legalább 2 tétel
A növekedés határai	Legalább 1 tétel
Összesen	**Legalább 7 tétel**

A „B” tételsor tematikai arányai:

Gazdasági ismeretek

Témakörök	Az összeállítandó tételek száma
A vállalkozások világa	Legalább 5 tétel
A gazdasági környezet	Legalább 4 tétel
A marketing alapjai	Legalább 4 tétel
Háztartás	Legalább 4 tétel
Világgazdaság	Legalább 4 tétel
Összesen	**Legalább 21 tétel**

Pszichológia

Témakörök	Az összeállítandó tételek száma
A test és a lélek, az emberi én és a tudat	Legalább 3 tétel
A kognitív funkciók	Legalább 4 tétel
A beszéd és a kommunikáció	Legalább 3 tétel
A motiváció az érzelmek és az akarat	Legalább 3 tétel

A szocializáció folyamata. A személyiség és a társas jelenségek	Legalább 5 tétel
Lelki egészség és betegség	Legalább 3 tétel
Összesen	**Legalább 21 tétel**

A tétel jellemzõi

A tétel tartalmazhat rövid „felvezetõ szöveget” – idézetet, statisztikát, képet stb. – a világosan megfogalmazott kérdés, illetve feladat mellett.

Az „A” tételnek legfeljebb 15, a „B” tételnek legfeljebb 5 perc alatt kifejthetõnek kell lennie.

Értékelés

A felelet központi értékelési útmutató alapján 75 ponttal értékelhetõ.

Értékelési arányok:

„A” tétel (Társadalomismeret és jelenismeret): 55 pont

„B” tétel (Gazdasági ismeretek vagy pszichológia) 20 pont

A tartalom értékelési szempontjai:

- a téma bemutatásában érvényesülõ tájékozottság
- tárgyi ismeretek
- fogalomhasználat

Az elõadásmód értékelési szempontjai:

- a felelet világos, témának megfelelõ felépítése
- a logikus érvelés
- megfelelõ szókincs
- lényegkiemelõ képesség
- rendszerezõ képesség
- problémaérzékenység
- kreativitás

A központi értékelési útmutató tartalmazza az egyes tételek tartalmára vonatkozóan a fenti szempontok alapján az adható pontszámok bontását.”

[TESTNEVELÉS]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Gyakorlati vizsga 50 perc tiszta bemutatási idõ	Szóbeli vizsga 15 perc
Sportági technikák és önállóan összeállított gyakorlatsorok bemutatása	A) Egy téma kifejtése B) Fogalom vagy adat ismerete
100 pont	50 pont

GYAKORLATI VIZSGA

A vizsga helyszínén a vizsgát szervezõ intézménynek kell biztosítani a szükséges felszereléseket, de a vizsgázók elõre bemutatott saját sportszereiket is használhatják. A gyakorlati vizsga lebonyolításához feltétlenül szükséges felszerelések:

- tornaterem kosárlabdapalánkkal, kézilabdakapuval, kijelölt röplabdapályával, mászókötéllel, tornaszõnyegekkel, ugrószekrénnyel, korláttal vagy/és nyújtóval, gyûrûvel;
- atlétikapálya legalább 200 m-es futókörrel, 60 méteres futóhellyel, távol- és magasugróhellyel, dobóhellyel;
- választás esetén 25 m-es úszómedence;
- sportszerek;
- amennyiben szükséges, a zeneanyag lejátszásához magnetofon és/vagy CD-lejátszó.

A vizsgázónak kell hoznia: személyi sportfelszerelés, a ritmikus sportgimnasztikához kéziszerek, zeneanyag (amennyiben felhasználja a gyakorlatnál).

A vizsgázók részére a gyakorlati vizsga megkezdése elõtt 30 perc általános bemelegítésre szolgáló idõt, illetve a sportágváltásnál a speciális bemelegítésre 10–15 percet biztosítani kell.

A vizsgázót a vizsga során – ha mód van rá – a saját testnevelõ tanára segíti, biztosítja. A vizsgázás javasolt sorrendje a fizikai igénybevétel és a teremigény szempontját figyelembe véve a következõ:

gimnasztikai gyakorlat,
mászás-függeszkedés,
torna,
küzdõsport, önvédelem,
labdajáték,
atlétika,
úszás.

(Az uszodai lehetõség függvényében az úszás elválasztható térben és idõben egyaránt.)

A vizsgázóknak testgyakorlati áganként a részletes vizsgakövetelményekben meghatározott gyakorlatokat kell végrehajtaniuk.

Tartalmi szerkezet, a feladatsor jellemzõi

A középszintû gyakorlati vizsgán a teljesítmény mérése és az adott pszichomotoros sporttevékenység, illetve a sportág technikájára jellemzõ mozdulatsorok értékelése történik.

A vizsgázók a számukra szervezett versenyszerû tevékenység keretében teljesítik a kapott feladatokat. A vizsga 5 részbõl áll, amely több különbözõ sportág mozgásanyagára épül.

A gyakorlati vizsga kötelezõ és kötelezõen választható részekbõl, ezeken belül elemekbõl áll. A vizsgázó elõzetesen dönthet a követelményrendszerben rögzített választható testgyakorlati ágak közül, melyet az érettségi vizsgára történõ jelentkezéskor kell megjelölnie.

- A gyakorlati vizsga kötelezõ részei a következõk:
  Gimnasztika: kötélmászás, szabad gyakorlat
- A gyakorlati vizsga kötelezõen választható részei és elemei a következõk (minden részbõl egy elemet kell választani):
  Atlétika: futás (60 méter vagy 2000 méter)
  atlétikai ugrás (távol- vagy magasugrás)
  atlétikai dobás (kislabdahajítás vagy súlylökés).
  Torna: a szekrényugrás vagy a talajgyakorlat kötelezõ, ezek közül a vizsga napján sorsolás dönti el, hogy melyiket kell bemutatnia a jelöltnek;
  továbbá be kell mutatni egy választott tornaszer (lányok: felemáskorlát vagy gerenda vagy ritmikus gimnasztika; fiúk: gyûrû vagy nyújtó vagy korlát) gyakorlatát.
  Testnevelési- és sportjátékok: egy választott labdajáték (kézi- vagy kosár- vagy röplabda vagy labdarúgás).
  Úszás vagy küzdõsport a követelményrendszerben meghatározott módon. A küzdõsporthoz a jelöltnek kell gondoskodnia azonos súlycsoportú küzdõtársról.

Értékelés

A középszintû gyakorlati vizsgarészben 100 pont szerezhetõ meg.
Ezen belül:

Gimnasztika, mászás-függeszkedés	10 pont
Torna	20 pont
Atlétika	30 pont
Labdajáték	30 pont
Úszás vagy küzdõsport	10 pont

A gyakorlati vizsga értékelése a részletes vizsgakövetelményekben megtalálható központi értékelési útmutató alapján történik, mely rögzíti az egyes elemekben nyújtott teljesítményekért megítélhetõ pontértékeket.

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg. A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.)

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A tételsor legalább 15-15 tételt tartalmaz.

Az „A” tételsorban testnevelés-elméleti, testkultúrával kapcsolatos, egészségtani és szervezési kérdéseket, feladatokat tartalmazó kérdések fordulnak elõ. A tételsornak minden témakört érintenie kell.

A vizsgán „A” és „B” tételsorból húznak a vizsgázók.

A tétel jellemzõi

Az „A” tételek egy téma önálló kifejtését, az ismeretek önálló felhasználását, értelmezését, alkalmazását igénylik.

A „B” tételsor a nélkülözhetetlen fogalmi ismeretek megbízhatóságát méri.

Az „A” tételhez kapcsolódó feladatok típusai az alábbiak lehetnek:

- önálló tervek, modellek készítése az egészséges életmód megtervezésére;
- a vizsgakövetelményekben elõírt ismeretek értelmezése és felhasználása a mindennapos egyéni testedzés(terv) megtervezéséhez;
- az ismeretek alkalmazása megadott szempontok szerint egy kiválasztott gyakorlatra (feladat, mozgássor, sportág);
- meghatározott sport- és rendezvényszervezési feladatok saját, eredeti megoldásainak bemutatása;
- egy egészségvédelemmel és az egészséges életmóddal kapcsolatos probléma értékelõ elemzése a vizsgázó saját véleménye, gondolatai alapján.

A „B” tételhez kapcsolódó feladatok típusai lehetnek:

- felsorolás (nevek, testnevelés-elméleti fogalmak stb.);
- fogalom meghatározása (egészségtani, testnevelés-elméleti stb.);
- adat felidézése (idõpontok, sporteredmények stb.).

Értékelés

A középszintû szóbeli vizsgarészben 50 pont szerezhetõ meg. Ezen belül az „A” tételre 40 pont, a „B” tételre 10 pont adható.

Értékelési arányok:

- „A” tétel: tárgyi tudás 24 pont
  a megoldás önállósága 12 pont
  a kifejtés stílusa 4 pont
- „B” tétel: tárgyi tudás 10 pont

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Gyakorlati vizsga 240 perc tiszta bemutatási idõ	Szóbeli vizsga 20 perc
Kötelezõen elõírt gyakorlatok és technikák teljesítményre törekvõ bemutatása	A) Egy téma kifejtése B) Fogalom vagy adat ismerete
100 pont	50 pont

GYAKORLATI VIZSGA

A gyakorlati vizsgán a jelölteknek több testgyakorlati ágból központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsga helyszínén a vizsgát szervezõ intézménynek kell biztosítani a szükséges felszereléseket, de a vizsgázók elõre bemutatott saját sportszereiket is használhatják. A gyakorlati vizsga lebonyolításához feltétlenül szükséges felszerelések:

- tornaterem tornaszerekkel (ugrószekrénnyel, korláttal vagy/és nyújtóval, gyûrûvel, gerendával, felemáskorláttal, 5 méteres mászókötéllel, tornaszõnyegekkel) és birkózószõnyeggel;
- tornacsarnok (kosárlabdapalánkkal, kézilabdakapuval, kijelölt röplabdapályával);
- atlétikapálya 400 m-es futókörrel, távolugrógödörrel, szivacsos magasugróhellyel, dobóhellyel;
- legalább 25 m-es úszómedence;
- sportszerek;
- amennyiben szükséges, a zeneanyag lejátszásához magnetofon és CD-lejátszó.

A vizsgázónak kell hoznia: személyi sportfelszerelés, a ritmikus sportgimnasztikához kéziszerek, zeneanyag (amennyiben felhasználja a gyakorlatnál).

A vizsgázók részére a gyakorlati vizsga megkezdése elõtt 30 perc általános bemelegítésre szolgáló idõt, illetve sportágváltásnál a speciális bemelegítésre 10–15 percet biztosítani kell.

A vizsgázók részére biztosítani kell a szükséges segítségadást, biztosítást.

Javasolt lebonyolítási sorrend:

1. nap: atlétika, küzdõsport, sportjátékok;

2. nap: gimnasztika, mászás-függeszkedés, torna, úszás.

Tartalmi szerkezet, a feladatsor jellemzõi

Az emelt szintû gyakorlati vizsgán az adott pszichomotoros sporttevékenység, illetve a sportág technikájára jellemzõ mozdulatsorok értékelése történik a teljesítmény mérése alapján.

A vizsgázók a számukra szervezett versenyszerû tevékenység keretében teljesítik a kapott feladatokat.

A vizsga 6 részbõl áll, amely több különbözõ sportág mozgásanyagára épül. Minden vizsgázónak kötelezõ a gimnasztika, a torna, az atlétika, az úszás, két sportjáték és a küzdõsport bemutatása.

A gyakorlati vizsga kötelezõ részekbõl, ezeken belül választható elemekbõl áll. A választott elemeket a vizsgázóknak a jelentkezéskor meg kell jelölniük.

- Gimnasztika: kötélmászás, illetve függeszkedés idõre; a részletes vizsgakövetelmény-rendszerben elõírt 64 ütemû szabad gyakorlat bemutatása.
- Atlétika: futás (60 és 2000 méter)
  atlétikai ugrás (távol- vagy magasugrás)
  atlétikai dobás (kislabdahajítás vagy súlylökés vagy gerelyhajítás vagy diszkoszvetés).
- Torna: 3 tornaszer (2 kötelezõ és 1 választható szer)
  Lányok: talajgyakorlat és a szekrényugrás bemutatása kötelezõ, a gerenda, a felemáskorlát és a ritmikus gimnasztika közül az egyik választható. Ritmikus gimnasztika választása esetén az önállóan készített koreográfia bemutatása, a részletes vizsgakövetelmény-rendszerben elõírt módon. A többi szeren a kötelezõen elõírt gyakorlat bemutatása történik.

Fiúk: talajgyakorlat és a lóugrás bemutatása kötelezõ, a korlát, a nyújtó és a gyûrû közül az egyik választható, a részletes vizsgakövetelmény-rendszerben elõírt módon.

- Úszás: 3 úszásnem (50 méter úszás választott úszásnemben; két másik úszásnemben 25 méter leúszása szabályos rajttal és fordulóval. Vízbõl mentés elõgyakorlata, azaz a medencefaltól 10 méterre a medence alján elhelyezett tárgy felhozása a víz alól.).
- Küzdõsport: kötelezõ gyakorlat bemutatása a részletes vizsgakövetelmény-rendszerben elõírt módon. (A gyakorlatot hasonló testsúlyú társ segítségével kell bemutatni. A partnerrõl a vizsgázónak kell gondoskodnia.).
- Testnevelési- és sportjátékok: 2 labdajáték két sportág elõírt gyakorlati anyagának bemutatása (kézilabda vagy kosárlabda vagy labdarúgás vagy röplabda).

Értékelés

Az emelt szintû gyakorlati vizsgarészben 100 pont szerezhetõ meg.
Ezen belül:

Gimnasztika	10 pont
Torna	20 pont
Atlétika	25 pont
Úszás	10 pont
Sportjátékok	25 pont
Küzdõsport	10 pont

Értékelési szempontok:

Gimnasztika:
Gyakorlati anyag*:* pontos, hibátlan végrehajtás;
Mászás, illetve függeszkedés: idõeredmény.
Atlétika: technikai kivitelezés; teljesítmény.
Úszás: technikai végrehajtás; idõeredmény .
Torna: a torna, illetve a ritmikus gimnasztika elfogadott szabályai szerint.
Sportjátékok: technikai végrehajtás; eredményesség.
Küzdõsportok: technikai végrehajtás; eredményesség.

A gyakorlati vizsga értékelése részletes központi értékelési útmutató alapján történik, mely rögzíti az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá történõ átalakítását is. A részletes értékelési útmutató az OM honlapján (www.om.hu) megtalálható.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg. A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.)

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A tételsornak legalább 15 tételt kell tartalmaznia. A tételsor minden témakört érint.

A tétel jellemzõi

A vizsgázók „A” és „B” tételsorból húznak egy-egy tételt. Az „A” tétel a testkultúra területét átfogóan érintõ témát jelöl meg, és a kapcsolódó feladat leíró, elemzõ, összehasonlító, értékelõ jellegû lehet.

A kérdés sporttörténeti, sportpedagógiai, fejlõdéslélektani, testgyakorlatokkal és az egészséges életmóddal kapcsolatos témákat tartalmazhat.

A „B” tételrész a sport területérõl konkrét fogalmakra, tényekre, nevekre, eredményekre kérdez rá. A „B” tételsor a nélkülözhetetlen fogalmi ismeretek megbízhatóságát méri.

Az „A” tételhez kapcsolódó feladatok típusai az alábbiak lehetnek:

- önálló tervek, modellek készítése az egészséges életmód megtervezésére,
- a vizsgakövetelményekben elõírt ismeretek értelmezése és felhasználása a mindennapos egyéni edzésterv megtervezéséhez;
- az ismeretek alkalmazása speciális szempontok szerint egy kiválasztott gyakorlatra (feladat, mozgássor, sportág);
- meghatározott sport- és rendezvényszervezési feladatok saját, eredeti megoldásainak bemutatása;
- egy egészségvédelemmel és az egészséges életmóddal kapcsolatos probléma értékelõ elemzése a vizsgázó saját véleménye, gondolatai alapján.

A „B” tételhez kapcsolódó feladatok típusai lehetnek:

- felsorolás (nevek, testnevelés elméleti fogalmak stb.);
- fogalom meghatározása (egészségtani, testnevelés elméleti stb.);
- adat felidézése (idõpontok, sporteredmények stb.).

Értékelés

Az emelt szintû szóbeli vizsgarészben 50 pont szerezhetõ meg. Ezen belül az „A” tétel 40 pontot, a „B” tétel 10 pontot ér.

A szóbeli vizsga értékelése a részletes vizsgakövetelményekben rögzített központi értékelési útmutató segítségével történik, amely rögzíti a pontszámok bontását és az értékelési szempontokat.”

[TÖRTÉNELEM]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 180 perc		Szóbeli vizsga 15 perc
Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok megoldása	Szöveges (kifejtendõ) feladatok megoldása	Egy problémaközpontú tétel kifejtése
45 pont	45 pont	60 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a történelmi atlasz, amelyrõl a vizsgázó gondoskodik; továbbá vizsgacsoportonként három példány Magyar helyesírási szótár, amelyet a vizsgáztató intézmény biztosít.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli feladatsort kb. 60%-ban a magyar, kb. 40%-ban pedig az egyetemes történelemhez kapcsolódó feladatok alkotják. Az összes feladat kb. 50%-át a XIX. és a XX. század történelme adja. A feladatsor egészében az alábbi arányok érvényesülnek:

Politika-, esemény-, állam-, jog- és intézménytörténet	kb. 40%
Társadalom-, életmód-, mentalitás- és mûvelõdéstörténet	kb. 30%
Gazdaság-, technikatörténet és a környezeti kultúra története	kb. 20%
Eszme- és vallástörténet	kb. 10%.

A feladatsor jellemzõi

Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok többségükben zárt végû feladatok. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott kompetenciákra (pl. források használata, szaknyelv alkalmazása) és tartalmakra (pl. név, évszám, topográfia*)* irányulnak.

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatsor kb. 6–12 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatot is tartalmazhat.

Példák a lehetséges feladattípusokra
1. Információkeresés források (szöveges, képi) segítségével
2. Források alapján egyszerû következtetések megfogalmazása
3. Különbözõ típusú (szöveges, képi, diagram) forrásból származó információk összevetése
4. Megadott szempontok szerinti fogalmak gyûjtése forrásokból
5. Fogalmak azonosítása, hozzárendelése egy korhoz vagy egy államhoz
6. Térképekrõl információk gyûjtése
7. Térképek alapján egyszerû következtetések megfogalmazása
8. Helyszínek azonosítása térképatlasz segítségével
9. Célok és következmények megkülönböztetése
10. Ok-okozati összefüggés felismerése, megkülönböztetése
11. Következtetések megfogalmazása események, folyamatok, jelenségek, döntések következményeirõl

Szöveges (kifejtendõ) feladatok

A szöveges feladatok az alábbi történelmi korszakokra vonatkoznak:

1.	Egy ókori vagy középkori vagy kora újkori egyetemes történelmi anyag*
2.	Egy egyetemes történelmi anyag (XIX–XX. század)
3.	Egy középkori vagy kora újkori magyar történelmi anyag
4.	Egy XVIII–XIX. századi magyar történelmi anyag
5.	Egy XX. századi magyar történelmi vagy a mai magyar társadalomra vonatkozó anyag

* A három történeti kor közül (ókor, középkor, kora újkor) 2005-tõl évente egymást váltva egy-egy kerül sorra.

Ezekben a feladatokban néhány összefüggõ mondatban vagy hosszabb szövegben kell kifejteni a válaszokat. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott kompetenciákra (pl. források használata, szaknyelv alkalmazása) és témakörökre (Az ókor és kultúrája, A középkor, A középkori magyar állam megteremtése és virágkora stb.) irányulnak. Minden feladatnál valamilyen tágan értelmezett forrás (szöveg, kép, adat, térkép stb.) segítségével kell a vizsgázóknak megválaszolni a feltett kérdést.

A feladatsor kétféle típusú kifejtendõ feladatot tartalmaz:

1. Problémamegoldó (rövid) feladatot, melyet néhány mondatban, 10–12 sorban (kb. 70–90 szóban) kell megoldani.

2. Elemzõ (hosszú) feladatot, melyet 25–30 soros szerkesztett szövegben (kb. 150–160 szóban) kell megoldani.

A feladatsor a vizsgaleírásban meghatározott történelmi korszakokra vonatkozóan öt problémamegoldó feladatot (melyek közül kettõ egyetemes, három magyar történelemmel kapcsolatos) és három elemzõ feladatot (melyek mindegyike a magyar történelemmel kapcsolatos) tartalmaz.

A vizsgázónak a *nyolc* feladatból *hármat*kell választania:

- egyet az egyetemes történelemre vonatkozó két problémamegoldó feladat közül;
- egyet a magyar történelemre vonatkozó rövid problémamegoldó feladatok közül;
- egyet a magyar történelemre vonatkozó elemzõ feladatok közül.

A két választott magyar történelmi feladat nem vonatkozhat ugyanarra a történelmi korszakra. (A vizsgázónak a feladatválasztást a feladatlapon jelölnie kell!)

Értékelés

Az írásbeli vizsgadolgozatokat a szaktanár javítja és értékeli. Az értékelés a központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az írásbeli vizsgán elérhetõ 90 pont 50%-a az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok megoldásával, 50%-a a szöveges (kifejtendõ) kérdésekre adott válaszokkal érhetõ el.

A kifejtendõ szöveges feladatok értékelési kritériumait az alábbi táblázat rögzíti.

Problémamegoldó feladat		**Elemzõ feladat**	
A feladat megértése	kb. 20%	A feladat megértése	kb. 20%
Kompetenciák szerint, pl.: – források használata, – szaknyelv alkalmazása, – tájékozódás térben és idõben, – eseményeket alakító tényezõk feltárása, – problémaközpontú feldolgozás.	kb. 70%	Kompetenciák szerint, pl.: – források használata, – szaknyelv alkalmazása, – tájékozódás térben és idõben, – eseményeket alakító tényezõk feltárása, – problémaközpontú feldolgozás.	kb. 60%
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	kb. 10%	Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	kb. 20%

Az elõírásnak nem megfelelõ feladatválasztás esetén az alábbiak szerint kell eljárni:

- ha a vizsgázó választása egyértelmû, de rossz, akkor úgy kell értékelni, hogy a legkisebb pontveszteség érje;
- ha a vizsgázó választása nem egyértelmû, és négy-öt feladatba is belekezd, akkor az elsõként megoldott feladattól indulva, a jó választási szabályok alapján sorrendben kell a feladatokat értékelni (pl. 1., 3., 6. vagy 2., 5., 8.);
- ha a vizsgázó választása nem egyértelmû, és mindegyik feladatba belekezd, akkor az 1., 3., 8. feladatok megoldását kell értékelni.

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. Minden vizsgaidõszakban a követelmények és a szóbeli témakörök alapján kijelölt kb. 20–25 résztéma (korszak, tematikus egység stb.) alapján kell megfogalmazni az egyes tételeket (feladatokat):

- pl. **szóbeli témakör**: gazdaság, gazdaságpolitika, anyagi kultúra
  - **résztéma:** üzemszervezési formák (céh, manufaktúra, gyár);
    - **tétel, feladat**: Hasonlítsa össze a céh, a manufaktúra és a gyár termelésének alapvetõ jellemzõit a megadott források és szempontok szerint!

- pl. **szóbeli témakör**: nemzetközi együttmûködés és konfliktusok

- **korszak**: Róma világbirodalommá válása.
  - **tétel, feladat:** Mutassa be Róma terjeszkedését és a hódítások következményeit a megadott források és szempontok alapján!

Vizsgázónként szükséges segédeszköz: történelmi atlasz.

A jelölt vázlatot készíthet és felelete közben használhatja.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az a felelési idõbe még belefér.)

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga témakörei

Gazdaság, gazdaságpolitika, anyagi kultúra
Népesség, település, életmód
Egyén, közösség, társadalom
Modern demokráciák mûködése
Politikai intézmények, eszmék, ideológiák
Nemzetközi konfliktusok és együttmûködés
Szabad (problémaközpontú) témakör

A vizsgáztató intézményeknek lehetõségük van a hat kötelezõ témakörön felül szabad témakör kijelölésére. Ennek követelményeit és tartalmát az egyes intézmények helyi tanterveik alapján határozzák meg *(pl. helytörténeti téma; forradalom – reform – kompromisszum; etnikum – nemzet – nemzetiség).*

Amennyiben a vizsgázók között olyan jelölt is van, aki nem a tételekhez illeszkedõ helyi tanterv szerint tanult, következmények nélkül kérheti a szabad (problémaközpontú) témakör alóli felmentését.

A tételsor jellemzõi

A tételsor témakörönként *kettõ-négy*, összesen 20–25 tételt tartalmaz. A tételsor egészében is érvényesíteni kell azt, hogy a feladatok kb. 60%-ban a magyar, kb. 40%-ban pedig az egyetemes történelemhez kapcsolódjanak, és az összes feladat kb. 50%-át a XIX. és a XX. század történelme adja.

A tétel jellemzõi

A tételek összeállításakor törekedni kell a változatos, problémamegoldást ösztönzõ, valamint a történeti (szöveges, képi, grafikus, tárgyi stb.) forrásokon és térképeken alapuló feladatok megfogalmazására.

A tétel lehet egy kisebb korszak történelmi problémájának részletezõbb bemutatása vagy egy összetettebb és/vagy több történelmi korszakon átívelõ probléma áttekintõ bemutatása.

Értékelés

Az értékelés az egyes tételekhez – az alábbi szempontok alapján készített – javítási útmutató alapján történik: A tételek értékelési útmutatóit a vizsgáztató intézmény készíti el.

A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	12 pont
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	6 pont
Források használata és értékelése	12 pont
A szaknyelv alkalmazása	6 pont

Tájékozódás térben és idõben	6 pont
Az eseményeket alakító tényezõk feltárása, történelmi események és jelenségek problémaközpontú bemutatása	18 pont

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 20 perc
I. Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok megoldása 90 perc	II. Szöveges (kifejtendõ) feladatok megoldása 150 perc	Egy problémaközpontú tétel kifejtése
44 pont	46 pont	60 pont

AZ ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó az I. (90 perc) és a II. (150 perc) részen belül a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A jelölt elõször az I. feladatsort oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 90 perc leteltével a felügyelõ tanár összegyûjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

A II. részhez vizsgázónként szükséges segédeszköz a történelmi atlasz, amelyrõl a vizsgázó gondoskodik; továbbá vizsgacsoportonként három példány Magyar helyesírási szótár, amelyet a vizsgáztató intézmény biztosít.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli feladatsort kb. 60%-ban a magyar, kb. 40%-ban pedig az egyetemes történelemhez kapcsolódó feladatok alkotják. Az összes feladat kb. 50%-át a XIX. és a XX. század történelme adja. A feladatsor egészében a következõ tartalmi arányok érvényesülnek:

Politika-, esemény-, állam-, jog- és intézménytörténet	kb. 40%
Társadalom-, életmód-, mentalitás- és mûvelõdéstörténet	kb. 30%
Gazdaság-, technikatörténet és a környezeti kultúra története	kb. 20%
Eszme- és vallástörténet	kb. 10%

A feladatsor jellemzõi

Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok többségükben zárt végû feladatok. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott kompetenciákra (pl. források használata, szaknyelv alkalmazása) és tartalmakra (pl. név, évszám, topográfia) irányulnak.

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatsor kb. 8–14 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatot is tartalmazhat.

Példák a lehetséges feladattípusokra	
1.	Információkeresés források (szöveges, képi) segítségével
2.	Források alapján egyszerû következtetések, értékelések megfogalmazása
3.	Források egy-egy részletének összehasonlítása, a különbségek okainak értelmezése
4.	Különbözõ típusú (szöveges, képi, diagram) forrásból származó információk összevetése, elemzése
5.	Megadott szempontok szerinti fogalmak gyûjtése forrásokból, következtetések levonása
6.	Fogalmak magyarázata, hozzárendelése korhoz, területhez
7.	Térképekrõl információk gyûjtése, következtetések levonása
8.	Térképek alapján egyszerû következtetések megfogalmazása
9.	Események közötti sorrendiség megállapítása
10.	Célok és következmények megkülönböztetése, értelmezése
11.	Ok-okozati összefüggés felismerése, megkülönböztetése
12.	Következtetések megfogalmazása események, folyamatok, jelenségek, döntések következményeirõl
13.	Különbözõ jellegû folyamatok és eseménysorozatok közötti kapcsolatok megtalálása

Szöveges (kifejtendõ) feladatok

Az írásbeli vizsga szöveges feladatai az alábbi történelmi korszakokra vonatkoznak:

1.	Egy ókori vagy középkori vagy kora újkori egyetemes történelmi anyag*
2.	Egy egyetemes történelmi anyag (XIX–XX. század)
3.	Egy középkori vagy koraújkori magyar történelmi anyag
4.	Egy XVIII–XIX. századi magyar történelmi anyag
5.	Egy XX. századi magyar történelmi anyag

*A három történeti kor közül (ókor, középkor, kora újkor) 2005-tõl évente egymást váltva egy-egy kerül sorra.

Ezekben a feladatokban néhány összefüggõ mondatban vagy hosszabb szövegben kell kifejteni a válaszokat. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott kompetenciákra (pl. források használata, szaknyelv alkalmazása) és témakörökre (Az ókor és kultúrája, A középkor, A középkori magyar állam megteremtése és virágkora stb.) irányulnak. A feladatokhoz nem feltétlenül kapcsolódik valamilyen tágan értelmezett forrás (szöveg, kép, adat, térkép stb.).

A feladatsor kétféle típusú kifejtendõ feladatot tartalmaz:

1. Problémamegoldó (rövid) feladatot, melyet néhány mondatban, 12–14 sorban (kb. 90–110 szóban) kell megoldani.

2. Elemzõ (hosszú) feladatot, melyet 30–40 soros szerkesztett szövegben (kb. 160–180 szóban) kell megoldani.

A feladatsor a vizsgaleírásban meghatározott korszakokra vonatkozóan *öt problémamegoldó* feladatot (melyek közül kettõ egyetemes, három magyar történelemmel kapcsolatos) és *öt elemzõ* feladatot (melyek közül kettõ egyetemes, három magyar történelemmel kapcsolatos) tartalmaz.

A vizsgázónak a *tíz* feladatból *négyet* kell választania. Két problémamegoldó (rövid) és két elemzõ (hosszú) feladatot. A megoldott feladatok között legalább kettõnek a magyar, legalább egynek az egyetemes történelemre kell vonatkoznia. A négy választott feladatnak négy különbözõ korszakra kell vonatkoznia, tehát egy korszakból csak egy feladat választható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az emelt szintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám kb. 50%-ban egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok megoldásával és kb. 50%-ban szöveges (kifejtendõ) kérdésekre adott válaszokkal érhetõ el.

A szöveges jellegû feladatok értékelési kritériumai:

Problémamegoldó feladat		**Elemzõ feladat**	
A feladat megértése	kb. 20%	A feladat megértése	kb. 20%
Kompetenciák szerint pl.: – források használata, – szaknyelv alkalmazása, – tájékozódás térben és idõben, – eseményeket alakító tényezõk feltárása, – problémaközpontú feldolgozás.	kb. 70%	Kompetenciák szerint pl.: – források használata, – szaknyelv alkalmazása, – tájékozódás térben és idõben, – eseményeket alakító tényezõk feltárása, – problémaközpontú feldolgozás.	kb. 60%
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	kb. 10%	Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	kb. 20%

Az elõírásnak nem megfelelõ feladatválasztás esetén az alábbiak szerint kell eljárni:

- ha a vizsgázó választása egyértelmû, de rossz, akkor úgy kell értékelni, hogy a legkisebb pontveszteség érje;
- ha a vizsgázó választása nem egyértelmû, és négynél több feladatba is belekezd, de nem mindegyikbe, akkor az elsõként megoldott feladattól indulva, a jó választási szabályok alapján sorrendben kell a feladatokat értékelni (pl. 1., 4., 5., 8. vagy 3., 6., 7., 10.);
- ha a vizsgázó választása nem egyértelmû, és mindegyik feladatba belekezd, akkor az 1., 4., 7. és 10. feladat megoldását kell értékelni.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. Minden vizsgaidõszakban a követelmények és a szóbeli témakörök alapján kijelölt kb. 30-40 résztéma (korszak, tematikus egység stb.) alapján kell megfogalmazni az egyes tételeket (feladatokat):

- pl. **szóbeli** t**émakör**: népesség, település, életmód
  - **korszak**: a modern ipari munkásság kialakulása;
    - **tétel, feladat**: Mutassa be az angol munkásság helyzetét a klasszikus ipari forradalom korában a megadott források és szempontok alapján!
- pl**. szóbeli témakör**: politikai intézmények, eszmék, ideológia

- **résztéma**: a XIX. sz. uralkodó eszméi.
  - **tétel, feladat:** Elemezze a marxizmus történelem szemléletét a megadott források és szempontok alapján!

Vizsgázónként szükséges segédeszköz a történelmi atlasz.

A jelölt vázlatot készíthet és használhatja.

A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az a felelési idõbe még belefér.)

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga témakörei:

Gazdaság, gazdaságpolitika, anyagi kultúra
Népesség, település, életmód
Egyén, közösség, társadalom
Modern demokráciák mûködése
Politikai intézmények, eszmék, ideológiák
Nemzetközi konfliktusok és együttmûködés

A tételsor jellemzõi

A tételsorok témakörönként *három-négy* tételt, összesen 20–25 tételt tartalmaznak.

A tételsor egészében is érvényesíteni kell azt, hogy a feladatok kb. 60%-ban a magyar, kb. 40%-ban pedig az egyetemes történelemhez kapcsolódjanak, és az összes feladat kb. 50%-át a XIX. és a XX. század történelme adja.

A tétel jellemzõi

A tételek összeállításakor törekedni kell a változatos, problémamegoldást ösztönzõ, valamint a történeti (szöveges, képi, grafikus, tárgyi stb.) forrásokon és térképeken alapuló feladatok megfogalmazására.

A tétel lehet egy kisebb korszak történelmi problémájának részletezõbb bemutatása vagy egy összetettebb és/vagy több történelmi korszakon átívelõ probléma áttekintõ bemutatása.

Értékelés

Az értékelés az egyes tételekhez – az alábbi szempontok alapján készített – javítási útmutató alapján történik, amelyet a vizsgaközpont készít el.

A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	12 pont
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	6 pont
Források használata és értékelése	12 pont
A szaknyelv alkalmazása	6 pont
Tájékozódás térben és idõben	6 pont
Az eseményeket alakító tényezõk feltárása, történelmi események és jelenségek problémaközpontú bemutatása	18 pont”

[ÉLÕ IDEGEN NYELV]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az írásbeli vizsga idõtartama 180 perc, a szóbeli vizsgáé 15 perc.

A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az írásbeli vizsgarész egyes részeinek megoldására szánt idõtartamot és ezek arányát az értékelésben.

		Idõtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli vizsgarész	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
	SZÜNET			
	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
Szóbeli vizsgarész	Beszédkészség	15	22	33
	Összesen:	—	100	150

A középszintû vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2–B1 szintjeit. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül. A központi feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévõ tanulók is le tudják tenni a vizsgát.

Értékelés

- Az írásbeli vizsgarész egyes részeinek értékelése egymástól független.
- Az írásbeli vizsgarész minden részében csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak az írásbeli és a szóbeli vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át.
- A feladatsorok elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési útmutató alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség részek értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkészség részek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes részekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szövegben

A2:

- a lényeget (a szöveg célját) megérteni,
- eseménysorokat követni,
- kulcsinformációkat megérteni,

B1:

- a gondolatmenet lényegét megérteni,
- véleményeket, érvelést nagy vonalakban követni,
- egyes részinformációkat kiszûrni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerû,
- hétköznapi nyelven íródott, és fõként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- utasítások (pl. feliratok, használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, menetrend, prospektus, mûsorfüzet),
- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztõ szövegek,
- egyszerû elbeszélõ szövegek,
- irodalmi szövegek.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés, pl.:
  - cím, kép, összegzõ mondat szöveg(rész)hez, bekezdéshez rendelése,

  - kérdés és felelet egymáshoz rendelése,
  - szavak, kifejezések, definíciók, szinonimák egymáshoz rendelése a szövegösszefüggés alapján,
  - vélemények, kijelentések, események személyekhez kapcsolása,
  - csoportosítás megadott kategóriák szerint,
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegbõl kiemelt mellékmondat, mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos szöveg kiegészítése (szavak, kifejezések pótlása elõre megadott listából vagy anélkül),
- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylõ nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3–4 szövegbõl és 3–4 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is (pl. apróhirdetések). A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme (az egyes nyelvek sajátosságaitól függõen) 600–1200 szó. A feladatsor 25–33 itembõl áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások idegen nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

A2:

- az alapvetõ nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására mondat- és szövegszinten,

B1:

- gyakran használt nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérõ feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- rövid, egyszerû,
- hétköznapi nyelven íródott, és fõként gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,

B1:

- rövid, tartalmilag és szerkezetileg világos,
- hétköznapi nyelven íródott.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetõség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegbõl kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy elõre megadott szókészletbõl,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe,
- mondatátalakítás (az új mondat eleje vagy eleje és vége megadva),
- összekevert szavakból mondatalkotás.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 2–4 feladatból, összesen 15–30 itembõl áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 300–500 szó.

A feladatok szövegre épülnek, a feladatsor legfeljebb egy mondatszintû feladatot tartalmaz.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások idegen nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy csak kissé eltérõ anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelõen.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szöveg

A2:

- témáját felismerni,
- lényegét megérteni,
- kulcsfontosságú szavait megérteni,
- legalapvetõbb adatszerû információit kiszûrni,

B1:

- gondolatmenetét nagy vonalakban követni,
- egyes tényszerû részinformációkat megérteni.

A felhasznált szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélõk közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélõ közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minõsége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához,

A2:

- hétköznapi nyelven hangzik el, szinte kizárólag gyakran használt szavakat és nyelvi szerkezeteket tartalmaz,
- lassú, de még normál beszédtempójú,
- a standard kiejtés(ek)nek megfelelõ,
- tisztán artikulált,
- tartalmilag kifejezetten egyszerû,

B1:

- hétköznapi nyelven hangzik el, alapvetõen gyakran használt nyelvtani szerkezetekbõl és lexikai elemekbõl építkezik,
- normál tempójú,
- a standard kiejtés(ek)hez közel álló,
- tartalmilag és szerkezetileg mérsékelten összetett.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- közérdekû bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülõtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítõ, információs szolgálatok: útinformáció, nyitva tartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülõtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. idõjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- mûsorrészletek,
- riportok, interjúk,
- beszámolók.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, ûrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylõ nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2–4 szövegbõl és 2–4 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 5–8 perc. A feladatsor 15–33 itembõl áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások idegen nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgadolgozatban szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten idegen nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd *Témakörök* címû részt),

A2:

- a személyével, illetve közvetlen környezetével kapcsolatos témákról írni,
- az adott témáról egyszerû kifejezéseket használva írni,
- egyszerû mondatokból álló rövid, összefüggõ szöveget írni,
- a szöveg mondatai között lévõ alapvetõ logikai kapcsolatokat egyszerû nyelvi eszközökkel (pl. a leggyakrabban használt kötõszavakkal) kifejezni,
- néhány egyszerû szerkezetet és alapvetõ helyesírási szabályt úgy használni, hogy a hibák ellenére érthetõ legyen a mondanivaló,

B1:

- ismert, köznapi témákról írni és véleményét is megfogalmazni,
- meglévõ szókincsét változatosan használni,
- a szöveget megfelelõen felépíteni és tagolni, a logikai viszonyok kifejezését szolgáló nyelvi eszközöket alkalmazni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelõ stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelõ írásmûvet létrehozni,
- egyszerû nyelvtani szerkezeteket, nyelvi fordulatokat és a helyesírási szabályokat általában biztonsággal alkalmazni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetõek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- rövid személyes jellegû közlés (pl. üzenet, naplóbejegyzés),
- üdvözlõlap,
- meghívó,
- magánjellegû vagy intézménynek (pl. nyelviskolának) szóló levél.

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmû keletkezik, az ehhez illeszkedõ szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmû célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A feladatok a következõ feladattípusok egy vagy több elemét tartalmazhatják:

- meghatározott szituációban megadott szempontok alapján történõ szövegalkotás,
- verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok) alapján történõ szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,
- vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek, képsorok, grafikonok, táblázatok) alapján történõ szövegalkotás.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsga két feladatból áll. Az *elsõ feladat* interakciós és tranzakciós szöveg. Ebben a feladatban a vizsgázó verbális és/vagy vizuális segédanyagra reagálva 40–80 szó terjedelmû közlést hoz létre (pl. üdvözlõlap, e-mail).

A *második feladatban* a vizsgázó hosszabb leíró, esetleg véleménykifejtõ szöveget hoz létre megadott irányító szempontok alapján (pl. magánjellegû vagy intézménynek szóló levél). Az írás terjedelme 80–120 szó.

A második feladatban a vizsgázó két téma közül választhat.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok idegen nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelõ beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelõ kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),

- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* címû részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelõen, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni),

A2:

- saját magáról és közvetlen környezetérõl egyszerû, begyakorolt nyelvi eszközökkel röviden és többnyire érthetõen megnyilatkozni,
- egyszerû, begyakorolt beszélgetésekben részt venni,
- kiszámítható, mindennapi helyzetekben rutin feladatokat megoldani (pl. vásárlás),
- érezhetõ akcentusa és esetenként akadozó beszédtempója ellenére többnyire érthetõen beszélni,

B1:

- az egyszerû nyelvi eszközök széles skáláját rugalmasan használni, és ezzel mondanivalójának nagy részét egyszerûen kifejezni,
- ismerõs témáról folyó társalgásban részt venni,
- kevésbé begyakorolt mindennapi helyzetekben felmerülõ feladatokat megoldani,
- viszonylag folyékonyan elmondani egy történetet, beszámolni élményeirõl és érzéseirõl,
- érezhetõ akcentusa és esetleg lassú beszédtempója ellenére érthetõen beszélni.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgafeladatokban elõforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelmûen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- társalgás,
- szerepjáték,
- önálló témakifejtés verbális vagy vizuális segédanyagok alapján.

A vizsga két vagy három feladatból áll. A vizsga rövid *bevezetõ kérdésekkel* kezdõdik, amelynek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon az idegen nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékelik.

A *társalgási feladatban* a vizsgázó néhány olyan kérdésre válaszol, amelyek saját személyéhez, közvetlen környezetéhez és hétköznapi tevékenységeihez kapcsolódnak. A társalgás három témát érint röviden. Ez a feladat el is hagyható, ezt az adott nyelv vizsgaleírása szabályozza.

A *szerepjáték* során a vizsgázónak a mindennapi élet helyzeteihez hasonlító szituációban kell részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A vizsgázó feladata az, hogy az elõre meghatározott helyzetben, a meghatározott cél elérése érdekében különbözõ kommunikációs szándékok felhasználásával beszélgetést (tranzakciót vagy interakciót) folytasson, azaz szükség esetén megfelelõ kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzottakra megfelelõen reagáljon. A vizsgázó számára készült leírás rögzíti a szituációt, a szerepeket és az elérendõ célt, továbbá tartalmazhat néhány szavas szöveget, egyszerû képet, rajzot, ábrát. A feladathoz készült

vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az elõre megtervezett közbeszólásokat, kérdéseket és megjegyzéseket is.

Az *önálló témakifejtés feladatban* a vizsgázónak egy adott, hétköznapi témához kapcsolódóan kell gondolatait, véleményét összefüggõen kifejtenie verbális vagy vizuális segédanyagok alapján. A vizsgázónak ebben a feladatban vagy két kép (fénykép, rajz) és megadott irányítószempontok alapján kell beszélnie egy adott témáról, vagy csak irányító szempontok alapján. Ezt az adott nyelv vizsgaleírása szabályozza. Ebben az esetben a vizsgázó számára készült feladatlap tartalmazza a témát és négy megadott irányító szempontot. Az irányító szempontok egyrészt segítségül szolgálnak, másrészt megakadályozzák, hogy a vizsgázó elõre megtanult szövegeket mondjon el. A vizsgáztató szükség esetén segítõ kérdéseket tehet föl. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az elõre megtervezett segítõ kérdéseket és megjegyzéseket is. A vizsgázó két téma közül választhat.

A feladatsort a vizsgázó húzza. A kihúzott feladatsor az összes feladatot tartalmazza, amennyiben valamelyik feladatnál választási lehetõség van, úgy ebbõl a feladatból a feladatlapon két különbözõ található. A feladatok kidolgozásához felkészülési idõ nincs, de a feladatok végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül fél perc) gondolkodási idõ áll rendelkezésére.

A feladatmeghatározás és a verbális segédanyagok idegen nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ részek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A szaktanár a vizsgázók létszámának megfelelõ mennyiségû feladatsort állít össze.

Értékelés

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok értékelése egymástól független.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az írásbeli vizsga idõtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé 20 perc.

A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek idõtartamát és arányát az értékelésben.

Vizsgarész		Idõtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
	SZÜNET			
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
Szóbeli	Beszédkészség	20	20	30
	Összesen:	—	100	150

Az emelt szintû vizsga az Európa Tanács skálája B2 szintjének felel meg. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsgázónak mind az öt vizsgarészben külön-külön teljesítenie kell az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át.
- Minden vizsgarész elbírálása központilag kidolgozott javítási-értékelési útmutató alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarészek értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkészség vizsgarészek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az olvasási céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szövegben

- a gondolatmenetet követni,
- véleményeket, érvelést követni,
- az információkat megfelelõ részletességgel megérteni,
- a szerzõ álláspontjára következtetni,
- a szerzõ, illetve a szereplõk érzéseire, érzelmeire következtetni.

A felhasznált szöveg

- autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- utasítások (pl. használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. mûsorfüzet),

- levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztõ szövegek,
- egyszerû elbeszélõ szövegek,
- irodalmi szövegek,
- publicisztikai írások.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés, pl.:
  - cím, kép, összegzõ mondat szöveg(rész)hez, bekezdéshez rendelése,
  - kérdés és felelet egymáshoz rendelése,
  - szavak, kifejezések, definíciók, szinonimák egymáshoz rendelése a szövegösszefüggés alapján,
  - vélemények, kijelentések, események személyekhez kapcsolása,
  - csoportosítás megadott kategóriák szerint,
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegbõl kiemelt mellékmondat, mondat, bekezdés helyének azonosítása a szövegben,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos szöveg kiegészítése (szavak, kifejezések pótlása elõre megadott listából vagy anélkül),
- hiányos szövegösszefoglalás kiegészítése,
- (rövid választ igénylõ) nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 3–4 szövegbõl és 3–4 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1100–1500 szó. A feladatsor 25–30 itembõl áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások idegen nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai egységek felismerésére, kiegészítésére és létrehozására szövegszinten.

A felhasznált szöveg vagy szövegrészlet

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérõ feladatoknál,
- autentikus, esetleg szerkesztett,
- tartalma, szerkezete, nyelve világos,
- hosszabb, nyelvileg és tartalmilag összetettebb,
- konkrét vagy elvont témájú,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

Középszinten a vizsgázó képes az alapvetõ nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére, illetve helyes használatára. *Emelt szinten* a vizsgázó változatos és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- hiányos szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetõség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegbõl kivett mondatrész helyének megtalálása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy elõre megadott szókészletbõl,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe,
- hibaazonosítás.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 2–5 feladatból, 30–45 itembõl áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 500–800 szó.

Valamennyi feladat szövegre épül.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások idegen nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy csak kissé eltérõ anyanyelvi beszédet az értési céloknak megfelelõen.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak képesnek kell lennie az értési céloknak megfelelõ stratégiák alkalmazására is.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó az értési céloknak, illetve a feladatnak megfelelõ stratégiák alkalmazásával a szöveg

- gondolatmenetét részleteiben is követni,
- egyes tényszerû részinformációt megérteni,
- megértésén túl a szövegkörnyezetbõl következtetni az egyes beszélõk álláspontjára,
- megértésén túl a szövegkörnyezetbõl következtetni a beszélõk érzelmeire és egymáshoz való viszonyára.

A felhasznált szöveg

- autentikus vagy autentikus hangzású (stúdiófelvétel),
- változatos nyelvtani szerkezetekbõl és lexikai elemekbõl építkezõ,
- természetes, a szöveg jellegének megfelelõen változatos tempójú,
- tartalmilag és szerkezetileg összetett,
- tematikusan megfelel a korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- anyanyelvi beszélõk közvetítésével hangzik el,
- egy vagy több beszélõ közvetítésével hangzik el,
- akusztikai minõsége kifogástalan,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- autentikus jellegébõl adódóan tartalmazhat olyan szavakat, kifejezéseket, szerkezeteket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten; ezek megértése azonban nem szükséges az adott feladat sikeres megoldásához.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- közérdekû bejelentések, közlemények,
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítõ),
- utasítások,
- médiaközlemények (pl. rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- mûsorrészletek,
- riportok, interjúk,

- beszámolók,
- általános érdeklõdésre számot tartó témáról szóló ismeretterjesztõ szövegek.

A közép- és az emelt szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezõk is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélõk száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Középszinten a vizsgázónak döntõen a mindennapi élet helyzeteiben elhangzó szövegeket kell megértenie, amelyek tartalmilag és szerkezetileg egyértelmûek. *Emelt szinten* olyan szövegek is elõfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Középszinten a szövegek nyelvileg egyszerûbbek, *emelt szinten* pedig a mûvelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is elõfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- térképkövetés,
- ûrlapok kitöltése,
- táblázatok kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- hiányos szöveg kiegészítése,
- (rövid választ igénylõ) nyitott kérdések,
- ténybeli hibák azonosítása, javítása.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne. A feladatsor a szövegértés alábbi részkészségeit méri: globális, szelektív és részletes értés.

A feladatsor 2–4 szövegbõl és 2–4 feladatból áll. Egy feladaton belül egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat több rövidebb szöveg is. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 8–10 perc. A feladatsor 20–35 itembõl áll.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások idegen nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, az útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor veszik figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten idegen nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a feladatban megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákhoz kapcsolódó szövegeket írni (lásd *Témakörök* címû részt),
- a megadott témákat általános nézõpontból is tárgyalni,
- álláspontját viszonylag árnyaltan, érvelését rendszerezetten kifejteni,
- a nyelvi eszközök széles skálájának változatos alkalmazásával összefüggõ, megfelelõen tagolt, logikusan felépített szöveget létrehozni,
- a nyelvtani struktúrákat, valamint a helyesírás szabályait rendszerszerû hibák nélkül, nagy biztonsággal alkalmazni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelõ stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajta formai sajátosságainak megfelelõ írásmûvet létrehozni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- meghatározott kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetõek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- magánjellegû vagy intézménynek szóló levél,
- olvasói levél,
- cikk (diák)újság számára.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó személyes nézõpontból ír hozzá közel álló, mindennapi, személyével kapcsolatos vagy õt érdeklõ témákról, míg *emelt szinten* az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy *középszinten* a vizsgázó röviden, egyszerûen, összefüggõ mondatokban, *emelt szinten* pedig részletesen, változatos szókinccsel, nyelvileg igényesebben és pontosabban ír.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során meghatározott kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmû keletkezik, az ehhez illeszkedõ szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmû célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A feladatok a következõ feladattípusok egy vagy több elemét tartalmazhatják:

- meghatározott szituációban megadott szempontok alapján történõ szövegalkotás,
- verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok stb.) alapján történõ szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,
- vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek, képsorok, grafikonok, táblázatok stb.) alapján történõ szövegalkotás.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsgarész két feladatból áll. Mindkét feladatot megadott szempontok alapján kell kidolgozni. Az *elsõ feladat* egy rövidebb, interakciós és tranzakciós szöveg, a *második feladat* egy hosszabb, véleménykifejtõ szöveg létrehozása. A vizsgázónak az elsõ feladatban 100–150 szót, a második feladatban 200–250 szót kell írnia. A második feladatban a vizsgázó két téma közül választhat.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok idegen nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához nyomtatott szótár használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutatók alapján történik. Az értékelés alapjául szolgáló analitikus skálák magukban foglalják az értékelési szempontok részletes leírását is.

A két feladat értékelése egymástól független.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az adott szinten gondolatait idegen nyelven szóban kifejezni és a kommunikációs szándékoknak megfelelõ beszélgetést folytatni.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben, a feladatnak megfelelõ kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû részt),
- a megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* címû részt),
- a kommunikációs stratégiákat a szintnek megfelelõen, hatékonyan alkalmazni (pl. beszélgetést elkezdeni, fenntartani és befejezni),
- folyékonyan, helyesen és hatékonyan használni a nyelvet,
- gondolatait, álláspontját következetesen, folyamatosan kifejteni,
- a megadott témákat általánosabb nézõpontból is tárgyalni,
- folyamatosan és természetesen részt venni a különbözõ témájú társalgásokban,
- bonyolultabb, váratlan elemeket is tartalmazó feladatokat sikeresen megoldani,
- elmagyarázni álláspontját, világosan érvelni,
- enyhe akcentusa ellenére természetes kiejtéssel, hanglejtéssel és normál beszédtempóban beszélni.

A közép- és az emelt szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

A témák megközelítésében az a lényeges különbség, hogy *középszinten* a vizsgázó a megadott témakörökön belül a személyes vonatkozásokat fejti ki. *Emelt szinten* a vizsgázó az adott témákról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy *középszinten* a vizsgázó el tudja érni, hogy az adott helyzetben kommunikáció jöjjön létre, és ezáltal szándéka megvalósul. Rövid, egyszerû mondatokban fejezi ki magát. *Emelt szinten* a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát.

A feladatok és a feladatsorok jellemzõi

A vizsgafeladatokban elõforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelmûen meghatározza a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- társalgás,
- vita (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása),
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A vizsga két vagy három feladatból áll. A vizsgarész rövid *bevezetõ társalgással* kezdõdik, amelynek célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon az idegen nyelv használatára. Az itt elhangzottakat nem értékeljük.

A *társalgási feladat* azt méri, hogy a vizsgázó képes-e olyan témákat érintõ beszélgetésben részt venni, amelyek nem hétköznapi tevékenységéhez, hanem elvontabb jelenségekhez kapcsolódnak. Két feladatból álló vizsga esetén ez a feladat nem szerepel.

A *vitafeladat* során a vizsgázónak egy adott témához kapcsolódó provokatív állítást kell megvitatnia a vizsgáztatóval. A vizsgázó feladata az, hogy az adott állítás mellett, vagy ellen érveljen, kifejtse álláspontját, és reagáljon vitapartnere álláspontjára. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az adott témához kapcsolódó lehetséges érveket, amelyeket a vizsgáztató a beszélgetés során használhat.

Az *önálló témakifejtésben* a vizsgázónak egy általánosabb témáról kell gondolatait, véleményét részletesen és összefüggõen kifejtenie. Ehhez verbális és/vagy vizuális segédanyagok (képek, rajzok, grafikonok stb.) állnak rendelkezésére. A feladathoz készült vizsgáztatói példány a vizsgázónak adott információkon túl tartalmazza az elõre megtervezett segítõ kérdéseket és megjegyzéseket is.

A feladatsort a vizsgázó húzza. A kihúzott feladatsor az összes feladatot tartalmazza. Amennyiben az önálló témakifejtés feladatnál választási lehetõség van, úgy ebbõl a feladatból a feladatlapon két különbözõ található. A feladatok kidolgozásához felkészülési idõ nincs, de a feladatok végiggondolásához a vizsgázónak rövid (körülbelül feladatonként fél perc) gondolkodási idõ áll rendelkezésére.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások és a verbális segédanyagok idegen nyelvûek, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok értékelése egymástól független.

A vizsgát mindig egy kérdezõ tanár bonyolítja le, a vizsgáztatói példány elõírásainak megfelelõen. A másik két vizsgáztató értékel a központi értékelési útmutató alapján. A vitás esetekben a három tanár szótöbbséggel dönt.”

[EMBER- ÉS TÁRSADALOMISMERET, ETIKA] ”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga 15 perc	
Egy téma önálló, évközi feldolgozása	Esetelemzés, ill. dokumentum-, forráselemzés	A projektmunka megvédése
80 pont	50 pont	20 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA (PROJEKT)

A projektmunka témáját a vizsgázó a központilag meghatározott három témakör valamelyikébõl választhatja. Az elkészült munkát a vizsgázónak legkésõbb az írásbeli vizsgaidõszak kezdetéig kell beadnia a vizsgát szervezõ intézményben, és azt a továbbiakban írásbeli vizsgadolgozatként kell kezelni.

A vizsgát lebonyolító intézménynek a projektmunka készítése során legalább 2 3 konzultációs alkalmat biztosítania kell a vizsgázók számára.

Tartalmi szerkezet

A vizsga témája lehet bármely hétköznapi vagy tudományos terület leírása, bemutatása. A központilag megadott téma többnyire általánosabb jellegû, ami többféle – a helyi viszonyoknak megfelelõ – megközelítést is lehetõvé tesz, pl. *Környezetszennyezési problémák lakóhelyeden, Egy kisebbségi helyzetben élõ család története vagy helyzete stb.* A projektvizsga megítélésének középpontjában nem a témaválasztás áll, hanem a feldolgozás módja. Ez a forma ugyanis legfõképpen azt a módot, azokat a készségeket kívánja mérni, amelyek egy-egy új téma, feladat feldolgozásához szükségesek.

A projektmunka jellemzõi

A projektmunka elkészítése önálló kutatási tevékenység. A vizsgázó – a tanári útmutatásokat és konzultációkat felhasználva – önállóan választja ki a témáját, önállóan készíti el a dolgozatát, kutatási tevékenységét.

Példák a projektmunka lehetséges mûfajaira:

- hagyományos házi dolgozat – egy téma 10–15 oldalon történõ leíró bemutatása;
- kérdõíves felmérés készítése;
- interjú(k) készítése;
- audiovizuális produktum (CD, fotósorozat stb.);
- tematikus faliújság-sorozat készítése;
- mûsorsorozat, önálló kiadvány készítése az iskolaújság, iskolarádió, iskolatelevízió számára;
- közéleti diákrendezvény megszervezésének terve;
- iskolán kívüli közéleti (pl. környezetvédelmi) akció szervezése, illetve az abban való szisztematikus (értékelhetõ) részvétel;
- oknyomozó riport.

A projektmunka elkészítésének ajánlott menete:

- a téma kiválasztásához szükséges (esetleges) megbeszélés,
- a téma kiválasztása után hipotézis kialakítása,
- bibliográfia készítése – a fontos irodalmak kiválasztása,
- tervezet készítése a munka részeire vonatkozóan, illetve hálóterv készítése a munka ütemezésére,
- részfejezet készítése,
- a nyers változat elkészítése,
- tanári bírálat,
- korrigálás,
- a munka leadása.

Értékelés

A projektvizsga megítélésének középpontjában nem a témaválasztás áll, hanem a feldolgozás módja.

A középszintû írásbeli (projekt)vizsga értékelésének legfontosabb szempontja az, hogy a szaktanár a tevékenység egész folyamatát értékeli: bírálnia kell a projektmunka elkészítésének folyamatát, eredményét és megvédését. Ez utóbbi a szóbeli vizsga részét képezi.

A munka folyamatának értékelési szempontjai:

- a téma kiválasztása;
- a hipotézis kialakítása;
- a tervezet és a bibliográfia elkészítése;
- a nyers változat, illetve a mintafejezet megírása;
- esetleges szervezési munka és egyéb fázisok elvégzése;
- a tervezett munkamenet betartása.

A konzultációkat tartó szaktanár rövid szöveges értékelést (jegyzõkönyvet) készít az elvégzett munka folyamatának szakszerûségérõl. Hibátlan munka esetén az elérhetõ maximális pontszám 30 pont.

Értékelni kell a munka tartalmát, eredményét is (házi dolgozat, felmérés, interjú, audiovizuális produktum, kiadvány, rendezvény, akció stb.).

A projektmunka leadásakor a tanulónak kötelezõen mellékelni kell egy kb. egy oldal terjedelmû értelmezõ kommentárt vagy munkanaplót. Ebben röviden ki kell térni a feladatválasztással kapcsolatos vizsgázói motivációkra, a munka tervezése és kivitelezése során felmerült fõbb döntési helyzetekre, a feladatmegoldással kapcsolatos személyes élményekre.

A munka eredményét a szaktanár írásban értékeli központi javítási-értékelési útmutató alapján. A tartalmi követelmények önálló és hibátlan teljesítésével 50 pontot lehet elérni.

Az elkészült munkát érdemes az iskola nyilvánossága elé tárni (publikálni): nyilvánosan bemutatni, elhelyezni az iskolai könyvtárban stb.

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik.

Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg. A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a

felelési idõbe belefér.) A projektmunka védésekor a vizsgázónak a feltett kérdésekre is válaszolnia kell.

Tartalmi szerkezet

A középszintû szóbeli érettségi vizsga két, jól elkülöníthetõ részbõl áll: egy esetelemzést, illetve dokumentum-, forráselemzést jelentõ tétel kifejtésébõl, továbbá a projektmunka megvédésébõl.

A tételsor jellemzõi

A tételsornak legalább annyi tételbõl kell állnia, amennyi a vizsgázók száma.

Az esetelemzési feladatokat tartalmazó tételsort a részletes vizsgakövetelmények témaköreinek figyelembe vételével kell összeállítani. (A többi témakörben szereplõ fogalmi ismeretek és érvelési módok alkalmazásának képességérõl a vizsgázó az eset feldolgozása során ad számot.)

A tétel jellemzõi

Az esetelemzés során a vizsgázó a mindennapi élet konkrét vagy modellezett élethelyzeteit dolgozza fel megadott szempontok alapján. A tételek forrása lehet tankönyv, példatár, szöveggyûjtemény, napihír, történelmi esemény, irodalmi alkotás, film, az iskolai vagy lakóhelyi közösség életének eseményei. A tétel az eset rövid leírásán kívül kérdéseket tartalmaz, amelyek jelzik az elemzés fõbb szempontjait és megkívánt irányát.

A projektmunka megvédése

A vizsgázó a szóbeli érettségi vizsgán lehetõséget kap a projekt megvédésére. A vizsgázónak röviden be kell mutatnia projektjét, és válaszolnia kell a szaktanár, illetve a vizsgabizottság tagjainak kérdéseire. Ehhez már elõzetesen is kaphat két–három kérdést, ugyanakkor a vizsgabizottságnak is van lehetõsége arra, hogy a projektmunka, illetve a jelölt által elmondottak ismeretében kérdéseket fogalmazzon meg.

Az elõzetesen feltett kérdéseknek arra kell irányulniuk, hogy a bizottság megbizonyosodhasson arról, hogy a diák

- önállóan készítette-e projektjét,
- milyen érdeklõdés, motiváció alapján készítette a projektet,
- milyen következtetéseket tud levonni a témával kapcsolatban.

Értékelés

A középszintû szóbeli érettségi vizsgán szerezhetõ pontok egy része a projektmunka értékeléséhez adódó maximális 20 pont, a tétel kifejtésére pedig 50 pontot lehet adni.

A projektmunka megvédésének értékelése a korábban már leírt kérdések, szempontok alapján történik. A vizsgabizottság rendelkezésére állnak az írásban leadott dokumentumok (a munkanapló és maga a produktum), valamint a szaktanár rövid írásos véleménye a projektmunkáról. Az értékelés szempontja a jelölt önállósága a munka elkészítésében.

A tétel kifejtésének értékelési szempontjai:

- a vizsgázó mennyire képes konkrét esetek értelmezése során alkalmazni az elsajátított ismereteket, fogalmi összefüggéseket és érvelési módokat;
- felismeri-e az élethelyzetek, történelmi események, irodalmi példák kontextusában rejlõ erkölcsi dilemmákat;

- mennyire képes rekonstruálni és megítélni a szereplõk magatartásának lehetséges morális indítékait;
- érvelni saját helyzetértékelése és értékválasztásai mellett.

A tételsor összeállításakor röviden rögzíteni kell az egyes tételek kifejtésének elvárt összetevõit és fenti szempontok szerint adható, az 50 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc	Szóbeli vizsga 20 perc
Feladatsor	Egy téma kifejtése
75 pont	75 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésre álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Tartalmi szerkezet

Az emelt szint tartalmi követelményei következetesebben építenek a komplex ember- és társadalomismeret, etika fogalomkészletére. A feladatok középpontjába az elméleti összefüggések felismerése és megértése kerül.

A feladatsor jellemzõi

A vizsga írásbeli feladatai három típusba sorolhatóak:

a) fogalmakra, meghatározásokra vonatkozó kérdések;
b) egy-egy kisebb téma esszészerû vagy más módon történõ kifejtése;
c) esettanulmány értelmezése és elemzése.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg. A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.)

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A tételsornak legalább 20, ezen belül témakörönként legalább 2 tételt kell tartalmaznia.

A tétel jellemzõi

A tétel egy rövid forráshoz vagy idézethez kapcsolódó, tágabb téma kifejtése.

Értékelés

A felelet 75 ponttal értékelhetõ. A központi értékelési útmutató rögzíti az egyes tételek kifejtésének elvárt összetevõit és az ezekre adható, a 75 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat.”

[EMBERISMERET ÉS ETIKA]
"II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga (projekt)	Szóbeli vizsga 15 perc	
Egy téma önálló, évközi feldolgozása	Esetelemzés	A projektmunka megvédése
80 pont	50 pont	20 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA (PROJEKT)

A projektmunka témáját a vizsgázó a központilag meghatározott három témakör valamelyikébõl választhatja.

Az elkészült munkát a vizsgázónak legkésõbb az írásbeli vizsgaidõszak kezdetéig kell beadnia a vizsgát szervezõ intézményben, és azt a továbbiakban írásbeli vizsgadolgozatként kell kezelni.

A vizsgát lebonyolító intézménynek a projektmunka készítése során legalább 2 3 konzultációs alkalmat biztosítania kell a vizsgázók számára.

Tartalmi szerkezet

A vizsga témája lehet bármely, az *Emberismeret és etika* témakörébe tartozó hétköznapi vagy tudományos terület leírása, bemutatása. A központilag megadott téma többnyire általánosabb jellegû, ami többféle – a helyi viszonyoknak megfelelõ – megközelítést is lehetõvé tesz, pl. *Környezetszennyezés etikai problémák lakóhelyeden, A gazdasági szemlélet és az erkölcs konfliktusának helyi megjelenése, Többségi és kisebbségi konfliktusok a környezetemben.*

A projektmunka jellemzõi

A projektmunka elkészítése önálló kutatási tevékenység. A vizsgázó – a tanári útmutatásokat és konzultációkat felhasználva – önállóan választja ki a témáját, önállóan készíti el a dolgozatát, kutatási tevékenységét.

Példák a projektmunka lehetséges mûfajaira:

- hagyományos házi dolgozat – egy téma 10–15 oldalon történõ leíró bemutatása;
- kérdõíves felmérés készítése;
- interjú(k) készítése;
- audiovizuális produktum (CD, fotósorozat stb.);
- tematikus faliújság-sorozat készítése;
- mûsorsorozat, önálló kiadvány készítése az iskolaújság, iskolarádió, iskola televízió számára;
- közéleti diákrendezvény megszervezésének terve;
- iskolán kívüli közéleti (pl. környezetvédelmi) akció szervezése, illetve az abban való szisztematikus (értékelhetõ) részvétel;
- oknyomozó riport.

A projektmunka elkészítésének ajánlott menete:

- a téma kiválasztásához szükséges (esetleges) megbeszélés,
- a téma kiválasztása után hipotézis kialakítása,
- bibliográfia készítése – a fontos irodalmak kiválasztása,
- tervezet készítése a munka részeire vonatkozóan, illetve hálóterv készítése a munka ütemezésére,
- részfejezet készítése,
- a nyers változat elkészítése,
- tanári bírálat,
- korrigálás,
- a munka leadása.

Értékelés

A projektvizsga megítélésének középpontjában nem a témaválasztás áll, hanem a feldolgozás módja.

A középszintû írásbeli (projekt)vizsga értékelésének legfontosabb szempontja az, hogy a szaktanár a tevékenység egész folyamatát értékeli: bírálnia kell a projektmunka elkészítésének folyamatát, eredményét és megvédését. Ez utóbbi a szóbeli vizsga részét képezi.

A munka folyamatának értékelési szempontjai:

- a téma kiválasztása;
- a hipotézis kialakítása;
- a tervezet és a bibliográfia elkészítése;
- a nyers változat, illetve a mintafejezet megírása;
- esetleges szervezési munka és egyéb fázisok elvégzése;
- a tervezett munkamenet betartása.

A konzultációkat tartó szaktanár rövid szöveges értékelést (jegyzõkönyvet) készít az elvégzett munka folyamatának szakszerûségérõl. Hibátlan munka esetén az elérhetõ maximális pontszám 30 pont.

Értékelni kell a munka tartalmát, eredményét is (házi dolgozat, felmérés, interjú, audiovizuális produktum, kiadvány, rendezvény, akció stb.).

A projektmunka leadásakor a tanulónak kötelezõen mellékelni kell egy kb. egy oldal terjedelmû értelmezõ kommentárt vagy munkanaplót. Ebben röviden ki kell térni a feladatválasztással kapcsolatos vizsgázói motivációkra, a munka tervezése és kivitelezése során felmerült fõbb döntési helyzetekre, a feladatmegoldással kapcsolatos személyes élményekre.

A munka eredményét a szaktanár írásban értékeli központi javítási-értékelési útmutató alapján. A tartalmi követelmények önálló és hibátlan teljesítésével 50 pontot lehet elérni.

Az elkészült munkát érdemes az iskola nyilvánossága elé tárni (publikálni): nyilvánosan bemutatni, elhelyezni az iskolai könyvtárban stb.

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik.

Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg. A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.) A projektmunka védésekor a vizsgázónak a feltett kérdésekre is válaszolnia kell.

Tartalmi szerkezet

A középszintû szóbeli érettségi vizsga két, jól elkülöníthetõ részbõl áll: egy esetelemzést jelentõ tétel kifejtésébõl, illetve a projektmunka megvédésébõl.

A tételsor jellemzõi

A tételsornak legalább annyi tételbõl kell állnia, amennyi a vizsgázók száma.

Az esetelemzési feladatokat tartalmazó tételsort elsõsorban a részletes vizsgakövetelmények 3., 6., 7. és 9. témakörét figyelembe véve kell összeállítani. (A többi témakörben szereplõ fogalmi ismeretek és érvelési módok alkalmazásának képességérõl a vizsgázó az eset feldolgozása során ad számot.)

A tétel jellemzõi

Az esetelemzés során a vizsgázó a mindennapi élet konkrét vagy modellezett élethelyzeteit dolgozza fel megadott szempontok alapján. A tételek forrása lehet tankönyv, példatár, szöveggyûjtemény, napihír, történelmi esemény, irodalmi alkotás, film, az iskolai vagy lakóhelyi közösség életének eseményei. A tétel az eset rövid leírásán kívül kérdéseket tartalmaz, amelyek jelzik az elemzés fõbb szempontjait és megkívánt irányát.

A projektmunka megvédése

A vizsgázó a szóbeli érettségi vizsgán lehetõséget kap a projekt megvédésére. A vizsgázónak röviden be kell mutatnia projektjét és válaszolnia kell a szaktanár, illetve a vizsgabizottság tagjainak kérdéseire. Ehhez már elõzetesen is kaphat két–három kérdést, ugyanakkor a vizsgabizottságnak is van lehetõsége arra, hogy a projektmunka, illetve a jelölt által elmondottak ismeretében kérdéseket fogalmazzon meg.

Az elõzetesen feltett kérdéseknek arra kell irányulniuk, hogy a bizottság megbizonyosodhasson arról, hogy a diák

- önállóan készítette-e projektjét,
- milyen érdeklõdés, motiváció alapján készítette a projektet,
- milyen következtetéseket tud levonni a témával kapcsolatban.

Értékelés

A középszintû szóbeli érettségi vizsgán szerezhetõ pontok egy része a projektmunka értékeléséhez adódó maximális 20 pont, a tétel kifejtésére pedig 50 pontot lehet adni.

A projektmunka megvédésének értékelése a korábban már leírt kérdések, szempontok alapján történik. A vizsgabizottság rendelkezésére állnak az írásban leadott dokumentumok (a munkanapló és maga a produktum), valamint a szaktanár rövid írásos véleménye a projektmunkáról. Az értékelés szempontja a jelölt önállósága a munka elkészítésében.

A tétel kifejtésének értékelési szempontjai:

- a vizsgázó mennyire képes konkrét esetek értelmezése során alkalmazni az elsajátított ismereteket, fogalmi összefüggéseket és érvelési módokat;
- felismeri-e az élethelyzetek, történelmi események, irodalmi példák kontextusában rejlõ erkölcsi dilemmákat;
- mennyire képes rekonstruálni és megítélni a szereplõk magatartásának lehetséges morális indítékait;
- érvelni saját helyzetértékelése és értékválasztásai mellett.

A tételsor összeállításakor röviden rögzíteni kell az egyes tételek kifejtésének elvárt összetevõit és fenti szempontok szerint adható, az 50 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc	Szóbeli vizsga 20 perc
Feladatsor	Egy téma kifejtése
75 pont	75 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Tartalmi szerkezet

Az emelt szint tartalmi követelményei következetesebben építenek a filozófiai etika fogalomkészletére. A feladatok középpontjába az elméleti összefüggések felismerése és megértése kerül.

A feladatsor és a feladatok jellemzõi

Az emelt szintû írásbeli érettségi vizsga két jól elkülöníthetõ feladattípusból áll:

ESSZÉ

Az esszé célja, hogy lemérje a jelölt képességét az etikai problémák, szituációk többszempontú megértésére, a tett vagy mulasztás egyéni és társadalmi következményeinek elemzésére. A vizsgázónak képesnek kell lennie a sajátjától eltérõ nézetek tárgyszerû bemutatására, az elvi és elméleti problémák gyakorlati alkalmazására. A jelölt itt mutathatja be azt is, hogy a szûkebb értelemben vett szakmai ismereteken túl mennyire tudja alkalmazni az egyéb tárgyakban szerzett tudását, minthogy minden tudománynak vannak etikai összefüggései. A tárgy interdiszciplináris jellege ellenére sem lehet azonban az értékelés meghatározó szempontja egy komplex ismeretanyag számonkérése. Elvárás, hogy a hivatkozások az egyéb szaktárgyak kritériumainak is megfeleljenek.

Egy feladatsorban legfeljebb három esszékérdés szerepelhet.

ESETELEMZÉS

Az esetelemzés írásos formája a történelmi, illetve társadalomismereti források, illetve dokumentumok elemzéséhez hasonlítható.

Az esetelemzés során a vizsgázók a mindennapi élet konkrét vagy modellezett élethelyzeteit dolgozzák fel megadott szempontok alapján. A feladatok forrása lehet tankönyv, példatár, szöveggyûjtemény, napihír, történelmi esemény, irodalmi alkotás, film, az iskolai vagy lakóhelyi közösség életének eseményei. A feladat az eset rövid leírásán kívül kérdéseket tartalmaz, amelyek jelzik az elemzés fõbb szempontjait és megkívánt irányát.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg. A tételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekérdezni csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítõ kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési idõbe belefér.)

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A tételsornak legalább 20, ezen belül témakörönként legalább 2 tételt kell tartalmaznia.

A tétel jellemzõi

A tétel egy rövid forráshoz vagy idézethez kapcsolódó, tágabb téma kifejtése.

Értékelés

A felelet 75 ponttal értékelhetõ. A központi értékelési útmutató rögzíti az egyes tételek kifejtésének elvárt összetevõit és az ezekre adható, a 75 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat.”

[TERMÉSZETTUDOMÁNY]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A Természettudomány csak középszinten választható vizsgatárgy.

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 120 perc	Szóbeli vizsga 15 perc
7–9 összetett feladatból álló feladatsor	Egy téma kifejtése megadott szempontok szerint Egy gyakorlati probléma megoldása
75 pont	75 pont

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

Vizsgázónként szükséges segédeszköz: függvénytáblázat, középiskolai földrajzi atlasz és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép.

Tartalmi szerkezet

A feladatsor a biológia, a fizika, a kémia és a természetföldrajz tantárgyak ismeretkörébõl tartalmaz kérdéseket, ezek aránya közelítõleg azonos.

A feladatsor jellemzõi

A kérdések kb. 50%-a fõként ismeretfölidézésre, szövegértésre, grafikonértelmezésre irányul.

A feladatok másik fele az ismeretek összekapcsolására, alkalmazására, mélyebb értelmezésére, kritikájára, ellenõrzésére, új szempont szerinti rendszerezésére vagy megjelenítésére (pl. grafikonkészítés) vonatkozhat. Ezek között szerepelhetnek véleményalkotást váró feladatok is.

Értékelés

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

A véleményalkotást igénylõ feladatoknál a vélemény megfogalmazásának módja mellett az alátámasztás, indoklás tartalmi része értékelhetõ, maga a vélemény nem.

Az egyes tantárgyakkal kapcsolatos feladatok pontszámai közelítõleg azonosak.

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik.

Vizsgázónként szükséges segédeszközök: függvénytáblázat, középiskolai földrajzi atlasz és szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép.

A jelölt vázlatot készíthet, és azt használhatja (amennyiben a feladat ezt megköveteli, a vázlat készítése szükséges is).

A vizsgáztatónak lehetõvé kell tennie, hogy a vizsgázó gondolatmenetét önállóan fejtse ki, majd – amennyiben a feladat ez – álláspontját is megfogalmazza és megvédje.

A tételsor jellemzõi

A tételsornak legalább 20 tételbõl kell állnia. A tételsor a vizsgakövetelményeknek megfelelõen valamennyi természettudomány területérõl közelítõleg azonos arányban tartalmaz kérdéseket.

A tétel jellemzõi

A szóbeli tétel 2 altételbõl áll:

a) A kifejtõ kérdés valamely nagyobb, legalább két tudományágat (pl. biológia–kémia) érintõ témára vonatkozik. A téma megnevezése mellett a tétel szövegének a kifejtést segítõ szempontokat is tartalmaznia kell.
b) Problémamegoldást igénylõ feladat. Valamely konkrét, gyakorlati vagy etikai kérdést is érintõ feladat megoldása, mely szintén több területet érint. A szükséges adatokat, ismereteket a feladathoz mellékelt szöveg, grafikon, táblázat, fotó vagy más információhordozó tartalmazza. Amennyiben a problémafeladat megoldásához számolás szükséges, az csak egyszerû, 1–2 perc alatt megoldható mûveleteket igényelhet.

A két altétel között jelentõs tartalmi átfedés nem lehet (a probléma tehát nem vonatkozhat az a) altételben kifejtett témára).

Értékelés

A szóbeli vizsga értékelését jelentõ pontszámot legalább két jelen levõ szaktanár megegyezéssel adja.

Az a) altételre 40, a b) altételre 35 pont adható.

Az a) altétel értékelésénél 30 pont adható a tartalomra, 10 pont pedig a felelet felépítésére és a kifejtés önállóságára az alábbi szempontok szerint:

- a felelet mennyire alkot összefüggõ, logikus egészet;
- tartalmaz-e a témához nem tartozó részeket;
- mennyire önálló a tétel kifejtése (azaz szükség van-e és milyen mértékben, mennyire lényeges részeknél segítõ, illetve kiegészítõ kérdésekre).

A tételsor összeállításakor röviden rögzíteni kell az egyes altételek kifejtésének elvárt összetevõit és az a) altétel tartalmára adható 30 pont, illetve a b) altételre adható 35 pont felosztásával kialakított maximális részpontszámokat.”

[ANGOL CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ]

"II. A vizsga leírása

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû tantárgyi érettségi szóbeli vizsga.

A vizsgán a jelölt tételt húz. A tételeket, illetve a tételsort központi útmutató alapján az intézményben tanító szaktanár, illetve szakmai közösség állítja össze. A szóbeli feleletet az útmutató segítségével a vizsgáztató szaktanár értékeli. Az elérhetõ maximális pontszám 50.

A vizsgán elért pontszámot a vizsgáztató tanár az értékelõ lapon rögzíti.

A szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet idõtartama 15 perc.

A felkészüléshez a középiskolai célnyelvi, illetve ennek hiányában magyar földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvû nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható.

Az egyes résztételekhez kapcsolódó esetleges mellékletekrõl, szemelvényekrõl a tételsort összeállító szaktanár gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tétel két résztételbõl áll.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy

- a tételek elsõ (a) kérdése a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenõrizze, és a jelölt feladata a téma önálló kifejtése legyen;
- a második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat, stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása legyen rövid, önálló elemzés formájában;
- amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggõ szöveg, az ne haladja meg a 25 sort;
- a két részfeladat között tartalmi átfedés nem lehet;
- a tételek összeállításánál figyelembe kell venni, hogy a felelet teljes idõtartamának megoszlása az a) és b) tétel között 2/3-1/3 arányú lehet;
- a tételek száma tanulócsoportonként legalább 20 legyen;
- a tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek.

A jelöltek a tételek pontos megfogalmazását és a résztételek párosítását a vizsga ideje elõtt nem ismerhetik meg. A vizsgán a jelöltnek mindkét résztételt meg kell oldania, de tetszõleges sorrendben válaszolhat az egyes résztételekre.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ (a két résztételre összesen legalább 30 perc) alatt a tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet. A szóbeli feleletnél a jelölt használhatja a térképeket, a második tételhez tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat is.

A jelöltnek folyamatosan, logikusan felépítve és a szaknyelv megfelelõ használatával önállóan kell felelnie. A szaktanár beletekinthet a jelölt vázlatába, de csak a legszükségesebb esetben szakíthatja félbe a vizsgázót, tehet fel segítõ, irányító kérdéseket.

Értékelés

A szóbeli vizsgán a jelölt feleletét a szaktanár pontskála segítségével értékeli. A feleletre adható maximális pontszám 50, amelybõl az elsõ résztétel megoldására maximum 30, a másodikéra maximum 20 pont adható.

Ezen belül az elsõ tétel esetében maximum 20 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, 5 pontot a logikus felépítéséért, és 5 pontot a megfelelõ (szak)szókincs használatáért.

A második tétel esetében maximum 15 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, és 5 pontot a megfelelõ (szak)szókincs használatáért.

Értékelõlap a középszintû érettségi vizsgához

A vizsgázó neve	Szóbeli vizsga 1. résztétel				Szóbeli vizsga 2. résztétel			A szóbeli vizsgán elért pontszám (max.: 50)	Érdemjegy
	Tartalom (max.: 20)	Felépítés (max: 5)	(Szak) szókincs (max.: 5)	A résztétel összpontszáma (max.: 30)	Tartalom (max.: 15)	(Szak) szókincs (max.: 5)	A résztétel összpontszáma (max.: 20)		

AZ EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû tantárgyi érettségi írásbeli és szóbeli vizsgából áll. Az írásbeli vizsga során a vizsgázónak egy központilag meghatározott feladatot kell megoldania. Az írásbeli vizsgán nyújtott teljesítmény értékelése központi javítási és pontozási útmutató alapján történik. A szóbeli vizsgán a jelölt tételt húz. A tételeket, illetve a tételsort az útmutatónak megfelelõen a vizsgaközpont állítja össze. A szóbeli feleletet az útmutató segítségével a vizsgaközpont által megbízott vizsgáztató szaktanár értékeli.

Az emelt szintû vizsgán nyújtott teljesítményt a két vizsgarészre kapott pontszámok összege határozza meg. Az összpontszám érdemjegyre történõ átváltása a központilag meghatározott táblázat alapján történik. Az elérhetõ maximális pontszám 150, ami az írásbeli és a szóbeli teljesítmény összege.

Az egyes részvizsgákon elért pontszámot a vizsgáztató tanár az értékelõ lapon rögzíti és összesíti.

Az írásbeli vizsga

A központilag összeállított írásbeli vizsga feladatának megoldására 180 perc áll a jelölt rendelkezésére. Az írásbeli feladathoz bármilyen egynyelvû és kétnyelvû nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható. Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, pl. adatokra, szemelvényekre van szükség, azt a feladatnak tartalmaznia kell.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsgán a jelöltnek 450-500 szó terjedelmû esszé jellegû fogalmazást kell írnia. A vizsgán három megadott cím közül kell egyet választani, melyeknek a következõ témaköröket kell lefedniük:

1. célnyelvi irodalom vagy mûvészet
2. célnyelvi országok történelme, társadalmi, gazdasági vagy politikai élete
3. általános, összehasonlító jellegû civilizációs téma.

(Az egyes nyelvek esetében a célnyelvi országok körét a részletes vizsgaleírás tartalmazza)

Az írásbeli részre maximum 80 pont adható a következõ megoszlásban:

- tartalom: 50 pont;
- logikus felépítés, forma, stílus, illetve a megfelelõ szókincs használata: 30 pont. Ez utóbbi pontszámot kell csökkenteni a javítási útmutató alapján, ha a dolgozatban súlyos, értelemzavaró nyelvi hibák találhatók.

Értékelés

A feladatok javítása központilag összeállított javítási útmutató alapján történik.

A vizsgadolgozatok értékelését a vizsgaközpont szervezésében, a jelölt iskolájától független, külsõ értékelõ végzi.

A szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga tételsorát a vizsgaleírásnak megfelelõen a vizsgaközpont a szakirányú felsõoktatási intézmények képviselõivel egyeztetve központilag állítja össze.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet idõtartama 20 perc.

A felkészüléshez a középiskolai célnyelvi, illetve ennek hiányában magyar földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvû nyelvi szótár használható.

Az egyes résztételekhez kapcsolódó esetleges mellékletekrõl, szemelvényekrõl a tételsort összeállító vizsgaközpont gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tétel két résztételbõl áll.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy

- a tételek elsõ (a) kérdése a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenõrizze, és a jelölt feladata a téma önálló kifejtése legyen;
- a második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat, stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása legyen rövid, önálló elemzés formájában;
- a két részfeladat között tartalmi átfedés nem lehet;
- a tételek összeállításánál figyelembe kell venni, hogy a felelet teljes idõtartamának megoszlása az a) és b) tétel között 2/3-1/3 arányú lehet;
- a tételek száma tanulócsoportonként legalább 20 legyen;
- a tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek.

A jelöltek a tételek pontos megfogalmazását és a résztételek párosítását a vizsga ideje elõtt nem ismerhetik meg. A szóbeli tételek alapjául szolgáló témaköröket azonban az emelt szintû vizsgát megelõzõ tanév végéig meg kell ismerniük a jelentkezõknek. A vizsgakövetelmények leírásában a sorszám oszlopban szereplõ számok az egyes témaköröket jelzik.

A vizsgán a jelöltnek mindkét résztételt meg kell oldania, de tetszõleges sorrendben válaszolhat az egyes résztételekre.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ (a két résztételre összesen legalább 30 perc) alatt a tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet. A szóbeli feleletnél a jelölt használhatja a rendelkezésre álló segédeszközöket, a második tételhez tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat is.

A jelöltnek folyamatosan, logikusan felépítve gazdag (szak)szókincs megfelelõ használatával, választékos stílusban, önállóan kell felelnie. A szaktanár beletekinthet a jelölt vázlatába, de csak a legszükségesebb esetben szakíthatja félbe a vizsgázót, tehet fel segítõ, irányító kérdéseket.

A második feladat egy autentikus dokumentum önálló elemzésére épülõ beszélgetés a jelölt és a vizsgáztató között.

Értékelés

A szóbeli vizsgán a jelölt feleletét a vizsgáztató tanár pontskála segítségével értékeli. A feleletre adható maximális pontszám 70, amelybõl az elsõ résztétel megoldására maximum 45, a másodikéra maximum 25 pont adható.

Ezen belül az elsõ tétel esetében maximum 30 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, 5 pontot a logikus felépítéséért, és 10 pontot a megfelelõ (szak)szókincsért és a választékos nyelvhasználatért.

A második tétel esetében maximum 15 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért (szempontjai: jártasság az adott témakörben és önálló véleményalkotás, elemzõkészség), és 10 pontot a megfelelõ (szak)szókincsért és a választékos nyelvhasználatért.

Értékelõlap az emelt szintû érettségi vizsgához

A vizsgázó neve	***Írásbeli vizsgán elért pontszám (maximális pont: 80)***	**I. cikkely Szóbeli vizsga 1. résztétel**				**II. cikkely Szóbeli vizsga 2. résztétel**			***A szóbeli vizsgán elért pontszám (max.: 70)***	***Érdemjegy***
		Tartalom (max.: 30)	Felépítés (max: 5)	(Szak)szókincs választékos nyelvhasználat (max.: 10)	**A résztétel összpontszáma (max.: 45)**	Tartalom, önálló véleményalkotás, elemzõkészség, jártasság(max.: 15)	(Szak)szókincs, választékos nyelvhasználat (max.: 10)	**A résztétel összpontszáma (max.: 25)**		

”

[FRANCIA CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ]

"II. A vizsga leírása

A KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû tantárgyi érettségi szóbeli vizsga.

A vizsgán a jelölt tételt húz. A tételeket, illetve a tételsort központi útmutató alapján az intézményben tanító szaktanár, illetve szakmai közösség állítja össze. A szóbeli feleletet az útmutató segítségével a vizsgáztató szaktanár értékeli. Az elérhetõ maximális pontszám 50.

A vizsgán elért pontszámot a vizsgáztató tanár az értékelõ lapon rögzíti

A szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet idõtartama 15 perc.

A felkészüléshez a középiskolai célnyelvi, illetve ennek hiányában magyar földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvû nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható.

Az egyes résztételekhez kapcsolódó esetleges mellékletekrõl, szemelvényekrõl a tételsort összeállító szaktanár gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tétel két résztételbõl áll.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy

– a tételek elsõ (a) kérdése a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenõrizze, és a jelölt feladata a téma önálló kifejtése legyen;

– a második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat, stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása legyen rövid, önálló elemzés formájában;

– amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggõ szöveg, az ne haladja meg a 25 sort;

– a két részfeladat között tartalmi átfedés nem lehet;

– a tételek összeállításánál figyelembe kell venni, hogy a felelet teljes idõtartamának megoszlása az a) és b) tétel között 2/3-1/3 arányú lehet;

– a tételek száma tanulócsoportonként legalább 20 legyen;

– a tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek.

A jelöltek a tételek pontos megfogalmazását és a résztételek párosítását a vizsga ideje elõtt nem ismerhetik meg. A vizsgán a jelöltnek mindkét résztételt meg kell oldania, de tetszõleges sorrendben válaszolhat az egyes résztételekre.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ (a két résztételre összesen legalább 30 perc) alatt a tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet. A szóbeli feleletnél a jelölt használhatja a térképeket, a második tételhez tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat is.

A jelöltnek folyamatosan, logikusan felépítve és a szaknyelv megfelelõ használatával önállóan kell felelnie. A szaktanár beletekinthet a jelölt vázlatába, de csak a legszükségesebb esetben szakíthatja félbe a vizsgázót, tehet fel segítõ, irányító kérdéseket.

Értékelés

A szóbeli vizsgán a jelölt feleletét a szaktanár pontskála segítségével értékeli. A feleletre adható maximális pontszám 50, amelybõl az elsõ résztétel megoldására maximum 30, a másodikéra maximum 20 pont adható.

Ezen belül az elsõ tétel esetében maximum 20 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, 5 pontot a logikus felépítéséért, és 5 pontot a megfelelõ (szak)szókincs használatáért.

A második tétel esetében maximum 15 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, és 5 pontot a megfelelõ (szak)szókincs használatáért.

Értékelõlap a középszintû érettségi vizsgához

A vizsgázó neve	Szóbeli vizsga 1. résztétel				Szóbeli vizsga 2. résztétel			A szóbeli vizsgán elért pontszám (max.: 50)	Érdem-jegy
	Tartalom (max.: 20)	Felépítés (max: 5)	(Szak) szókincs (max.: 5)	A résztétel összpont-száma (max.: 30)	Tartalom (max.: 15)	(Szak) szókincs (max.: 5)	A résztétel összpont-száma (max.: 20)		

AZ EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû tantárgyi érettségi írásbeli és szóbeli vizsgából áll. Az írásbeli vizsga során a vizsgázónak egy központilag meghatározott feladatot kell megoldania. Az írásbeli vizsgán nyújtott teljesítmény értékelése központi javítási és pontozási útmutató alapján történik. A szóbeli vizsgán a jelölt tételt húz. A tételeket, illetve a tételsort az útmutatónak megfelelõen a vizsgaközpont állítja össze. A szóbeli feleletet az útmutató segítségével a vizsgaközpont által megbízott vizsgáztató szaktanár értékeli.

Az emelt szintû vizsgán nyújtott teljesítményt a két vizsgarészre kapott pontszámok összege határozza meg. Az összpontszám érdemjegyre történõ átváltása a központilag meghatározott táblázat alapján történik. Az elérhetõ maximális pontszám 150, ami az írásbeli és a szóbeli teljesítmény összege.

Az egyes részvizsgákon elért pontszámot a vizsgáztató tanár az értékelõ lapon rögzíti és összesíti.

Az írásbeli vizsga

A központilag összeállított írásbeli vizsga feladatának megoldására 180 perc áll a jelölt rendelkezésére. Az írásbeli feladathoz bármilyen egynyelvû és kétnyelvû nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható. Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, pl. adatokra, szemelvényekre van szükség, azt a feladatnak tartalmaznia kell.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsgán a jelöltnek 450-500 szó terjedelmû esszé jellegû fogalmazást kell írnia. A vizsgán három megadott cím közül kell egyet választani, melyeknek a következõ témaköröket kell lefedniük:

1. célnyelvi irodalom vagy mûvészet
2. célnyelvi országok történelme, társadalmi, gazdasági vagy politikai élete
3. általános, összehasonlító jellegû civilizációs téma.

(Az egyes nyelvek esetében a célnyelvi országok körét a részletes vizsgaleírás tartalmazza)

Az írásbeli részre maximum 80 pont adható a következõ megoszlásban:

- tartalom: 50 pont;
- logikus felépítés, forma, stílus, illetve a megfelelõ szókincs használata: 30 pont. Ez utóbbi pontszámot kell csökkenteni a javítási útmutató alapján, ha a dolgozatban súlyos, értelemzavaró nyelvi hibák találhatók.

Értékelés

A feladatok javítása központilag összeállított javítási útmutató alapján történik.

A vizsgadolgozatok értékelését a vizsgaközpont szervezésében, a jelölt iskolájától független, külsõ értékelõ végzi.

A szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga tételsorát a vizsgaleírásnak megfelelõen a vizsgaközpont a szakirányú felsõoktatási intézmények képviselõivel egyeztetve központilag állítja össze.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet idõtartama 20 perc.

A felkészüléshez a középiskolai célnyelvi, illetve ennek hiányában magyar) földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvû nyelvi szótár használható.

Az egyes résztételekhez kapcsolódó esetleges mellékletekrõl, szemelvényekrõl a tételsort összeállító vizsgaközpont gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tétel két résztételbõl áll.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy

– a tételek elsõ (a) kérdése a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenõrizze, és a jelölt feladata a téma önálló kifejtése legyen;

– a második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat, stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása legyen rövid, önálló elemzés formájában;

– a két részfeladat között tartalmi átfedés nem lehet;

– a tételek összeállításánál figyelembe kell venni, hogy a felelet teljes idõtartamának megoszlása az a) és b) tétel között 2/3-1/3 arányú lehet;

– a tételek száma tanulócsoportonként legalább 20 legyen;

– a tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek.

A jelöltek a tételek pontos megfogalmazását és a résztételek párosítását a vizsga ideje elõtt nem ismerhetik meg. A szóbeli tételek alapjául szolgáló témaköröket azonban az emelt szintû vizsgát megelõzõ tanév végéig meg kell ismerniük a jelentkezõknek.

A vizsgán a jelöltnek mindkét résztételt meg kell oldania, de tetszõleges sorrendben válaszolhat az egyes résztételekre.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ (a két résztételre összesen legalább 30 perc) alatt a tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet. A szóbeli feleletnél a jelölt használhatja a rendelkezésre álló segédeszközöket, a második tételhez tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat is.

A jelöltnek folyamatosan, logikusan felépítve gazdag (szak)szókincs megfelelõ használatával, választékos stílusban, önállóan kell felelnie. A szaktanár beletekinthet a jelölt vázlatába, de csak a legszükségesebb esetben szakíthatja félbe a vizsgázót, tehet fel segítõ, irányító kérdéseket.

A második feladat egy autentikus dokumentum önálló elemzésére épülõ beszélgetés a jelölt és a vizsgáztató között.

Értékelés

A szóbeli vizsgán a jelölt feleletét a vizsgáztató tanár pontskála segítségével értékeli. A feleletre adható maximális pontszám 70, amelybõl az elsõ résztétel megoldására maximum 45, a másodikéra maximum 25 pont adható.

Ezen belül az elsõ tétel esetében maximum 30 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, 5 pontot a logikus felépítéséért, és 10 pontot a megfelelõ (szak)szókincsért és a választékos nyelvhasználatért.

A második tétel esetében maximum 15 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért (szempontjai: jártasság az adott témakörben és önálló véleményalkotás, elemzõkészség), és 10 pontot a megfelelõ (szak)szókincsért és a választékos nyelvhasználatért.

Értékelõlap az emelt szintû érettségi vizsgához

A vizsgázó neve	***Írásbeli vizsgán elért pont-szám (maximális pont: 80)***	**Szóbeli vizsga 1. résztétel**				**Szóbeli vizsga 2. résztétel**			***A szóbeli vizsgán elért pontszám (max.: 70)***	***Érdem-jegy***
		Tartalom (max.: 30)	Felépítés (max: 5)	(Szak)szókincs választékos nyelvhasználat (max.: 10)	**A résztétel összpontszáma (max.: 45)**	Tartalom, önálló véleményalkotás, elemzõkészség, jártasság(max.: 15)	(Szak)szókincs, választékos nyelvhasználat (max.: 10)	**A résztétel összpontszáma (max.: 25)**		

“

[NÉMET CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ]

“II. A vizsga leírása

A KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû tantárgyi érettségi szóbeli vizsga.

A vizsgán a jelölt tételt húz. A tételeket, illetve a tételsort központi útmutató alapján az intézményben tanító szaktanár, illetve szakmai közösség állítja össze. A szóbeli feleletet az útmutató segítségével a vizsgáztató szaktanár értékeli. Az elérhetõ maximális pontszám 50.

A vizsgán elért pontszámot a vizsgáztató tanár az értékelõ lapon rögzíti.

A szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet idõtartama 15 perc.

A felkészüléshez a középiskolai célnyelvi, illetve ennek hiányában magyar földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvû nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható.

Az egyes résztételekhez kapcsolódó esetleges mellékletekrõl, szemelvényekrõl a tételsort összeállító szaktanár gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tétel két résztételbõl áll.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy

– a tételek elsõ (a) kérdése a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenõrizze, és a jelölt feladata a téma önálló kifejtése legyen;

– a második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat, stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása legyen rövid, önálló elemzés formájában;

– amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggõ szöveg, az ne haladja meg a 25 sort;

– a két részfeladat között tartalmi átfedés nem lehet;

– a tételek összeállításánál figyelembe kell venni, hogy a felelet teljes idõtartamának megoszlása az a) és b) tétel között 2/3-1/3 arányú lehet;

– a tételek száma tanulócsoportonként legalább 20 legyen;

– a tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek.

A jelöltek a tételek pontos megfogalmazását és a résztételek párosítását a vizsga ideje elõtt nem ismerhetik meg. A vizsgán a jelöltnek mindkét résztételt meg kell oldania, de tetszõleges sorrendben válaszolhat az egyes résztételekre.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ (a két résztételre összesen legalább 30 perc) alatt a tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet. A szóbeli feleletnél a jelölt használhatja a térképeket, a második tételhez tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat is.

A jelöltnek folyamatosan, logikusan felépítve és a szaknyelv megfelelõ használatával önállóan kell felelnie. A szaktanár beletekinthet a jelölt vázlatába, de csak a legszükségesebb esetben szakíthatja félbe a vizsgázót, tehet fel segítõ, irányító kérdéseket.

Értékelés

A szóbeli vizsgán a jelölt feleletét a szaktanár pontskála segítségével értékeli. A feleletre adható maximális pontszám 50, amelybõl az elsõ résztétel megoldására maximum 30, a másodikéra maximum 20 pont adható.

Ezen belül az elsõ tétel esetében maximum 20 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, 5 pontot a logikus felépítéséért, és 5 pontot a megfelelõ (szak)szókincs használatáért.

A második tétel esetében maximum 15 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, és 5 pontot a megfelelõ (szak)szókincs használatáért.

Értékelõlap a középszintû érettségi vizsgához

A vizsgázó neve	Szóbeli vizsga 1. résztétel				Szóbeli vizsga 2. résztétel			A szóbeli vizsgán elért pontszám (max.: 50)	Érdem-jegy
	Tartalom (max.: 20)	Felépítés (max: 5)	(Szak) szókincs (max.: 5)	A résztétel összpont-száma (max.: 30)	Tartalom (max.: 15)	(Szak) szókincs (max.: 5)	A résztétel összpont-száma (max.: 20)		

AZ EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû tantárgyi érettségi írásbeli és szóbeli vizsgából áll. Az írásbeli vizsga során a vizsgázónak egy központilag meghatározott feladatot kell megoldania. Az írásbeli vizsgán nyújtott teljesítmény értékelése központi javítási és pontozási útmutató alapján történik. A szóbeli vizsgán a jelölt tételt húz. A tételeket, illetve a tételsort az útmutatónak megfelelõen a vizsgaközpont állítja össze. A szóbeli feleletet az útmutató segítségével a vizsgaközpont által megbízott vizsgáztató szaktanár értékeli.

Az emelt szintû vizsgán nyújtott teljesítményt a két vizsgarészre kapott pontszámok összege határozza meg. Az összpontszám érdemjegyre történõ átváltása a központilag meghatározott táblázat alapján történik. Az elérhetõ maximális pontszám 150, ami az írásbeli és a szóbeli teljesítmény összege.

Az egyes részvizsgákon elért pontszámot a vizsgáztató tanár az értékelõ lapon rögzíti és összesíti.

Az írásbeli vizsga

A központilag összeállított írásbeli vizsga feladatának megoldására 180 perc áll a jelölt rendelkezésére. Az írásbeli feladathoz bármilyen egynyelvû és kétnyelvû nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható. Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, pl. adatokra, szemelvényekre van szükség, azt a feladatnak tartalmaznia kell.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsgán a jelöltnek 450-500 szó terjedelmû esszé jellegû fogalmazást kell írnia. A vizsgán három megadott cím közül kell egyet választani, melyeknek a következõ témaköröket kell lefedniük:

1. célnyelvi irodalom vagy mûvészet;
2. célnyelvi országok történelme, társadalmi, gazdasági vagy politikai élete;
3. általános, összehasonlító jellegû civilizációs téma.

(Az egyes nyelvek esetében a célnyelvi országok körét a részletes vizsgaleírás tartalmazza.)

Az írásbeli részre maximum 80 pont adható a következõ megoszlásban:

– tartalom: 50 pont;
– logikus felépítés, forma, stílus, illetve a megfelelõ szókincs használata: 30 pont. Ez utóbbi pontszámot kell csökkenteni a javítási útmutató alapján, ha a dolgozatban súlyos, értelemzavaró nyelvi hibák találhatók.

Értékelés

A feladatok javítása központilag összeállított javítási útmutató alapján történik.

A vizsgadolgozatok értékelését a vizsgaközpont szervezésében, a jelölt iskolájától független, külsõ értékelõ végzi.

A szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga tételsorát a vizsgaleírásnak megfelelõen a vizsgaközpont a szakirányú felsõoktatási intézmények képviselõivel egyeztetve központilag állítja össze.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet idõtartama 20 perc.

A felkészüléshez a középiskolai célnyelvi, illetve ennek hiányában magyar földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvû nyelvi szótár használható.

Az egyes résztételekhez kapcsolódó esetleges mellékletekrõl, szemelvényekrõl a tételsort összeállító vizsgaközpont gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tétel két résztételbõl áll.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy

– a tételek elsõ (a) kérdése a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenõrizze, és a jelölt feladata a téma önálló kifejtése legyen;

– a második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat, stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása legyen rövid, önálló elemzés formájában;

– a két részfeladat között tartalmi átfedés nem lehet;

– a tételek összeállításánál figyelembe kell venni, hogy a felelet teljes idõtartamának megoszlása az a) és b) tétel között 2/3–1/3 arányú lehet;

– a tételek száma tanulócsoportonként legalább 20 legyen;

– a tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek.

A jelöltek a tételek pontos megfogalmazását és a résztételek párosítását a vizsga ideje elõtt nem ismerhetik meg. A szóbeli tételek alapjául szolgáló témaköröket azonban az emelt szintû vizsgát megelõzõ tanév végéig meg kell ismerniük a jelentkezõknek.

A vizsgán a jelöltnek mindkét résztételt meg kell oldania, de tetszõleges sorrendben válaszolhat az egyes résztételekre.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ (a két résztételre összesen legalább 30 perc) alatt a tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet. A szóbeli feleletnél a jelölt használhatja a rendelkezésre álló segédeszközöket, a második tételhez tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat is.

A jelöltnek folyamatosan, logikusan felépítve gazdag (szak)szókincs megfelelõ használatával, választékos stílusban, önállóan kell felelnie. A szaktanár beletekinthet a jelölt vázlatába, de csak a legszükségesebb esetben szakíthatja félbe a vizsgázót, tehet fel segítõ, irányító kérdéseket.

A második feladat egy autentikus dokumentum önálló elemzésére épülõ beszélgetés a jelölt és a vizsgáztató között.

Értékelés

A szóbeli vizsgán a jelölt feleletét a vizsgáztató tanár pontskála segítségével értékeli. A feleletre adható maximális pontszám 70, amelybõl az elsõ résztétel megoldására maximum 45, a másodikéra maximum 25 pont adható.

Ezen belül az elsõ tétel esetében maximum 30 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, 5 pontot a logikus felépítéséért, és 10 pontot a megfelelõ (szak)szókincsért és a választékos nyelvhasználatért.

A második tétel esetében maximum 15 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért (szempontjai: jártasság az adott témakörben és önálló véleményalkotás, elemzõkészség), és 10 pontot a megfelelõ (szak)szókincsért és a választékos nyelvhasználatért.

Értékelõlap az emelt szintû érettségi vizsgához

A vizsgázó neve	***Írásbeli vizsgán elért pontszám (maximális pont: 80)***	Szóbeli vizsga 1. résztétel				Szóbeli vizsga 2. résztétel			***A szóbeli vizsgán elért pontszám (max.: 70)***	***Érdemjegy***
		Tartalom (max.: 30)	Felépítés (max: 5)	(Szak)szókincs választékos nyelvhasználat (max.: 10)	**A résztétel összpontszáma (max.: 45)**	Tartalom, véleményalkotás, önálló elemzõkészség, jártasság(max.: 15)	(Szak)szókincs, választékos nyelvhasználat (max.: 10)	**A résztétel összpontszáma (max.: 25)**		

“

[OLASZ CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ]

"II. A vizsga leírása

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû tantárgyi érettségi szóbeli vizsga.

A vizsgán a jelölt tételt húz. A tételeket, illetve a tételsort központi útmutató alapján az intézményben tanító szaktanár, illetve szakmai közösség állítja össze. A szóbeli feleletet az útmutató segítségével a vizsgáztató szaktanár értékeli. Az elérhetõ maximális pontszám 50.

A vizsgán elért pontszámot a vizsgáztató tanár az értékelõ lapon rögzíti

A szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet idõtartama 15 perc.

A felkészüléshez a középiskolai célnyelvi, illetve ennek hiányában magyar földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvû nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható.

Az egyes résztételekhez kapcsolódó esetleges mellékletekrõl, szemelvényekrõl a tételsort összeállító szaktanár gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tétel két résztételbõl áll.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy

– a tételek elsõ (a) kérdése a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenõrizze, és a jelölt feladata a téma önálló kifejtése legyen;

– a második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat, stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása legyen rövid, önálló elemzés formájában;

– amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggõ szöveg, az ne haladja meg a 25 sort;

– a két részfeladat között tartalmi átfedés nem lehet;

– a tételek összeállításánál figyelembe kell venni, hogy a felelet teljes idõtartamának megoszlása az a) és b) tétel között 2/3–1/3 arányú lehet;

– a tételek száma tanulócsoportonként legalább 20 legyen;

– a tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek.

A jelöltek a tételek pontos megfogalmazását és a résztételek párosítását a vizsga ideje elõtt nem ismerhetik meg. A vizsgán a jelöltnek mindkét résztételt meg kell oldania, de tetszõleges sorrendben válaszolhat az egyes résztételekre.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ (a két résztételre összesen legalább 30 perc) alatt a tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet. A szóbeli feleletnél a jelölt használhatja a térképeket, a második tételhez tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat is.

A jelöltnek folyamatosan, logikusan felépítve és a szaknyelv megfelelõ használatával önállóan kell felelnie. A szaktanár beletekinthet a jelölt vázlatába, de csak a legszükségesebb esetben szakíthatja félbe a vizsgázót, tehet fel segítõ, irányító kérdéseket.

Értékelés

A szóbeli vizsgán a jelölt feleletét a szaktanár pontskála segítségével értékeli. A feleletre adható maximális pontszám 50, amelybõl az elsõ résztétel megoldására maximum 30, a másodikéra maximum 20 pont adható.

Ezen belül az elsõ tétel esetében maximum 20 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, 5 pontot a logikus felépítéséért, és 5 pontot a megfelelõ (szak)szókincs használatáért.

A második tétel esetében maximum 15 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, és 5 pontot a megfelelõ (szak)szókincs használatáért.

Értékelõlap a középszintû érettségi vizsgához

A vizsgázó neve	Szóbeli vizsga 1. résztétel				Szóbeli vizsga 2. résztétel			A szóbeli vizsgán elért pontszám (max.: 50)	Érdem-jegy
	Tartalom (max.: 20)	Felépítés (max: 5)	(Szak) szókincs (max.: 5)	A résztétel összpont-száma (max.: 30)	Tartalom (max.: 15)	(Szak) szókincs (max.: 5)	A résztétel összpont-száma (max.: 20)		

AZ EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû tantárgyi érettségi írásbeli és szóbeli vizsgából áll. Az írásbeli vizsga során a vizsgázónak egy központilag meghatározott feladatot kell megoldania. Az írásbeli vizsgán nyújtott teljesítmény értékelése központi javítási és pontozási útmutató alapján történik. A szóbeli vizsgán a jelölt tételt húz. A tételeket, illetve a tételsort az útmutatónak megfelelõen a vizsgaközpont állítja össze. A szóbeli feleletet az útmutató segítségével a vizsgaközpont által megbízott vizsgáztató szaktanár értékeli.

Az emelt szintû vizsgán nyújtott teljesítményt a két vizsgarészre kapott pontszámok összege határozza meg. Az összpontszám érdemjegyre történõ átváltása a központilag meghatározott táblázat alapján történik. Az elérhetõ maximális pontszám 150, ami az írásbeli és a szóbeli teljesítmény összege.

Az egyes részvizsgákon elért pontszámot a vizsgáztató tanár az értékelõ lapon rögzíti és összesíti.

Az írásbeli vizsga

A központilag összeállított írásbeli vizsga feladatának megoldására 180 perc áll a jelölt rendelkezésére. Az írásbeli feladathoz bármilyen egynyelvû és kétnyelvû nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható. Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, pl. adatokra, szemelvényekre van szükség, azt a feladatnak tartalmaznia kell.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsgán a jelöltnek 450-500 szó terjedelmû esszé jellegû fogalmazást kell írnia. A vizsgán három megadott cím közül kell egyet választani, melyeknek a következõ témaköröket kell lefedniük:

1. célnyelvi irodalom vagy mûvészet;
2. célnyelvi országok történelme, társadalmi, gazdasági vagy politikai élete;
3. általános, összehasonlító jellegû civilizációs téma.

(Az egyes nyelvek esetében a célnyelvi országok körét a részletes vizsgaleírás tartalmazza)

Az írásbeli részre maximum 80 pont adható a következõ megoszlásban:

– tartalom: 50 pont;
– logikus felépítés, forma, stílus, illetve a megfelelõ szókincs használata: 30 pont. Ez utóbbi pontszámot kell csökkenteni a javítási útmutató alapján, ha a dolgozatban súlyos, értelemzavaró nyelvi hibák találhatók.

Értékelés

A feladatok javítása központilag összeállított javítási útmutató alapján történik.

A vizsgadolgozatok értékelését a vizsgaközpont szervezésében, a jelölt iskolájától független, külsõ értékelõ végzi.

A szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga tételsorát a vizsgaleírásnak megfelelõen a vizsgaközpont a szakirányú felsõoktatási intézmények képviselõivel egyeztetve központilag állítja össze.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet idõtartama 20 perc.

A felkészüléshez a középiskolai célnyelvi, illetve ennek hiányában magyar földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvû nyelvi szótár használható.

Az egyes résztételekhez kapcsolódó esetleges mellékletekrõl, szemelvényekrõl a tételsort összeállító vizsgaközpont gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tétel két résztételbõl áll.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy

– a tételek elsõ (a) kérdése a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenõrizze, és a jelölt feladata a téma önálló kifejtése legyen;

– a második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat, stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása legyen rövid, önálló elemzés formájában;

– a két részfeladat között tartalmi átfedés nem lehet;

– a tételek összeállításánál figyelembe kell venni, hogy a felelet teljes idõtartamának megoszlása az a) és b) tétel között 2/3-1/3 arányú lehet;

– a tételek száma tanulócsoportonként legalább 20 legyen;

– a tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek.

A jelöltek a tételek pontos megfogalmazását és a résztételek párosítását a vizsga ideje elõtt nem ismerhetik meg. A szóbeli tételek alapjául szolgáló témaköröket azonban az emelt szintû vizsgát megelõzõ tanév végéig meg kell ismerniük a jelentkezõknek.

A vizsgán a jelöltnek mindkét résztételt meg kell oldania, de tetszõleges sorrendben válaszolhat az egyes résztételekre.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ (a két résztételre összesen legalább 30 perc) alatt a tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet. A szóbeli feleletnél a jelölt használhatja a rendelkezésre álló segédeszközöket, a második tételhez tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat is.

A jelöltnek folyamatosan, logikusan felépítve gazdag (szak)szókincs megfelelõ használatával, választékos stílusban, önállóan kell felelnie. A szaktanár beletekinthet a jelölt vázlatába, de csak a legszükségesebb esetben szakíthatja félbe a vizsgázót, tehet fel segítõ, irányító kérdéseket.

A második feladat egy autentikus dokumentum önálló elemzésére épülõ beszélgetés a jelölt és a vizsgáztató között.

Értékelés

A szóbeli vizsgán a jelölt feleletét a vizsgáztató tanár pontskála segítségével értékeli. A feleletre adható maximális pontszám 70, amelybõl az elsõ résztétel megoldására maximum 45, a másodikéra maximum 25 pont adható.

Ezen belül az elsõ tétel esetében maximum 30 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, 5 pontot a logikus felépítéséért, és 10 pontot a megfelelõ (szak)szókincsért és a választékos nyelvhasználatért.

A második tétel esetében maximum 15 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért (szempontjai: jártasság az adott témakörben és önálló véleményalkotás, elemzõkészség), és 10 pontot a megfelelõ (szak)szókincsért és a választékos nyelvhasználatért.

Értékelõlap az emelt szintû érettségi vizsgához

A vizsgázó neve	***Írásbeli vizsgán elért pontszám (maximális pont: 80)***	**Szóbeli vizsga 1. résztétel**				**Szóbeli vizsga 2. résztétel**			***A szóbeli vizsgán elért pontszám (max.: 70)***	***Érdemjegy***
		Tartalom (max.: 30)	Felépítés (max: 5)	(Szak)szókincs választékos nyelvhasználat (max.: 10)	**A résztétel összpontszáma (max.: 45)**	Tartalom, önálló véleményalkotás, elemzõkészség, jártasság(max.: 15)	(Szak)szókincs, választékos nyelvhasználat (max.: 10)	**A résztétel összpontszáma (max.: 25)**		

“

[OROSZ CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ]

“II. A vizsga leírása

A KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû tantárgyi érettségi szóbeli vizsga.

A vizsgán a jelölt tételt húz. A tételeket, illetve a tételsort központi útmutató alapján az intézményben tanító szaktanár, illetve szakmai közösség állítja össze. A szóbeli feleletet az útmutató segítségével a vizsgáztató szaktanár értékeli. Az elérhetõ maximális pontszám 50.

A vizsgán elért pontszámot a vizsgáztató tanár az értékelõ lapon rögzíti.

A szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet idõtartama 15 perc.

A felkészüléshez a középiskolai célnyelvi, illetve ennek hiányában magyar földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvû nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható.

Az egyes résztételekhez kapcsolódó esetleges mellékletekrõl, szemelvényekrõl a tételsort összeállító szaktanár gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tétel két résztételbõl áll.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy

– a tételek elsõ (a) kérdése a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenõrizze, és a jelölt feladata a téma önálló kifejtése legyen;

– a második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat, stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása legyen rövid, önálló elemzés formájában;

– amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggõ szöveg, az ne haladja meg a 25 sort;

– a két részfeladat között tartalmi átfedés nem lehet;

– a tételek összeállításánál figyelembe kell venni, hogy a felelet teljes idõtartamának megoszlása az a) és b) tétel között 2/3-1/3 arányú lehet;

– a tételek száma tanulócsoportonként legalább 20 legyen;

– a tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek.

A jelöltek a tételek pontos megfogalmazását és a résztételek párosítását a vizsga ideje elõtt nem ismerhetik meg. A vizsgán a jelöltnek mindkét résztételt meg kell oldania, de tetszõleges sorrendben válaszolhat az egyes résztételekre.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ (a két résztételre összesen legalább 30 perc) alatt a tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet. A szóbeli feleletnél a jelölt használhatja a térképeket, a második tételhez tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat is.

A jelöltnek folyamatosan, logikusan felépítve és a szaknyelv megfelelõ használatával önállóan kell felelnie. A szaktanár beletekinthet a jelölt vázlatába, de csak a legszükségesebb esetben szakíthatja félbe a vizsgázót, tehet fel segítõ, irányító kérdéseket.

Értékelés

A szóbeli vizsgán a jelölt feleletét a szaktanár pontskála segítségével értékeli. A feleletre adható maximális pontszám 50, amelybõl az elsõ résztétel megoldására maximum 30, a másodikéra maximum 20 pont adható.

Ezen belül az elsõ tétel esetében maximum 20 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, 5 pontot a logikus felépítéséért, és 5 pontot a megfelelõ (szak)szókincs használatáért.

A második tétel esetében maximum 15 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, és 5 pontot a megfelelõ (szak)szókincs használatáért.

Értékelõlap a középszintû érettségi vizsgához

A vizsgázó neve	Szóbeli vizsga 1. résztétel				Szóbeli vizsga 2. résztétel			A szóbeli vizsgán elért pontszám (max.: 50)	Érdem-jegy
	Tartalom (max.: 20)	Felépítés (max: 5)	(Szak) szókincs (max.: 5)	A résztétel összpont-száma (max.: 30)	Tartalom (max.: 15)	(Szak) szókincs (max.: 5)	A résztétel összpont-száma (max.: 20)		

AZ EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû tantárgyi érettségi írásbeli és szóbeli vizsgából áll. Az írásbeli vizsga során a vizsgázónak egy központilag meghatározott feladatot kell megoldania. Az írásbeli vizsgán nyújtott teljesítmény értékelése központi javítási és pontozási útmutató alapján történik. A szóbeli vizsgán a jelölt tételt húz. A tételeket, illetve a tételsort az útmutatónak megfelelõen a vizsgaközpont állítja össze. A szóbeli feleletet az útmutató segítségével a vizsgaközpont által megbízott vizsgáztató szaktanár értékeli.

Az emelt szintû vizsgán nyújtott teljesítményt a két vizsgarészre kapott pontszámok összege határozza meg. Az összpontszám érdemjegyre történõ átváltása a központilag meghatározott táblázat alapján történik. Az elérhetõ maximális pontszám 150, ami az írásbeli és a szóbeli teljesítmény összege.

Az egyes részvizsgákon elért pontszámot a vizsgáztató tanár az értékelõ lapon rögzíti és összesíti.

Az írásbeli vizsga

A központilag összeállított írásbeli vizsga feladatának megoldására 180 perc áll a jelölt rendelkezésére. Az írásbeli feladathoz bármilyen egynyelvû és kétnyelvû nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható. Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, pl. adatokra, szemelvényekre van szükség, azt a feladatnak tartalmaznia kell.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsgán a jelöltnek 450-500 szó terjedelmû esszé jellegû fogalmazást kell írnia. A vizsgán három megadott cím közül kell egyet választani, melyeknek a következõ témaköröket kell lefedniük:

1. célnyelvi irodalom vagy mûvészet,
2. célnyelvi országok történelme, társadalmi, gazdasági vagy politikai élete,
3. általános, összehasonlító jellegû civilizációs téma.

(Az egyes nyelvek esetében a célnyelvi országok körét a részletes vizsgaleírás tartalmazza.)

Az írásbeli részre maximum 80 pont adható a következõ megoszlásban:

– tartalom: 50 pont;
– logikus felépítés, forma, stílus, illetve a megfelelõ szókincs használata: 30 pont. Ez utóbbi pontszámot kell csökkenteni a javítási útmutató alapján, ha a dolgozatban súlyos, értelemzavaró nyelvi hibák találhatók.

Értékelés

A feladatok javítása központilag összeállított javítási útmutató alapján történik.

A vizsgadolgozatok értékelését a vizsgaközpont szervezésében, a jelölt iskolájától független, külsõ értékelõ végzi.

A szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga tételsorát a vizsgaleírásnak megfelelõen a vizsgaközpont a szakirányú felsõoktatási intézmények képviselõivel egyeztetve központilag állítja össze.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet idõtartama 20 perc.

A felkészüléshez a középiskolai célnyelvi, illetve ennek hiányában magyar földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvû nyelvi szótár használható.

Az egyes résztételekhez kapcsolódó esetleges mellékletekrõl, szemelvényekrõl a tételsort összeállító vizsgaközpont gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tétel két résztételbõl áll.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy

– a tételek elsõ (a) kérdése a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenõrizze, és a jelölt feladata a téma önálló kifejtése legyen;

– a második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat, stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása legyen rövid, önálló elemzés formájában;

– a két részfeladat között tartalmi átfedés nem lehet;

– a tételek összeállításánál figyelembe kell venni, hogy a felelet teljes idõtartamának megoszlása az a) és b) tétel között 2/3-1/3 arányú lehet;

– a tételek száma tanulócsoportonként legalább 20 legyen;

– a tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek.

A jelöltek a tételek pontos megfogalmazását és a résztételek párosítását a vizsga ideje elõtt nem ismerhetik meg. A szóbeli tételek alapjául szolgáló témaköröket azonban az emelt szintû vizsgát megelõzõ tanév végéig meg kell ismerniük a jelentkezõknek.

A vizsgán a jelöltnek mindkét résztételt meg kell oldania, de tetszõleges sorrendben válaszolhat az egyes résztételekre.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ (a két résztételre összesen legalább 30 perc) alatt a tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet. A szóbeli feleletnél a jelölt használhatja a rendelkezésre álló segédeszközöket, a második tételhez tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat is.

A jelöltnek folyamatosan, logikusan felépítve gazdag (szak)szókincs megfelelõ használatával, választékos stílusban, önállóan kell felelnie. A szaktanár beletekinthet a jelölt vázlatába, de csak a legszükségesebb esetben szakíthatja félbe a vizsgázót, tehet fel segítõ, irányító kérdéseket.

A második feladat egy autentikus dokumentum önálló elemzésére épülõ beszélgetés a jelölt és a vizsgáztató között.

Értékelés

A szóbeli vizsgán a jelölt feleletét a vizsgáztató tanár pontskála segítségével értékeli. A feleletre adható maximális pontszám 70, amelybõl az elsõ résztétel megoldására maximum 45, a másodikéra maximum 25 pont adható.

Ezen belül az elsõ tétel esetében maximum 30 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, 5 pontot a logikus felépítéséért, és 10 pontot a megfelelõ (szak)szókincsért és a választékos nyelvhasználatért.

A második tétel esetében maximum 15 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért (szempontjai: jártasság az adott témakörben és önálló véleményalkotás, elemzõkészség), és 10 pontot a megfelelõ (szak)szókincsért és a választékos nyelvhasználatért.

Értékelõlap az emelt szintû érettségi vizsgához

A vizsgázó neve	***Írásbeli vizsgán elért pontszám (maximális pont: 80)***	**Szóbeli vizsga 1. résztétel**				**Szóbeli vizsga 2. résztétel**			***A szóbeli vizsgán elért pontszám (max.: 70)***	***Érdemjegy***
		Tartalom (max.: 30)	Felépítés (max: 5)	(Szak)szókincs választékos nyelvhasználat (max.: 10)	**A résztétel összpontszáma (max.: 45)**	Tartalom, önálló véleményalkotás, elemzõkészség, jártasság(max.: 15)	(Szak)szókincs, választékos nyelvhasználat (max.: 10)	**A résztétel összpontszáma (max.: 25)**		

“

[SPANYOL CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ]

“II. A vizsga leírása

A KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû tantárgyi érettségi szóbeli vizsga.

A vizsgán a jelölt tételt húz. A tételeket, illetve a tételsort központi útmutató alapján az intézményben tanító szaktanár, illetve szakmai közösség állítja össze. A szóbeli feleletet az útmutató segítségével a vizsgáztató szaktanár értékeli. Az elérhetõ maximális pontszám 50.

A vizsgán elért pontszámot a vizsgáztató tanár az értékelõ lapon rögzíti.

A szóbeli vizsga

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet idõtartama 15 perc.

A felkészüléshez a középiskolai célnyelvi, illetve ennek hiányában magyar földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvû nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható.

Az egyes résztételekhez kapcsolódó esetleges mellékletekrõl, szemelvényekrõl a tételsort összeállító szaktanár gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tétel két résztételbõl áll.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy

– a tételek elsõ (a) kérdése a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenõrizze, és a jelölt feladata a téma önálló kifejtése legyen;

– a második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat, stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása legyen rövid, önálló elemzés formájában;

– amennyiben a második feladathoz kapcsolódó dokumentum egy összefüggõ szöveg, az ne haladja meg a 25 sort;

– a két részfeladat között tartalmi átfedés nem lehet;

– a tételek összeállításánál figyelembe kell venni, hogy a felelet teljes idõtartamának megoszlása az a) és b) tétel között 2/3-1/3 arányú lehet;

– a tételek száma tanulócsoportonként legalább 20 legyen;

– a tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek.

A jelöltek a tételek pontos megfogalmazását és a résztételek párosítását a vizsga ideje elõtt nem ismerhetik meg. A vizsgán a jelöltnek mindkét résztételt meg kell oldania, de tetszõleges sorrendben válaszolhat az egyes résztételekre.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ (a két résztételre összesen legalább 30 perc) alatt a tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet. A szóbeli feleletnél a jelölt használhatja a térképeket, a második tételhez tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat is.

A jelöltnek folyamatosan, logikusan felépítve és a szaknyelv megfelelõ használatával önállóan kell felelnie. A szaktanár beletekinthet a jelölt vázlatába, de csak a legszükségesebb esetben szakíthatja félbe a vizsgázót, tehet fel segítõ, irányító kérdéseket.

Értékelés

A szóbeli vizsgán a jelölt feleletét a szaktanár pontskála segítségével értékeli. A feleletre adható maximális pontszám 50, amelybõl az elsõ résztétel megoldására maximum 30, a másodikéra maximum 20 pont adható.

Ezen belül az elsõ tétel esetében maximum 20 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, 5 pontot a logikus felépítéséért, és 5 pontot a megfelelõ (szak)szókincs használatáért.

A második tétel esetében maximum 15 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, és 5 pontot a megfelelõ (szak)szókincs használatáért.

Értékelõlap a középszintû érettségi vizsgához

A vizsgázó neve	Szóbeli vizsga 1. résztétel				Szóbeli vizsga 2. résztétel			A szóbeli vizsgán elért pontszám (max.: 50)	Érdem-jegy
	Tartalom (max.: 20)	Felépítés (max: 5)	(Szak) szókincs (max.: 5)	A résztétel összpont-száma (max.: 30)	Tartalom (max.: 15)	(Szak) szókincs (max.: 5)	A résztétel összpont-száma (max.: 20)		

AZ EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû tantárgyi érettségi írásbeli és szóbeli vizsgából áll. Az írásbeli vizsga során a vizsgázónak egy központilag meghatározott feladatot kell megoldania. Az írásbeli vizsgán nyújtott teljesítmény értékelése központi javítási és pontozási útmutató alapján történik. A szóbeli vizsgán a jelölt tételt húz. A tételeket, illetve a tételsort az útmutatónak megfelelõen a vizsgaközpont állítja össze. A szóbeli feleletet az útmutató segítségével a vizsgaközpont által megbízott vizsgáztató szaktanár értékeli.

Az emelt szintû vizsgán nyújtott teljesítményt a két vizsgarészre kapott pontszámok összege határozza meg. Az összpontszám érdemjegyre történõ átváltása a központilag meghatározott táblázat alapján történik. Az elérhetõ maximális pontszám 150, ami az írásbeli és a szóbeli teljesítmény összege.

Az egyes részvizsgákon elért pontszámot a vizsgáztató tanár az értékelõ lapon rögzíti és összesíti.

Az írásbeli vizsga

A központilag összeállított írásbeli vizsga feladatának megoldására 180 perc áll a jelölt rendelkezésére. Az írásbeli feladathoz bármilyen egynyelvû és kétnyelvû nyomtatott, nem enciklopédikus szótár használható. Amennyiben az egyes feladatokhoz egyéb információkra, pl. adatokra, szemelvényekre van szükség, azt a feladatnak tartalmaznia kell.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsgán a jelöltnek 450-500 szó terjedelmû esszé jellegû fogalmazást kell írnia. A vizsgán három megadott cím közül kell egyet választani, melyeknek a következõ témaköröket kell lefedniük:

1. célnyelvi irodalom vagy mûvészet,
2. célnyelvi országok történelme, társadalmi, gazdasági vagy politikai élete,
3. általános, összehasonlító jellegû civilizációs téma.

(Az egyes nyelvek esetében a célnyelvi országok körét a részletes vizsgaleírás tartalmazza.)

Az írásbeli részre maximum 80 pont adható a következõ megoszlásban:

– tartalom: 50 pont;
– logikus felépítés, forma, stílus, illetve a megfelelõ szókincs használata: 30 pont. Ez utóbbi pontszámot kell csökkenteni a javítási útmutató alapján, ha a dolgozatban súlyos, értelemzavaró nyelvi hibák találhatók.

Értékelés

A feladatok javítása központilag összeállított javítási útmutató alapján történik.

A vizsgadolgozatok értékelését a vizsgaközpont szervezésében, a jelölt iskolájától független, külsõ értékelõ végzi.

A szóbeli vizsga

A szóbeli vizsga tételsorát a vizsgaleírásnak megfelelõen a vizsgaközpont a szakirányú felsõoktatási intézmények képviselõivel egyeztetve központilag állítja össze.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A felelet idõtartama 20 perc.

A felkészüléshez a középiskolai célnyelvi, illetve ennek hiányában magyar földrajzi és történelmi atlasz, valamint egynyelvû nyelvi szótár használható.

Az egyes résztételekhez kapcsolódó esetleges mellékletekrõl, szemelvényekrõl a tételsort összeállító vizsgaközpont gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tétel két résztételbõl áll.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy

– a tételek elsõ (a) kérdése a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenõrizze, és a jelölt feladata a téma önálló kifejtése legyen;

– a második (b) feladat egy autentikus dokumentumhoz (szemelvény, ábra, táblázat, stb.) kapcsolódó kérdés vagy kérdések megválaszolása legyen rövid, önálló elemzés formájában;

– a két részfeladat között tartalmi átfedés nem lehet;

– a tételek összeállításánál figyelembe kell venni, hogy a felelet teljes idõtartamának megoszlása az a) és b) tétel között 2/3-1/3 arányú lehet;

– a tételek száma tanulócsoportonként legalább 20 legyen;

– a tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek.

A jelöltek a tételek pontos megfogalmazását és a résztételek párosítását a vizsga ideje elõtt nem ismerhetik meg. A szóbeli tételek alapjául szolgáló témaköröket azonban az emelt szintû vizsgát megelõzõ tanév végéig meg kell ismerniük a jelentkezõknek.

A vizsgán a jelöltnek mindkét résztételt meg kell oldania, de tetszõleges sorrendben válaszolhat az egyes résztételekre.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ (a két résztételre összesen legalább 30 perc) alatt a tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet. A szóbeli feleletnél a jelölt használhatja a rendelkezésre álló segédeszközöket, a második tételhez tartozó dokumentumot és a felkészüléskor készített vázlatokat is.

A jelöltnek folyamatosan, logikusan felépítve gazdag (szak)szókincs megfelelõ használatával, választékos stílusban, önállóan kell felelnie. A szaktanár beletekinthet a jelölt vázlatába, de csak a legszükségesebb esetben szakíthatja félbe a vizsgázót, tehet fel segítõ, irányító kérdéseket.

A második feladat egy autentikus dokumentum önálló elemzésére épülõ beszélgetés a jelölt és a vizsgáztató között.

Értékelés

A szóbeli vizsgán a jelölt feleletét a vizsgáztató tanár pontskála segítségével értékeli. A feleletre adható maximális pontszám 70, amelybõl az elsõ résztétel megoldására maximum 45, a másodikéra maximum 25 pont adható.

Ezen belül az elsõ tétel esetében maximum 30 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, 5 pontot a logikus felépítéséért, és 10 pontot a megfelelõ (szak)szókincsért és a választékos nyelvhasználatért.

A második tétel esetében maximum 15 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért (szempontjai: jártasság az adott témakörben és önálló véleményalkotás, elemzõkészség), és 10 pontot a megfelelõ (szak)szókincsért és a választékos nyelvhasználatért.

Értékelõlap az emelt szintû érettségi vizsgához

A vizsgázó neve	***Írásbeli vizsgán elért pontszám (maximális pont: 80)***	**Szóbeli vizsga 1. résztétel**				**Szóbeli vizsga 2. résztétel**			***A szóbeli vizsgán elért pontszám (max.: 70)***	***Érdemjegy***
		Tartalom (max.: 30)	Felépítés (max: 5)	(Szak)szókincs választékos nyelvhasználat (max.: 10)	**A résztétel összpontszáma (max.: 45)**	Tartalom, önálló véleményalkotás, elemzõkészség, jártasság (max.: 15)	(Szak)szókincs, választékos nyelvhasználat (max.: 10)	**A résztétel összpontszáma (max.: 25)**		

“

[KATOLIKUS HITTAN]
”I. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A hittan érettségi vizsga belsõ, iskolai vizsga, csak szóbeli vizsgarészbõl áll.
A szóbeli vizsgára adható felkészülési idõ: 30 perc.
A vizsgázó felelési ideje: legfeljebb 15 perc.

Szóbeli vizsga legfeljebb 15 perc	
A tétel Kifejtése	B tétel kifejtése
50 pont	

A felkészülés során a Biblia (a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat kiadása), a II. Vatikáni Zsinat dokumentumai, valamint a tétel kifejtéséhez szükséges szövegrészlet/ek használhatók.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán egy A és egy B tételt fejt ki a vizsgázó. A tételsor 24 A és 24 B tételbõl áll. A tételsor összeállításáért a szaktanár a felelõs. A tételsor összeállításához a részletes követelményekben megjelölt témákat kell figyelembe venni. Mindegyik A tétel alapja szövegmagyarázat (bibliai, liturgikus, zsinati vagy egyházi dokumentum, szentek írásai stb.). A bibliai helyet, illetõleg az elemzendõ szöveget a vizsgázó tudomására kell hozni és a szóbeli feleletre való felkészülés során a vizsgázó rendelkezésére kell bocsátani.
A tételsor legalább 30%-át (24 tétel esetén 7 tételt) évrõl évre módosítani kell.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitûzött feladatok – a témák sajátosságait figyelembe véve – lehetõleg hasonló nehézségûek legyenek, valamint legyen mód a sikeres felkészülésre, illetve a kifejtésre a szóbeli feleletre adható idõkeretben.

A tételsort a részletes vizsgakövetelmények *Ismeretkörök* címû fejezetében foglaltak témaköreibõl állítja össze a szaktanár. Az Ismeretkörök címû fejezet mind a hat hittani diszciplinát (Ószövetség, Újszövetség, Egyháztörténelem, Dogmatika, Erkölcstan, Alapvetõ hittan) tartalmazza oly módon, hogy valamennyit 2-2 témakörre osztja. Így összesen 12 témakör van. Minden témakörbõl 2 A és 2 B tételt fogalmazva állítja össze a szaktanár a tételsort.

Az A tételek egy-egy témakör átfogó anyagából jelöljenek ki 2 tételt, amelyekben a vizsgázó bemutathatja alapvetõ hittani ismereteit, rendszerezési képességeit, szövegelemzési készségét és hittani tudása alkalmazásának képességét. A B tételek a 12 témakörhöz szorosan kapcsolódó fogalmakat, rövidebb témákat tartalmazzanak.
Az A tételekhez csak más teológiai diszciplina területérõl való B tételt lehet kapcsolni.
Mivel a hittudományban nagyon szoros a különbözõ diszciplinák közötti kapcsolat (hiszen pl. a biblikum megalapozza a dogmatikát és a morálist), a tételsor összeállításakor a szaktanárnak különös figyelmet kell arra fordítania, hogy ugyanazon témák ne forduljanak elõ több

különbözõ tételben. Pl. nem megfelelõ, ha a tételsorban szerepel az Újszövetségben: Jézus halála és feltámadása, a Dogmatikában: a húsvét liturgiája és dogmatikája, vagy az Alapvetõ hittanban: Jézus feltámadásának igazolhatósága.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A vizsgateljesítmény értékelése a következõ általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik:

A tétel (40 pont)		B tétel (10 pont)	
TARTALMI MINÕSÉG	30 pont		10 pont
– tárgyi tudás		– tárgyi tudás	
– szövegértelmezés			
– teológiai fogalmak pontos használata		– teológiai fogalmak pontos használata	
– értelmezés, aktualizálás			
ELÕADÁSMÓD	10 pont		
– világos, logikus szerkesztés			
– megfelelõ szóhasználat			

Teljesítményszintek: A tétel

Tartalmi minõség
Elérhetõ: 30 pont

Teljesítményszint: 24-30 pont
A vizsgázó tárgyi tudása pontos, alapos: jól érti és ismeri a tétel témáját, összefüggéseit, fõ kérdéseit. Önállóan, segítõ kérdés nélkül fejti ki mondanivalóját.
A szöveg megfelelõ kulcsszavait emeli ki és értelmezi. A szöveg értelmezését a téma összefüggésében el tudja helyezni.
A témához tartozó teológiai fogalmakat pontosan, szabatosan definiálja és használja.
Megfogalmazza a téma kívánta értékelõ véleményét. Ismereteit megfelelõen alkalmazza, aktualizálja.
A felelet minden lényeges elemében meggyõzõ.

Teljesítményszint: 12-23 pont
Tárgyi tudása megfelelõ. A tétel kifejtése lényegében önálló, fõbb megállapításai általában helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvõ, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos.
A szöveg néhány kulcsszavát emeli ki, de azokat megfelelõen értelmezi.
A témához tartozó teológiai fogalmak definíciója nem minden esetben pontos, de a legfontosabbakat lényegében jól használja.
Megfogalmazza a téma kívánta értékelõ véleményét, de feleletében felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció is elõfordulhat.

Teljesítményszint: 1-11 pont
Tárgyi tudása nem kielégítõ, de rendelkezik bizonyos összefüggések, tények, fogalmak, kulcsszavak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdezõ tanár jelentõs segítsége.

Teljesítményszint: 8-10 pont
Az elõadásmód önálló, folyamatos, érthetõ. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Elõadásmódja lényegretörõ, kerüli a lényegtelen elemeket, kitérõket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag.

Teljesítményszint: 4-7 pont
A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az elõadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelõ, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elõ benne.

Teljesítményszint: 1-3 pont
A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, elõadásmódja bizonytalan. A nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes (bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs).

Teljesítményszintek: B tétel

Tartalmi minõség
Elérhetõ: 10 pont

Teljesítményszint: 8-10 pont
A vizsgázó tárgyi tudása pontos, alapos: jól érti és ismeri a tétel témáját, összefüggéseit, fõ kérdéseit. Önállóan, segítõ kérdés nélkül fejti ki mondanivalóját.
A témához tartozó teológiai fogalmakat pontosan, szabatosan definiálja és használja.
Ismereteit megfelelõen alkalmazza.
A felelet minden lényeges elemében meggyõzõ.

Teljesítményszint: 4-7 pont
Tárgyi tudása megfelelõ. A tétel kifejtése lényegében önálló, fõbb megállapításai általában helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvõ, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos.
A témához tartozó teológiai fogalmak definíciója nem minden esetben pontos, de a legfontosabbakat lényegében jól használja.
Felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció fordulhat elõ feleletében.

Teljesítményszint: 1-3 pont
Tárgyi tudása nem kielégítõ, de rendelkezik bizonyos összefüggések, tények, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdezõ tanár jelentõs segítsége.

A teljesítményszinteknél adott ponthatárokon belül az értékelõ dönt az elért pontszámról.

A vizsgateljesítmény összpontszámának kialakítása:
Az összpontszám az A és a B tételekbõl elért teljesítmény pontszámainak összege, így a középszintû szóbeli vizsgán összesen 50 pont szerezhetõ.
A póttétel húzás feltételei:
Ha a vizsgázó a húzott tétel A résztételét nem teljesíti 20 %-ra, póttételt húzhat, ha a tétel B résztétele értékelhetõ, megkapja a teljesítményét megilletõ vizsgapontokat. A póttétel A résztételének vizsgapontjait felezzük, a B részt nem kell a vizsgázónak megoldania. Ha az elsõként húzott tétel A résztételében a vizsgázó értékelhetõ teljesítményt nyújtott, de a B

résztételt nem teljesítette 20 %-ra, póttételt húzhat, amelynek csak a B részét kell megoldania. A póttételként húzott B résztételének vizsgapontjait felezzük. Ha mindkét résztételbõl eredménytelen a vizsga, mindkét póttétel vizsgapontjait felezzük.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A hittan emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl tevõdik össze.
Az írásbeli vizsgán a szövegalkotási feladatra 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére. A szóbeli vizsgán adható felkészülési idõ 30 perc, a felelet ezt követõen 20 perces idõtartamú.

Írásbeli vizsga 180 perc	Szóbeli vizsga 20 perc	
Szövegalkotási feladat	A tétel	B tétel
70 pont	80 pont	

ÍRÁSBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsgán a vizsgázónak szövegalkotási feladatot kell megoldania. Két megadott téma közül választhat. Értekezõ dolgozat mûfajában mutatja be a vizsgázó komplex hittani tudását, összetettebb teológiai kérdések világos megfogalmazási képességét, korszerû bibliai és szövegelemzési ismereteit, önálló vélemény- és ítéletalkotási képességét.
A szövegalkotási feladatokat kijelölõ illetékes egyházi hatóság az *Ismeretkörök* címû fejezet témakörei alapján fogalmazza meg a két tételt. A két írásbeli tételt két különbözõ hittani disciplina területérõl választják.
A dolgozat terjedelme minimum 120 sor, lehetõleg ne haladja meg a 140 sort.
Az írásbeli feladat kidolgozásához a vizsgázó használhatja a Bibliát és a II. Vatikáni Zsinat dokumentumait.

Értékelés

A dolgozat maximális pontértéke 70 pont. A dolgozat értékelése útmutató alapján történik. Az értékelõk a dolgozaton feltüntetik a vizsgázó által elért részpontszámokat, valamint az írásbeli összpontszámát.

A megoldás minõségének elbírálásában a következõ általános kritériumok érvényesülnek:

A tartalmi kifejtés minõségének pontértékei	50 pont
A szöveg megszerkesztettségének, nyelvi minõségének pontértékei	20 pont

Teljesítményszintek

A tartalmi kifejtés minõsége
Elérhetõ: 50 pont

Teljesítményszint: 30-50 pont
A dolgozat a választott témáról szól, a vizsgázó megfelelõ tájékozottsággal, gondolati érettséggel, tartalmasan fejti ki a címben megjelölt hittani témát.

A téma megközelítése világos, átgondolt, az értelmezés, a kifejtés alapos tárgyi tudásra és a tudás meggyõzõ alkalmazására utal (pl. a tárgyi elemek, a fogalmak, az utalások helytállóak).
A lényegi állítások kifejtettek, a példák, a hivatkozások relevánsak, a gondolatvezetés és az érvelés meggyõzõ (pl. az állításokat támogató érvek közül egy sem alapul fogalmi, logikai tévedésen).
Az írásmû tartalmaz személyes reflexiókat, állásfoglalást.

Teljesítményszint: 12-29 pont
A dolgozat lényegében igazodik a tételben megjelölt hittani témához.
Van olyan bekezdés, mely nem a témához tartozó gondolatot fejt ki. A kifejtés tárgyi elemei (pl. fogalmak, utalások, példák) zömükben helytállóak. A dolgozat mégsem tükrözi írója kellõ mélységû és részletességû tudását az adott témáról, ezért nem elég meggyõzõ. Esetleg elõfordul egy-két fogalmi, tárgyi félreértés. Az érvek nem mindig támasztják alá kellõ mértékben az állításokat, azok nem elég világosak és megalapozottak.

Teljesítményszint: 1-11 pont
A címben megjelölt hittani témával kapcsolatos logikus kifejtés helyét gyakran az általánosságok, esetenként fogalmi, tárgyi tévedések foglalják el. A vizsgázó állításainak magyarázata és kifejtése helyett ismétlésekbe bonyolódik. Logikai érvelése gyenge vagy hibás; kevés a releváns példa, utalás. Elfogadható önálló véleményt a dolgozat nem tartalmaz, így nem meggyõzõ.

A szöveg megszerkesztettsége és nyelvi minõsége
Elérhetõ: 20 pont

Teljesítményszint: 12-20 pont
A dolgozat egészének felépítése megfelel a feladatban megjelölt témának, az írásmû mûfaji követelményeinek és a témáról közölt gondolatoknak.
A dolgozatban – a tartalmi kifejtés logikájával összhangban – a bevezetés, a tárgyalás és befejezés szerkezetileg jól elkülöníthetõ egymástól. A fõ szerkezeti részek arányosak.
A dolgozat felépítése világos, logikusan elõrehaladó, az állítások és a gondolategységek világosan kapcsolódnak egymáshoz. A nagyobb gondolatmenetek kisebb egységekre, bekezdésekre tagolódnak.
A dolgozat megtartja az elõírt terjedelmet.
Stílusa gördülékeny, szóhasználata szabatos, pontos.

Teljesítményszint: 5-11 pont
A dolgozat minden fontos szerkezeti elemet tartalmaz, de azok aránya, egyensúlya nem mindig megfelelõ (túl hosszú bevezetés, túl rövid befejezés stb.).
A dolgozat felépítése olykor következetlen, a gondolatmenetet helyenként indokolatlan váltások, kitérõk jellemzik, nem mindig elég világos a részek közötti összefüggés. Nem fektet elég hangsúlyt arra, hogy a fontos dolgokat kiemelje, a kevésbé lényegesektõl elválassza.
A szóhasználat általában pontos, szabatos, de olykor a köznyelvi normától eltérõ. Mondatszerkesztése helyenként nem eléggé változatos. Nyelvi-nyelvtani hibák (pl. egyeztetés) is elõfordulhatnak a dolgozatban.

Teljesítményszint: 1-4 pont
A dolgozatban nem ismerhetõ fel teljes bizonyossággal a három fõ szerkezeti egység. A gondolatmenet lényegében zavaros, csapongó, sok az ismétlés. A fõbb gondolatok nem

különülnek el világosan egymástól. Alapvetõ szövegösszefüggési hiányosságok mutatkoznak, (pl. logikai hézag, felesleges ismétlés, alanyváltás, túlbonyolított mondatok).
A dolgozat terjedelme kirívóan rövid.
Szókincse szegényes, mondatszerkesztése igénytelen. Gyakran fordul elõ nyelvi-nyelvtani hiba.

SZÓBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet

A hittan emelt szintû szóbeli vizsga külsõ vizsgabizottság elõtt történik. A szóbeli érettségi tételeit az illetékes egyházi hatóság állítja össze.
A szóbeli vizsgára adható felkészülési idõ: 30 perc.
A vizsgázó felelési ideje: 20 perc.

A szóbeli vizsga témakörei, az A és B tételek összeállítási szempontjai azonosak a középszintû vizsgáéval.

A felkészülés során a Biblia, a II. Vatikáni Zsinat dokumentumai, valamint a tétel kifejtéséhez szükséges szövegrészlet/ek (forrás) használhatók.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 80 pont. A vizsgateljesítmény értékelése a következõ általános értékelési kritériumok szerint történik:

A tétel (60 pont)		B tétel (20 pont)	
TARTALMI MINÕSÉG	50 pont		20 pont
– tárgyi tudás		– tárgyi tudás	
– szövegértelmezés			
– teológiai fogalmak pontos használata		– teológiai fogalmak pontos használata	
– értelmezés, aktualizálás			
ELÕADÁSMÓD	10 pont		
– világos, logikus szerkesztés			
– megfelelõ szóhasználat			

Teljesítményszintek: A tétel

Tartalmi minõség
Elérhetõ: 50 pont

Teljesítményszint: 30-50 pont
A vizsgázó tárgyi tudása pontos, alapos: jól érti és ismeri a tétel témáját, összefüggéseit, fõ kérdéseit. Önállóan, segítõ kérdés nélkül fejti ki mondanivalóját.
A szöveg megfelelõ kulcsszavait emeli ki és értelmezi. A szöveg értelmezését a téma összefüggésében el tudja helyezni.
A témához tartozó teológiai fogalmakat pontosan, szabatosan definiálja és használja.
Megfogalmazza a téma kívánta értékelõ véleményét. Ismereteit megfelelõen alkalmazza, aktualizálja.
A felelet minden lényeges elemében meggyõzõ.

Teljesítményszint: 12-29 pont
Tárgyi tudása megfelelõ. A tétel kifejtése lényegében önálló, fõbb megállapításai általában helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvõ, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos.
A szöveg néhány kulcsszavát emeli ki, de azokat megfelelõen értelmezi.
A témához tartozó teológiai fogalmak definíciója nem minden esetben pontos, de a legfontosabbakat lényegében jól használja.
Megfogalmazza a téma kívánta értékelõ véleményét, de feleletében felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció fordulhat elõ.

Teljesítményszint: 1-11 pont
Tárgyi tudása nem kielégítõ, de rendelkezik bizonyos összefüggések, tények, fogalmak, kulcsszavak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdezõ tanár jelentõs segítsége.
Elõadásmód:
Elérhetõ: 10 pont

Teljesítményszint: 8-10 pont
Az elõadásmód önálló, folyamatos, érthetõ. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Elõadásmódja lényegretörõ, kerüli a lényegtelen elemeket, kitérõket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag.

Teljesítményszint: 4-7 pont
A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az elõadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelõ, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elõ benne.

Teljesítményszint: 1-3 pont
A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, elõadásmódja bizonytalan. Nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes (bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs).

Teljesítményszintek: B tétel

Tartalmi minõség
Elérhetõ: 20 pont

Teljesítményszint: 12-20 pont
A vizsgázó tárgyi tudása pontos, alapos: jól érti és ismeri a tétel témáját, összefüggéseit, fõ kérdéseit. Önállóan, segítõ kérdés nélkül fejti ki mondanivalóját.
A témához tartozó teológiai fogalmakat pontosan, szabatosan definiálja és használja.
Ismereteit megfelelõen alkalmazza.
A felelet minden lényeges elemében meggyõzõ.

Teljesítményszint: 5-11 pont
Tárgyi tudása megfelelõ. A tétel kifejtése lényegében önálló, fõbb megállapításai általában helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvõ, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos.
A témához tartozó teológiai fogalmak definíciója nem minden esetben pontos, de a legfontosabbakat lényegében jól használja.
Felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció fordulhat elõ feleletében.

Teljesítményszint: 1-4 pont
Tárgyi tudása nem kielégítõ, de rendelkezik bizonyos összefüggések, tények, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdezõ tanár jelentõs segítsége.

A teljesítményszinteknél adott ponthatárokon belül az értékelõ dönt az elért pontszámról.

A vizsgateljesítmény összpontszámának kialakítása:
Az összpontszám az írásbeli és a szóbeli (A és B) tételekbõl elért teljesítmény pontszámainak összege, így az emelt szintû vizsgán összesen 150 pont szerezhetõ.
A vizsgázónak mindkét vizsgarészbõl (írásbeli és szóbeli) külön-külön legalább 10 %-ot kell teljesítenie. Ha bármelyik vizsgarészben nem éri el a vizsgázó a 10 %-os küszöböt, egész vizsgateljesítményét 0 pontra kell értékelni.”

[A REFORMÁTUS HITTAN ÉRETTSÉGI VIZSGA RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEI]
"I. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINT

A vizsga szerkezete

A hit- és erkölcstan középszintû szintû érettségi vizsgája csak szóbeli vizsgarészbõl áll. A szóbeli vizsga a 30 perces felkészülési idõt követõen 15 perc idõtartamú. A vizsga szerkezetét az alábbi táblázat összegzi.

Szóbeli vizsga	
A tétel [10 perc]	B tétel [5 perc]
50 pont	

A középszintû érettségi vizsga anyaga 13 témakörbõl áll, ezekbõl állít össze a szaktanár 20 érettségi tételt. A szaktanár szabad választása szerint a számára jelentõsebb, hangsúlyosabb témakörökbõl 2-2 tételt fogalmazhat meg.

Az érettségi tételek A és B részbõl tevõdnek össze. Az A tételek egy-egy témakör átfogó anyagából jelölnek ki egy-egy témát, amelyekben a vizsgázó bemutatja alapvetõ hit- és erkölcstani ismereteit, rendszerezési képességei, és hit- és erkölcstani tudásának alkalmazását. A B tételek a 13 témakörhöz szorosan kapcsolódó fogalmakat, rövidebb témákat, ó- és újszövetségi bevezetés-tudományi, valamint liturgikus ismereteket, forrás- és dokumentumelemzési, illetõleg értelmezési feladatokat, korunk etikai problémáinak bemutatását kívánja meg a vizsgázótól. A szaktanár az A tételhez mindig más témakörbõl illeszt B tételt.

A szóbeli vizsgán az A tétel kifejtésére 10 perc, a B tétel kifejtésére 5 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

A szóbeli feleletben kívánatos a mondanivaló néhány vázlatpontban történõ megfogalmazása, ezt követõen annak részletes kifejtése vagy a szaktanár által megjelölt vázlatpont részletes ismertetése. A vizsgázók a szóbeli vizsgán a következõ segédeszközöket használhatják: Biblia, Református énekeskönyv, bibliai atlaszok, az elemzendõ források szövegei.

A szóbeli vizsga értékelése

Az A és B tétel kifejtését a vizsgabizottság együttesen értékeli. A vizsgázó a feleletére egy összegzõ pontszámot [maximum 50 pont] kap. A vizsgázó szóbeli vizsgateljesítményének értékelése a következõ általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik.

Az A és B tétel szóbeli kifejtésének értékelési kritériumai	Pontérték
Tartalom – tématartás – a téma bemutatásában érvényesülõ bibliaismereti, egyháztörténeti, etikai, dogmatikai illetve kulturális tájékozottság, tárgyi tudás – megfelelõ szó- és fogalomhasználat – gondolatgazdagság, problémaérzékenység – a témának megfelelõ memoriter szöveghû és tartalmi szempontból indokolt elõadása	30 pont
Elõadásmód, meggyõzõ erõ – a témának megfelelõ világos felépítés – logikus érvelés – világos nyelvi forma – lényegkiemelés, rendszerezés	20 pont

Az A tétel tartalmánál és terjedelménél fogva értelemszerûen a részpontszámok kialakításában nagyobb hangsúlyt kap. Az összpontszám osztályzattá alakítása a jogszabályoknak megfelelõen történik.

EMELT SZINT

A vizsga szerkezete

A hit- és erkölcstan emelt szintû érettségi vizsgája írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl tevõdik össze. Az írásbeli vizsgán 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére a feladatok megoldására. A szóbeli vizsga a 30 perces felkészülési idõt követõen 20 perc idõtartamú. A vizsga szerkezetét az alábbi táblázat összegzi.

Írásbeli vizsga 180 perc		**Szóbeli vizsga 20 perc**	
Tartalom	Forma	A tétel	B tétel
70 pont	30 pont	50 pont	

Az emelt szintû érettségi vizsgán írásbeli és szóbeli vizsgaformában mutatja be a vizsgázó komplex hit- és erkölcstani tudását, összetettebb teológiai kérdések világos megfogalmazási képességét, korszerû bibliai és egzegetikai ismereteit, önálló vélemény- és ítéletalkotási készségét.

Az írásbeli vizsgán értekezõ dolgozat mûfajában fejti ki a vizsgázó a megadott cím tartalmát. A dolgozat terjedelme 120-140 sor. A javító tanár 2 pontszámmal minõsíti az írásbeli dolgozatot. Az elsõ pontszám [maximum 70 pont] minõsíti a címben megadott téma szakszerû és alapos kifejtését, tulajdonképpen a hit- és erkölcstani tartalom egzakt és a címnek megfelelõ bemutatását. A második pontszám [maximum 30 pont] minõsíti a dolgozat logikus felépítését, a szakkifejezések használatát, a nyelvi és stilisztikai megformálását.

Az írásbeli vizsgán legalább 2 írásbeli tételcím közül választhatnak a vizsgázók. Az írásbeli vizsgán a következõ segédeszközök használhatók: Biblia, Heidelbergi Káté, Második Helvét Hitvallás, Református énekeskönyv.

A szóbeli vizsga témakörei, az A és B tételek összeállítási lehetõségei és feltételei azonosak a középszintû vizsgáéival, azzal a különbséggel, hogy az emelt szintû érettségi során az érettségi vizsga anyaga 17 témakörbõl áll. Az emelt szintû érettségi vizsga tartalmi követelményrendszere magában foglalja a középszintû vizsga követelményeit. [A táblázatban az emelt szintû vizsga követelményei oszlop csak a többletet fogalmazza meg.]

Az emelt szintû vizsgán különös figyelemmel kell A vagy B tételben megfogalmazni azokat a témákat, amelyek a középszintû érettségi témaköreiben nem szerepelnek. A tételjavaslatok közül az átfogóbb, tágabb ismeretanyagot és mélyebb értelmezést igénylõ tételeket célszerû az emelt szintû vizsgára kiválasztani az A és B tételek esetében egyaránt.

A szóbeli vizsgán az A tétel kifejtésére 15 perc, a B tétel kifejtésére 5 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

A szóbeli tételek értékelésére adható összpontszám 50 pont. Az értékelésnél a középszintû vizsga szempontjait kell alkalmazni. A végsõ érdemjegyet az írásbeli vizsgarész (100 pont) és a szóbeli vizsgarész (50 pont) értékelése alapján alakítja ki a vizsgabizottság a jogszabályban meghatározottak szerint. „

[CIGÁNY KISEBBSÉGI NÉPISMERETÉRETTSÉGI VIZSGA] "II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga középszinten és emelt szinten is írásbeli és szóbeli részbõl áll.

KÖZÉPSZINT

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsga témája a tanulmányok alatt elkészített projekt bemutatása és értékelése irányított standard kérdések alapján, amelyeket a jelöltek a vizsga napján kézhez kapnak. Ezek a kérdések a projekt tervezésére, kivitelezésére, bemutatására vonatkoznak, és kitérnek a téma tartalmi kérdéseire is. A projekt témája a nyolc ismeretcsoport (l. Követelmények) bármelyikébõl választható.
A feladat megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

Értékelés

A dolgozat egészére maximálisan 100 pont adható. A pontozási útmutatót az írásbeli vizsga tételeinek javítási útmutatója tartalmazza.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga mindkét szinten két részbõl áll: egy projekt bemutatásából, valamint két tétel kifejtésébõl a Történeti ismeretek és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörbõl, illetve a Néprajzi ismeretek és A cigány nyelvekkel kapcsolatos ismeretek témakörbõl.

A szóbeli vizsgára adható felkészülési idõ: 30 perc
A vizsgázó felelési ideje:
Középszinten 15 perc
Emelt szinten 20 perc

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. Az egyes tételekhez tartozó feladatok csak a vizsgán ismerhetõk meg. A vizsgázó a feladatok megjelölésével összefüggõ segédeszközt (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó) használhat. Ezeket minden vizsgázó számára külön kell biztosítani.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán a jelölt az írásbeli vizsgán megfogalmazott projektet mutatja be, esetleg kiegészíti, legfeljebb 5 percben. Elõre elkészített szemléltetõ anyagot (plakátot, fotókat stb.) hozhat magával, hiszen az írásbeli vizsgán erre nem volt lehetõsége. Ez után kétszer 5 perc áll rendelkezésére, hogy önállóan kifejtse mindkét tételét. A Történeti és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörbõl tíz tételt készít a szaktanár. Az arányokat a felkészülés során tárgyalt súlypontok határozzák meg. A Néprajzi és a cigány nyelvekkel kapcsolatos ismeretek témakörben szintén tíz tételt fogalmaz meg az összeállító, az arányokat ezúttal is az elõbbi szempont dönti el.

EMELT SZINT

ÍRÁSBELI VIZSGA

Emelt szinten az írásbeli vizsgán a jelöltnek központi feladatok alapján (három megadott címbõl választva) egy 600-700 szavas esszét kell megírnia.
Az írásbeli vizsga a részletes vizsgakövetelményekre épül. Az írásbeli vizsga négy ismeretcsoportból tartalmaz (Történeti ismeretek, Kisebbségpolitikai ismeretek, Néprajzi ismeretek, A cigány nyelvekkel kapcsolatos ismeretek) feladatot források alapján, amelyekkel kapcsolatban a jelölt összefüggõen kifejti az adott témát egyéni véleményével alátámasztva.

A feladat megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

Értékelés

A dolgozat egészére maximálisan 100 pont adható. A pontozási útmutatót az írásbeli vizsga tételeinek javítási útmutatója tartalmazza.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. Az egyes tételekhez tartozó feladatok nem nyilvánosak. A vizsgázó a feladatok megjelölésével összefüggõ segédeszközt (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó) használhat. Ezeket minden vizsgázó számára külön kell biztosítani.

Tartalmi szerkezet

A vizsgázó 10 percben bemutat egy elõre elkészített projektet, amelynek témáját a nyolc ismeretcsoportból választja. Tekintettel arra, hogy az írásbeli feladat emelt szinten nem projekt bemutatása, a szóbeli vizsgán kitér a projekt (ez lehet a tanulmányok során megvalósított iskolai, de egyéni projekt is) tervezésére, kivitelezésére, bemutatására és a téma tartalmi vonatkozásaira is.
Ez után kétszer 5 perc áll a rendelkezésére, hogy önállóan kifejtse mind a két tételt. A Történeti és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörökbõl együttesen 10 tétel készül, a Néprajzi ismeretek és A cigány nyelvekkel kapcsolatos ismeretek témakörökbõl szintén együttesen 10 tétel készül. A tételeket központilag határozzák meg.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. Ezen belül a projekttervre 10 pont, a két másik tételre 20-20 pont adható. A vizsgateljesítmény értékelése a következõ általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik:

A projektterv bemutatása – összesen 10 pont

- Tartalmi gazdagság 2 pont
- A felhasznált ismeretek logikus, áttekinthetõ csoportosítása 1 pont
- Szemléletesség az elõadásban 2 pont
- A projekt kapcsolódása a valóságos helyzetekhez 1 pont
- A projekt tárgyának önálló értelmezése 4 pont

A tételek értékelése - összesen 40 pont (kétszer 20 pont)

- A rendelkezésre álló segédanyagokból történõ válogatás képessége 2 pont
- A szerzett információk világos és logikus csoportosításának képessége 4 pont
- Az elõadás szemléletessége, nyelvi megformáltsága 4 pont
- Egyéni tapasztalatok beépítése a feleletbe, saját vélemény megfogalmazása 4 pont
- A tétel tartalmi kifejtése, gazdagsága 6 pont”

[HORVÁT NÉPISMERET]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga középszinten és emelt szinten is írásbeli és szóbeli részbõl áll. Az írásbeli feladatokat közép és emelt szinten központilag állítják össze. A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. Az emelt szintû szóbeli vizsga tételsor alapján zajlik. A felkészülés során írott anyagok, alapvetõ forrásgyûjtemények, CD-k és hangzó és képi anyagok állnak a jelöltek rendelkezésére, melyekrõl a vizsgáztató intézmény gondoskodik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet

Az emelt szintû és a középszintû írásbeli vizsgán a vizsgázó feladata egy esszé megírása.
Az írásbeli vizsga a részletes vizsgakövetelményekre épül. *Középszinten* a nyolc terület ismerete egy, a vizsgázó lakóhelyét/szülõhelyét magába foglaló régió keresztmetszetében követelmény, figyelembe véve az anyaországgal való történeti és földrajzi összefüggéseket. *Emelt szinten* a nyolc terület a magyarországi horvátok öt régiójának ismeretére, azok összefüggéseire épül. Az írásbeli vizsga ezekkel összhangban ismeretek megszerzésének (*középszint*), válogatásának képességét, különbözõ jellegû információkból általános érvényû összefüggések megfogalmazását igényli (*emelt szinten*). A vizsga a nyolc ismeretcsoportból írott, képi, hangzó és elektronikus ismerethordozón lévõ aktuális problémákkal kapcsolatos forrásokat tartalmaz. A jelölt ezekkel kapcsolatban összefüggõen fejti ki az egyéni véleményét három megadott címbõl választva 600-700 szóban.
A feladat megoldására 180 percet kap a vizsgázó.

Értékelés

A dolgozat egészére maximálisan 100 pont adható.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli 2 kötelezõ és 1 választott részbõl áll.
Kötelezõ ismeretek:

1. Történeti ismeretek vagy Kisebbségpolitikai ismeretek

2. Néprajzi ismeretek vagy a Horvát nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek

Választható ismeretek:

A vizsgára történõ felkészülés utolsó évében egy terület mélyebb megismerése, egy projekt kidolgozása és annak bemutatása a szóbeli vizsgán.
A nemzetiségi népismeret *emelt szintû* vizsgája külsõ vizsgabizottság elõtt, *középszintû* vizsgája iskolai vizsgabizottság elõtt történik.
A szóbeli vizsgára adható felkészülési idõ: 30 perc

A vizsgázó felelési ideje:
Középszinten: 20 perc
Emelt szinten: 20 perc

A felkészülés során írott anyagok (kalendárium, újság,(Hrvatski glasnik) alapvetõ forrásgyûjtemények), CD-k, hangzó- és képi anyagok állnak a jelöltek rendelkezésére.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán *középszinten* és *emelt szinten* is egy projekttervet mutat be a diák 10 percben. Ez után kétszer 5 (10) perc áll rendelkezésére, hogy önállóan kifejtse a kihúzott tételt. Minden ismeretcsoportban 10-10 tétel áll a vizsgázó rendelkezésére (így tételcsoportonként 2×10 tételbõl húzhat a jelölt), mindegyik tételhez két különbözõ, de azonos tartalmú forrást kell hozzárendelni. A tételek hasonló nehézségûek legyenek, ugyanannyi idõ alatt lehessen megoldani õket.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. Ezen belül a projekttervre 30 pont, a másik kettõ ismeretcsoportra 10-10 pont adható.

A PROJEKTTERV BEMUTATÁSA (30 pont)

- tartalmi gazdagság 5 pont
- a felhasznált ismeretek logikus csoportosítása 5 pont
- szemléletesség az elõadásban 5 pont
- a projekt kapcsolódása a valóságos jelenségekhez 5 pont
- a bemutatott jelenség egyéni látásmódja 10 pont

TÖRTÉNETI vagy KISEBBSÉGPOLITIKAI ISMERETEK és NÉPRAJZI vagy a NYELVVEL KAPCSOLATOS ISMERETEK (2×10 pont)

- a rendelkezésre álló segédanyagokból történõ válogatás képessége 2 pont
- a szerzett információk világos és logikus csoportosításának képessége 2 pont
- az elõadás szemléletessége, nyelvi megformáltsága 2 pont
- egyéni tapasztalatok beépítése a feleletbe 4 pont

Szempontok az írásbeli és a szóbeli feladatok összeállításához

<u>Történeti ismeretek</u>

- A vizsgázó források felhasználásával mutassa be a közösséggé válás jellemzõ jegyeit.
- Vázolja a közösség életmódját, értékrendszerét. Mutasson rá a változásokra.
- Mutassa be a horvát nemzetiség politikai tényezõvé válását elõsegítõ tényezõket.
- Tárja fel az anyaország és a hazai horvátság kapcsolatának fõbb ismérveit. Mutassa be azok hatását az egyén, a közösség életére.
- A családtörténeti adatok alapján mutassa be három generáció életében a mikroközösség fejlõdését. Értékelje a fejlõdésre ható erõket.

Néprajzi ismeretek

- Mutassa be a horvát kisebbség tárgyi kultúráját.
- Ismertesse a települési szokásokat, az építkezési kultúrát, a lakással kapcsolatos ismereteket.
- Ismerje a naptári év, a családi élet szokásait. Vetítse ki azokat a mai társadalomra.
- Mutassa be a népviselet jellemzõit.
- Ismerje az étkezési kultúrát.
- Legyenek ismeretei a médiával kapcsolatosan. Tegyen javaslatokat.

Földrajzi ismeretek

- A megadott forrás segítségével mutassa be a hazai horvátság egy településterületét. Értékelje földrajzi adottságait.
- Vázolja fel forrásadatok alapján egy adott kistérség földrajzi jellemzõit. Mutassa be a fejlõdési lehetõségeket.
- Tárja fel a források alapján a hazai horvátság gazdasági kapcsolatait egy adott kistérségben.
- Mutassa be egy horvátok lakta település fejlõdési kilátásait a megadott forrásanyag szerint.

Társadalmi ismeretek

- Mutassa be népszerû írások alapján a horvát nemzetiségi közösségek meghatározó ismérveit. Tárja fel a közösségi kapcsolatok összefüggéseit.
- Mutassa be az identitásvállalás jellemzõ magatartásformáit.
- Elemezzen egy esettanulmányt az egyén lehetõségei szempontjából.

A horvát nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek

- Egy horvát nyelvemlék alapján mutasson be néhány jellegzetes különbséget a ma beszélt köznyelvhez viszonyítva.
- Mutasson rá egy hangzó anyag köznyelvi tolmácsolásával a lényeges eltérésekre.
- Ismerje a magyarországi horvát irodalom azon mûalkotásait, amelyekben megjelenik a horvát nemzetiség nyelvhasználatára.

A horvát nemzetiség épített környezetének ismerete

- Hasonlítsa össze a képi anyag alapján a település régi és új épületeit. Magyarázza meg a változásokat.
- Emelje ki a képi anyag alapján a sajátos hazai horvát építészeti jegyeket.
- Hasonlítsa össze a település épületeit. Emelje ki az általános vonásokat. Mutasson rá a különbségekre.
- Érveljen az értékek megõrzése mellett.

A horvát nemzetiség zene-, ének- és tánckultúrájának ismerete

- Mutassa be a naptári vagy családi események szokásrendszeréhez kapcsolódó énekek, zenei megnyilvánulások és táncok szerepét a hazai horvátság körében.
- Teremtsen összhangot a hagyományõrzési törekvések és a jelenkor kulturális igényei között. Tervezzen mûsort, amelyben figyeljen a különbözõ nemzedékek igényeire.

Kisebbségpolitikai ismeretek

- Értékelje a jogszabályi forrásanyagot. Mutassa ki az összefüggéseket a jogszabályok és a hazai horvátság sorsának alakulása között.
- Esettanulmányon keresztül elemezze az adott horvát kisebbségi önkormányzat tevékenységét. Fogalmazzon meg javaslatokat a konkrét esetre vonatkozóan.
- Mutasson rá, hogy mennyire jelenik meg a horvát önkormányzat vagy egyesület programjaiban az önazonosság fenntartásának törekvése.”

[HORVÁT NYELV]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A horvát nemzetiségi nyelv érettségi vizsgája írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl tevõdik össze. Az írásbeli vizsgán 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére. A szóbeli vizsga a 10 perces felkészülési idõt követõen **15** perc idõtartamú.

Az írásbeli feladatok megoldásakor szótár nem használható, a szóbeli felkészülés során irodalmi szöveggyûjtemény, kötet használata megengedett. A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek idõtartamát és körülbelüli arányát az értékelésben.

	Vizsgarész	Idõtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
		SZÜNET		
	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
Szóbeli	Beszédkészség, tartalom	15	22	33
	Összesen:	-----	100	150

A középszintû vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2-B1 szintjeit. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül. A feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévõ tanulók is le tudják tenni a vizsgát.

A vizsgafeladatok készítése

Az Olvasott szöveg értése, a Nyelvhelyesség, a Hallott szöveg értése és az Íráskészség vizsgarészek feladatai központilag készülnek. A Beszédkészséget mérõ feladatokat a központi útmutató alapján a vizsgáztató tanár állítja össze.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól függetlenül.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsga sikeres teljesítésének elõfeltétele, **hogy a vizsgázó az írásbeli és szóbeli vizsgarészben** az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át teljesítse (a 10% nem az elégséges osztályzat alsó határa).
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ típusú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és a valós olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

Az olvasási készség több szintjét különböztetjük meg (pl. a globális, a szelektív és a részletes értést). A vizsgán a szövegértés több szintje mérhetõ. A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelõ stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idõ, hely, irány, mennyiség),
- különválasztani a lényeges és a lényegtelen információkat,
- megérteni egy adott álláspont mellett és ellen szóló érveket,
- megkeresni egy adott értési célhoz szükséges adatszerû információt,
- megérteni a szöveget kommunikációs funkciójának megfelelõ részletességgel,
- alkalmazni a különbözõ olvasási stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére),
- megkülönböztetni a tényszerûen közölt információt a véleménytõl.

A vizsgán olvasott szövegek

- olyan (esetenként rövidített) autentikus szövegek, amelyeket valós közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egészet alkotnak,
- mind tartalmilag, mind nyelvileg világos szerkezetûek,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükbõl adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- funkcionális szövegek (pl. étlap, menetrend, tv-mûsor, mozimûsor, programok, kezelési útmutató, nyomtatvány, katalógus, menetjegy),
- informatív-instruktív szövegek (pl. jegyzet, közlemény, felhívás, hirdetés, plakát, könyvajánlás),
- magánlevél, hivatalos levél,
- újságcikkek (pl. újsághír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztõ szövegek általánosan ismert témakörökbõl,
- irodalmi szövegek (pl. regényrészlet, drámarészlet, novella, költemény, mese),

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegbõl kivett mondat, bekezdés helyének megtalálása,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylõ nyitott kérdések,
- vázlat készítése,

A teszt feladattipológialag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázónak 3 feladatot kell megoldania, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme körülbelül 600 szó. A feladatsor kb. 30 kérdésbõl/itembõl áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások horvát nyelven íródnak, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- az alapvetõ nyelvtani szerkezetek és lexikai elemek mondatokba illesztésére (felismerés, kiegészítés, létrehozás),
- alapvetõ nyelvtani és lexikai szerkezetek nyelvileg pontos használatára egyszerû szövegben.

A vizsgarészben használt szövegek vagy szövegrészletek

- autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek,
- kiválasztásakor a Témakörök címû rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérõ feladatoké,

- autentikus jellegükbõl adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetõség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegbõl kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy elõre megadott szókészletbõl,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 3-4 feladatból áll, összesen körülbelül 30 itembõl áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme körülbelül 300-350 szó.

A feladatok szövegekre épülnek. Egy feladat mondatokra épül, ezzel azonban az elérhetõ pontszám körülbelül 15%-a szerezhetõ meg.

Egy adott feladat több nyelvi jelenségre is rákérdezhet.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások horvát nyelven íródnak, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy kissé eltérõ anyanyelvi beszédet a valós értési céloknak megfelelõen.

A vizsga a szövegértés alábbi szintjeit méri: a szöveg alapvetõ kommunikációs szándékainak globális megértése (globális értés), a szövegbõl adott szempontok szerinti információk kiszûrése (szelektív értés). A vizsga a szöveg részletes értését nem méri.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelõ stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idõ, hely, irány, mennyiség, ok),
- megérteni egy adott értési célhoz szükséges adatszerû információkat,
- alkalmazni a különbözõ értési stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére a szövegkörnyezetbõl).

A vizsgán használt szövegek

- olyan autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek, amelyeket valós szóbeli közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egészet alkotnak,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- akusztikai minõsége kifogástalan,
- anyanyelvi beszélõk közvetítésében, normál beszédtempóban hangzanak el,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükbõl adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- közérdekû bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülõtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítõ, információs szolgálatok: Útinformáció, nyitvatartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülõtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. idõjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- közérdekû témáról szóló ismeretterjesztõ szövegek,
- szépirodalmi szövegek: rövid prózarészletek, versek (szavalatok), megzenésített költemények.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, ûrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylõ nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor körülbelül 20-25 itembõl áll.

A teszt 2 feladatot tartalmaz. Az *elsõ feladatban* a vizsgázó 1 rövid funkcionális, informatív szöveget hallgat meg (pl. idõjárás-jelentés, útleírás, programajánlat, reklám, információ a nyitvatartásról). Ezek együttes terjedelme körülbelül 2-3 perc. A feladatok a szöveg leglényegesebb információira kérdeznek rá.

A *második feladatban* a vizsgázó egy körülbelül 3-4 perc hosszúságú igényesebb szöveget (interjú, véleménykifejtés) hallgat meg. Egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat 2–3 azonos témájú rövidebb szöveg is.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgathat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások horvát nyelven íródnak, nyelvi szintjük alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó milyen szinten képes magát horvát nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû rész),
- különbözõ fajtájú szövegeket írni a *Témakörök* címû részben megadott témákhoz kapcsolódóan,
- koherens szövegeket létrehozni (elõre- és visszautalással, alapvetõ szinonímákkal és kötõszavakkal),
- mondanivalóját logikusan és az adott szövegfajta követelményeinek megfelelõen elrendezni, valamint írásmûvét megfelelõen felépíteni és tagolni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelõ stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajták formai sajátosságainak megfelelõ írásmûvet létrehozni,
- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani pontatlansága, szóhasználata ne akadályozza a megértést.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- valós kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetõek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- üzenet, emlékeztetõ,
- rövid személyes jellegû közlés,
- naplóbejegyzés,
- üdvözlõlap,
- meghívó,
- magánjellegû vagy intézménynek szóló levél,
- egy mû: prózarészlet, drámarészlet, lírai alkotás adott szempontú elemzése.
- kép, képsorok leírása, összevetése.

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmû keletkezik, az ehhez illeszkedõ szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmû célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- meghatározott szituációban megadott szempontok alapján történõ szövegalkotás,
- verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok, próza-, drámarészletek, versek, dalok, stb.) alapján történõ szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,
- vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek - festmények, szobrok, épületek, népviseletek, fotók, képsorok, grafikonok, táblázatok, stb.) alapján történõ szövegalkotás.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsgarész 2 feladatból áll. Az *elsõ feladat* egy rövidebb, tranzakciós és interakciós szöveg. A vizsgázó verbális és/vagy vizuális segédanyagra reagálva 40–50 szavas közlést hoz létre (pl. üdvözlõlap, e-mail, naplóbejegyzés, üzenet, emlékeztetõ).

A *második feladat* egy hosszabb, véleménykifejtõ szöveg létrehozása. A vizsgázó rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál írásban vagy egy mûrészletet elemez adott szempontok szerint vagy képsorokat vet össze egy körülbelül 250–300 szó terjedelmû szöveg megírásával. A szövegben a vizsgázónak öt megadott irányító szempontot kell tárgyalnia. Az irányító szempontok kidolgozási sorrendje tetszõleges.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok horvát nyelven íródnak, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához a horvát nyelv helyesírási szótára használható (BabiæFinka-Moguš: Hrvatski pravopis). A nyelvtani, lexikai, helyesírási hibákkal szemben magasabb a toleranciahatár, mint emelt szinten.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutatók alapján történik. A vizsgázó teljesítményének értékelése 4 kritérium (A kommunikatív cél teljesítése, Nyelvtani szerkezetek, Szókincs, Mondat- és szövegszintû kohézió) alapján, egy nyolcszintû (0–7) analitikus értékelõ skála segítségével történik.

A két feladat együtt kerül értékelésre. A vizsgarészen belül az elsõ feladat aránya 1/3 rész, a másodiké 2/3 rész.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség, nemzetiségi tartalom

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az érettségi követelményekben megfogalmazott nyelvi szinten gondolatait horvát nyelven szóban kifejezni és valós kommunikációs szándékoknak megfelelõ beszélgetést folytatni.

A vizsgán azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

A második feladathoz a tételsor 15 tételbõl áll. A tételsor az adott nemzetiség irodalmát, kultúráját, nyelvét dolgozza fel a *Témakörök* és az *Ismeretkörök, nyelvtani szerkezetek, szókincs* címû fejezetek alapján.

Ebben a vizsgarészben a feladatokat a központi útmutatók alapján a vizsgáztató tanárok készítik el.

A feladatok megoldásához szótár nem használható. A felkészülés során azonban irodalmi szöveggyûjtemény, kötet használata megengedett, ezeket a vizsgáztató intézmény biztosítja

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû rész),
- megadott témákról (irodalom, kultúra, nyelv) szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* címû rész),
- mondanivalóját érthetõen és összefüggõen kifejezni,
- úgy beszélni, hogy kiejtése, hanglejtése, beszédtempója ne akadályozza a megértést,
- egyszerû kommunikációs stratégiákat alkalmazni,
- beszédében a célnyelvi udvariasság és a megfelelõ stílus alapszabályait alkalmazni,
- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani és lexikai pontatlansága ne akadályozza a megértést.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgafeladatokban elõforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, a *Témakörök* valamint az *Ismeretkörök, nyelvtani szerkezetek, szókincs* címû listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelmûen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- szerepjáték,
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A vizsgarész rövid *bevezetõ társalgással* kezdõdik. A kérdések célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon a horvát nyelv használatára. Az itt elhangzottak nem számítanak be a vizsgaeredménybe.

A vizsga 2 feladatból áll. A feladatokat a vizsgázó húzza, a felkészülési idõ: 10 perc. A szóbeli vizsga 15 perc idõtartamú.

Az *elsõ feladatban* a vizsgázónak egy, a mindennapi élet helyzeteihez hasonlító szituációban kell részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A feladat tehát az, hogy a vizsgázó a beszélgetésben interaktívan vegyen részt, megfelelõ kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzó kérdésekre megfelelõ válaszokat adjon.

A *második feladatban* a vizsgázónak egy irodalmi vagy nyelvi vagy a horvát kultúrával kapcsolatos témát kell részletesen és összefüggõen kifejtenie, megadott szempontok alapján. A felhasználandó segédanyag lehet kép, fénykép, ábra, térkép vagy rövid írott szöveg.

A feladatmeghatározás és a verbális segédnyagok horvát nyelven íródtak, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél. A vizuális segédanyagok a horvát nemzetiség kultúrkörét reprezentálják.

Értékelés

Az értékelés négy kritériumon (Kommunikációs hatás: a/ milyen mértékben tudja gondolatait önállóan kifejezni, b/ beszédstílusa mennyire folyékony, c/ megnyilvánulásai mennyire relevánsak a feladatmegoldás szempontjából; Nyelvtan és koherencia; Szókincs; Hangképzés, hangsúly, intonáció) alapul.

A kommunikációs hatásra 12, a további három kritériumra (Nyelvtan és koherencia, Szókincs, Hangképzés, hangsúly, intonáció) 7–7 pont adható. A két feladat együtt kerül értékelésre.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az írásbeli vizsga idõtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé **20** perc.

A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek idõtartamát és körülbelüli arányát az értékelésben.

	VIZSGARÉSZ	IDÕTARTAM (perc)	ARÁNY (%)	PONT
ÍRÁSBELI	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
		SZÜNET		
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
SZÓBELI	Beszédkészség	20	20	30
	Összesen:	-----	100	150

Egyik vizsgarészben sem használható szótár, mivel a vizsgázóknak a tényleges nyelvtudásukról kell számot adniuk. Az emelt szintû vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának B2–C1 szintjeit. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül. A feladatsorokat úgy állítják össze, hogy a B2 szinten lévõ tanulók is le tudják tenni a vizsgát.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsga sikeres teljesítésének elõfeltétele, hogy a vizsgázó mind az öt vizsgarészben az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át teljesítse (a 10% nem az elégséges osztályzat alsó határa).
- Minden vizsgarész elbírálása központilag kidolgozott javítási és értékelési útmutatók alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarészek értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkészség vizsgarészek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ típusú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és a valós olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

Az olvasási készség több szintjét különböztetjük meg (pl. a globális, a szelektív és a részletes értést). A vizsgán a szövegértés több szintje mérhetõ. A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelõ stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

ua. mint a *Középszintû vizsga* esetén

A két szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenhet meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

- feleletválasztás,
- képek, események sorrenbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás, érv, álláspont stb. azonosítása,
- a cím és a szöveg egészének viszonya,
- a szöveg egészének jelentése,
- a szöveg szerkezete, a felépítés által közvetített jelentés,
- vázlat készítése,
- a szöveg rövid összegzése.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázónak 1–3 feladatot kell megoldania, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme körülbelül 1200 szó. A feladatsor 25–30 itembõl áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások horvát nyelven íródnak, amelyek nyelvi szintje alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási útmutató tartalmazza a szövegből adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai elemek mondatokba illesztésére (felismerés, kiegészítés, létrehozás),
- a nyelvtani és lexikai szerkezetek nyelvileg pontos használatára komplex szövegekben is.

A vizsgarészben használt szövegek vagy szövegrészletek
ua. mint a *Középszintû vizsga*

A két szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg. Emelt szinten a vizsgázó változatosabb és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

ua. mint a *Középszintû vizsga*

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 4–5 feladatból, körülbelül 40 itemből áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme körülbelül 600 szó.

Valamennyi feladat szövegre épül.

Egy feladat több nyelvi jelenségre is rákérdezhet.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások horvát nyelven íródnak, nyelvi szintjük alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutató alapján történik. A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

ua. mint a *Középszintû vizsga*

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó
ua. mint a *Középszintû vizsga*, továbbá

- megérteni az adott álláspont mellett és ellen szóló érveket,
- felismerni a szöveg hangnemét, következtetni a beszélõk egymáshoz való viszonyára.

A vizsgán használt szövegek
ua. mint a *Középszintû vizsgán*

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ
ua. mint a *Középszintû vizsga*

A két szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezõk is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélõk száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Emelt szinten olyan szövegek is elõfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Emelt szinten a mûvelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is elõfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

ua. mint a *Középszintû vizsga*

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázó 2-3 szöveget hallgat meg, amelyek együttes terjedelme körülbelül 8-10 perc. A teszt 2-3 feladatot, körülbelül 25 itemet tartalmaz.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgathat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások horvát nyelven íródnak, nyelvi szintjük alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó milyen szinten képes magát horvát nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga méri, hogy képes-e a vizsgázó
ua. mint a *Középszintû vizsga*, továbbá

- gondolatait nyelvhelyességi szempontból pontosan kifejezni,
- álláspontját, érvrendszerét következetesen, összetetten, árnyaltan kifejteni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek
ua. mint a *Középszintû vizsga*

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:
ua. mint a *Középszintû vizsga*, továbbá

- érvelés nyelvi, irodalmi, kulturális kérdésekrõl (a feladat tartalmaz egy szövegrészletet),
- két szöveg adott szempontú összehasonlítása. A feladat megjelöli a kiemelt szempontokat (tematikus, stílusbeli). A szövegek között megjelenhet a mindenkori kortárs irodalom.

A két szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

A vizsgázó emelt szinten az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy a vizsgázó emelt szinten részletesen, választékos szókinccsel és igényesebb nyelvi szerkezeteket használva ír.

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.
ua. mint a *Középszintû vizsga*

A vizsgán az alábbi feladattípus fordulhat elõ:

- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra a megadott irányító szempontok alapján.

A vizsgarész 2 feladatból áll. Az *elsõ feladatban* a vizsgázó informatív szövegre reagál írásban egy körülbelül 100 szó terjedelmû szöveg megírásával.

A *második feladatban* a vizsgázó két téma közül választhat. A kiválasztott témáról a megadott irányító szempontok alapján a vizsgázónak körülbelül 300–350 szó terjedelmû szöveget kell írnia, amelyben ki kell fejtenie véleményét is.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok horvát nyelven íródnak, amelyek nyelvi szintje alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél.

Értékelés

Általános kritériumok:

- a tartalmi kifejtés kritériumai: a téma megértése, nyelvi és irodalmi mûveltség, kultúrtörténeti asszociációk, személyes állásfoglalás, világismeret, lényegkiemelés,
- a szöveg megszerkesztettségének kritériumai: a kért mûfajnak való megfelelés, tagolás, szerkezeti arányosság, a terjedelem megtartása.
- a szöveg nyelvi minõségének kritériumai: a köznyelvi norma biztos ismerete: nyelvtan, szókincs, helyesírás, szabatos elõadásmód, olvasható kézírás, rendezett íráskép.

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutatók alapján történik.

A két feladat értékelése együtt történik.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség, nemzetiségi tartalom

ua. mint a *Középszintû vizsga*, továbbá

A második feladathoz a tételsor 20 tételbõl áll. A tételsor a horvát nemzetiség irodalmát, kultúráját, nyelvét dolgozza fel a *Témakörök* és az *Ismeretkörök, nyelvtani szerkezetek, szókincs* címû fejezetek alapján.

A feladatok megoldásához szótár nem használható. A felkészülés során azonban irodalmi szöveggyûjtemény, kötet használata megengedett, ezeket a vizsgáztató intézmény biztosítja.

Tartalmi szerkezet

ua. mint a *Középszintû vizsga*, továbbá

- gondolatait árnyaltan kifejezni, álláspontját, érvrendszerét következetesen, folyamatosan, összetetten kifejteni,
- olyan kiejtéssel, hanglejtéssel és tempóban beszélni, hogy beszéde jól érthetõ legyen,
- változatos kommunikációs stratégiákat alkalmazni,
- gondolatait nyelvhelyességi szempontból pontosan kifejezni,
- az összetettebb gondolatmenetnek megfelelõ igényes mondatszerkesztéssel beszélni.

A két szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

Emelt szinten a vizsgázó az adott témákról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

ua. mint a *Középszintû vizsga*, továbbá

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- vita (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása),
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A vizsgarész rövid *bevezetõ társalgással* kezdõdik. ua. mint a *Középszintû vizsga.*

A vizsga 2 feladatból áll. A feladatokat a vizsgázó húzza, a felkészülési idõ: 10 perc. A szóbeli vizsga **20 perc** idõtartamú.

Az *elsõ feladatban* a vizsgázó egy vagy több horvát nyelven íródott idézetet értelmez és fejti ki véleményét, miközben a vizsgáztató vitára serkentõ kijelentéseire is reagálnia kell.

A *második feladatban* a vizsgázónak egy irodalmi vagy a horvát nemzetiség kultúrájával kapcsolatos témát kell részletesen és összefüggõen kifejtenie, megadott szempontok alapján. A felhasználandó segédanyag lehet kép, fénykép, ábra, térkép vagy rövid írott szöveg. A vizsgáztató elõre meghatározott, további véleménynyilvánításra ösztönzõ kérdéseket tehet fel.

A feladatmeghatározás és a verbális segédanyagok horvát nyelven íródtak, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél. A vizuális segédanyagok a horvát nemzetiség kultúrkörét reprezentálják.

Értékelés

Általános értékelési kritériumok:

- tartalom: tématartás, nyelvi, irodalmi, kulturális tájékozottság, megfelelõ szóhasználat, problémaérzékenység, a témának megfelelõ memoriter szöveghû elõadása.
- elõadásmód: a témának megfelelõ világos felépítés, világos nyelvi forma, lényegkiemelés.

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok együtt kerülnek értékelésre.”

[HORVÁT NYELV ÉS IRODALOM]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A horvát nyelv és irodalom érettségi vizsgája írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl tevõdik össze. Az írásbeli vizsgán 240 perc áll a vizsgázó rendelkezésére a szövegértési feladatsor, valamint a szövegalkotási feladat megoldására. A szóbeli vizsga 30 perces felkészülési idõt követõen 10-15 perc idõtartamú. A vizsga szerkezetét az alábbi táblázat összegzi.

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 10-15 perc	
Szövegértési feladatsor	Szövegalkotási feladatsor	Egy nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
40 pont	60 pont	50 pont	

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó az I. (60 perc) és II. (180 perc) részen belül a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja. A jelölt elõször a I. feladatsort oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 60 perc leteltével a felügyelõ tanár összegyûjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

Az írásbeli vizsgafeladatok megoldásakor a horvát helyesírási szótár, és egy kétnyelvû szótár illetve ha azt valamely feladat megjelöli, szöveggyûjtemény használható. A szótárról és a szöveggyûjteményrõl a vizsgáztató intézmény gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga szövegek megértését, illetve egy szöveg önálló megfogalmazását igényli. Az írásbeli vizsga tehát tartalmaz egy szövegértési feladatsort, továbbá megjelöl három szövegalkotási feladatot. A szövegalkotási feladatokból egyet választ a vizsgázó. A vizsgázó az írásbeli feladatlapon jelzi a választását. Ha az elkezdett feladat helyett másikat választ, akkor az általa érvénytelennek tekintett írásmûvet áthúzza.

A feladatsor jellemzõi

Szövegértési feladat

A szövegértési feladat szövege általában 600-700 szó terjedelmû esszé, ismeretterjesztõ céllal íródott tanulmány, publicisztikai mû egésze vagy részlete. A feladatok megoldása általában a kérdésre adott válasz rövid szöveges kifejtése, esetenként a megadott válaszvariációk közötti döntés.

A szövegértést a vizsgáló kérdések – az adott szöveg tematikus, szerkezeti, nyelvi jellemzõinek megfelelõen – a következõkre irányulhatnak:

- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás, érv, álláspont stb. azonosítása;
- a szöveg grammatikai, stilisztikai jellemzõi; ezek szövegbeli funkciója;
- a szöveg kommunikatív sajátosságai;

- a cím és a szöveg egészének viszonya;
- a szöveg egészének jelentése, jelentésrétegei;
- a szövegbeli logikai, tartalmi kapcsolatok;
- a szerzõi álláspont;
- a szövegbeli utalások, hivatkozások szerepe;
- a szöveg szerkezete, a szerkesztésmód, a felépítés által közvetített jelentés.

Feladat lehet továbbá

- vázlat, tematikai háló készítése;
- önálló következtetés, álláspont megfogalmazása;
- a szöveg témájához, a szövegben megjelenített álláspontokhoz kapcsolódó önálló rövid írásmû vagy beszédmû megfogalmazása a mûfaji normák követésével, a mindennapi, esetleg a hivatalos írásbeliség, illetve szóbeliség mûfajainak körébõl;
- a szöveg rövid, esetleg adott szempontú vagy adott címzettnek szóló összegzése (tömörítése).

A vázlatírás, illetve az összefoglalás által kívánt fõ képességek: a kulcsszók feltárása, a tematikus háló [„téma - réma viszony”] követése, a tételmondatok felismerése a különbözõ szövegegységekben, a szöveg fókuszának megértése, a témaváltás, az elõre- és visszautalások követése, a kihagyások érzékelése, a szöveg részletezettségének követése, az ismert és az új közlés elkülönítése.

Szövegalkotási feladat

A vizsgázó három, eltérõ típusú, mûfajú és témájú szövegalkotási feladatból választ egyet. A diák által választott feladat megoldásának terjedelme maximum 4-5 oldal. A feladatok a következõk:

- Érvelés nyelvi, irodalmi, általános kulturális, etikai életmódbeli kérdésekrõl. A feladat tartalmaz egy gondolatébresztõ, az érvelés tematikai hálózatára utaló szöveget, általában szövegrészletet. (E felvezetõ szöveg lehet kritika, esszé, publicisztikai mû, szépirodalmi mû stb. részlete. A feladat megfogalmazása nem feltételezi a felvezetõ szöveg egészének ismeretét.)
- Egy mû (*pl. lírai alkotás, rövid szépprózai mû, drámarészlet, esetenként esszé*) adott szempontú elemzése, értelmezõ bemutatása. A feladat tartalmazza az értelmezés kiemelt szempontját.
- Két, eseteként három szöveg (*pl. szépirodalmi mû, mûrészlet*) adott szempontú összehasonlítása. A feladat megjelöli a szövegek összehasonlító elemzésének, értelmezésének kiemelt szempontját, *pl. a tematikus, a poétikai, stílusbeli összevetést*. A feladat lényeges eleme az irodalmi szövegek egymásrautaltságának hangsúlyozása, az intertextualitás, evokáció különbözõ példái révén. (Az összehasonlítandó szövegek között megjelenhet a mindenkori kortárs irodalom.)

Értékelés

Szövegértési feladat

A szövegértési feladatsor megoldásával maximum 40 pontot érhet el a vizsgázó. A szaktanár az írásbeli dolgozatot a központi értékelési útmutató alapján értékeli. Az értékelési útmutató közli a szövegértési feladatok lehetséges választartományát (a válaszmodellt), esetenként a válasz mûfaji normáit, továbbá a pontértékét, valamint az adható

részpontszámokat. Az értékelõ az egyes feladatokra adott pontszámot, majd a szövegértési feladatsor megoldásával elért összpontszámot feltünteti a dolgozaton.

Szövegalkotási feladat

A vizsgázó által választott szövegalkotási feladat megoldását a szaktanár a javítási-értékelési útmutató alapján minõsíti. Az értékelésben a vizsgázó által kidolgozott feladat megoldását kell figyelembe venni.

A fogalmazási feladat pontszámának megoszlása

A fogalmazási feladat megoldásával maximum 60 pontot ér el a vizsgázó. Az elérhetõ 60 pont megoszlása a következõ: a fogalmazás tartalmi minõsége: 20 pont; szerkezete, felépítése: 20 pont; nyelvi minõsége: 20 pont.

A szövegalkotási feladatok értékelésében alkalmazott általános kritériumok:

A tartalmi kifejtés minõségének kritériumai:

- a feladatnak, a feladatban közölt szempontoknak megfelelõ kifejtés, szövegbázisú feladatokban a gondolatébresztõ szövegre vonatkoztatás;
- nyelvi és irodalmi mûveltség, tájékozottság, indokolt hivatkozás, idézés;
- tárgyszerûség; az állítások bizonyítása;
- problémaérzékenység; a témához való személyes viszonyulás kifejezése *(pl. reflexió, állásfoglalás).*
- világismeret, gondolkodási kulturáltság.

A szöveg megszerkesztettségének általános kritériumai:

- a feladatban megjelölt mûfaj elemeinek való megfelelés;
- a témának, a címzettnek, a mûfajnak, a tartalmi mondandónak megfelelõ szerkezet kialakítása;
- koherens szövegszerkezet *(pl. térbeli és idõbeli viszonyok; logikai és jelentésszintû kapcsolatok létrehozása; kulcsszavak, elõre- és visszautalások, nyelvtani, jelentésbeli és pragmatikai kapcsolatok megteremtése);*
- arányosság és tagolás *(pl. a felvezetés, tárgyalás, lezárás aránya, témaváltás jelölése, bekezdések szerkesztése);*
- az adott terjedelem megtartása.

A szöveg nyelvi minõségének értékelésében alkalmazott kritériumok

- a köznyelvi norma biztos ismerete;
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és kommunikációs helyzetnek megfelelõ stílus;
- világos és lényegre törõ, szabatos elõadásmód;
- gördülékeny, érthetõ, mondat és szövegalkotás;
- olvasható kézírás, rendezett íráskép.

A javítási-értékelési útmutató közli a tartalomra, a szerkezetre és a nyelvi minõségre adható 20–20–20 pont megoszlását. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes kitûzött feladatok témafüggõ, címszószerûen megfogalmazott (azaz nem kifejtett) lehetséges tartalmi elemeit. Az ettõl eltérõ minden jó megoldás elfogadható. Az útmutatóban közölt kritériumok és pontszámok figyelembevételével a szaktanár által megállapított pontszám

minõsíti a vizsgázó dolgozatának tartalmi minõségét, a dolgozat felépítését, szerkezetét és nyelvi minõségét, továbbá a vizsgázó helyesírását, valamint a dolgozat írásképét.

Az értékelõ tanár a dolgozat végén feltünteti a szövegalkotási feladat tartalmi, szerkezeti, illetve nyelvi minõségének pontszámát, a helyesírási hibapontok összegét, amennyiben az szükséges, az íráskép miatt levont pontszámot, majd a vizsgázó által az írásbeli feladat egészében elért összpontszámot.

Helyesírás, íráskép

A vizsgázó helyesírásának és a dolgozat írásképének értékelése a szövegértési feladatsor, valamint a szövegalkotási feladat megoldásában egységes elv szerint történik.

- Az értékelõ tanár mind a szövegértési, ind a szövegalkotási feladat megoldásában fellelhetõ helyesírási hibákat aláhúzza, majd az értékelési útmutatóban feltüntetett módon kialakítja a vizsgázó helyesírási hibáinak összpontszámát.
- A helyesírási hibák miatt összesen 15 pont vonható le az összteljesítménybõl.
- Az íráskép rendezetlensége, illetve a nehezen olvasható kézírás miatt összesen 3 pont vonható le az összteljesítménybõl.

SZÓBELI VIZSGA

A horvát nyelv és irodalom középszintû szóbeli vizsgája belsõ, iskolai vizsga. A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. A szóbeli tételsorról az e rendeletben meghatározott módon és idõpontban a következõket kell nyilvánosságra hozni: az egyes irodalmi és nyelvi tételek címei. Az egyes tételekhez tartozó feladatok azonban csak a vizsgán ismerhetõek meg.

A vizsgázó a következõ segédeszközöket használhatja: irodalmi szöveggyûjtemény, (Matilda Bölcs: Antologija hrvatske književnosti; Nemzeti Tankönyvkiadó 1998.) vagy a feladatok megjelölésével összefüggõ más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó.

A szóbeli vizsgára adható felkészülési idõ: 30 perc.

A vizsgázó felelési ideje: 10–15 perc.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán egy irodalmi és egy nyelvi tételt fejt ki a diák. A tételsor 20 nyelvi és 20 irodalmi tételbõl áll.

A nyelvi és irodalmi tételsor legalább 30%-át (20 tétel esetén 6 tételt) évrõl-évre módosítani kell.

Horvát nyelvi tételsor

A szóbeli vizsgára a szaktanár 20 tételt jelöl ki. A tételsort a részletes vizsgakövetelmények Horvát nyelv címû fejezetében foglaltak alapján állítja össze a szaktanár. A horvát nyelvi tételek a részletes követelmények következõ témáira épülnek: Szövegértés, Szövegalkotás, Retorika, Ember és nyelv, A horvát nyelv története, A nyelv és a társadalom, Nyelvi szintek (Hangtan, Alaktan, Szószerkezetek, Mondattan), Szókészlettan, A stílus és jelentés. A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a jelzett témák mindegyikéhez legalább egy tétel tartozzék.

A tétel a témakörnek, illetve a tételben konkretizált feladatnak megfelelõen tartalmazhat egy megállapítást, idézetet, felvezetõ gondolatot, nyomtatott vagy elektronikus dokumen-

tumot (*pl. ûrlapot, használati utasítást, újságoldalt, képet, ábrát, térképet, internetes oldalt, egynyelvû szótár részletét*), majd a kifejtendõ feladat megjelölését.

A tételben kitûzött feladat lehet idézet, illetve a mellékelt dokumentum adott szempontú elemzése, értelmezése, a szempontban megfogalmazott nyelvi probléma, jelenség, szabály bemutatása, kifejtése, érvek megfogalmazása, a feladatban adott mûfajnak megfelelõ elõadása stb.

Irodalmi tételsor

A szóbeli vizsgára a szaktanár 20 tételt jelöl ki. A tételsort a részletes vizsgakövetelmények Horvát irodalom címû fejezetében foglaltak, a szerzõk és mûvek, illetve az Értelmezési szintek témák kombinációiból állítja össze a szaktanár.

A tétel tartalmazhat egy felvezetõ nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (*pl. szépirodalmi idézetet, értekezõ próza, esszé rövid részletét, illusztrációt, képzõmûvészeti alkotást, színpadképet, filmképet, ábrát, térképet stb.*), majd közli a bemutatandó témát, annak kiemelt szempontját, a témának, illetve a kitûzött szempontnak megfelelõen konkrét mû/vek megjelölését. A kiemelt szempont lehet pl. bármely mûfaji, tematikus, stíluskorszakbeli, poétikai, esztétikai, etikai kérdés. Ha azt a tétel kifejtése igényli, illetve lehetõvé teszi, a vizsgázó választ a tételben megjelölt szerzõk vagy mûvek közül.

Az irodalom szóbeli vizsgatételeinek tematikai aránya

A vizsgaleírás 18 tétel kijelölésére közöl kötelezettséget. Ezek a következõk:

- A *Szerzõk és mûvek* témáiból összesen 12 tétel állítandó össze. Ebbõl 6 a megjelölt *Életmûvekbõl*, valamint azon diákok számára, akik a magyar nyelvet mint idegen nyelvet tanulják egy világirodalmi tétel kötelezõ. 5 tételt a *Szerzõk és mûvek* más témáiból – *Egy mû beható ismerete, A közelmúlt irodalmából, A kortárs irodalomból, Világirodalomból, a magyarországi horvát irodalomból* állítja össze a szaktanár.
- Az *Értelmezési szintek* témájából – *Irodalomtörténeti értelmezés* 2 tétel, *Tematikus-motivikus értelmezés* 2 tétel, *Mûfajok, poétika* 1 tétel, *Regionális kultúra, népköltészet* – 1 tétel kötelezõ.
- A további tételek kijelöléséről – ide értve a húszon felüli tételszámot is – a szaktanár dönt.

A *Szerzõk és mûvek* témáiból összeállított tételek bármelyike meríthet az *Értelmezési szintek* szempontjaiból, az *Értelmezési szintek* tételeibõl összeállított bármelyike tartalmazhatja a *Szerzõk és mûvek* témáiban megjelölt alkotókat.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A horvát nyelvi és az irodalom tétel kifejtését a szaktanár együttesen értékeli. A vizsgázó a feleletére egy összegzõ pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következõ általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik.

TARTALOM **25 pont**	**ELÕADÁSMÓD** **25 pont**
• Nyelvtani, irodalmi, kulturális tájékozottság • Tárgyi tudás • Gondolatgazdagság • Rendszerezés	• Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés • Lényegkiemelés • Logikus érvelés • Megfelelõ szóhasználat • Érthetõ elõadásmód
⇩ ⇩ ⇩ ⇩ ⇩ **A BESZÉDMÛ** **(A HORVÁT NYELVI ÉS AZ IRODALOMFELELET EGYÜTTESEN)** **50 pont**	

TARTALMI MINÕSÉG

Elérhetõ pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont
A vizsgázó – a tételének megfelelõ (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fõ kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelõ véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyõzõen alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyõzõ.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont
A tétel kifejtése lényegében önálló, a fõbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvõ, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelõ témával kapcsolatos véleményét. Elõfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont
A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítõen, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, mûvek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdezõ tanár segítsége.

ELÕADÁSMÓD

Elérhetõ pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont
Az elõadásmód önálló, folyamatos, érthetõ. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyõzõ; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérõket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stiláris regiszterének.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont
A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az elõadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelõ, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elõ benne.

Teljesítménytartomány: 9–1 pont
A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevéssé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes *(pl. bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs).*

Az egyes vizsgarészekbõl elért teljesítmény összeadódik, így a középszintû írásbeli és szóbeli vizsgán összesen 150 pont szerezhetõ.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A horvát nyelv és irodalom emelt szintû érettségi vizsgája írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl tevõdik össze. Az írásbeli vizsgán 240 perc áll a vizsgázó rendelkezésére a feladatok megoldására. A szóbeli vizsga a 30 perces felkészülési idõt követõen 20-30 perc idõtartamú.

A vizsga szerkezetét az alábbi táblázat összegzi.

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 20-30 perc	
Nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok	Egy nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
40 pont	60 pont	50 pont	

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg, és a feladatok megoldásának sorrendjét is meghatározhatja.

Az írásbeli vizsgafeladatok megoldásakor a horvát helyesírási szótár használható, amelybõl vizsgacsoportonként négy példány szükséges. A példányokról a vizsgáztató intézmény gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsorból és három különbözõ szövegalkotási feladatokból tevõdik össze.

A feladatsor jellemzõi

Nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatok

A nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor egy alkotáshoz (lírai mûhöz, szépprózai alkotáshoz, illetve részletéhez, esszéhez, értekezõ prózához vagy annak részletéhez, egy drámához vagy annak részletéhez) kapcsolódik. A feladatsor nyelvi és irodalmi ismeretek

alkalmazását, fogalmak felismerését, azonosítását, esetenként definícióját tartalmazza, különbözõ történeti, mûfaji, tematikus, motivikus összefüggések feltárására irányul, továbbá tartalmaz a vizsgálandó szöveg nyelvi, grammatikai, retorikai, stilisztikai, szövegtani, helyesírási jellemzõire irányuló kérdéseket.

A nyelvi, illetve irodalmi mûveltséget vizsgáló kérdések aránya általában 40-60 %.

Szövegalkotási feladatok

A szövegalkotási feladatsor három, különbözõ témáról adott szempontú és mûfajú önálló szöveg alkotását tartalmazza.

A szövegalkotási feladatok a következõk:

- Egy adott mû vagy irodalmi, kulturális, esztétikai, bölcseleti, etikai kérdés értelmezése, értékelése adott terjedelemben.
- Érvelõ szöveg megfogalmazása: reflektálás egy jelenségre, korjelenségre.
- Egy valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása (*pl. vitaindító, hozzászólás, kérvény*), esetenként adott címzetteknek, megjelölt kommunikációs helyzetben, illetve adott mûfajban.

A feladatok bármelyike lehet szövegbázisú (*pl. irodalmi mûvet közlõ, az esszé, a kifejtés, értékelõ érvelés alapjául szolgáló rövid felvezetõ idézetet tartalmazó*) vagy szövegbázis nélküli.

Értékelés

Nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor

A nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor értékelése témafüggõ értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 40 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat az értékelési útmutató közli. Az értékelõk a dolgozaton feltüntetik a vizsgázó által elért pontszámokat, valamint a feladatsor megoldásával elért összpontszámot.

Szövegalkotási feladatok

A vizsgáztatók a javítási-értékelési útmutató alapján minõsítik a vizsgázó teljesítményét, majd feltüntetik a dolgozaton az egyes szövegalkotási feladatok megoldásával elért pontszámot.

A feladattípusok pontértéke a következõ:

- egy adott mû vagy irodalmi, kulturális, esztétikai, bölcseleti, etikai kérdés értelmezése, értékelése adott terjedelemben (25 pont);
- érvelés megfogalmazása: reflektálás egy jelenségre, korjelenségre (20 pont);
- egy, valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása (*pl. vitaindító, hozzászólás, kérvény*), esetenként adott címzetteknek, megjelölt kommunikációs helyzetben, illetve adott mûfajban (15 pont).

A megoldás minõségének elbírálásában a következõ általános kritériumok érvényesülnek:

A tartalmi kifejtés minõségének kritériumai

- a feladat értelmezése, kifejtése; szövegbázisú feladatokban a gondolatébresztõ szövegre vonatkoztatás;

- nyelvi és irodalmi mûveltség, tájékozottság, indokolt hivatkozás, idézés;
- tárgyszerûség; az állítások bizonyítása;
- problémaérzékenység; a témához való személyes viszonyulás kifejezése *(pl. reflexió, állásfoglalás)*;
- világismeret, gondolkodási kulturáltság.

A szöveg megszerkesztettségének kritériumai

- a feladatban megjelölt mûfaj elemeinek való megfelelés;
- a témának, a címzettnek, a mûfajnak, a tartalmi mondandónak megfelelõ szerkezet kialakítása;
- koherens szövegszerkezet *(pl. térbeli és idõbeli viszonyok; logikai és jelentésszintû kapcsolatok létrehozása; kulcsszavak, elõre- és visszautalások, nyelvtani, jelentésbeli és pragmatikai kapcsolatok megteremtése);*
- arányosság és tagolás *(pl. a felvezetés, tárgyalás, lezárás aránya; a témaváltás jelölése, bekezdések szerkesztése);*
- az adott terjedelem megtartása.

A szöveg nyelvi minõségének értékelésében alkalmazott kritériumok

- a köznyelvi forma biztos ismerete;
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és a kommunikációs helyzetnek megfelelõ stílus;
- világos és lényegre törõ, szabatos elõadásmód;
- gördülékeny szövegalkotás;
- olvasható kézírás, rendezett íráskép.

Helyesírás, íráskép

A helyesírás értékelése az útmutató szerint történik. Az értékelõ tanár mind a szövegértési, mind a szövegalkotási feladat megoldásában talált helyesírási hibákat aláhúzza, majd az útmutatóban feltüntetett módon kialakítja a vizsgázó helyesírási hibáinak összpontszámát.

- A helyesírási hibák miatt összesen 15 pont vonható le az összteljesítménybõl.
- Az íráskép rendezetlensége, illetve a nehezen olvasható kézírás miatt összesen 3 pont vonható le az összteljesítménybõl.

A javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. Az útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit. Az ettõl eltérõ jó megoldás is elfogadható. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelõk személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthetõ megítélésétõl, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthetõ megközelítéstõl.

Az értékelõ a dolgozat végén feltünteti a nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsorral, majd a szövegalkotási feladatok megoldásával elért pontszámot, a helyesírási hibapontok összegét, amennyiben az szükséges, az íráskép miatt levont pontszámot, majd a vizsgázó által az írásbeli feladat egészében elért összpontszámot.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. A szóbeli tételsorról a következõket kell nyilvánosságra hozni: az egyes irodalmi és nyelvi tételek címei. A tételekhez tartozó feladatok nem nyilvánosak.

A vizsgázó a következõ segédeszközöket használhatja: irodalmi szöveggyûjtemény, kötet vagy a feladatok megjelölésével összefüggõ más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó. Ezeket minden vizsgázó számára külön kell biztosítani.

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A szóbeli vizsga egy horvát nyelvi és egy irodalmi témakörhöz megfogalmazott tétel kifejtése A témakörök pontos arányát, illetve az azokhoz rendelt tételeket a vizsga évében egy szakmai bizottság határozza meg. A meghirdetett nyelvi, illetve irodalmi tételek száma legalább 25.

Horvát nyelvi tételsor

A témaköröket a részletes vizsgakövetelmények *Horvát nyelv* címû fejezete – *Szövegértés, Szövegalkotás, Retorika, Ember és nyelv, A horvát nyelv története, Nyelv és társadalom, Nyelvi szintek, Szókészlettan, A stílus és jelentés* – alapján állítja össze az ezzel megbízott szakmai testület. A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a témakörök mindegyikéhez legalább két tétel tartozzék.

A tételek a témakörnek, illetve a tételben konkretizált feladatnak megfelelõen tartalmazhatnak egy megállapítást, idézetet, felvezetõ gondolatot, nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (*pl. ûrlapot, használati utasítást, újságoldalt, képet, ábrát, térképet, internetes oldalt, egynyelvû szótár részletét*), majd közlik a kifejtendõ feladat megjelölését. A feladatmegjelölés a részletes vizsgakövetelményekre épül.

A tételekben kitûzött feladat lehet az idézet, illetve a mellékelt dokumentum adott szempontú elemzése, értelmezése, a szempontban megfogalmazott nyelvi probléma, jelenség, szabály bemutatása, kifejtése, érvek megfogalmazása, a feladatban megjelölt mûfaj elõadása stb.

Irodalmi tételsor

A szóbeli vizsga témaköreit, illetve tételeit összeállító testület a részletes vizsgakövetelmények *Szerzõk és mûvek*, valamint *Értelmezési szintek* témáiból jelöl ki és hirdet meg legalább 25 témakört. A témakörökben az *Életmûvek* 6 témaköre kötelezõ, továbbá kötelezõ legalább 2 kortárs horvát irodalmi, legalább 2 világirodalmi témakör, valamint 6 az *Értelmezési szintek* minden témakörébõl; ezen belül 1 népköltészeti témakör, 1 pedig a magyarországi horvátok irodalma témakörbõl. Ez utóbbiak bármelyikében megjelenhetnek különbözõ mûismereti követelmények, azaz a *Szerzõk és mûvek* különbözõ alkotói. A 18 témakörhöz 7 további témakört évente jelöl ki a szakmai testület.

Minden témakörhöz két tétel tartozik. A tétel tartalmazhat egy felvezetõ nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (*pl. szépirodalmi idézetet, értekezõ próza, esszé rövid részletét, illusztrációt, képzõmûvészeti alkotást, színpadképet, filmet, ábrát, térképet stb.*), majd közli a bemutatandó témát, annak kiemelt szempontját, a témának, illetve a kitûzött szempontnak megfelelõen esetleg szerzõ és mû megjelölését. A tétel kifejtésében a diák a saját maga által összeállított és a vizsgabizottság rendelkezésére bocsátott olvasmánylistát alkalmazza.

A tételben kiemelt szempont lehet bármely poétikai, irodalomtörténeti, stíluskorszakbeli, esztétikai, etikai kérdés, valamely életprobléma, motívum, a mûre, a szerzõi életpályára jellemzõ sajátosság.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A horvát nyelvi és az irodalmi tétel kifejtését a vizsgabizottság együttesen értékeli. A vizsgázó a feleletére egy összegzõ pontszámot kap.

A vizsgázó szóbeli vizsgateljesítményének értékelése a következõ értékelési kritériumok alkalmazásával történik.

TARTALOM **25 pont**	**ELÕADÁSMÓD** **25 pont**
• Nyelvtani, irodalmi, kulturális tájékozottság • Tárgyi tudás • Gondolatgazdagság • Rendszerezés	• Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés • Lényegkiemelés • Logikus érvelés • Megfelelõ szóhasználat • Érthetõ elõadásmód
⇩ ⇩ ⇩ ⇩ ⇩ **A BESZÉDMÛ** **(A HORVÁRT NYELVI ÉS AZ IRODALOM FELELET EGYÜTTESEN)** **50 pont**	

TARTALMI MINÕSÉG

Elérhetõ pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont
A vizsgázó – a tételének megfelelõ (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fõ kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelõ véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyõzõen alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyõzõ.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont
A tétel kifejtése lényegében önálló, a fõbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvõ, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelõ témával kapcsolatos véleményét. Elõfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont
A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítõen, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, mûvek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdezõ tanár segítsége.

ELÕADÁSMÓD

Elérhetõ pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont
Az elõadásmód önálló, folyamatos, érthetõ. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyõzõ; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérõket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stiláris regiszterének.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont
A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az elõadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelõ, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elõ benne.

Teljesítménytartomány: 9–1 pont
A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevéssé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes *(pl. bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs).*

Az emelt szintû írásbeli vizsgán 100, a szóbeli vizsgán 50, így a horvát nyelv és irodalom emelt szintû vizsgáján összesen 150 pont szerezhetõ.”

[HRVATSKI NARODOPIS]

„II. OPIS ISPITA

Ispit se na srednjem i na višem stupnju sastoji od pismenog i usmenog dijela. Zadatke pismenog dijela ispita na srednjem i na višem stupnju sastavljaju u središnjici. Za sastavljanje niza teza usmenog dijela ispita na srednjem stupnju odgovorna je ustanova ispitnog provjerenstva. Usmeni dio ispita na višem stupnju odvija se na temelju niza teza. Za pripremu odgovora kandidatima su na raspolaganju pisani materijali, osobne zbirke, CD-i, nosaèi slike i tona koje osigurava ustanova zadužena za organiziranje ispita.

PISMENI ISPIT
Sasdržajni sastav

Zadatak kandidata na višem stupnju pismenog ispita napisati jedan esej.
Pismeni ispit zasnovan je na detaljnim ispitnim zahtjevima. Na srednjem je stupnju zahtjev da kandidat poznaje jedan od osam područja – tako da ono sadrži presjek regije u kojoj je mjesto boravka/rođenja kandidata te da poznaje povijesne i zemljopisne suodnose s matičnom državom. Na višem stupnju je ispit zasnovan na pet regija Hrvata u Maðarskoj i njihovom suodnosu. Sukladno tome (na ispitu srednjeg stupnja) se zahtijeva usvajanje spoznaja, (na višem stupnju) sposobnost odabira i od informacija različitog karaktera sposobnost donošenja zaključaka opæeg znaèaja. Ispit s osam spoznajnih područja sadrži izvore u svezi s problemima koji su na pisanom, slikovnom, tonskom i elektronskom zapisu. Kandidat u svezi stim suvislo iznosi svoj osobni stav u 600–700 rijeèi birajuæi izmeðu tri zadana naslova. Kandidat za rješenje zadatka ima 180 minuta.

Ocjena

Za cijeli se zadatak može dobiti najviše 100 bodova.

USMENI ISPIT
Usmeni ispit sastoji se od dva obavezna dijela i jednog izabranog dijela.

Obvezatne spoznaje:

1. Povijesne spoznaje ili Manjinskopolitièke spoznaje
2. Etnografske spoznaje ili Spoznaje u svezi s jezikom hrvatske manjine

Spoznaje po izboru:

Dublje upoznavanje jednog područja, izrada projekta u posljednjoj godini pripreme za ispit te prezentiranje na usmenom dijelu ispita.
Polaganje ispita iz narodnosnog narodopisa na višem stupnju obavlja se pred vanjskim ispitnim odborom, a na srednjem stupnju pred školskim ispitnim odborom.
Vrijeme koje se daje za pripremu na usmeni odgovor: 30 minuta

Vrijeme za davanje odgovora:
Na srednjem stupnju: 20 minuta
Na višem stupnju: 20 minuta

Tijekom pripreme na ispit kandidatima su na raspolaganju pisani izvori (kalendar, novine, temeljne izvorne zbirke) CD, tonski i slikovni zapisi.

Sadržajna struktura

Na usmenom ispitu srednjeg i višeg stupnja kandidat u trajanju od 10 minuta prezentira jedan plan-projekt. Nakon toga ima na raspolaganju 5 (10) minuta kako bi samostalno obrazložio izvuèenu tezu. Iz svakog spoznajnog područja kandidat ima na raspolaganju po 10 teza,tako kandidat iz svake grupe od 2×10teza može izvlaèiti tezu. Uz svaku tezu treba spojiti po dva različita, ali sadržajno ista izvora. Neka teze budu sliènog stupnja težine, neka za njihovo rješavanje treba isto toliko vremena.

Ocjena

Najviši broj bodova uèinka usmenog ispita je 50 bodova. Unutar toga se za plan-projekt može dati 30, a za ostala dva spoznajna područja po 10 bodova.

PREZENTIRANJE PLANA-PROJEKTA (30 bodova)

- sadržajno bogatstvo 5 bodova
- logièno grupiranje korištenih spoznaja 5 bodova
- zornost predavanja 5 bodova
- veze projekta sa stranim pojavama 5 bodova
- jedinstvenost motrišta predstavljene pojave 10 bodova

POVIJESNE ili MANJINSKOPOLITIÈKE SPOZNAJE I ETNOGRAFSKE ili SPOZNAJE U SVEZI S JEZIKOM (2×10 bodova)

- sposobnost odabira iz materijala koji je na raspolaganju 2 boda
- sposobnost jasnog i logičnog grupiranja prikupljenih informacija 2 boda
- zornost predavanja, jezièno oblikovanje 2 boda
- ugradnja pojedinaènih iskustava u odgovor 4 boda

KRITERIJI ZA SASTAVLJANJE PISMENIH I USMENIH ZADATAKA.
Povijesne spoznaje

- Neka kandidat pomoæu izvornog materijala pokaže karakteristične toèke na putu formiranja zajednice.
- Neka skicira naèin života i sustav vrijednosti zajednice. Neka ukaže na promjene.
- Neka prikaže one elemente koji su pomogli hrvatskoj zajednici da postane politièki èimbenik.
- Neka otkrije glavne crte odnosa matične države i hrvatske zajednice u Maðarskoj. Neka prezentira njihov utjecaj na život pojedinca i zajednice.
- Na osnovi obiteljske povijesti neka prezentira razvoj uže zajednice u životu tri generacije. Neka ocijeni snage koje utjeèu na razvoj.

Etnografske spoznaje

- Neka postavi materijalnu kulturu hrvatske manjine.
- Neka predstavi obièaje naselja, kulturu gradnje, spoznaje o stanovanju.
- Neka poznaje obièaje koji se vezuju za kalendar i obièaje života u obitelji. Neka ih projicira na današnje društvo.
- Neka prezentira karakteristike narodne nošnje.
- Neka poznaje kulturu jedenja.
- Neka ima spoznaja o medijima. Neka ima prijedloga u vezi s tim.

Zemljopisne spoznaje

- Pomoæu datog izvora neka predstavi podruèja naselja Hrvata u Maðarkoj. Neka ocijeni zemljopisne datosti.
- Neka pomoæu izvora skicira zemljopisne karakteristike date mikroregije. Neka pokaže moguænosti razvoja.
- Neka pomoæu datih izvora otkrije gospodarske veze hrvatske manjine u datoj mikroregiji.
- Pomoæu datog materijala neka pokaže moguænost razvoja jednog naselja gdje žive Hrvati.

Spoznaje u svezi s jezikom hrvatske manjine

- Na osnovi jednog spomenika hrvatske pismenosti neka pokaže nekoliko karakteristiènih razlika u odnosu na današnji razgovorni jezik.
- Na primjeru prijevoda na razgovorni jezik slušanog teksta neka ukaže na bitna odstupanja.
- Neka upozna ona književna djela Hrvata u Maðarskoj u kojima se koristi jezik hrvatske manjine.

Poznavanje graditeljstva hrvatske manjine

- Pomoæu slikovnog materijala neka usporedi stare i nove graðevine naselja. Neka objasni razlike.
- Na osnovi slika neka istakne karakteristiène crte graditeljstva hrvatske manjine.
- Neka usporedi zgrade naselja. Neka istakne njihove opæe crte. Neka ukaže na razlièitosti.
- Neka argumentira u cilju njihove zaštite.

Poznavanje glazbe i plesne kulture hrvatske manjine

- Neka objasni ulogu u životu domaæeg hrvatstva onih oèitovanja u pjesmi, glazbi i plesu koja se vezuju uz kalendarsku godinu ili život obitelji.
- Neka stvori suglasje izmeðu nastojanja za oèuvanje tradicija i kulturnih potreba današnjice. Neka napravi plan programa u kojem æe pripaziti na razlièite potrebe generacija.

Manjinskopolitièke spoznaje

- Neka ocijeni pravnu regulativu. Neka ukaže na veze izmeðu tijeka razvoja zakonske regulative i razvoja položaja Hrvata u Maðarskoj.
- Na osnovi pojedinaène studije neka analizira djelatnost date hrvatske manjinske samouprave. Neka formulira prijedloge za dati sluèaj. Neka ukaže u kojoj se mjeri u programima hrvatske manjinske samouprave ili udruge pojavljuju nastojanja za oèuvanje nacionalnog identiteta.”

[HRVATSKI JEZIK]

«II. OPIS ISPITA

ISPIT SREDNJEG STUPNJA

Struktura ispita

Maturalni ispit iz hrvatskog jezika sastoji se iz pismenog i usmenog dijela. Na pismenom dijelu ispita kandidat ima na raspolaganju 180 minuta. Usmeni ispit, nakon 10-minutnog pripremnog dijela, traje **15** minuta.

Pri rješavanju zadataka na pismenom dijelu ispita nije dozvoljeno korištenje rjeènika, a u pripremnom dijelu za usmeni sipit dozvoljeno je korištenje èitanke.

Sljedeæa tabela sadrži dijelove, redoslijed obavljanja ispita, trajanje pojedinih dijelova ispita te njihov približni omjer u ocjenjivanju.

	Dio ispita	Trajanje (min.)	Omjer (%)	Bodova
Pismeni	Razumijevanje proèitanog teksta	60	22	33
	Jezièna pravilnost	30	12	18
S T A N K A				
	Razumijevanje slušanog teksta	30	22	33
	Vještina pisanja	60	22	33
Usmeni	Sadržaj, vještina govorenja	**15**	22	33
	Sveukupno:	–	100	150

Ispit srednjeg stupnja obuhvaæa dvije jeziène razine: razine A2-B1 ljestvice Savjeta Europe. Radi mjerenja razlièitih razina sposobnosti i znanja u nizovima zadataka pismenog dijela ispita afirmirano je naèelo postupnosti. Nizovi zadataka su tako sastavljeni da i uèenici koji su na razini A1 mogu položiti ispit.

Sadržaj ispitnih zadataka

Zadaci dijelova ispita iz “Razumijevanja proèitanog teksta”, “Jeziène pravilnosti”, “Razumijevanja slušanog teksta” i “Vještine pisanja” sastavljaju se u središnjici. Zadatke kojima se mjeri “Vještina govorenja”, na osnovi uputstva iz središnjice, sastavlja profesor koji ispituje.

Ocjena

- Dijelovi ispita ocjenjuju se neovisno jedan od drugog.
- U svakom ispitnom dijelu ocjenjujemo samo ciljano mjerenu vještinu i sposobnost.
- Preduvjet uspješnog apsolviranja ispita je **da ispitanik u pismenom i usmenom dijelu ispita postigne** najmanje 10% od maksimalnog broja bodova. (rezultat od 10% nije donja granica ocjene zadovoljio)
- Preraèunavanje bodova postignutih u dijelovima ispita u ispitne bodove radi se temeljem upute iz središnjice.

Pismeni ispit

RAZUMIJEVANJE PROÈITANOG TEKSTA

Cilj ovoga dijela ispita je da se provjeri je li ispitanik sposoban samostalno proèitati i ciljevima èitanja sukladnoj razini dubine razumijeti autentiène tekstove razlièitih tipova, tekstove svakodnevne.

Možemo razlikovati više razina sposobnosti èitanja (npr.: globalno, selektivno i detaljno razumijevanje). Na ispitu se može mjeriti više razina razumijevanja teksta. Pri rješavanju ispitnih zadataka kandidat mora biti sposoban primijeniti ciljevima razumijevanja odgovarajuæe/adekvatne strategije.

Sadržajna struktura

Ispitom se provjerava da li je kandidat sposoban

- razumjeti bit teksta
- slijediti misaoni slijed teksta
- razumjeti kljuène informacije (npr.: lica, vrijeme, mjesto, smjer, kolièina)
- odijeliti važne od nevažnih informacija
- razumjeti argumente za i protiv datog gledišta
- potražiti èinjeniène informacije potrebne za dati cilj razumijevanja
- razumjeti tekst do detalja njegove komunikacijske funkcionalnosti
- primijeniti razlièite strategije èitanja (npr.: donositi zaključke o znaèenju nepoznatih rijeèi)
- razlikovati èinjenièno priopæenu informaciju od mišljenja.

Tekstovi èitani na ispitu

- takvi (ponekad skraæeni) autentièni tekstovi koji su sastavljeni s istinskom namjerom priopæenja
- èine jedinstvenu cjelinu
- i sadržajno i jezièno imaju jasnu kompoziciju
- pri izboru su mjerodavni tekstovi s naslovom “Tematski krugovi”
- tematski su u skladu sa životnim iskustvom i opæim interesima te generacije

- za njihovo razumijevanje nisu potrebne spoznaje koje nadilaze opæu obrazovnu razinu maturalnog ispita
- polazeæi od njihove autentiènosti sadrže takve rijeèi i izrièaje èije poznavanje nije zahtjev na datom stupnju ispita. Razumijevanje tih rijeèi i izrièaja meðutim nijet potrebit uvjet za uspješno rješavanje datoga zadatka.

Moguæe vrste tekstova na ispitu su sljedeæe:

- funkcionalni tekstovi (npr.: jelovnik, red vožnje, TV-program, kino-program, programi, uputstvo za uporabu, obrasci, katalozi, vozna karta)
- informativno-instruktivni tekstovi (npr.: bilješka, priopæenje, poziv, oglas, plakat, preporuka za knjigu)
- privatno pismo, službeno pismo
- novinski èlanci (novinska vijest, izvješæe, reportaža)
- znanstveno-popularni tekstovi opæepoznatih tematskih krugova
- književni tekstovi (npr.: ulomci romana, ulomci drama, novela, pjesme, pripovijetka)

Karakteristike zadataka i niza zadataka

- odabir odgovora
- istinita/neistinita tvrdnja
- spajanje (naslova i teksta, pitanja i odgovora, osobe i izjave itd.)
- postavljanje redoslijeda slika, događaja – temeljem teksta
- pronalaženje mjesta reèenice i stavka iz teksta
- slaganje u red dijelova teksta
- dopunjavanje nepotpunih reèenica – temeljem teksta
- otvorena pitanja koja zahtijevaju kratak odgovor
- pisanje skice

Tekst je glede tipova zadataka nevezane konstrukcije, tj. bilo koji tip zadataka može biti sadržan u njemu.

Kandidat mora riješiti 3 zadatka, zajednièki broj rijeèi rabljen u zadacima je otprilike 600 rijeèi. Niz zadataka se sastoji od otprilike 30 pitanja/itema.

Jedinstveno formulirani zadaci napisani su na hrvatskom jeziku. Njihova jezièna razina je, meðutim, niža od jezične razine potrebite za rješenje zadataka.

Pri rješavanju zadataka nije dozvoljeno korištenje rjeènika.

Ocjena

Ocjena se obavlja na osnovi središnje upute o ispravljanju i ocjenjivanju. Ako je više moguæih odgovora, upustvo za ispravljanje sadrži iz teksta moguæe odgovore, odnosno one sadržajne elemente koji moraju biti sadržani u pravilnim odgovorima.

Zadaci se ocjenjuju isključivo po sadržajnim kriterijima, tj. gramatièke i pravopisne pogreške se ne uzimaju u obzir.

Pretvaranje bodova postignutih u jednom dijelu ispita u ispitne bodove, obavlja se na osnovi središnjeg uputstva.

JEZIÈNA PRAVILNOST

Cilj ove procjene je da se ustanovi, raspolaže li kandidat takvim leksièkim, gramatièkim, semantièkim i pragmatiènim spoznajama koje ga osposobljavaju za samostalnu komunikaciju.

Sadržajna struktura

Ispitom se provjerava da li je kandidat sposoban

- uklopiti u reèenicu osnovne gramatièke sklopove i leksièke elemente (prepoznavanje, dopuna, ostvarenje)
- u jednostavnim tekstovima jezièno toèno koristiti osnovne gramatièke i leksièke sklopove

U dijelu ispita korišteni tekstovi ili ulomci tekstova

- izvorni ili manjim dijelom adaptirani
- pri njihovom izboru mjerodavan je dio pod naslovom "Tematski krugovi"
- tematski odgovaraju životnom iskustvu i opæim interesima datog uzrasta
- za njihovo razumijevanje nisu potrebite spoznaje koje nadilaze opæu razinu obrazovanosti maturalnog ispita
- razina težine mu je niža od onih zadataka koje služe za provjeru razumijevanja proèitanog teksta
- zbog njihove prirode izvornosti sadrže i takve rijeèi i izrièaje èije poznavanje nije zahtjev na datom stupnju ispita. Njihovo znanje, meðutim, nije potrebiti uvjet uspješnog rješavanja datoga zadatka.

Karakteristike zadataka i nizova zadataka

Na ispitu su moguæi sljedeæi tipovi zadataka

- nepotpune reèenice ili dopuna tekstova s moguænošæu izbora odgovora (od èetiri moguænosti odabir jednog pravilnog)
- sredstvima kohezije teksta identifikacija mjesta iz teksta izdvojenog dijela reèenice
- dopuna nepotpunih reèenica samostalno ili unaprijed datim rijeèima
- ugradnja u tekst izvedenih i/ili dekliniranih, konjugiranih oblika datih rijeèi.

Tekst je, obzirom na tipove zadataka nevezanog sastava, tj. bilo koji od nabrojenih tipova zadataka može biti sadržan u tekstu.

Niz zadataka sastoji se od 3–4 zadataka, od sveukupno 30 itema. Sveukupni broj rijeèi koje su rabljene u zadacima iznosi otprilike 300–350 rijeèi.

Zadaci su zasnovani na tekstovima. Jedan je zadatak zasnovan na reèenicama, njegovim se rješavanjem, meðutim, postiže otprilike 15% od ukupnog broja bodova.

Jednim se zadatkom može propitivati više jezièni pojava.

Jedinstveno formulirani zadaci napisani su na hrvatskom jeziku. Njihova jezièna razina je, meðutim, niža od jezične razine potrebite za rješavanje zadataka.

Pri rješavanju zadataka nije dozvoljeno korištenje rjeènika.

Ocjena

Ocjena se obavlja na osnovi središnje upute o ispravljanju i ocjenjivanju – koja sadrži sve prihvatljive odgovore.

Pretvaranje bodova postignutih u jednom dijelu ispita u ispitne bodove obavlja se na osnovi srednišnjeg uputstva.

RAZUMIJEVANJE SLUŠANOG TEKSTA

Cilj ovog dijela ispita je da se izmjeri je li kandidat, sukladno stvarnim ciljevima razumijevanja, u stanju razumjeti govor na materinskom jeziku koji ili ne odstupa od uobièajeno prihvaæenog jezika komunikacije ili samo malo odstupa od njega.

Ispitom se mjere sljedeæe razine razumijevanja teksta: globalno razumijevanje osnovnih komunikacijskih namjera teksta (globalno razumijevanje), izdvajanje informacija iz teksta prema datim kriterijima (selektivno razumijevanje). Na ispitu nije zahtjev razumijevanje teksta u detalje.

Pri rješavanju zadataka kandidat mora znati primijeniti ciljevima razumijevanja odgovarajuæe strategije.

Sadržajni sastav

Ispitom se provjerava da li je kandidat sposoban

- razumjeti bit teksta
- razumjeti i slijediti misaoni slijed teksta
- razumjeti kljuène informacije (npr.: lica, vrijeme, mjesto, smjer, kolièina, razlog)
- razumjet èinjeniène informacije potrebite za dati cilj razumijevanja
- primijeniti razlièite strategije razumijevanja (npr.: donositi zaključak o znaèenju rijeèi na osnovi konteksta).

Tekstovi na ispitu (su):

- takvi izvorni ili u manjoj mjeri prilagođeni tekstovi koji su stvoreni radi stvarne namjene usmenog priopæenja
- èine jedinstvenu cjelinu
- dužina i sadržaj ne opterećuju suvišno memoriju kandidata
- besprijekorne akustiène kvalitete
- priopæuju ih govornici èiji je on materinski, normalnim tempom govorenja
- pri izboru tekstova je mjerodavan dio pod naslovom “Tematski krugovi”
- tematski su u skladu sa životnim iskustvom i opæim interesom te generacije
- za njihovo razumijevanje nisu potrebne spoznaje koje nadilaze opæu obrazovnu razinu maturalnog ispita
- polazeæi od njihove izvornosti sadrže takve rijeèi i izrièaje èije poznavanje nije zahtjev na datom stupnju ispita. Razumijevanje tih rijeèi i izrièaja, međutim, nije potrebiti uvjet za uspješno rješavanje datog zadatka.

Moguæe vrste tekstova na ispitu su sljedeæe:

- službene najave priopæenja (npr.: na kolodvoru, zraènoj luci, u robnoj kuæi)
- tekstovi snimljenih telefonskih razgovora (npr.: tel. sekretarica, službe informiranja: stanje na cestama, radno vrijeme, red vožnje)
- uputstva (npr.: na ulici, u zraènoj luci, na kolodvorima)
- medijska priopæenja (npr.: vremenska prognoza, promidžbena poruka, najava programa, kratka vijest)
- razgovori, telefonski razgovori
- reportaže, intervjui
- izvješæa
- znanstveno popularni tekstovi o opæepoznatim temama
- tekstovi beletristike: ulomci proze, pjesme (recitacije), uglazbljeni stihovi.

Karakteristike zadataka i niza zadataka

Na ispitu su sljedeæi tipovi zadataka moguæi:

- izbor odgovora
- istinita/neistinita tvrdnja
- spajanje (npr.: osobe i izjave, izbor slike uz tekst)
- određivanje redoslijeda događaja
- popunjavanje tiskanica, obrazaca
- popunjavanje tabele
- dopunjavanje nepotpunih reèenica
- otvorena pitanja koja zahtijevaju kratak odgovor

Tekst je glede tipova zadataka nevezane konstrukcije, tj. bilo koji tip zadataka može biti sadržan u njemu.

Niz zadataka sadrži otprilike 20-25 itema.

Test se sastoji od 2 zadatka. U prvom zadatku kandidat posluša 2-3 kratka, funkcionalna informativna teksta iste teme (npr.: vremenska prognoza, opis puta, prijedlog programa, promidžbena poruka, informacija o radnom vremenu). Njihova sveukupna dužina trajanja je otprilike 2-3 minute. Pitanja zadataka su usmjerena prema najvažnijim informacijama tekstova.

U drugom zadatku kandidat posluša jedan zahtjevniji tekst (intervju, obrazlaganje mišljenja) od 3-4 minute. Umjesto jednog dužeg teksta na ispitu su moguæe 2-3 manja teksta na istu temu.

Kandidat svaki tekst posluša dva puta.

Jedinstveno formulirani zadaci napisani su na hrvatskom jeziku èija je jezièna razina niža od jezične razine potrebite za rješavanje zadataka.

Tonski zapis sadrži definiciju zadataka, tekstove dva puta, odnosno stanke potrebne za èitanje i rješavanje zadataka. Definicije zadataka na tonskom zapisu i u pismenom obliku u tekstu identièni su od rijeèi do rijeèi.

Pri rješavanju zadataka nije dozvoljeno korištenje rjeènika.

Ocjena

Ocjena se obavlja na osnovi središnje upute o ispravljanju i ocjenjivanju. Ako je više moguæih odgovora, uputstvo za ispravljanje sadrži iz teksta moguæe odgovore, odnosno one sadržajne elemente koji moraju biti sadržani u ispravnim odgovorima.

Zadaci se ocjenjuju isključivo po sadržajnim kriterijima tj. gramatièke i pravopisne greške se ne uzimaju u obzir.

Pretvaranje bodova postignutih u jednom dijelu ispita u ispitne bodove, obavlja se na osnovi središnjeg uputstva.

VJEŠTINA PISANJA

Cilj ovoga dijela ispita je da se provjeri na kojoj je razini kandidat u stanju pismeno se izraziti na hrvatskom jeziku, odnosno riješiti pismene zadatke radi ostvarenja razlièitih komunikacijskih ciljeva.

Sadržajni sastav

Ispitom se provjerava da li je kandidat sposoban

- u datim situacijama se oèitavati, odnosno ostvariti date komunikacijske namjere (vidi poglavlje "Komunikacijske situacije i namjere)
- napisati razlièite vrste tekstova na teme koje su date u poglavlju "Tematski krugovi"
- stvoriti koherentne tekstove (pozivajuæ se unaprijed i unazad, s osnovnim istoznaènicama i vezinicima)
- svoje mišljenje logièno i sukladno zahtjevima date vrste teksta organizirati, odnosno svoj pismeni uradak adekvatno sagraditi i rašèlaniti
- sukladno vrsti teksta, namjeri priopæenja i svom odnosu prema kojem je tekst upuæen, izabrati odgovarajuæ stil i ton
- sukladno formuliranim osobitostima datoga teksta stvoriti odgovarajuæ tekst
- tako se izražavati da eventualne gramatièke netoènosti i izbor rijeèi ne ometaju razumijevanje

Kandidat mora napisati takve tekstove koji/èiji

- su nastali iz stvarne komunikacijske namjere
- su za èitatelja jasni, razumljivi i prigodni za postizanje komunikacijskog cilja
- je vrsta teksta određena
- tematski odgovaraju životnom iskustvu i opæem interesu toga uzrasta
- za njihovu realizaciju nisu potrebite spoznaje koje nadilaze opæu obrazovnu razinu maturalnog ispita.

Na ispitu se moraju napisati sljedeæe vrste tekstova:

- poruka, podsjetnik
- kratka poruka osobnog karaktera
- bilješka u dnevnik
- èestitka
- pozivnica
- privatno ili službeno pismo
- analiza jednog književnog djela – ulomaka drame, lirike – po datim kriterijima
- opis i usporedba slika i nizova slika

Struktura zadataka i niza zadataka

Zadaci su zasnovani na popisu koji su sadržani u poglavlju pod naslovima "Komunikacijske situacije i namjere" i "Tematski krugovi".

Tijekom provjere vještine pisanja stvorimo stvarnu komunikacijsku situaciju, tj. zadajemo situaciju u kojoj se stvara pismeno djelo, za to prikladnu vrstu teksta, nadalje definiramo cilj, temu i adresanta pismenog uradka, odnosno određujemo karakter odnosa između autora i èitatelja djela. Svi ovi elementi određuju stil i ton teksta.

Na ispitu su moguæe sljedeæe tipovi zadataka:

- stvaranje teksta u datim situacijama i po određenim kriterijima
- stvaranje teksta na osnovi verbalnih pomagala i/ili reagiranja na njih (npr.: osobne bilješke, poruke, pisma, èlanci, pozivi, oglasi, letci, prozni i dramski odlomci, pjesme itd.)
- stvaranje teksta na osnovi vizualnih pomagala (npr.: prikazi, slike, skulpture, zgrade, narodna nošnja, fotografije, nizovi slika, grafikoni, tabele itd.).

Važniji kriteriji služe kao poglavlja teme, a verbalna i vizualna pomagala pak pružaju jezièku i/ili misaonu pomoæ za obradu date teme.

Taj dio ispita se sastoji od 2 zadatka. U prvom je zadatku jedan kraæi, tranzakcijski i interakcijski tekst. Kandidat reagirajuæi na verbalna i/ili vizualna pomagala napiše jedno priopæenje od 40-50 rijeèi (npr.: èestitka, e-mail, bilješka u dnevniku, poruka, podsjetnik).

Drugi je zadatak pisanje jednog dužeg teksta u kojem se argumentira vlastito mišljenje. Kandidat reagira na kratko pismo, oglas ili sliènan informativni tekst, ili pak po datim kriterijima analizira ulomak književnog djela, ili uspoređuje – po datim kriterijima niz slika – u opsegu od 250-300 rijeèi. Kandidat u tekstu mora pisati razmatrajuæi pet datih glavnih kriterija. Redoslijed razrade glavnih kriterija je po vlastitom izboru.

Definiranje zadataka, glavni kriteriji i pomoæni materijali napisani su na hrvatskom jeziku, njihova je jezièna razina niža od jezične razine dijela ispita na kojem se provjeravaju receptivne sposobnosti.

Pri rješavanju zadataka je dozvoljeno korištenje Hrvatskog pravopisa (Babi -Finka-Moguš: Hrvatski pravopis). Granica za toleranciju gramatièkih, leksièkih i pravopisnih pogrešaka je viša od one na višem stupnju.

Ocjena

Ocjena se obavlja na osnovi središnjeg uputstva za ispravljanje i ocjenjivanje. Uèinak kandidata se ocjenjuje po 4 kriterija (Postizanje komunikativnog cilja, Gramatièki sklopovi, Fond rijeèi, Kohezija reèenica i teksta) i pomoæu analatièke skale od 8 (0-7) stupnjeva.

Dva se zadatka ocjenjuju zasebno. Omjer prvoga zadatka unutar toga dijela ispita je 1/3, a drugoga zadatka 2/3.

Usmeni ispit

VJEŠTINA GOVORA, NARODNOSNI SADRŽAJ

Cilj ovoga dijela ispita je provjeriti da li je kandidat na jezièenoj razini koja je definirana za maturalni ispit sposoban usmeno se izražavati na hrvatskom jeziku i sukladno komunikacijskim namjerama voditi razgovor.

Na ispitu se provjerava u kojoj je mjeri i kavliteti kandidat sposoban za usmenu tranzakciju i interakciju, èije podjednake dijelove èine receptivne i produktivne (razumijevanje, vještina govorenja) sposobnosti. Kandidat mora biti sposoban i za samostalno izlaganje o temi i za interaktivno sudjelovanje u razgovoru.

U drugom zadatku se niz zadataka sastoji od 15 pojedinaènih zadataka. Nizom zadataka su, na osnovi poglavlja "Tematski krugovi" i "Krugovi spoznaja, gramatièki sklopovi, fond rijeèi" obraðeni hrvatska književnost, kultura i jezik.

Zadatke ovog dijela ispita, na osnovi središnjih uputa, sastavljaju profesori ispita.
Pri rješavanju zadataka nije dozvoljeno korištenje rjeènika. Tijekom priprema je dozvoljeno korištenje èitanke. Èitanku je dužna osigurati ustanova koja organizira ispite.

Sadržajni sastav

Ispitom se provjerava je li kandidat u stanju

- oèitovati se u datim situacijama i ulogama, odnosno ostvariti date komunikacijske namjere (vidi dio s naslovom "Komunikacijske situacije i namjere")
- sudjelovati u razgovorima na zadane teme (književnost, kultura, jezik) (vidi dio pod naslovom "Tematski krugovi")
- svoje mišljenje priopæti razumljivo i suvislo
- tako govoriti da njegova artikulacija, intonacija i tempo govorenja ne ometaju razumljivost
- primijeniti jednostavne komunikacijske strategije
- u svome govoru primijeniti osnovna pravila jeziène uljuðenosti i stil datog jezika
- tako se izražavati da njegove eventualne gramatièke i leksièke netoènosti ne ometaju razumijevanje.

Karakteristike zadataka i niza zadataka

Situacije i uloge koje su sadržane u ispitnim zadacima zasnovane su na popisima iz poglavlja "Komunikacijske situacije i namjere", "Tematski krugovi" i "Krugovi spoznaja, gramatièkih skupovi, fond rijeèi".

Zadaci tematski odgovaraju životnom iskustvu i opæem interesu datog uzrasta te za njihovo rješavanje nisu potrebite spoznaje koje nadilaze opæa obrazovnu razinu maturalnog ispita.

Definiranjem zadataka nedvosmisleno su dati i situacija i opis uloge kandidata.

U ispitnom razgovoru kandidat ima aktivnu ulogu.
Na ispitu su moguæi sljedeæi tipovi zadataka:

- igra uloga
- samostalni prikaz tema na osnovi verbalnih i/ili vizualnih pomagala.

Taj dio ispita zapoèinje uvodnim razgovorom. Cilj je pitanja da se kandidat uvede u komunikaciju na hrvatskom jeziku. Ono što je tu reèeno ne ubraja se u rezultat ispita.

Ispit se satoji od 2 zadatka. Zadatke izvlaèi kandidat, vrijeme za pripremu iznosi 10 minuta. Usmeni ispit traje 15 minuta.

U prvom zadatku kandidat mora biti sudionik u jednoj situaciji koja je slièna svakodnevnoj, a partner mu je ispitivaè. Zadatak je, dakle, da kandidat interaktivno sudjeluje u razgovoru, da postavlja odgovarajuæa pitanja, odnosno na postavljena pitanja daje adekvatne odgovore.

U drugom zadatku kandidat mora po zadanim kriterijima, detaljno i suvislo izložiti temu koja je u svezi s hrvatskom kulturom. Pomagala koja se mogu koristiti su slika, fotografija, prikaz, zemljovid ili kratki tekst.

Definiranje zadataka i verbalna pomagala napisana su na hrvatskom jeziku, njihova je jezièna razina niža od jezične razine ispita kojim se provjeravaju receptivne sposobnosti. Vizualna pomagala predstavljaju hrvatsku kulturu.

Ocjena

Ocjena se obavlja na osnovi èetiri kriterija (Komunikacijski uèinak: a) u kojoj mjeri je u stanju samostalno izraziti svoje misli, b) u kojoj mjeri mu je govor teèan, c) koliko su njegova oèitovanja relevantna u odnosu na rješenje zadatka; Gramatika i koherencija; Fond rijeèi; Artikulacija, naglasak, intonacija).

Za Komunikacijski uèinak 12, a za ostale kriterije se može dati 7 bodova, tako se na usmenom ispitu može postiæi najviše 33 bodova. Dva se zadatka skupno ocjenjuju.

ISPIT VIŠEG STUPNJA

Sastav ispita

Vrijeme trajanja pismenog ispita je 240 minuta, a usmenog **20** minuta.

Sljedeæa tabela sadrži dijelove i redoslijed obavljanja ispita, trajanje pojedinih dijelova ispita te njihov približni omjer u ocjenjivanju.

	DIO ISPITA	TRAJANJE (min.)	OMJER (%)	BODOVA
Pismeni	Razumijevanje proèitanog teksta	70	20	30
	Jezièna pravilnost	50	20	30
S T A N K A				
	Razumijevanje slušanog teksta	30	20	30
	Vještina pisanja	90	20	30
Usmeni	Vještina govorenja	20	20	30
	Sveukupno:	---	100	150

Budući da kandidati moraju prikazati svoje stvarno jezično znanje, niti u jednom dijelu ispita nije dozvoljeno korištenje rječnika. Ispit višeg stupnja obuhvaća dvije jezične razine: B2-C1 razine skale Savjeta Europe. Radi mjerenja različitih razina sposobnosti i znanja u nizovima zadataka pismenog ispita afirmirano je načelo postupnosti. Nizovi zadataka sastavljeni su tako da ispit mogu položiti i oni učenici čija je razina znanja B2.

Ocjena

- Ocjena pojedinih dijelova ispita je neovisna jedna od druge.
- U svakom dijelu ispita ocjenjuju se samo ciljane sposobnosti.
- Preduvjet uspješnog polaganja ispita je da kandidat u svih 5 dijelova ispita osvoji najmanje 10% svih osvojivih bodova. (rezultat od 10% nije donja granica ocjene zadovoljio)
- Ocjena svakoga dijela ispita obavlja se na osnovi središnjeg uputstva o ispravljanju i ocjenjivanju.
- Uputstvo za ocjenjivanje dijela ispita "Razumijevanje čitanog teksta", "Razumijevanje slušanog teksta" i "Jezična pravilnost" sadrže moguće prihvatljive odgovore.
- Ocjena dijela ispita "Vještina pisanja" i "Vještina govorenja" obavlja se na osnovi središnje analitičke skale.
- Pretvaranje bodova osvojenih u dijelovima ispita u ispitne bodove obavlja se na osnovi središnjeg uputstva.

Pismeni ispit

RAZUMIJEVANJE ČITANOG TEKSTA

Cilj ovoga dijela ispita je da se provjeri je li kandidat sposoban samostalno pročitati i ciljevima čitanja sukladnoj razini dubine razumjeti autentične tekstove različitih tipova i tekstove svakodnevice.

Možemo razlikovati više razina sposobnosti čitanja (npr.: globalno, selektivno i detaljno razumijevanje). Na ispitu se može mjeriti više razina razumijevanja teksta. Pri rješavanju ispitnih zadataka kandidat mora biti sposoban primijeniti ciljevima razumijevanja odgovarajuće strategije.

Sadržajni sastav

Isto kao i na "Ispitu srednjeg stupnja"

Razlika između dvaju stupnjeva se mogu javljati u načinu pristupa datoj temi, u obimu tekstova, u sadržajnoj i jezičnoj kompleksnosti i u različitom stupnju težine zadataka.

Karakteristike zadataka i niza zadataka

- izbor odgovora
- slaganje po redu slika i događaja na osnovi teksta
- identificiranje činjenice, podataka, konstatacije, argumenti, stajališta itd. u tekstu
- struktura teksta, značenje koje se prenosi putem sastavljanja teksta
- pisanje skice
- kratko rezimiranje teksta

Test je glede tipova zadataka nevezane konstrukcije, tj. bilo koji tip zadataka može biti sadržan u njemu. Kandidat mora riješiti 1-3 zadatka, sveukupni broj rijeèi koje su rabljene u tekstovima zadataka iznosi otprilike 1200 rijeèi. Niz zadataka sastoji se od 25-30 itema.

Jedinstveno formulirani zadaci napisani su na hrvatskom jeziku, njihova je jezièna razina niža od jezične razine potrebite za rješenje zadatka. Pri rješavanju zadataka nije dozvoljeno korištenje rjeènika.

Ocjena

Ocjena se obavlja na osnovi središnje upute o ispravljanju i ocjenjivanju. Ako je više mogućih odgovora, uputstvo za ispravljanje sadrži iz teksta moguće odgovore, odnosno one sadržajne elemente koji moraju biti sadržani u ispravnim odgovorima.

Zadaci se ocjenjuju isključivo po sadržajnim kriterijima, tj. gramatièke i pravopisne pogreške se ne uzimaju u obzir.

Pretvaranje bodova postignutih u jednom dijelu ispita u ispitne bodove obavlja se na osnovi središnjeg uputstva.

JEZIÈNA PRAVILNOST

Cilj ovoga dijela ispita je da se provjeri raspolaže li kandidat onim leksièkim, gramatièkim, semantièkim i pragmatiènim spoznajama koje ga èine sposobnim za samostalnu komunikaciju.

Sadržajna struktura

Ispitom se provjerava da li je kandidat u stanju

- razlièite gramatièke i leksièke sklopove prilagoditi reèenici (prepoznavanje, dopuna, ustrojenje)
- i u kompleksnim tekstovima jezièno toèno rabiti gramatièke i leksièke sklopove.

Tekstovi i ulomci tekstova rabljeni u tom dijelu ispita:
Isto kao i na ispitu srednjeg stupnja.

Razlike između dvaju ispita javljaju se u kompleksnosti gramatièkih i leksièkih sklopova i u stupnju težine zadataka. Na višem stupnju je kandidat sposoban pravilno prepoznati i rabiti kompleksnije gramatièke i jezične sklopove.

Karakteristike zadataka i nizova zadataka

Isto kao na “Ispitu srednjeg stupnja”.

Tekst je glede tipologije zadataka nevezane strukture, tj. bilo koji od nabrojenih tipova zadataka može biti sadržan u njemu.

Niz zadataka se sastoji od 4-5 zadataka i otprilike 40 itema, ukupan broj rijeèi rabljenih u tekstovima iznosi otprilike 600 rijeèi.

Svi su zadaci zasnovani na tekstu.

Jedan zadatak može propitivati i više jezičnih pojava.

Jedinstveno formulirani zadaci napisani su na hrvatskom jeziku, njihova jezièna razina je niža od jeziène razine koja je potrebita za rješavanje zadataka.

Pri rješavanju zadataka nije dozvoljeno korištenje rjeènika.

Ocjena

Ocjena se obavlja na osnovi središnjeg uputstva o ispravljanju i ocjenjivanju. Pretvaranje bodova postignutih u dijelu ispita u ispitne bodove obavlja se na osnovi središnjeg uputstva.

RAZUMIJEVANJE SLUŠANOG TEKSTA

Isto kao na "Ispitu srednjeg stupnja"

Sadržajna struktura

Ispitom se provjerava da li je kandidat u stanju

- isto kao na „Ispitu srednjeg stupnja", nadalje
- razumjeti argumente za i protiv datog stajališta
- prepoznati ton teksta, izvesti zaključak o međusobnom odnosu sugovornika.

Tekstovi rabljeni na ispitu:
Isto kao na „Ispitu srednjeg stupnja".

Na ispitu su mogući sljedeći tipovi tekstova:
Isto kao na „Ispitu srednjeg stupnja".

Razlika između dvaju stupnjeva se javlja u naèinu pristupa datoj temi, u obimu tekstova, u sadržajnoj i jezièној kompleksnosti, odnosno u stupnju težine zadataka.

Na stupanj težine razumijevanja teksta mogu utjecati èimbenici kao što su tempo govora, broj sugovornika, artikulacija i pozadinski šumovi.

Na višem stupnju su mogući i takvi tekstovi u kojima je pristup temi opæenit te sadrže nijansirane poruke, mišljenja i suprotna mišljenja.

Na višem stupnju su zastupljene i složenije, profinjenije forme razgovornog jezika.

Karakteristike zadataka i nizova zadataka

Isto kao na ispitu „Srednjeg stupnja"

Tekst je glede tipologije zadataka nevezane strukture, tj. bilo koji od navedenih tipova zadataka može biti sadržan u njemu.

Kandidat posluša 2-3 teksta èija je ukupna dužina trajanja otprilike 8-10 minuta.
Tekst sadrži 2-3 zadatka, otprilike 25 itema.

Kandidat posluša svaki tekst dva puta.

Jedinstveno formulirani zadaci su napisani na hrvatskom jeziku, njihova je jezièna razina niža od jeziène razine potrebite za rješavanje zadataka.

Tonski zapis sadrži definicije zadataka, tekstove dva puta, odnosno stanke koje su potrebite za èitanje i rješenje zadataka. Definicije zadataka tonskog zapisa i pismenog teksta su identiène od rijeèi do rijeèi.

Pri rješavanju zadataka nije dozvoljeno korištenje rjeènika.

Ocjena

Ocjena se obavlja na osnovi središnjeg uputstva o ispravljanju i ocjenjivanju. Ako je više prihvatljivih odgovora, uputstvo sadrži moguæe odgovore temeljem teksta, odnosno one sadržajne elemente koji moraju biti sastavni elementi ispravnog odgovora.

Zadaci se ocjenjuju po iskljuèivo sadržajnim kriterijima, tj. gramatièke i pravopisne pogreške se ne uzimaju u obzir.

Pretvaranje bodova postignutih u dijelu ispita u ispitne bodove obavlja se na osnovi središnjeg uputstva.

VJEŠTINA PISANJA

Cilj ovoga dijela ispita je da se provjeri na kojem je stupnju kandidat sposoban izražavati se, odnosno riješiti pismene zadatke u cilju ostvarenja razlièitih komunikacijskih ciljeva.

Sadržajna struktura

Ispitom se provjerava da li kandidat sposoban

- isto kao na „Ispitu srednjeg stupnja”
- svoje misli po kriterijima jezične pravilnosti toèno priopæiti
- svoje stajalište, sustav argumentiranja dosljedno, složeno i nijansirano obrazložiti

Kandidat mora napisati takve tekstove koji:
isto kao na „Ispitu srednjeg stupnja

- argumentiranje o jeziènim, književnim i kulturnim temama (zadatak sadrži i jedan odlomak teksta)
- usporedba dvaju tekstova po datom kriteriju. U zadatku su definirano istaknuti (tematski, stilistièki) kriteriji. Među tekstovima se mogu naæi i predstavnici suvremene književnosti.

Razlike između dvaju stupnjeva se pojavljuju u pristupu temama, u obimu tekstova koji se moraju napisati i u karakteristikama jezièkog oblikovanja.

Kandidat je na višem stupnju u stanju i na opæenit pristup datoj temi te raspravljati o njoj kao o sveobuhvatnoj temi.

Za njegovo jezièno oblikovanje je karakteristièno da kandidat na višem stupnju piše biranim rjeènikom i zahtjevnijim jezièkim sklopovima.

Karakteristika zadatka i nizova zadataka

Zadaci su zasnovani na propisima poglavlja „Komunikacijske situacije”, odnosno „Tematski krugovi”.
Isto kao na ispitu „Srednjeg stupnja”.

Na ispitu su moguæe sljedeæe tipovi zadataka:

- kandidat po datim kriterijima i na data verbalna i/ili vizualna pomagala reagira pismeno.

Taj dio ispita se sastoji od dva dijela. U prvom zadatku kandidat u jednom tekstu od otprilike 100 rijeèi reagira na informativan tekst.

U drugom zadatku kandidat može birati između dviju tema. O izabranoj temi kandidat mora, po zadanim kriterijima, napisati tekst od otprilike 300-350 rijeèi tako da u njemu obrazloži svoje mišljenje.

Definiranje zadataka, kriteriji i pomagala napisani su na hrvatskom jeziku èija je jezièna razina niža od jezične razine dijela ispita na kojem se mjere receptivne sposobnosti.

Ocjena

Opæi kriteriji:

- sadržajni kriteriji izlaganja: razumijevanje teme, jezièna i književna obrazovanost, kulturno-povijesne asocijacije, osobni stav, spoznaje o svijetu, izdvajanje bitnoga
- kriteriji sastavljenosti teksta: adekvatnost traženoj književnoj vrsti, rašèlanjenost, omjer sastavnih dijelova, zadržavanje obima
- kriteriji jezične kakvoæe teksta: sigurno poznavanje razgovorne norme, gramatika, fond rijeèi, pravopis, precizan naèin predstavljanja, èitljiv rukopis, sređenost rukopisa.

  Ocjena se obavlja na osnovi središnjeg uputstva o ispravljanju i ocjenjivanju.

  Dva se zadatka skupno ocjenjuju.

Usmeni ispit

VJEŠTINA GOVORENJA, NARODNOSNI SADRŽAJ

Isto kao na „Ispitu srednjeg stupnja”, nadalje

Uz drugi zadatak niz teza se sastoji od 20 teza. U nizu teza su na osnovi poglavlja „Tematski krugovi” i „Krugovi spoznaja, gramatièki sklopovi, fond rijeèi” obrađeni su hrvatska književnost, kultura i jezik.

Pri rješavanju zadataka nije dozvoljeno korištenje rjeènika. U vremenu koje služi za pripremu za ispit dozvoljeno je korištenje èitanke. Èitanku je dužna osigurati ustanova koja organizira ispite.

Sadržajna struktura

Isto kao na „Ispitu srednjeg stupnja”, nadalje

- svoje misli nijansirano priopæati, svoje stajalište i argumente dosljedno, kontinuirano i složeno iznijeti
- takvom artikulacijom, intonacijom i tempom govoriti da bude dobro razumljiv
- primijeniti različite vrste komunikacijskih strategija
- svoje misli sa stajališta jezične pravilnosti toèno priopæati
- sukladno složenijem slijedu misli govoriti zahtjevnijim reèeniènim konstrukcijama.

Razlike između dvaju stupnjeva javljaju se u pristupu temama, u razini jezičnog uèinka, tj. u znaèajkama jezičnog oblikovanja.

Na višem stupnju kandidat zna o datim temama razgovarati, mišljenje iznijeti i na opæoj razini.

Za jezièno oblikovanje je karakteristièno da se kandidat izražava nijansirano i biranim rijeèima.

Karakteristike zadataka i niza zadataka

Isto kao na „Ispitu srednjeg stupnja”, nadalje
Na ispitu su moguæi sljedeæi tipovi zadataka:

- rasprava (isticanje i premošæivanje razlika u mišljenju)
- samostalno izlaganje o temi na osnovi verbalnih i/ili vizualnih pomagala.

Ovaj dio ispita, isto kao i na „Ispitu srednjeg stupnja”, zapoèinje kratkim uvodnim razgovorom.

Ispit se satoji od 2 zadatka. Ispitne zadatke izvlaèi kandidat, priprema za odgovor traje 10 minuta. Usmeni ispit traje **20** minuta.

U prvom zadatku kandidat interpretira i iznosi svoj stav o citatu/citatima koji su napisani na hrvatskom jeziku, pri èemu reagira i na izjave ispitivaèa koji ga potièu na raspravu.

U drugom zadatku kandidat mora, na osnovi zadanih kriterija, detaljno i suvislo izložiti temu koja je u svezi hrvatskom književnošæu ili jezika. Pomagala mogu biti: slike, fotografije, prikazi, zemljovid ili kratak tekst. Ispitivaè može postavljati unaprijed utvðena pitanja koja potièu na iznošenje mišljenja.

Definicija zadataka i verbalnih pomagala napisani su na hrvatskom jeziku, njihova jezièna razina je niža od jezične razine dijela ispita na kojem se provjeravaju receptivne sposobnosti. Vizualna pomagala prezentiraju teme iz hrvatske kulture.

Ocjena

Opæi kriteriji ocjenjivanja

- sadržaj: držanje teme, jezièna, književna i kulturna informiranost, odgovarajuæi izbor rijeèi, osjetljivost na probleme, sukladno temi teksta vjerna interpretaciji nauèenog
- naèin predstavljanja: temi sukladno jasno strukturiranje, jasna jezièna forma, izdvajanje bitnoga

Ocjenjivanje se obavlja na osnovi središnje analitièke skale koja sadrži detaljan opis kriterija ocjenjivanja.

Ocjenjivanje zadataka je neovisno jedno od drugog.”

[HRAVATSKI JEZIK I KNIJŽEVNOST]

«II. OPIS MATURALNOG ISPITA

ISPIT SREDNJEG STUPNJA

Struktura ispita

Maturalni ispit iz hrvatskog jezika i književnosti sastoji se od usmenog i pismenog dijela. Za rješavanje pismenog zadatka iz razumijevanja teksta i sastavljanja teksta maturantu stoji na raspolaganju 240 minuta. Usmeni ispit traje 10-15 minuta kojemu prethodi priprema od 30 minuta. Strukturu maturalnog ispita sažima sljedeæa tabela:

Pismeni ispit 240 minuta		**Usmeni ispit 10-15 minuta**	
Zadaci iz razumijevanja teksta	Zadaci iz sastavljanja teksta	Izlaganje teze iz jezika	Izlaganje teze iz književnosti
40 bodova	60 bodova	50 bodova	

Pismeni ispit

Na pismenom ispitu su kandidati dužni riješiti jedan srednjišnji niz zadataka. Kandidati unutar I. dijela (60 minuta) i II. dijela (180 minuta) sami raspoređuju vrijeme za rješavanje zadataka i sami odabiru redoslijed rješavanja zadataka. Kandidati prvo rješavaju I. niz zadataka od 60 minuta profesor koji nadzire ispit sakupi radnje, nakon èega može uslijediti podjela i rješavanje niza zadataka br. II.

Pri rješavanju pismenih ispitnih zadataka mogu se koristiti Hrvatski pravopis i jedan dvojezièni rjeènik, odnosno ako je to u kojem zadatku oznaèeno, i èitanka. Rjeènik i èitanku dužna je osigurati ustanova koja organizira ispite.

Sadržajna struktura

Na pismenom ispitu se zahtijeva razumijevanje tekstova, odnosno jedan samostalni sastav. Pismeni se ispit, dakle, sastoji od jednog niza zadataka razumijevanja teksta, odnosno od tri zadatka, za pisanje sastava. Kandidat svoj izbor naznaèuje na testu. Ukoliko umjesto zapoèetog zadatka izabere jedan drugi, onda prekriži onaj za kojega on smatra da je nevažeæi.

Karakteristike niza zadataka

ZADATAK IZ RAZUMIJEVANJA TEKSTA

Tekst iz razumijevanja teksta èini cijeli tekst ili jedan ulomak eseja, znanstveno-popularne studije, publicistièkog djela od 600-700 rijeèi. Rješenje zadaæe je obièno odgovor na pitanje u obliku kratkog tekstovnog izlaganja ili odluèivanje za odgovarajuæi pravilni odgovor od ponuðenih rješenja.

Pitanja kojima se proispituje razumijevanje teksta mogu odnositi na:

- identifikacija èinjenice, podatka, konstatacije, argumenta, stajališta koja se u tekstu neposredno mogu pronaæi;
- gramatièke i stilistièke karakteristike teksta; na njihove funkcije u tekstu;
- komunikativne svojstvenosti teksta;
- odnos naslova i cijelog teksta;
- znaèenje i slojeve znaèenja cjelovitog teksta;
- logièke i sadržajne veze u tekstu;
- autorovo stajalište;
- ulogu upuæivanja i pozivanja u tekstu;
- strukturu teksta, naèin konstruiranja i znaèenja koji proizlaze iz kompozicije.

Zadaæa još može biti:
- pravljenje skice, tematske mreže;
- formuliranje osobnog zaključka, stava;
- formuliranje kratkog pismenog ili usmenog teksta koji se vezuju uz temu teksta, stajališta prisutnog u tekstu, uz praæenje normi vrste teksta iz svakodnevne, eventualno službene pismenosti ili usmenosti;
- sažimanje teksta prema zadanom aspektu ili određenom adresantu.

Glavne sposobnosti pri pisanju skice i zaključka: pronalaženje ključnih rijeèi, praæenje tematske mreže (odnos danog i novog), prepoznavanje tematskih reèenica u raznim jedinicama teksta, razumijevanje žarišta teksta, praæenje izmjena teme, praæenje gramatièkih i semantièkih jezičnih elemenata za upuæivanje unazad i unaprijed u tekstu, opažanje izostavljenog u tekstu, praæenje detaljiziranosti u tekstu, izdvajanje poznatog i novog.

ZADATAK IZ STVARANJA TEKSTA

Maturant ima mogućnost jednog izbora od tri zadaæa stvaranja teksta raznog tipa, književne vrste i teme. Obim rješenja izabrane zadaæe iznosi 4-5 stranica. Zadaæe su sljedeæe:

- Argumentacija o jezičnim, književnim, opæekulturnim, etičkim pitanjima. Zadaæa sadrži tekst ili obično ulomak teksta koji potiče na razmišljanje i upućuje na tematsku mrežu teksta. (Taj tekst može biti dio kritike, eseja, publicistièkog djela, djela lijepe književnosti. Za rješavanje zadaæe nije potrebno poznavanje cjelovitog teksta.)
- Analiza, interpretacija jednog djela (*primjerice lirskog, kratkog proznog, dramskog ulomka, eventualno eseja*). Zadaæa sadrži istaknuti aspekt interpretacije.
- Komparacija dvaju, eventualno triju tekstova (*djelo lijepe književnosti, ulomak djela*) na temelju zadanog aspekta. Zadaæom je određen istaknuti aspekt komparativne

analize tekstova, *primjerice tematsko, poetsko, stilsko usporeðenje.* Važan element zadaæe èini naglašavanje povezanosti književnih tekstova preko raznih primjera intertekstualnosti i evokacije. (Među tekstovima mogu biti djela suvremene književnosti.)

Vrednovanje

ZADATAK IZ RAZUMIJEVANJA TEKSTA

Rješavanjem zadataka iz razumijevanja teksta maturant može postiæi maksimalno 40 bodova. Struèni profesor pismenu zadaæu vrednuje na temelju središnje upute za vrednovanje. Uputa za vrednovanje navodi moguæa rješenja (model odgovora), eventualno norme tipova odgovora, broj bodova te moguæe bodove za nepotpun odgovor. Struèni profesor naznaèuje na radnji broj bodova danih za pojedina rješenja, a potom postignut ukupan broj za rješenje zadataka iz razumijevanja teksta.

ZADATAK IZ STVARANJA TEKSTA

Sastav koji je izabrao kandidat, profesor koji je zadužen za ispravak, ocjenjuje sukladno uputi za ispravljanje i ocjenjivanje. Pri ocjeni se uzima u obzir rješenje izraðenog zadatka.

Bodovi sastavka

Rješavanjem zadataka iz stvaranja teksta maturant može postiæi maksimalno 60 bodova. Od moguæih 60 bodova maturant može osvojiti sljedeæe bodove za pojedine dijelove zadaæe: sadržaj: 20 bodova; konstrukcija: 20 bodova; jezik: 20 bodova.

Opæi kriteriji koji se primjenjuju pri vrednovanju zadataka iz stvaranja teksta.

Kriteriji pri vrednovanju sadržaja

- razlaganje sukladno zadatku, sukladno kriterijima naznaèenim u zadatku u zadacima, na bazi tekstova, upuæivanje na inspirativne tekstove;
- jezièna i književna naobrazba, informiranost, opravdano upuæivanje, citiranje;
- objektivnost, dokazivanje tvrdnji;
- senzibilnost, izraz osobnog stava u odnosu na temu (npr. refleksija, zauzimanje stava);
- spoznaje o svijetu, kultura razmišljanja;

Opæi kriteriji konstrukcije teksta

- udovoljavanje elementima književne vrste u zadatku;
- stvaranje konstrukcije koja je sukladna temi, adresantu, književnoj vrsti i sadržajnoj poruci;
- koherentna konstrukcija teksta (npr. odnosi u vremenu i prostoru, stvaranje odnosa na logièkoj razini i na razini znaèenja, kljuène rijeèi, upuæivanje unaprijed i unazad, stvaranje gramatièkih, znaèenjskih i pragmatièkih veza);
- proporcionalnost, odijeljenost (npr. omjer uvoda, razrade i zakljuèka; naznaka promjene teme, konstrukcija sastava)
- održavanje zadanog obima;

Kriteriji vrednovanja jeziène kvalitete teksta

- sigurno poznavanje razgovorne norme;
- adekvatna i raznovrsna uporaba leksika, zadaæi i komunikacijskoj situaciji prilagoðen stil;
- jasna i jezgrovita, precizna dikcija;
- teèno i razumljivo stvaranje reèenica i teksta;
- èitki rukopis, ureðen izgled radnje.

Uputstvo za ispravljanje i ocjenjivanje sadrži podjela po 20-20-20- bodova koji se mogu dati za sadržajnu, konstrukcijsku i jezièNu kakvoæu. Uputstvo za ispravljanje i ocjenjivane takoðer sadrži ovisno o temi moguæe odrednice, bez obrazlaganja sadržajnih elemenata. Svako dobro rješenje koje odstupa od naznaèenog može se prihvatiti. Sukladno u uputstvu zadanim kriterijima i broju bodova, profesor koji ocjenjuje radnju, njenu jezièNu kakvoæu, nadalje pravopis i opæu sliku radnje.

Profesor koji ispravlja radnje na kraju radnje ispisuje broj bodova za sadržajnu, konstrukcijsku i jezièNu kakvoæu, zbir negativnih bodova pravopisnih pogrešaka, te ukoliko je potrebno, broj kaznenih bodova za opæu sliku radnje, i na kraju sveukupni broj bodova pismenog zadatka.

PRAVOPIS, IZGLED RADNJE

Vrednovanje pravopisa i izgleda radnje maturanta u rješavanju zadataka razumijevanja teksta i zadatka stvaranja teksta vrši se prema jedinstvenom principu.

- Profesor podvlaèi pravopisne pogreške u rješenju zadatka iz razumijevanja teksta i sastavljanja teksta, a potom prema naèinu naznaèenom u uputi za vrednovanje određuje ukupan broj bodova pravopisnih pogrešaka.
- Zbog pravopisnih pogrešaka može se odbiti 15 bodova od postignutog sveukupnog broja bodova.
- Od sveukupnog broja bodova, zbog neureðenosti izgleda radnje i teško èitkog rukopisa, može se odbiti 3 boda.

Usmeni ispit

Ispit iz hrvatskog jezika i književnosti na srednjem stupnju je interni, školski ispit. Sastavljanje niza ispitnih teza usmenog ispita na srednjem stupnju dužnost je ustanove u èijoj nadležnosti djeluje ispitni odbor. O nizu teza usmenog ispita, na naèin i u vrijeme kako je to ovom uredbom određeno, treba objelodaniti sljedeæe: naslovi književnih i jezièni teza. Zadaci pojedinih teza objavljuju se samo na ispitu.
Kandidat na ispitu smije koristiti sljedeæa pomagala: èitanku, elektronski ili tiskovni materijal koji je u svezi sa zadatkom. Oni se moraju osigurati za svakog kandidata.
Vrijeme koje se može dati svakom kandidatu za pripremu za odgovor:30 minuta. Vrijeme za odgovaranje: 10-15 minuta.

Sadržajna struktura

Kandidat na usmenom ispitu obrađuje po jednu temu iz književnosti i jezika. Niz teza sastoji se od 20 jezièni i 20 književnih teza.

Najmanje 30% teza (u sluèaju 20 teza 6 teza) jezièni i književnih teza treba godišnje mijenjati.

NIZ TEZA IZ HRVATSKOG JEZIKA

Za usmeni ispit profesor određuje 20 teza. Niz teza sastavlja na temelju Opširnih zahtjeva iz hrvatskog jezika. Teze iz hrvatskog jezika se temelje na sljedeæim temama Opširnih zahtjeva: Razumijevanje teksta, Sastavljanje teksta, retorika, Èovjek i jezik, Povijest hrvatskog jezika, Jezik i društvo, Jezične razine (Fonetika, Morfologija, Spojevi rijeèi, Sintaksa) Leksikologija, Stil i znaèenje. Niz teza valja sastaviti tako da se uz svaku temu veže najmanje jedna teza.

Teza sadrži (može sadržati) jedno utvrđivanje, citat, uvodnu misao, tiskani ili elektronièki dokument (*npr. obrazac, uputu za uporabu, stranicu novina, fotografiju, sliku, zemljovid, stranicu Interneta, ulomak iz rjeènika*) shodno tematskom krugu, odnosno zadatku konkretiziranom u tezi, te oznaèavanje zadatka koji valja riješiti.

Zadaæa oznaèena u tezi može biti analiza, interpretacija citata odnosno priključeènog dokumenta prema zadanom aspektu, prikazivanje, izrada u aspektu oznaèenog problema, pojave, formuliranje i u zadaæi naznaèenoj književnoj vrsti prilagođeno izlaganje argumentacije i sl.

NIZ TEZA IZ HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

Za usmeni ispit profesor određuje 20 teza. Niz teza sastavlja na temelju Opširnih zahtjeva iz hrvatske književnosti, iz kombinacije sljedeæih tematskih krugova: Autori i djela, Interpretacijska razina.

Teza sadrži (može sadržati) tiskani ili elektronièni uvodni dokument (*npr. citat iz lijepe književnosti, kratak odlomak rasprave ili eseja, ilustraciju, djelo likovne umjetnosti, kazališni prizor, filmsku sliku, sliku, zemljovid, i sl.*), a potom određuje temu koju valja predstaviti, istaknuti aspekt njenog predstavljanja, oznaèuje konkretno djelo (djela) sukladno temi odnosno istaknutim aspektima. Istaknuti aspekt može biti npr. bilo koji problem vezan uz književnu vrstu, tematiku, stilsko razdoblje, poetiku, estetiku, etiku. Ukoliko izrada teze zahtijeva, odnosno omoguæuje, maturant može birati između u tezi naznaèenih autora ili književnih djela.

Tematski razmjer usmenih maturalnih teza iz književnosti

Prema opisu maturalnog ispita profesor je obvezatan formulirati 18 teza iz sljedeæih tema:

- Obvezatno je sastaviti 12 teza iz cjeline *Autori i djela*. 6 iz cjeline *Životna djela* i za one uèenike koji maðarski jezik, uèe kao strani jezik jednu tezu iz svjetske književnosti. Profesor određuje 5 teza iz drugih tema cjeline *Autori i djela - Reprezentativno djelo iz opusa*, *Iz književnosti neposredne prošlosti* , *Iz suvremene književnosti* , *Svjetska književnost* , *Iz književnosti Hrvata u Maðarskoj* .
- Iz teme *Interpretacijska razina - Povijest književnosti* : 2 teze, *Tematska-motivska interpretacija*:2 teze, *Književne vrste, poetika* : 1 teza, *Regionalna kultura, usmena književnost* : 1 teza je obvezatna.
- Ostale teze – i one iznad 20 – određuje predmetni profesor.

Prilikom sastavljanja teza iz tematike *Autori i djela* profesor se može poslužiti i aspektima iz cjeline *Interpretacijska razina*, teze iz cjeline *Interpretacijska razina* mogu sadržati autore teme *Autori i djela*.

Vrednovanje

Maturant na usmenom dijelu ispita može postiæi maksimalno 50 bodova. Profesor zajedno vrednuje izlaganje teze iz hrvatskog jezika i književnosti. Za odgovor maturant dobije zbir bodova. Vrednovanje uspjeha maturanta se na usmenom ispitu vrši na temelju sljedeæih kriterija vrednovanja.

Sadržaj **25 bodova**	**Naèin interpretiranja** **25 bodova**
• Gramatièka, književna i kulturna obaviještenost • Predmetno znanje • Bogatstvo misli • Sustavnost	• Jasno, odijeljeno sklapanje reèenica i teksta • Isticanje bitnoga • Logièno argumentiranje • Odgovarajuæa uporaba rijeèi • Razumljiv naèin interpretiranja
⇓⇓⇓⇓ **GOVOR** **ODGOVOR IZ HRVATSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI UKUPNO** **50 bodova**	

SADRŽAJNA KAKVOÆA

Moguæi broj bodova: 25
Uèinak: 25-20 bodova
Samostalnim i sveobuhvatnim priopæavanjem uzajamnih povezanosti, misli i konstrukcija u svezi s tezom, kandidat dokazuje da poznaje i razumije temu teza (uzajamne povezanosti i glavna pitanja). Formulira svoje mišljenje koje iziskuje tema teze. Svoje jezične i književne spoznaje primjenjuje uvjerljivo, razlaganje podupire relevantnim primjerima. U svakom bitnom elementu rješavanja zadataka je uvjerljiv.

Uèinak: 19-10 bodova
Razlaganje teze je uglavnom samostalno, važnije konstatacije su uglavnom na mjestu. Razlaganje teži ka sistematizaciji, ali je nekoliko sadržajnih elemenata nesigurno, možda nepotpuno. Odgovorom je iskazano mišljenje kandidata u svezi s temom. Može biti malo površnosti, pretjeranog uopæavanja, irelevantne naracije.

Uèinak: 9-0 bodova
Kandidatove spoznaje o temi teze nisu zadovoljavajuæe, ali raspolaže djelomiènim spoznajama o èinjenicama o uzajamnim povezanostima, o djelima i o pojmovima potrebitih za rješavanje zadataka. Za odgovor je potrebna pomoæispitivaèa.

NAÈIN INTERPRETIRANJA

Moguæi broj bodova: 25

Uèinak: 25–20 bodova
Naèin interpretiranja je samostalan, kontinuiran i razumljiv. Tijek razmišljanja je sreðen i oèit. Struktura argumentiranja i razlaganja je uvjerljiva, kandidat izbjegava nevažne elemente i stranputice. Njegova primjena pojmova je jasna i precizna, fond rijeèi bogat koji u cijelosti odgovara jeziènom i stilistièkom registru ispitne situacije.

Uèinak: 19–10 bodova
Razlaganje teze, raspored priopæenog i linija razmišljanja je uglavnom primjetna i oèita. Naèin interpretiranja je možda ponegdje dugotrajan i zapinje. Njegova uporaba pojmova i fond rijeèi sukladni su temi, dozvoljen je samo manji broj jezièni h, stilistièkih i sintaktièkih pogrešaka.

Uèinak: 9–1 boda
Slijed razmišljanja se samo djelomièno ili nikako ne može identificirati. Odgovor nije dovoljno kontinuiran, argumentiranje je nesigurno, jedva prihvatljivo. Jezièni i stilistièki naèin izražavanja je nezahtjevan (npr.: nesigurno sklapanje reèenica, siromašan fond rijeèi).

Broj postignutih bodova u pojedinim dijelovima ispita se sabiru, tako maturant na maturalnom ispitu srednjeg stupnja ukupno može dobiti 150 bodova.

ISPIT VIŠEG STUPNJA

Struktura ispita

Maturalni ispit višeg stupnja iz hrvatskog jezika i književnosti se sastoji od pismenog i usmenog dijela. Na pismenom dijelu ispita maturantu za rješavanje zadataka stoji na raspolaganju 240 minuta. Prije usmenog ispita koji traje 20 – 30 minuta maturantu stoji na raspolaganju 30 minuta za pripremu.

Strukturu ispita pokazuje sljedeæa tabela.

Pismeni ispit 240 minuta		Usmeni ispit 20 – 30 minuta	
Niz zadataka iz jezika i književnosti koji pokazuje stupanj obrazovanosti	Zadaci iz oblasti formuliranja teksta	Izlaganje jedne teze iz jezika	Izlaganje jedne teze iz književnosti
40 bodova	60 bodova	50 bodova	

Pismeni ispit

Kandidati na pismenom ispitu moraju riješiti jedan središnji niz zadataka. Kandidat samostalno raspoređuje raspoloživo vrijeme za rješavanje zadataka, a sam može odrediti i redoslijed rješavanja zadataka.

Pri rješavanju pismenih zadataka smije se koristiti Hrvatski pravopis od kojeg se za svaku ispitnu grupu mora osigurati èetiri komada. Pravopise je dužna osigurati ustanova koja organizira ispit.

Sadržajna struktura

Pismeni ispit se sastoji od jednog književno-obrazovnog niza zadataka i od tri različita zadatka stvaranja teksta.

Karakteristike niza zadataka

ZADACI IZ JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI KOJI POKAZUJU STUPANJ OBRAZOVANOSTI

Zadaci iz jezika i književnosti koji pokazuju stupanj obrazovanosti vezuju se uz jedno djelo (lirsko djelo, prozno djelo, odnosno odlomak, esej, raspravu ili uz njihov odlomak).

Niz zadataka sadrži primjenu znanja iz jezika i književnosti, prepoznavanje, poistovjeæivanje i eventualno definiciju pojmova, a odnosi se na otkrivanje raznih povijesnih, tematskih, motivskih povezanosti književnih vrsta, dalje sadrži pitanja koja se odnose na jezične, gramatičke, retoričke, stilističke, tekstualne, pravopisne karakteristike zadanog teksta.

Omjer pitanja kojima se propituje stupanj obrazovanja iz jezika odnosno književnosti je obično 40–60%.

ZADACI IZ STVARANJA TEKSTA

Niz zadataka iz stvaranja teksta sadrži stvaranje triju tekstova raznih tema, prema određenim aspektima i vrsti.

Zadaci iz stvaranja teksta su sljedeći:

- Interpretacija, vrednovanje jednog određenog djela ili književnog, kulturnog estetskog, filozofskog, etičkog pitanja u određenom obimu.
- Formuliranje argumentacije: reflektiranje na jednu pojavu, pojavu epohe.
- Stvaranje jednog praktičnog teksta (npr. *tekst za pokretanje rasprave, istupanje, zamolba*) eventualno određenom adresantu, u naznačenoj komunikacijskoj situaciji, odnosno u određenoj vrsti.

Svaki zadatak se može bazirati na tekstu (*npr. sadrži kratak uvodni citat iz književnog djela, koji čini temelj eseja, izlaganja, argumentaciji*), ili ne.
Konkretni tekstovi izabrani za ispit obično nisu dio nastavnog gradiva.

Vrednovanje

NIZ ZADATAKA IZ JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI KOJI POKAZUJU STUPANJ OBRAZOVANOSTI

Vrednovanje niza zadataka iz jezika i književnosti koji pokazuju stupanj obrazovanosti vrši se na temelju tematske upute za vrednovanje. Maksimalni broj za bodova niza zadataka iznosi 40 bodova. Dijapazon prihvatljivih odgovora i bodove koji se mogu dati za djelomično rješenje sadrži uputa vrednovanja. Profesori koji vrednuju zadaću na radnji naznačuju bodove koje je maturant postigao te ukupan broj bodova koje je maturant postigao rješavanjem niza zadataka.

ZADACI IZ STVARANJA TEKSTA

Ispitivači na temelju upute za vrednovanje vrednuju uspjeh maturanta, potom na radnji naznačuju broj bodova postignutih rješavanjem pojedinih zadataka iz stvaranja teksta.

Bodovna vrijednost tipova zadataka:

- interpretacija, vrednovanje određenog djela ili književnog, kulturnog estetskog, filozofskog, etičkog pitanja u određenom obimu (25 bodova);
- formuliranje argumentacije: reflektiranje na jednu pojavu, pojavu epohe (20 bodova);
- stvaranje jednog praktičnog teksta (npr. *tekst za pokretanje rasprave, istupanje, zamolba*) eventualno određenom adresantu, u naznačenoj komunikacijskoj situaciji, odnosno u određenoj vrsti (15 bodova).

Opći kriteriji prosuđivanja kakvoće rješenja:

Kriteriji kakvoće sadržajnog dijela izlaganja

- interpretiranje, razlaganje zadataka; u zadacima na bazi tekstova, upućivanje na inspirativne tekstove;
- jezična i književna naobrazba, informiranost, opravdano upućivanje, citiranja;
- objektivnost, dokazivanje tvrdnji;
- senzibilnost, izraz osobnog stava u odnosu na temu (npr.: refleksija, zauzimanje stava;
- spoznaje o svijetu, kultura razmišljanja;

Kriteriji konstruiranosti teksta

- udovoljavanje elementima književne vrste zadane u zadatku;
- stvaranje konstrukcije koja je sukladna temi, adresantu, književnoj vrsti i sadržajnoj poruci;
- koherentna konstrukcija teksta (npr.: odnosi u vremenu i prostoru, stvaranje odnosa na logièkoj razini i na razini znaèenja, kljuène rijeèi, upuæivanje unaprijed i unazad, stvaranje gramatièkih, znaèenjskih i pragmatièkih veza)
- propocionalnost, odijeljenost (npr.: omjer uvoda, razrade i zakljuèka, naznaka promjene teme, konstrukcija stavaka)
- održavanje zadanog obima

Kriteriji pri vrednovanju kakvoæe jezika teksta

- sigurno poznavanje razgovornog jezika;
- adekvatna i raznovrsna uporaba leksika, zadaæi i komunikacijskoj situaciji adekvatan stil;
- jasna i jezgrovita, precizna dikcija;
- teèno stvaranje teksta;
- èitki rukopis, uređen izgled radnje.

PRAVOPIS, IZGLED RADNJE

Vrednovanje pravopisa u rješavanju zadataka vrši se prema uputi za vrednovanje. Profesor podvlaèi pravopisne pogreške u rješenju zadatka iz razumijevanja teksta i sastavljanja teksta, a potom prema naèinu naznaèenom u uputi za vrednovanje određuje ukupan broj bodova pravopisnih pogrešaka maturanta.

- Zbog pravopisnih pogrešaka može se odbiti 15 bodova od postignutog sveukupnog broja bodova.
- Od sveukupnog broja bodova, zbog neuređenosti izgleda radnje i teško èitkog rukopisa, mogu se odbiti 3 boda od postignutog sveukupnog broja bodova.

Uputstvo za ispravljanje i ocjenjivanje sadrži moguæu podjelu bodova za pojedine zadatke. Uputstvo u natuknicama sadrži elemente moguæih rješenja. Mogu se prihvatiti i ona rješenja koja odstupaju od navedenih. Na ocjenu uèinka kandidata ne može utjecati ni osobno mišljenje ispitivaèa o predmetnom problemu, pitanju i pojavi koje odstupa od opæe prihvaæenog, niti èinjenica da je mišljenje kandidata drugaèije od opæe prihvaæenog.

Ocjenjivaè na kraju radnje naznaèuje broj bodova niza zadataka jezièno-književne naobrazbe, broj bodova rješavanja zadataka stvaranja teksta, zbog kaznenih bodova za pravopisne pogreške te ukupni broj bodova postignut na pismenom ispitu.

Usmeni ispit

Usmeni ispit višeg stupnja odvija se na bazi središnjeg niza teza. O nizu teza usmenog ispita, na naèin i u vrijeme kako je to ovom uredbom određeno, treba objelodaniti sljedeæe: naslovi književnih i jezièniih teza. Zadaci teza nisu javni.

Kandidat na ispitu smije koristiti sljedeæa pomagala: èitanku, elektronski ili tiskani materijal koji je u svezi sa zadatkom. Oni se moraju osigurati za svakog kandidata.

Sadržajna struktura

Karakteristike teza

Prilikom usmenog ispita maturant izrađuje jednu tezu iz jezièniog i jednu iz književnog tematskog kruga. Omjer tematskih krugova, odnosno teza sastavljenih na temelju njih određuje struèni odbor u godini mature. Broj objavljenih teza iz jezika, odnosno književnosti: najmanje 25.

NIZ TEZA IZ HRVATSKOG JEZIKA

Povjereni struèni odbor sastavlja tematske krugove na osnovi Opširnih zahtjeva iz hrvatskog jezika: Razumijevanje teksta, Sastavljanje teksta, retorika, Èovjek i jezik, Povijest hrvatskog jezika, Jezik i društvo, Jeziène razine, Leksikologija, Stil i znaèenje. Niz teza valja sastaviti tako da se uz svaku temu vezuju najmanje dvije teze.

Teze sadrže (mogu sadržati) jedno utvrđivanje, citat, uvodnu misao, tiskani ili elektronièki dokument (*npr. obrazac, uputu za uporabu, stranicu novina, fotografiju, sliku, zemljovid, stranicu Interneta, ulomak iz rjeènika*) shodno tematskom krugu odnosno zadatku konkretiziranom u tezi, te oznaèavanje zadatka koji valja riješiti. Određivanje zadaæe se temelji na opširnim maturalnim zahtjevima.

Zadaæa oznaèena u tezi može biti analiza, interpretacija citata odnosno prikljuèenog dokumenta prema zadanom aspektu, prikazivanje, izrada u aspektu oznaèenog problema, pojave, formuliranje i u zadaæi naznaèenoj književnoj vrsti prilagođeno izlaganje argumentacije i sl.

RED TEZA IZ HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

Tijelo koje sastavlja tematske krugove, odnosno teze usmenog ispita određuje i objavljuje najmanje 25 teza iz tema *Autori i djela* te iz *Interpretacijske razine* Opširnih maturalnih zahtjeva. Unutar tematskih krugova obvezatno je 6 tematskih krugova *Životnih djela* , dalje najmanje 2 iz suvremene književnosti, najmanje 2 iz svjetske književnosti, 6 iz Interpretacijske razine; unutar toga 1 tematski krug iz usmene književnosti, a 1 iz književnosti Hrvata u Maðarskoj. U ovim posljednjim se mogu pojaviti razni zahtjevi poznavanja djela, tj. autori iz tematskog kruga *Autori i djela*. Uz 18 tematskih krugova struèno tijelo svake godine određuje još 7 tematskih krugova.

Uz svaki tematski krug se vezuju dvije teze. Teze sadrže/mogu sadržati jedan uvodni tiskani ili elektronièni dokument (*npr. citat iz lijepe književnosti, kratak odlomak rasprave ili eseja, ilustraciju, djelo likovne umjetnosti, kazališni prizor, filmsku sliku, sliku, zemljovid, i sl.*), a potom određuje temu koju valja predstaviti, istaknuti aspekt njenog predstavljanja, oznaèuje autora i djelo sukladno temi odnosno istaknutim aspektima.

Istaknuti aspekt može biti bilo koje pitanje poetike, povijesti književnosti, književne epohe, estetike, etike, dalje životni problem, motiv, specifiènost karakteristièna za koje djelo ili autorski život.

Vrednovanje

Maturant na usmenom dijelu ispita može postiæi najviše 50 bodova. Ispitni odbor zajedno vrednuje izlaganje teze iz hrvatskog jezika i književnosti. Za odgovor maturant dobije zbir bodova. Vrednovanje uspjeha maturanta na usmenom ispitu vrši se na osnovi sljedeæih kriterija vrednovanja.

Sadržaj **25 bodova**	**Naèin interpretiranja** **25 bodova**
• Gramatièka, književna i kulturna obaviještenost • Predmetno znanje • Bogatstvo misli • Sustavnost	• Jasno, odijeljeno sklapanje reèenica i teksta • Isticanje bitnoga • Logièno argumentiranje • Odgovarajuæa uporaba rijeèi • Razumljiv naèin interpretiranja
⇓⇓⇓⇓ **GOVOR** **ODGOVOR IZ HRVATSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI UKUPNO** **50 bodova**	

SADRŽAJNA KAKVOÆA

Moguæi broj bodova: 25
Uèinak: 25-20 bodova
Samostalnim i sveobuhvatnim priopæavanjem uzajamnih povezanosti, misli i konstrukcija u svezi s tezom, kandidat dokazuje da poznaje i razumije temu teza (uzajamne povezanosti i glavna pitanja). Formulira svoje mišljenje koje iziskuje tema teze. Svoje jezične i književne spoznaje primjenjuje uvjerljivo, razlaganje podupire relevantnim primjerima. U svakom bitnom elementu rješavanja zadataka je uvjerljiv.

Uèinak: 19-10 bodova
Razlaganje teze je uglavnom samostalno, važnije konstatacije su uglavnom na mjestu. Razlaganje teži ka sistematizaciji, ali je nekoliko sadržajnih elemenata nesigurno, možda nepotpuno. Odgovorom je iskazano mišljenje kandidata u svezi s temom. Može biti malo površnosti, pretjeranog uopæavanja, irelevantne naracije.

Uèinak: 9-0 bodova
Kandidatove spoznaje o temi teze nisu zadovoljavajuæe, ali raspolaže djelomiènim spoznajama o èinjenicama o uzajamnim povezanostima, o djelima i o pojmovima potrebitih za rješavanje zadataka. Za odgovor je potrebna pomoæispitivaèa.

NAÈIN INTERPRETIRANJA

Moguæi broj bodova: 25

Uèinak: 25–20 bodova
naèin interpretiranja je samostalan, kontinuiran i razumljiv. Tijek razmišljanja je sreðen i oèit. Struktura argumentiranja i razlaganja je uvjerljiva, kandidat izbjegava nevažne elemente i stranputice. Njegova primjena pojmova je jasna i precizna, fond rijeèi bogat koji u cijelosti odgovara jeziènom i stilistièkom registru ispitne situacije.

Uèinak: 19–10 bodova
razlaganje teze, raspored priopæenog i linija razmišljanja je uglavnom primjetna i oèita. Naèin interpretiranja je možda ponegdje dugotrajan i zapinje. Njegova uporaba pojmova i fond rijeèi je sukladna temi, dozvoljen je samo manji broj jezièni h, stilistièkih i sintaktièkih pogrešaka.

Uèinak: 9–1 boda
slijed razmišljanja se samo djelomièno ili nikako ne može identificirati. Odgovor nije dovoljno kontinuiran, argumentiranje je nesigurno, jedva prihvatljivo. Jezièni i stilistièki naèin izražavanja je nezahtjevan (npr.: nesigurno sklapanje reèenica, siromašan fond rijeèi).

Na pismenom ispitu višeg stupnja se može postiæi 100, na usmenom dijelu 50 bodova, prema tome prilikom polaganja ispita višeg stupnja iz hrvatskog jezika i književnosti kandidat može postiæi ukupno 150 bodova.»

[NÉMET NEMZETISÉGI NÉPISMERET ÉRETTSÉGI VIZSGA] ”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga középszinten és emelt szinten is írásbeli és szóbeli részbõl áll.

KÖZÉPSZINT

ÍRÁSBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga témája a tanulmányok alatt elkészített projekt bemutatása és értékelése irányított standard kérdések alapján, amelyeket a jelöltek a vizsga napján kézhez kapnak. Ezek a kérdések a projekt tervezésére, kivitelezésére, bemutatására vonatkoznak, és kitérnek a téma tartalmi kérdéseire is. A projekt témája a nyolc ismeretcsoport (l. Követelmények) bármelyikébõl választható.
A feladat megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga mindkét szinten két részbõl áll: egy projekt bemutatásából, valamint két tétel kifejtésébõl a Történeti ismeretek és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörbõl, illetve a Néprajzi ismeretek és a Német nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek témakörbõl.
A szóbeli vizsgára adható felkészülési idõ: 30 perc
A vizsgázó felelési ideje:
Középszinten 15 perc

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. Az egyes tételekhez tartozó feladatok csak a vizsgán ismerhetõk meg. A vizsgázó a feladatok megjelölésével összefüggõ segédeszközt (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó) használhat. Ezeket minden vizsgázó számára külön kell biztosítani.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán a jelölt az írásbeli vizsgán megfogalmazott projektet mutatja be, esetleg kiegészíti, legfeljebb 5 percben. Elõre elkészített szemléltetõ anyagot (plakátot, fotókat stb.) hozhat magával, hiszen az írásbeli vizsgán erre nem volt lehetõsége. Ez után kétszer 5 perc áll rendelkezésére, hogy önállóan kifejtse mindkét tételét. A Történeti és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörbõl tíz tételt készít a szaktanár. Az arányokat a felkészülés során tárgyalt súlypontok határozzák meg. A Néprajzi és a Német nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek témakörben szintén tíz tételt fogalmaz meg az összeállító, az arányokat ezúttal is az elõbbi szempont dönti el.

EMELT SZINT

ÍRÁSBELI VIZSGA

Emelt szinten az írásbeli vizsgán a jelöltnek központi feladatok alapján (három megadott címbõl választva) egy 600-700 szavas esszét kell megírnia.
Az írásbeli vizsga a részletes vizsgakövetelményekre épül. Az írásbeli vizsga négy ismeretcsoportból tartalmaz (Történeti ismeretek, Kisebbségpolitikai ismeretek, Néprajzi ismeretek, A német nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek) feladatot források alapján, amelyekkel kapcsolatban a jelölt összefüggõen kifejti az adott témát egyéni véleményével alátámasztva.

A feladat megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

Értékelés

A dolgozat egészére maximálisan 100 pont adható. A pontozási útmutatót az írásbeli vizsga tételeinek javítási útmutatója tartalmazza.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. Az egyes tételekhez tartozó feladatok nem nyilvánosak. A vizsgázó a feladatok megjelölésével összefüggõ segédeszközt (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó) használhat. Ezeket minden vizsgázó számára külön kell biztosítani.

Tartalmi szerkezet

A vizsgázó 10 percben bemutat egy elõre elkészített projektet, amelynek témáját a nyolc ismeretcsoportból választja. Tekintettel arra, hogy az írásbeli feladat emelt szinten nem projekt bemutatása, a szóbeli vizsgán kitér a projekt (ez lehet a tanulmányok során megvalósított iskolai, de egyéni projekt is) tervezésére, kivitelezésére, bemutatására és a téma tartalmi vonatkozásaira is.
Ez után kétszer 5 perc áll a rendelkezésére, hogy önállóan kifejtse mind a két tételt. A Történeti és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörökbõl együttesen 10 tétel készül, a Néprajzi ismeretek és A német nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek témakörökbõl szintén együttesen 10 tétel készül. A tételeket központilag határozzák meg.

A vizsgázó felelési ideje:
Emelt szinten 20 perc

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. Ezen belül a projekttervre 10 pont, a két másik tételre 20-20 pont adható. A vizsgateljesítmény értékelése a következõ általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik.

A projektterv bemutatása – összesen 10 pont

- Tartalmi gazdagság 2 pont
- A felhasznált ismeretek logikus, áttekinthetõ csoportosítása 1 pont
- Szemléletesség az elõadásban 2 pont
- A projekt kapcsolódása a valóságos helyzetekhez 1 pont
- A projekt tárgyának önálló értelmezése 4 pont

A tételek értékelése – összesen 40 pont (kétszer 20 pont)

- A rendelkezésre álló segédanyagokból történõ válogatás képessége 2 pont
- A szerzett információk világos és logikus csoportosításának képessége 4 pont
- Az elõadás szemléletessége, nyelvi megformáltsága 4 pont
- Egyéni tapasztalatok beépítése a feleletbe, saját vélemény megfogalmazása 4 pont
- A tétel tartalmi kifejtése, gazdagsága 6 pont ”

[NÉMET NEMZETISÉGI NYELV]
"II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A német nemzetiségi nyelvi érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl tevõdik össze. Az írásbeli vizsgán 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére. A szóbeli vizsga a 10 perces felkészülési idõt követõen 15 perc idõtartamú.

Az írásbeli feladatok megoldásakor szótár nem használható, a szóbeli felkészülés során irodalmi szöveggyûjtemény, kötet használata megengedett. A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek idõtartamát és körülbelüli arányát az értékelésben.

	Vizsgarész	Idõtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
		SZÜNET		
	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
Szóbeli	Beszédkészség, tartalom	15	22	33
	Összesen:	-----	100	150

A középszintû vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2-B1 szintjeit. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül. A feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévõ tanulók is le tudják tenni a vizsgát.

A vizsgafeladatok készítése

Az Olvasott szöveg értése, a Nyelvhelyesség, a Hallott szöveg értése és az Íráskészség vizsgarészek feladatai központilag készülnek. A Beszédkészséget mérõ feladatokat a központi útmutató alapján a vizsgáztató tanár állítja össze.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól függetlenül.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsga sikeres teljesítésének elõfeltétele, hogy a vizsgázó az írásbeli és szóbeli vizsgarészben az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át teljesítse (a 10% nem az elégséges osztályzat alsó határa).
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ típusú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és a valós olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

Az olvasási készség több szintjét különböztetjük meg (pl. a globális, a szelektív és a részletes értést). A vizsgán a szövegértés több szintje mérhetõ. A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelõ stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idõ, hely, irány, mennyiség),
- különválasztani a lényeges és a lényegtelen információkat,
- megérteni egy adott álláspont mellett és ellen szóló érveket,
- megkeresni egy adott értési célhoz szükséges adatszerû információt,
- megérteni a szöveget kommunikációs funkciójának megfelelõ részletességgel,
- alkalmazni a különbözõ olvasási stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére),
- megkülönböztetni a tényszerûen közölt információt a véleménytõl.

A vizsgán olvasott szövegek

- olyan (esetenként rövidített) autentikus szövegek, amelyeket valós közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egészet alkotnak,
- mind tartalmilag, mind nyelvileg világos szerkezetûek,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükbõl adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- funkcionális szövegek (pl. étlap, menetrend, tv-mûsor, mozimûsor, programok, kezelési útmutató, nyomtatvány, katalógus, menetjegy),
- informatív-instruktív szövegek (pl. jegyzet, közlemény, felhívás, hirdetés, plakát, könyvajánlás),
- magánlevél, hivatalos levél,
- újságcikkek (pl. újsághír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztõ szövegek általánosan ismert témakörökbõl,
- irodalmi szövegek (pl. regényrészlet, drámarészlet, novella, költemény, mese).

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegbõl kivett mondat, bekezdés helyének megtalálása,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylõ nyitott kérdések,
- vázlat készítése.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázónak 3 feladatot kell megoldania, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme körülbelül 600 szó. A feladatsor kb. 30 kérdésbõl/itembõl áll.

Az egységes megfogalmazású feladat-meghatározások német nyelven íródnak, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- az alapvetõ nyelvtani szerkezetek és lexikai elemek mondatokba illesztésére (felismerés, kiegészítés, létrehozás),
- alapvetõ nyelvtani és lexikai szerkezetek nyelvileg pontos használatára egyszerû szövegben.

A vizsgarészben használt szövegek vagy szövegrészletek

- autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek,
- kiválasztásakor a Témakörök címû rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérõ feladatoké,
- autentikus jellegükbõl adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetõség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegbõl kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy elõre megadott szókészletbõl,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 3-4 feladatból áll, összesen körülbelül 30 itembõl áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme körülbelül 300-350 szó.

A feladatok szövegekre épülnek. Egy feladat mondatokra épül, ezzel azonban az elérhetõ pontszám körülbelül 15%-a szerezhetõ meg.

Egy adott feladat több nyelvi jelenségre is rákérdezhet.

Az egységes megfogalmazású feladat-meghatározások német nyelven íródnak, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy kissé eltérõ anyanyelvi beszédet a valós értési céloknak megfelelõen.

A vizsga a szövegértés alábbi szintjeit méri: a szöveg alapvetõ kommunikációs szándékainak globális megértése (globális értés), a szövegbõl adott szempontok szerinti információk kiszûrése (szelektív értés). A vizsga a szöveg részletes értését nem méri.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelõ stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idõ, hely, irány, mennyiség, ok),
- megérteni egy adott értési célhoz szükséges adatszerû információkat,
- alkalmazni a különbözõ értési stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére a szövegkörnyezetbõl).

A vizsgán használt szövegek

- olyan autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek, amelyeket valós szóbeli közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egészet alkotnak,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- akusztikai minõsége kifogástalan,
- anyanyelvi beszélõk közvetítésében, normál beszédtempóban hangzanak el,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükbõl adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- közérdekû bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülõtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítõ, információs szolgálatok: Útinformáció, nyitvatartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülõtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. idõjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- közérdekû témáról szóló ismeretterjesztõ szövegek,
- szépirodalmi szövegek: rövid prózarészletek, versek (szavalatok), megzenésített költemények.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, ûrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylõ nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor körülbelül 20-25 itembõl áll.

A teszt 2 feladatot tartalmaz. Az *elsõ feladatban* a vizsgázó 1 rövid funkcionális, informatív szöveget hallgat meg (pl. idõjárás-jelentés, útleírás, programajánlat, reklám, információ a nyitvatartásról). Ezek együttes terjedelme körülbelül 2-3 perc. A feladatok a szöveg leglényegesebb információira kérdeznek rá.

A *második feladatban* a vizsgázó egy körülbelül 3-4 perc hosszúságú igényesebb szöveget (interjú, véleménykifejtés) hallgat meg. Egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat 2-3 azonos témájú rövidebb szöveg is.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgathat meg.

Az egységes megfogalmazású feladat-meghatározások német nyelven íródnak, nyelvi szintjük alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladat-meghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladat-meghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható. A feladatok megoldásához szükséges eszköz: magnó.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó milyen szinten képes magát német nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû rész),
- különbözõ fajtájú szövegeket írni a *Témakörök* címû részben megadott témákhoz kapcsolódóan,
- koherens szövegeket létrehozni (elõre- és visszautalással, alapvetõ szinonimákkal és kötõszavakkal),
- mondanivalóját logikusan és az adott szövegfajta követelményeinek megfelelõen elrendezni, valamint írásmûvét megfelelõen felépíteni és tagolni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelõ stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajták formai sajátosságainak megfelelõ írásmûvet létrehozni,
- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani pontatlansága, szóhasználata ne akadályozza a megértést.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- valós kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetõek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,

- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- üzenet, emlékeztetõ,
- rövid személyes jellegû közlés,
- naplóbejegyzés,
- üdvözlõlap,
- meghívó,
- magánjellegû vagy intézménynek szóló levél,
- egy mû: prózarészlet, drámarészlet, lírai alkotás adott szempontú elemzése.
- kép, képsorok leírása, összevetése.

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmû keletkezik, az ehhez illeszkedõ szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmû célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- meghatározott szituációban megadott szempontok alapján történõ szövegalkotás,
- verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok, próza-, drámarészletek, versek, dalok, stb.) alapján történõ szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,
- vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek - festmények, szobrok, épületek, népviseletek, fotók, képsorok, grafikonok, táblázatok, stb.) alapján történõ szövegalkotás.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsgarész 2 feladatból áll. Az *elsõ feladat* egy rövidebb, tranzakciós és interakciós szöveg. A vizsgázó verbális és/vagy vizuális segédanyagra reagálva 40-50 szavas közlést hoz létre (pl. üdvözlõlap, e-mail, naplóbejegyzés, üzenet, emlékeztetõ).

A *második feladat* egy hosszabb, véleménykifejtõ szöveg létrehozása. A vizsgázó rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál írásban vagy egy mûrészletet elemez adott szempontok szerint vagy képsorokat vet össze egy körülbelül 250-300 szó terjedelmû szöveg megírásával. A szövegben a vizsgázónak öt megadott irányító szempontot kell tárgyalnia. Az irányító szempontok kidolgozási sorrendje tetszõleges.

A feladat-meghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok a német nemzetiség nyelvén íródnak, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához a német nyelv helyesírási szótára használható. A nyelvtani, lexikai, helyesírási hibákkal szemben magasabb a toleranciahatár, mint emelt szinten.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutatók alapján történik. A vizsgázó teljesítményének értékelése 4 kritérium (A kommunikatív cél teljesítése, Nyelvtani szerkeetek, Szókincs, Mondat- és szövegszintû kohézió) alapján, egy nyolcszintû (0-7) analitikus értékelõ skála segítségével történik.

A két feladat együtt kerül értékelésre. A vizsgarészen belül az elsõ feladat aránya 1/3 rész, a másodiké 2/3 rész.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség, nemzetiségi tartalom

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az érettségi követelményekben megfogalmazott nyelvi szinten gondolatait német nyelven szóban kifejezni és valós kommunikációs szándékoknak megfelelõ beszélgetést folytatni.

A vizsgán azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

A második feladathoz a tételsor 15 tételbõl áll. A tételsor a német nemzetiség irodalmát, kultúráját, nyelvét dolgozza fel a *Témakörök* és az *Ismeretkörök, nyelvtani szerkezetek, szókincs* címû fejezetek alapján.

Ebben a vizsgarészben a feladatokat a központi útmutatók alapján a vizsgáztató tanárok készítik el.

A feladatok megoldásához szótár nem használható. A felkészülés során azonban irodalmi szöveggyûjtemény, kötet használata megengedett, ezeket a vizsgáztató intézmény biztosítja.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû rész),
- megadott témákról (irodalom, kultúra, nyelv) szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* címû rész),
- mondanivalóját érthetõen és összefüggõen kifejezni,
- úgy beszélni, hogy kiejtése, hanglejtése, beszédtempója ne akadályozza a megértést,
- egyszerû kommunikációs stratégiákat alkalmazni,
- beszédében a célnyelvi udvariasság és a megfelelõ stílus alapszabályait alkalmazni,
- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani és lexikai pontatlansága ne akadályozza a megértést.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgafeladatokban elõforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok*, a *Témakörök* valamint az *Ismeretkörök, nyelvtani szerkezetek, szókincs* címû listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladat-meghatározás egyértelmûen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- szerepjáték,
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A vizsgarész rövid *bevezetõ társalgással* kezdõdik. A kérdések célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon a német nyelv használatára. Az itt elhangzottak nem számítanak be a vizsgaeredménybe.

A vizsga 2 feladatból áll. A feladatokat a vizsgázó húzza, a felkészülési idõ: 10 perc. A szóbeli vizsga 15 perc idõtartamú.

Az *elsõ feladatban* a vizsgázónak egy, a mindennapi élet helyzeteihez hasonlító szituációban kell részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A feladat tehát az, hogy a vizsgázó a beszélgetésben interaktívan vegyen részt, megfelelõ kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzó kérdésekre megfelelõ válaszokat adjon.

A *második feladatban* a vizsgázónak egy irodalmi vagy nyelvi, vagy a német nemzetiség kultúrájával kapcsolatos témát kell részletesen és összefüggõen kifejtenie, megadott szempontok alapján. A felhasználandó segédanyag lehet kép, fénykép, ábra, térkép vagy rövid írott szöveg.

A feladat-meghatározás és a verbális segédanyagok német nyelvûek, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél. A vizuális segédanyagok a német nemzetiség kultúrkörét reprezentálják.

Értékelés

Az értékelés négy kritériumon (Kommunikációs hatás: a/ milyen mértékben tudja gondolatait önállóan kifejezni, b/ beszédstílusa mennyire folyékony, c/ megnyilvánulásai mennyire relevánsak a feladatmegoldás szempontjából; Nyelvtan és koherencia; Szókincs; Hangképzés, hangsúly, intonáció) alapul. A kommunikációs hatásra 12, a további három kritériumra (Nyelvtan és koherencia, Szókincs, Hangképzés, hangsúly, intonáció) 7-7 pont adható. A két feladat együtt kerül értékelésre.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az írásbeli vizsga idõtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé 20 perc.

A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek idõtartamát és körülbelüli arányát az értékelésben.

	VIZSGARÉSZ	IDÕTARTAM (perc)	ARÁNY (%)	PONT
ÍRÁSBELI	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
		SZÜNET		
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
SZÓBELI	Beszédkészség	20	20	30
	Összesen:	-----	100	150

Egyik vizsgarészben sem használható szótár, mivel a vizsgázóknak a tényleges nyelvtudásukról kell számot adniuk. Az emelt szintû vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának B2-C1 szintjeit. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül. A feladatsorokat úgy állítják össze, hogy a B2 szinten lévõ tanulók is le tudják tenni a vizsgát.

A vizsgafeladatok készítése

Az Olvasott szöveg értése, a Nyelvhelyesség, a Hallott szöveg értése és az Íráskészség vizsgarészek feladatai, valamint a Beszédkészséget mérõ feladatok is központilag készülnek el.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsga sikeres teljesítésének elõfeltétele, hogy a vizsgázó mind az öt vizsgarészben az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át teljesítse (a 10% nem az elégséges osztályzat alsó határa).
- Minden vizsgarész elbírálása központilag kidolgozott javítási és értékelési útmutatók alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarészek értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkészség vizsgarészek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ típusú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és a valós olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

Az olvasási készség több szintjét különböztetjük meg (pl. a globális, a szelektív és a részletes értést). A vizsgán a szövegértés több szintje mérhetõ. A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelõ stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

ua. mint a *Középszintû vizsga* esetén

A két szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenhet meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

- feleletválasztás,
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,

- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás, érv, álláspont stb. azonosítása,
- a cím és a szöveg egészének viszonya,
- a szöveg egészének jelentése,
- a szöveg szerkezete, a felépítés által közvetített jelentés,
- vázlat készítése,
- a szöveg rövid összegzése.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázónak 1-3 feladatot kell megoldania, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme körülbelül 1200 szó. A feladatsor 25-30 itemböl áll.

Az egységes megfogalmazású feladat-meghatározások német nyelven íródnak, amelyek nyelvi szintje alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai elemek mondatokba illesztésére (felismerés, kiegészítés, létrehozás),
- a nyelvtani és lexikai szerkezetek nyelvileg pontos használatára komplex szövegekben is.

A vizsgarészben használt szövegek vagy szövegrészletek
ua. mint a *Középszintû vizsga*

A két szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg. Emelt szinten a vizsgázó változatosabb és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

ua. mint a *Középszintû vizsga*

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 4-5 feladatból, körülbelül 40 itemből áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme körülbelül 600 szó.

Valamennyi feladat szövegre épül.

Egy feladat több nyelvi jelenségre is rákérdezhet.

Az egységes megfogalmazású feladat-meghatározások német nyelven íródnak, nyelvi szintjük alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutató alapján történik. A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

ua. mint a *Középszintû vizsga*

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó
ua. mint a *Középszintû vizsga,* továbbá

- megérteni az adott álláspont mellett és ellen szóló érveket,
- felismerni a szöveg hangnemét, következtetni a beszélõk egymáshoz való viszonyára.

A vizsgán használt szövegek
ua. mint a *Középszintû vizsgán*

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ
ua. mint a *Középszintû vizsga*

A két szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezõk is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélõk száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Emelt szinten olyan szövegek is elõfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Emelt szinten a mûvelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is elõfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

ua. mint a *Középszintû vizsga*

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázó 2-3 szöveget hallgat meg, amelyek együttes terjedelme körülbelül 8-10 perc. A teszt 2-3 feladatot, körülbelül 25 itemet tartalmaz.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgathat meg.

Az egységes megfogalmazású feladat-meghatározások német nyelven íródnak, nyelvi szintjük alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladat-meghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladat-meghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható. A feladatok megoldásához szükséges eszköz: magnó.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSKÉSZSÉG

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó milyen szinten képes magát német nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga méri, hogy képes-e a vizsgázó

ua. mint a *Középszintû vizsga*, továbbá

- gondolatait nyelvhelyességi szempontból pontosan kifejezni,
- álláspontját, érvrendszerét következetesen, összetetten, árnyaltan kifejteni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- valós kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetõek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

ua. mint a *Középszintû vizsga*, továbbá

- érvelés nyelvi, irodalmi, kulturális kérdésekrõl (a feladat tartalmaz egy szövegrészletet),
- két szöveg adott szempontú összehasonlítása. A feladat megjelöli a kiemelt szempontokat (tematikus, stílusbeli). A szövegek között megjelenhet a mindenkori kortárs irodalom.

A két szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

A vizsgázó emelt szinten az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy a vizsgázó emelt szinten részletesen, választékos szókinccsel és igényesebb nyelvi szerkezeteket használva ír.

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok,* valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.
ua. mint a *Középszintû vizsga*

A vizsgán az alábbi feladattípus fordulhat elõ:

- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra a megadott irányító szempontok alapján.

A vizsgarész 2 feladatból áll. Az *elsõ feladatban* a vizsgázó informatív szövegre reagál írásban egy körülbelül 100 szó terjedelmû szöveg megírásával.

A *második feladatban* a vizsgázó két téma közül választhat. A kiválasztott témáról a megadott irányító szempontok alapján a vizsgázónak körülbelül 300-350 szó terjedelmû szöveget kell írnia, amelyben ki kell fejtenie véleményét is.

A feladat-meghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok német nyelven íródnak, amelyek nyelvi szintje alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél.

Értékelés

Általános kritériumok:

- a tartalmi kifejtés kritériumai: a téma megértése, nyelvi és irodalmi mûveltség, kultúrtörténeti asszociációk, személyes állásfoglalás, világismeret, lényegkiemelés,
- a szöveg megszerkesztettségének kritériumai: a kért mûfajnak való megfelelés, tagolás, szerkezeti arányosság, a terjedelem megtartása.
- a szöveg nyelvi minõségének kritériumai: a köznyelvi norma biztos ismerete: nyelvtan, szókincs, helyesírás, szabatos elõadásmód, olvasható kézírás, rendezett íráskép.

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutatók alapján történik. A két feladat értékelése együtt történik.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség, nemzetiségi tartalom

ua. mint a *Középszintû vizsga,* továbbá

a második feladathoz a tételsor 20 tételbõl áll. A tételsor a német nemzetiség irodalmát, kultúráját, nyelvét dolgozza fel a *Témakörök* és az *Ismeretkörök, nyelvtani szerkezetek, szókincs* címû fejezetek alapján.

A feladatok megoldásához szótár nem használható. A felkészülés során azonban irodalmi szöveggyûjtemény, kötet használata megengedett, ezeket a vizsgáztató intézmény biztosítja.

Tartalmi szerkezet

ua. mint a *Középszintû vizsga,* továbbá

- gondolatait árnyaltan kifejezni, álláspontját, érvrendszerét következetesen, folyamatosan, összetetten kifejteni,
- olyan kiejtéssel, hanglejtéssel és tempóban beszélni, hogy beszéde jól érthetõ legyen,
- változatos kommunikációs stratégiákat alkalmazni,
- gondolatait nyelvhelyességi szempontból pontosan kifejezni,

- az összetettebb gondolatmenetnek megfelelõ igényes mondatszerkesztéssel beszélni.

A két szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

Emelt szinten a vizsgázó az adott témákról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

ua. mint a *Középszintû vizsga,* továbbá

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- vita (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása),
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A vizsgarész rövid *bevezetõ társalgással* kezdõdik. ua. mint a *Középszintû vizsga.*

A vizsga 2 feladatból áll. A feladatokat a vizsgázó húzza, a felkészülési idõ: 10 perc. A szóbeli vizsga 20 perc idõtartamú.

Az *elsõ feladatban* a vizsgázó egy vagy több német nyelven íródott idézetet értelmez és fejti ki véleményét, miközben a vizsgáztató vitára serkentõ kijelentéseire is reagálnia kell.

A *második feladatban* a vizsgázónak egy irodalmi vagy nyelvi, vagy a német nemzetiség kultúrájával kapcsolatos témát kell részletesen és összefüggõen kifejtenie, megadott szempontok alapján. A felhasználandó segédanyag lehet kép, fénykép, ábra, térkép vagy rövid írott szöveg. A vizsgáztató elõre meghatározott, további véleménynyilvánításra ösztönzõ kérdéseket tehet fel.

A feladat-meghatározás és a verbális segédanyagok német nyelvûek, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél. A vizuális segédanyagok az adott nemzetiség kultúrkörét reprezentálják.

Értékelés

Általános értékelési kritériumok:

- tartalom: tématartás, nyelvi, irodalmi, kulturális tájékozottság, megfelelõ szóhasználat, problémaérzékenység, a témának megfelelõ memoriter szöveghû elõadása.
- elõadásmód: a témának megfelelõ világos felépítés, világos nyelvi forma, lényegkiemelés.

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok együtt kerülnek értékelésre.”

[NÉMET NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM]
"II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 15 perc	
I. Szövegértési feladatsor 60 perc	II. Szövegalkotási feladat 180 perc	Egy nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
25 pont	75 pont	50 pont	

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A jelölt elõször az I. feladatsort oldja meg. A megoldáshoz semmilyen segédeszköz sem használható. A vizsgadolgozatokat a 60 perc leteltével a felügyelõ tanár összegyûjti.
Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására. A feladat megoldásához egy- és kétnyelvû szótár, valamint ha azt a feladat megjelöli irodalmi szöveggyûjtemény használható.
A szöveggyûjteményrõl a vizsgáztató intézmény, szótárról a jelöltek maguk gondoskodnak.
Szöveggyûjtemény: Anthologie für den deutschen Literaturunterricht Band I-II.
Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest 2003
Szótárak: Tetszõleges egy- és kétnyelvû szótár használható
Ajánlott kétnyelvû szótár: Hessky Regina: Magyar-német kéziszótár
Nemzeti Tankönyvkiadó – Grimm Kiadó Budapest 2002
Ajánlott egynyelvû szótárak: Langenscheidts Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache
Duden
Gerhard Wahrig: Deutsches Wörterbuch

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga a részletes vizsgakövetelményekre épül. Ezekkel összhangban az írásbeli vizsga szövegek megértését, illetve egy szöveg önálló megfogalmazását igényli. Az írásbeli vizsga tehát tartalmaz egy szövegértési feladatsort, továbbá megjelöl négy szövegalkotási feladatot. A szövegalkotási feladatokból egyet választ a vizsgázó. A vizsgázó az írásbeli feladatlapon jelzi a választást. Ha az elkezdett feladat helyett másikat választ, akkor az általa érvénytelennek tekintett írásmûvet áthúzza.
A szövegértési feladat megoldására 60 percet, a szövegalkotási feladat elkészítésére 180 percet fordíthat a vizsgázó. Míg a szövegértési feladat a közép- illetve az emelt szinten különbözik egymástól, a szövegalkotási feladatok mindkét szinten megegyeznek, csak értékelésük, pontozásuk különbözik.

Szövegértési feladat

A szövegértési feladat szövege általában 500-700 szó terjedelmû esszé, ismeretterjesztõ céllal írt tanulmány, publicisztikai mû egésze vagy részlete. A feladatok megoldása általában a kérdésre adott válasz rövid szöveges kifejtése, esetenként a megadott válaszvariációk közötti döntés illetve a szövegben található bizonyos kifejezések más szavakkal történõ körülírása.

A szövegértést vizsgáló kérdések irányulhatnak
- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, megállapítás, álláspont azonosítására,
- a cím és a szöveg egészének viszonyára,
- a szerzõi álláspontra,
- a szövegben található bizonyos kifejezések magyarázatára,
- a szöveg grammatikai, stilisztikai jellemzõire; ezek szövegbeli funkciójára.

A feladat megoldásához szótár nem használható!

Feladat lehet továbbá
- A szöveg bizonyos részeinek (bekezdés) összefoglalása, tömörítése.

Szövegalkotási feladat

A vizsgázó négy, eltérõ típusú és témájú szövegalkotási feladatból választ egyet. A választott feladat megoldásának terjedelme minimum 500 szó. Amennyiben a feladatmegadás egy konkrét mû elõzetes ismeretét feltételezi, az csak a kánonban kötelezõként szereplõ mûvek egyike lehet. A feladatok a következõk:
- Egy mû (pl. vers, rövid szépprózai mû, epikus vagy drámai alkotás részlete) adott szempontú értelmezõ bemutatása. A feladat tartalmazza az értelmezés kiemelt szempontjait.
- Egy aktuális jelenség, emberi, társadalmi probléma bemutatása a vizsgázó által szabadon választott két, esetleg három irodalmi mû alapján. A feladat megfogalmazása tartalmazza azt a követelményt, hogy a vizsgázó vonatkoztasson el az irodalmi mûvektõl, utaljon a probléma megjelenésére saját korában, környezetében.
- Érvelõ szöveg megfogalmazása valamely aktuális jelenséggel kapcsolatban. A feladat alapjául szolgálhat autentikus szöveg, publicisztikai mû, de találó rövid idézet is. Feladat lehet az adott problémával összefüggésben valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása (hozzászólás, vitaindító stb.)
- Valamely a magyarországi német kisebbség történetét, létét, szokásait érintõ kérdés esszészerû kidolgozása, állásfoglalás megfogalmazása. A feladat alapjául szolgálhat irodalmi mû, annak részlete vagy a sajtóból vett szöveg, szövegrész.

A feladat megoldásához egy- és kétnyelvû szótár, valamint ha azt a feladat megjelöli irodalmi szöveggyûjtemény használható.

Értékelés

Szövegértési feladat

A szövegértési feladatsor megoldásával maximum 25 pont érhetõ el. A szaktanár az írásbeli dolgozatot a központi javítási-értékelési útmutató alapján értékeli. Az értékelési útmutató lehetséges válaszmodelleket tartalmaz, továbbá a válasz pontértékét, az esetlegesen adható részpontszámokat. Ennek alapján a válasz helyességét, illetve helytelenségét mérlegelve (nyelvhelyességi hibák figyelmen kívül hagyandók!) a szaktanár határozza meg és vezeti fel a dolgozatra az egyes feladatokra adott pontszámot és az összpontszámot.

Szövegalkotási feladat

A vizsgázó által választott szövegalkotási feladat megoldását a szaktanár a javítási-értékelési útmutató alapján minõsíti. Az értékelésben a vizsgázó által kidolgozott feladat megoldását kell figyelembe venni.

A fogalmazási feladat megoldásával maximum 75 pontot érhet el a vizsgázó, melynek megoszlása a következõ:

- a fogalmazás tartalmi minõsége: 30 pont,
- szerkezete, felépítése, stílusa 15 pont,
- nyelvi minõsége: 30 pont.

A szövegalkotási feladatok értékelésében alkalmazott általános kritériumok:

A tartalmi kifejtés minõségének kritériumai:

- a téma megértése, szövegalapú feladatokban a szövegre vonatkoztatás helyénvalósága;
- nyelvi és irodalmi mûveltség, tájékozottság, problémaérzékenység;
- tárgyszerûség;
- a megadott, illetve választott mû alapos ismerete, kultúrtörténeti összefüggések megteremtése;
- önálló problémakezelés, személyes állásfoglalás;
- tájékozottság, fogékonyság társadalmi problémák iránt, gondolkodási kulturáltság;
- az érvelés minõsége, az állítások bizonyítása;
- lényegkiemelés, rendszerezõ képesség.

A szerkesztés, felépítés, stílus kritériumai:

- a feladatban megjelölt mûfaj elemeinek való megfelelés;
- a mondanivaló egysége, szerkezeti arányosság;
- tagolás;
- gördülékeny, szabatos, a feladatnak és a szituációnak megfelelõ stílus;
- adekvát és változatos szóhasználat;
- az adott terjedelem megtartása.

A nyelvi minõség megítélése:

A dolgozat nyelvi minõségét a ’Deutsches Sprachdiplom der KMK’ elõírásai és jelrendszere szerint értékeli a javító tanár.

Hibapontok adhatók: G=grammatikai hiba (helytelen névelõ, ragozás, igeidõ stb.)=1pont
A=helytelen vagy rossz helyen használt kifejezés=1 pont
a = kisebb súlyú szóhasználati hiba = ½pont
R = helyesírási hiba = ½pont
Z = központozási hiba = ¼ pont

A dolgozat végén a javító tanár kiszámítja a hibaszázalékot:
hibaszázalék = hibaszám x 100 / szószám
A pontszám meghatározása a hibaszázalék alapján a következõ táblázat segítségével történik:

0 – 0,7% – 30 pont
0,71 – 1,4% – 29
1,41 – 2,1% – 28
2,11 – 2,7% – 27
2,71 – 3,3% – 26
3,31 – 3,9% – 25
3,91 – 4,6% – 24
4,61 – 5,2% – 23
4,21 – 5,8% – 22

5,81 – 6,4% – 21
6,41 – 7,0% – 20
7,01 – 7,6% – 19
7,61 – 8,2% – 18
8,21 – 8,8% – 17
8,81 – 9,3% – 16
9,31 – 9,8% – 15
9,81 – 10,2% – 14
10,21 – 10,6% – 13
10,61 – 11,0% – 12
11,01 – 11,4% – 11
11,41 – 11,8% – 10
11,81 – 12,2% – 9
12,21 – 12,6% – 8
12,61 – 13,0% – 7
13,01 – 13,4% – 6
13,41 – 13,8% – 5
13,81 – 14,1% – 4
14,11 – 14,4% – 3
14,41 – 14,7% – 2
14,71 – 15% – 1
15,01% felett – 0

A javítási-értékelési útmutató közli a tartalomra, a szerkezetre és a nyelvi minõségre adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes kitûzött feladatok témafüggõ, címszerûen megfogalmazott (azaz nem kifejtett) lehetséges tartalmi elemeit. Az ettõl eltérõ minden jó megoldás elfogadható. Az útmutatóban közölt kritériumok és pontszámok figyelembevételével a szaktanár által megállapított pontszám minõsíti a vizsgázó dolgozatának tartalmi minõségét, a dolgozat felépítését, szerkezetét és nyelvi minõségét, valamint a dolgozat írásképét.
A szaktanár a dolgozat végén feltünteti a szövegalkotási feladat tartalmi, szerkezeti, illetve nyelvi minõségének pontszámát, amennyiben az szükséges, az íráskép miatt levont pontszámot, majd a vizsgázó által az írásbeli feladat egészében elért összpontszámot.

Íráskép

Az íráskép rendezetlensége, illetve a nehezen olvasható kézírás miatt összesen 3 pont vonható le az összteljesítménybõl.

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik A szóbeli tételsorról az e rendeletben meghatározott módon és idõpontban a következõket kell nyilvánosságra hozni: az egyes irodalmi és nyelvi tételek címeit. Az egyes tételekhez tartozó feladatok azonban csak a vizsgán ismerhetõk meg.
A felkészülés során irodalmi szöveggyûjtemény (Anthologie für den deutschen Literaturunterricht Band I-II. Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest 2003), kötet (a kánonban szereplõ kötelezõ mûvek) vagy a feladatok megjelölésével összefüggõ más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó használata megengedett.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán egy irodalmi és egy nyelvi tételt fejt ki a diák. A tételsor 20-24 nyelvi és 20-24 irodalmi tételbõl áll. A tételsor összeállításáért a szaktanár felelõs. A tételsor összeállításához a részletes követelmények Nemzetiségi német nyelv és irodalom témáit kell figyelembe venni.

A tételek jellemzõi, összeállításuk

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitûzött feladatok – a témák sajátosságait figyelembe véve – lehetõleg hasonló nehézségûek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetõsége legyen a megadott idõkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Nyelvi tételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a tanuló milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

A szóbeli vizsgára a szaktanár 20-24 tételt állít össze. Minden tétel egy kb. 200-250 terjedelmû szövegbõl és a hozzákapcsolódó 2-3 feladatból áll (nyelvtani transzformációs feladat, szómagyarázat). A tételek 25%-a a magyarországi németek nyelvével, nyelvhasználatával, kultúrájával, szokásaival, illetve kisebbségpolitikával kapcsolatos szöveget tartalmazzon.

A vizsga menete a következõ:

- A vizsgázó önállóan, lehetõleg saját szavaival összefoglalja a szöveg tartalmát.
- A vizsgázó kötetlen beszélgetést folytat a szaktanárral a szöveg által felvetett témáról.
- A vizsgázó megoldja a szöveghez kapcsolódó nyelvtani, lexikai feladatokat.

Irodalmi tételsor

A szóbeli vizsgára a szaktanár 20-24 témakört állít össze. Minden témakörhöz két tétel tartozik, melyek közül a vizsgázó szabadon választhat. A tételt a megadott irodalmi szöveghez (a részletes vizsgakövetelményekben felsorolt irodalmi mû, illetve annak egy részlete) kapcsolódó kérdések, feladatok alapján kell önállóan kifejteni. Egy témakör a magyarországi németek irodalmával kapcsolatos tételeket tartalmazzon. A kifejtés végén a tanár a tétellel kapcsolatos kiegészítõ kérdéseket tehet fel.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A nyelvi és irodalmi tétel kifejtését a szaktanár együttesen értékeli. A vizsgázó a feleletére egy összegzõ pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következõ általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik.

Nyelvi kompetenciák – összesen 30 pont

- Kiejtés (hangsúly, intonáció, megfelelõ beszédtempó, az anyanyelvbõl adódó interferenciahibák kerülése, megfelelõ hangképzés) 3 pont
- Nyelvhelyesség (nyelvtani szabályok helyes alkalmazása) 9 pont
- Kifejezõképesség (gazdag szókincs, változatos nyelvi eszközök, találó kifejezések, szófordulatok) 9 pont
- Beszédkészség (folyamatos, a szituációnak megfelelõ kommunikáció, gyors reagálás, kezdeményezõképesség, érthetõ elõadásmód) 9 pont

Tartalom – összesen 20 pont

- Irodalmi ismeretek 15 pont
- A nyelvi tétel szövegének értelmezése és a nyelvtani feladatok megoldása 5 pont

A vizsgateljesítmény összpontszámának kialakítása:
Az egyes vizsgarészekbõl elért teljesítmény összeadódik, így az írásbeli és szóbeli vizsgán összesen 150 pont szerezhetõ.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 20-25 perc	
I. Szövegértési feladatsor 60 perc	II. Szövegalkotási feladat 180 perc	Egy nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
25 pont	75 pont	50 pont	

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A jelölt elõször az I. feladatsort oldja meg. A megoldáshoz semmilyen segédeszköz sem használható. A vizsgadolgozatokat a 60 perc leteltével a felügyelõ tanár összegyûjti.
Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására. A feladat megoldásához egy- és kétnyelvû szótár, valamint ha azt a feladat megjelöli irodalmi szöveggyûjtemény használható.
A szöveggyûjteményrõl a vizsgáztató intézmény, szótárról a jelöltek maguk gondoskodnak.
Szöveggyûjtemény: Anthologie für den deutschen Literaturunterricht Band I-II.
Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest 2003
Szótárak: Tetszõleges egy- és kétnyelvû szótár használható.
Ajánlott kétnyelvû szótár: Hessky Regina: Magyar-német kéziszótár
Nemzeti Tankönyvkiadó – Grimm Kiadó Budapest 2002
Hessky Regina: Német-magyar kéziszótár
Nemzeti Tankönyvkiadó – Grimm Kiadó Budapest 2000
Ajánlott egynyelvû szótárak: Langenscheidts Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache
Duden
Gerhard Wahrig: Deutsches Wörterbuch

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga a részletes vizsgakövetelményekre épül. Ezekkel összhangban az írásbeli vizsga szövegek megértését, illetve egy szöveg önálló megfogalmazását igényli. Az írásbeli vizsga tehát tartalmaz egy szövegértési feladatsort, továbbá megjelöl négy szövegalkotási feladatot. A szövegalkotási feladatokból egyet választ a vizsgázó. A vizsgázó az írásbeli feladatlapon jelzi a választást. Ha az elkezdett feladat helyett másikat választ, akkor az általa érvénytelennek tekintett írásmûvet áthúzza.
A szövegértési feladat megoldására 60 percet, a szövegalkotási feladat elkészítésére 180 percet fordíthat a vizsgázó.

A feladatsor jellemzõi

Szövegértési feladat

A szövegértési feladat szövege általában 600-800 szó terjedelmû esszé, ismeretterjesztõ céllal írt tanulmány, publicisztikai mû egésze vagy részlete. A feladatok megoldása általában a kérdésre adott válasz rövid szöveges kifejtése, esetenként a megadott válaszvariációk közötti döntés, illetve a szövegben található bizonyos kifejezések más szavakkal történõ körülírása, egyes a szövegben található nyelvtani szerkezetek elõírás szerinti átalakítása.

A szövegértést vizsgáló kérdések irányulhatnak
- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, megállapítás, álláspont azonosítására;
- a cím és a szöveg egészének viszonyára;
- a szerzõi álláspontra;
- a szövegben található bizonyos kifejezések magyarázatára;
- a szöveg egészének jelentésére, jelentésrétegeire,
- a szöveg grammatikai, stilisztikai jellemzõire.

Feladat lehet továbbá
- a szöveg, illetve a szöveg bizonyos részeinek (bekezdés) összefoglalása, tömörítése,
- önálló következtetés, álláspont megfogalmazása.

A feladat megoldásához szótár nem használható!

Szövegalkotási feladat

A vizsgázó négy, eltérõ típusú és témájú szövegalkotási feladatból választ egyet. A választott feladat megoldásának terjedelme minimum 500 szó. Amennyiben a feladatmegadás egy konkrét mû elõzetes ismeretét feltételezi, az csak a kánonban kötelezõként szereplõ mûvek egyike lehet. A feladatok a következõk:

- Egy mû (pl. vers, rövid szépprózai mû, epikus vagy drámai alkotás részlete) adott szempontú értelmezõ bemutatása. A feladat tartalmazza az értelmezés kiemelt szempontjait.
- Egy aktuális jelenség, emberi, társadalmi probléma bemutatása a vizsgázó által szabadon választott két, esetleg három irodalmi mû alapján. A feladat megfogalmazása tartalmazza azt a követelményt, hogy a vizsgázó vonatkoztasson el az irodalmi mûvektõl, utaljon a probléma megjelenésére saját korában, környezetében.
- Érvelõ szöveg megfogalmazása valamely aktuális jelenséggel kapcsolatban. A feladat alapjául szolgálhat autentikus szöveg, publicisztikai mû, de találó rövid idézet is. Feladat lehet az adott problémával összefüggésben valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása (hozzászólás, vitaindító stb.)
- Valamely a magyarországi német kisebbség történetét, létét, szokásait érintõ kérdés esszészerû kidolgozása, állásfoglalás megfogalmazása. A feladat alapjául szolgálhat irodalmi mû, annak részlete vagy a sajtóból vett szöveg, szövegrész.

A feladat megoldásához egy- és kétnyelvû szótár, valamint ha azt a feladat megjelöli irodalmi szöveggyûjtemény használható.

Értékelés

Szövegértési feladat

A szövegértési feladatsor megoldásával maximum 25 pont érhetõ el. Az értékelõ az értékelési útmutató alapján végzi a feladat értékelését. Az értékelési útmutató lehetséges válaszmodelleket tartalmaz, továbbá a válasz pontértékét, az esetlegesen adható részpontszámokat. Ennek alapján a válasz helyességét, illetve helytelenségét mérlegelve az értékelõ határozza meg és vezeti fel a dolgozatra az egyes feladatokra adott pontszámot és az összpontszámot.

Szövegalkotási feladat

A vizsgázó által választott szövegalkotási feladat megoldását az értékelõ a javítási-értékelési útmutató alapján minõsíti.
A fogalmazási feladat megoldásával maximum 75 pontot érhet el a vizsgázó, melynek megoszlása a következõ:

- a fogalmazás tartalmi minõsége: 30 pont,
- szerkezete, felépítése, stílusa 15 pont,
- nyelvi minõsége: 30 pont.

A szövegalkotási feladatok értékelésében alkalmazott általános kritériumok:

A tartalmi kifejtés minõségének kritériumai:

- a téma megértése, szövegalapú feladatokban a szövegre vonatkoztatás helyénvalósága
- nyelvi és irodalmi mûveltség, tájékozottság, problémaérzékenység
- tárgyszerûség
- a megadott, illetve választott mû alapos ismerete, kultúrtörténeti összefüggések megteremtése
- önálló problémakezelés, személyes állásfoglalás
- tájékozottság, fogékonyság társadalmi problémák iránt, gondolkodási kulturáltság
- az érvelés minõsége, az állítások bizonyítása
- lényegkiemelés, rendszerezõ képesség

A szerkesztés, felépítés, stílus kritériumai:

- a feladatban megjelölt mûfaj elemeinek való megfelelés
- a mondanivaló egysége, szerkezeti arányosság
- tagolás
- gördülékeny, szabatos, a feladatnak és a szituációnak megfelelõ stílus
- adekvát és változatos szóhasználat
- az adott terjedelem megtartása

A nyelvi minõség megítélése:
A dolgozat nyelvi minõségét a ’Deutsches Sprachdiplom der KMK’ elõírásai és jelrendszere szerint értékeli a javító tanár.
Hibapontok adhatók: G=grammatikai hiba (helytelen névelõ, ragozás, igeidõ stb.)=1pont
A=helytelen vagy rossz helyen használt kifejezés=1 pont
a = kisebb súlyú szóhasználati hiba = ½pont
R = helyesírási hiba = ½pont
Z = központozási hiba = ¼ pont

A dolgozat végén a javító tanár kiszámítja a hibaszázalékot:
hibaszázalék = hibaszám x 100 / szószám
A pontszám meghatározása a hibaszázalék alapján a következõ táblázat segítségével történik:

Emelt szint:
0 – 0,4% – 30 pont
0,41 – 0,8% – 29
0,81 – 1,2% – 28
1,21 – 1,6% – 27
1,61 – 2,0% – 26
2,01 – 2,4% – 25
2,41 – 2,8% – 24
2,81 – 3,2% – 23
3,21 – 3,6% – 22
3,61 – 4,0% – 21
4,01 – 4,3% – 20
4,31 – 4,6% – 19
4,61 – 4,9% – 18
4,91 – 5,2% – 17
5,21 – 5,5% – 16
5,51 – 5,8% – 15
5,81 – 6,1% – 14
6,11 – 6,4% – 13
6,41 – 6,7% – 12
6,71 – 7,0% – 11
7,01 – 7,3% – 10
7,31 – 7,6% – 9
7,61 – 7,9% – 8
7,91 – 8,2% – 7
8,21 – 8,5% – 6
8,51 – 8,8% – 5
8,81 – 9,1% – 4
9,11 – 9,4% – 3
9,41 – 9,7% – 2
9,71 – 10,0% – 1
10,01% felett 0

A javítási-értékelési útmutató közli a tartalomra, a szerkezetre és a nyelvi minõségre adható pontok megoszlását. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes kitûzött feladatok témafüggõ, címszerûen megfogalmazott (azaz nem kifejtett) lehetséges tartalmi elemeit. Az ettõl eltérõ minden jó megoldás elfogadható. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelõk személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthetõ megítélésétõl, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthetõ megközelítéstõl.
Az útmutatóban közölt kritériumok és pontszámok figyelembevételével az értékelõ által megállapított pontszám minõsíti a vizsgázó dolgozatának tartalmi minõségét, a dolgozat felépítését, szerkezetét és nyelvi minõségét, valamint a dolgozat írásképét.
Az értékelõ tanár a dolgozat végén feltünteti a szövegalkotási feladat tartalmi, szerkezeti, illetve nyelvi minõségének pontszámát, amennyiben az szükséges, az íráskép miatt levont pontszámot, majd a vizsgázó által az írásbeli feladat egészében elért összpontszámot.

Iráskép

Az iráskép rendezetlensége, illetve a nehezen olvasható kézírás miatt összesen 3 pont vonható le az összteljesítménybõl.

SZÓBELI VIZSGA

A emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. A szóbeli tételsorról az e rendeletben meghatározott módon és idõpontban a következõket kell nyilvánosságra hozni: az egyes irodalmi és nyelvi tételek címei. Az egyes tételekhez tartozó feladatok nem nyilvánosak.
A felkészülés során irodalmi szöveggyûjtemény (Anthologie für den deutschen Literaturunterricht Band I–II. Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest 2003), kötet (a kánonban szereplõ kötelezõ mûvek) vagy a feladatok megjelölésével összefüggõ más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó használata megengedett.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán egy irodalmi és egy nyelvi tételt fejt ki a diák. A tételsor 20-24 nyelvi és 20-24 irodalmi tételbõl áll. A tételsor összeállításához a részletes követelmények Nemzetiségi német nyelv és irodalom témáit kell figyelembe venni. A témaköröket és az ahhoz rendelt tételeket a vizsga évében egy szakmai bizottság határozza meg.

A tételek jellemzõi, összeállításuk
A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitûzött feladatok – a témák sajátosságait figyelembe véve – lehetõleg hasonló nehézségûek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetõsége legyen a megadott idõkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Nyelvi tételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a tanuló milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.
Minden tétel egy kb. 200-250 terjedelmû szövegbõl és a hozzákapcsolódó 2-3 feladatból áll (nyelvtani transzformációs feladat, szómagyarázat). A tételek 25 %-a a magyarországi németek nyelvével, nyelvhasználatával, kultúrájával, szokásaival, illetve kisebbségpolitikával kapcsolatos szöveget tartalmazzon.
A vizsga menete a következõ:

- A vizsgázó önállóan, lehetõleg saját szavaival összefoglalja a szöveg tartalmát.
- A vizsgázó kötetlen beszélgetést folytat a szaktanárral a szöveg által felvetett témáról.
- A vizsgázó megoldja a szöveghez kapcsolódó nyelvtani, lexikai feladatokat.

Irodalmi tételsor

A szóbeli vizsgán 20-24 témakör szerepel. Minden témakörhöz két tétel tartozik, melyek közül a vizsgázó szabadon választhat. A tételt a megadott szöveghez (a részletes vizsgakövetelményekben felsorolt irodalmi mû, illetve annak egy részlete) kapcsolódó kérdések, feladatok alapján kell önállóan kifejteni. Egy témakör a magyarországi németek irodalmával kapcsolatos tételeket tartalmazzon.
A kifejtés végén a vizsgáztató a tétellel kapcsolatos kiegészítõ kérdéseket tehet fel.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A nyelvi és irodalmi tétel kifejtését a vizsgáztató együttesen értékeli. A vizsgázó a feleletére egy összegzõ pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következõ általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik.

Nyelvi kompetenciák – összesen 30 pont

- Kiejtés (hangsúly, intonáció, megfelelõ beszédtempó, az anyanyelvbõl adódó interferenciahibák kerülése, megfelelõ hangképzés) 3 pont
- Nyelvhelyesség (nyelvtani szabályok helyes alkalmazása) 9 pont
- Kifejezõképesség (gazdag szókincs, változatos nyelvi eszközök, találó kifejezések, szófordulatok) 9 pont
- Beszédkészség (folyamatos, a szituációnak megfelelõ kommunikáció, gyors reagálás, kezdeményezõképesség, érthetõ elõadásmód) 9 pont

Tartalom – összesen 20 pont

- Irodalmi ismeretek 15 pont
- A nyelvi tétel szövegének értelmezése és a nyelvtani feladatok megoldása 5 pont

A vizsgateljesítmény összpontszámának kialakítása:
Az egyes vizsgarészekbõl elért teljesítmény összeadódik, így az írásbeli és szóbeli vizsgán összesen 150 pont szerezhetõ.”

[ABITURPRÜFUNG IN LANDES-UNB VOLKSKUNDE DER NATIONALEN UND ETHNISCHEN MINDERHEIT]

„II. Beschreibung der Prüfung

Die Prüfung besteht sowohl auf der Mittelstufe als auch auf der Oberstufe aus einem schriftlichen und mündlichen Teil.

Schriftliche Prüfung

Inhalt

Mittelstufe

Thema der schriftlichen Prüfung ist die Präsentation und Bewertung des im Laufe der Schulzeit angefertigten Projektes auf Grund von gelenkten Standardfragen, die die Prüflinge am Tage der Prüfung erhalten. Diese Fragen beziehen sich auf Entwurf, Ausführung und Präsentation des Projektes, erstrecken sich aber auch auf inhaltliche Fragen zum Thema. Als Themas des Projekts kann von den acht Kenntnisgruppen (s. Anforderungen) egal welches gewählt werden.

Zur Lösung der Aufgabe stehen dem Prüfling 180 Minuten zur Verfügung.

Oberstufe

Auf der Oberstufe muss der Prüfling bei der schriftlichen Prüfung auf Grund zentral erstellter Aufgaben (er kann unter drei gegebenen Titeln wählen) ein Essay von 600-700 Wörtern schreiben. Die schriftliche Prüfung baut auf die detaillierten Prüfungsanforderungen. Die schriftliche Prüfung beinhaltet Aufgaben aus vier Kenntnisbereichen (Historische Kenntnisse, Minderheitenpolitische Kenntnisse, Volkskundliche Kenntnisse sowie Kenntnisse über die Sprache der deutschen Minderheit) auf Grund von Quellen, mit denen in Verbindung der Kandidat das gegebene Thema – unterstützt von seiner individuellen Meinung – zusammenhängend ausführt.

Zur Lösung der Aufgabe stehen dem Prüfling 180 Minuten zur Verfügung.

Bewertung:

Für die Arbeit können maximal 100 Punkte gegeben werden. Die Anweisung für das Vergeben der Punkte ist in der Korrekturanweisung für die Thesen der schriftlichen Prüfung enthalten.

Mündliche Prüfung

Die mündliche Prüfung besteht auf beiden Stufen aus zwei Teilen: aus der Präsentation eines Projektes sowie aus zwei Thesen aus den Themenbereichen Historische Kenntnisse und Minderheitenpolitische Kenntnisse bzw. aus den Themenbereichen Volkskundliche Kenntnisse und Kenntnisse über die Sprache der Ungarndeutschen.

Vorbereitungszeit für die mündliche Prüfung: 30 Minuten
Prüfungszeit:
Mittelstufe: 15 Minuten
Oberstufe 20 Minuten

Mittelstufe

Die Thesenreihe für die mündliche Prüfung der Mittelstufe stellt der an der Schule wirkende Prüfungsausschuss zusammen. Die zu den einzelnen Thesen gehörenden Aufgaben werden erst bei der Prüfung bekannt gegeben. Der Prüfling kann mit der Aufgabe im Zusammenhang stehende Hilfsmittel (Bilder, gedruckte bzw. elektronische Kenntnisträger) benutzen. Diese müssen für jeden Prüfling extra gesichert werden.

Inhalt

Bei der mündlichen Prüfung stellt der Prüfling sein in der schriftlichen Prüfung dargelegtes Projekt vor, ergänzt es eventuell, in höchstens 5 Minuten. Er kann vorher angefertigtes Anschauungsmaterial (Plakate, Fotos usw.) mitbringen, da er bei der schriftlichen Prüfung dazu keine Möglichkeit hatte. Anschließend stehen ihn noch zweimal 5 Minuten zur Verfügung, um beide Thesen selbstständig darzulegen. Aus den Themenbereichen Historische Kenntnisse und Minderheitenpolitische Kenntnisse bereitet der Fachlehrer 10 Thesen vor. Das Verhältnis wird von den während der Vorbereitung behandelten Schwerpunkten bestimmt. Auch aus den Themenbereichen Volkskundliche Kenntnisse und Kenntnisse über

die Sprache der Ungarndeutschen werden 10 Thesen zusammengestellt, das Verhältnis ist wie oben.

Oberstufe

Die mündliche Prüfung auf der Oberstufe erfolgt auf Grund einer zentral erstellten Thesenreihe. Die zu den einzelnen Thesen gehörenden Aufgaben sind nicht öffentlich. Der Prüfling kann mit den Aufgaben im Zusammenhang stehende Hilfsmittel (Bilder, gedruckte bzw. elektronische Kenntnisträger) benutzen. Diese müssen für jeden Prüfling extra gesichert werden.

Inhalt

Der Prüfling stellt in 10 Minuten ein vorher angefertigtes Projekt vor, dessen Thema er unter den acht Kenntnisgruppen auswählt. In Anbetracht dessen, dass in der schriftlichen Prüfung auf der Oberstufe kein Projekt vorgestellt wird, geht der Prüfling bei der mündlichen Prüfung auf Entwurf, Ausführung, Präsentation des Projekts (das kann ein im Laufe der Schulzeit realisiertes Schul- oder ein eigenes Projekt sein) ein sowie auch auf die inhaltlichen Bezüge des Themas.

Danach stehen ihm zweimal 5 Minuten zur Verfügung, um selbstständig die beiden Thesen darzulegen. Von den Themenbereichen Historische Kenntnisse und Minderheitenpolitische Kenntnisse gibt es zusammen 10 Thesen, von den Themenbereichen Volkskundliche Kenntnisse und Kenntnisse über die Sprache der Ungarndeutschen stehen ebenfalls 10 Thesen zur Verfügung. Die Thesen werden zentral erstellt.

Bewertung

In der mündlichen Prüfung können maximal 50 Punkte erlangt werden. Innerhalb dieser 50 Punkte können 10 für den Projektentwurf und für die anderen beiden Thesen je 20 Punkte gegeben werden. Die Bewertung der Prüfungsleistung erfolgt unter Verwendung folgender allgemeiner Bewertungskriterien:

Präsentation des Projektentwurfs – insgesamt 10 Punkte

– Inhalt: 2 Punkte

– Logische, übersichtliche Gruppierung der verwendeten Kenntnisse 1 Punkt

– Anschaulichkeit 2 Punkte

– Bezug des Projekts zu wirklichen Erscheinungen 1 Punkt

– Selbstständige Darstellung des Projekts 4 Punkte

Bewertung der Thesen – insgesamt 40 Punkte (zweimal 20 Punkte)

– Fähigkeit, die zur Verfügung stehenden Hilfsmittel auszuwählen 2 Punkte

– Fähigkeit, die beschafften Informationen klar und logisch zu gruppieren 4 Punkte

– Anschaulichkeit des Vortrages, sprachliche Gewandtheit 4 Punkte

– Einbau von eigenen Erfahrungen in die Antwort, Ausdrücken der eigenen Meinung 4 Punkte

– Inhaltlicher Ausdruck und Vielfältigkeit der These 6 Punkte“

[DEUTSCH ALS NATIONALITÄTENSPRACHE]

„II. BESCHREIBUNG DER PRÜFUNG

MITTELSTUFENPRÜFUNG

Struktur der Prüfung

Die Abiturprüfung im Fach Deutsch als Minderheitensprache besteht aus einem schriftlichen und mündlichen Teil. In der schriftlichen Prüfung stehen dem Prüfling 180 Minuten zur Verfügung. Die mündliche Prüfung dauert nach 10 Minuten Vorbereitungzeit 15 Minuten.

Zur Lösung der schriftlichen Aufgaben darf kein Wörterbuch verwendet werden, zur mündlichen Vorbereitung dürfen literarische Textsammlungen, Bände verwendet werden.

Die folgende Tabelle zeigt die Prüfungsteile in der Abwicklungsreihe sowie die Dauer der einzelnen Prüfungsteile und deren etwaiges Verhältnis in der Auswertung.

	Prüfungsteil	Dauer (Min.)	Verhältnis (%)	Punkte
Schriftliche Prüfung	Leseverstehen	60	22	33
	Sprachrichtigkeit	30	12	18
		Pause		
	Hörverstehen	30	22	33
	Schreibfertigkeit	60	22	33
Mündliche Prüfung	Sprachfertigkeit, Inhalt	15	22	33
	Insgesamt:		100	150

Die Mittelstufenprüfung beinhaltet zwei Sprachstufen: Stufen A2-B1 der Skala vom Europarat.

Im Interresse der Auswertung unterschiedlicher Fertigkeits- und Kenntnisstufen kommt in den schriftlichen Aufgabenreihen die Stufenweisigkeit zur Geltung. Die Aufgabenreihen werden so zusammengestellt, dass die Prüfung auch von den Schülern auf der Stufe A2 abgelegt werden kann.

Erstellen der Prüfungsaufgaben

Die Aufgaben des Leseverstehens, der Sprachrichtigkeit, des Hörverstehens und der Schreibfertigkeit werden zentral erstellt. Die Aufgaben für das Ermessen der Sprechfertigkeit werden mit Hilfe einer zentralen Anweisung vom prüfenden Lehrer zusammengestellt.

Bewertung

- Die einzelnen Prüfungsteile werden unabhängig voneinander ausgewertet.
- In jedem Prüfungsteil wird nur die bewußt geprüfte Fertigkeit bewertet.
- Vorbedingung einer erfolgreichen Prüfung ist, dass der Prüfling im schriftlichen und im mündlichen Prüfungsteil mindestens 10% der Punkte erreicht (10% sind nicht die untere Grenze der Note "ausreichend").
- Die in den einzelnen Prüfungsteilen erhaltenen Punkte werden mit Hilfe einer zentralen Anleitung in Prüfungspunkte umgewandelt.

Schriftliche Prüfung

LESEVERSTEHEN

Das Ziel des Prüfungteiles ist festzustellen, ob der Prüfling fähig ist, die in Alltagstexten vorkommenen authentischen Texte verschiedener Art selbstständig zu lesen, sie dem Zweck entsprechend zu verstehen.

Man unterscheidet mehrere Stufen des Leseverstehens (z.B. globales, selektives und ausführliches Verstehen). In der Prüfung können mehrere Stufen des Verstehens ermessen werden. Zur Lösung der Prüfungsaufgaben muss der Prüfling auch fähig sien, die Strategien der Verstehenszwecke zu verwenden.

Inhaltsstruktur

Die Prüfung misst, ob der Prüfling

- das Wesen des Textes versteht und
- dem Gedankengang des Textes verstehen und ihm folgen kann,
- die Schlüsselinformationen versteht (z.B. Personen, Zeit, Ort, Richtung, Menge),
- wichtige Informationen von unwichtigen trennen kann,
- Argumente für und gegen einen gegebenen Standpunkt versteht,
- für ein gegebenes Auffassungsziel die notwendigen datenartigen Information suchen kann,
- den Text seiner Kommunikationfunktion entsprechend ausführlich versteht,
- die verschiedenen Lesestrategien verwenden kann (z.B. die Bedeutung unbekannter Wörter schlussfolgern),
- die tatsächliche Information von der Meinung unterscheiden kann.

Die in der Prüfung gelesene Texte sind:

- authentische Texte (manchmal gekürzt), die zum Zweck einer wahren Mitteilung entstanden sind,
- ein Ganzes bilden,
- sowohl inhaltlich als auch sprachlich von klarer Struktur,
- bei ihrer Auswahl ist der Teil Themenkreise richtungsgebend ,
- thematisch den Lebenserfahrungen und dem Allgemeininteresse des Lebensalters entsprechen

- zum Verstehen braucht man keine Kenntnisse, die über das allgemeine Bildungsniveau der Abiturprüfung hinausgehen,
- sie können wegen ihrer Authentizität Wörter, Ausdrücke beinhalten, deren Kenntnis auf der gegebenen Prüfungsstufe nicht gefordert werden. Ihr Verstehen ist aber zur erfolgreichen Lösung der gegebenen Aufgabe keine nötige Vorbedingung.

In der Prüfung können folgende Textarten vorkommen:
- funktionale Texte (z.B. Speisekarte, Fahrplan, Fernsehprogramm, Kinoprogramm, Programme, Gebrauchsanweisung, Formulare, Katalog, Fahrschein),
- informativ-instruktive Texte (z.B.:Aufzeichnung, Mitteilung, Aufruf, Anzeige, Plakate, Buchempfehlung),
- Privatbrief, offizieller Brief,
- Zeitungsartikel (z.B. Nachricht, Bericht, Reportage)
- populärwissenschaftliche Texte aus allgemein bekannten Themenkreisen,
- literarische Texte (z.B.: Auszüge aus Romanen und Dramen, Novellen, Gedicht, Dichtung, Märchen).

Charakterisieren der Aufgaben und Aufgabenreihen

In der Prüfung können folgende Aufgabentypen vorkommen:
- Auswahl der Antwort
- Behauptung richtig/falsch
- Aneinanderreihung (Titel und Text, Frage und Antwort, Person und Aussage usw.)
- Ordnen von Bildern, Ereignissen in der richtigen Reihenfolge auf Grund des Textes,
- Finden der Stelle eines aus dem Text herausgenommenen Satzes, Abschnittes,
- Teile des Textes der Reihenfolge nach ordnen,
- Lösung eines Lückentextes auf Grund des Textes,
- kurze Antwort auf offene Fragen,
- Anfertigen von Skizzen.

Der Test hat laut Aufgabentypologie eine ungebundene Struktur, d.h. jeder aufgezählte Aufgabentyp kann darin vorkommen.

Der Prüfling muss 3 Aufgaben lösen, die zu den Aufgaben verwendeten Texte beinhalten insgesamt etwa 600 Wörter. Die Aufgabenreihe besteht aus 30 Fragen/Items.

Die einheitlich formuliertenn Aufgabendefinitionen werden in Deutsch geschrieben, ihr Sprachniveau ist aber niedriger als das zur Lösung nötige Sprachniveau.

Zur Lösung der Aufgaben darf kein Wörterbuch verwendet werden.

Bewertung

Sie erfolgt auf Grund der zentralen Korrektur- und Bewertungsanweisung. Wenn mehrere Antworten akzeptierbar sind, beinhaltet die Anweisung die durch den Text möglichen Antworten bzw. die Inhaltselemente, die für die richtige Antwort unentbehrlich sind.

Die Aufgaben werden ausschließlich nach inhaltlichen Gesichtspunkten bewertet, d.h. grammatische und Ortographiefehler werden nicht berücksichtigt.

Die in diesem Prüfungsteil erhaltenen Punkte werden mit Hilfe einer zentralen Anweisung in Prüfungspunkte umgewandelt.

SPRACHRICHTIGKEIT

Ziel der Prüfungsteils ist das Ermessen, ob der Prüfling über lexikalische, grammatische, semantische und pragmatische Kenntnisse verfügt, die ihn zur selbstständigen Kommunikation befähigen.

Inhaltsstruktur

Die Prüfung misst, ob der Prüfling fähig ist

- grundsätzliche grammatische Konstruktionen und lexikalische Elemente in Sätze einzufügen (Erkennen, Ergänzung, Schaffen),
- grundsätzliche grammatische Konstruktionen und lexikalische Strukturen in einfachen Texten sprachlich genau zu gebrauchen.

Im Prüfungsteil verwendete Texte oder Textteile

- authentische oder in kleinem Maße adaptierte Texte,
- bei der Auswahl ist der Teil Themenkreise richtungsgebend,
- thematisch entsprechen sie den Lebenserfahrungen und dem allgemeinen Interesse dieses Alterskreises,
- zum Verstehen braucht man keine das allgemeine Bildungsniveau des Abiturs überschreitenden Kenntnisse,
- der Schwierigkeitsgrad ist niedriger als der der Leseverstehensaufgaben,
- sie können wegen ihrer Authentizität Wörter, Ausdrücke beinhalten, deren Kenntnis auf der gegebenen Prüfungsstufe nicht verlangt wird. Ihr Verstehen ist aber zur erfolgreichen Lösung der gegebenen Aufgabe keine nötige Vorbedingung.

Charakterisieren der Aufgaben und Aufgabenreihen

In der Prüfung können folgende Aufgaben vorkommen:

- Ergänzen von Lückensätzen oder Texte durch Antwortwahl (die Auswahl der einen richtigen Lösung von vier Möglichkeiten),
- Identifizieren der Stelle des aus dem Text herausgenommenen Satzteiles mithilfe von Textkohersionsmitteln,
- Ergänzen eines Lückentextes selbstständig oder aus den im voraus angegebenen Wörtern,
- Einfügen gegebener, weitergebildeter Wörter und/oder deren konjugierter oder deklinierter Form in den Text.

Der Test hat laut Aufgabentypologie eine ungebundene Struktur, d.h. jeder angegebene Aufgabentyp kann darin vorkommen.

Die Aufgabenreihe besteht aus 3-4 Aufgaben, insgesamt aus 30 Items. Die zu den Aufgaben verwendeten Texte machen etwa 300-350 Wörter aus.

Die Aufgaben basieren auf Texten. Eine Aufgabe basiert auf Sätzen, damit können aber etwa 15% der erreichbaren Punkte erlangt werden.

Eine Aufgabe kann auch nach mehreren sprachlichen Erscheinungen fragen.

Die einheitlichen Aufgabendefinitionen werden in deutsch geschrieben, ihr Sprachniveau ist aber niedriger als das zur Aufgabenlösung nötige.

Zur Lösung der Aufgaben darf kein Wörterbuch verwendet werden.

Bewertung

Sie erfolgt auf Grund der zentralen Korrektur und Bewertungsanweisung, die alle möglichen richtigen Antworten beinhaltet.

Die in diesem Prüfungsteil erhaltenen Punkte werden mit Hilfe einer zentralen Anweisung in Prüfungspunkte umgewandelt.

HÖRVERSTEHEN

Ziel des Prüfungsteils ist zu ermessen, ob der Prüfling fähig ist auf dem gegebenen Sprachgebiet das allgemein angenommene oder davon wenig abweichende Sprechen entsprechend den normalen Verstehenszielen zu verstehen.

Die Prüfung misst die folgenden Stufen: globales Verstehen der Kommunikationsabsichten des Textes (globales Verstehen), nach gegebenen Gesichtspunkten Infomationen aus dem Text heraus suchen (selektives Verstehen). Die Prüfung misst das detaillierte Verstehen des Textes nicht.

Zur Lösung der Prüfung muss der Prüfling auch fähig sein, die den Verstehenszielen entsprechenden Strategien gebrauchen zu können.

Inhaltsstruktur

Die Prüfung misst, ob der Prüfling fähig ist,

- das Wesentliche des Textes zu verstehen,
- den Gedankengang des Textes zu verstehen und ihm zu folgen,
- die Schlüsselinformationen zu verstehen (z.B. Personen, Zeit, Ort, Richtung, Menge, Grund/Ursache),
- die zum Verstehensziel nötigen Angabeninformationen zu erfassen,
- die verschiedenen Strategien zu verwenden (z.B.: Folgerung auf die Bedeutung der unbekannten Wörter aus dem Kontext).

Texte in der Prüfung

- authentische oder in kleinem Maße adaptierte Texte, die zum Zweck normaler mündlicher Mitteilung zustande gekommen sind,
- Texte, die ein Ganzes bilden,
- Texte, deren Länge und Inhalt das Gedächtnis des Prüflings nicht überflüssigerweise belasten,
- Texte, deren akustische Qualität einwandfrei ist,
- sie werden in normalem Sprechtempo von Muttersprachlern vorgetragen,
- bei ihrer Auswahl ist der Teil Themenkreise maßgebend,
- thematisch entsprechen sie den Lebenserfahrungen und dem allgemeinen Bildungskriterien,
- zu ihrem Verständnis sind keine Kenntnisse erforderlich, die über das Bildungsniveau der Abiturprüfung hinaus gehen,
- sie können wegen ihrer Authentizität Wörter, Ausdrücke beinhalten, deren Kenntnis auf dem gegebenen Niveau nicht verlangt wird. Ihr Verstehen aber ist zur erfolgreichen Lösung der gegebenen Aufgabe keine nötige Voraussetzung.

Textarten, die in der Prüfung vorkommen können:

- öffentliche Ankündigungen, Mitteilungen (z.B. auf dem Bahnhof, auf dem Flughafen, im Warenhaus),
- aufgenommene Telefontexte (z.B.: Anrufbeantworter, Informationsdienste: Verkehrinformation, Öffnungszeiten, Fahrplan),
- Anweisungen (z.B.: auf der Staße, auf dem Flughafen, aauf dem Bahnhof),
- Mitteilungen durch Medien (z.B. Wetterbericht, Werbung, Programme, Kurznachricht),
- Gespräche, Telefongespräche,
- Reportage, Interviews,
- Berichte,
- populärwissenschaftliche Texte über allgemeine Themen,
- belletristische Texte: kurze Prosaauszüge, Gedichte (vorgelesen), vertonte Gedichte.

Charakteristika der Aufgaben und Aufgabenreihen

In der Prüfung können die folgenden Aufgabentypen vorkommen:

- Antwortauswahl
- Behauptung richtig/falsch
- einander zuordnen (z.B. Person und Aussage, Auswahl von Bildern zum Text),
- Feststellen der Reihenfolge von Ereignissen,
- Ausfüllen von Drucksachen und Formularen,
- Ausfüllen von Tabellen,
- Ergänzen von Lückensätzen,
- offene Fragen mit kurzer Antwort.

Der Test hat gemäß Aufgabentypologie eine ungebundene Struktur, d.h. jeder angegebene Aufgabentyp kann darin vorkommen.

Die Aufgabenreihe besteht etwa 20-25 Items.

Der Test enthält 2 Aufgaben. *In der ersten Aufgabe* hört sich der Prüfling einen kurzen informativen Text an (z.B. Wetterbericht, Wegbeschreibung, Programmangebot, Werbung, Information über Öffnungszeiten). Die Gesamtdauer macht etwa 2-3 Minuten aus. Die Aufgaben fragen nach den wichtigsten Informationen des Textes.

In der zweiten Aufgabe hört sich der Prüfling einen anspruchsvolleren Text mit einer Dauer von 3-4 Minuten an (Interview, Meinungsausführung). Statt eines längeren Textes können auch 2-3 kürzere Texte mit ähnlichem Thema vorkommen.

Der Prüfling hört sich jeden Text zweimal an.

Die einheitlichen Aufgabendefinitionen werden in Deutsch geschrieben, ihr Sprachniveau ist aber niedriger als das zur Lösung der Aufgabe nötige.

Die Tonaufnahme enthält die Aufgabendefinition, zweimal die Texte sowie die zum Lesen und zur Lösung der Aufgaben nötigen Pausen. Die auf der Tonaufnahme hörbaren und auf dem Aufgabenblatt lesbaren Aufgabendefinitionen stimmen wortwörtlich überein.

Zur Lösung der Aufgaben darf kein Wörterbuch verwendet werden.

Bewertung

Sie erfolgt auf Grund der zentralen Korrektur- und Auswertungsanweisung. Wenn mehrere Antworten akzeptierbar sind, beinhaltet die Anweisung die sich aus dem Text ergebenden möglichen Antworten bzw. die Inhaltselemente, die in der richtigen Antwort unentbehrlich sind.

Die Aufgaben werden ausschließlich nach inhaltlichen Gesichtspunkten bewertet, d.h. grammatische und Ortographiefehler werden nicht berücksichtigt.

Die Umrechnung der in diesem Teil erreichten Punkte in Prüfungspunkte erfolgt mithilfe der zentralen Anweisung.

SCHREIBFERTIGKEIT

Ziel des Prüfungteiles ist zu ermessen, auf welchem Niveau sich der Prüfling in der deutschen Sprache schriftlich ausdrücken kann bzw. wie er schriftliche Aufgaben zur Verwirklichung verschiedener Kommunikationsziele lösen kann.

Inhaltsstruktur

Die Prüfung misst, ob der Prüfling fähig ist

- sich in den gegebenen Situationen und Rollen zu äußern bzw. die gegebenen Kommunikationsabsichten zu verwirklichen (siehe *Kommunikationssituation und Absichten*),
- Texte verschiedener Art über Themen aus dem Teil *Themenkreise* zu schreiben,
- kohärente Texte zu schreiben (mit Voraus- und Rückweisung, grundsätzlichen Synonymen und Konjunktionen),
- seine Aussage logisch und den Anforderungen der gegebenen Textart entsprechend zu ordnen sowie das Schriftwerk entsprechend aufzubauen und zu gliedern,
- der Textsorte, der Mitteilungsabsicht, dem Verhältnis zum Adressaten den entsprechenden Stil und Ton zu finden,
- ein den Formeigenschaften der gegebenen Textart entsprechendes Schriftwerk zu schaffen,
- sich so auszudrücken, dass durch eventuelle grammatische Ungenauigkeiten, Wortgebrauch das Verstehen nicht behindert wird.

Der Prüfling soll Texte schaffen,

- die mit wahrer Kommunikationsabsicht entstehen,
- die für den Leser klar und verständlich sowie geeignet sind, das Kommunikationsziel zu erreichen,
- bei denen die Textart festgelegt ist,
- die thematisch den Lebenserfahrungen und dem Interesse dieses Alters entsprechen,
- die zum Schreiben keine das Abitur überschreitenden Kenntnisse erfordern.

In der Prüfung sind folgende Textarten zu schaffen:

- Nachricht, Merkzettel,
- kurze, private Mitteilung,
- Tagebucheintragung,
- Ansichtskarte,

- Einladung,
- privater oder offizieller Brief,
- Analyse – nach gegebenen Gesichtspunkten - eines Werkes: Prosaauszug, Auszug aus einem Drama, lyrisches Werk
- Beschreibung, Vergleich von Bildern, Bilderreihen.

Aufbau der Aufgaben und der Aufgabenreihe

Die Aufgaben basiern auf den Listen *Kommunikationssituationen* sowie *Themenkreise.*

Beim Messen der Schreibfähigkeit werden wahre Kommunikationssituationen geschaffen, d.h. die Situation, in der das Schriftwerk entsteht, wird angegeben, die dazu passende Textsorte genannt, ebenso das Ziel, das Thema und der Adressat des Schriftwerkes sowie die Art des Verhältnisses zwischen Schreiber und Leser. All dies bestimmt Stil und Ton des Textes.

In der Prüfung können folgende Aufgabetypen vorkommen:

- Textproduktion auf Grund einer gegebenen Situation nach gegebenen Gesichtspunkten,
- Textproduktion auf Grund verbaler Hilfsmittel (z.B. persönliche Notizen, Nachrichten, Briefe, Artikel, Aufrufe, Inserate, Werbeblätter, Prosa- und Dramenauszüge, Gedichte, Lieder usw.) und/oder Reaktion darauf,
- Textproduktion auf Grund visueller Hilfsmittel (z.B. Abbildungen, Bilder, Gemälde, Statuen, Gebäude, Volkstracht, Fotos, Bilderreihen, Graphiken, Tabellen usw.).

Die richtungsweisenden Gesichtspunkte geben die Unterpunkte des Themas an, die verbalen und visuellen Hilfsmittel bieten Gedanken- und/oder sprachliche Hilfe zur Ausarbeitung des Themas.

Der Prüfungsteil besteht aus zwei Aufgaben. *Die erste Aufgabe* ist ein kürzerer, Trans- und Interaktionstext. Der Prüfling formuliert – auf verbale und/oder visuelle Hilfsmittel reagierend – eine Mitteilung von 40-50 Wörtern (z.B.: Ansichtskarte, e-Mail, Tagebucheintragung, Nachricht, Merkzettel).

Die zweite Aufgabe ist die Formulierung eines längeren Textes mit Meinungsausführung. Der Prüfling reagiert schriftlich in einem Text von 250-300 Wörtern auf einen kurzen Brief, ein Inserat oder auf einen ähnlichen informativen Text, oder er analysiert einen Werkteil nach angegebenen Gesichtspunkten oder er vergleicht Bilderreihen. Im Text soll der Prüfling fünf gegebene Richtungspunkte erörtern. Diese können in beliebiger Reihenfolge ausgearbeitet werden.

Die Aufgabenbestimmung, die richtungsweisenden Gesichtspunkte und die Hilfsmittel werden in der Sprache der ungarndeutschen Minderheit geschrieben, ihr Sprachniveau ist niedriger als das der rezeptiven Prüfungsteile.

Zur Lösung der Aufgaben darf das deutsche Rechtschreibwörterbuch verwendet werden. Die Toleranzgrenze gegen grammatische, lexikalische und Rechtschreibfehler liegt höher als bei der Oberstufe.

Bewertung

Sie erfolgt auf Grund der zentralen Korrektur- und Bewertungsanweisung. Die Bewertung der Leistung des Prüflings wird nach 4 Kriterien (Erfüllung des kommunikativen Zieles, grammatische Strukturen, Wortschatz, Satz- und Textkohäsion) mithilfe einer achtstufigen analytischen Skala (0-7) durchgeführt.

Die zwei Aufgaben werden gemeinsam bewertet. Die erste Aufgabe beträgt 1/3, die zweite 2/3.

Mündliche Prüfung

SPRECHFERTIGKEIT, MINDERHEITENINHALT

Der Prüfungsteil hat das Ziel festzustellen, ob der Prüfling fähig ist, seine Gedanken auf dem sprachlichen Niveau, das in den Abituranforderungen festgelegt ist, in deutscher Sprache mündlich auszudrücken und ein den wahren Kommunikationsabsichten entsprechendes Gespräch zu führen.

In der Prüfung wird ermessen, in welchem Maße und in welcher Qualität der Prüfling zur mündlichen Trans- und Interaktion fähig ist, deren Teile sowohl rezeptive als auch produktive Fertigkeiten (Sprechverstehen, Sprechfähigkeit) sind. Der Prüfling soll fähig sein, sowohl ein Thema selbstständig auszuführen als auch am Gespräch interaktiv teilzunehmen.

Die Thesenreihe der zweiten Aufgabe besteht aus 15 Thesen. Die Thesenreihe bearbeitet Literatur, Kultur und Sprache der ungarndeutschen Minderheit auf Grund der Abschnitte *Themenkreise, grammatische Strukturen, Wortschatz*.

In diesem Prüfungsteil werden die Aufgaben auf Grund zentraler Anweisungen von den prüfenden Lehrern erarbeitet.

Zur Lösung der Aufgabe darf kein Wörterbuch verwendet werden. Zur Vorbereitung dürfen aber literarische Textsammlungen, Bände benutzt werden.

Inhaltsstruktur

Die Prüfung ermisst, ob der Prüfling fähig ist,

- sich in den gegebenen Situationen und Rollen zu äußern bzw. die angegebenen Kommunikationsabsichten zu verwirklichen (siehe Teil *Kommunikationssituationen und -absichten*),
- an Gesprächen über gegebene Themen (Literatur, Kultur, Sprache) teilzunehmen (siehe Teil *Themenkreise*),
- seine Aussage verständlich und zusammenhängend auszudrücken,
- so zu sprechen, dass seine Aussprache, Intonation und sein Sprechtempo das Verstehen nicht behindern,
- einfache Kommunikationsstrategien zu verwenden,
- beim Sprechen die Grundlagen der zielsprachlichen Höflichkeit und des entsprechenden Stils zu verwenden,
- sich so ausdrücken, dass eventuelle grammatische und lexikalische Ungenauigkeiten das Verstehen nicht behindern.

Charakteristika der Aufgaben und Aufgabenreihen

Die Situationen und Rollen der Prüfungsaufgaben basieren auf den Listen *Kommunikationssituationen und -absichten, Themenkreise, Kenntniskreise, grammatische Strukturen, Wortschatz*.

Die Aufgaben entsprechen thematisch den Lebenserfahrungen und dem Interesse des Alters, ihre Lösung verlangt keine das Abitur überschreitende Kenntnisse.

Die Aufgabendefinition gibt die Situation und die Beschreibung der Rolle des Prüflings eindeutig an.

Im Prüfungsgespräch spielt der Prüfling die aktive Rolle.

In der Prüfung können folgende Aufgabentypen vorkommen:

- Rollenspiel,
- selbstständige Themenausführung auf Grund verbaler und/oder visueller Hilfsmittel.

Der Prüfungsteil beginnt mit einem kurzen Einführungsgespräch. Ziel der Fragen ist, den Prüfling auf den Gebrauch der deutschen Sprache einzustimmen. Das hier Verlautete zählt nicht zur Prüfungleistung.

Die Prüfung besteht aus zwei Teilen. Die Aufgaben werden von Prüfling gezogen, die Vorbereitungszeit beträgt 10 Minuten. Die mündliche Prüfung dauert 15 Minuten.

In der *ersten Aufgabe* soll der Prüfling an einer, dem Alltagsleben ähnlichen Situation teilnehmen, in der sein Partner der Prüfer ist. Die Aufgabe besteht also darin, dass der Prüfling am Gespräch interaktiv teilnimmt, entsprechende Fragen stellt bzw. auf die gestellten Fragen entsprechende Antworten gibt.

In der zweiten Aufgabe soll der Prüflingauf Grund gegebener Gesichtspunkte ein literarisches oder sprachliches Thema oder ein mit der Kultur der Ungarndeutschen zusammenhängendes Thema ausführlich und zusammenhängend erörtern. Das verwendbare Hilfsmaterial kann eine Bild, ein Foto, eine Abbildung, eine Landkarte oder ein kurzer geschriebener Text sein.

Die Aufgabenbestimmung und die verbalen Hilfsmittel wurden in deutscher Sprache geschrieben, ihr Sprachniveau ist niedriger als das Niveau der Prüfungsteile für rezeptive Fertigkeiten. Die visuellen Hilfsmittel repräsentieren den Kulturkreis der deutschen Minderheit.

Bewertung

Sie erfolgt auf Grund einer auf vier Kriterien basierenden, achtstufigen, analytischen Skala (Kommunikationsauswirkung: a/ in welchem Maße kann er seine Gedanken selbstständig ausdrücken, b/ wie fließend ist sein Sprachstil c/ wie relevant sind seine Äußerungen vom Gesichtspunkt der Aufgabenlösung aus; Grammatik und Kohärenz; Wortschatz; Lautbildung, Akzent, Intonation).

Für Kommunikationsauswirkung kann man 12, für die anderen drei Kriterien (Grammatik und Kohärenz, Wortschatz, Lautbildung, Akzent, Intonation) kann man 7-7 Punkte geben. Die zwei Aufgaben werden gemeinsam bewertet.

OBERSTUFEPRÜFUNG

Die Struktur der Prüfung

Die schriftliche Prüfung dauert 240 Minuten, die mündliche 20 Minuten.

Die folgende Tabelle zeigt die Prüfungsteile in der Abwicklungsreihe sowie die Dauer der einzelnen Prüfungsteile und deren etwaiges Verhältnis bei der Bewertung.

	PRÜFUNGSTEIL	DAUER (Minuten)	ANTEIL (%)	PUNKTE
SCHRIFTLICHE PRÜFUNG	Leseverstehen	70	20	30
	Sprachrichtigkeit	50	20	30
		PAUSE		
	Hörverstehen	30	20	30
	Schreibfähigkeit	90	20	30
MÜNDLICHE PRÜFUNG	Sprachfähigkeit	20	20	30
	Insgesamt:	-----	100	150

In keinem Prüfungsteil darf das Wörterbuch benutzt werden, da der Prüfling über seine tatsächlichen Kenntnis Rechenschaft ablegen soll. Die Oberstufenprüfung beinhaltet 2 Sprachstufen: B2-C1 der Skala des Europarates. Zum Ermessen voneinander abweichender Fähigkeiten- und Wissensebenen wird das Prinzip der Stufenweisigkeit verwendet. Die Aufgabenreihen werden so zusammengestellt, dass auch die Schüler auf der Stufe B2 die Prüfung ablegen können.

Erstellen der Prüfungsaufgaben

Die Aufgaben des Leseverstehens, der Sprachfertigkeit, des Hörverstehens, der Schreibfertigkeit, sowie das Ermessen der Sprechfertigkeit werden zentral zusammengestellt.

Bewertung

- die einzelnen Prüfungsteile werden voneinander unabhängig bewertet.
- in jedem Prüfungsteil wird nur die gezielte ermessene Fertigkeit bewertet.
- Vorbedingung einer erfolgreichen Prüfung ist, dass der Prüfling in allen fünf Prüfungsteilen mindestens 10% der erreichbaren Punktzahl erlangt (10% sind nicht die untere Grenze der Note “ausreichend”)
- die Bewertung jedes Prüfungsteiles erfolgt auf Grund zentral ausgearbeiteter Korrektur- und Bewertungsanweiser.
- die Bewertungsanweiser für Leseverstehen, Hörverstehen und Sprachrichtigkeit beinhalten die möglichen akzeptablen Antworten.
- die Bewertung für die Prüfungsteile Schreibfertigkeit und Sprechfertigkeit wird auf Grund zentral ausgearbeiteter analytischer Skalen durchgeführt.
- die in den einzelnen Prüfungsteilen erhaltenen Punkte werden auf Grund eines zentralen Anweisers in Prüfungspunkte umgerechnet.

Schriftliche Prüfung

LESEVERSTEHEN

Das Ziel des Prüfungteiles ist festzustellen, ob der Prüfling fähig ist, die in den Alltagstexten vorkommenen authentischen Texte verschiedener Art selbstständig zu lesen und das wahre Leseziel in entsprechender Tiefgründigkeit zu verstehen.

Man unterscheidet mehrere Stufen des Leseverstehens (z.B. globales, selektives und ausführliches Verstehen). In der Prüfung können mehrere Stufen des Verstehens ermessen werden. Zur Lösung der Prüfungsaufgaben muss der Prüfling auch fähig sein, die Strategien der Verstehenszwecke zu verwenden.

Inhaltsstruktur

ist gleich wie bei der Mittelstufenprüfung

Der Unterschied zwischen den zwei Ebenen liegt in der Art der Annährung an das gegebene Thema, im Umfang der Texte, in der inhaltlichen und sprachlichen Komplexität sowie im unterschiedlichen Schwierigkeitsgrad der Aufgaben.

Charakteristika der Aufgaben und Aufgabenreihen

- Antwortwahl,
- Bilder, Ereignisse auf Grund vom Text der Reihenfolge nach zu ordnen,
- Identifizierung einer Tatsache, Angabe, Feststellung, eines Argumentes, Gesichtspunktes usw., die im Text direkt zu finden sind,
- das Verhältnis des Ganzen von Text und Titel,
- Bedeutung des Textganzen,
- Textstruktur, durch den Aufbau vermittelte Bedeutung,
- Notizen machen,
- kurze Zusammenfassung des Textes.

Der Test hat gemäß Aufgabentypologie eine ungebundene Struktur, d.h. jeder aufgezählte Aufgabentyp kann darin vorkommen.

Der Prüfling muss 1-3 Aufgaben lösen, die zu den Aufgaben verwendeten Texte beinhalten insgesamt etwa 1200 Wörter. Die Aufgabenreihe besteht aus 25-30 Items.

Die einheitlich formulierten Aufgabendefinitionen werden in deutscher Sprache geschrieben, ihr Sprachniveau ist aber niedriger als das zur Lösung nötige Sprachniveau.

Zur Lösung der Aufgaben darf kein Wörterbuch verwendet werden.

Bewertung

Sie erfolgt auf Grund der zentralen Korrektur- und Auswertungsanweisung. Wenn mehrere Antworten akzeptierbar sind, beinhaltet die Anleitung die sich aus dem Text ergebenden möglichen Antworten bzw. die Inhaltselemente, die in der richtigen Antwort unentbehrlich sind.

Die Aufgaben werden ausschließlich nach inhaltlichen Gesichtspunkten bewertet, d.h. grammatische und Ortographiefehler werden nicht berücksichtigt.

Die in diesem Prüfungsteil erhaltenen Punkte werden mit Hilfe einer zentralen Anweisung in Prüfungspunkten umgerechnet.

SPRACHRICHTIGKEIT

Ziel der Prüfungsteilermessung ist festzustellen, ob der Prüfling über lexikalische, grammatische, semantische und pragmatische Kenntnisse verfügt, die ihn zur selbstständigen Kommunikation befähigen.

Inhaltsstruktur

Durch die Prüfung wird ermessen, ob der Prüfling fähig ist

- abwechlungsreiche grammatische Konstruktionen und lexikalische Elemente in einen Satz einzufügen (Erkennen, Vervollständigung, Schaffen),
- grammatische und lexikalische Elemente auch in komplexen Texten sprachlich kompetent zu verwenden.

Die im Prüfungsteil verwendeten Texte oder Textauszüge
wie Mittelstufenprüfung

Der Unterschied zwischen den zwei Ebenen liegt in der Komplexität der grammatischen und lexikalischen Strukturen und im unterschiedlichen Schwierigkeitsgrad der Aufgaben. In der Oberstufenprüfung ist der Prüfling fähig, abwechslungsreichere und komplexere grammatische und lexikalische Strukturen zu erkennen und sie genau zu verwenden.

Charakteristika der Aufgaben und Aufgabenreihe

wie bei Mittelstufenprüfung

Der Test hat der Aufgabentypologie gemäß eine unabhängige Struktur, d.h. jeder aufgezählte Aufgabentyp kann darin vorkommen.

Die Aufgabenreihe besteht aus 4-5 Aufgaben, etwa aus 40 Items, der Umfang der verwendeten Texte beinhaltet etwa 600 Wörter.

Alle Aufgaben basieren auf Texten.

Eine Aufgabe kann auch nach mehreren sprachlichen Phänomen fragen.

Die einheitlich formulierten Aufgabendefinitionen werden in deutscher Sprache geschrieben, ihr sprachliches Niveau ist niedriger als das zur Aufgabenlösung nötige.

Zur Aufgabenlösung darf kein Wörterbuch verwendet werden.

Bewertung

Sie erfolgt auf Grund der zentralen Korrektur- und Auswertungsanweisung. Die in diesem Prüfungsteil erhaltenen Punkte werden mit Hilfe einer zentralen Anweisung in Prüfungspunkte umgerechnet.

HÖRVERSTEHEN

wie bei Mittelstufenprüfung

Inhaltsstruktur

Die Prüfung ermisst, ob der Prüfling fähig ist,
wie bei Mittelstufenprüfung

- Für- und Gegenargumente eines gegebenen Standpunktes zu verstehen,
- den Ton des Textes zu erkennen, auf das Verhältnis der Sprechenden zueinander zu schlussfolgern.

Texte in der Prüfung
wie bei Mittelstufenprüfung

In der Prüfung können folgende Textarten vorkommen
wie in der Mittelstufenprüfung.

Der Unterschied zwischen den zwei Ebenen liegt in der Weise der Annährung an das gegebene Thema, im Umfang der Texte, in der inhaltlilchen und sprachlichen Komplexität sowie im unterschiedlichen Schwierigkeitsgrad der Aufgaben.

Der Schwierigkeitsgrad kann auch durch weitere Faktoren beeinflusst werden, wie das Sprechtempo, Zahl der Sprechenden, Artikulation, Hintergrundgeräusche.

Bei der Oberstufe können auch Texte vorkommen, die sich dem gegebenen Thema verallgemeinert nähern, eventuell nuancierte Mitteilungen und Gegenmeinungen beinhalten.

In der Oberstufenprüfung können auch zusammengesetztere, ausgewähltere Formen der Standardsprache vorkommen.

Charakteristika der Aufgaben und Aufgabenreihe

wie bei Mittelstufenprüfung

Der Test hat der Aufgabentypologie gemäß eine ungebundene Struktur, d.h. jeder aufgezählte Aufgabentyp kann darin vorkommen.

Der Prüfling hört sich 2-3 Texte an, deren Gesamtdauer 8-10 Minuten ausmacht. Der Test beinhaltet 2-3 Aufgaben, etwa 25 Items.

Der Prüfling kann sich jeden Text zweimal anhören.

Die einheitlichen Aufgabendefinitionen werden in Deutsch geschrieben, ihr Sprachniveau ist aber niedriger als das zur Lösung der Aufgabe nötige.

Die Tonaufnahme enthält die Aufgabendefinition, zweimal die Texte, sowie die zum Lesen und zur Lösung der Aufgaben nötigen Pausen. Die auf der Tonaufnahme hörbaren und auf dem Aufgabenblatt lesbaren Aufgabendefinitionen stimmen wortwörtlich überein.

Zur Lösung der Aufgaben darf kein Wörterbuch verwendet werden.

Bewertung

Sie erfolgt auf Grund der zentralen Korrektur- und Auswertungsanweisung. Wenn mehrere Antworten akzeptierbar sind, beinhaltet die Anleitung die sich aus dem Text ergebeneden möglichen Antworten bzw. die Inhaltselemente, die in der richtigen Antwort unentbehrlich sind.

Die Aufgaben werden ausschließlich nach inhaltlichen Gesichtspunkten bewertet, d.h. grammatische und Ortographiefehler werden nicht berücksichtigt.

Die Umrechnung der in diesem Teil erreichten Punkte in Prüfungspunkte erfolgt mit Hilfe der zentralen Anweisung.

SCHREIBFERTIGKEIT

Ziel des Prüfungteiles ist festzustellen, auf welcher Ebene sich der Prüfling in deutscher Sprache schriftlich ausdrücken bzw. schriftliche Aufgaben zur Verwirklichung verschiedener Kommunikationsziele lösen kann.

Inhaltsstruktur

Die Prüfung ermisst, ob der Prüfling fähig ist,
wie bei Mittelstufenprüfung, ferner

- seine Gedanken sprachlich richtig und genau auszudrücken,
- seinen Standpunkt und seine Argumente konsequent, kompakt und nuanciert auszuführen.

Der Prüfling muss folgende Textarten schaffen
wie bei Mittelstufenprüfung, ferner

- Argumentieren über sprachliche, literarische und kulturelle Fragen (die Aufgabe beinhaltet einen Textauszug),
- Vergleich zweier Texte nach gegebenen Gesichtspunkten. Die Aufgabe gibt die hervorgehobenen Gesichtspunkte (thematisch, stilistische) an. Unter den Texten kann auch die jeweilige zeitgenössische Literatur vorkommen.

Der Unterschied zwischen den zwei Ebenen liegt in der Weise der Annährung an die Themen, im Umfang der zu schaffenden Texte, in den Charakterzügen der sprachlichen Formulierung.

Der Prüfling in der Oberstufenprüfung ist fähig, sich dem gegebenen Thema auch im Allgemeinen zu nähern und es als umfassendes Problem erörtern.

Für die sprachliche Formulierung ist charakteristisch, dass der Prüfling in der Oberstufe ausführlich, mit einem gewählten Wortschatz und anspruchsvollen sprachlichen Strukturen schreibt.

Aufbau der Aufgaben und der Aufghabenreihe

Die Aufgaben basieren auf *Kommunikationssituationen und -absichten* sowie *Themenkreise.*
wie bei Mittelstufenprüfung

In der Prüfung können folgende Aufgabentypen vorkommen:

- Der Prüfling reagiert auf gegebene verbale und/oder visuelle Hilfsmittel nach angegebenen Gesichtspunkten.

Der Prüfungsteil besteht aus 2 Aufgaben. In der ersten Aufgabe reagiert der Prüfling schriftlich auf einen informativen Text, indem er einen Text mit etwa 100 Wörter schreibt.

In der zweiten Aufgabe kann der Prüfling unter zwei Themen wählen. Über das ausgewählte Thema hat er einen Text mit etwa 300-350 Wörtern nach gegebenen Gesichtspunkten zu schreiben, er muss auch seine Meinung anführen.

Die Aufgabenbestimmung, die richtungsgebenden Gesichtspunkte und die Hilfsmittel werden in deutscher Sprache geschrieben, ihr Sprachniveau ist niedriger als das der rezeptiven Prüfungsteile.

Bewertung

Allgemeine Kriterien:

- Kriterien der inhaltlichen Darstellung: Verstehen des Themas, sprachliche und literarische Allgemeinbildung, kulturgeschichtliche Assoziationen, persönliche Stellungnahme, Weltkenntnis, Wesenhervorheben,
- Kriterien der Textstrukturiertheit: Entsprechung der verlangten Gattung, Gliederung, strukturelle Proportionalität, Einhalten des Umfanges,
- Kriterien der sprachlichen Qualität des Textes: sichere Kenntnis der standardsprachlichen Norm: Grammatik, Wortschatz, Rechtschreibung, korrekter Vortrag, leserliche Handschrift, ordentliches Schriftbild.

Die Bewertung wird mithilfe einer zentralen Korrektur- und Bewertungsanweisung durchgeführt.

Die Bewertung der zwei Aufgaben erfolgt gemeinsam.

Mündliche Prüfung

SPRECHFERTIGKEIT, MINDERHEITENINHALT

wie bei Mittelstufenprüfung, ferner

Die Thesenreihe der zweiten Aufgabe besteht aus 20 Thesen. Die Thesenreihe bearbeitet die Literatur, Kultur und Sprache der ungarndeutschen Minderheit auf Grund des Kapitels *Themenkreise, Wissenskreise, grammatische Strukturen, Wortschatz*.

Zur Lösung der Aufgabe darf kein Wörterbuch verwendet werden. Zur Vorbereitung ist aber die Verwendung von literarischen Textsammlungen, Bänden erlaubt.

Inhaltsstruktur

wie bei Mittelstufenprüfung, ferner soll der Prüfling

- seine Gedanken nuanciert ausdrücken, seinen Standpunkt, seine Argumente fließend, konsequent und kompakt ausführen,
- mit einer Aussprache, einem Akzent und Tempo sprechen, damit seine Rede gut verstanden werden kann,
- abwechslungsreiche Kommunikationsstrategien zu verwenden,
- seine Gedanken hinsichtlich Sprachrichtigkeit genau ausdrücken,
- mit einer anspruchsvollen Satzkonstruktion sprechen, damit sie einer komplizierteren Gedankenweise entsprechen.

Der Unterschied zwischen den zwei Ebenen liegt in der Weise der Annährung an die Themen und im Nivaau der sprachlichen Leistung, d.h. in den Charakterzügen der sprachlichen Umformung.

In der Oberstufenprüfung kann der Prüfling über das gegebene Thema auch verallgemeinert sprechen und seine Meinung ausführen.

Für die sprachliche Formulierung ist charakteristisch, dass sich der Prüfling ausgewählter und nuancierter ausdrückt.

Charakteristika der Aufgaben und Aufgabenreihe

wie bei Mittelstufenprüfung, ferner

In der Prüfung können folgende Aufgabentypen vorkommen:

- Diskussion (Meinungsunterschiede zeigen und überwinden),
- Selbstständige Themenerörterung auf Grund verbaler und/oder visueller Hilfsmittel.

Der Prüfungsteil beginnt mit einem kurzen Einführungssgespräch. Wie bei Mittelstufenprüfung.

Die Prüfung besteht aus 2 Aufgaben. Die Aufgaben werden vom Prüfling gezogen, die Vorbereitungszeit beträgt 10 Minuten. Die Prüfung dauert 20 Minuten.

In der ersten Aufgabe interpretiert der Prüfling ein oder mehrere deutschsprachige Zitate und führt seine Meinung dazu aus, dabei muss er auch auf die die Diskussion stimulierenden Bemerkungen des Prüfers reagieren.

In der zweiten Aufgabe hat der Prüfling ein Thema über Literatur, Sprache oder über Kultur der ungarndeutschen Minderheit ausführlich und zusammenhängend zu erörtern, und zwar auf Grund gegebener Gesichtspunkte. Als Hilfsmittel können Bilder, Fotos, Abbildungen, Landkarten oder kurze geschriebene Texte dienen. Der Prüfer kann im Voraus bestimmte weitere Fragen stellen, die die Meinungsäußerung stimulieren.

Die Aufgabendefinition und die verbalen Hilfsmittel wurden in der deutschen Minderheitensprache geschrieben, ihr sprachliches Niveau ist niedriger als das der rezeptiven Prüfungsteile. Die visuellen Hilfsmittel repräsentieren den Kulturkreis der deutschen Minderheit.

Bewertung

Allgemeine Bewertungskriterien:

- Inhalt: Themenentfaltung, Orientiertheit in Sprache, Literatur und Kultur, entsprechender Wortgebrauch, Problemempfindlichkeit, genauer Vortrag eines dem Thema entsprechenden Textes
- Vortragsweise: dem Thema entsprechender klarer Aufbau, klare sprachliche Form, Wesenhervorheben.

Die Bewertung erfolgt auf Grund einer zentral ausgearbeiteten analytischen Skala, die auch die ausführliche Beschreibung der Gesichtspunkte enthält.

Die Aufgaben werden gemeinsam bewertet.”

[DEUTSCHE MINDERHEITENSPRACHE UND –LITERATUR]

„II. Beschreibung der Prüfung

Mittelstufenprüfung

Struktur der Prüfung

<table>
<tr><td colspan="2">Schriftliche Prüfung
240 Minuten</td><td colspan="2">Mündliche Prüfung
15 Minuten</td></tr>
<tr><td>I. Aufgaben zum Textverständnis
60 Minuten</td><td>II. Textproduktionsaufgaben
180 Minuten</td><td>Erörterung einer sprachlichen These</td><td>Erörterung einer literarischen These</td></tr>
<tr><td>25 Punkte</td><td>75 Punkte</td><td colspan="2">50 Punkte</td></tr>
</table>

Schriftliche Prüfung

In der schriftlichen Prüfung muss der Prüfling eine zentral gestellte Aufgabenreihe lösen. Der Prüfling löst zuerst die I. Aufgabenreihe. Zur Lösung dürfen keinerlei Hilfsmittel benutzt werden. Nach Ablauf von 60 Minuten sammelt der aufsichtsführende Lehrer die Prüfungsarbeiten ein.
Danach werden die Blätter für die II. Aufgabenreihe verteilt und vom Prüfling ausgearbeitet. Zur Lösung der Aufgaben können ein- und zweisprachige Wörterbücher sowie eine für die Aufgabe erforderliche literarische Textsammlung benutzt werden. Die Textsammlung stellt die prüfende Institution zur Verfügung, die Wörterbücher bringt der Prüfling mit.
Textsammlung: Anthologie für den deutschen Literaturunterricht Band I-II.
Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest 2003
Verwendet werden können: ein- und zweisprachige Wörterbücher
Empfohlenes zweisprachiges Wörterbuch:
Hessky Regina: Magyar-német kéziszótár
Nemzeti TAnkönyvkiadó – Grimm Kiadó Budapest 2002
Empfohlene einsprachige Wörterbücher:
Langenscheidts Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache
Duden
Gerhard Wahrig: Deutsches Wörterbuch

Struktur des Inhalts

Die schriftliche Prüfung basiert auf den detaillierten Prüfungsanforderungen. Damit im Zusammenhang wird das Verstehen der Texte der schriftlichen Prüfung bzw. die selbstständige Formulierung eines Textes verlangt.
Die schriftliche Prüfung beinhaltet also eine Aufgabenreihe im Textverstehen, außerdem gibt sie 4 Textproduktionsaufgaben an. Von den Textproduktionsaufgaben kann sich der Prüfling eine auswählen. Der Prüfling vermerkt auf dem schriftlichen Aufgabenblatt seine Wahl. Wählt er anstelle der begonnenen Aufgabe eine andere, streicht er die von ihm als ungültig betrachtete Aufgabe durch.

Für die Lösung der Aufgabe im Textverstehen bekommt der Prüfling 60 Minuten, für das Anfertigen der Textproduktion kann er 180 Minuten verwenden. Während die Textverstehensaufgaben auf der Mittel- bzw. Oberstufe unterschiedlich sind, sind die Textproduktionsaufgaben auf beiden Stufen gleich, nur ihre Bewertung und Punktwertung ist unterschiedlich.

Aufgabe des Textverstehens

Im Allgemeinen ist die Textverstehensaufgabe ein Essay mit 500-700 Wörtern, das ist ein Auszug oder das Ganze einer zu diesem Zweck verfassten populärwissenschaftlichen Studie oder einer Publizistik. Die Lösung der Aufgabe besteht im Allgemeinen in der kurzen Ausführung auf die Frage, fallweise ist es die Entscheidung unter den Antwortvarianten, bzw. die Umschreibung mit anderen Wörtern von bestimmten Ausdrücken im Text, oder bestimmte, im Text vorhandene grammatische Konstruktionen, die nach Vorschrift umzuformen sind.

Die Fragen für Textverstehen können ausgerichtet sein auf

- das Identifizieren von einer direkt im Text vorhandenen Tatsache, Feststellung, Stellungnahme
- das Verhältnis von Titel und der Gesamtheit des Textes
- den Standpunkt des Autors
- die Erklärung von Ausdrücken im Text
- auf grammatische und stilistische Merkmale des Textes; und auf deren textliche Funktion

Zur Lösung der Aufgabe darf kein Wörterbuch benutzt werden!

Aufgabe kann des Weiteren sein
-Kompakte Zusammenfassung gewisser Textteile (Kapitel)

Textproduktionsaufgabe

Der Prüfling wählt von 4, voneinander in Thema und Typ unterschiedlichen Textproduktionsaufgaben eine aus. Der Umfang der ausgewählten Aufgabe umfasst min. 500 Wörter. Wenn die Lösung der Aufgabe das vorherige Kennen eines konkreten Werkes voraussetzt, darf das nur eines der im Kanon als Pflichtlektüre angegebenes Werk sein. Die Aufgaben sind die Folgenden:

- Interpretierende Darlegung eines Werkes nach gegebenen Gesichtspunkten (z.B.: Gedicht, kurzes Prosastück, Teil eines epischen oder dramatischen Werkes.) Die Aufgabe soll die wichtigen Gesichtspunkte der Interpretation beinhalten.
- Darlegung einer aktuellen Erscheinung, eines menschlichen, gesellschaftlichen Problems auf Grund von zwei, eventuell drei, vom Prüfling ausgewählten literarischen Werken. Die Formulierung der Aufgabe soll die Anforderung beinhalten, die der Prüfling auf die literarische Werke bezieht, er soll auf das Problem in seiner eigenen Zeit und Umgebung hinweisen.
- Formulierung eines argumentierenden Textes im Zusammenhang mit irgendeiner aktuellen Erscheinung. Als Basis der Aufgabe können ein authentischer Text, eine Publikation oder ein treffendes Zitat dienen. Die Aufgabe kann im Zusammenhang mit dem gegebenen Problem auch ein praktischer Texttyp (eine Äußerung zur Sache, Diskussionsrede usw.) sein.

- Essayartige Ausarbeitung einer Frage, die die Geschichte, die Existenz und die Bräuche der Ungarndeutschen betrifft sowie die Formulierung einer Stellungnahme dazu. Als Grundlage der Aufgabe kann ein literarisches Werk, ein Auszug daraus oder ein der Presse entnommener Text bzw. Textauszug dienen.

Zur Lösung der Aufgabe dürfen ein ein- oder zweisprachiges Wörterbuch, auf Wunsch eine literarische Textsammlung verwendet werden!

Bewertung

Textverstehensaufgabe

Mit der Lösung der Textverstehensaufgabe kann man in beiden Stufen max. 25 Punkte erreichen. Der Fachlehrer bzw. der Auswerter führen die Bewertung mit Hilfe der Bewertungsanweisung durch. Die Bewertungsanweisung beinhaltet die möglichen Antwortmodelle sowie den Punktzahl der Antworten und die eventuell zu vergebenden Teilpunkte. Dementsprechend trägt der Fachlehrer/Bewerter - die Richtigkeit bzw. Unrichtigkeit berücksichtigend - die Punktzahl für die einzelnen Aufgaben sowie die Gesamtpunktzahl in die Arbeit ein. (Sprachfehler werden außer Acht gelassen!).

Textproduktionsaufgabe

Die Lösung der Textproduktionsaufgabe wird durch den Fachlehrer mit Hilfe der Bewertungsanweisung bewertet. Bei der Bewertung muss die vom Prüfling ausgearbeitete Aufgabe beachtet werden.
Für den Aufsatz kann der Prüfling max. 75 Punkte bekommen. Die Aufteilung der Punkte: Inhalt, Ausdruck: 30 Punkte, Struktur, Aufbau, Stil: 15 Punkte, Sprachrichtigkeit: 30 Punkte.

Allgemeine Kriterien zur Bewertung der Textproduktionsaufgabe:

Kriterien für die Qualität der Textproduktion:

- Verstehen des Themas, bei Aufgaben, die auf einem Text basieren, Richtigkeit in Bezug auf den Text
- Sprachliche und literarische Bildung, Orientiertheit, Problemempfindlichkeit
- Objektivität
- Gründliche Kenntnis des gegebenen bzw. ausgewählten Werkes, Schaffen kulturhistorischer Zusammenhänge
- Selbstständige Problembehandlung, persönliche Stellungnahme
- Orientiertheit, Empfänglichkeit für gesellschaftliche Problemen, kultivierte Denkweise
- Qualität der Argumentation, Beweis der Behauptung
- Hervorheben des Wesentlichen, Fähigkeit zum Systematisieren

Kriterien für Struktur, Aufbau und Stil:

- Entsprechung der in der Gattung angegebenen Elemente
- Einheit der Aussage, Proportionen der Struktur
- Gliederung
- Fließender, präziser, der Aufgabe und der Situation entsprechender Stil
- Adäquater und abwechslungsreicher Wortgebrauch
- Einhaltung des gegebenen Umfanges

Bewertung der sprachlichen Qualität:

Die Arbeit wird laut den Vorschriften und Zeichensystem des "Deutschen Sprachdiploms der KMK" vom Lehrer, der die Arbeit nachsieht, beurteilt.

Fehlerpunkte können gegeben werden:

G= grammatische Fehler (falsche Artikel, Konjugation/Deklination, Tempusfehler usw.) = 1 Punkt

A= falscher oder an falscher Stelle gebrauchter Ausdruck = 1 Punkt

a = unbedeutender Wortgebrauchsfehler = 1/2 Punkt

R= Rechtsschreibfehler = 1/2 Punkt

Z= Interpunktionsfehler = 1/4 Punkt

Am Ende der Arbeit rechnet der Lehrer die Fehlerprozente aus:

Fehlerprozent = Fehlerzahl x 100 /Wörter

Die Punktzahl wird auf Grund des Fehlerprozentes mit Hilfe der Tabelle ausgerechnet:

Mittelstufe:

0 – 0,7% – 30 Punkt
0,71 – 1,4% – 29
1,41 – 2,1% – 28
2,11 – 2,7% – 27
2,71 – 3,3% – 26
3,31 – 3,9% – 25
3,91 – 4,6% – 24
4,61 – 5,2% – 23
4,21 – 5,8% – 22
5,81 – 6,4% – 21
6,41 – 7,0% – 20
7,01 – 7,6% – 19
7,61 – 8,2% – 18
8,21 – 8,8% – 17
8,81 – 9,3% – 16
9,31 – 9,8% – 15
9,81 – 10,2% – 14
10,21 – 10,6% – 13
10,61 – 11,0% – 12
11,01 – 11,4% – 11
11,41 – 11,8% – 10
11,81 – 12,2% – 9
12,21 – 12,6% – 8
12,61 – 13,0% – 7
13,01 – 13,4% – 6
13,41 – 13,8% – 5
13,81 – 14,1% – 4
14,11 – 14,4% – 3
14,41 – 14,7% – 2
14,71 – 15% – 1
über 15,01% – 0

Die Bewertungsanweisung beinhaltet die Aufteilung der Punkte in Bezug auf Inhalt, Struktur und Sprachrichtigkeit. Die Bewertungsanweisung beinhaltet die (nicht zum Ausdruck gekommenen) möglichen inhaltlichen Elemente hinsichtlich Thema und Titel der einzelnen

gestellten Aufgaben. Alle davon abweichenden richtigen Lösungen sind zu akzeptieren. Unter Beachtung der in der Bewertungsanweisung angegebenen Kriterien und Punkte gilt die vom Fachfehler festgelegte Punktzahl für Inhalt, Aufbau, Struktur und Sprachrichtigkeit der Arbeit des Prüflings, sowie das Schriftbild der Arbeit

Der auswertende Lehrer gibt unter der Arbeit die Punkte für Inhalt, Struktur, Sprachrichtigkeit der Textproduktionsaufgabe an, und insofern erforderlich die wegen des Schriftbildes abgezogenen Punkte und zum Schluss die in der schriftlichen Prüfung erreichte Gesamtpunktzahl.

Schriftbild

Wegen unordentlichem Schriftbild bzw. schwer leserlicher Handschrift können von der Gesamtleistung insgesamt 3 Punkte abgezogen werden.

Mündliche Prüfung

Für das Zusammenstellen der Thesen für die mündliche Prüfung der Mittelstufe ist die von der Institution ernannte Prüfungskommission zuständig. Über die mündliche Thesenreihe müssen über die in der Verordnung festgelegte Art und Weise und Zeitpunkt folgendes veröffentlicht werden: die Titel der einzelnen literarischen und sprachlichen Thesen.

Bei der Vorbereitung können Textsammlung (Anthologie für den deutschen Literaturunterricht Band I-II. Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest 2003), Bände (obligatorische Werke aus der Kanon), oder im Zusammenhang mit der Aufgabe andere gedruckte, bzw. elektrische Informationsträger verwendet werden.

Struktur des Inhalts

In der mündlichen Prüfung erörtert der Schüler eine literarische und eine sprachliche These. Die Thesenreihe besteht aus 20-24 sprachlichen und 20-24 literarischen Thesen. Für die Zusammenstellung der Thesenreihe ist der Fachlehrer zuständig. Beachtet werden müssen dabei die detaillierten Anforderungen für die Themen Deutsch als Minderheitensprache und -literatur.

Charakteristika, Zusammenstellung der Thesen

Die Thesenreihe muss so zusammengestellt werden, dass die Aufgaben in den Thesen – die Spezifika der Themen beachtend – möglichst den gleichen Schwierigkeitsgrad haben, der Prüfling muss Gelegenheit haben, sich in der gegebenen Zeit erfolgreich vorzubereiten und seine Gedanken auszuführen.

Sprachliche Thesenreihe

In der Prüfung wird beurteilt, in welchem Maße und welcher Qualität der Prüfling zur mündlichen Trans- und Interaktion fähig ist, deren Teile auch rezeptive und produktive Fähigkeiten (Sprechverstehen, Sprechfähigkeit) sind. Der Prüfling muss fähig sein, das Thema sowohl selbstständig auszuführen, als auch interaktiv am Gespräch teilzunehmen.

Der Fachlehrer stellt für die mündliche Prüfung 20-24 Thesen zusammen. Jede These besteht aus einem Text mit etwa 200-250 Wörtern und den dazu gehörenden 2-3 Aufgaben (grammatische Transformationsaufgaben, Worterklärung). 25% der Thesen sollen die

Sprache der Ungarndeutschen, ihren Sprachgebrauch, ihre Kultur, ihre Bräuche bzw. Texte über die Minderheitenpolitik beinhalten.

*Verlauf der Prüfung***:**

- Der Prüfling fasst den Inhalt des Textes selbstständig, möglichst mit eigenen Worten zusammen.
- Der Prüfling führt mit dem Fachlehrer ein ungebundenes Gespräch über ein Thema aus dem Text.
- Der Prüfling löst die zum Thema gehörenden grammatischen, lexikalischen Aufgaben.

Literarische Thesenreihe

In der mündlichen Prüfung gibt es 20-24 Themenkreise. Zu jedem Themenkreis gehören je 2 Thesen, von denen der Prüfling eine frei wählen kann. Die These soll auf Grund der zum Text angegebenen Fragen, Aufgaben (sie sind in den detaillierten Abituranforderungen enthalten: ein literarisches Werk bzw. ein Auszug daraus) selbstständig ausgeführt werden. Nach der Ausführung kann der Lehrer zum Thema Zusatzfragen stellen.

Bewertung

Die mündliche Prüfungsleistung macht max. 50 Punkte aus. Die Ausführung der sprachlichen und der literarischen These werden vom Fachlehrer gemeinsam bewertet. Der Prüfling bekommt dafür eine zusammengezogene Punktzahl. Die Bewertung der Prüfung erfolgt mit Hilfe der folgenden allgemein gültigen Kriterien.

Sprachkompetenzen - insgesamt 30 Punkte

- Aussprache (Betonung, Intonation, entsprechendes Sprechtempo, Vermeiden muttersprachlicher Interferenzfehler, entsprechende Lautbildung)
  3 Punkte
- Sprachrichtigkeit (richtiges Verwenden der grammatischen Regeln)
  9 Punkte
- Ausdrucksfähigkeit (reicher Wortschatz, abwechslungsreiche sprachliche Mittel, zutreffende Ausdrücke, Redewendungen)
  9 Punkte
- Sprechfähigkeit (ständige, der Situation angepasste Kommunikation, schnelle Reaktion, Fähigkeit zu Initiativen, verständliche Vortragsweise)
  9 Punkte

Inhalt - insgesamt 20 Punkte

- Literarische Kenntnisse
  15 Punkte
- Interpretierung des Textes der sprachlichen These, Lösung der grammatischen Aufgaben
  5 Punkte

Herausbildung der Gesamtpunktzahl der Prüfungsleistung:
Die Punkte der verschiedenen Prüfungsteile werden zusammengezogen, so können in der mündlichen und schriftlichen Prüfung insgesamt 150 Punkte erreicht werden.

Oberstufenprüfung

Struktur der Prüfung

<table>
<tr><td colspan="2">Schriftliche Prüfung
240 Minuten</td><td colspan="2">Mündliche Prüfung
20-25 Minuten</td></tr>
<tr><td>I. Aufgaben zum Textverständnis
60 Minuten</td><td>II. Textproduktionsaufgabe
180 Minute</td><td>Erörterung einer sprachlichen These</td><td>Erörterung einer literarischen These</td></tr>
<tr><td>25 Punkte</td><td>75 Punkte</td><td colspan="2">50 Punkte</td></tr>
</table>

Schriftliche Prüfung

In der schriftlichen Prüfung muss der Prüfling eine zentral gestellte Aufgabenreihe lösen. Der Prüfling löst zuerst die I. Aufgabenreihe. Zur Lösung dürfen keinerlei Hilfsmittel benutzt werden. Nach Ablauf von 60 Minuten sammelt der aufsichtsführende Lehrer die Prüfungsarbeiten ein.
Danach werden die Blätter für die II. Aufgabenreihe verteilt und vom Prüfling ausgearbeitet. Zur Lösung der Aufgaben können ein- und zweisprachige Wörterbücher sowie eine für die Aufgabe erforderliche literarische Textsammlung benutzt werden. Die Textsammlung stellt die prüfende Institution zur Verfügung, die Wörterbücher bringt der Prüfling mit.
Textsammlung: Anthologie für den deutschen Literaturunterricht Band I-II.
Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest 2003
Verwendet werden können: ein- und zweisprachige Wörterbücher
Empfohlenes zweisprachiges Wörterbuch:
Hessky Regina: Magyar-német kéziszótár
Nemzeti Tankönyvkiadó – Grimm Kiadó Budapest 2002
Empfohlene einsprachige Wörterbücher:
Langenscheidts Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache
Duden
Gerhard Wahrig: Deutsches Wörterbuch

Struktur des Inhalts

Die schriftliche Prüfung basiert auf den detaillierten Prüfungsanforderungen. Damit im Zusammenhang wird das Verstehen der Texte der schriftlichen Prüfung bzw. die selbstständige Formulierung eines Textes verlangt.
Die schriftliche Prüfung beinhaltet also eine Aufgabenreihe im Textverstehen, außerdem gibt sie 4 Textproduktionsaufgaben an. Von den Textproduktionsaufgaben kann sich der Prüfling eine auswählen. Der Prüfling vermerkt auf dem schriftlichen Aufgabenblatt seine Wahl. Wählt er anstelle der begonnen Aufgabe eine andere, streicht er die von ihm als ungültig betrachtete Aufgabe durch.
Für die Lösung der Aufgabe im Textverstehen bekommt der Prüfling 60 Minuten, für das Anfertigen der Textproduktion kann er 180 Minuten verwenden.

Charakteristika der Aufgabenreihe

Aufgabe des Textverstehens

Im Allgemeinen ist die Textverstehensaufgabe ein Essay, mit 600-800 Wörtern, das ist ein Auszug oder das Ganze einer zu diesem Zweck verfassten populärwissenschaftlichen Studie oder einer Publizistik. Die Lösung der Aufgabe besteht im Allgemeinen in der kurzen Ausführung auf die Frage, fallweise ist es die Entscheidung unter den Antwortvarianten, bzw. die Umschreibung mit anderen Wörtern von bestimmten Ausdrücken im Text, oder bestimmte, im Text vorhandene grammatische Konstruktionen, die nach Vorschrift umzuformen sind.

Die Fragen für Textverstehen können ausgerichtet sein auf

- das Identifizieren von einer direkt im Text vorhandenen Tatsache, Feststellung, Stellungnahme
- das Verhältnis von Titel und der Gesamtheit des Textes
- den Standpunkt des Autors
- die Erklärung von Ausdrücken im Text
- die Bedeutung des Gesamttextes, Bedeutungsschichten
- die Charakteristika des Textes in grammatischer, stilistischer Hinsicht

Eine weitere Aufgabe kann sein:

- Zusammenfassung, kompakte Wiedergabe des Textes bzw. bestimmter Teile (Absätze)
- Formulierung einer selbstständigen Schlussfolgerung oder Stellungnahme

Zur Lösung der Aufgabe darf kein Wörterbuch verwendet werdet!

Textproduktionsaufgabe

Der Prüfling wählt von 4, voneinander in Thema und Typ unterschiedlichen Textproduktionsaufgaben eine aus. Der Umfang der ausgewählten Aufgabe umfasst min. 500 Wörter. Wenn die Lösung der Aufgabe das vorherige Kennen eines konkreten Werkes voraussetzt, darf das nur eines der im Kanon als Pflichtlektüre angegebenes Werk sein. Die Aufgaben sind die Folgenden:

- Interpretierende Darlegung eines Werkes nach gegebenen Gesichtspunkten (z.B.: Gedicht, kurzes Prosastück, Teil eines epischen oder dramatischen Werkes.) Die Aufgabe soll die wichtigen Gesichtspunkte der Interpretation beinhalten
- Darlegung einer aktuellen Erscheinung, eines menschlichen, gesellschaftlichen Problems auf Grund von zwei, eventuell drei, vom Prüfling ausgewählten Werken. Die Formulierung der Aufgabe soll die Anforderung beinhalten, die der Prüfling auf die literarischen Werke bezieht, er soll auf das Problem in seiner eigenen Zeit und Umgebung hinweisen.
- Formulierung eines argumentierenden Textes im Zusammenhang mit irgendeiner aktuellen Erscheinung. Als Basis der Aufgabe können ein authentischer Text, eine Publikation oder ein treffendes Zitat dienen. Die Aufgabe kann im Zusammenhang mit dem gegebenen Problem auch ein praktischer Texttyp (eine Äußerung zur Sache, Diskussionsrede usw.) sein.
- Essayartige Ausarbeitung einer Frage, die die Geschichte, die Existenz und die Bräuche der Ungarndeutschen betrifft sowie die Formulierung einer Stellungnahme dazu. Als Grundlage der Aufgabe kann ein literarisches Werk, ein Auszug daraus oder ein der Presse entnommener Text bzw. Textauszug dienen.

Zur Lösung der Aufgabe dürfen ein ein- oder zweisprachiges Wörterbuch, auf Wunsch eine literarische Textsammlung verwendet werden!

Bewertung

Textverstehensaufgabe

Mit der Lösung der Textverstehensaufgabe kann man max. 25 Punkte erreichen. Der Bewerter führt die Bewertung mit Hilfe der Bewertungsanweisung durch. Die Bewertungsanweisung beinhaltet die möglichen Antwortmodelle sowie den Punktzahl des Antworten und die eventuell zu vergebenden Teilpunkte. Dementsprechend trägt der Bewerter - die Richtigkeit bzw. Unrichtigkeit berücksichtigend - die Punktzahl für die einzelnen Aufgaben sowie die Gesamtpunktzahl in die Arbeit ein.

Textproduktionsaufgabe

Die Lösung der Textformulierungsaufgabe wird durch den Prüfer mit Hilfe der Bewertungsanweisung bewertet.
Für den Aufsatz kann der Prüfling max. 75 Punkte bekommen. Die Aufteilung der Punkte: Inhalt: 30 Punkte, Struktur, Aufbau, Stil: 15 Punkte, Sprachrichtigkeit: 30 Punkte.

Allgemeine Kriterien zur Bewertung der Textproduktionsaufgabe:

Kriterien für die Qualität der Textproduktion:

- Verstehen des Themas, bei Aufgaben, die auf einem Text basieren, Richtigkeit in Bezug auf den Text
- Sprachliche und literarische Bildung, Orientiertheit, Problemempfindlichkeit
- Objektivität
- Gründliche Kenntnis des gegebenen bzw. ausgewählten Werkes, Schaffen kulturhistorischer Zusammenhänge
- Selbstständige Problembehandlung, persönliche Stellungnahme
- Orientiertheit, Empfänglichkeit für gesellschaftliche Problemen, kultivierte Denkweise
- Qualität der Argumentation, Beweis der Behauptung
- Hervorheben des Wesentlichen, Fähigkeit zum Systematisieren

Kriterien für Struktur, Aufbau und Stil:

- Entsprechung der in der Gattung angegebenen Elemente
- Einheit der Aussage, Proportionen der Struktur
- Gliederung
- Fließender, präziser, der Aufgabe und der Situation entsprechender Stil
- Adäquater und abwechslungsreicher Wortgebrauch
- Einhaltung des gegebenen Umfanges

Bewertung der sprachlichen Qualität:
Die Arbeit wird laut den Vorschriften und Zeichensystem des “Deutschen Sprachdiploms der KMK” vom Lehrer, der die Arbeit nachsieht, beurteilt.
Fehlerpunkte können gegeben werden:

G = grammatische Fehler (falsche Artikel, Konjugation/Deklination, Tempusfehler usw.) = 1 Punkt
A = falscher oder an falscher Stelle gebrauchter Ausdruck = 1 Punkt
a = unbedeutender Wortgebrauchsfehler = 1/2 Punkt
R = Rechtsschreibfehler = 1/2 Punkt
Z = Interpunktionsfehler = 1/4 Punkt

Am Ende der Arbeit rechnet der Lehrer die Fehlerprozente aus:
Fehlerprozent = Fehlerzahl x 100 Wörter
Die Punktzahl wird auf Grund des Fehlerprozentes mit Hilfe der Tabelle ausgerechnet:

Oberstufe:

0 – 0,4% – 30 Punkt
0,41 – 0,8% – 29
1,81 – 1,2% – 28
1,21 – 1,6% – 27
1,61 – 2,0% – 26
2,01 – 2,4 % – 25
2,41 – 2,8% – 24
2,81 – 3,2% – 23
3,21 – 3,6% – 22
3,61 – 4,0% – 21
4,01 – 4,3% – 20
4,31 – 4,6% – 19
4,61 – 4,9% – 18
4,91 – 5,2% – 17
5,21 – 5,5% – 16
5,51 – 5,8% – 15
5,81 – 6,1% – 14
6,11 – 6,4% – 13
6,41 – 6,7% – 12
6,71 – 7,0% – 11
7,01 – 7,3% – 10
7,31 – 7,6% – 9
7,61 – 7,9% – 8
7,91 – 8,2% – 7
8,21 – 8,5% – 6
8,51 – 8,8% – 5
8,81 – 9,1% – 4
9,11 – 9,4% – 3
9,41 – 9,7% – 2
9,71 – 10,0% – 1
über 10,01% – s 0

Die Bewertungsanweisung beinhaltet die Aufteilung der Punkte in Bezug auf Inhalt, Struktur und Sprachrichtigkeit. Die Bewertungsanweisung beinhaltet die (nicht zum Ausdruck gekommenen) möglichen inhaltlichen Elemente hinsichtlich Thema und Titel der einzelnen gestellten Aufgaben. Alle davon abweichenden richtigen Lösungen sind zu akzeptieren. Beurteilung der Leistung des Prüflings kann weder beeinflussen, dass die persönliche Beurteilung des Prüfers von den in der Aufgabe behandelten Problem, Frage, oder

Erscheinung von der als allgemein betrachteten Beurteilung abweicht, weder das, dass die Meinung des Prüflings von der als allgemein betrachteten Annährung abweicht.
Unter Beachtung der in der Bewertungsanweisung angegebenen Kriterien und Punkte gilt die vom Bewerter festgelegte Punktzahl für Inhalt, Aufbau, Struktur und Sprachrichtigkeit der Arbeit des Prüflings, sowie das Schriftbild der Arbeit. Der auswertende Lehrer gibt unter der Arbeit die Punkte für Inhalt, Struktur, Sprachrichtigkeit der Textproduktionsaufgabe an, und insofern erforderlich die wegen des Schriftbildes abgezogenen Punkte und zum Schluss die in der schriftlichen Prüfung erreichte Gesamtpunkzahl.

Schriftbild

Wegen unordentlichem Schriftbild bzw. schwer leserlicher Handschrift können von der Gesamtleistung insgesamt 3 Punkte abgezogen werden.

Mündliche Prüfung

Die mündliche Prüfung auf der Oberstufe erfolgt auf Grund der zentralen Thesenreihe. Über die mündliche Thesenreihe müssen über die, in der Verordnung festgelegte Art und Weise und Zeitpunkt folgendes veröffentlicht werden: die Titel der einzelnen literarischen und sprachlichen Thesen. Die zu den einzelnen Thesen gehörenden Aufgaben sind nicht öffentlich.

Bei der Vorbereitung können Textsammlung (Anthologie für den deutschen Literatutunterricht Band I-II. Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest 2003), Bände (obligatorische Werke aus der Kanon), oder im Zusammenhang mit der Aufgabe andere gedruckte, bzw. elektronische Informationsträger verwendet werden.

Struktur des Inhalts

In der mündlichen Prüfung erörtert der Schüler eine literarische und eine sprachliche These. Die Thesenreihe besteht aus 20-24 sprachlichen und 20-24 literarischen Thesen. Die Prüfung erfolgt nach der zentral angegebenen Thesenreihe. Zur Zusammenstellung der Thesenreihe müssen die detaillierten Anforderungen für die Themen Deutsch als Minderheitensprache und -literatur beachtet werden. Die Themenkreise und die dazu angegebenen Thesen legt im Jahre der Prüfung eine Fachkomission fest.

Charakteristika, Zusammenstellung der Thesen

Die Thesenreihe muss so zusammengestellt werden, dass die Aufgaben in den Thesen – die Spezifika der Themen beachtend – möglichst den gleichen Schwierigkeitsgrad haben, der Prüfling muss Gelegenheit haben, sich in der gegebenen Zeit erfolgreich vorzubereiten und seine Gedanken auszuführen.

Sprachliche Thesenreihe

In der Prüfung wird beurteilt, in welchem Maße und welcher Qualität der Prüfling zur mündlichen Trans- und Interaktion fähig ist, deren Teile auch rezeptive und produktive Fähigkeiten (Sprechverstehen, Sprechfähigkeit) sind. Der Prüfling muss fähig sein, das Thema sowohl selbstständig auszuführen, als auch interaktiv am Gespräch teilzunehmen.
Der Fachlehrer stellt für die mündliche Prüfung 20-24 Thesen zusammen. Jede These besteht aus einem Text mit etwa 200-250 Wörtern und den dazu gehörenden 2-3 Aufgaben (grammatische Transformationsaufgaben, Worterklärung). 25% der Thesen sollen die Sprache der Ungarndeutschen, ihren Sprachgebrauch, ihre Kultur, ihre Bräuche bzw. Texte über die Minderheitenpolitik beinhalten.

*Verlauf der Prüfung***:**

- Der Prüfling fasst den Inhalt des Textes selbstständig, möglichst mit eigenen Worten zusammen.
- Der Prüfling führt mit dem Fachlehrer ein ungebundenes Gespräch über ein Thema aus dem Text.
- Der Prüfling löst die zum Thema gehörenden grammatischen, lexikalischen Aufgaben.

Literarische Thesenreihe

In der mündlichen Prüfung gibt es 20-24 Themenkreise. Zu jedem Themenkreis gehören je 2 Thesen, von denen der Prüfling eine frei wählen kann. Die These soll auf Grund der zum Text angegebenen Fragen, Aufgaben (sie sind in den detaillierten Abituranforderungen enthalten: ein literarisches Werk bzw. ein Auszug daraus) selbstständig ausgeführt werden. Ein Themenkreis muss eine in Verbindung mir der ungarndeutschen Literatur im Zusammenhang stehende These beinhalten.
Nach der Ausführung kann der Lehrer zum Thema Zusatzfragen stellen.

Bewertung

Die mündliche Prüfungsleistung macht max. 50 Punkte aus. Die Ausführung der sprachlichen und der literarischen These werden vom Bewerter gemeinsam bewertet. Der Prüfling bekommt dafür eine zusammengezogene Punktzahl. Die Bewertung der Prüfung erfolgt mit Hilfe der folgenden allgemein gültigen Kriterien.

Sprachkompetenzen- insgesamt 30 Punkte

- Aussprache (Betonung, Intonation, entsprechendes Sprechtempo, Vermeiden muttersprachlicher Interferenzfehler, entsprechende Lautbildung)
  3 Punkte
- Sprachrichtigkeit (richtiges Verwenden der grammatischen Regeln)
  9 Punkte
- Ausdrucksfähigkeit (reicher Wortschatz, abwechslungsreiche sprachliche Mittel, zutreffende Ausdrücke, Redewendungen)
  9 Punkte

- Sprechfähigkeit (ständige, der Situation angepasste Kommunikation, schnelle Reaktion, Fähigkeit zu Initiativen, verständliche Vortragsweise)
  9 Punkte

Inhalt - insgesamt 20 Punkte

- Literarische Kenntnisse
  15 Punkte
- Interpretierung des Textes der sprachlichen These, Lösung der grammatischen Aufgaben
  5 Punkte

Herausbildung der Gesamtpunktzahl der Prüfungsleistung:
Die Punkte der verschiedenen Prüfungsteile werden zusammengezogen, so können in der mündlichen und schriftlichen Prüfung insgesamt 150 Punkte erreichen werden.“

[ROMÁN NÉPISMERET]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga középszinten és emelt szinten is írásbeli és szóbeli részbõl áll.

KÖZÉPSZINT

ÍRÁSBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga témája a tanulmányok alatt elkészített projekt bemutatása és értékelése irányított standard kérdések alapján, amelyeket a jelöltek a vizsga napján kézhez kapnak. Ezek a kérdések a projekt tervezésére, kivitelezésére, bemutatására vonatkoznak, és kitérnek a téma tartalmi kérdéseire is. A projekt témája a nyolc ismeretcsoport (l. Követelmények) bármelyikébõl választható.

A feladat megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga mindkét szinten két részbõl áll: egy projekt bemutatásából, valamint két tétel kifejtésébõl a Történeti ismeretek és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörbõl, illetve a Néprajzi ismeretek és A román nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek témakörbõl.

A szóbeli vizsgára adható felkészülési idõ: 30 perc
A vizsgázó felelési ideje:
Középszinten 15 perc

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. Az egyes tételekhez tartozó feladatok csak a vizsgán ismerhetõk meg. A vizsgázó a feladatok megjelölésével összefüggõ segédeszközt (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó) használhat. Ezeket minden vizsgázó számára külön kell biztosítani.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán a jelölt az írásbeli vizsgán megfogalmazott projektet mutatja be, esetleg kiegészíti, legfeljebb 5 percben. Elõre elkészített szemléltetõ anyagot (plakátot, fotókat stb.) hozhat magával, hiszen az írásbeli vizsgán erre nem volt lehetõsége. Ez után kétszer 5 perc áll rendelkezésére, hogy önállóan kifejtse mindkét tételét. A Történeti és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörbõl tíz tételt készít a szaktanár. Az arányokat a felkészülés során tárgyalt súlypontok határozzák meg. A Néprajzi és A román nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek témakörben szintén tíz tételt fogalmaz meg az összeállító, az arányokat ezúttal is az elõbbi szempont dönti el.

EMELT SZINT

ÍRÁSBELI VIZSGA

Emelt szinten az írásbeli vizsgán a jelöltnek központi feladatok alapján (három megadott címbõl választva) egy 600-700 szavas esszét kell megírnia.

Az írásbeli vizsga a részletes vizsgakövetelményekre épül. Az írásbeli vizsga négy ismeretcsoportból tartalmaz (Történeti ismeretek, Kisebbségpolitikai ismeretek, Néprajzi ismeretek, A román nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek) feladatot források alapján, amelyekkel kapcsolatban a jelölt összefüggõen kifejti az adott témát egyéni véleményével alátámasztva.

A feladat megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

Értékelés

A dolgozat egészére maximálisan 100 pont adható. A pontozási útmutatót az írásbeli vizsga tételeinek javítási útmutatója tartalmazza.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. Az egyes tételekhez tartozó feladatok nem nyilvánosak. A vizsgázó a feladatok megjelölésével összefüggõ segédeszközt (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó) használhat. Ezeket minden vizsgázó számára külön kell biztosítani.

A vizsgázó felelési ideje:
Emelt szinten 20 perc

Tartalmi szerkezet

A vizsgázó 10 percben bemutat egy elõre elkészített projektet, amelynek témáját a nyolc ismeretcsoportból választja. Tekintettel arra, hogy az írásbeli feladat emelt szinten nem projekt bemutatása, a szóbeli vizsgán kitér a projekt (ez lehet a tanulmányok során megvalósított iskolai, de egyéni projekt is) tervezésére, kivitelezésére, bemutatására és a téma tartalmi vonatkozásaira is.

Ez után kétszer 5 perc áll a rendelkezésére, hogy önállóan kifejtse mind a két tételt. A Történeti és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörökbõl együttesen 10 tétel készül, a Néprajzi ismeretek és A román nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek témakörökbõl szintén együttesen 10 tétel készül. A tételeket központilag határozzák meg.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. Ezen belül a projekttervre 10 pont, a két másik tételre 20-20 pont adható. A vizsgateljesítmény értékelése a következõ általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik:

A projektterv bemutatása – összesen 10 pont

- Tartalmi gazdagság 2 pont
- A felhasznált ismeretek logikus, áttekinthetõ csoportosítása 1 pont
- Szemléletesség az elõadásban 2 pont

- A projekt kapcsolódása a valóságos helyzetekhez 1 pont
- A projekt tárgyának önálló értelmezése 4 pont

A tételek értékelése - összesen 40 pont (kétszer 20 pont)

- A rendelkezésre álló segédanyagokból történõ válogatás képessége 2 pont
- A szerzett információk világos és logikus csoportosításának képessége 4 pont
- Az elõadás szemléletessége, nyelvi megformáltsága 4 pont
- Egyéni tapasztalatok beépítése a feleletbe, saját vélemény megfogalmazása 4 pont
- A tétel tartalmi kifejtése, gazdagsága 6 pont”

[ROMÁN NYELV ÉS IRODALOM]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 15 perc	
I. Szövegértési feladatsor	II. Szövegalkotási feladat	Egy nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
40 pont	60 pont	50 pont	

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó az I. (60 perc) és II. (180 perc) részen belül a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja. A jelölt elõször a I. feladatsort oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 60 perc leteltével a felügyelõ tanár összegyûjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

Az írásbeli vizsgafeladatok megoldásakor a Román helyesírási szótár (Dicţionarul ortografic, ortoepic º i morfologic al limbii române), illetve ha azt valamely feladat megjelöli, szöveggyûjtemény használható. A Román helyesírási szótárból vizsgacsoportonként négy példány, a szöveggyûjteménybõl, ha azt az írásbeli feladathoz tartozó utasítás jelzi, vizsgázónként egy példány szükséges. A szótárról és a szöveggyûjteményrõl a vizsgáztató intézmény gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga szövegek megértését, illetve egy szöveg önálló megfogalmazását igényli. Az írásbeli vizsga tehát tartalmaz egy szövegértési feladatsort, továbbá megjelöl három szövegalkotási feladatot. A szövegalkotási feladatokból egyet választ a vizsgázó. A vizsgázó az írásbeli feladatlapon jelzi a választását. Ha az elkezdett feladat helyett másikat választ, akkor az általa érvénytelennek tekintett írásmûvet áthúzza.

A feladatsor jellemzõi

Szövegértési feladat

A szövegértési feladat szövege általában 500-600 szó terjedelmû esszé, ismeretterjesztõ céllal íródott tanulmány, publicisztikai mû egésze vagy részlete. A feladatok megoldása általában a kérdésre adott válasz rövid szöveges kifejtése, esetenként a megadott válaszvariációk közötti döntés.

A szövegértést vizsgáló kérdések az adott szöveg tematikus, szerkezeti, nyelvi jellemzõinek megfelelõen a következõkre irányulhatnak:

- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás, érv, álláspont stb. azonosítása;
- a szöveg grammatikai, stilisztikai jellemzõi; ezek szövegbeli funkciója;
- a szöveg kommunikatív sajátosságai;

- a cím és a szöveg egészének viszonya;
- a szöveg egészének jelentése, jelentésrétegei;
- a szövegbeli logikai, tartalmi kapcsolatok;
- a szerzõi álláspont;
- a szövegbeli utalások, hivatkozások szerepe;
- a szöveg szerkezete, a szerkesztésmód, a felépítés által közvetített jelentés.

Feladat lehet továbbá

- vázlat, tematikai háló készítése;
- önálló következtetés, álláspont megfogalmazása;
- a szöveg témájához, a szövegben megjelenített álláspontokhoz kapcsolódó önálló rövid írásmû, vagy beszédmû megfogalmazása a mûfaji normák követésével, a mindennapi, esetleg a hivatalos írásbeliség, illetve szóbeliség mûfajainak körébõl;
- a szöveg rövid, esetleg adott szempontú vagy adott címzetteknek szóló összegzése (tömörítése).

A vázlatírás, illetve az összefoglalás által kívánt fõ képességek: a kulcsszók feltárása, a tematikus háló [„téma-réma viszony”] követése, a tételmondatok felismerése a különbözõ szövegegységekben, a szöveg fókuszának megértése, a témaváltás, az elõre- és visszautalások követése, a kihagyások érzékelése, a szöveg részletezettségének követése, az ismert és új közlés elkülönítése.

Szövegalkotá si feladat

A vizsgázó három, eltérõ típusú, mûfajú és témájú szövegalkotási feladatból választ egyet. A diák által választott feladat megoldásának terjedelme maximum 4-5 oldal. A feladatok a következõk:

- Érvelés nyelvi, irodalmi, általános kulturális, etikai, életmódbeli kérdésekrõl. A feladat tartalmaz egy gondolatébresztõ, az érvelés tematikai hálózatára utaló szöveget, általában szövegrészletet. (E felvezetõ szöveg lehet kritika, esszé, publicisztikai mû, szépirodalmi mû stb. részlete. A feladat megfogalmazása nem feltételezi a felvezetõ szöveg egészének ismeretét.)
- Egy mû *(pl. lírai alkotás, rövid szépprózai mû, drámarészlet, esetenként esszé)* adott szempontú elemzése, értelmezõ bemutatása. A feladat tartalmazza az értelmezés kiemelt szempontját.
- Két, esetenként három szöveg *(pl. szépirodalmi mû, mûrészlet)* adott szempontú összehasonlítása. A feladat megjelöli a szövegek összehasonlító elemzésének, értelmezésének kiemelt szempontját, *pl. a tematikus, a poétikai, stílusbeli összevetést*. A feladat lényeges eleme az irodalmi szövegek egymásrautaltságának hangsúlyozása, az intertextualitás, *evokáció* különbözõ példái révén. (Az összehasonlítandó szövegek között megjelenhet a mindenkori kortárs irodalom.)

Értékelés

Szövegértési feladat

A szövegértési feladatsor megoldásával maximum 40 pontot érhet el a vizsgázó. A szaktanár az írásbeli dolgozatot a központi értékelési útmutató alapján értékeli. Az értékelési útmutató közli a szövegértési feladatok lehetséges választartományát (a válaszmodellt), esetenként a válasz mûfaji normáit, továbbá a válasz pontértékét, valamint az adható részpontszá-

mokat. Az értékelõ az egyes feladatokra adott pontszámot, majd a szövegértési feladatsor megoldásával elért összpontszámot feltünteti a dolgozaton.

Szövegalkotá si feladat

A vizsgázó által választott szövegalkotási feladat megoldását a szaktanár a javítási-értékelési útmutató alapján minõsíti. Az értékelésben a vizsgázó által kidolgozott feladat megoldását kell figyelembe venni.

A fogalmazási feladat pontszámának megoszlása

A fogalmazási feladat megoldásával maximum 60 pontot ér el a vizsgázó. Az elérhetõ 60 pont megoszlása a következõ:

tartalmi minõség: 20 pont
szerkezet: 20 pont
nyelvi minõség: 20 pont

A szövegalkotási feladatok értékelésében alkalmazott általános kritériumok:

A tartalmi kifejtés minõségének általános kritériumai:

- A feladat értelmezése, kifejtése; szövegbázisú feladatokban a gondolatébresztõ szövegre vonatkoztatás;
- nyelvi és irodalmi mûveltség, tájékozottság, indokolt hivatkozás, idézés;
- tárgyszerûség; az állítások bizonyítása;
- problémaérzékenység; a témához való személyes viszonyulás kifejezése *(pl. reflexió, állásfoglalás);*
- világismeret, gondolkodási kulturáltság.

A szöveg megszerkesztettségének általános kritériumai:

- a feladatban megjelölt mûfaj elemeinek való megfelelés;
- a témának, a címzettnek, a mûfajnak, a tartalmi mondandónak megfelelõ szerkezet kialakítása;
- koherens szövegszerkezet *(pl. térbeli és idõbeli viszonyok; logikai és jelentésszintû kapcsolatok létrehozása; kulcsszók, elõre- és visszautalások, nyelvtani, jelentésbeli és pragmatikai kapcsolatok megteremtése);*
- arányosság és tagolás *(pl. a felvezetés, tárgyalás, lezárás aránya, témaváltás jelölése, bekezdések szerkesztése);*
- az adott terjedelem megtartása.

A szöveg nyelvi minõségének értékelésében alkalmazott kritériumok:

- a köznyelvi norma biztos ismerete,
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és a kommunikációs helyzetnek megfelelõ stílus;
- világos és lényegre törõ, szabatos elõadásmód;
- gördülékeny, érthetõ, mondat- és szövegalkotás;
- olvasható kézírás, rendezett íráskép.

Helyesírás, írásképe

A vizsgázó helyesírásának és a dolgozat írásképének értékelése a szövegértési feladatsor,
valamint a szövegalkotási feladat megoldásában egységes elv szerint történik.

- Az értékelõ tanár mind a szövegértési, mind a szövegalkotási feladat megoldásában fellelhetõ helyesírási hibákat aláhúzza, majd az értékelési útmutatóban feltüntetett módon kialakítja a vizsgázó helyesírási hibáinak összpontszámát.
- A helyesírási hibák miatt összesen 15 pont vonható le az összteljesítménybõl.
- Az íráskép rendezetlensége, illetve a nehezen olvasható kézírás miatt összesen 3 pont vonható le az összteljesítménybõl.

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. Az egyes tételekhez tartozó feladatok csak a vizsgán ismerhetõek meg.

A vizsgázó a következõ segédeszközöket használhatja: irodalmi szöveggyûjtemény, kötet vagy a feladatok megjelölésével összefüggõ más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó. Ezeket minden vizsgázó számára külön kell biztosítani.

Tartalmi szerkezet

A tételek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli vizsgán egy irodalmi és egy nyelvi tételt fejt ki a diák. A tételsor legalább 20 nyelvi és legalább 20 irodalmi tételbõl áll.

A nyelvi és irodalmi tételsor legalább 30%-át (20 tétel esetén 6 tételt) évrõl évre módosítani kell.

Román nyelvi tételsor

A tételsort a részletes vizsgakövetelmény Román nyelv címû fejezetében foglaltak alapján állítja össze a szaktanár. A román nyelvi tételek a részletes követelmények következõ témáira épülnek: *Nyelvek Európában, A román nyelv története, Nyelv és társadalom, A nyelvi szintek, Szöveg és szövegtípusok, Kommunikáció, Retorikai alapismeretek, Stilisztika és stílustörténet*. A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a jelzett témák mindegyikéhez legalább két tétel tartozzék. További szóbeli tételek kijelöléséről – ideértve a húszon felüli tételszámot is – a szaktanár dönt.

Irodalom tételsor

A tételsort a részletes vizsgakövetelmény Irodalom címû fejezetében foglaltak, a *Szerzõk és mûvek*, illetve az *Értelmezési szintek, megközelítések* témák kombinációiból állítja össze a szaktanár. A *Szerzõk, mûvek* témáiból összeállított tételek bármelyike meríthet az *Értelmezési szintek, megközelítések* szempontjaiból, illetve értelemszerûen tartalmazhatja az iskola helyi tantervében szereplõ mûvet, mûveket.

A tételek a *Szerzõk, mûvek* témáiból, az *Értelmezési szintek, megközelítések* szempontjainak a szerzõnek, a mû/vek/nek, a tétel tárgyának megfelelõ megközelítési, értelmezési szempont érvényesítésével állítandók össze.

A tematikai arányok a következõk:

Szerzõk, mûvek	*Témakörök száma*
Életmûvek	6
Portrék	4
A XX. sz. román irodalmából	3
Román származású alkotók más népek irodalmában	1
A magyarországi románok irodalmából	1
Kitekintés a világirodalomra	3
Színház – és dráma	2
Összesen	*20*

További szóbeli tételek kijelöléséről a vizsgáztató szaktanár dönt.

A tételek jellemzõi

A román nyelvi tétel

A tétel a témakörnek, illetve a tételben konkretizált feladatnak megfelelõen tartalmazhat egy megállapítást, idézetet, felvezetõ gondolatot, nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (*pl. ûrlapot, használati utasítást, újságoldalt, képet, ábrát, térképet, internetes oldalt, egynyelvû szótár részletét*), majd a kifejtendõ feladat megjelölését.

A tételben kitûzött feladat lehet az idézet, illetve a mellékelt dokumentum adott szempontú elemzése értelmezése, a szempontban megfogalmazott nyelvi probléma, jelenség, szabály bemutatása, kifejtése, érvek megfogalmazása, a feladatban adott mûfajnak megfelelõ elõadása stb.

Irodalomtétel

A tétel tartalmazhat egy felvezetõ nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (*pl. szépirodalmi idézetet, értekezõ próza, esszé rövid részletét, illusztrációt, képzõmûvészeti alkotást, színpadképet, filmképet, ábrát, térképet stb.*), majd közli a bemutatandó témát, annak kiemelt szempontját, a témának, illetve a kitûzött szempontnak megfelelõen konkrét mûvek megjelölését. A kiemelt szempont lehet például bármely mûfaji, tematikus, stíluskorszakbeli, poétikai, esztétikai, etikai kérdés. Ha azt a tétel kifejtése igényli, illetve lehetõvé teszi, a vizsgázó választ a tételben megjelölt szerzõk vagy mûvek közül.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A vizsgázó a feleletre a nyelvi és az irodalmi tétel kifejtésének tartalmát és elõadásmódját értékelõ pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következõ általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik:

TARTALOM **25 pont**	**ELÕADÁ SMÓD** **25 pont**
• Nyelvtani, irodalmi, kulturális tájékozottság • Tárgyi tudás • Gondolatgazdagság • Rendszerezés	• Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés • Lényegkiemelés • Logikus érvelés • Megfelelõ szóhasználat • Érthetõ elõadásmód

⇩ ⇩ ⇩ ⇩ ⇩

A BESZÉDMÛ
(A ROMÁN NYELVI ÉS AZ IRODALOMFELELET EGYÜTTESEN)
50 pont

TARTALMI MINÕSÉG

Elérhetõ pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont
A vizsgázó – a tételének megfelelõ (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fõ kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelõ véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyõzõen alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyõzõ.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont
A tétel kifejtése lényegében önálló, a fõbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvõ, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelõ témával kapcsolatos véleményét. Elõfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont
A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítõen, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, mûvek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdezõ tanár segítsége.

ELÕADÁSMÓD

Elérhetõ pontszá m: 25 pont

Teljesítménytartomá ny: 25–20 pont
Az elõadásmód önálló, folyamatos, érthetõ. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyõzõ; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérõket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stiláris regiszterének.

Teljesítménytartomá ny: 19–10 pont
A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az elõadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelõ, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elõ benne.

Teljesítménytartomá ny: 9–1 pont
A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevéssé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes *(pl. bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs).*

Az egyes vizsgarészekbõl elért teljesítmény összeadódik, így a középszintû írásbeli és szóbeli vizsgán összesen 150 pont szerezhetõ.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 20-30 perc	
Nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok	Egy nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
40 pont	60 pont	50 pont	

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg, és a feladatok megoldásának sorrendjét is meghatározhatja.

Az írásbeli vizsgafeladatok megoldásakor a Román helyesírási szótár (Dicţionarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române), illetve, ha azt valamely feladat megjelöli szöveggyûjtemény használható. A Román helyesírási szótárból vizsgacsoportonként négy példány, a szöveggyûjteménybõl, ha azt az írásbeli feladathoz tartozó utasítás jelzi, vizsgázónként egy példány szükséges. A szótárról és a szöveggyûjteményrõl a vizsgáztató intézmény gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsorból és három különbözõ szövegalkotási feladatokból tevõdik össze.

A feladatsor jellemzõi

Nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor

A nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor egy alkotáshoz (lírai mûhöz, szépprózai alkotáshoz, illetve részletéhez, esszéhez, értekezõ prózához vagy annak részletéhez, egy drámához vagy annak részletéhez) kapcsolódik.

A feladatsor nyelvi és irodalmi ismeretek alkalmazását, fogalmak felismerését, azonosítását, esetenként definícióját tartalmazza, különbözõ történeti, mûfaji, tematikus, motivikus összefüggések feltárására irányul, továbbá tartalmazza a vizsgálandó szöveg nyelvi, grammatikai, retorikai, stilisztikai, szövegtani, helyesírási jellemzõire irányuló kérdéseket.
A nyelvi, illetve irodalmi mûveltséget vizsgáló kérdések aránya általában 40–60%.

Szövegalkotá si feladatok

A szövegalkotási feladatsor három, különbözõ témáról adott szempontú és mûfajú önálló szöveg alkotását tartalmazza.

A szövegalkotási feladatok a következõk:

- Egy adott mû vagy irodalmi, kulturális, esztétikai, bölcseleti, etikai kérdés értelmezése, értékelése adott terjedelemben.
- Érvelõ szöveg megfogalmazása: reflektálás egy jelenségre, korjelenségre.

- Egy valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása *(pl. vitaindító, hozzászólás, kérvény*), esetenként adott címzetteknek, megjelölt kommunikációs helyzetben, illetve adott mûfajban.

A feladatok bármelyike lehet szövegbázisú (*pl. irodalmi mûvet közlõ, az esszé, a kifejtés, értékelõ érvelés alapjául szolgáló rövid felvezetõ idézetet tartalmazó)* vagy szövegbázis nélküli.

Értékelés

Nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor

A nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor értékelése témafüggõ értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 40 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat az értékelési útmutató közli. Az értékelõk a dolgozaton feltüntetik a vizsgázó által elért részpontszámokat, valamint a feladatsor megoldásával elért összpontszámot.

Szövegalkotá si feladatok

A vizsgáztatók az értékelési útmutató alapján minõsítik a vizsgázó teljesítményét, majd feltüntetik a dolgozaton az egyes szövegalkotási feladatok megoldásával elért pontszámot.

A feladattípusok pontértéke a következõ:

- Egy adott mû vagy irodalmi, kulturális, esztétikai, bölcseleti, etikai kérdés értelmezése, értékelése adott terjedelemben 25 pont
- Érvelés megfogalmazás: reflektálás egy jelenségre, korjelenségre 20 pont
- Egy, valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása *(pl. vitaindító, hozzászólás, kérvény*), esetenként adott címzetteknek, megjelölt kommunikációs helyzetben, illetve adott mûfajban 15 pont

A megoldás minõségének elbírálásában a következõ általános kritériumok érvényesülnek:

A tartalmi kifejtés minõségének általános kritériumai:

- a feladat értelmezése, kifejtése; szövegbázisú feladatokban a gondolatébresztõ szövegre vonatkoztatás;
- nyelvi és irodalmi mûveltség, tájékozottság, indokolt hivatkozás, idézés;
- tárgyszerûség; az állítások bizonyítása;
- problémaérzékenység; a témához való személyes viszonyulás kifejezése *(pl. reflexió, állásfoglalás);*
- világismeret, gondolkodási kultúráltság.

A szöveg megszerkesztettségének általános kritériumai:

- a feladatban megjelölt mûfaj elemeinek való megfelelés;
- a témának, a címzettnek, a mûfajnak, a tartalmi mondandónak megfelelõ szerkezet kialakítása;
- koherens szövegszerkezet *(pl. térbeli és idõbeli viszonyok; logikai és jelentésszintû kapcsolatok létrehozása; kulcsszók, elõre- és visszautalások, nyelvtani jelentésbeli és pragmatikai kapcsolatok megteremtése);*

- arányosság és tagolás *(pl. a felvezetés, tárgyalás, lezárás aránya; a témaváltás jelölése, bekezdések szerkesztése);*
- az adott terjedelem megtartása.

A szöveg nyelvi minõségének értékelésében alkalmazott kritériumok:

- a köznyelvi norma biztos ismerete,
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és a kommunikációs helyzetnek megfelelõ szókincs, hangnem, stílus;
- világos és lényegre törõ, szabatos elõadásmód;
- gördülékeny; érthetõ, mondat- és szövegalkotás;
- olvasható kézírás, rendezett íráskép.

Helyesírás, írás kép

A helyesírás értékelése az útmutató szerint történik. Az értékelõ tanár mind a szövegértési, mind a szövegalkotási feladat megoldásában talált helyesírási hibákat aláhúzza, majd az útmutatóban feltüntetett módon kialakítja a vizsgázó helyesírási hibáinak összpontszámát.

- A helyesírási hibák miatt összesen 15 pont vonható le az összteljesítménybõl.
- Az íráskép rendezetlensége, illetve a nehezen olvasható kézírás miatt összesen 3 pont vonható le az összteljesítménybõl.

A javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. Az útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit. Az ettõl eltérõ jó megoldás is elfogadható. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyásolhatja sem az, ha az értékelõk személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthetõ megítélésétõl, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthetõ megközelítéstõl.

Az értékelõ a dolgozat végén feltünteti a nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsorral, majd a szövegalkotási feladatok megoldásával elért pontszámot, a helyesírási hibapontok összegét, amennyiben az szükséges, az íráskép miatt levont pontszámot, majd a vizsgázó által az írásbeli feladat egészében elért összpontszámot.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik A tételekhez tartozó feladatok nem nyilvánosak.

A vizsgázó a következõ segédeszközöket használhatja: irodalmi szöveggyûjtemény, kötet vagy a feladatok megjelölésével összefüggõ más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó. Ezeket minden vizsgázó számára külön kell biztosítani.

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A szóbeli vizsga egy román nyelvi és egy irodalmi témakörhöz megfogalmazott tétel kifejtése. A témakörök pontos arányát, illetve az azokhoz rendelt tételeket a vizsga évében egy szakmai bizottság határozza meg. A meghirdetett nyelvi, illetve irodalmi tételek száma legalább 24.

Tartalmi szerkezet

A tételsor jellemzõi

A szóbeli vizsga egy román nyelvi és egy irodalmi témakörhöz megfogalmazott tétel kifejtése. Minden témakörhöz legalább két tétel tartozik, a vizsgázó önállóan dönt, hogy melyik tételt fejti ki. A témakörök arányát, illetve az azokhoz rendelt tételeket a vizsga évében egy szakmai bizottság határozza meg. A témakörök, illetve a tételek évrõl évre változhatnak. A meghirdetett nyelvi, illetve irodalmi témakörök száma legalább 24.

Romá n nyelvi tételsor

A tételsor a részletes vizsgakövetelmények Román nyelv címû fejezete nyolc témakörének mindegyikébõl legalább 2 tételt tartalmaz.

Irodalmi tételsor

Minden tétellapon két, azonos témakörhöz tartozó tétel van. A vizsgázó dönt, hogy melyik tételt fejti ki.

A szóbeli vizsga tételeit összeállító testület a részletes vizsgakövetelmények *Szerzõk, mûvek*, valamint az *Értelmezési szintek, megközelítések* témáinak lehetséges kombinációiból jelöl ki és hirdet meg legalább 24 tételpárt.

A tematikai arányok a következõk:

Szerzõk, mûvek	*Témakörök száma*
Életmûvek	6
Portrék	5
A XX. sz. román irodalmából	4
Román származású alkotók más népek irodalmában	1
A magyarországi románok irodalmából	1
Kitekintés a világirodalomra	4
Színház és dráma	3
Összesen	*24*

A tételek jellemzõi

A román nyelvi tétel

A tétel tartalmaz egy megállapítást, idézetet, felvezetõ gondolatot, nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot *(pl. ûrlapot, használati utasítást, újságoldalt, képet, ábrát, térképet, internetes oldalt, egynyelvû szótár részletét)*, majd közli a kifejtendõ feladatot.

A tételekben kitûzött feladat lehet az idézet, illetve a mellékelt dokumentum adott szempontú elemzése értelmezése, a szempontban megfogalmazott nyelvi probléma, jelenség, szabály bemutatása, kifejtése, fogalom értelmezése, érvek megfogalmazása, a feladatban megjelölt mûfaj elõadása stb.

Irodalomtétel

A tétel tartalmazhat egy felvezetõ nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot *(pl. szépirodalmi idézetet, értekezõ próza, esszé rövid részletét, illusztrációt, képzõmûvészeti alkotást, színpadképet, filmképet, ábrát, térképet stb.)*, majd közli a bemutatandó témát, annak kiemelt szempontját, a témának, illetve a kitûzött szempontnak megfelelõen esetleg szerzõ és mû megjelölését.

A tételben kiemelt szempont (feladat) lehet bármely poétikai, irodalomtörténeti, stíluskorszakbeli, esztétikai, etikai kérdés, valamely életprobléma, motívum, a mûre, a szerzõi életpályára jellemzõ sajátosság.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A vizsgázó a feleletére a nyelvi és az irodalmi tétel kifejtésének tartalmát és elõadásmódját értékelõ pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következõ általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik:

TARTALOM **25 pont**	**ELÕADÁ SMÓD** **25 pont**
• Nyelvtani, irodalmi, kulturális tájékozottság • Tárgyi tudás • Gondolatgazdagság • Rendszerezés	• Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés • Lényegkiemelés • Logikus érvelés • Megfelelõ szóhasználat • Érthetõ elõadásmód
⇩ ⇩ ⇩ ⇩ ⇩ **A BESZÉDMÛ** **(A ROMÁN NYELVI ÉS AZ IRODALOM FELELET EGYÜTTESEN)** **50 pont**	

TARTALMI MINÕSÉG

Elérhetõ pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont
A vizsgázó – a tételének megfelelõ (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fõ kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelõ véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyõzõen alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyõzõ.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont
A tétel kifejtése lényegében önálló, a fõbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvõ, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelõ témával kapcsolatos véleményét. Elõfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont
A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítõen, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, mûvek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdezõ tanár segítsége.

ELÕADÁ SMÓD

Elérhetõ pontszá m: 25 pont

Teljesítménytartomá ny: 25–20 pont
Az elõadásmód önálló, folyamatos, érthetõ. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyõzõ; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérõket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stiláris regiszterének.

Teljesítménytartomá ny: 19–10 pont
A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az elõadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelõ, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elõ benne.

Teljesítménytartomá ny: 9–1 pont
A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevéssé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes *(pl. bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs).*

Az emelt szintû írásbeli vizsgán 100, a szóbeli vizsgán 50, így a román nyelv és irodalom emelt szintû vizsgáján összesen 150 pont szerezhetõ.”

[CULTURA ª I CIVILIZAÞIA ROMÂNEASCÃ]

„II. Descrierea examenului

Atît la nivel mediu, cît º i la nivel ridicat examenul constã dintr-o probã în scris º i una oralã.

Proba în scris

Structura conþinutului

Nivel mediu

Subiectul probei în scris este prezentarea º i aprecierea proiectului elaborat în cursul studiilor, pe baza unor întrebãri standardizate, lãmurite, care în ziua examenului le vor sta la dispoziþie candidaþilor. Aceste întrebãri se referã la planificarea, elaborarea º i prezentarea proiectului, atingînd º i problemele de conþinut ale subiectului.

Subiectul proiectului poate fi ales dintre oricare din cele opt domenii de cunoº tinþe. (Vezi: Cerinþele).

Pentru rezolvarea temei, candidatului îi stau la dispoziþie 180 de minute.

Nivel ridicat

În cadrul probei în scris candidatul va elabora un eseu, constînd din 600-700 de cuvinte, pe baza temelor centrale (alegînd din trei titluri date).

Proba în scris se bazează pe cerinþele detaliate ale examenului. Proba în scris conþine o temã pe baza surselor, din patru domenii de cunoº tinþe *(Cunoº tinþe de istorie, Cunoº tinþe cu privire la politica faþã de minoritãþi, Cunoº tinþe etnografice, Cunoº tinþe referitoare la limba românilor din Ungaria)*, în legãturã cu care candidatul va dezvolta subiectul în mod coerent, expunîndu-º i pãrerea sa personalã.

Pentru rezolvarea temei, candidatului îi stau la dispoziþie 180 de minute.

Aprecierea

Pentru lucrarea completã se pot obþine maximum 100 de puncte. Criteriile acordãrii punctelor sînt stabilite în îndrumãtorul cu privire la corectarea subiectelor probei în scris.

Proba oralã

La ambele niveluri proba oralã se compune din douã pãrþi: prezentarea unui proiect º i expunerea a douã teze alese din subiectele *Cunoº tinþe de istorie* º i *Cunoº tinþe cu privire la politica faþã de minoritãþi*, respectiv *Cunoº tinþe etnografice* º i *Cunoº tinþe referitoare la limba românilor din Ungaria.*

Pentru a se pregãti de proba oralã, candidatului i se pot asigura 30 de minute.

Durata probei orale:

la nivel mediu 15 minute

la nivel ridicat 20 de minute

Nivel mediu

Întocmirea tezelor pentru proba oralã la nivel mediu îi revine instituþiei în cadrul cãreia funcþioneazã comisia de examinare.

Temele legate de cîte o tezã pot fi publicate numai în cadrul examenului. Candidatul are dreptul sã foloseascã materiale auxiliare referitoare la temele date (surse scrise, vizuale, electronice). Toate acestea trebuie asigurate fiecãrui candidat aparte.

Structura conþinutului

În cadrul probei orale, candidatul îºi prezintã proiectul elaborat cu prilejul probei în scris, pe care eventual îl completează, cel mult în 5 minute. Are dreptul sã prezinte material intuitiv pregãtit în prealabil (afiºe, fotocopii etc.) deoarece de acestea la proba în scris încã nu dispunea. În continuare candidatului îi stau la dispoziþie de douã ori cîte 5 minute pentru a expune ambele teze.

Din subiectele *Cunoºtinþe de istorie* ºi *Cunoºtinþe cu privire la politica faþã de minoritãþi*, profesorul de specialitate elaborează zece teze, proporþia cãrora oglindeºte subiectele cu care candidaþii, în timpul studiilor, s-au ocupat mai detaliat. De asemenea, ºi din subiectele *Cunoºtinþe etnografice* ºi *Cunoºtinþe referitoare la limba românilor din Ungaria* vor fi elaborate zece teze din partea profesorului, stabilind proporþia lor pe baza punctelor de vedere amintite la primele douã subiecte.

Nivel ridicat

Proba oralã la nivel ridicat se desfãºoarã pe baza tezelor centrale. Temele legate de teze nu sînt publice. Candidatul are dreptul sã foloseascã materiale auxiliare care au corelaþie cu temele date (surse vizuale, tipãrite, respectiv electronice). Toate acestea trebuie asigurate fiecãrui candidat aparte.

Structura conþinutului

Candidatul prezintã în 10 minute un proiect elaborat în prealabil, subiectul cãruia l-a ales din cele opt domenii de cunoºtinþe. Luînd în consideraþie cã la nivel ridicat proba în scris nu e prezentarea proiectului, în cadrul probei orale, candidatul va expune planificarea, elaborarea, prezentarea proiectului, precum ºi conþinutul subiectului.

În continuare, candidatului îi stau la dispoziþie cîte 5 minute pentru a expune ambele teze. Din subiectele *Cunoºtinþe de istorie* ºi *Cunoºtinþe cu privire la politica faþã de minoritãþi* se elaborează în total 10 teze, din subiectele *Cunoºtinþe etnografice* ºi *Cunoºtinþe referitoare la limba românilor din Ungaria* la fel, în total, 10 teze. Tezele sînt stabilite în mod central.

Aprecierea

Rezultatul obþinut la proba oralã valorează maximum 50 de puncte. Din acestea, proiectului îi revin 10 puncte, celorlalte douã teze cîte 20 de puncte. Aprecierea rezultatului se bazează pe urmãtoarele criterii generale:

Prezentarea proiectului: în total 10 puncte

– Conþinut bogat în idei	2 puncte
– Gruparea logicã ºi clarã a cunoºtinþelor expuse	1 punct
– Plasticitatea stilului	2 puncte
– Corelaþia proiectului cu situaþiile reale	1 punct
– Interpretarea individualã a proiectului	4 puncte

Aprecierea tezelor: în total 40 de puncte (de douã ori cîte 20 de puncte)

– Aptitudinea de selectare din materialele auxiliare care stau la dispoziþie	2 puncte
– Aptitudinea grupãrii clare ºi logice a informaþiilor obþinute	4 puncte
– Expunere plasticã, limbaj adecvat	4 puncte
– Intercalarea în rãspuns a experienþelor personale, formularea pãrerii proprii	4 puncte
– Expunerea în stil adecvat a conþinutului tezei	6 puncte”

[LIMBA ª I LITERATURA ROMÎNÃ]

„II. DESCRIEREA EXAMENULUI

EXAMEN DE NIVEL MEDIU

Structura examenului

Examen scris 240 de minute		Examen oral 15 minute	
I. Subiect de înţelegere a textului	II. Subiect de producere de text	Expunerea unui subiect de gramaticã	Expunerea unui subiect literar
40 puncte	60 puncte	50 puncte	

Examenul în scris

La examenul în scris candidatul trebuie sã rezolve o temã centralã cu mai multe subiecte.

Candidatul are la dispoziţie 60 de minute pentru rezolvarea subiectului de înţelegere a textului ºi 180 de minute pentru subiectul de producere de text. Candidatul se va folosi liber de timpul acordat ºi poate stabili în intervalul dat ordinea de rezolvare a temelor. Dupã 60 de minute profesorul va strînge lucrãrile.

La examenul în scris se poate folosi *Dicţionarul ortografic, ortoepic ºi morfologic al limbii române,* respectiv, acolo unde se indicã, antologia de texte. La examen, se asigurã cîte patru dicţionare ortografice pentru fiecare grupã, ºi cîte un exemplar din antologia de texte pentru fiecare candidat. Dicţionarele ºi antologiile de texte sînt puse la dispoziţie de instituţia examinatoare.

Structura conţinutului.

În conformitate cu cerinţele formulate, la examenul în scris se solicitã înţelegerea textelor, respectiv producerea individualã a unui text. Examenul în scris cuprinde deci, un subiect de *înţelegere a textului,* ºi *trei subiecte de producere de text,* din care candidatul va alege unul.

SUBIECTUL DE ÎNŢELEGERE A TEXTULUI

Caracteristicile subiectului

Lucrarea la subiectul de înţelegere a textului este în general un *eseu* de *450-500* de cuvinte, un *studiu* întreg, sau un fragment, o *lucrare de publicisticã* întreagã sau un fragmente. Rezolvarea subiectelor se limiteazã în general la expunerea scurtã în cadrul rãspunsului dat la întrebare, dupã caz, sau alegerea unuia dintre rãspunsurile date.

Întrebările referitoare la înțelegerea textului, conform caracteristicilor tematice, structurale și de limbă se pot rezuma la următoarele:

- identificarea faptelor, datelor, constatărilor, argumentelor, poziților etc. aflate în text în mod direct;
- caracteristicile gramaticale și stilistice ale textului; funcția lor în text;
- caracteristicile textului din punct de vedere al comunicării;
- raportul între titlu și textul integral;
- sensul textului integral și straturile de semnificații;
- raporturile logice și de conținut în text;
- poziția autorului;
- rolul referințelor, trimiterilor din text;
- structura textului, modul de redactare a textului, semnificația reflectată prin structură.

Alte subiecte posibile

- elaborarea unui plan, a unei scheme tematice;
- formularea unor concluzii individuale, a unor puncte de vedere;
- formularea individuală a unui text scurt, scris sau oral, la tematica textului sau a opiniilor exprimate în text, urmărind normele specifice ale genului, din aria genurilor care se referă la texte scrise în limbajul cotidian sau oficial, sau exprimate în limbajul oral;
- rezumarea (sinteza, prescurtarea) concisă a textului pe baza criteriilor precizate sau cu specificarea destinatarilor.

Principalele competențe cerute la elaborarea planului sau a sintezei sînt următoarele: descoperirea cuvintelor-cheie, urmărirea schemei tematice, „raportul temă și temă secundară”, recunoașterea în diverse unități de texte a frazelor specificate în subiect, înțelegerea focarului textului, urmărirea schimbării temei, a conexiunilor și a retroacțiunilor (feed-back), sesizarea omisiunilor, urmărirea detaliilor în text, despărțirea comunicării cunoscute de cea nouă.

SUBIECTUL DE PRODUCERE DE TEXT

Candidatul va alege unul din cele trei subiecte la producere de text, diferite după tipul, genul și tematica lor. Extinderea elaborării subiectului ales de către candidat este cel mult de 4-5 pagini. La acest subiect se cere:

- Argumentație referitoare la probleme de limbă, de literatură, de cultură generală, de etică, de mod de viață. Subiectul cuprinde un text, în general un fragment de text sugestiv, sau referitor la schema tematică a argumentației. (Acest text ilustrativ poate fi un fragment de critică, de eseu, publicistică, sau beletristică, etc. Redactarea subiectului nu presupune cunoașterea întregului text ilustrativ.)
- Analiză după criterii date, interpretarea unei opere *(de ex. creație lirică, operă scurtă de proză literară, fragment dintr-o dramă, sau dintr-un eseu după caz).* Subiectul cuprinde criteriul principal al interpretării.
- Compararea după criterii date a două, sau după caz, a trei texte *(de ex. o operă beletristică, un fragment dintr-o operă*). La subiect se va menționa criteriul principal (de ex. *analiza comparată din punct de vedere tematic, poetic, stilistic)* al analizei comparate, al interpretării textelor. Un element important al subiectului este accentuarea conexiunii interne a textelor, a inter-textualității, prin exemplele diverse ale *evocării.* (Textele pentru analiza comparată pot fi luate și din literatura contemporană).

Evaluare

SUBIECT DE ÎNŢELEGERE A TEXTULUI

Prin rezolvarea subiectelor de înţelegere a textului candidatul va putea obţine cel mult 40 de puncte. Profesorul de specialitate va corecta lucrarea scrisă în funcţie de indicatorul de puncte stabilit la nivel central. În acest indicator se va publica modelul de răspunsuri (posibile), după caz, normele de gen ale răspunsului, punctajul pentru fiecare răspuns, respectiv fracţiunile de puncte posibile. Profesorul va trece pe lucrare punctele obţinute la fiecare răspuns în parte, precum şi punctajul obţinut pentru rezolvarea subiectului de înţelegere a textului.

SUBIECTUL DE PRODUCERE DE TEXT

Rezolvarea subiectului de producere de text ales de candidat se va evalua de către profesorul de specialitate după indicatorul de puncte. Indicatorul de puncte cuprinde criteriile generale ale evaluării lucrărilor.

Repartizarea punctajului la subiectul de compunere

Candidatul va putea obţine cel mult 60 de puncte pentru rezolvarea subiectului la compunere. Împărţirea celor 60 de puncte este următoarea:

Calitatea conţinutului:	20 de puncte
Compoziţia:	20 de puncte
Calitatea cunoştinţelor de limbă:	20 de puncte

Criterii generale în aprecierea subiectelor la producere de text:

Criterii generale pentru aprecierea calităţii conţinutului:

- Interpretarea, expunerea subiectului; referirile la text în cazul subiectelor, având la bază un text;
- cultură literară şi de limbă, orientare, referire întemeiată, citat;
- prezentarea obiectivă a conţinutului; argumentarea afirmaţiilor;
- sensibilitatea faţă de o problemă; raportul candidatului la tema respectivă *(*de ex. *reflecţii, luare de poziţie);*
- cunoaştere a problemelor globale, nivelul intelectual al reflectării.

Criterii generale ale redactării unui text:

- să corespundă elementelor genului indicat;
- să formeze o structură adecvată temei, destinatarului, genului, mesajului, privind conţinutul;
- să exprime o structură coerentă a textului *(de ex. raporturi temporale şi spaţiale; raporturi logice şi semantice adecvate; cuvinte cheie, conexiuni şi retroacţiuni (feed-back), stabilirea relaţiilor gramaticale, semantice şi pragmatice);*
- proporţia şi structurarea *(de ex. proporţia introducerii, tratării subiectului, şi a încheierii, indicarea schimbării temei, folosirea alineatelor);*
- încadrarea în dimensiunea precizată.

Criterii pentru aprecierea calităţii cunoştinţelor de limbă:

- stăpînirea cu siguranţă a normelor limbii standard;
- folosirea adecvată şi variată a cuvintelor, stilul adecvat subiectului şi situaţiei de comunicare;
- claritate, profunzime şi exactitate în modul de prezentare;
- construirea frazei şi a textului în stil curgător şi inteligibil;
- scris citeţ, imagine ordonată a scrisului.

ORTOGRAFIE ŞI CALIGRAFIE

Ortografia şi caligrafia candidatului se vor evalua după criterii unitare de-a lungul expunerii în scris a subiectului de înţelegere a textului, respectiv de producere de text.

- Profesorul va sublinia greşelile de ortografie atît la subiectul de înţelegere a textului cît şi la cel de producere de text, stabilind punctajul global al ortografiei candidatului pe baza indicatorului de puncte.
- Din cauza greşelilor de ortografie din punctajul global se vor putea scădea în total 15 puncte.
- Din cauza grafiei dezordonate şi a scrierii cu deficienţe se vor putea scădea în total 3 puncte din punctajul global.

Examenul oral

Subiectele examenului oral la limba şi literatura română la nivel mediu vor fi întocmite de instituţia examinatoare.

Temele din subiect vor fi comunicate candidaţilor numai la examen. Candidatul va putea folosi la examen antologii de texte, alte surse de cunoştinţe, tipărite sau electronice.

Structura de conţinut

Caracteristicile subiectelor, redactarea lor

La examenul oral candidatul va expune un subiect de literatură şi unul de limbă. La examen se vor prezenta cel puţin din 20 de subiecte la literatură şi 20 de subiecte la limbă.

În fiecare an se va schimba cel puţin 30% din subiecte (din 20 de subiecte se vor modifica 6).

SUBIECTE LA LIMBA ROMÂNÃ

Subiectele vor fi redactate de cãtre profesorul de specialitate pe baza temelor expuse la capitolul Limba românã din Cerinţele detaliate de bacalaureat. Subiectele se vor referi la urmãtoarele teme din cerinţele dezvoltate: *Limbile din Europa, Istoria limbii române, Limbã ºi societate, Nivel de limbã, Textul ºi tipologiile de text, Comunicarea, Cunoºtinţe fundamentale de retoricã, Stilisticã ºi istoria stilurilor*. Subiectele vor fi compuse în aºa fel, încît fiecare temã sã fie reprezentatã de cãtre cel puţin un subiect. Profesorul de specialitate va decide asupra indicãrii altor subiecte, peste numãrul de douãzeci obligatorii.

În funcţie de tematicã, respectiv de problema concretã indicatã, subiectul poate cuprinde o constatare, un citat, o reflecţie de dezvoltat, un document tipãrit sau electronic (de ex. *formular, mod de întrebuinţare, paginã de ziar, imagine, schemã, hartã, paginã de Internet, fragment dintr-un dicţionar explicativ*), pe urmã menţionarea temei de rezolvat.

Tema precizatã în subiect poate fi analiza ºi interpretarea unui citat, respectiv a unui document alãturat, o temã de limbã, un fenomen lingvistic formulat, prezentarea ºi expunerea unei definiţii, definirea argumentelor, expunerea în funcţie de genul indicat în subiect etc.

SUBIECTE LA LITERATURÃ

Subiectele vor fi redactate de cãtre profesorul de specialitate avînd în vedere capitolul *Literaturã* din Cerinţele detaliate de bacalaureat, respectiv prin îmbinarea temelor din capitolul *Autori, opere*, precum ºi din capitolul *Niveluri de interpretare, abordãri.*

Subiectele se vor alcãtui pe baza temelor din capitolul *Autori, opere*, avînd în vedere criteriile din capitolul *Niveluri de interpretare, abordãri* prin exprimarea criteriului adecvat de abordare ºi de interpretare al autorului, al operei sau operelor ºi al obiectului subiectului.

Ponderea temelor este urmãtoarea:

Autori, opere	*Numãrul de tematici*
Opere integrale	6
Portrete	4
Aspecte ale literaturii române din sec. XX.	3
Autori de origine românã din literatura altor popoare.	1
Aspecte ale literaturii românilor din Ungaria	1
Privire asupra literaturii universale	3
Teatru ºi dramaturgie	2
Total	*20*

La examenul oral profesorul de specialitate va putea indica ºi alte subiecte, peste numãrul obligatoriu (douãzeci).

Evaluarea

Punctajul maxim la examenul oral este 50 de puncte. Punctajul întrunit de candidat va reflecta evaluarea conþinutului ºi modului de expunere în rãspunsurile date la subiectele de limbã ºi literaturã. La evaluarea rãspunsului se vor folosi urmãtoarele criterii generale:

CONÞINUT : **25 de puncte**	**MOD DE EXPUNERE :** **25 de puncte**
• Cunoºtinþe de limbã, de literaturã ºi de culturã • Cunoºtinþe la temã • Bogãþia de idei • Mod de sistematizare	• construcþie clarã, bine articulatã a textului ºi a frazei. • Scoaterea în evidenþã a ideilor principale • O argumentare logicã • Folosirea adecvatã a cuvintelor • Un mod clar de prezentare

MODUL DE EXPUNERE ORAL
50 de puncte
ÎN ANSAMBLU, LA RÃSPUNSURILE DE LIMBÃ ª I LITERATURÃ ROMÂNÃ

EVALUAREA CONÞINUTULUI

Punctaj maxim: 25 de puncte

Între 25-20 de puncte:
Prin comunicarea corelaþiilor, ideilor, a constatãrilor proprii (de ordin general), candidatul demonstreazã cunoºtinþele pe care le are la tema din subiectul tras (raporturile inerente, problematicile principale). Formuleazã o judecatã de valoare asupra temei. Foloseºte în mod convingãtor cunoºtinþele de limbã, de literaturã ºi ilustreazã expunerea prin exemple relevante. Rezolvarea tuturor elementelor temei este convingãtoare.

Între 19-10 puncte:
Candidatul face o prezentare autonomã a temei, considerentele generale pe care le expune sînt de fapt corecte. Expunerea temei este la subiect, dar anumite cunoºtinþe sunt deficitare, sau lipsesc. Candidatul îºi exprimã pãrerea faþã de tema datã. Câteodatã este superficial, prezentarea este prea generalizatã, naraþia puþin relevantã.

Între 9-0 puncte:
Candidatul nu cunoaºte satisfãcãtor subiectul tras, dar are anumite cunoºtinþe incomplete despre repere, fapte, opere, noþiuni în materie, care ajutã la rezolvarea temei. Profesorul examinator trebuie sã intervinã prin întrebãri pentru a-i veni în ajutor.

MOD DE PREZENTARE

Punctaj maxim: 25 de puncte

Între 25-20 de puncte:
Prezentarea este autonomã, curgãtoare, inteligibilã. Prezentarea logicã a temei este bine ordonatã, clarã. Argumentarea ºi expunerea sunt bine structurate, candidatul evitã elementele neesenþiale, divagaþiile nesemnificative. Foloseºte corect noþiunile, are un bagaj mare de cuvinte, rãspunsul sãu corespunde întru totul registrului lingvistic, stilistic cerut la examen.

Între 19-10 puncte :
În general, prezentarea subiectului, structurarea logicã a prezentãrii, dezvoltarea ideii sunt clare. Foloseºte noþiunile corect, bagajul de cuvinte la temã este satisfãcãtor, nu face decât câteva greºeli de limbã, de construcþie a frazei, sau de stil.

Între 9-1 puncte:
Linia logicã a expunerii nu este prea clarã, sau este greu de identificat. Rãspunsul nu este destul de fluent, argumentaþia este nesigurã ºi nu prea acceptabilã. Nu satisface exigenþele legate de modul de exprimare (de ex. construcþia frazei nesigurã, nu cunoaºte destule cuvinte).

Punctajul obþinut la diferitele aspecte se adunã, astfel, candidatul poate întruni un total de 150 de puncte la examenul în scris ºi la examenul oral de nivel mediu.

LIMBA ª I LITERATURA ROMÎNÃ

EXAMEN DE NIVEL RIDICAT

Structura examenului

Examenul de bacalaureat la nivel ridicat la limba º i literatura românã se compune din douã pãrþi: scris º i oral. La scris candidaþii au la dispoziþie 240 de minute pentru rezolvarea temelor. Examenul oral durează 20-30 de minute, dupã o pregãtire de 30 de minute. Compoziþia examenului se prezintã în felul urmãtor:

Examenul scris 240 de minute		Examenul oral 20-30 de minute	
Subiecte de limbã, literaturã º i de culturã generalã	Subiecte de producere de text	Expunerea unui subiect de limbã	Expunerea unui subiect de literaturã
40 de puncte	60 de puncte	50 de puncte	

Examenul scris

La examenul scris candidaþii vor avea de dezvoltat teme determinate la nivel naþional. Timpul acordat pentru examen poate fi utilizat dupã plac de candidaþi, º i ordinea de rezolvare a temelor este de asemenea la liberã alegere.

La examenul în scris se poate folosi *Dicþionarul ortografic, ortoepic º i morfologic al limbii române,* respectiv, acolo unde se indicã, antologia de texte. La examen, se asigurã cîte patru dicþionare ortografice pentru fiecare grupã, º i cîte un exemplar din antologia de texte pentru fiecare candidat. Dicþionarele º i antologiile de texte sînt puse la dispoziþie de instituþia examinatoare.

Structura de conþinut

Examenul scris se compune din subiecte de cunoº tinþe de limbã º i literaturã º i din diverse subiecte de producere de text.

Caracteristicile subiectelor

SUBIECTE DE LIMBÃ ª I DE LITERATURÃ

Subiectele de limbã º i de literaturã se leagã de o creaþie literarã *(operã liricã, beletristicã, respectiv de un fragment din acestea, de eseu, prozã eseisticã, respectiv de un fragment din acestea).*

Subiectele cuprind aplicarea cunoºtinþelor de limbã ºi literaturã, identificarea lor, cunoaºterea, dupã caz, a definiþiei lor, subiectele solicitã în continuare revelarea corelaþiilor din domeniul istoriei literaturii, a genurilor, a tematicii ºi a motivelor, respectiv, ele includ întrebãri referitoare la caracteristicile gramaticale, retorice, stilistice, textuale ºi ortografice ale textului de analizat.

Ponderea întrebãrilor de cunoºtinþe de limbã ºi de literaturã este în general de 40–60%.

SUBIECTE LA PRODUCERE DE TEXT

Subiectele la producere de text se compun din producerea a trei texte de cãtre candidaþi legate de trei teme, conform unor criterii ºi genuri indicate.

Subiectele la producere de text sînt urmãtoarele:

- Interpretarea ºi aprecierea în dimensiunile cerute a unei opere date, sau a unei teme literare, culturale, estetice, filozofice ºi etice.
- Elaborarea unei argumentãri: reflecþii în legãturã cu un fenomen dat, sau cu o problemã de actualitate.
- Producerea unui text cu caracter practic (de ex. *text polemic, observaþii, cerere*), adresat, dupã caz, unor anumiþi destinatari, într-o situaþie de comunicare datã, adoptînd genul indicat în subiect.

Oricare din teme poate avea la bazã un text ilustrativ (de ex. *un scurt citat dintr-o operã literarã, dintr-un eseu, prezentat ca text de referinþã pentru o analizã pe bazã de argumente)* însã poate fi ºi fãrã text ilustrativ.

Evaluarea

SUBIECTE DE CULTURÃ GENERALÃ DE LIMBÃ ª I LITERATURÃ

Evaluarea subiectelor de limbã ºi literaturã se face pa baza unui indicator de puncte pentru evaluarea temelor. Punctajul maxim care se poate la aceste subiecte este de 40 . Indicatorul de puncte prezintã punctajele pentru evaluarea nivelului rãspunsurilor, respectiv punctajul fracþionat. Cei care evaluează lucrãrile vor trece pe fiecare lucrare punctele fracþionate obþinute de cãtre candidat, precum ºi punctajul final atins.

SUBIECTE DE PRODUCERE DE TEXT

Examinatorii vor aprecia rezultatele obþinute de cãtre candidaþi pe baza indicatorului de puncte, ºi vor trece pe lucrãri punctajul pentru fiecare subiect la producere de text.

Punctajul pe tipuri de subiecte :

- interpretarea ºi evaluarea unei opere date, sau a unei teme literare, culturale, estetice, filozofice ºi etice într-o dimensiune fixã. (25 de puncte);

- Elaborarea unui text argumentativ: reflecții în legãturã cu un fenomen, cu o problemã de actualitate (20 de puncte);
- Producerea unui text cu caracter practic (*de ex. un text cu caracter polemic, observații, cerere*), adresat dupã caz unor anumite destinatari , într-o situație de comunicare datã, adoptînd un gen specificat în subiect (15 de puncte).

În evaluarea calității de rezolvare a temei se va ține cont de următoarele criterii:

Criterii generale de evaluare a calității conținutului:

- Interpretarea și expunerea subiectului; raportare la ideile importante ale textului în cazul subiectelor cu text ilustrativ;
- Cunoștințe generale de limbã și de literaturã, referințe întemeiate, citate;
- Obiectivitate în tratarea problemei; argumentarea afirmațiilor;
- Gradul de identificare a problemelor; exprimarea atitudinilor personale față de problema respectivã *(*de ex. *reflecții, poziție personalã);*
- Cunoștințe despre lume, mod de gîndire la un nivel acceptabil.

Criterii generale de evaluare a nivelului de redactare a textului:

- conformitate cu elementele genului dat în subiect;
- redactarea textului în conformitate cu tema, destinatarul, genul și mesajul cerut;
- structurã coerentã *(de ex. raport spațial și temporal; corelații logice și semantice; cuvinte-cheie, conexiuni și retroacțiuni – feed-back –, relații gramaticale semantice și pragmatice);*
- proporții corecte, îmbinarea justã a materialului *(*de ex. *ponderea expoziției, a tratării și a încheierii în redactare; indicarea schimbării temei, respectarea alineatelor);*
- respectarea dimensiunilor fixate.

Criterii pentru evaluarea calității de limbaj al textului

- cunoașterea temeinicã a normelor limbii standard,
- folosirea adecvatã și variatã a cuvintelor, stilul și tonul adecvat subiectului, potrivit situației de comunicare;
- claritate, profunzime și exactitate în modul de prezentare;
- stilul curgãtor și inteligibil al frazei și al textului;
- scris citeț, imagine ordonatã a grafiei.

ORTOGRAFIE, CALIGRAFIE

Evaluarea ortografiei se va face conform indicatorului.

- Profesorul va sublinia greșelile de ortografie atît la subiectul de înțelegere a textului cît și la cel de producere de text, pe urmã el va stabili punctajul global al ortografiei candidatului pe baza indicatorului de puncte.
- Greșelile de ortografie valorează 15 puncte din punctajul global .
- Grafia dezordonatã și scrierea deficientã valorează în total 3 puncte din punctajul global.

Examenul oral

Examenul oral la limba ºi literatura românã nivel ridicat se va da în faþa unei comisii externe.

Timpul de pregãtire a subiectului la examenul oral este de 30 minute.

Timpul de examinare a candidatului este de 20-30 minute.

În timpul pregãtirii subiectului la examen se va permite folosirea antologiei de texte literare, a unor volume, sau materiale tipãrite, respectiv a mijloacelor electronice cu informaþii legate de rezolvarea problemei.

Structura de conþinut

Caracteristicile temei.

La examenul oral candidatul va prezenta un subiect de literaturã ºi unul de limbã. Din fiecare arie tematicã se vor da cîte douã subiecte, iar candidatul va alege unul dintre ele. Ponderea ariilor tematice, respectiv a subiectelor vor fi stabilitã de o comisie, în anul examenului. Ariile tematice, precum ºi subiectele de examen se vor /putea/ schimba anual. Vor fi cel puþin 24 arii tematice de limbã, respectiv de literaturã, anunþate dinainte.

SUBIECTE DE LIMBÃ ROMÎNÃ

Subiectele vor cuprinde cel puþin douã subiecte din fiecare din cele 8 capitole de Limbã romînã din cerinþele detaliate de bacalaureat.

SUBIECTE DE LITERATURÃ

Pe fiecare subiect de examen se vor gãsi cîte douã teme din aceeaºi arie tematicã. Candidatul va putea alege. Grupul de redactare a subiectelor de examen va identifica ºi va publica cel puþin 24 de arii tematice, pe baza cerinþelor detaliate de bacalaureat, folosind îmbinarea posibilã a temelor din capitolul *Autori, opere,* precum ºi din capitolul *Niveluri de interpretare, abordãri.*

Ponderea tematicã este urmãtoarea:

Autori, opere	*Numãrul ariilor tematice*
Opere	6
Portrete	5
Aspecte ale literaturii române din sec. XX	4
Autori de origine românã din literatura altor popoare.	1
Aspecte ale literaturii românilor din Ungaria	2
Privire asupra literaturii universale	4
Teatru ºi dramaturgie	2
Total	*24*

Caracteristicile temelor:

Tema de limbã romînã:

Tema cuprinde o constatare, un citat, o idee sugestivã, un document imprimat sau electronic, (de ex: formular, îndrumar de folosire, paginã de ziar, imagine, figurã, hartã, paginã Internet, fragment de dicþionar explicativ în limba maternã), ºu prezintã problema de rezolvat.

Tema precizatã în subiectul tras poate fi analiza citatului sau a textului ilustrativ, dupã criterii determinate, rezolvarea unor probleme legate de limbã, prezentarea unor reguli, explicarea unor noþiuni, reguli, a unor argumente, o prezentarea a genului precizat în subiect, etc.

Tema de literaturã:

Fiecare arie tematicã cuprinde cel puþin douã subiecte. Subiectul cuprinde/poate cuprinde o reflecþie de dezvoltat sau un document electronic (de ex. *un citat din literatura beletristicã, prozã eseisticã, un scurt fragment dintr-un eseu, o ilustraþie, o creaþie de artã plasticã, o scenã dintr-o piesã de teatru, dintr-un film, o schemã, o hartã etc.*), pe urmã se indicã tema de dezvoltat, criteriul de prezentare a acesteia, respectiv un autor ºi o operã, conform criteriilor evidenþiate. La expunerea subiectului candidatul se foloseºte de bibliografia întocmitã de el pe care o pune la dispoziþia comisiei de examen.

Un criteriu important poate fi oricare problemã de poeticã, istorie literarã, gen, de istoria stilurilor, de esteticã, de eticã, sau o problemã de viaþã, de actualitate, motiv, o caracteristicã a operei, a activitãþii autorului.

Evaluarea

Punctajul maxim de obþinut la examenul oral este 50 de puncte. Candidatul va primi un punctaj care apreciazã conþinutul ºi modul de expunere a rãspunsului la subiectele la limbã ºi la literaturã. Aprecierea rãspunsului se va desfãºura prin aplicarea criteriilor generale urmãtoare:

CONŢINUT : **25 de puncte**	**MOD DE EXPUNERE :** **25 de puncte**
• Cunoştinţe de gramaticã, de literaturã şi de culturã • Cunoştinţe la temã • Bogãţia de idei • Mod de sistematizare	• Construcţie clarã, bine articulatã a textului şi a frazei. • Scoaterea în evidenţã a ideilor principale • O argumentare logicã • Folosirea adecvatã a cuvintelor • Un mod clar de prezentare

⇩ ⇩ ⇩ ⇩ ⇩

MODUL DE EXPUNERE ORAL
50 de puncte

ÎN ANSAMBLU LA EXAMENUL DE LIMBÃ ª I LITERATURÃ ROMÂNÃ

MOD DE PREZENTARE

Punctaj maxim: 25 de puncte

Între 25-20 de puncte:
Prezentarea este autonomã, curgãtoare, inteligibilã. Prezentarea logicã a temei este bine ordonatã, clarã. Argumentarea şi expunerea sunt bine structurate, candidatul evitã elementele neesenţiale, divagaţiile nesemnificative. Foloseşte corect noţiunile, are un bagaj mare de cuvinte, rãspunsul sãu corespunde întru totul registrului lingvistic, stilistic cerut la examen.

Între 19-10 puncte :
În general, prezentarea subiectului, structurarea logicã a prezentãrii, dezvoltarea ideii sînt clare. Foloseşte noţiunile corect, bagajul de cuvinte la temã este satisfãcãtor, nu face decât câteva greşeli de limbã, de construcţie a frazei, sau de stil.

Între 9-1 puncte:
Linia logicã a expunerii nu este prea clarã, sau este greu de identificat. Rãspunsul nu este destul de fluent, argumentaţia este nesigurã şi nu prea acceptabilã. Nu satisface exigenţele legate de modul de exprimare *(de ex. construcţia frazei nesigurã, nu cunoaşte destule cuvinte).*

La examenul scris la nivel ridicat punctajul maxim este 100 de puncte, la examenul oral 50, astfel la examenul de limba şi literatura românã la nivel ridicat se pot obţine în total 150 de puncte.”

[SZERB NYELV ÉS IRODALOM]
"II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A szerb nyelv és irodalom érettségi vizsgája írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl tevõdik össze. Az írásbeli vizsgán 240 perc áll a vizsgázó rendelkezésére a szövegértési feladatsor, valamint a szövegalkotási feladat megoldására. A szóbeli vizsga a 30 perces felkészülési idõt követõen 10-15 perc idõtartamú. A vizsga szerkezetét az alábbi táblázat összegzi.

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 15 perc	
I. Szövegértési feladatsor 60 perc	II. Szövegalkotási feladat 180 perc	Egy nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
40 pont	60 pont	50 pont	

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó az I. (60 perc) és II. (180 perc) részen belül a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja. A jelölt elõször a I. feladatsort oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 60 perc leteltével a felügyelõ tanár összegyûjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

Az írásbeli vizsgafeladatok megoldásakor a szerb helyesírási szótár, illetve ha azt valamely feladat megjelöli, szöveggyûjtemény használható. A szerb helyesírási szótárból vizsgacsoportonként négy példány, a szöveggyûjteménybõl, ha azt az írásbeli feladathoz tartozó utasítás jelzi, vizsgázónként egy példány szükséges. A szótárról és a szöveggyûjteményrõl a vizsgáztató intézmény gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga szövegek megértését, illetve egy szöveg önálló megfogalmazását igényli. Az írásbeli vizsga tehát tartalmaz egy szövegértési feladatsort, továbbá megjelöl három szövegalkotási feladatot. A szövegalkotási feladatokból egyet választ a vizsgázó. A vizsgázó az írásbeli feladatlapon jelzi a választását. Ha az elkezdett feladat helyett másikat választ, akkor az általa érvénytelennek tekintett írásmûvet áthúzza.

A feladatsor jellemzõi

Szövegértési feladat

A szövegértési feladat szövege általában 600-700 szó terjedelmû esszé, ismeretterjesztõ céllal íródott tanulmány, publicisztikai mû egésze vagy részlete. A feladatok megoldása általában a kérdésre adott válasz rövid szöveges kifejtése, esetenként a megadott válaszvariációk közötti döntés.

A szövegértést vizsgáló kérdések – az adott szöveg tematikus, szerkezeti, nyelvi jellemzõinek megfelelõen – a következõkre irányulhatnak:

- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás, érv, álláspont stb. azonosítása;
- a szöveg grammatikai, stilisztikai jellemzõi; ezek szövegbeli funkciója;
- a szöveg kommunikatív sajátosságai;
- a cím és a szöveg egészének viszonya;
- a szöveg egészének jelentése, jelentésrétegei;
- a szövegbeli logikai, tartalmi kapcsolatok;
- a szerzõi álláspont; azonosítása, értelmezése
- a szövegbeli utalások, hivatkozások szerepe;
- a szöveg szerkezete, a szerkesztésmód, a felépítés által közvetített jelentés.

Feladat lehet továbbá

- vázlat, tematikai háló készítése;
- önálló következtetés, álláspont megfogalmazása;
- a szöveg témájához, a szövegben megjelenített álláspontokhoz kapcsolódó önálló rövid írásmû, vagy beszédmû megfogalmazása a mûfaji normák követésével, a mindennapi, esetleg a hivatalos írásbeliség, illetve szóbeliség mûfajainak körébõl;
- a szöveg rövid, esetleg adott szempontú vagy adott címzetteknek szóló összegzése.

A vázlatírás, illetve az összefoglalás által kívánt fõ képességek: a kulcsszavak feltárása, a tematikus háló [„téma-réma viszony”] követése, a tételmondatok felismerése a különbözõ szövegegységekben, a szöveg fókuszának megértése, a témaváltás, az elõre- és visszautalások követése, a kihagyások érzékelése, a szöveg részletezettségének követése, az ismert és új közlés elkülönítése.

Szövegalkotási feladat

A vizsgázó három, eltérõ típusú, mûfajú és témájú szövegalkotási feladatból választ egyet. A diák által választott feladat megoldásának terjedelme maximum 4-5 oldal. A feladatok a következõk:

- Érvelõ fogalmazás nyelvi, irodalmi, általános kulturális, etikai, életmódbeli kérdésekrõl. A feladat tartalmaz egy gondolatébresztõ, az érvelés tematikai hálózatára utaló szöveget, általában szövegrészletet. (E felvezetõ szöveg lehet kritika, esszé, publicisztikai mû, szépirodalmi mû stb. részlete. A feladat megfogalmazása nem feltételezi a felvezetõ szöveg egészének ismeretét.)

- Egy mû *(pl. lírai alkotás, rövid szépprózai mû, drámarészlet, esetenként esszé)* adott szempontú elemzése, értelmezõ bemutatása. A feladat tartalmazza az értelmezés kiemelt szempontját, szempontjait.

- Két, esetenként három szöveg *(pl. szépirodalmi mû, mûrészlet)* adott szempontú összehasonlítása. A feladat megjelöli a szövegek összehasonlító elemzésének, értelmezésének kiemelt szempontját, szempontjait *pl. a tematikus, a poétikai, stílusbeli összevetést*. A feladat lényeges eleme az irodalmi szövegek egymásra utaltságának hangsúlyozása, az intertextualitás, evokáció különbözõ példái révén. (Az összehasonlítandó szövegek között megjelenhet a mindenkori kortárs irodalom.)

Értékelés

Szövegértési feladat

A szövegértési feladatsor megoldásával maximum 40 pontot érhet el a vizsgázó. A szaktanár az írásbeli dolgozatot a központi értékelési útmutató alapján értékeli. Az értékelési útmutató közli a szövegértési feladatok lehetséges választartományát (a válaszmodellt), esetenként a válasz mûfaji normáit, továbbá a válasz pontértékét, valamint az adható részpontszámokat. Az értékelõ az egyes feladatokra adott pontszámot, majd a szövegértési feladatsor megoldásával elért összpontszámot feltünteti a dolgozaton.

Szövegalkotási feladat

A vizsgázó által választott szövegalkotási feladat megoldását a szaktanár a javítási-értékelési útmutató alapján minõsíti. Az értékelésben a vizsgázó által kidolgozott feladat megoldását kell figyelembe venni.

A fogalmazási feladat pontszámának megoszlása

A fogalmazási feladat megoldásával maximum 60 pontot ér el a vizsgázó. Az elérhetõ 60 pont megoszlása a következõ:

a fogalmazás tartalmi minõsége: 20 pont;
szerkezete, felépítése: 20 pont;
nyelvi minõsége: 20 pont.

A szövegalkotási feladatok értékelésében alkalmazott általános kritériumok:

A tartalmi kifejtés minõségének általános kritériumai:

- a feladatnak, a feladatban közölt szempontoknak megfelelõ kifejtés, szövegbázisú feladatokban a gondolatébresztõ szövegre vonatkoztatás;
- nyelvi és irodalmi mûveltség, tájékozottság, indokolt hivatkozás, idézés;
- tárgyszerûség; az állítások bizonyítása;
- problémaérzékenység; a témához való személyes viszonyulás kifejezése *(pl. reflexió, állásfoglalás).*
- világismeret, gondolkodási kulturáltság.

A szöveg megszerkesztettségének általános kritériumai:

- a feladatban megjelölt mûfaj elemeinek való megfelelés;
- a témának, a címzettnek, a mûfajnak, a tartalmi mondandónak megfelelõ szerkezet kialakítása;
- koherens szövegszerkezet *(pl. térbeli és idõbeli viszonyok; logikai és jelentésszintû kapcsolatok létrehozása; kulcsszavak, elõre- és visszautalások, nyelvtani, jelentésbeli és pragmatikai kapcsolatok megteremtése);*
- arányosság és tagolás *(pl. a felvezetés, tárgyalás, lezárás aránya, témaváltás jelölése, bekezdések szerkesztése);*
- az adott terjedelem megtartása.

A szöveg nyelvi minõségének értékelésében alkalmazott kritériumok:

- a köznyelvi norma biztos ismerete,
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és a kommunikációs helyzetnek megfelelõ szókincs, hangnem, stílus;

- világos és lényegre törõ, szabatos elõadásmód;
- gördülékeny érthetõ, mondat- és szövegalkotás;
- olvasható kézírás, rendezett íráskép.

A javítási-értékelési útmutató közli a tartalomra, a szerkezetre és a nyelvi minõségre adható 20-20-20 pont megoszlását. A javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes kitûzött feladatok témafüggõ, címszószerûen megfogalmazott (azaz nem kifejtett) lehetséges tartalmi elemeit. Az ettõl eltérõ minden jó megoldás elfogadható. Az útmutatóban közölt kritériumok és pontszámok figyelembevételével a szaktanár által megállapított pontszám minõsíti a vizsgázó dolgozatának tartalmi minõségét, a dolgozat felépítését, szerkezetét és nyelvi minõségét, továbbá a vizsgázó helyesírását, valamint a dolgozat írásképét.

Az értékelõ tanár a dolgozat végén feltünteti a szövegalkotási feladat tartalmi, szerkezeti, illetve nyelvi minõségének pontszámát, a helyesírási hibapontok összegét, amennyiben az szükséges, az íráskép miatt levont pontszámot, majd a vizsgázó által az írásbeli feladat egészében elért összpontszámot.

Helyesírás, íráskép

A vizsgázó helyesírásának és a dolgozat írásképének értékelése a szövegértési feladatsor, valamint a szövegalkotási feladat megoldásában egységes elv szerint történik.

- Az értékelõ tanár mind a szövegértési, mind a szövegalkotási feladat megoldásában fellelhetõ helyesírási hibákat aláhúzza, majd az értékelési útmutatóban feltüntetett módon kialakítja a vizsgázó helyesírási hibáinak összpontszámát.
- A helyesírási hibák miatt összesen 15 pont vonható le az összteljesítménybõl.
- Az íráskép rendezetlensége, illetve a nehezen olvasható kézírás miatt összesen 3 pont vonható le az összteljesítménybõl.

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. Az egyes tételekhez tartozó feladatok csak a vizsgán ismerhetõek meg.

A vizsgázó a következõ segédeszközöket használhatja: szerb irodalmi szöveggyûjtemény, kötet vagy a feladatok megjelölésével összefüggõ más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó. Ezeket minden vizsgázó számára külön kell biztosítani.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán egy irodalmi és egy nyelvi tételt fejt ki a diák. A tételsor 20 nyelvi és 20 irodalmi tételbõl áll.

A nyelvi és irodalmi tételsor legalább 30%-át (20 tétel esetén 6 tételt) évrõl évre módosítani kell.

A tételek jellemzõi, összeállításuk

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitûzött feladatok – a témák sajátosságait figyelembe véve – lehetõleg hasonló nehézségûek legyenek, valamint legyen mód a sikeres felkészülésre, valamint a kifejtésre a felkészülésre, illetve a szóbeli feleletre adható idõkeretben.

Szerb nyelvi tételsor

A szóbeli vizsgára a szaktanár 20 tételt jelöl ki. A tételsort a részletes vizsgakövetelmény Szerb nyelv címû fejezetében foglaltak alapján állítja össze a szaktanár. A szerb nyelvi tételek a részletes követelmények következõ témáira épülnek: Szövegértés, Szövegalkotás, Retorika, Nyelvi ismeretek (A nyelv és a beszéd, A nyelv és az írás, A világ nyelvei és a szerb nyelv), Leíró nyelvtan, Lexikológia és jelentéstan. A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a jelzett témák mindegyikéhez legalább egy tétel tartozzék.

A tétel a témakörnek, illetve a tételben konkretizált feladatnak megfelelõen tartalmazhat egy megállapítást, idézetet, felvezetõ gondolatot, nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (*pl. ûrlapot, használati utasítást, újságoldalt, képet, ábrát, térképet, internetes oldalt, egynyelvû szótár részletét*), majd a kifejtendõ feladat megjelölését.

A tételben kitûzött feladat lehet az idézet, illetve a mellékelt dokumentum adott szempontú elemzése értelmezése, a szempontban megfogalmazott nyelvi probléma, jelenség, szabály bemutatása, kifejtése, érvek megfogalmazása, a feladatban adott mûfajnak megfelelõ elõadása stb.

Irodalom tételsor

A szóbeli vizsgára a szaktanár 20 tételt jelöl ki. A tételsort a részletes vizsgakövetelmény Irodalom címû fejezetében foglaltak, a *Szerzõk és mûvek*, illetve az *Értelmezési szintek, megközelítések* témák kombinációiból állítja össze a szaktanár.

A tétel tartalmazhat egy felvezetõ nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (*pl. szépirodalmi idézetet, értekezõ próza, esszé rövid részletét, illusztrációt, képzõmûvészeti alkotást, színpadképet, filmképet, ábrát, térképet stb.*), majd közli a bemutatandó témát, annak kiemelt szempontját, a témának, illetve a kitûzött szempontnak megfelelõen konkrét mûvek megjelölését. A kiemelt szempont lehet például bármely mûfaji, tematikus, stíluskorszakbeli, poétikai, esztétikai, etikai kérdés. Ha azt a tétel kifejtése igényli, illetve lehetõvé teszi, a vizsgázó választ a tételben megjelölt szerzõk vagy mûvek közül.

Az irodalom szóbeli vizsgatételeinek tematikai aránya

A vizsgaleírás 18 tétel kijelölésére közöl kötelezettséget. Ezek a következõk:

- A *Szerzõk és mûvek* témáiból összesen 12 tétel állítandó össze. Ebbõl a 6 megjelölt életmû, valamint egy világirodalmi tétel kötelezõ. 5 tételt a *Szerzõk és mûvek* más témáiból – A szerzõ és mûvének beható ismerete, Népköltészet, A magyarországi szerb irodalomból, A közelmúlt irodalmából, A kortárs irodalomból – állítja össze a szaktanár.
- Az *Értelmezési szintek* mindegyik témájából – Irodalomtörténet 2 tétel, Motivikus, tematikus megközelítés 2 tétel, Mûfaji, poétikai 1 tétel, Kulturtörténeti 1 tétel kötelezõ.
- A további tételek kijelöléséről – ide értve a húszon felüli tételszámot is – a szaktanár dönt.

A *Szerzõk és mûvek* témáiból összeállított tételek bármelyike meríthet az *Értelmezési szintek* szempontjaiból, az *Értelmezési szintek* témáiból összeállított tételek bármelyike tartalmazhatja a *Szerzõk és mûvek* témáiban megjelölt alkotókat.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A vizsgázó a feleletére a nyelvi és az irodalmi tétel kifejtésének tartalmát és elõadásmódját értékelõ pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következõ általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik:

TARTALOM 25 pont	ELÕADÁSMÓD 25 pont
• Nyelvtani, irodalmi, kulturális tájékozottság • Tárgyi tudás • Gondolatgazdagság • Rendszerezés	• Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés • Lényegkiemelés • Logikus érvelés • Megfelelõ szóhasználat • Érthetõ elõadásmód

⇩ ⇩ ⇩ ⇩ ⇩

A BESZÉDMÛ
(A SZERB NYELVI ÉS AZ IRODALOMFELELET EGYÜTTESEN)
50 pont

TARTALMI MINÕSÉG

Elérhetõ pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont
A vizsgázó – a tételének megfelelõ (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fõ kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelõ véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyõzõen alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyõzõ.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont
A tétel kifejtése lényegében önálló, a fõbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvõ, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelõ témával kapcsolatos véleményét. Elõfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont
A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítõen, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, mûvek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdezõ tanár segítsége.

ELÕADÁSMÓD

Elérhetõ pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont
Az elõadásmód önálló, folyamatos, érthetõ. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyõzõ; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérõket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stiláris regiszterének.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont
A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az elõadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelõ, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elõ benne.

Teljesítménytartomány: 9–1 pont
A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevéssé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes *(pl. bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs).*

Az egyes vizsgarészekbõl elért teljesítmény összeadódik, így a középszintû írásbeli és szóbeli vizsgán összesen 150 pont szerezhetõ.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A szerb nyelv és irodalom emelt szintû érettségi vizsgája írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl tevõdik össze. Az írásbeli vizsgán 240 perc áll a vizsgázó rendelkezésére a feladatok megoldására. A szóbeli vizsga a 30 perces felkészülési idõt követõen 20-30 perc idõtartamú. A vizsga szerkezetét az alábbi táblázat összegzi.

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 20-30 perc	
Nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok	Egy nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
40 pont	60 pont	50 pont	

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg, és a feladatok megoldásának sorrendjét is meghatározhatja.

Az írásbeli vizsgafeladatok megoldásakor szerb helyesírási szótár használható, amelybõl vizsgacsoportonként négy példány szükséges. A példányokról a vizsgáztató intézmény gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsorból és három különbözõ szövegalkotási feladatokból tevõdik össze.

A feladatsor jellemzõi

Nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor

A nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor egy alkotáshoz (lírai mûhöz, szépprózai alkotáshoz, illetve részletéhez, esszéhez, értekezõ prózához vagy annak részletéhez) kapcsolódik.

A feladatsor nyelvi és irodalmi ismeretek alkalmazását, fogalmak felismerését, azonosítását, esetenként definícióját tartalmazza, különbözõ történeti, mûfaji, tematikus, motivikus összefüggések feltárására irányul, továbbá tartalmaz a vizsgálandó szöveg nyelvi, grammatikai, retorikai, stilisztikai, szövegtani, helyesírási jellemzõire irányuló kérdéseket.

A nyelvi, illetve irodalmi mûveltséget vizsgáló kérdések aránya általában 40–60%.

Szövegalkotási feladatok

A szövegalkotási feladatsor három, különbözõ témáról adott szempontú és mûfajú önálló szöveg alkotását tartalmazza.

A szövegalkotási feladatok a következõk:

- Egy adott mû vagy irodalmi, kulturális, esztétikai, bölcseleti, etikai kérdés értelmezése, értékelése adott terjedelemben.
- Érvelõ szöveg megfogalmazása: reflektálás egy jelenségre, korjelenségre.
- Egy valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása *(pl. vitaindító, hozzászólás, kérvény*), esetenként adott címzetteknek, megjelölt kommunikációs helyzetben, illetve adott mûfajban.

A feladatok bármelyike lehet szövegbázisú (*pl. irodalmi mûvet közlõ, az esszé, a kifejtés, értékelõ érvelés alapjául szolgáló rövid felvezetõ idézetet tartalmazó)* vagy szövegbázis nélküli.

Értékelés

Nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor

A nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor értékelése témafüggõ értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 40 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat az értékelési útmutató közli. Az értékelõk a dolgozaton feltüntetik a vizsgázó által elért részpontszámokat, valamint a feladatsor megoldásával elért összpontszámot.

Szövegalkotási feladatok

A vizsgáztatók az értékelési útmutató alapján minõsítik a vizsgázó teljesítményét, majd feltüntetik a dolgozaton az egyes szövegalkotási feladatok megoldásával elért pontszámot.

A feladattípusok pontértéke a következõ:

- egy adott mû vagy irodalmi, kulturális, esztétikai, bölcseleti, etikai kérdés értelmezése, értékelése adott terjedelemben (25 pont);
- érvelés megfogalmazás: reflektálás egy jelenségre, korjelenségre (20 pont);
- egy, valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása *(pl. vitaindító, hozzászólás, kérvény*), esetenként adott címzetteknek, megjelölt kommunikációs helyzetben, illetve adott mûfajban (15 pont).

A megoldás minõségének elbírálásában a következõ általános kritériumok érvényesülnek:

A tartalmi kifejtés minõségének általános kritériumai:

- a feladat értelmezése, kifejtése; szövegbázisú feladatokban a gondolatébresztõ szövegre vonatkoztatás;
- nyelvi és irodalmi mûveltség, tájékozottság, indokolt hivatkozás, idézés;
- tárgyszerûség; az állítások bizonyítása;
- problémaérzékenység; a témához való személyes viszonyulás kifejezése *(pl. reflexió, állásfoglalás)*;
- világismeret, gondolkodási kulturáltság.

A szöveg megszerkesztettségének általános kritériumai:

- a feladatban megjelölt mûfaj elemeinek való megfelelés;
- a témának, a címzettnek, a mûfajnak, a tartalmi mondandónak megfelelõ szerkezet kialakítása;
- koherens szövegszerkezet *(pl. térbeli és idõbeli viszonyok; logikai és jelentésszintû kapcsolatok létrehozása; kulcsszavak, elõre- és visszautalások, nyelvtani, jelentésbeli és pragmatikai kapcsolatok megteremtése);*
- a szerkezeti arányosság *(pl. a felvezetés, tárgyalás, lezárás aránya, témaválasztás jelölése, bekezdések szerkesztését);*
- az adott terjedelem megtartása.

A szöveg nyelvi minõségének értékelésében alkalmazott kritériumok

- a köznyelvi norma biztos ismerete,
- adekvát és változatos szóhasználat, a feladatnak és a kommunikációs helyzetnek megfelelõ stílus;
- világos és lényegre törõ, szabatos elõadásmód;
- gördülékeny szövegalkotás;
- olvasható kézírás, rendezett íráskép.

Helyesírás, íráskép

A helyesírás értékelése az útmutató szerint történik. Az értékelõ tanár mind a szövegértési, mind a szövegalkotási feladat megoldásában talált helyesírási hibákat aláhúzza, majd az útmutatóban feltüntetett módon kialakítja a vizsgázó helyesírási hibáinak összpontszámát.

- A helyesírási hibák miatt összesen 15 pont vonható le az összteljesítménybõl.
- Az íráskép rendezetlensége, illetve a nehezen olvasható kézírás miatt összesen 3 pont vonható le az összteljesítménybõl.

A javítási-értékelési útmutató tartalmazza az egyes feladatokra adható pontok megoszlását. Az útmutató címszavakban közli a megoldás lehetséges tartalmi elemeit. Az ettõl eltérõ jó megoldás is elfogadható. A vizsgázó teljesítményének értékelését nem befolyá-

solhatja sem az, ha az értékelõk személyes értékítélete eltér a feladatban tárgyalt probléma, kérdés, jelenség általánosnak tekinthetõ megítélésétõl, sem az, ha a vizsgázó véleménye eltér az általánosnak tekinthetõ megközelítéstõl.

Az értékelõ a dolgozat végén feltünteti a nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsorral, majd a szövegalkotási feladatok megoldásával elért pontszámot, a helyesírási hibapontok összegét, amennyiben az szükséges, az íráskép miatt levont pontszámot, majd a vizsgázó által az írásbeli feladat egészében elért összpontszámot.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. A tételekhez tartozó feladatok nem nyilvánosak.

A vizsgázó a következõ segédeszközöket használhatja: szerb irodalmi szöveggyûjtemény, kötet vagy a feladatok megjelölésével összefüggõ más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó. Ezeket minden vizsgázó számára külön kell biztosítani.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga egy szerb nyelvi és egy irodalmi témakörhöz megfogalmazott tétel kifejtése. A témakörök pontos arányát, illetve az azokhoz rendelt tételeket a vizsga évében egy szakmai bizottság határozza meg. A meghirdetett nyelvi, illetve irodalmi tételek száma legalább 25.

Szerb nyelvi tételsor

A témaköröket a részletes vizsgakövetelmények Szerb nyelv címû fejezete –Szövegértés, Szövegalkotás, Retorika, Nyelvi ismeretek, Leíró nyelvtan, Lexikológia és jelentéstan - alapján állítja össze az ezzel megbízott szakmai testület. A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a témakörök mindegyikéhez legalább két tétel tartozzék.

A tételek a témakörnek, illetve a tételben konkretizált feladatnak megfelelõen tartalmazhatnak egy megállapítást, idézetet, felvezetõ gondolatot, nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (*pl. ûrlapot, használati utasítást, újságoldalt, képet, ábrát, térképet, internetes oldalt, egynyelvû szótár részletét*), majd közlik a kifejtendõ feladat megjelölését. A feladatmegjelölés a részletes vizsgakövetelményekre épül.

A tételekben kitûzött feladat lehet az idézet, illetve a mellékelt dokumentum adott szempontú elemzése értelmezése, a szempontban megfogalmazott nyelvi probléma, jelenség, szabály bemutatása, kifejtése, érvek megfogalmazása, a feladatban megjelölt mûfaj elõadása stb.

Irodalmi tételsor

A szóbeli vizsga témaköreit, illetve tételeit összeállító testület a részletes vizsgakövetelmények *Szerzõk és mûvek*, valamint *Értelmezési szintek* témáiból jelöl ki és hirdet meg legalább 25 témakört. A témakörökben az *Életmûvek* 6 témaköre kötelezõ, továbbá kötelezõ legalább 2 kortárs szerb irodalmi, 2 népköltészeti, továbbá legalább 4 világirodalmi témakör, valamint legalább egy, azaz összesen 4 az *Értelmezési szintek* minden témaköréból. Ez utóbbiak bármelyikében megjelenhetnek különbözõ mûismereti követelmények, azaz a *Szerzõk és mûvek* különbözõ alkotói. A 18 kötött témakörhöz 7 további témakört évente jelöl ki a szakmai testület.

Minden témakörhöz két tétel tartozik. A tétel tartalmaz/hat egy felvezetõ nyomtatott vagy elektronikus dokumentumot (*pl. szépirodalmi idézetet, értekezõ próza, esszé rövid részletét, illusztrációt, képzõmûvészeti alkotást, színpadképet, filmképet, ábrát, térképet stb.)*, majd közli a bemutatandó témát, annak kiemelt szempontját, a témának, illetve a kitûzött

szempontnak megfelelõen esetleg szerzõ és mû megjelölését. A tétel kifejtésében a diák a saját maga által összeállított és a vizsgabizottság rendelkezésére bocsátott olvasmánylistát alkalmazza.

A tételben kiemelt szempont lehet bármely poétikai, irodalomtörténeti, stíluskorszakbeli, esztétikai, etikai kérdés, valamely életprobléma, motívum, a mûre, a szerzõi életpályára jellemzõ sajátosság.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A szerb nyelvi és az irodalmi tétel kifejtését a vizsgabizottság együttesen értékeli. A vizsgázó a feleletére egy összegzõ pontszámot kap.

A vizsgázó szóbeli vizsgateljesítményének értékelése a következõ általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik.

TARTALOM **25 pont**	**ELÕADÁSMÓD** **25 pont**
• Nyelvtani, irodalmi, kulturális tájékozottság • Tárgyi tudás • Gondolatgazdagság • Rendszerezés	• Világos, tagolt szöveg- és mondatszerkesztés • Lényegkiemelés • Logikus érvelés • Megfelelõ szóhasználat • Érthetõ elõadásmód
⇩ ⇩ ⇩ ⇩ ⇩ **A BESZÉDMÛ** **(A SZERB NYELVI ÉS AZ IRODALOM FELELET EGYÜTTESEN)** **50 pont**	

TARTALMI MINÕSÉG

Elérhetõ pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont
A vizsgázó – a tételének megfelelõ (átfogó) összefüggések, gondolatok, megállapítások önálló közlésével bizonyítja, hogy jól érti és ismeri a tétel témáját (összefüggéseit, fõ kérdéseit). Megfogalmazza a tétel kívánta értékelõ véleményét. Nyelvi, irodalmi ismereteit meggyõzõen alkalmazza, kifejtését releváns példákkal támasztja alá. A feladat megoldása minden lényeges elemében meggyõzõ.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont
A tétel kifejtése lényegében önálló, a fõbb megállapítások lényegében helytállóak. A tétel kifejtése rendszerezésre törekvõ, de néhány tartalmi elem bizonytalan, esetleg hiányos. A felelet kifejezi a felelõ témával kapcsolatos véleményét. Elõfordulhat némi felületesség, túlzott általánosítás, irreleváns narráció.

Teljesítménytartomány: 9–0 pont
A vizsgázó a tétel témáját nem ismeri kielégítõen, de rendelkezik a feladatmegoldáshoz tartozó összefüggések, tények, mûvek, fogalmak töredékes ismeretével. A felelethez szükséges a kérdezõ tanár segítsége.

ELÕADÁSMÓD

Elérhetõ pontszám: 25 pont

Teljesítménytartomány: 25–20 pont
Az elõadásmód önálló, folyamatos, érthetõ. A felelet gondolati íve rendezett, átlátható. Az érvelés, kifejtés szerkezete meggyõzõ; a vizsgázó elkerüli a lényegtelen elemeket, kitérõket. Fogalomhasználata világos, pontos, szókincse gazdag, egészében megfelel a téma és a vizsgahelyzet nyelvi, stiláris regiszterének.

Teljesítménytartomány: 19–10 pont
A tétel kifejtése, a mondandó elrendezése, gondolati íve általában átlátható. Az elõadásmód esetleg néhol akadozó, körülményes. Fogalomhasználata, szókincse a témának megfelelõ, csak néhány kisebb nyelvi, stilisztikai, mondatszerkesztési hiba fordulhat elõ benne.

Teljesítménytartomány: 9–1 pont
A felelet gondolatmenete nem vagy kevéssé azonosítható. A felelet nem eléggé folyamatos, érvelése bizonytalan, kevéssé elfogadható. A nyelvi, stilisztikai kifejezésmódja nem igényes *(pl. bizonytalan mondatszerkesztés, szegényes szókincs).*

Az emelt szintû írásbeli vizsgán 100, a szóbeli vizsgán 50, így a szerb nyelv és irodalom emelt szintû vizsgáján összesen 150 pont szerezhetõ.”

ШСРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТЂ
“II. ОПИС ИСПИТА

СРЕДЊИ СТЕПЕН

Структура испита

Матурски испит из српског језика и књижевности се полаже писмено и усмено. На писменом испиту кандидати имају на располагању 240 минута за решавање задатака из области “Разумевање текста” и “Обликовање текста”. На усменом испиту кандидат има 30 минута за припрему, а сам испит траје 10-15 минута. Структуру испита предочавамо следећом табелом.

Писмени испит 240 минута		Усмени испит 15 минута	
I. Задаци из разумевања текста 60 минута	II. Формулисање текста 180 минута	Излагање тезе из језика	Излагање тезе из књижевности
40 бодова	60 бодова	50 бодова	

Писмени испит

На писменом испиту кандидати треба да реше централне задатке. Кандидат у оквиру I. (60 минута) и II. (180 минута) дела време које му стоји на располагању за решавање појединих задатака распоређује према своме избору, а произвољно одређује и редослед решавања. Кандидат прво решава задатке £ дела. Након истека 60 минута дежурни наставник сакупља испитне задатке. После овога на ред долази подела и решавање ££ дела задатака.

Приликом решавања писмених испитних задатака може се користити правопис српског језика, а ако је у задатку назначено, онда и антологија. За сваку испитну групу је потребно обезбедити четири примерка правописа српског језика, а уколико је у упутству за писмени задатак означено, за сваког кандидата једну антологију. За обезбеђење правописа и антологије се брине установа која спроводи испит.

Структура садржаја

Писмени испит захтева разумевање текста и самостално састављање једног текста. Дакле, писмени испит се састоји из групе задатака разумевања текста и означава три задатка за писање састава. Од ова три кандидат бира само један. Свој избор кандидат означава на испитном листу. Ако уместо започетог задатка изабере други, онда део за који сматра да је неважећи треба да прецрта.

Опис задатака

РАЗУМЕВАЊЕ ТЕКСТА

Текст за разумевање текста је најчешће есеј, научно-популарна студија, публицистички текст у целини или фрагменат од 600-700 речи. Решење задатака најчешће треба да је кратко текстуално излагање одговора или одговарајући избор датих варијанти одговора.

Питања за контролу разумевања текста – у складу са тематским, структуралним и језичким особинама датог текста – усмерена су на следеће:
- идентификација чињеница, података, аргумената, ставова и др., који се налазе у тексту;
- граматичке и стилске особине и њихова функција у тексту;
- комуникативна обележја текста;
- веза између наслова и целог текста;
- смисао целог текста и слојеви значења;
- логичка и садржајна повезаност текста;
- ауторски став; идентификација, тумачење
- улога указивања и алузија у тексту;
- значење које се трансформише кроз структуру и композицију текста.

Задатак може бити и:
- састављање скице и нацрт теме;
- формулисање самосталног става и закључка;
- самостално формулисање неког писменог или усменог излагања у вези са темом и садржајем текста сходно жанровским нормама; или писмени састав из области писмених и усмених службених врста;
- кратка, сажета рекапитулација текста према датим аспектима или у зависности коме је текст намењен.

Најважније способности које се очекују од кандидата јесу: откривање кључних речи и израза, праћење тематске мреже (“однос тема-рема“), препознавање теорема у појединим јединицама текста, разумевање усмерености текста, мењање теме, праћење указивања у временском простору, уочавање изостављених делова, праћење текста у појединостима, разликовање познатих и нових појмова.

САСТАВЉАЊЕ ТЕКСТА

Кандидат може да изабере један задатак од три различита по теми и врсти. Обим решеног задатка треба да је највише 4-5 страница. Задаци су следећи:
- Аргументовање о језичким, књижевним, етичким питањима, о питањима из области опште културе и начина живота. Уз задатак се даје краћи мотивациони текст, обично одломак, који упућује на тематску мрежу аргументације. (Овај дедуктивни текст може бити одломак из неке критике, есеја, публицистичког или књижевног дела. Задатак не условљава познавање овог текста у целини.)
- Анализа, односно интерпретација једног дела према датим аспектима (нпр. лирско или краће прозно књижевно дело, фрагмент из драме или есеја). У задатку је истакнут главни аспекат интерпретације.
- Поређење два или три текста (нпр. књижевна дела, фрагменти из дела) према датим аспектима. У задатку су истакнути аспекти интерпретације. Нпр. тематско, поетско или стилско упоређење. Важан елеменат задатка је истицање повезаности анализираних текстова са разним примерима евокације интертекстуалних односа. (Међу текстовима за компаративну анализу могу се наћи и дела из савремене књижевности.)

Оцењивање

РАЗУМЕВАЊЕ ТЕКСТА

Решавањем низа задатака за разумевање текста кандидат може постићи највише 40 бодова. Стручни наставник оцењује писмени задатак према централном упутству. Упутство за оцењивање даје могуће алтернативе одговора, понекад и жанровске обрасце, стандарде одговора, вредност бодова и евентуалне делимичне бодове. Наставник на задатку означава постигнут број бодова за поједине задатке, а након решавања задатака разумевања текста означава укупан постигнут број бодова.

САСТАВЉАЊЕ ТЕКСТА

Решење задатка за састављање текста који је кандидат изабрао наставник оцењује према упутству за исправљање-бодовање. Приликом бодовања треба узети у обзир решење задатка који је кандидат урадио.

Подела бодова за састав

Решавањем овог задатка кандидат може постићи максимално 60 бодова. Подела бодова се врши на следећи начин:
- **квалитет садржаја: 20 бодова**
- **структура: 20 бодова**
- **квалитет језика: 20 бодова.**

Општи критеријуми при оцењивању састава

Општи критеријуми квалитета садржаја:

- **схватање теме задатка и датих аспеката у задатку, однос са мотивационим текстом;**
- **језичка и књижевна образованост, информисаност, образложена аргумантација, цитирање;**
- **објективност; доказивање тврдњи ;**
- **афинитет за уочавање проблема, изражавање личног односа према теми (нпр. рефлексија, заузимање става);**
- **спознаја о свету, култура мишљења.**

Општи критеријуми структуре текста:

- **адекватност жанровским елементима текста;**
- **формирање одговарајуће структуре теме, наслова, жанра и садржаја;**
- **кохерентна структура текста (нпр. просторни и хронолошки односи; стварање логичких и смишљених веза; кључне речи, упућивање на језичке, смишљене и прагматичне везе);**
- **пропорционалност и рашчлањеност (нпр. пропорционалност увода, разраде и закључка, означивање промене теме, структура пасуса);**
- **придржавање датог обима.**

Критеријуми при оцењивању језичког квалитета састава

- **сигурно знање стандардног језика;**
- **адекватна и разнолика употреба речи, фонд речи који је у складу са одређеним задатком и комуникационом ситуацијом, тон, стил;**
- **јасно, суштинско и егзактно излагање;**
- **течно састављање текста;**
- **читак рукопис, уредна спољашњост.**

Упутство за исправљање-бодовање саопштава поделу 20-20-20 бодова који се дају за садржај, структуру и језички квалитет. Упутство за исправљање-бодовање садржи могуће садржајне елементе за појединачне истакнуте задатке, зависно од теме, конципиране у виду насловних речи (значи да нису детаљно протумачени). Решење које од овога одступа али је добро, може се прихватити. Узимајући у обзир критеријуме и бодовање по упутству, број бодова који је установио наставник одређује садржајни квалитет, грађу задатка, структуру и језички квалитет задатка кандидата, даље кандидатово познавање правописа као и спољашњи изглед задатка.

Наставник на крају задатка означава број бодова за садржај, структуру и језички квалитет састава, збир негативних бодова за правописне грешке, уколико је то потребно, негативан број бодова због спољашњег изгледа састава, а на крају укупан постигнут број бодова који је остварио кандидат на писменом задатку.

ПРАВОПИС, СПОЉАШЊИ ИЗГЛЕД

Оцењивање правописа и спољашњег облика задатка се врши по јединственим принципима у решавању задатака за разумевање текста и састављање текста.

- **Наставник подвлачи ортографске грешке у задатку за разумевање текста и у саставу, затим према упутству за оцењивање одређује укупни број бодова за правописне грешке.**
- **За грешке у правопису може се одбити од целог ученикових рада укупно 15 бодова.**
- **Због нечитког рукописа и неуредног спољашњег изгледа радње може се одбити се укупно 3 бода.**

Усмени испит

Институција која управља испитном комисијом се брине о састављању теза за средњи степен усменог испита. Са задацима који припадају тезама се може упознати само на испиту.

Кандидат може да користи следећа помоћна средства: антологију српске књижевности, друге штампане односно електронске носиоце података, уколико су у вези са одређеним задатком. Ове ствари треба обезбедити за сваког кандидата посебно.

Структура садржаја

На усменом испиту кандидат излаже једну тему из књижевности и једну из језика. Низ теза састоји се од 20 задатака из језика и 20 задатака из књижевности.

Најмање 30 % теза (у случају 20 теза 6) сваке године треба мењати.

Састављање и особине теза:

Низ теза треба саставити тако да задаци у њима, у кохерентности са темом, буду, по могућности, сличне тежине, да су у складу са датим временом за припрему и за одговор.

ТЕЗЕ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

За усмени испит стручни наставник припрема 20 теза на основу детаљних захтева из српског језика. Тезе се базирају на следећим темама детаљних захтева: Разумевање текста, Стварање текста, Реторика, Знања о језику (Језик и говор, Писмо и језик, Језици у свету и развој српског језика), Описна граматика, Лексикологија и семантика. Међу тезама из сваког тематског круга треба да се нађе најмање један задатак.

Уз тезу се може додати неки цитат, тврдња, мисао неке значајне личности, штампани или електронски документат (нпр. формулар, упутство за употребу, чланак из новина, слика, мапа, интернет ВЕБ-страница) који је у вези са одређеним задатком.

Задатак који је назначен у тези може бити цитат, односно анализа приложеног документа са одређеног аспекта, интерпретација неког језичког проблема, појаве и правила, аргументација према упутству датог задатка.

ТЕЗЕ ИЗ КЊИЖЕВНОСТИ

За усмени испит стручни наставник треба да састави 20 теза комбинацијом тематских области Аутори и дела и Алтернативе интерпретирања и приступ књижевном делу у детаљним захтевима.

Уз тезу се може приложити штампани или електронски уводни текст (нпр. цитат из књижевног дела, фрагмент из прозног књижевног дела или есеја, илустрација, ликовно дело, сцена са позорнице или из филма, мапа итд.). Теза тачно одређује тему и одреднице интерпретације конкретног књижевног дела. Истакнути аспекат може бити жанровско, тематско, поетско, естетско, етичко питање, односно питање које се односи на стилска струјања одређене епохе. Ако је у тезу уврштено више аутора и дела, а карактер задатка то дозвољава, треба изабрати једног аутора и његово дело.

Тематске пропорције усмених теза из књижевности

Опис испита прописује обавезно 18 теза. То су следеће:

- **Из тематске области Аутори и дела 12 теза. Међу 12 обавезно треба уврстити 6 животних дела и једну тезу из светске књижевности. 5 теза наставник треба да састави из других тематских области као: Аутор и темељно познавање једног дела, Народна књижевност, Књижевност 20.века и савремена књижевност, Дела српских писаца у Мађарској.**
- **Из тематске области Алтернативе интерпретације и приступ књижевном делу: Књижевноисторијски приступ 2 тезе, Мотивски и тематски приступ 2 тезе, Жанровски и поетски 1 теза, Културолошки приступ 1 теза.**
- **О осталим тезама до 20 или више од 20 одлучује стручни наставник.**

Тематске области Аутори и дела и Алтернативе интерпретације и приступ књижевном делу у тезама се могу појавити и комбиновано.

Оцењивање

Максимални број бодова на усменом испиту је 50. Кандидат се за своје одговоре из језика и књижевности оцењује бодовањем садржаја и начина излагања. Оцењивање резултата испита се врши применом следећих општих критеријума:

САДРЖАЈ 25 бодова	НАЧИН ИЗЛАГАЊА 25 бодова
- језичка, књижевна и информисаност из опште културе - стручно знање - богатство мисли - систематизација	- јасан, разговетан текст и конструкција реченице - истицање суштине - логична аргументација - одговарајућа употреба речи - разумљив начин излагања

⇓ ⇓ ⇓ ⇓

ГОВОРНО УМЕЋЕ
(ОДГОВОР ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ - ЗАЈЕДНО)
50 бодова

КВАЛИТЕТ САДРЖАЈА

Број могућих бодова: 25

Остварен број бодова: 25 – 20
Одговарајућим исказима (обухватно), узајамне односе, мисли, тврђења, кандидат самосталним саопштењима доказује да добро разуме и познаје тему тезе (узајамне односе, главна питања). Формира мишљење које теза захтева. Убедљиво примењује језичко и књижевно знање, излагање подупире релевантним примерима. Решење задатка је у сваком важнијем елементу убедљиво.

Остварен број бодова: 19 – 10
Излагање тезе је у суштини самостално, главне тврдње су у суштини одговарајуће. Излагање тезе тежи ка систематизацији, али је у неколико садржајних елемената несигурно, евентуално са недостатком. Одговор изражава мишљење у вези теме. Може бити извесне површности, претераног уопштавања, ирелевантне нарације.

Остварен број бодова: 9 – 0
Кандидат тему тезе не познаје задовољавајуће, али располаже половичним знањем узајамних односа, чињеница, дела, појмова који припадају уз решење задатка. За одговор му је потребна помоћ наставника који испитује.

НАЧИН ИЗЛАГАЊА

Број могућих бодова: 25

Остварен број бодова: 25 – 20
Начин излагања је самосталан, течан, разумљив. Мисаона линија одговора је сређена и може се пратити. Аргументација, структ´ра излагања је убедљива; кандидат изоставља безначајне елементе, заобилазне одговоре. Појмове користи јасно, тачно, фонд речи му је богат, у потпуности задовољава тему и језички, стилски регистар испитне ситуације.

Остварен број бодова: 19 – 10
Излагање тезе, сређеност реченица, мисаона линија у суштини могу да се прате. Начин излагања евентуално застаје, дуготрајан је. Коришћење појмова и фонд речи одговарају теми, само долази до неколико мањих језичких, стилистичких грешака у конструкцији реченице.

Остварен број бодова: 9 – 1
Начин размишљања у одговору је слабији или се не може утврдити. Одговор није довољно течан, аргументација несигурна, мање прихватљива. Језички, стилистички начин излагања није квалитетан (нпр. несигурна конструкција реченице, сиромашана фонд речи).

Постигнути резултати из појединих делова испита се сабирају, тако да се на писменом и усменом средњем степену испита може остварити 150 бодова.

ВИШИ СТЕПЕН

Структура испита

Матурски испит из српског језика и књижевности на вишем степену се састоји из писменог и усменог дела. За решавање задатака на писменом испиту кандидат има на располагању 240 минута. На усменом испиту након 30 минута припреме, за одговарање је предвиђено 20-30 минута. Структуру испита показује следећа табела:

Писмени испит 240 минута		Усмени испит 20-30 минута	
Задаци за доказивање језичке и књижевне образованости	Састављање текста	Интерпретација тезе из језика	Интерпретација тезе из књижевности
40 бодова	60 бодова	50 бодова	

Писмени испит

На писменом испиту кандидати треба да реше централне задатке. Кандидат према своме избору распоређује време које му стоји на располагању, као и редослед решавања задатака.

Приликом решавања писмених испитних задатака може се користити правопис српског језика, од којега свака група треба да има четири комада. За обезбеђење примерака се брине установа која спроводи испит.

Структура садржаја

Писмени задаци поред примене језичког и књижевног знања испитују самостално проблемско, критичко и креативно мишљење кандидата, те његову општу способност за анализу и формулисање текста. Према томе писмени испит се састоји од низа задатака за састављање текста.

На писменом испиту дозвољена је употреба правописног речника.

Опис задатака

ЗАДАЦИ ИЗ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

Задаци за испитивање образованости из језика и књижевности су везани за књижевно дело или други текст (лирско дело, књижевна проза или фрагмент из прозног дела, есеј или фрагмент из есеја).

У задацима се испитује примена језичких и књижевних знања, препознавање и идентификација, а понекад и дефиниција појмова. Задаци су усмерени на откривање разних историјских, жанровских, тематских и мотивских односа, а у њима се дају и питања у вези са граматичким, реторичким, стилистичким и ортографским особинама датог текста.

Сразмера питања за оцењивање језичке и књижевне образованости је 40-60 %.

ЗАДАЦИ ЗА САСТАВЉАЊА ТЕКСТА

Овај низ задатака захтева самостално стварање три текста разних тема и врста са разних аспеката.

Задаци су следећи:
- Интерпретација и вредновање једног уметничког дела, или књижевног, културолошког, естетског, филозофског и етичког питања у датом обиму
- Писање аргументативног текста: рефлектовање на неку друштвену и другу појаву
- Састављање једног функционалног текста (нпр. отварање дискусије, излагање, иступање, молба) у кохерентности са комуникативном ситуацијом и врстом текста.

Задаци се могу базирати на полазном тексту (нпр. цитат из књижевног дела, деталь из есеја и др.), али и не морају.

Оцењивање

ЗАДАЦИ ИЗ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

Задаци из језика и књижевности се оцењују према упутству, максимални број бодова је 40. У упутство за оцењивање је уврштена област одговора који су прихватљиви и делимични бодови. На ученичковом задатку треба назначити делимичне бодове, а затим укупни број бодова које је кандидат постигао.

ЗАДАЦИ ЗА САСТАВЉАЊЕ ТЕКСТА

Чланови комисије просуђивају ученикове успех према централном упутству, затим на задатку назначују бодове постигнуте решавањем појединих задатака.

Бодовање за врсте задатака:

- **интерпретација једног дела, односно естетског, филозофског, етичког питања или питања из области културе /25 бодова/,**
- **излагање аргумената: указивање на неку друштвену и другу појаву /20 бодова/**
- **састављање једног функционалног текста (уводна реч у дискусији, иступање, молба) у одређеном жанру кохерентно са комуникационом ситуацијом /15 бодова/.**

При оцењивању квалитета рада важећи су следећи критеријуми:

Критеријуми квалитета излагања садржаја

- **разумевање теме, указивање на евентуални уводни текст;**
- **језичка и књижевна култура, информисаност, образложена аргументација, цитирање;**
- **објективност; доказивање тврдњи;**
- **афинитет за уочавање проблема, изражавање личног односа према теми (нпр. рефлексија, заузимање става);**
- **спознаја о свету, култура мишљења.**

Општи критеријуми структуре текста:

- **адекватност жанровским елементима текста;**
- **формирање одговарајуће структуре теме, наслова, жанра и садржаја;**
- **кохерентна структура текста (нпр. просторни и хронолошки односи; стварање логичких и смишљених веза; кључне речи, упућивање на језичке, смишљене и прагматичне везе);**
- **пропорционалност структуре (нпр. пропорционалност увода, разраде и закључка, означивање промене теме, структура пасуса);**
- **придржавање датог обима.**

Критеријуми при оцењивању језичког квалитета састава

- **сигурно знање стандардног језика;**
- **адекватна и разнолика употреба речи, стил који је у складу са одређеним задатком и комуникационом ситуацијом;**
- **јасно, суштинско и егзактно излагање;**
- **течно састављање текста;**
- **читак рукопис, уредна спољашњост.**

ПРАВОПИС, СПОЉАШЊИ ИЗГЛЕД

Правопис се оцењује према централном упутству. Наставник подвлачи ортографске грешке у задатку за разумевање текста и у саставу, затим, према упутству, одређује укупни број бодова за правописне грешке.

- **За грешке у правопису може се одбити укупно 15 бодова.**

- Због нечитког рукописа и неуредног спољашњег изгледа радње може се одбити укупно три бода.

Упутство за исправку-бодовање садржи расподелу бодова за поједине задатке. Упутство саопштава могуће садржајне елементе решења само у насловним речима. Свако решење које од тога одступа али је добро, може се прихватити. На оцењивање учинка кандидата не треба да ´тиче ако наставникова лична процена одступа од проблема, питања о којима се дискутује у задатку а који се сматрају за уобичајене, а ни то ако мишљење кандидата одступа од општег приступа.

Наставник на крају задатка означава постигнут број бодова из задатка језичко-књижевне образованости, затим из задатака састављања текста, збир негативних бодова правописних грешака, уколико је то потребно, негативан број бодова због спољашњег изгледа састава, а на крају укупан број постигнутих бодова на писменом задатку.

Усмени испит

Усмени испит вишег степена се одвија на основу централних теза. Задаци који припадају тезама нису јавни.

Кандидат може да користи следећа помоћна средства: антологију српске књижевности, друге штампане односно електронске носиоце података, уколико су у вези са одређеним задатком. Ове ствари треба обезбедити за сваког кандидата посебно.

Структура садржаја

На усменом испиту кандидат излаже једну тезу из језика и једну из књижевности. У години одржавања испита стручна комисија одређује размеру тематике и теза. Број објављених тема из језика, односно књижевности је барем 25.

ТЕЗЕ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Теме на основу детаљних захтева из српског језика саставља стручна комисија према тематици: Разумевање текста, Стварање текста, Реторика, Знања о језику, Описна граматика, Лексикологија и семантика. Тезе треба тако саставити да из сваке тематске области буду барем две тезе.

Уз тезе – у складу са датом темом и конкретним задатком – може се приложити неки цитат, тврдња, мисао познате личности, штампани или електронски документат (нпр. формулар, упутство за употребу, чланак из новина, слика, илустрација, мапа, страница са интернета и др.). Конкретни задатак се базира на детаљним захтевима.

Задатак може бити анализа приложеног цитата, односно документа са одређеног аспекта, приказивање неког језичког проблема, језичке категорије и правила, аргументовање, интерпретација неке врсте текста према упутству и др.

ТЕЗЕ ИЗ КЊИЖЕВНОСТИ

Тематику и тезе за усмени испит саставља стручна комисија која на основу тематских области Аутори и дела и Алтернативе интерпретације и приступа књижевном делу објављује најмање 25 тема. Из тематике Животна дела обавезно је 6 тема, барем 2 теме из савремене српске књижевности, 2 теме

из народне поезије, барем 4 теме из светске књижевности, као и барем једна, значи укупно 4 из сваког тематског круга Алтернативе интерпретације. Код последњег могу да се појаве захтеви за познавање различитих дела, значи различити ствараоци из Аутори и дела. Осим ових 18 обавезних, стручна комисија сваке године објављује још 7 тема.
На сваку тему се састављају две тезе. Уз тезу се може додати неки штампани или електронски уводни текст (напр. цитат из књижевног дела, из есеја, илустрација, ликовно дело, сцена са позорнице или из филма, мапа итд.). Теза тачно одређује тему и аспекте интерпретације. Током одговора кандидат користи списак лектире који је претходно доставио комисији.

У тези истакнути аспекат може бити било које поетско, књижевноисторијско, стилистичко, естетско, етичко питање, неки животни проблем, мотив у делу који карактерише особености ауторовог животног пута.

Оцењивање

Максимални број бодова на усменом испиту је 50. Комисија заједно оцењује одговоре из језика и књижевности. Кандидат за свој одговор добија збирни број бодова према следећим критеријумима:

САДРЖАЈ 25 бодова	НАЧИН ИЗЛАГАЊА 25 бодова
- језичка, књижевна и информисаност из опште културе - стручно знање - богатство мисли - систематизација	- јасан, разговетан текст и конструкција реченице - истицање суштине - логична аргументација - одговарајућа употреба речи - разумљив начин излагања

⇓ ⇓ ⇓ ⇓

ГОВОРНО УМЕЋЕ
(ОДГОВОР ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ - ЗАЈЕДНО)
50 бодова

КВАЛИТЕТ САДРЖАЈА

Број могућих бодова: 25

Остварен број бодова: 25 – 20
Одговарајућим исказима (обухватно), узајамне односе, мисли, тврђења, кандидат самосталним саопштењима доказује да добро разуме и познаје тему тезе (узајамне односе, главна питања). Формира мишљење које теза захтева. Убедљиво примењује језичко и књижевно знање, излагање подупире релевантним примерима. Решење задатка је у сваком важнијем елементу убедљиво.

Остварен број бодова: 19 – 10
Излагање тезе је у суштини самостално, главне тврдње су у суштини одговарајуће. Излагање тезе тежи ка систематизацији, али је у неколико садржајних елемената несигурно, евентуално са недостатком. Одговор изражава мишљење у вези теме. Може бити извесне површности, претераног уопштавања, ирелевантне нарације.

Остварен број бодова: 9 – 0
Кандидат тему тезе не познаје задовољавајуће, али располаже половичним знањем узајамних односа, чињеница, дела, појмова који припадају уз решење задатка. За одговор му је потребна помоћ наставника који испитује.

НАЧИН ИЗЛАГАЊА

Број могућих бодова: 25

Остварен број бодова: 25 – 20
Начин излагања је самосталан, течан, разумљив. Мисаона линија одговора је сређена и може се пратити. Аргументација, структ´ра излагања је убедљива; кандидат изоставља безначајне елементе, заобилазне одговоре. Појмове користи јасно, тачно, фонд речи му је богат, у потпуности задовољава тему и језички, стилски регистар испитне ситуације.

Остварен број бодова: 19 – 10
Излагање тезе, сређеност реченица, мисаона линија у суштини могу да се прате. Начин излагања евентуално застаје, дуготрајан је. Коришћење појмова и фонд речи одговарају теми, само долази до неколико мањих језичких, стилистичких грешака у конструкцији реченице.

Остварен број бодова: 9 – 1
Начин размишљања у одговору је слабији или се не може утврдити. Одговор није довољно течан, аргументација несигурна, мање прихватљива. Језички, стилистички начин излагања није квалитетан (нпр. несигурна конструкција реченице, сиромашана фонд речи).

На писменом испиту се може добити 100 бодова, на усменом 50, тако да се на вишем степену испита из српског језика и књижевности може добити 150 бодова.”

[SZLOVÁK NÉPISMERET]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINT

ÍRÁSBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga témája a tanulmányok alatt elkészített projekt bemutatása és értékelése irányított standard kérdések alapján, amelyeket a jelöltek a vizsga napján kézhez kapnak. Ezek a kérdések a projekt tervezésére, kivitelezésére, bemutatására vonatkoznak, és kitérnek a téma tartalmi kérdéseire is. A projekt témája a nyolc ismeretcsoport (l. Követelmények) bármelyikéből választható.

A feladat megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga mindkét szinten két részből áll: egy projekt bemutatásából, valamint két tétel kifejtéséből a Történeti ismeretek és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörből, illetve a Néprajzi ismeretek és A szlovák nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek témakörből.

A szóbeli vizsgára adható felkészülési idő: 30 perc
A vizsgázó felelési ideje:
Középszinten 15 perc
Emelt szinten 20 perc

A középszintű szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot működtető intézmény gondoskodik. Az egyes tételekhez tartozó feladatok csak a vizsgán ismerhetők meg. A vizsgázó a feladatok megjelölésével összefüggő segédeszközt (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó) használhat. Ezeket minden vizsgázó számára külön kell biztosítani.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán a jelölt az írásbeli vizsgán megfogalmazott projektet mutatja be, esetleg kiegészíti, legfeljebb 5 percben. Előre elkészített szemléltető anyagot (plakátot, fotókat stb.) hozhat magával, hiszen az írásbeli vizsgán erre nem volt lehetősége. Ez után kétszer 5 perc áll rendelkezésére, hogy önállóan kifejtse mindkét tételét. A Történeti és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörből tíz tételt készít a szaktanár. Az arányokat a felkészülés során tárgyalt súlypontok határozzák meg. A Néprajzi és a Szlovák nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek témakörben szintén tíz tételt fogalmaz meg az összeállító, az arányokat ezúttal is az előbbi szempont dönti el.

EMELT SZINT

ÍRÁSBELI VIZSGA

Emelt szinten az írásbeli vizsgán a jelöltnek központi feladatok alapján (három megadott címbõl választva) egy 600-700 szavas esszét kell megírnia.

Az írásbeli vizsga a részletes vizsgakövetelményekre épül. Az írásbeli vizsga négy ismeretcsoportból tartalmaz (Történeti ismeretek, Kisebbségpolitikai ismeretek, Néprajzi ismeretek, A szlovák nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek) feladatot források alapján, amelyekkel kapcsolatban a jelölt összefüggõen kifejti az adott témát egyéni véleményével alátámasztva.

A feladat megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

Értékelés

A dolgozat egészére maximálisan 100 pont adható. A pontozási útmutatót az írásbeli vizsga tételeinek javítási útmutatója tartalmazza.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. Az egyes tételekhez tartozó feladatok nem nyilvánosak. A vizsgázó a feladatok megjelölésével összefüggõ segédeszközt (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó) használhat. Ezeket minden vizsgázó számára külön kell biztosítani.

Tartalmi szerkezet

A vizsgázó 10 percben bemutat egy elõre elkészített projektet, amelynek témáját a nyolc ismeretcsoportból választja. Tekintettel arra, hogy az írásbeli feladat emelt szinten nem projekt bemutatása, a szóbeli vizsgán kitér a projekt (ez lehet a tanulmányok során megvalósított iskolai, de egyéni projekt is) tervezésére, kivitelezésére, bemutatására és a téma tartalmi vonatkozásaira is.

Ez után kétszer 5 perc áll a rendelkezésére, hogy önállóan kifejtse mind a két tételt. A Történeti és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörökbõl együttesen 10 tétel készül, a Néprajzi ismeretek és A szlovák nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek témakörökbõl szintén együttesen 10 tétel készül. A tételeket központilag határozzák meg.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. Ezen belül a projekttervre 10 pont, a két másik tételre 20-20 pont adható. A vizsgateljesítmény értékelése a következõ általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik.

A projektterv bemutatása – összesen 10 pont

- Tartalmi gazdagság 2 pont
- A felhasznált ismeretek logikus, áttekinthetõ csoportosítása 1 pont
- Szemléletesség az elõadásban 2 pont
- A projekt kapcsolódása a valóságos helyzetekhez 1 pont
- A projekt tárgyának önálló értelmezése 4 pont

A tételek értékelése - összesen 40 pont (kétszer 20 pont)

- A rendelkezésre álló segédanyagokból történõ válogatás képessége 2 pont
- A szerzett információk világos és logikus csoportosításának képessége 4 pont
- Az elõadás szemléletessége, nyelvi megformáltsága 4 pont
- Egyéni tapasztalatok beépítése a feleletbe, saját vélemény megfogalmazása 4 pont
- A tétel tartalmi kifejtése, gazdagsága 6 pont”

[SZLOVÁK NYELV ÉS IRODALOM]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 15 perc	
I. Szövegértési feladatsor 60 perc	II. Szövegalkotási feladat 180 perc	Egy nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
40 pont	60 pont	50 pont	

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó az I. (60 perc) és II. (180 perc) részen belül a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja. A jelölt elõször a I. feladatsort oldja meg. A vizsgadolgozatokat a 60 perc leteltével a felügyelõ tanár összegyûjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására.

A szövegértési feladat megoldásához csak szlovák helyesírási szótár használható, a szövegalkotási feladatok megoldásához ezenkívül egy és kétnyelvû szótár, illetve, ha azt valamelyik feladatsor megjelöli, szöveggyûjtemény is. A szótárról és a szöveggyûjteményrõl a vizsgáztató intézmény gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga szövegek megértését, illetve egy szöveg önálló megfogalmazását igényli. Az írásbeli vizsga tehát tartalmaz egy szövegértési feladatsort, továbbá megjelöl három szövegalkotási feladatot. A szövegalkotási feladatokból egyet választ a vizsgázó. A vizsgázó az írásbeli feladatlapon jelzi a választását. Ha az elkezdett feladat helyett másikat választ, akkor az általa érvénytelennek tekintett írásmûvet áthúzza.

Szlovák nyelv és irodalomból a szövegalkotási feladatok mindkét szinten megegyeznek, csak értékelésük, pontozásuk különbözik.

A feladatsor jellemzõi

Szövegértési feladat

A szövegértési feladat szövege általában 450–600 szó terjedelmû esszé, ismeretterjesztõ céllal írott tanulmány, publicisztikai mû egésze vagy része. A feladatok megoldása általában a kérdésre adott választ rövid szöveges kifejtése, esetenként a megadott válaszvariációk közötti döntés, illetve a szövegben található bizonyos szavak, kifejezések más szavakkal, kifejezésekkel történõ körülírása, helyettesítése.

A szövegértés vizsgáló kérdések irányulhatnak:

- a szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás, érv, álláspont azonosítására
- a cím és a szöveg egészének viszonyára
- a szerzõi álláspontra
- a szövegben található bizonyos kifejezések magyarázatára

Szövegalkotási feladat

A vizsgázó négy, eltérõ típusú és témájú szövegalkotási feladatból választ egyet. A választott feladat megoldásának terjedelme maximum 4-5 oldal. A feladatok a következõk:

- Egy irodalmi mû (pl. vers, rövidebb prózai alkotás) adott szempontú értelmezõ bemutatása. A feladat tartalmazza az értelmezés kiemelt szempontját.
- Két, esetenként három szöveg (szépirodalmi mû) adott szempontú összehasonlítása. A feladat megjelöli a szövegek összehasonlításának kiemelt szempontjait.
- Érvelés megfogalmazása valamely aktuális jelenséggel kapcsolatban. A feladat alapjául szolgálhat pl. szöveg, publicisztikai mû, de egy rövid, találó idézet is. Feladat lehet az adott problémával összefüggésben, valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása.
- A magyarországi szlovák kisebbség történetét, létét, szokásait érintõ kérdés esszészerû feldolgozása, állásfoglalás megfogalmazása. A feladat alapjául szolgálhat irodalmi mû (pl. vers, vagy versrészlet) illetve, sajtóból vett szöveg, szövegrész.
- *A szövegalkotási feladathoz irodalmi szöveggyûjtemény, valamint egy- és kétnyelvû szótár használható.*

Értékelés

Szövegértési feladat

A szövegértési feladatsor megoldásával 40 pont érhetõ el. A szaktanár az értékelési útmutató alapján végzi a feladat értékelését. Az értékelési útmutató közli a szövegértési feladatok lehetséges választartományát, az elvárható válasz pontértékét, illetve az esetlegesen adható részpontszámokat. A szövegértési feladat értékelésekor a nyelvhelyességi hibák figyelmen kívül hagyandók. Az értékelést végzõ szaktanár ennek alapján az egyes feladatokra adott pontszámokat, majd a szövegértési feladatsor megoldásával elért összpontszámot feltünteti a dolgozaton.

Szövegalkotási feladat

A vizsgázó által választott szövegalkotási feladat megoldását a szaktanár az értékelési útmutató alapján minõsíti. Az értékelési útmutató tartalmazza a fogalmazások értékelésének a témától független általános kritériumait. Az értékelési útmutatóban közölt kritériumok és pontszámjavaslatok figyelembevételével a szaktanár által megállapított pontszám minõsíti a vizsgázó dolgozatának felépítését, szerkezetét, valamint tartalmi és nyelvi minõségét.

A fogalmazási feladat pontszámának megoszlása
A fogalmazási feladat megoldásával maximum 60 pontot érhet el a vizsgázó, melynek megoszlása a következõ: a fogalmazás tartalmi minõsége 20 pont, szerkezete, felépítése, stílusa 20 pont, nyelvi minõsége 20 pont. Az értékelõ tanár a dolgozat végén feltünteti a szövegalkotási feladat tartalmi szerkezeti, illetve nyelvi minõségének pontszámát.

A szövegalkotási feladatok értékelésében alkalmazott általános kritériumok:

A tartalmi kifejtés minõségének kritériumai:

- a megadott, illetve választott mû alapos ismerete, kultúrtörténeti összefüggések megteremtése,
- a téma megértése, szövegalapú feladatokban a szövegre vonatkoztatás helyénvalósága,
- nyelvi és irodalmi mûveltség, tájékozottság, problémaérzékenység,
- tárgyszerûség,
- önálló problémakezelés, személyes állásfoglalás,
- lényegkiemelés, rendszerezõ képesség,
- tájékozottság, fogékonyság a társadalmi problémák iránt, kulturált gondolkodásmód,
- az érvelés minõsége, az állítások bizonyítása.

A szerkesztés, felépítés, stílus kritériumai:

- a feladatban megjelölt mûfaj elemeinek való megfelelés,
- a mondanivaló egysége, szerkezeti arányosság,
- tagolás,
- gördülékeny, szabatos, a feladatnak megfelelõ stílus,
- az adott terjedelem megtartása.

A szöveg nyelvi minõségének értékelésében alkalmazott kritériumok:

Az értékelõ tanár a szövegalkotási feladat megoldásában fellelhetõ hibákat aláhúzza, majd az alábbiakban feltüntetett módon kialakítja a vizsgázó nyelvi hibáinak összpontszámát:

Hibapontok adhatók:

1. Helyesírási hiba (y-i, lágyjel, e-ä, o-ô, l-¾r-à, mássalhangzóhasonulás)

½pont

2. Grammatikai hiba (helytelen ragozás, nyelvtani nem, igeidõ, folyamatos – befejezett ige, igevonzat, visszaható ige, elöljárószó, kötõszó használata)

1 pont

3. Szóhasználati hiba (helytelenül használt kifejezés, szórendi hiba)

½pont

4.) Központozási hiba ¼ pont

Az írásbeli dolgozat összpontszámának kialakítása:

Részteljesítmény	Szövegértés	Szövegalkotás
Elérhetõ pontszám	40 pont	60 pont Tartalom: 20 pont Szerkezet, stílus: 20 pont Nyelvi minõség: 20 pont

SZÓBELI VIZSGA

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. A szóbeli tételsorról az e rendeletben meghatározott módon és idõpontban a következõket kell nyilvánosságra hozni: az egyes irodalmi és nyelvi tételek címei. Az egyes tételekhez tartozó feladatok azonban csak a vizsgán ismerhetõek meg.
A vizsgázó a következõ segédeszközöket használhatja: irodalmi szöveggyûjtemény, kötet vagy a feladatok megjelölésével összefüggõ más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó. Ezeket minden vizsgázó számára külön kell biztosítani.
A szóbeli vizsgára adható felkészülési idõ: 30 perc

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán egy irodalmi és egy nyelvi tételt fejt ki a diák. A tételsor legalább 20 nyelvi és 20 irodalmi tételbõl áll. A tételsor összeállításáért a szaktanár felelõs. A nyelvi és irodalmi tételsor legalább 30%-át (20 tétel esetén 6 tételt) évrõl évre módosítani kell.
A tételsor összeállításához a részletes követelmények nemzetiségi szlovák nyelv és irodalom témaköreit kell figyelembe venni.
A közép és emelt szintû szóbeli vizsga abban különbözik egymástól, hogy a nyelvi tételsorban szereplõ szövegek középszinten egyszerûbbek és rövidebbek, emelt szinten viszont magasabb nyelvtudást igényelnek.

A tételek jellemzõi, összeállításuk

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitûzött feladatok – a témák sajátosságait figyelembe véve – lehetõleg hasonló nehézségûek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetõsége legyen a megadott idõkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Nyelvi tételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a tanuló milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.
A szóbeli vizsgára a szaktanár legalább 20 tételt jelöl ki. Minden tétel kb. 200–250 szó terjedelmû szövegbõl és a hozzákapcsolódó 2-3 feladatból áll. (szómagyarázat, szinonima – autonima, nyelvi transzformáció stb.) **A nyelvi tételek 25%-a a magyarországi szlovákok nyelvével, szokásaival, hagyományaival, szokásaival stb. kapcsolatos szövegeket tartalmazzon.**

A vizsga menete:

- A vizsgázó a felkészülési idõ után felolvassa a kihúzott szöveget. Ennél a feladatnál a kiejtést, intonációt, és beszédtempót értékeljük.
- A vizsgázó önállóan összefoglalja a felolvasott szöveg tartalmát.
- A vizsgázó kötetlen beszélgetést folytat a szaktanárral a szöveg által felvetett témáról.
- A vizsgázó önállóan megoldja a szöveghez kapcsolódó lexikai, illetve nyelvi feladatokat.

Irodalmi tételsor

A szóbeli vizsgára a szaktanár legalább 20 témakört jelöl ki. Minden témakörhöz két tétel tartozik, amelyek közül a vizsgázó egyet választ.
A tételt a nemzetiségi szlovák nyelv és irodalom részletes követelményeiben felsorolt mû, vagy mûrészlethez kapcsolódó feladatok alapján kell a vizsgázónak önállóan kifejtenie. A vizsgáztató tanár a tétellel kapcsolatos kiegészítõ kérdéseket tehet fel.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A szlovák nyelvi és irodalmi tétel kifejtését a szaktanár együttesen értékeli. A vizsgázó a feleletére egy összegzõ pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következõ általános értékelés kritériumok alkalmazásával történik:

A nyelvi és irodalmi tétel szóbeli kifejtésének értékelési kritériumai	Pontérték
Nyelvi kompetenciák	
• Kiejtés (hangsúly, intonáció, megfelelõ beszédtempó)	5 pont
• Nyelvhelyesség (a szabályok alkalmazása)	10 pont
• Beszédkészség (gazdag szókincs, a szituációnak megfelelõ nyelvi eszközök, gyors reagálás, kezdeményezõképesség)	10 pont
	Összesen: 25 pont
• Irodalmi ismeretek	15 pont
• Nyelvtani feladatok megoldása a nyelvi szöveghez kapcsolódóan	10 pont
	Összesen: 25 pont

A vizsgateljesítmény összpontszámának kialakítása

Az egyes vizsgarészekbõl elért teljesítmény összeadódik, így az írásbeli és szóbeli vizsgán összesen 150 pont szerezhetõ az alábbiak szerint:

Az írásbeli és a szóbeli vizsga értékelése	Pontszám
Szövegértési feladat	40 pont
Szövegalkotási feladat	60 pont
Nyelvi és irodalmi tétel szóbeli kifejtése	50 pont
	Összesen: 150 pont

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Írásbeli vizsga 240 perc		Szóbeli vizsga 20 perc	
Nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor	Szövegalkotási feladatok	Egy nyelvi tétel kifejtése	Egy irodalmi tétel kifejtése
40 pont	60 pont	50 pont	

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsgán a jelölteknek egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló idõt tetszése szerint oszthatja meg, és a feladatok megoldásának sorrendjét is meghatározhatja.
A nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor megoldásához csak szlovák helyesírási szótár használható, a szövegalkotási feladatok megoldásához ezenkívül egy és kétnyelvû szótár, illetve, ha azt valamelyik feladatsor megjelöli, szöveggyûjtemény is. A szótárról és a szöveggyûjteményrõl a vizsgáztató intézmény gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga szövegek megértését, illetve egy szöveg önálló megfogalmazását igényli. Az írásbeli vizsga tehát tartalmaz egy nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsort, továbbá megjelöl három szövegalkotási feladatot. A szövegalkotási feladatokból egyet választ a vizsgázó. A vizsgázó az írásbeli feladatlapon jelzi a választását. Ha az elkezdett feladat helyett másikat választ, akkor az általa érvénytelennek tekintett írásmûvet áthúzza.
Szlová k nyelv és irodalomból a szövegalkotá si feladatok mindkét szinten megegyeznek, csak értékelésük, pontozá suk különbözik.

A feladatsor jellemzõi

Nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor

A nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor egy alkotáshoz (lírai mûhöz, szépprózai alkotáshoz, illetve részletéhez, esszéhez, értekezõ prózához vagy annak részletéhez, egy drámához vagy annak részletéhez) kapcsolódik.
A feladatsor nyelvi és irodalmi ismeretek alkalmazását, fogalmak felismerését, azonosítását, esetenként definícióját tartalmazza, különbözõ történeti, mûfaji, tematikus, motivikus összefüggések feltárására irányul, továbbá tartalmaz a vizsgálandó szöveg nyelvi, grammatikai, retorikai, stilisztikai, szövegtani, helyesírási jellemzõire irányuló kérdéseket.
A nyelvi, illetve irodalmi mûveltséget vizsgáló kérdések aránya hozzávetõlegesen 40–60%.

Szövegalkotási feladat

A vizsgázó négy, eltérõ típusú és témájú szövegalkotási feladatból választ egyet. A választott feladat megoldásának terjedelme maximum 4-5 oldal. A feladatok a következõk:

- Egy irodalmi mû (pl. vers, rövidebb prózai alkotás) adott szempontú értelmezõ bemutatása. A feladat tartalmazza az értelmezés kiemelt szempontját.
- Két, esetenként három szöveg (szépirodalmi mû) adott szempontú összehasonlítása. A feladat megjelöli a szövegek összehasonlításának kiemelt szempontjait.
- Érvelés megfogalmazása valamely aktuális jelenséggel kapcsolatban. A feladat alapjául szolgálhat pl. szöveg, publicisztikai mû, de egy rövid, találó idézet is. Feladat lehet az adott problémával összefüggésben, valamely gyakorlati szövegfajta megalkotása.
- A magyarországi szlovák kisebb kisebbség történetét, létét, szokásait érintõ kérdés esszészerû feldolgozása, állásfoglalás megfogalmazása. A feladat alapjául szolgálhat irodalmi mû (pl. vers, vagy versrészlet), illetve sajtóból vett szöveg, szövegrész.
- **A szövegalkotási feladathoz irodalmi szöveggyûjtemény, valamint egy- és kétnyelvû szótár használható.**

Értékelés

Nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor

A nyelvi-irodalmi mûveltségi feladatsor értékelése témafüggõ értékelési útmutató alapján történik. A feladatsor maximális pontértéke 40 pont. Az elfogadható válaszok tartományát, valamint az adható részpontokat a javítási-értékelési útmutató közli. Az értékelõk a dolgozaton feltüntetik a vizsgázó által elért részpontszámokat, valamint a feladatsor megoldásával elért összpontszámot.

Szövegalkotási feladat

A vizsgázó által választott szövegalkotási feladat megoldását a vizsgáztató az értékelési útmutató alapján minõsíti. Az értékelési útmutató tartalmazza a fogalmazások értékelésének a témától független általános kritériumait. Az értékelési útmutatóban közölt kritériumok és pontszámjavaslatok figyelembe vételével a szaktanár által megállapított pontszám minõsíti a vizsgázó dolgozatának felépítését, szerkezetét, valamint tartalmi és nyelvi minõségét.

A fogalmazási feladat pontszámának megoszlása

A fogalmazási feladat

A fogalmazási feladat megoldásával maximum 60 pontot érhet el a vizsgázó, melynek megoszlása a következõ: a fogalmazás tartalmi minõsége 20 pont, szerkezete, felépítése, stílusa 20 pont, nyelvi minõsége 20 pont. Az értékelõ tanár a dolgozat végén feltünteti a szövegalkotási feladat tartalmi szerkezeti, illetve nyelvi minõségének pontszámát.

A szövegalkotási feladatok értékelésében alkalmazott általános kritériumok:

A tartalmi kifejtés minõségének kritériumai:

- a megadott, illetve választott mû alapos ismerete, kultúrtörténeti összefüggések megteremtése
- a téma megértése, a szövegalapú feladatokban a szövegre vonatkoztatás helyénvalósága
- nyelvi és irodalmi mûveltség, tájékozottság, problémaérzékenység
- tárgyszerûség
- önálló problémakezelés, személyes állásfoglalás
- lényegkiemelés, rendszerezõ képesség
- tájékozottság, fogékonyság a társadalmi problémák iránt, kulturált gondolkodásmód
- az érvelés minõsége, az állítások igazolása, bizonyítása

A szerkesztés, felépítés, stílus kritériumai:

- a feladatban megjelölt mûfaj elemeinek való megfelelés
- a mondanivaló egysége, szerkezeti arányosság
- tagolás
- gördülékeny, szabatos, a feladatnak megfelelõ stílus
- az adott terjedelem megtartása

A szöveg nyelvi minõségének értékelésében alkalmazott kritériumok:

Az értékelõ tanár a szövegalkotási feladat megoldásában fellelhetõ hibákat aláhúzza, majd az alábbiakban feltüntetett módon kialakítja a vizsgázó nyelvi hibáinak összpontszámát:

Hibapontok adhatók:

1. Helyesírási hiba (y-i, lágyjel, e-ä, o-ô, l-ł, r-à, mássalhangzó hasonulás)

   ½ pont

2. Grammatikai hiba (helytelen ragozás, nyelvtani nem, igeidõ, folyamatos-befejezett ige, igevonzat, visszaható ige, elöljárószó, kötõszó)

   1 pont

3. Szóhasználati hiba (helytelenül használt kifejezés, szórendi hiba)

   ½ pont

4. Központozási hiba

   ¼ pont

Az írásbeli dolgozat összpontszámának kialakítása:

Részteljesítmény	Szövegértés	Szövegalkotás
Elérhetõ pontszám	40 pont	60 pont Tartalom: 20 pont Szerkezet, stílus: 20 pont Nyelvi minõség: 20 pont

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. A szóbeli tételsorról az e rendeletben meghatározott módon és idõpontban a következõket kell nyilvánosságra hozni: az egyes irodalmi és nyelvi tételek címei. A tételekhez tartozó feladatok nem nyilvánosak.
A vizsgázó a következõ segédeszközöket használhatja: irodalmi szöveggyûjtemény, kötet vagy a feladatok megjelölésével összefüggõ más nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó. Ezeket minden vizsgázó számára külön kell biztosítani.
A szóbeli vizsgára adható felkészülési idõ: 30 perc

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán egy irodalmi és egy nyelvi tételt fejt ki a diák. A tételsor legalább 20 nyelvi és 20 irodalmi tételbõl áll. A tételsor összeállításához a részletes követelmények nemzetiségi szlovák nyelv és irodalom témáit kell figyelembe venni.

A tételek jellemzõi, összeállításuk

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a tételekben kitûzött feladatok – a témák sajátosságait figyelembe véve – lehetõleg hasonló nehézségûek legyenek, valamint a vizsgázónak lehetõsége legyen a megadott idõkeretben a sikeres felkészülésre és a tétel kifejtésére.

Nyelvi tételsor

A vizsga során azt mérjük, hogy a tanuló milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.
A szóbeli vizsgára legalább 20 tételt kell kijelölni. Minden tétel kb. 250-300 szó terjedelmû szövegbõl és a hozzákapcsolódó 2–3 feladatból áll. (szómagyarázat, szinonima –autonima, nyelvi transzformáció stb.) **A nyelvi tételek 25%-a a magyarországi szlovák nyelvével, szokásaival, hagyományaival, szokásaival stb. kapcsolatos szövegeket tartalmazzon.**

A vizsga menete:

- A vizsgázó a felkészülési idõ után felolvassa a kihúzott szöveget.
  Ennél a feladatnál a kiejtést, intonációt, és beszédtempót értékeljük.
- A vizsgázó önállóan összefoglalja a felolvasott szöveg tartalmát.
- A vizsgázó kötetlen beszélgetést folytat a szaktanárral a szöveg által felvetett témáról.
- A vizsgázó önállóan megoldja a szöveghez kapcsolódó lexikai, illetve nyelvi feladatokat.

Irodalmi tételsor

A szóbeli vizsgára legalább 20 témakört kell kijelölni. Minden témakörhöz két tétel tartozik, amelyek közül a vizsgázó egyet választ. A tételt a nemzetiségi szlovák nyelv és irodalom részletes követelményeiben felsorolt mû, vagy mûrészlethez kapcsolódó feladatok alapján kell a vizsgázónak önállóan kifejtenie. A vizsgáztató tanár a tétellel kapcsolatos kiegészítõ kérdéseket tehet fel.

Értékelés

A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. A szlovák nyelvi és irodalmi tétel kifejtését a szaktanár együttesen értékeli. A vizsgázó a feleletére egy összegzõ pontszámot kap. A vizsgateljesítmény értékelése a következõ általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik:

A nyelvi és irodalmi tétel szóbeli kifejtésének értékelési kritériumai	Pontérték
Nyelvi kompetenciák • Kiejtés (hangsúly, intonáció, megfelelõ beszédtempó) • Nyelvhelyesség (a szabályok alkalmazása) • Beszédkészség (gazdag szókincs, a szituációknak megfelelõ nyelvi eszközök, gyors reagálás, kezdeményezõképesség)	5 pont 10 pont 10 pont Összesen: 25 pont
• Irodalmi ismeretek • Nyelvtani feladatok megoldása a nyelvi szöveghez kapcsolódóan	15 pont 10 pont Összesen: 25 pont

A vizsgateljesítmény összpontszámának kialakítása:

Az egyes vizsgarészekbõl elért teljesítmény összeadódik, így az írásbeli és szóbeli vizsgán összesen 150 pont szerezhetõ az alábbiak szerint:

Az írásbeli és a szóbeli vizsga értékelése	Pontszám
Szövegértési feladat	40 pont
Szövegalkotási feladat	60 pont
Nyelvi és irodalmi tétel szóbeli kifejtése	50 pont
	Összesen: 150 pont

”

[PODROBNÉ POŽIADAVKY MATURITNEJ SKUŠKY ZO SLOVENSKEJ VZDELANOSTI]

„II. OPIS SKÚŠKY

Skúška sa na strednom aj na vyššom stupni skladá z písomnej a ústnej èasti.

Písomná skúška

Obsahováš truktúra

Stredný stupeò

Formou skúšky stredného stupòa je prezentácia a hodnotenie projektu vypracovaného poèas školského roku, a to na základe štandardných a riadených otázok, ktoré študent dostane v deò skúšky. Tieto otázky sa vzahujú na plánovanie, realizovanie, prezentáciu projektu, ale môžu to by aj obsahové otázky k danej téme. Téma projektu možno voli z ktoréhokoek tematického okruhu (pozri Požadavky).
Na riešenie úlohy má študent k dispozícii 180 minút.

Vyšší stupeò

Formou písomnej skúšky na vyššom stupni je napísanie eseje (študent si vyberá z troch zadaných tém) s rozsahom 600-700 slov.
Písomná skúška je založená na podrobných požadavkách maturitnej skúšky. Písomná skúška obsahuje úlohy zo štyroch povinných skupín poznatkov (Historické vedomosti, Vedomosti o národnostnej politike, Vedomosti z národopisu, Vedomosti o jazyku slovenskej menšiny) na základe prameòov, v súvislosti s ktorými študent na základe vlastných znalostí a schopností súvislo vyjadrí svoju mienku.

Na riešenie úlohy má študent k dispozícii 180 minút.

Hodnotenie

Na celú písomnú prácu možno udeli maximálne 100 bodov. Spôsob udeòvania bodov je uvedený v opravnom kúèi otázok písomnej maturitnej skúšky .

Ústna skúška

Ústna skúška sa na obidvoch stupòoch skladá z dvoch èastí: prezentácia projektu a vypracovanie odpovedi na dve otázky z tematického okruhu Historické vedomosti a Vedomosti o národnostnej politike, respektíve Vedomosti z národopisu a Vedomosti o jazyku slovenskej menšiny.

Èas na prípravu k ústnej skúške: 30 minút
Dka skúšky:
Na strednom stupni 15 minút
Na vyššom stupni 20 minút

Stredný stupeò

Zostavenie súboru otázok ústnej skúšky stredného stupòa je úlohou inštitúcie poverenej zostavením skúšobnej komisie. Úlohy k jednotlivým otázkam môžu by• uverejnené iba na maturitnej skúške. Študent môže používa• pomôcky súvisiace s jednotlivými úlohami (obrazové, tlaèené, respektíve elektronické zdroje). Tieto musia by• zabezpeèené pre každého skúšaného študenta.

Obsahová štruktúra skúšky

Na ústnej skúške maturant prezentuje písomný projekt vypracovaný v priebehu školského roka v èasovom rozsahu 5 minút. Môže k tomu použi• vopred pripravené názorné pomôcky (plagáty, fotky, atï .), pretože na písomnej skúške na toto nemal študent možnos•. Potom má k dispozícii dvakrát 5 minút na to, aby podal samostatnú odpoveï na obidve otázky. Z tematického okruhu Historické vedomosti a Vedomosti o národnostnej politike zostaví odborný profesor desa• otázok. Ich pomer stanovujú názorové body podåa celoroènej prípravy. Z tematického okruhu Vedomosti z národopisu a Vedomosti o jazyku slovenskej menšiny zostaví odborný profesor taktieždesa• otázok a pomer aj v tomto prípade stanovuje vyše uvedené hædisko.

Vyššší stupeò

Ústna skúška vyššieho stupòa prebieha podåa ústredne vydaných otázok. Úlohy k jednotlivým otázkam nie sú verejné. Študent môže používa• pomôcky súvisiace s jednotlivými úlohami (obrazové, tlaèené, respektíve elektronické zdroje). Tieto musia by• zabezpeèené pre každého skúšaného študenta.

Obsahová štruktúra skúška

Na ústnej skúške maturant prezentuje v èasom rozsahu 10 minút skôr vypracovaný písomný projekt, ku ktorému si tému vybral z ôsmich tematických okruhov. Vzhædom k tomu, že úlohou písomnej skúšky na vyššom stupni nie je prezentácia projektu, na ústnej skúške podrobnejšie predstaví jeho plánovanie, realizáciu a pohovorí o aj obsahových otázkach danej témy (projekt môže by• realizovaný poèas štúdii v škole, ale môže to by• aj individuálny projekt).
Potom má k dispozícii dvakrát 5 minút na to, aby podal samostatnú odpoveï na obidve otázky. Z tematických okruhov Historické vedomosti a Vedomosti o národnostnej politike sa zostavuje celkovo 10 otázok, z tematických okruhov Vedomosti z národopisu a Vedomosti o slovenskej menšine sa zostavuje taktiežcelkovo 10 otázok. Otázky sú zostavované ústredne.

Hodnotenie

Úspešný výkon na ústnej skúške možno hodnoti• 50 bodmi. V rámci toho možno udeli• na projekt 10 bodov a na každú z ïalších dvoch otázok 20 bodov. Hodnotenie výkonu prebieha na základe nasledujúcich kritérií.

Prezentácia projektu – celkovo 10 bodov

- Obsahová pestros; rozmanitos• 2 body
- Logické, prehľadné triedenie použitých poznatkov 1 bod
- Názornos•vo výklade 2 body
- Náväznos•projektu na reálne situácie 1 bod
- Samostatná interpretácia predmetu projektu 4 body

Hodnotenie odpovedí na otázky – celkom 40 bodov (dvakrát 20 bodov)

- Schopnos•výberu a narábanie s pomocným materiálom 2 body
- Schopnos•jednoznaèného a logického triedenie získaných informácií 4 body
- Názornos•prednesu, jazyková formulácia 4 body
- Využitie vlastných skúseností, v odpovedi vyslovenie vlastného názoru 4 body
- Obsahová stránka odpovedi 6 bodov“

[PODROBNÉ POŽIADAVKY MATURITNEJ SKUŠKY ZO SLOVENSKÉHO JAZYKA A LITTERATÚRY]

„II. OPIS SKÚŠKY

Skúška stredného stupòa

Štruktúra skúšky

Písomná skúška 240 minút		Ústna skúška 15 minút	
I. Úloha na pochopenie textu 60 minút	II. Úloha na tvorenie textu 180 minút	Riešenie jazykovej úlohy	Riešenie literárnej úlohy
40 bodov	60 bodov	50 bodov	

Písomná skúška

Na písomnej skúške musí študent vyriešiť ústredne stanovené a vydané úlohy. Èas, ktorý má študent k dispozícii na riešenie úloh si v rámci I. (60 minút) a II. (180 minút) èasti môže samostatne rozdeliť medzi jednotlivými úlohami a môže si samostatne stanoviť aj poradie, v ktorom si želá úlohy vyriešiť. Študent najprv vyrieši I. úlohu. Dozorom poverený profesor písomné práce po 60 minútach zozbiera. Potom budú vydané zadania II. úlohy a študent ich môže zaèaťriešiť.

Pri riešení úlohy na pochopenie textu je povolené používať iba slovník slovenského pravopisu, pri riešení úloh na tvorenie textu je povolený okrem toho aj jednojazyèný a dvojjazyèný slovník, respektíve ak to niektorá úloha vyžaduje, možno použiť aj antológiu slovenskej literatúry. Slovníky a antológiu zabezpeèí inštitúcia poverená organizáciou skúšky.

Obsahová stránka

Písomná skúška vyžaduje pochopenie textu, respektíve jeho samostatnú tvorbu a štylizáciu. Obsahom písomnej skúšky je teda úloha na pochopenie textu a tri úlohy na tvorenie textu. Z úloh na tvorenie textu si študent vyberie jednu a svoju voľbu jednoznaène oznaèí. Ak si namiesto užzvolenej úlohy vyberie inú, neplatné riešenie musí preèiarknuť.

Úlohy na tvorenie textu sa pri oboch typoch skúšky zhodujú, iné je iba ich posudzovanie a bodovanie.

Charakteristika radu úloh

Úloha na pochopenie textu

Text úlohy tvorí spravidla esej, štúdia napísaná so vzdelávacím cie¾om alebo èas• publicistického diela s rozsahom 450-600 slov. Riešením je vo všeobecnosti krátka odpoveï , prípadne výber z daných možností, opis alebo nahradenie urèitých slov vybraných z textu.

Otázky týkajúce sa pochopenia textu sú zamerané na:

- urèenie faktov, údajov, zistení argumentov a postojov nachádzajúcich sa v danom texte
- vzœah textu a jeho titulu
- postoje autora
- vysvetlenie istých pojmov nachádzajúcich sa v texte

Tvorenie textu

Študent si vyberie jeden zo štyroch textov rozlièného typu a témy. Rozsah témy je max. 4-5 strán. Úlohy sú nasledovné:

- predstavenie literárneho diela (báseò, kratší prozaický útvar). Úloha obsahuje pochopenie vyzdvihnutých h¾adísk.
- porovnanie 2-3 textov (diela krásnej literatúry) z daného h¾adiska
- zaujatie postoja v súvislosti s aktuálnym javom. Základom úlohy môže by• napr. text, publicistické dielo, ale aj krátky trefný citát alebo vytvorenie urèitého druhu textu v súvislosti s daným problémom.
- Spracovanie textu pomocou eseje alebo zaujatie postoja k otázkam dejín, existencie a zvykov slovenskej menšiny žijúcej v Maï arsku. Základom úlohy môže by• literárne dielo (báseò, èas•básne) alebo èlánok z tlaèe èi jeho úryvok!

Pri riešení úloh na tvorenie textu sa môže použi• antológia slovenskej literatúry alebo jedno èi dvojjazyèný slovník.

Hodnotenie

Pochopenie textu

Vyriešením úlohy, pri oboch stupòoch skúšky, môže študent dosiahnu• 40 bodov. Skúšajúci hodnotí úlohu na základe príruèky hodnotenia, ktorá mu poskytuje súbor odpovedí a oèakávaný poèet bodov, resp. možné èiastkové body. **Pri hodnotení tejto úlohy sa neberú do úvahy pravopisné chyby.** Získané body za jednotlivé úlohy, ako aj celkový poèet bodov za pochopenie textu vyznaèí skúšajúci na písomnej práci.

Tvorenie textu

Študentom zvolenú tému vyhodnotí skúšajúci na základe príruèky hodnotenia. Príruèka obsahuje všeobecné hodnotiace kritériá nezávisle od témy. Na ich základe zhodnotí skúšajúci štruktúru, jazykovú a obsahovú kvalitu splnenej úlohy.

Bodové ohodnotenie danej úlohy

Za tvorbu textu môže študent dosiahnu• max. 60 bodov, ktoré sú rozdelené nasledovne: kvalita obsahovej stránky – 20 bodov, štruktúra a štýl – 20 bodov, kvalita jazykovej stránky – 20 bodov. Skúšajúci vyznaèí získané body za jednotlivé úlohy (obsah, štruktúra, jazyk) v závere písomnej práce.

Všeobecné kritériá hodnotenia úlohy na tvorenie textu:

Kritériá hodnotenia kvality obsahu:

- dôsledné poznanie daného alebo vybraného diela, vytvorenie kultúrnohistorických súvislostí
- pochopenie témy a riešenie úloh odvolávajúcich sa na daný text
- jazykové a literárne vzdelanie, rozhľad a schopnos• rieši• problémy
- vecnos•
- samostatné riešenie problémov a zaujatie osobného postoja
- vyzdvihnutie podstaty a schopnos• systematizácie
- prehľad a vnímavos• na spoloèenské problémy, kultivovaný spôsob myslenia
- kvalita argumentácie, doloženie a potvrdenie postojov

Kritériá hodnoteniaš truktúry aš týlu

- zodpovedajúce žánrové prvky danej úlohy
- jednotnos•prejavu a rovnomernos•štruktúry
- rozèlenenie
- plynulý a výstižný štýl
- dodržanie daného rozsahu

Kritériá hodnotenia jazykového prejavu:

1. Pravopisná chyba (y-i, mäkèeò, e-ä, o-ô, l-¾r-à, spodobovanie spoluhlások)
   ½ bodu

2. Gramatická chyba (nesprávne skloòovanie, gramatický rod, slovesný èas, dokonavé – nedokonavé sloveso, slovesná väzba, zvratné sloveso, predložka, spojka)
   1 bod

3. Chybne použité slovo (chybný výraz, slovosled)
   ½ bodu

4. Interpunkèná chyba
   ¼ bodu

Celkový poèet bodov písomnej skúš ky:

Èiastkové výsledky	Pochopenie textu	Tvorenie textu
Možné body	40 bodov	60 bodov Obsah: 20 bodov Štruktúra, štýl: 20 bodov Jazykový prejav: 20 bodov

Ústna skúška

Zostavenie súboru otázok ústnej skúšky stredného stupòa je úlohou inštitúcie poverenej zostavením skúšobnej komisie. Úlohy k jednotlivým otázkam môžu by• uverejnené iba na maturitnej skúške.

Študent môže používa• nasledujúce pomôcky: antológiu slovenskej literatúry, zväzok alebo iné tlaèené, respektíve elektronické pomôcky súvisiace so zadanými úlohami. Tieto musia by• zabezpeèené pre každého skúšaného študenta.

Èas na prípravu: 30 minút

Obsah skúšky

Na ústnej skúške rieši študent jednu jazykovú a jednu literárnu úlohu. Otázky pozostávajú z minimálne 20 jazykových 20 literárnych úloh. Za zostavenie otázok je zodpovedný odborný profesor. Minimálne 30% jazykových a literárnych otázok (v prípade 20 úloh 6 úloh) je treba každý nasledujúci rok modifikova•.

Pri zostavovaní otázok je treba bra• do úvahy podrobné požadavky národnostného slovenského jazyka a literatúry.

Stredný a vyšší stupeò ústnej skúšky sa odlišuje v tom, že texty v otázkach pre stredný stupeò sú jednoduchšie a kratšie, kým na vyššom stupni si vyžadujú väèšie jazykové vedomosti.

Zostavovanie otázok, princípy

Otázky je potrebné zostavi• tak, aby boli približne rovnako ažké a poskytli študentom v danom èasovom intervale možnos•ich úspešného vyriešenia.

Otázky z jazyka

Poèas skúšky hodnotíme kvalitu slovného vyjadrovania sa študentov (transakcia a interakcia), ktorí majú by•schopní samostatného rozboru danej témy a všestranne aktívnej komunikácie.

Na slovnú skúšku pripraví skúšajúci aspoò 20 otázok. Každá otázka pozostáva z textu s rozsahom 200-250 slov a 2-3 pridaných úloh (vysvetlivky, synonymá-antonymá, jazyková transformácia atï .).**25% jazykových otázok sa musí viaza• k jazyku, zvykom a tradíciám Slovákovžijúcich v Maïarska.**

Priebeh skúšky:

- Po uplynutí èasu na prípravu študent preèíta text, ktorý si vytiahol. Pri tejto úlohe hodnotíme jeho výslovnosť, intonáciu a tempo èítania.
- Skúšaný študent samostatne zhrnie obsah preèítaného textu.
- Skúška pokraèuje voľným rozhovorom medzi skúšajúcim a žiakom k danej téme.
- Skúšaný študent samostatne rieši lexikálne príp. jazykové úlohy viažuce sa k danému textu.

Otázky z literatúry

Na slovnú skúšku pripraví skúšajúci aspoò 20 tematických okruhov. Každý okruh pozostáva z dvoch otázok, z ktorých si študent jednu vyberie a samostatne ju rieši. Otázka sa musí viazať k požiadavkám z národnostného slovenského jazyka a predstavuje buï celé dielo alebo jeho èasť. Skúšajúci môže zadať doplòujúce otázky viažuce sa k uvedenej téme.

Hodnotenie

Za odpoveï môže študent dosiahnuť max. 50 bodov. Jazyková a literárna skúška sa hodnotí spoloène, èiže študent dostane za slovnú skúšku jedno súhrnné bodové hodnotenie. Hodnotenie prevedie skúšajúci podľa nasledovných kritérií:

Kritériá hodnotenia ústnej skúšky z jazyka a literatúry	Body
Jazykové kompetencie	
• Výslovnosť (intonácia, hovorové tempo)	5 bodov
• Správnosť (použitie a dodržanie pravidiel)	10 bodov
• Pohotovosť (bohatá slovná zásoba, vhodné jazykové prostriedky, iniciatíva, rýchla reakcia)	10 bodov
	Celkovo: 25 bodov
• Literárne vedomosti	15 bodov
• Riešenie gramatických úloh vyplývajúcich z textu	10 bodov
	Celkovo: 25 bodov

Celkové bodové hodnotenie skúšky

Súètom èiastkových výsledkov písomnej a ústnej skúšky sa dá dosiahnuť max. 150 bodov a to nasledovne:

Hodnotenie písomnej a ústnej skúšky	Body
Pochopenie textu	40 bodov
Tvorenie textu	60 bodov
Ústna skúška z jazyka a literatúry	50 bodov
	Celkovo: 150 bodov

Skúška vyššieho stupòa

Štruktúra skúšky

Písomná skúška 240 minút		Ústna skúška 20 minút	
I. Jazykovo-literárny test 60 minút	II. Úloha na tvorenie textu 180 minút	Riešenie jazykovej úlohy	Riešenie literárnej úlohy
40 bodov	60 bodov	50 bodov	

Písomná skúška

Na písomnej skúške musí študent vyriešiť ústredne stanovené a vydané úlohy. Èas, ktorý má študent k dispozícii na riešenie úloh si môže samostatne rozdeliť medzi jednotlivými úlohami a môže si samostatne stanoviť aj poradie, v ktorom si želá úlohy vyriešiť.

Pri riešení jazykovo-literárneho testu je povolené používať iba slovník slovenského pravopisu, pri riešení úloh na tvorenie textu je povolený okrem toho aj jednojazyèný a dvojjazyèný slovník, respektíve ak to niektorá úloha vyžaduje, možno použiť aj antológiu slovenskej literatúry. Slovníky a antológiu zabezpeèí inštitúcia poverená organizáciou skúšky.

Obsahová stránka

Písomná skúška vyžaduje pochopenie textu, respektíve jeho samostatnú tvorbu a štylizáciu. Obsahom písomnej skúšky je teda jazykovo-literárny test a tri úlohy na tvorenie textu. Z úloh na tvorenie textu si študent vyberie jednu a svoju voľbu jednoznaène oznaèí. Ak si namiesto užzvolenej úlohy vyberie inú, neplatné riešenie musí preèiarknuť.

Úlohy na tvorenie textu sa pri oboch typoch skúšky zhodujú, len ich posudzovanie a bodovanie je rozdielne.

Charakteristika radu úloh

Jazykovo-literárny test

Jazykovo-literárny test sa viaže k nejakému dielu (lyrickému, prozaickému, respektíve k úryvku z diela, eseji, dráme alebo úryvku z drámy).

Test sa sústreïuje na používanie jazykových a literárnych poznatkov, na znalosť stotožnenie pojmov, prípadne ich definíciu, obsahuje historické, žánrové, tematické súvislosti a otázky na jazykové, gramatické, rétorické, štylistické a pravopisné parametre rozoberaného textu.

Pomer otázok jazykového a literárneho zamerania je približne 40–60%.

Úloha na tvorenie textu

Študent si vyberie jednu z troch úloh rozlièného typu a témy. Rozsah riešenia vybranej témy je max. 4-5 strán. Úlohy sú nasledovné:

- Predstavenie literárneho diela (báseò, kratší prozaický útvar). Úloha obsahuje hlavné hľadiská pochopenia
- Porovnanie 2-3 textov (diela krásnej literatúry) z daného hľadiska.
- Zaujatie postoja v súvislosti s aktuálnym javom. Základom úlohy môže byť napr. text, publicistické dielo, ale aj krátky a trefný citát alebo tvorba urèitého druhu textu v súvislosti s daným problémom.
- Spracovanie textu pomocou eseje alebo zaujatie postoja k otázkam dejín, existencie a zvykov slovenskej menšiny žijúcej v Maïarsku. Základom úlohy môže byť literárne dielo (báseò, èasť básne) alebo èlánok z tlaèe èi jeho úryvok.

V úlohe na tvorenie textu sa môže použiť antológia slovenskej literatúry alebo jedno èi dvojjazyèný slovník.

Hodnotenie

Jazykovo-literárny test

Hodnotenie jazykovo-literárneho testu prebieha podµa príruèky hodnotenia. Maximálny poèet bodov, ktorý študent môže dosiahnu•je 40. Príruèka hodnotenia a opravný kµúè obsahuje oblas•prijateµných odpovedí a spôsob udeµovania èiastkových bodov. Skúšajúci oznaèia na písomnej práci celkový dosiahnutý poèet bodov aj, aj èiastkové body.

Tvorenie textu

Študentom zvolenú tému vyhodnotí skúšajúci na základe príruèky hodnotenia. Príruèka obsahuje všeobecné hodnotiace kritériá nezávisle od témy. Na ich základe zhodnotí skúšajúci štruktúru, jazykovú a obsahovú kvalitu splnenej úlohy.

Bodové ohodnotenie danej úlohy

Za tvorbu textu môže študent dosiahnu• max. 60 bodov, ktoré sú rozdelené nasledovne: kvalita obsahovej stránky – 20 bodov, štruktúra a štýl – 20 bodov, kvalita jazykovej stránky – 20 bodov. Skúšajúci vyznaèí získané body za jednotlivé úlohy (obsah, štruktúra, jazyk) v závere písomnej práce.

Všeobecné kritériá hodnotenia úlohy na tvorenie textu:

Kritériá hodnotenia kvality obsahu:

- dôsledné poznanie daného alebo vybraného diela, vytvorenie kultúrnohistorických súvislostí
- pochopenie témy a riešenie úloh odvolávajúcich sa na daný text
- jazykové a literárne vzdelanie, rozhµad a schopnos•rieši•problémy
- vecnos•
- samostatné riešenie problémov a zaujatie osobného postoja
- vyzdvihnutie podstaty a schopnos•systematizácie
- prehµad a vnímavos•na spoloèenské problémy, kultivovaný spôsob myslenia
- kvalita argumentácie, doloženie a potvrdenie postojov

Kritériá hodnoteniaš truktúry aš týlu

- zodpovedajúce žánrové prvky danej úlohy
- jednotnos•prejavu a rovnomernos•štruktúry
- rozèlenenie
- plynulý a výstižný štýl
- dodržanie daného rozsahu

Kritériá hodnotenia jazykového prejavu:

Skúšajúci podèiarkne nájdené chyby a podľa nasledovného systému bodovania urobí celkové hodnotenie práce:

Strhávanie bodov:

1. Pravopisná chyba (y-i, mäkèeò, e-ä, o-ô, l-ĺ-ľ-à spodobovanie spoluhlások)
   ½ bodu
2. Gramatická chyba (nesprávne skloòovanie, gramatický rod, slovesný èas, dokonavé – nedokonavé sloveso, slovesná väzba, zvratné sloveso, predložka, spojka)
   1 bod
3. Chybne použité slovo (chybný výraz, slovosled)
   ½ bodu
4. Interpunkèná chyba
   ¼ bodu

Celkový poèet bodov písomnej skúšky:

Èiastkové výsledky	Pochopenie textu	Tvorenie textu
Možné body	40 bodov	60 bodov Obsah: 20 bodov Štruktúra, štýl: 20 bodov Jazykový prejav: 20 bodov

Ústna skúška

Ústna skúška vyššieho stupòa prebieha podµa ústredne vydaných otázok. Úlohy k jednotlivým otázkam nie sú verejné.

Študent môže používa• nasledujúce pomôcky: antológiu slovenskej literatúry, zväzok alebo iné tlaèené, respektíve elektronické pomôcky súvisiace so zadanými úlohami. Tieto musia by• zabezpeèené pre každého skúšaného študenta.

Èas na prípravu: 30 minút

Obsah skúšky

Na slovnej skúške rieši študent jednu jazykovú a jednu literárnu úlohu. Otázky pozostávajú aspoò z 20 jazykových a 20 literárnych úloh. Pri zostavovaní otázok je potrebné bra• do úvahy podrobné požiadavky národnostného slovenského jazyka a literatúry.

Zostavovanie otázok, princípy

Otázky je potrebné zostavi• tak, aby boli približne rovnako ažké a poskytli študentom v danom èasovom intervale možnos• ich úspešného vyriešenia.

Otázky z jazyka

Poèas skúšky hodnotíme kvalitu slovného vyjadrovania sa študentov (transakcia a interakcia), ktorí majú by• schopní samostatného rozboru danej témy a všestranne aktívnej komunikácie.

Na slovnú skúšku pripraví skúšajúci aspoò 20 otázok. Každá otázka pozostáva z textu s rozsahom 250-300 slov a 2-3 pridaných úloh (vysvetlivky, synonymá–antonymá, jazyková transformácia, atï .). **25% jazykových otázok sa musí viaza• k jazyku, zvykom a tradíciám Slovákov žijúcich v Maïarsku.**

Priebeh skúšky:

- Po uplynutí èasu na prípravu študent preèíta text, ktorý si vytiahol. Pri tejto úlohe hodnotíme jeho výslovnos•, intonáciu a tempo èítania.
- Skúšaný študent samostatne zhrnie obsah preèítaného textu.
- Skúška pokraèuje voµným rozhovorom medzi skúšajúcim a žiakom k danej téme.
- Skúšaný študent samostatne rieši lexikálne príp. jazykové úlohy viažuce sa k danému textu.

Otázky z literatúry

Na slovnú skúšku pripraví skúšajúci aspoò 20 tematických okruhov. Každý okruh pozostáva z dvoch otázok, z ktorých si študent jednu vyberie a samostatne ju rieši. Otázka sa musí viaza• k požadavkám z národnostného slovenského jazyka a predstavuje buï celé dielo alebo jeho èas•. Skúšajúci môže zada•doplòujúce otázky, ktoré sa viažu k uvedenej téme.

Hodnotenie

Za odpoveï môže študent dosiahnu•max. 50 bodov. Jazyková a literárna skúška sa hodnotí spoloène, èiže študent dostane za slovnú skúšku jedno súhrnné bodové hodnotenie. Hodnotenie prevedie skúšajúci podľa nasledovných kritérií:

Kritériá hodnotenia ústnej skúšky z jazyka a literatúry	Body
Jazykové kompetencie • Výslovnos•(intonácia, hovorové tempo) • Správnos•(použitie a dodržanie pravidiel) • Pohotovos•(bohatá slovná zásoba, vhodné jazykové prostriedky, iniciatíva, rýchla reakcia)	5 bodov 10 bodov 10 bodov Celkovo: 25 bodov
• Literárne vedomosti • Riešenie gramatických úloh vyplývajúcich z textu	15 bodov 10 bodov Celkovo: 25 bodov

Celkové bodové hodnotenie skúš ky:

Súètom èiastkových výsledkov písomnej a ústnej skúšky sa dá dosiahnu•max. 150 bodov a to nasledovne:

Hodnotenie písomnej a ústnej skúš ky	**Body**
Pochopenie textu	40 bodov
Tvorenie textu	60 bodov
Ústna skúška z jazyka a literatúry	50 bodov
	Celkovo: 150 bodov

”

[SZLOVÉN NÉPISMERET]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga középszinten és emelt szinten is írásbeli és szóbeli részbõl áll.

KÖZÉPSZINT

ÍRÁSBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga témája a tanulmányok alatt elkészített projekt bemutatása és értékelése irányított standard kérdések alapján, amelyeket a jelöltek a vizsga napján kézhez kapnak. Ezek a kérdések a projekt tervezésére, kivitelezésére, bemutatására vonatkoznak, és kitérnek a téma tartalmi kérdéseire is. A projekt témája a nyolc ismeretcsoport (l. Követelmények) bármelyikébõl választható.

A feladat megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga mindkét szinten két részbõl áll: egy projekt bemutatásából, valamint két tétel kifejtésébõl a Történeti ismeretek és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörbõl, illetve a Néprajzi ismeretek és A szlovén nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek témakörbõl.

A szóbeli vizsgára adható felkészülési idõ: 30 perc
A vizsgázó felelési ideje:
Középszinten 15 perc
Emelt szinten 20 perc

A középszintû szóbeli vizsga tételsorának összeállításáról a vizsgabizottságot mûködtetõ intézmény gondoskodik. Az egyes tételekhez tartozó feladatok csak a vizsgán ismerhetõk meg. A vizsgázó a feladatok megjelölésével összefüggõ segédeszközt (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó) használhat. Ezeket minden vizsgázó számára külön kell biztosítani.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgán a jelölt az írásbeli vizsgán megfogalmazott projektet mutatja be, esetleg kiegészíti, legfeljebb 5 percben. Elõre elkészített szemléltetõ anyagot (plakátot, fotókat stb.) hozhat magával, hiszen az írásbeli vizsgán erre nem volt lehetõsége. Ez után kétszer 5 perc áll rendelkezésére, hogy önállóan kifejtse mindkét tételét. A Történeti és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörbõl tíz tételt készít a szaktanár. Az arányokat a felkészülés során tárgyalt súlypontok határozzák meg. A Néprajzi és A szlovén nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek témakörben szintén tíz tételt fogalmaz meg az összeállító, az arányokat ezúttal is az elõbbi szempont dönti el.

EMELT SZINT

ÍRÁSBELI VIZSGA

Emelt szinten az írásbeli vizsgán a jelöltnek központi feladatok alapján (három megadott címbõl választva) egy 600-700 szavas esszét kell megírnia.
Az írásbeli vizsga a részletes vizsgakövetelményekre épül. Az írásbeli vizsga négy ismeretcsoportból tartalmaz (Történeti ismeretek, Kisebbségpolitikai ismeretek, Néprajzi ismeretek, A szlovén nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek) feladatot források alapján, amelyekkel kapcsolatban a jelölt összefüggõen kifejti az adott témát egyéni véleményével alátámasztva.

A feladat megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére.

Értékelés
A dolgozat egészére maximálisan 100 pont adható. A pontozási útmutatót az írásbeli vizsga tételeinek javítási útmutatója tartalmazza.

SZÓBELI VIZSGA

Az emelt szintû szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. Az egyes tételekhez tartozó feladatok nem nyilvánosak. A vizsgázó a feladatok megjelölésével összefüggõ segédeszközt (képi, nyomtatott, illetve elektronikus ismerethordozó) használhat. Ezeket minden vizsgázó számára külön kell biztosítani.

Tartalmi szerkezet

A vizsgázó 10 percben bemutat egy elõre elkészített projektet, amelynek témáját a nyolc ismeretcsoportból választja. Tekintettel arra, hogy az írásbeli feladat emelt szinten nem projekt bemutatása, a szóbeli vizsgán kitér a projekt (ez lehet a tanulmányok során megvalósított iskolai, de egyéni projekt is) tervezésére, kivitelezésére, bemutatására és a téma tartalmi vonatkozásaira is.
Ez után kétszer 5 perc áll a rendelkezésére, hogy önállóan kifejtse mind a két tételt. A Történeti és Kisebbségpolitikai ismeretek témakörökbõl együttesen 10 tétel készül, a Néprajzi ismeretek és A szlovén nemzetiség nyelvével kapcsolatos ismeretek témakörökbõl szintén együttesen 10 tétel készül. A tételeket központilag határozzák meg.

Értékelés
A szóbeli vizsgateljesítmény maximális pontértéke 50 pont. Ezen belül a projekttervre 10 pont, a két másik tételre 20-20 pont adható. A vizsgateljesítmény értékelése a következõ általános értékelési kritériumok alkalmazásával történik:

A projektterv bemutatása – összesen 10 pont

- Tartalmi gazdagság 2 pont
- A felhasznált ismeretek logikus, áttekinthetõ csoportosítása 1 pont
- Szemléletesség az elõadásban 2 pont
- A projekt kapcsolódása a valóságos helyzetekhez 1 pont
- A projekt tárgyának önálló értelmezése 4 pont

A tételek értékelése - összesen 40 pont (kétszer 20 pont)

- A rendelkezésre álló segédanyagokból történõ válogatás képessége 2 pont
- A szerzett információk világos és logikus csoportosításának képessége 4 pont
- Az elõadás szemléletessége, nyelvi megformáltsága 4 pont
- Egyéni tapasztalatok beépítése a feleletbe, saját vélemény megfogalmazása 4 pont
- A tétel tartalmi kifejtése, gazdagsága 6 pont ”

[SZLOVÉN NEMZETISÉGI NYELV]
"II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A szlovén nemzetiségi nyelv érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl tevõdik össze. Az írásbeli vizsgán 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére. A szóbeli vizsga a 10 perces felkészülési idõt követõen 15 perc idõtartamú.

Az írásbeli feladatok megoldásakor szótár nem használható, a szóbeli felkészülés során irodalmi szöveggyûjtemény, illetve a vizsgakövetelményekben megjelölt szerzõk köteteinek, mûveinek használata megengedett.

A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek idõtartamát és körülbelüli arányát az értékelésben.

	Vizsgarész	Idõtartam (perc)	Arány (%)	Pont
Írásbeli	Olvasott szöveg értése	60	22	33
	Nyelvhelyesség	30	12	18
		SZÜNET		
	Hallott szöveg értése	30	22	33
	Íráskészség	60	22	33
Szóbeli	Beszédkészség tartalom	15	22	33
	Összesen:	-----	100	150

A középszintû vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának A2-B1 szintjeit. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül. A feladatsorokat úgy állítják össze, hogy az A2 szinten lévõ tanulók is le tudják tenni a vizsgát.

A vizsgafeladatok készítése

Az Olvasott szöveg értése, a Nyelvhelyesség, a Hallott szöveg értése és az Íráskészség vizsgarészek feladatai központilag készülnek. A Beszédkészséget mérõ feladatokat a központi útmutató alapján a vizsgáztató tanár állítja össze.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsga sikeres teljesítésének elõfeltétele, hogy a vizsgázó az írásbeli és szóbeli vizsgarészben az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át teljesítse (a 10% nem az elégséges osztályzat alsó határa).
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ típusú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és a valós olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

Az olvasási készség több szintjét különböztetjük meg (pl. a globális, a szelektív és a részletes értést). A vizsgán a szövegértés több szintje mérhetõ. A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelõ stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idõ, hely, irány, mennyiség),
- különválasztani a lényeges és a lényegtelen információkat,
- megérteni egy adott álláspont mellett és ellen szóló érveket,
- megkeresni egy adott értési célhoz szükséges adatszerû információt,
- megérteni a szöveget kommunikációs funkciójának megfelelõ részletességgel,
- alkalmazni a különbözõ olvasási stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére),
- megkülönböztetni a tényszerûen közölt információt a véleménytõl.

A vizsgán olvasott szövegek

- olyan (esetenként rövidített) autentikus szövegek, amelyeket valós közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egészet alkotnak,
- mind tartalmilag, mind nyelvileg világos szerkezetûek,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükbõl adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- funkcionális szövegek (pl. étlap, menetrend, tv-mûsor, mozimûsor, programok, kezelési útmutató, nyomtatvány, katalógus, menetjegy),
- informatív-instruktív szövegek (pl. jegyzet, közlemény, felhívás, hirdetés, plakát, könyvajánlás),
- magánlevél, hivatalos levél,
- újságcikkek (pl. újsághír, beszámoló, riport),
- ismeretterjesztõ szövegek általánosan ismert témakörökbõl,
- irodalmi szövegek (pl. regényrészlet, drámarészlet, novella, költemény, mese),

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (cím és szöveg, kérdés és felelet, személy és kijelentés stb.),
- képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján,
- a szövegbõl kivett mondat, bekezdés helyének megtalálása,
- szöveg részeinek sorrendbe rakása,
- hiányos mondatok kiegészítése a szöveg alapján,
- rövid választ igénylõ nyitott kérdések,
- vázlat készítése,

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázónak 3 feladatot kell megoldania, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme körülbelül 600 szó. A feladatsor kb. 30 kérdésbõl/itembõl áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások szlovén nyelven íródnak, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- az alapvetõ nyelvtani szerkezetek és lexikai elemek mondatokba illesztésére (felismerés, kiegészítés, létrehozás),
- alapvetõ nyelvtani és lexikai szerkezetek nyelvileg pontos használatára egyszerû szövegben.

A vizsgarészben használt szövegek vagy szövegrészletek

- autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek,
- kiválasztásakor a Témakörök címû rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,

- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérõ feladatoké,
- autentikus jellegükbõl adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- hiányos mondatok vagy szövegek kiegészítése feleletválasztással (négy válaszlehetõség közül egy helyes kiválasztása),
- a szövegbõl kivett mondatrész helyének azonosítása a szövegkohéziós eszközök segítségével,
- hiányos szöveg kiegészítése önállóan vagy elõre megadott szókészletbõl,
- megadott szavak képzett és/vagy ragozott alakjainak beillesztése a szövegbe.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 3-4 feladatból áll, összesen körülbelül 30 itembõl áll. A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme körülbelül 300-350 szó.

A feladatok szövegekre épülnek. Egy feladat mondatokra épül, ezzel azonban az elérhetõ pontszám körülbelül 15%-a szerezhetõ meg.

Egy adott feladat több nyelvi jelenségre is rákérdezhet.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások szlovén nyelven íródnak, nyelvi szintjük azonban alacsonyabb a feladok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutató alapján történik, amely tartalmazza az összes elfogadható választ.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználattól nem vagy kissé eltérõ anyanyelvi beszédet a valós értési céloknak megfelelõen.

A vizsga a szövegértés alábbi szintjeit méri: a szöveg alapvetõ kommunikációs szándékainak globális megértése (globális értés), a szövegbõl adott szempontok szerinti információk kiszûrése (szelektív értés). A vizsga a szöveg részletes értését nem méri.

A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelõ stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- megérteni a szöveg lényegét,
- megérteni és követni a szöveg gondolatmenetét,
- megérteni a kulcsinformációkat (pl. személyek, idõ, hely, irány, mennyiség, ok),
- megérteni egy adott értési célhoz szükséges adatszerû információkat,
- alkalmazni a különbözõ értési stratégiákat (pl. következtetni az ismeretlen szavak jelentésére a szövegkörnyezetbõl).

A vizsgán használt szövegek

- olyan autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek, amelyeket valós szóbeli közlési szándékkal hoztak létre,
- egységes egészet alkotnak,
- hossza és tartalma nem terheli meg feleslegesen a vizsgázó memóriáját,
- akusztikai minõsége kifogástalan,
- anyanyelvi beszélõk közvetítésében, normál beszédtempóban hangzanak el,
- kiválasztásakor a *Témakörök* címû rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- autentikus jellegükbõl adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ:

- közérdekû bejelentések, közlemények (pl. pályaudvaron, repülõtéren, áruházban),
- rögzített telefonos szövegek (pl. üzenetrögzítõ, információs szolgálatok: Útinformáció, nyitvatartás, menetrend),
- utasítások (pl. utcán, repülõtéren, pályaudvaron),
- médiaközlemények (pl. idõjárás-jelentés, reklám, programismertetés, rövid hír),
- beszélgetések, telefonbeszélgetések,
- riportok, interjúk,
- beszámolók,
- közérdekû témáról szóló ismeretterjesztõ szövegek,
- szépirodalmi szövegek: rövid prózarészletek, versek (szavalatok), megzenésített költemények.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- feleletválasztás,
- igaz/hamis állítás,
- egymáshoz rendelés (pl. személy és kijelentés, képek kiválasztása szöveghez),
- események sorrendjének megállapítása,
- nyomtatványok, ûrlapok kitöltése,
- táblázat kitöltése,
- hiányos mondatok kiegészítése,
- rövid választ igénylõ nyitott kérdések.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor körülbelül 20-25 itembõl áll.

A teszt 2 feladatot tartalmaz. Az *elsõ feladatban* a vizsgázó 1 rövid funkcionális, informatív szöveget hallgat meg (pl. idõjárás-jelentés, útleírás, programajánlat, reklám, információ a nyitvatartásról). Ezek együttes terjedelme körülbelül 2-3 perc. A feladatok a szöveg leglényegesebb információira kérdeznek rá.

A *második feladatban* a vizsgázó egy körülbelül 3-4 perc hosszúságú igényesebb szöveget (interjú, véleménykifejtés) hallgat meg. Egy hosszabb szöveg helyett elõfordulhat 2-3 azonos témájú rövidebb szöveg is.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgathat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások szlovén nyelvûek, nyelvi szintjük alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladatmeghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A feladatok megoldásához szükséges eszköz: magnó

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó milyen szinten képes magát szlovén nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû rész),
- különbözõ fajtájú szövegeket írni a *Témakörök* címû részben megadott témákhoz kapcsolódóan,
- koherens szövegeket létrehozni (elõre- és visszautalással, alapvetõ szinonimákkal és kötõszavakkal),
- mondanivalóját logikusan és az adott szövegfajta követelményeinek megfelelõen elrendezni, valamint írásmûvét megfelelõen felépíteni és tagolni,
- a szövegfajtának, a közlési szándéknak, a címzetthez való viszonyának megfelelõ stílust és hangnemet választani,
- az adott szövegfajták formai sajátosságainak megfelelõ írásmûvet létrehozni,
- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani pontatlansága, szóhasználata ne akadályozza a megértést.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek

- valós kommunikációs szándékkal jönnek létre,
- az olvasó számára világosak, érthetõek és alkalmasak a kommunikációs cél elérésére,
- szövegfajtája meghatározott,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megírásához nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:

- üzenet, emlékeztetõ,
- rövid személyes jellegû közlés,
- naplóbejegyzés,
- üdvözlõlap,
- meghívó,
- magánjellegû vagy intézménynek szóló levél,
- egy mû: prózarészlet, drámarészlet, lírai alkotás adott szempontú elemzése.
- kép, képsorok leírása, összevetése.

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok,* valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

Az íráskészség mérése során valós kommunikációs helyzetet teremtünk, azaz megadjuk a szituációt, amelyben az írásmû keletkezik, az ehhez illeszkedõ szövegfajtát, továbbá meghatározzuk az írásmû célját, témáját és címzettjét, valamint a szöveg írója és olvasója közötti kapcsolat jellegét. Mindezek meghatározzák a szöveg stílusát és hangnemét.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- meghatározott szituációban megadott szempontok alapján történõ szövegalkotás,
- verbális segédanyagok (pl. személyes feljegyzések, üzenetek, levelek, cikkek, felhívások, hirdetések, szórólapok, próza-, drámarészletek, versek, dalok, stb.) alapján történõ szövegalkotás és/vagy azokra való reagálás,
- vizuális segédanyagok (pl. ábrák, képek, festmények, szobrok, épületek, népviseletek, fotók, képsorok, grafikonok, táblázatok, stb.) alapján történõ szövegalkotás.

Az irányító szempontok a téma alpontjait adják meg, a verbális és vizuális segédanyagok pedig gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kidolgozásához.

A vizsgarész 2 feladatból áll. Az *elsõ feladat* egy rövidebb, tranzakciós és interakciós szöveg. A vizsgázó verbális és/vagy vizuális segédanyagra reagálva 40-50 szavas közlést hoz létre (pl. üdvözlõlap, e-mail, naplóbejegyzés, üzenet, emlékeztetõ).

A *második feladat* egy hosszabb, véleménykifejtõ szöveg létrehozása. A vizsgázó rövid levélre, hirdetésre vagy hasonló informatív szövegre reagál írásban vagy egy mûrészletet elemez adott szempontok szerint vagy képsorokat vet össze egy körülbelül 250-300 szó terjedelmû szöveg megírásával. A szövegben a vizsgázónak öt megadott irányító szempontot kell tárgyalnia. Az irányító szempontok kidolgozási sorrendje tetszõleges.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok szlovén nyelven íródnak, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél.

A feladatok megoldásához a szlovén nyelv helyesírási szótára használható. A nyelvtani, lexikai, helyesírási hibákkal szemben magasabb a toleranciahatár, mint emelt szinten.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutatók alapján történik. A vizsgázó teljesítményének értékelése 4 kritérium (A kommunikatív cél teljesítése, Nyelvtani

szerkezetek, Szókincs, Mondat- és szövegszintû kohézió) alapján, egy nyolcszintû (0-7) analitikus értékelõ skála segítségével történik.

A két feladat együtt kerül értékelésre. A vizsgarészen belül az elsõ feladat aránya 1/3 rész, a másodiké 2/3 rész.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség, szlovén nemzetiségi tartalom

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e az érettségi követelményekben megfogalmazott nyelvi szinten gondolatait szlovén nyelven szóban kifejezni és valós kommunikációs szándékoknak megfelelõ beszélgetést folytatni.

A vizsgán azt mérjük, hogy a vizsgázó milyen mértékben és milyen minõségben képes szóbeli tranzakcióra és interakcióra, amelynek egyaránt részét képezik a receptív és a produktív (beszédértés, beszédkészség) készségek. A vizsgázónak képesnek kell lennie mind az önálló témakifejtésre, mind a beszélgetésben való interaktív részvételre.

A második feladathoz a tételsor 15 tételbõl áll. A tételsor a szlovén nemzetiség irodalmát, kultúráját, nyelvét dolgozza fel a *Témakörök* és *Nyelvtani ismeretek, szerkezetek,* címû fejezetek alapján.

Ebben a vizsgarészben a feladatokat a központi útmutatók alapján a vizsgáztató tanárok készítik el.

A feladatok megoldásához szótár nem használható. A felkészülés során azonban irodalmi szöveggyûjtemény, a vizsgakövetelményekben megjelölt szerzõk köteteinek, mûveinek használata megengedett, ezeket a vizsgáztató intézmény biztosítja.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- a megadott helyzetekben és szerepekben megnyilatkozni, illetve a megadott kommunikációs szándékokat megvalósítani (lásd *Kommunikációs helyzetek és szándékok* címû rész),
- megadott témákról (irodalom, kultúra, nyelv) szóló beszélgetésekben részt venni (lásd a *Témakörök* címû rész),
- mondanivalóját érthetõen és összefüggõen kifejezni,
- úgy beszélni, hogy kiejtése, hanglejtése, beszédtempója ne akadályozza a megértést,
- egyszerû kommunikációs stratégiákat alkalmazni,
- beszédében a célnyelvi udvariasság és a megfelelõ stílus alapszabályait alkalmazni,
- úgy kifejezni magát, hogy esetleges nyelvtani és lexikai pontatlansága ne akadályozza a megértést.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

A vizsgafeladatokban elõforduló helyzetek és szerepek a *Kommunikációs helyzetek és szándékok,* a *Témakörök* valamint az N*yelvtani ismeretek, szerkezetek* címû listákra épülnek.

A feladatok tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének, és teljesítésükhöz nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre.

A feladatmeghatározás egyértelmûen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepének leírását.

A vizsgabeszélgetésben az aktív szerepet a vizsgázó játssza.

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- szerepjáték,
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A vizsgarész rövid *bevezetõ társalgással* kezdõdik. A kérdések célja az, hogy a vizsgázó ráhangolódjon a szlovén nyelv használatára. Az itt elhangzottak nem számítanak be a vizsgaeredménybe.

A vizsga 2 feladatból áll. A feladatokat a vizsgázó húzza, a felkészülési idõ: 10 perc. A szóbeli vizsga 15 perc idõtartamú.

Az *elsõ feladatban* a vizsgázónak egy, a mindennapi élet helyzeteihez hasonlító szituációban kell részt vennie, amelyben partnere a vizsgáztató. A feladat tehát az, hogy a vizsgázó a beszélgetésben interaktívan vegyen részt, megfelelõ kérdéseket tegyen fel, illetve az elhangzó kérdésekre megfelelõ válaszokat adjon.

A *második feladatban* a vizsgázónak egy irodalmi vagy nyelvi vagy a szlovén nemzetiség kultúrájával kapcsolatos témát kell részletesen és összefüggõen kifejtenie, megadott szempontok alapján. A felhasználandó segédanyag lehet kép, fénykép, ábra, térkép vagy rövid írott szöveg.

A feladatmeghatározás és a verbális segédanyagok szlovén nyelvûek, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél. A vizuális segédanyagok az adott nemzetiség kultúrkörét reprezentálják.

Értékelés

Az értékelés négy kritériumon (Kommunikációs hatás: a/ milyen mértékben tudja gondolatait önállóan kifejezni, b/ beszédstílusa mennyire folyékony, c/ megnyilvánulásai mennyire relevánsak a feladatmegoldás szempontjából; Nyelvtan és koherencia; Szókincs; Hangképzés, hangsúly, intonáció) alapul.

A kommunikációs hatásra 12, a további három kritériumra (Nyelvtan és koherencia, Szókincs, Hangképzés, hangsúly, intonáció) 7-7 pont adható. A két feladat együtt kerül értékelésre.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az írásbeli vizsga idõtartama 240 perc, a szóbeli vizsgáé 20 perc.

A következõ táblázat bemutatja a vizsga részeit a lebonyolítás sorrendjében, továbbá az egyes vizsgarészek idõtartamát és körülbelüli arányát az értékelésben.

	VIZSGARÉSZ	IDÕTARTAM (perc)	ARÁNY (%)	PONT
ÍRÁSBELI	Olvasott szöveg értése	70	20	30
	Nyelvhelyesség	50	20	30
		SZÜNET		
	Hallott szöveg értése	30	20	30
	Íráskészség	90	20	30
SZÓBELI	Beszédkészség	20	20	30
	Összesen:	-----	100	150

Egyik vizsgarészben sem használható szótár, mivel a vizsgázóknak a tényleges nyelvtudásukról kell számot adniuk. Az emelt szintû vizsga két nyelvi szintet fog át: az Európa Tanács skálájának B2-C1 szintjeit. Az eltérõ képesség- és tudásszintek mérése érdekében az írásbeli feladatsorokban a lépcsõzetesség elve érvényesül. A feladatsorokat úgy állítják össze, hogy a B2 szinten lévõ tanulók is le tudják tenni a vizsgát.

A vizsgafeladatok készítése

Az Olvasott szöveg értése, a Nyelvhelyesség, a Hallott szöveg értése és az Íráskészség vizsgarészek feladatai, valamint a Beszédkészséget mérõ feladatok is központilag készülnek el.

Értékelés

- Az egyes vizsgarészek értékelése egymástól független.
- Minden vizsgarészben csak a célzottan mért készséget értékeljük.
- A vizsga sikeres teljesítésének elõfeltétele, hogy a vizsgázó mind az öt vizsgarészben az elérhetõ pontszámnak legalább a 10%-át teljesítse (a 10% nem az elégséges osztályzat alsó határa).
- Minden vizsgarész elbírálása központilag kidolgozott javítási és értékelési útmutatók alapján történik.
- Az Olvasott szöveg értése, a Hallott szöveg értése és a Nyelvhelyesség vizsgarészek értékelési útmutatói tartalmazzák a lehetséges elfogadható válaszokat.
- Az Íráskészség és a Beszédkészség vizsgarészek értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik.
- Az egyes vizsgarészekben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Olvasott szöveg értése

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben elõforduló, különbözõ típusú autentikus szövegeket önállóan elolvasni és a valós olvasási céloknak megfelelõ mélységben megérteni.

Az olvasási készség több szintjét különböztetjük meg (pl. a globális, a szelektív és a részletes értést). A vizsgán a szövegértés több szintje mérhetõ. A vizsgafeladatok megoldásához a vizsgázónak arra is képesnek kell lennie, hogy alkalmazza az értési céloknak megfelelõ stratégiákat.

Tartalmi szerkezet

ua. mint a *Középszintû vizsga* esetén

A két szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenhet meg.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

- Feleletválasztás.
- Képek, események sorrendbe rakása a szöveg alapján.

- A szövegben közvetlenül megtalálható tény, adat, megállapítás, érv, álláspont stb. azonosítása.
- A cím és a szöveg egészének viszonya.
- A szöveg egészének jelentése.
- A szöveg szerkezete, a felépítés által közvetített jelentés.
- Vázlat készítése.
- A szöveg rövid összegzése.

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázónak 1-3 feladatot kell megoldania, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme körülbelül 1200 szó. A feladatsor 25-30 itemböl áll.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások szlovén nyelven íródnak, nyelvi szintjük alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Nyelvhelyesség

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik az önálló kommunikációra.

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó

- változatos nyelvtani szerkezetek és lexikai elemek mondatokba illesztésére (felismerés, kiegészítés, létrehozás),
- a nyelvtani és lexikai szerkezetek nyelvileg pontos használatára komplex szövegekben is.

A vizsgarészben használt szövegek vagy szövegrészletek

- autentikus vagy kismértékben adaptált szövegek,
- kiválasztásakor a Témakörök címû rész az irányadó,
- tematikusan megfelelnek ezen korosztály élettapasztalatának és általános érdeklõdésének,
- megértéséhez nincs szükség az érettségi vizsga általános mûveltségi szintjét meghaladó ismeretekre,
- nehézségi foka alacsonyabb, mint az olvasott szöveg megértését mérõ feladatoké,
- autentikus jellegükbõl adódóan tartalmazhatnak olyan szavakat, kifejezéseket, amelyek ismerete nem követelmény az adott vizsgaszinten. Ezek megértése azonban nem szükséges feltétele az adott feladat sikeres megoldásának.

A két szint közötti különbség a nyelvtani és lexikai szerkezetek komplexitásában és a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg. Emelt szinten a vizsgázó változatosabb és komplexebb nyelvtani és lexikai szerkezetek helyes felismerésére és pontos használatára is képes.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

ua. mint a *Középszintû vizsga*

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A feladatsor 4-5 feladatból, körülbelül 40 itembõl áll, a feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme körülbelül 600 szó.

Valamennyi feladat szövegre épül.

Egy feladat több nyelvi jelenségre is rákérdezhet.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások szlovén nyelven íródnak, nyelvi szintjük alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutató alapján történik. A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Hallott szöveg értése

ua. mint a *Középszintû vizsga*

Tartalmi szerkezet

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó
ua. mint a *Középszintû vizsga,* továbbá

- megérteni az adott álláspont mellett és ellen szóló érveket,
- felismerni a szöveg hangnemét, következtetni a beszélõk egymáshoz való viszonyára.

A vizsgán használt szövegek
ua. mint a *Középszintû vizsgán*

A vizsgán az alábbi szövegfajták fordulhatnak elõ
ua. mint a *Középszintû vizsga*

A két szint közötti különbség az adott téma megközelítési módjában, a szövegek terjedelmében, tartalmi és nyelvi komplexitásában, valamint a feladatok eltérõ nehézségi fokában jelenik meg.

A szövegértés nehézségi fokát további tényezõk is befolyásolhatják, mint például a beszédtempó, a beszélõk száma, az artikuláció, a háttérzajok.

Emelt szinten olyan szövegek is elõfordulhatnak, amelyek az adott témát az általánosítás szintjén közelítik meg és árnyalt közléseket, véleményeket és ellenvéleményeket is tartalmaznak.

Emelt szinten a mûvelt köznyelv összetettebb, választékosabb formái is elõfordulnak.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

ua. mint a *Középszintû vizsga*

A teszt feladattipológiailag kötetlen szerkezetû, azaz bármelyik felsorolt feladattípus szerepelhet benne.

A vizsgázó 2-3 szöveget hallgat meg, amelyek együttes terjedelme körülbelül 8-10 perc. A teszt 2-3 feladatot, körülbelül 25 itemet tartalmaz.

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgathat meg.

Az egységes megfogalmazású feladatmeghatározások szlovén nyelvûek, nyelvi szintjük alacsonyabb a feladatok megoldásához szükséges nyelvi szintnél.

A hangfelvétel tartalmazza a feladatmeghatározást, a szövegeket kétszer, valamint a feladatok elolvasásához és megoldásához szükséges szüneteket is. A hangfelvételen hallható és a feladatlapon olvasható feladat-meghatározások szó szerint megegyeznek.

A feladatok megoldásához szótár nem használható.

A feladatok megoldásához szükséges eszköz: magnó

Értékelés

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutató alapján történik. Ha többféle válasz is elfogadható, a javítási útmutató tartalmazza a szövegbõl adódó lehetséges válaszokat, illetve azokat a tartalmi elemeket, amelyeket a jó válasznak tartalmaznia kell.

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékelik, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat nem veszik figyelembe.

A vizsgarészben szerzett pontok vizsgaponttá való átalakítása központi útmutató alapján történik.

Íráskészség

A vizsgarész célja annak mérése, hogy a vizsgázó milyen szinten képes magát szlovén nyelven írásban kifejezni, illetve írásbeli feladatokat végrehajtani különbözõ kommunikációs célok megvalósítása érdekében.

Tartalmi szerkezet

A vizsga méri, hogy képes-e a vizsgázó
ua. mint a *Középszintû vizsga*, továbbá

- gondolatait nyelvhelyességi szempontból pontosan kifejezni,
- álláspontját, érvrendszerét következetesen, összetetten, árnyaltan kifejteni.

A vizsgázónak olyan szövegeket kell létrehoznia, amelyek
ua. mint a *Középszintû vizsga*

A vizsgán az alábbi szövegfajtákat kell létrehozni:
ua. mint a *Középszintû vizsga*, továbbá

- érvelés nyelvi, irodalmi, kulturális kérdésekrõl (a feladat tartalmaz egy szövegrészletet),
- két szöveg adott szempontú összehasonlítása. A feladat megjelöli a kiemelt szempontokat (tematikus, stílusbeli). A szövegek között megjelenhet a mindenkori kortárs irodalom.

A két szint közötti különbség a témák megközelítésében, a létrehozandó szövegek terjedelmében, a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

A vizsgázó emelt szinten az adott témát általánosabban is képes megközelíteni, és átfogó problémaként tárgyalni.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy a vizsgázó emelt szinten részletesen, választékos szókinccsel és igényesebb nyelvi szerkezeteket használva ír.

A feladatok és a feladatsor felépítése

A feladatok a *Kommunikációs helyzetek és szándékok,* valamint a *Témakörök* címû listákra épülnek.

ua. mint a *Középszintû vizsga*

A vizsgán az alábbi feladattípus fordulhat elõ:

- a vizsgázó írásban reagál a megadott verbális és/vagy vizuális segédanyagokra a megadott irányító szempontok alapján.

A vizsgarész 2 feladatból áll. Az *elsõ feladatban* a vizsgázó informatív szövegre reagál írásban egy körülbelül 100 szó terjedelmû szöveg megírásával.

A *második feladatban* a vizsgázó két téma közül választhat. A kiválasztott témáról a megadott irányító szempontok alapján a vizsgázónak körülbelül 300-350 szó terjedelmû szöveget kell írnia, amelyben ki kell fejtenie véleményét is.

A feladatmeghatározás, az irányító szempontok és a segédanyagok szlovén nyelven íródnak, amelyek nyelvi szintje alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél.

Értékelés

Általános kritériumok:

- a tartalmi kifejtés kritériumai: a téma megértése, nyelvi és irodalmi mûveltség, kultúrtörténeti asszociációk, személyes állásfoglalás, világismeret, lényegkiemelés,
- a szöveg megszerkesztettségének kritériumai: a kért mûfajnak való megfelelés, tagolás, szerkezeti arányosság, a terjedelem megtartása,
- a szöveg nyelvi minõségének kritériumai: a köznyelvi norma biztos ismerete: nyelvtan, szókincs, helyesírás, szabatos elõadásmód, olvasható kézírás, rendezett íráskép.

Az értékelés központi javítási és értékelési útmutatók alapján történik. A két feladat értékelése együtt történik.

SZÓBELI VIZSGA

Beszédkészség, szlovén nemzetiségi tartalom

ua. mint a *Középszintû vizsga,* továbbá

A második feladathoz a tételsor 20 tételbõl áll. A tételsor a szlovén nemzetiség irodalmát, kultúráját, nyelvét dolgozza fel a *Témakörök* és a N*yelvtani ismeretek, szerkezetek* címû fejezetek alapján.

A feladatok megoldásához szótár nem használható. A felkészülés során azonban irodalmi szöveggyûjtemény, a vizsgakövetelményekben megjelölt szerzõk köteteinek, mûveinek használata megengedett, ezeket a vizsgáztató intézmény biztosítja.

Tartalmi szerkezet

ua. mint a *Középszintû vizsga,* továbbá

- gondolatait árnyaltan kifejezni, álláspontját, érvrendszerét következetesen, folyamatosan, összetetten kifejteni,

- olyan kiejtéssel, hanglejtéssel és tempóban beszélni, hogy beszéde jól érthetõ legyen,
- változatos kommunikációs stratégiákat alkalmazni,
- gondolatait nyelvhelyességi szempontból pontosan kifejezni,
- az összetettebb gondolatmenetnek megfelelõ igényes mondatszerkesztéssel beszélni.

A két szint közötti különbség a témák megközelítésében és a nyelvi teljesítmény színvonalában, azaz a nyelvi megformálás jellemzõiben jelenik meg.

Emelt szinten a vizsgázó az adott témákról az általánosítás szintjén is tud beszélgetni és véleményt nyilvánítani.

A nyelvi megformálásra az jellemzõ, hogy a vizsgázó választékosan, árnyaltabban fejezi ki magát.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

ua. mint a *Középszintû vizsga,* továbbá

A vizsgán az alábbi feladattípusok fordulhatnak elõ:

- vita (véleménykülönbség megjelenítése és áthidalása),
- önálló témakifejtés verbális és/vagy vizuális segédanyagok alapján.

A vizsgarész rövid *bevezetõ társalgással* kezdõdik. ua. mint a *Középszintû vizsga.*

A vizsga 2 feladatból áll. A feladatokat a vizsgázó húzza, a felkészülési idõ: 10 perc. A szóbeli vizsga 20 perc idõtartamú.

Az *elsõ feladatban* a vizsgázó egy vagy több szlovén nyelven íródott idézetet értelmez és fejti ki véleményét, miközben a vizsgáztató vitára serkentõ kijelentéseire is reagálnia kell.

A *második feladatban* a vizsgázónak egy irodalmi vagy nyelvi vagy a szlovén nemzetiség kultúrájával kapcsolatos témát kell részletesen és összefüggõen kifejtenie, megadott szempontok alapján. A felhasználandó segédanyag lehet kép, fénykép, ábra, térkép vagy rövid írott szöveg. A vizsgáztató elõre meghatározott, további véleménynyilvánításra ösztönzõ kérdéseket tehet fel.

A feladatmeghatározás és a verbális segédanyagok szlovén nyelvûek, nyelvi szintjük alacsonyabb a receptív készségeket mérõ vizsgarészek nyelvi szintjénél. A vizuális segédanyagok a szlovén nemzetiség kultúrkörét reprezentálják.

Értékelés

Általános értékelési kritériumok:

- tartalom: tématartás, nyelvi, irodalmi, kulturális tájékozottság, megfelelõ szóhasználat, problémaérzékenység, a témának megfelelõ memoriter szöveghû elõadása.
- elõadásmód: a témának megfelelõ világos felépítés, világos nyelvi forma, lényegkiemelés.

Az értékelés központilag kidolgozott analitikus skála alapján történik, amely tartalmazza az értékelési szempontok részletes leírását is.

A feladatok együtt kerülnek értékelésre.”

[PODROBNE ZAHTEVE IN OPIS MATURITETNEGA IZPITA SPOZNAVANJE SLOVENSTVA]

II. OPIS IZPITA

Izpit na srednji in višji ravni sestoji iz pisnega in ustnega dela.

Pisni del izpita

Vsebinska struktura

Srednja raven

Tema pisnega izpita je predstavitev in ocena projekta, ki je bil narejen med študijem. Predstavitev poteka s pomoèjo standardnih vprašanj, ki jih maturanti dobijo na dan izpita. Vprašanja se nanašajo na naèrtovanje, izdelavo in predstavitev projekta, obenem tudi na vsebino obdelane teme. Tema projekta se lahko izbere iz osem vsebinskih sklopov (I**.** Zahteve).

Kandidat ima za rešitev naloge na razpolago 180 minut.

Vš ja raven

Na višji ravni mora maturant na pisnem izpitu napisati esej (600-700 besed) po centralno sestavljenih nalogah (izbira lahko med tremi naslovi).

Pisni del izpita temelji na podrobnih izpitnih zahtevah. Pisni izpit vsebuje naloge, ki so povezane s štirimi vsebinskimi sklopi (Vsebine iz zgodovine, Vsebine iz manjšinske politike, Vsebine iz etnologije, Vsebine iz jezika slovenske manjšine), na podlagi teh mora kandidat sistematièno predstaviti temo, dopolnjeno s svojim mnenjem.

Kandidat ima za rešitev naloge 180 minut.

Ocenjevanje

Celotna naloga se lahko oceni maksimalno s 100 toèkami. Toèkovne smernice vsebujejo navodila za popravljanje izpitnih listkov pisnega izpita.

Ustni del izpita

Ustni izpit na obeh ravni sestoji iz dva dela: iz predstavitve projekta in predstavitve dveh izpitnih listkov iz vsebinskih sklopov: Vsebine iz zgodovine in Vsebine iz manjšinske politike, oziroma Vsebine iz etnologije in Vsebine iz jezika slovenske manjšine.

Èas za pripravo na ustni izpit: 30 minut

Èas za izpit::

na srednji ravni: 15 minut

na višji ravni: 20 minut

Srednja raven

Za izpitne listke ustnega izpita skrbi ustanova, pri kateri deluje izpitna komisija. Naloge razlièni izpitnih listkov maturant dobi samo na izpitu. Maturant lahko uporablja pripomoèke, povezane z nalogami (slikovne, tiskane, oziroma elektronske). Te pripomoèke mora dobiti na razpolago vsak kandidat.

Vsebinska struktura

Na ustnem izpitu kandidat predstavi, morda dopolni projekt, pripravljen za pisni izpit maksimalno v petih minutah. Na izpit lahko prinese s sabo že vnaprej pripravljena ponazorljiva gradiva (plakate, fotografije, itn.), saj na pisnem izpitu za to ni imel možnosti. Potem ima na razpolago dvakrat po 5 minut, da samostojno predstavi oba izpitnega listka. Iz vsebinskih sklopov Vsebine iz zgodovine in Vsebine iz manjšinske politike profesor sestavi 10 izpitnih listkov. Sorazmerja doloèijo težišèa pri pouku. Tudi iz vsebinskih sklopov Vsebine iz etnologije in Vsebine iz jezika slovenske manjšine sestavi 10 izpitnih listkov, pri sorazmerju med vsebinskimi sklopi upošteva prej omenjene vidike.

Višja raven

Ustni izpit na višji ravni poteka na podlagi centralno sestavljenih izpitnih listkov. Naloge izpitnih listkov niso javne. Maturant lahko uporablja pripomoèke, povezane z nalogami (slikovne, tiskane, oziroma elektronske). Te pripomoèke mora dobiti na razpolago vsak kandidat.

Vsebinska struktura

Kandidat predstavi projekt v 10 minutah, temo katerega si lahko izbere iz osmih vsebinskih sklopov. Glede na to, da pisna naloga na višji ravni ni predstavitev projekta, ustni izpit se lahko nanaša na naèrtovanje, izdelavo in predstavitev projekta, (ki je lahko šolski projekt, pripravljen med študijem, lahko je pa tudi individualen) pa tudi na vsebinsko predstavitev teme. Potem kandidat ima na razpolago dvakrat po 5 minut, da samostojno predstavi oba izpitna listka. Iz vsebinskih sklopov Vsebine iz zgodovine in Vsebine iz manjšinske politike je sestavljeno 10 izpitnih listkov, iz vsebinskih sklopov Vsebine iz etnologije in Vsebine iz jezika slovenske manjšine tudi 10 izpitnih listkov. Izpitni listki so doloèeni centralno.

Ocenjevanje

Ustni del izpita se lahko oceni maksimalno s 50 toèkami. Znotraj tega se lahko projektni naèrt oceni z 10 toèkami, drugi dve skupini znanj pa po 20-20 toèk. Vrednotenje izpita poteka na podlagi naslednjih splošnih kriterijev.

Predstavitev projektnega naèrta – skupaj 10 toèk

Vsebinsko bogastvo	2 toèki
Logièno, pregledno razvrščanje uporabljenih znanj	1 toèka
Nazornost v predavanju	2 toèki
Povezanost projekta z dejanskim položajem	1 toèka
Samostojno razumevanje predmeta projekta	4 toèke

Ocenjevanje izpitnih listkov – skupaj 40 toèk (dvakrat po 20 toèk)

Sposobnost izbiranja med pripomoèki, ki so na razpolago	2 toèki
Sposobnost za jasno in logièno razvrščanje pridobljenih informacij	4 toèke
Nazorno, jezikovno pravilno oblikovano predavanje	4 toèke
Vgradnja lastnih izkušenj v odgovore, oblikovanje lastnega mnenja	4 toèke
Predstavitev in vsebinsko bogatstvo izpitnega listka	6 toèk

[PODROBNE ZAHTEVE IN OPIS MATURITETNEGA IZPITA

SLOVENSKI JEZIK]
„II OPIS IZPITA

IZPIT SREDNJE RAVNI

Struktura izpita

Maturitetni izpit iz slovenskega narodnostnega jezika je sestavljen iz pisnega in ustnega dela. Na pisnem delu ima kandidat na razpolago 180 minut. Ustni izpit po 10-minutni pripravi traja 15 minut.

Pri reševanju pisnih nalog ni možna uporaba slovarja, pri ustnem delu se lahko uporablja zbornik literarnih del, oziroma pesniške zbirke, dela avtorjev, navedenih v zahtevah.

Naslednja tabela predstavlja izpitne enote v svojem zaporedju ter trajanje posameznih izpitnih enot in okvirni delež pri ocenjevanju.

	Izpitna enota	Èas trajanja (minut)	Delež pri oceni (%)	Toèke
Pisni izpit	Bralno razumevanje	60	22	33
	Slovnièna pravilnost	30	12	18
		ODMOR		
	Slušno razumevanje	30	22	33
	Pisno izražanje	60	22	33
Ustni izpit	Govorno izražanje Vsebina	15	22	33
	Skupaj:	-----	100	150

Izpit na srednji ravni obsega dve jezikovni ravni: raven A2-B1 Sveta Evrope. V interesu vrednotenja razlièenih ravni sposobnosti in znanja se pri nalogah pisnega izpita uveljavlja naèelo postopnosti. Naloge so sestavljene tako, da lahko izpit opravijo tudi uèenci na ravni A2.

Priprava izpitnih nalog

Naloge izpitne enote Bralno razumevanje, Slovnièna pravilnost, Slušno razumevanje in Pisno izražanje se pripravijo centralno. Naloge za vrednotenje govornega izražanja sestavi uèitelj, izpraševalec pri katerem se izpit opravlja, na podlagi centralnih navodil.

Ocenjevanje

- Ocena posameznih izpitnih enot je neodvisna druga od druge.
- V vsakem izpitnem delu ocenjujemo le vrednotene sposobnosti.

- Predpogoj za uspešno opravljeni izpit je, da kandidat v pisnem in ustnem delu izpita doseže vsaj 10 % možnih toèk (10 % ni spodnja meja zadostne ocene).
- V posameznih izpitnih enotah dosežene toèke se preraèunajo na podlagi centralnih navodil.

Pisni izpit

BRALNO RAZUMEVANJE

Namen te izpitne enote je ovrednotiti ali je kandidat sposoben samostojno prebrati besedilo iz vsakdanjega življenja, avtentièno besedilo razlièenega tipa in razumeti do globine, ki odgovarja dejanskemu cilju branja.

Razlikujemo veè ravni bralnega razumevanja (npr. globalno, selektivno in podrobno razumevanje). Na izpitu je mogoèe ovrednotiti veè ravni bralnega razumevanja. Kandidat mora med reševanjem izpitnih nalog znati uporabljati tudi strategije razumevanja.

Vsebinska struktura

Izpit ovrednoti ali je kandidat sposoben

- razumeti bistvo besedila,
- razumeti in spremljati miselni tok besedila,
- razumeti kljuène informacije (npr. osebe, èas, kraj, smer, kolièina),
- loèiti pomembne in nepomembne informacije,
- ob doloèenem stališèu razumeti argumente in protiargumente,
- za doloèeni cilj razumevanja najti potrebno podatkovno informacijo,
- besedilo razumeti do podrobnosti, ki odgovarja komunikacijski funkciji besedila,
- uporabljati razliène strategije branja (npr. sklepati o pomenu neznanih besed),
- loèiti informacijo, ki je bila sporoèena kot dejstvo, od mnenja.

Na izpitu prebrana besedila
- so avtentièna besedila (tudi skrajšana), ki so bila sestavljena z namenom pravega sporoèila,
- tvorijo enotno celoto,
- so jasne strukture tako vsebinsko kot jezikovno,
- pri izbiri se upošteva del z naslovom Tematski sklopi,
- tematsko odgovarjajo življenjskim izkušnjam in splošnemu zanimanju te starosti,
- za njihovo razumevanje ni potrebno znanje, ki presega splošno izobrazbeno raven maturitetnega izpita,
- zaradi avtentièenga znaèaja lahko vsebujejo besede, izraze, poznavanje katerih ni zahteva na doloèeni izpitni ravni. Razumevanje le-teh pa ni pogoj za uspešno rešitev doloèene naloge.

Na izpitu so možni naslednji tipi besedil:
- funkcionalna besedila (npr. jedilni list, vozni red, televizijski program, program kina, programi, navodilo za uporabo, obrazec, katalog, vozovnica),

- informativna-instruktivna besedila (npr. beležka, sporoèilo, poziv, oglas, plakat, posvetilo v knjigi),
- zasebno pismo, uradno pismo,
- èasopisni èlanki (npr. èasopisna vest, poroèilo, reportaža),
- poljudnoznanstvena besedila iz splošno znanih tematskih krogov,
- literarna besedila (npr. odlomek iz romana, odlomek iz drame, novela, pesem, pravljica)

Znaèilnosti nalog in serije nalog

Na izpitu so možni naslednji tipi nalog:

- izbira odgovora,
- pravilna/nepravilna trditev,
- povezovanje (naslov in besedilo, vprašanje in odgovor, oseba in izjava itn.),
- postavljanje slik, dogodkov v vrstni red na podlagi besedila,
- doloèitev mesta povedi v odstavku, ki je bil izvzet iz besedila,
- postavitev delov besedila v pravilno zaporedje,
- dopolnjevanje stavka na podlagi besedila,
- odprta vprašanja s kratkimi odgovori,
- priprava sheme,

Test je tipološko nevezane strukture, torej v njem je lahko kateri koli tip naloge.

Kandidat mora rešiti 3 naloge, obseg besedila znaša približno 600 besed. Serija nalog je sestavljena iz okrog 30 vprašanj/itemov.

Navodila za nalogo so pisana v slovenskem jeziku, njihova jezikovna zahtevnost je nižja kot jezikovna zahtevnost, potrebna pri re ševanju nalog.

Uporaba slovarja pri reševanju nalog ni mogoèa.

Ocenjevanje

Ocenjevanje poteka na podlagi centralnega navodila za popravljanje in ocenjevanje. V kolikor je veè možnih odgovorov, bodo v navodilu za popravljanje navedeni vsi možni odgovori, oziroma vsebinski elementi, ki jih mora vsebovati pravilen odgovor.

Naloge bodo ocenjene izključno le iz vsebinskega zornega kota, torej ne bodo upoštevali slovnične in pravopisne napake.

Toèke, ki se dobijo za izpitno enoto, bodo v izpitno toèko pretvorjene na podlagi centralnega navodila.

SLOVNIÈNA PRAVILNOST

Namen te izpitne enote je ovrednotiti ali kandidat razpolaga z leksikalnimi, slovnièmimi, semantièmimi in pragmatièmimi znanji, ki ga usposobijo za samostojno komunikacijo.

Vsebinska struktura

Izpit ovrednoti ali je kandidat sposoben
- iz osnovnih slovnièenih struktur in leksikalnih elementov tvoriti povedi (spoznanje, dopolnitev, postavitev),
- osnovne slovnièene in leksikalne strukture jezikovno pravilno uporabiti v enostavnem besedilu.

Besedila in odlomki, ki se uporabljajo v tej izpitni enoti
- so avtentièna ali pa v manjši meri adaptirana besedila,
- pri izbiri se upošteva del z naslovom Tematski sklopi,
- tematsko odgovarjajo življenjskim izkušnjam in splošnemu zanimanju te starosti,
- za njihovo razumevanje ni potrebno znanje, ki presega splošno izobrazbeno raven maturitetnega izpita,
- te naloge so lažje kot naloge, ki merijo bralno razumevanje,
- zaradi avtentièenega znaèaja lahko vsebujejo besede, izraze, poznavanje katerih ni zahteva na doloèeni izpitni ravni. Razumevanje le-teh pa ni pogoj za uspešno rešitev doloèene naloge.

Znaèilnosti nalog in serije nalog

Na izpitu so možni naslednji tipi nalog:
- dopolnjevanje povedi ali besedil z izbiro odgovora (od štirih možnih odgovorov je potrebno izbrati en pravilen odgovor),
- identifikacija dela povedi, ki je bil izvzet iz besedila, s pomoèjo sredstev besedilne kohezije,
- dopolnjevanja pomanjkljivega besedila samostojno ali pa s pomoèjo vnaprej doloèenega besedišèa,
- vstavljanje pravilnih oblik besed v besedilo.

Test je tipološko nevezane strukture, v njem je lahko kateri koli našteti tip naloge.

Serija nalog je sestavljena iz 3-4 nalog, skupaj iz okrog 30 itemov. Obseg besedila, ki se uporabi za naloge, znaša okrog 300-350 besed.

Naloge temeljijo na besedilih. Ena naloga temelji na stavkih, z njo pa je mogoèe pridobiti okrog 15% vseh toèk.

Ena naloga lahko obravnava tudi veè jezikovnih elementov.

Navodila za nalogo so pisana v slovenskem jeziku, njihova jezikovna zahtevnost je nižja kot jezikovna zahtevnost, potrebna pri re ševanju nalog.

Uporaba slovarja pri reševanju nalog ni mogoèa.

Ocenjevanje

Ocenjevanje poteka na podlagi centralnega navodila za popravljanje in ocenjevanje, ki vsebuje vse možne sprejemljive odgovore.

Toèke, ki se dobijo za izpitno enoto, bodo v izpitno toèko pretvorjene na podlagi centralnega navodila.

SLUŠNO RAZUMEVANJE

Namen izpitne enote je ovrednotiti ali je kandidat zmožen razumeti govor v materinem jeziku, ki se ne razlikuje ali pa le v majhni meri od jezikovne rabe na določenem jezikovnem območju.

Izpit vrednoti naslednje ravni razumevanja besedila: globalno razumevanje osnovnih komunikacijskih namenov (globalno razumevanje), filtriranje informacij iz besedila po določenih vidikih (selektivno razumevanje). Izpit ne vrednoti razumevanje besedila do podrobnosti.

Kandidat mora pri reševanju izpitnih nalog uporabljati tudi strategije, ki odgovarjajo ciljem razumevanja.

Vsebinska struktura

Izpit vrednoti ali je kandidat sposoben
- razumeti bistvo besedila,
- razumeti in spremljati miselni tok besedila,
- razumeti ključne informacije (npr. osebe, čas, kraj, smer, količina, razlog),
- razumeti podatkovne informacije, ki so potrebne za cilj razumevanja,
- uporabljati razne strategije razumevanja (npr. iz besedila sklepati pomen neznanih besed).

Na izpitu uporabljena besedila
- so avtentična ali v majhni meri adaptirana besedila, ki so bila sestavljena s pravim ustnim sporočevalnim namenom,
- tvorijo celoto,
- njihova dolžina in vsebina ne obremenjuje kandidatov spomin,
- njihova akustika je odlična,
- posredujejo jih govorci materinega jezika, v normalnem tempu govora,
- pri izbiri se upošteva del z naslovom Tematski sklopi,
- tematsko odgovarjajo življenjskim izkušnjam in splošnemu zanimanju te starosti,
- za njihovo razumevanje ni potrebno znanje, ki presega splošno izobrazbeno raven maturitetnega izpita,
- zaradi avtentičnega značaja lahko vsebujejo besede, izraze, poznavanje katerih ni zahteva na določeni izpitni ravni. Razumevanje le-teh pa ni pogoj za uspešno rešitev določene naloge.

Na izpitu so možni naslednji tipi besedil:
- najave, sporočila splošnega interesa (npr. na kolodvoru, letališču, nakupovalnem centru),
- posneta telefonska besedila (npr. telefonski odzivnik, informacije: informacije o cestah, obratovalnem času, vozni red),
- navodila (npr. na cesti, letališču, kolodvoru),
- medijska sporočila (npr. vremenska napoved, oglasi, programi, kratka vest),
- pogovori, telefonski pogovori,
- reportaže, intervjuji,
- poročila,
- poljudnoznanstvena besedila o temah javnega interesa,

- leposlovna besedila: npr. kratki prozni odlomki, pesmi (recitacije), uglasbene pesmi.

Znaèilnosti nalog in serije nalog

Na izpitu so možni naslednji tipi nalog:

- izbira odgovora,
- resnièna/neresnièna trditev,
- povezovanje (npr. oseba in izjava, izbira slik k besedilu),
- ugotavljanje zaporedja dogodkov,
- izpolnjevanje obrazcev, tiskovin,
- izpolnjevanje tabel,
- dopolnjevanje pomanjkljivega stavka,
- odprta vprašanja, ki zahtevajo kratek odgovor.

Test je po tipologiji nalog nevezane strukture, torej v njem je možen kateri koli tip naloge.

Serija nalog je sestavljena iz okrog 20-25 itemov.

Test vsebuje 2 nalogi. Kandidat pri *prvi nalogi* posluša kratko funkcionalno, informativno besedilo (npr. vremensko napoved, potopis, napoved programov, oglas, informacijo o obratovalnem èasu). Besedilo je dolgo približno 2-3 minute. Naloge spraševujejo po najpomembnejših informacijah besedila.

Kandidat pri *drugi nalogi* posluša okrog 3-4 minute dolgo zahtevnejše besedilo (intervju, mnenje). Namesto daljšega besedila je možno tudi veè krajših besedil (2-3) z isto tematiko.

Kandidat besedila posluša dvakrat.

Navodila za nalogo so v slovenskem jeziku, njihova jezikovna zahtevnost je nižja kot jezikovna zahtevnost, potrebna pri reševanju nalog-

Zvoèni posnetek vsebuje navodilo, dvakrat posneto besedilo in tudi potrebne odmore za branje in reševanje nalog. Posnete naloge se dobesedno ujemajo z nalogami na izpitni poli.

Uporaba slovarja pri reševanju nalog ni dovoljena.

Pri reševanju nalog je potreben magnetofon.

Ocenjevanje

Ocenjevanje poteka na podlagi centralnega navodila za popravljanje in ocenjevanje. V kolikor je možno veè razliènih odgovorov, so v navodilih za popravljanje navedeni vsi možni odgovori, oziroma vsebinski elementi, ki jih mora pravilen odgovor vsebovati.

Naloge se ocenijo le iz vsebinskega vidika, torej se ne upoštevajo slovniène in pravopisne napake.

Toèke, ki se dobijo za izpitno enoto, bodo v izpitno toèko pretvorjene na podlagi centralnega navodila.

PISNO IZRAŽANJE

Namen izpitne enote je ovrednotiti pisno izražanje kandidata v slovenskem jeziku, oziroma reševanje pisnih nalog za uresnièevanje razlièenih komunikacijskih namenov.

Vsebinska struktura

Izpit vrednoti ali je kandidat sposoben
- spregovoriti v doloèenih položajih in vlogah, oziroma uresnièiti doloèene komunikacijske namene (glej del z naslovom *Komunikacijske situacije in nameni),*
- pisati razliène zvrsti besedila povezane s temami doloèenimi v delu Tematski sklopi,
- sestaviti koherentna besedila (sklicevanje vnaprej in nazaj, z osnovnimi sopomenkami in vezniki),
- svojo misel urediti logièno po pravilih doloèene zvrsti besedila ter svoje pisno delo primerno zgraditi in razèleniti,
- izbrati stil in ton, ki odgovarjata zvrsti besedila, sporoèevalnemu namenu in odnosu do naslovnika,
- sestaviti pisno delo, ki odgovarja oblikovnim znaèilnostim doloèene zvrsti besedila,
- se izraziti tako, da morebitne jezikovne, besedne nepravilnosti ne ovirajo razumevanja.

Kandidat mora sestaviti besedila, ki
- so nastala z resniènim komunikacijskim namenom,
- so jasna, razumljiva bralcu in primerna za doseganje komunikacijskega cilja,
- imajo vnaprej doloèeno zvrst besedila,
- tematsko odgovarjajo življenjskim izkušnjam in splošnemu zanimanju te starosti,
- za njihovo razumevanje ni potrebno znanje, ki presega splošno izobrazbeno raven maturitetnega izpita.

Na izpitu je potrebno sestaviti naslednje zvrsti besedila:
- sporoèilo, opomnik,
- kratko osebno sporoèilo,
- zapis v dnevnik,
- èestitka,
- vabilo,
- zasebno ali uradno pismo,
- analiza nekega dela: proznega, dramskega odlomka, lirske stvaritve iz doloèenega vidika,
- opis in primerjava slik, serije slik.

Struktura nalog in serije nalog

Naloge so zgrajene na listah z naslovom *Komunikacijske situacije in nameni ter Tematski sklopi*.

Ob vrednotenju pisnega izražanja ustvarimo resnièno komunikacijsko situacijo, torej doloèimo situacijo, v kateri bo pisni izdelek nastal, primerno besedilno zvrst ter doloèimo

namen, temo, naslovnika pisnega izdelka in znaèaj odnosa med piscem in bralcem besedila. Vse to doloèi stil in ton besedila.

Na izpitu so možni naslednji tipi nalog:

- ustvarjanje besedila v doloèenem položaju in na podlagi doloèenih vidikov,
- ustvarjanje besedila s pomoèjo verbalnih pripomoèkov (npr. osebni zapiski, sporoèila, pisma, èlanki, pozivi, oglasi, letaki, prozni in dramski odlomki, pesmi, itn.) in/ali odziv na njih,
- ustvarjanje besedila s pomoèjo vizualnih pripomoèkov (npr. slike, kipi, zgradbe, ljudske noše, fotografije, serije slik, grafi, tabele, itn.).

Navodila doloèajo podtoèke teme, verbalni in vizualni pripomoèki pa nudijo miselno in/ali jezikovno pomoè pri izdelavi doloèene teme.

Izpit je sestavljen iz dveh delov. *Prva naloga* je krajše, transakcijsko in interakcijsko besedilo. Kandidat se odzove na verbalne in/ali vizualne pripomoèke in ustvari besedilo iz 40-50 besed (npr. èestitka, e-mail, zapis v dnevnik, sporoèilo, opomnik).

V d*rugi nalogi* je potrebno sestaviti daljše besedilo in izraziti lastno mnenje. Kandidat se odzove na kratko pismo, oglas ali podobno informativno besedilo ali pa analizira krajše literarno delo iz doloèenega vidika, ali pa primerja serijo slik v besedilu, ki vsebuje okrog 250 – 300 besed. Kandidat mora v besedilu razpravljati o petih doloèenih vidikih. Zaporedje izdelave posameznih vidikov je poljubno.

Navodila za nalogo in pripomoèki so pisani v slovenskem jeziku, njihova jezikovna zahtevnost je nižja kot jezikovna zahtevnost izpitnih enot, ki vrednotijo receptivne sposobnosti.

Pri reševanju nalog se lahko uporablja slovenski pravopis. Jezikovne, leksikalne in pravopisne napake se tolerirajo v veèji meri kot na višji ravni izpita.

Ocenjevanje

Ocenjevanje poteka na podlagi centralnih navodil za popravljanje in ocenjevanje. Ocenjevanje kandidatovega dela poteka s pomoèjo 4 kriterijev (uresnièitev komunikativnega cilja, slovnièna struktura, besedni zaklad, kohezija na ravni povedi in besedila) in osemstopenjske (0-7) analitiène ocenjevalne lestvice.

Nalogi sta ocenjeni skupaj. V okviru izpitne enote prva naloga predstavlja 1/3, druga pa 2/3.

Ustni izpit

GOVORNA SPOSOBNOST, SLOVENSKE NARODNOSTNE VSEBINE

Namen izpitne enote je ovrednotiti ali je kandidat sposoben svoje misli izraziti v slovenskem jeziku na ravni, ki je doloèena v maturitetnih zahtevah in se pogovarjati primerno resnièním komunikacijskim namenom.

Na izpitu bomo vrednotili v kolikšni in kakšni meri je kandidat sposoben izvesti ustne tranzakcije in interakcije, katerih del so tako receptivne kot tudi produktivne (govorno razumevanje, govorna sposobnost) sposobnosti. Kandidat mora znati temo samostojno razviti in interaktivno sodelovati v razgovoru.

Druga naloga je sestavljena iz 15 izpitnih listkov. V izpitnih listkih je obdelana književnost slovenske narodnosti, kultura in jezik na podlagi poglavij *Tematski sklopi* in *Jezikovne ravnine, strukture*.

Naloge za ta del izpitne enote pripravijo uèitelji izpraševalci na podlagi centralnih navodil.

Pri reševanju nalog se ne sme uporabljati slovar. Med pripravami pa se lahko uporablja zbornik besedil, oziroma pesniške zbirke, dela avtorjev, navedenih v zahtevah. Te pripomoèke mora dati na razpolago kandidatom ustanova, pri kateri izpit poteka.

Vsebinska struktura

Izpit vrednoti ali je kandidat sposoben

- spregovoriti v doloèenih položajih in vlogah, oziroma uresnièiti doloèeni komunikacijski namen (glej del *Komunikacijske situacije in nameni*),
- sodelovati v pogovorih o doloèenih temah (književnost, kultura, jezik) (glej del T*ematski sklopi*),
- svojo misel izraziti razumljivo in povezano,
- tako govoriti, da izgovor, intonacija, tempo govora ne ovirajo razumevanje,
- uporabljati enostavne komunikacijske strategije,
- v svojem govoru uporabiti osnovna pravila vljudnosti ciljnega jezika in primeren slog,
- se tako izraziti, da morebitne slovniène in leksikalne nepravilnosti ne ovirajo razumevanje.

Znaèilnosti nalog in serije nalog

Situacije in vloge izpitnih nalog temeljijo na listah z naslovom *Komunikacijske situacije in nameni, Tematski sklop,* ter *Jezikovne ravnine, strukture.*

Naloge tematsko odgovarjajo življenjskim izkušnjam in splošnemu zanimanju te starosti, za njihovo reševanje ni potrebno znanje, ki presega splošno izobrazbeno raven maturitetnega izpita.

Navodilo za nalogo jasno doloèa položaj i n kandidatovo vlogo.

Na izpitnem razgovoru igra izpraševanec aktivno vlogo.

Na izpitu so možni naslednji tipi nalog:

- igranje vlog,
- samostojna predstavitev tem s pomoèjo verbalnih in/ali vizualnih pripomoèkov.

Izpitna enota se zaène s *kratkim uvodnim razgovorom*. Namen teh vprašanj je, da se kandidat stimulira na uporabo slovenskega jezika. V tem delu povedano se ne šteje v izpitni rezultat.

Izpit sestavljata 2 nalogi. Nalogi si izbere kandidat, èas za pripravo je 10 minut. Ustni izpit traja 15 minut.

V *prvi nalogi* mora kandidat sodelovati v vsakdanjem položaju, v katerem sodeluje izpraševalec. Naloga je torej ta, da kandidat interaktivno sodeluje v razgovoru, postavi primerna vprašanja, oziroma primerno odgovori na postavljena vprašanja.

V *drugi nalogi* mora kandidat podrobno in povezano predstaviti eno literarno ali jezikovno temo ali pa temo povezano z kulturo slovenske narodnosti na podlagi doloèenih vidikov. Kot pripomoèek se lahko uporabi slika, fotografija, zemljevid ali pa kratko pisano besedilo.

Navodila za nalogo in verbalni materiali so v slovenskem jeziku, njihova jezikovna zahtevnost je nižja kot jezikovna zahtevnost izpitnih enot, ki vrednotijo receptivne sposobnosti. Vizualni pripomoèki predstavljajo kulturo doloèene narodnosti.

Ocenjevanje

Ocenjevanje temelji na štirih kriterijih (Komunikacijski uèinek: a/ v kolikšni meri je sposoben samostojno izraziti svoje misli, b/ v kolikšni meri govori tekoèe, c/ v kolikšni meri so relevantne njegove rešitve glede reševanja naloge; Slovnica in koherenca; Besedni zaklad; Izgovor, naglas, intonacija).

Komunikacijski uèinek se lahko oceni z maksimalno 12 toèkami, ostali kriteriji (Slovnica in koherenca, Besedni zaklad in Izgovor, naglas, intonacija) pa z maksimalno 7 toèkami, tako je mogoèe na ustnem izpitu doseèi maksimalno 33 toèk. Nalogi sta ocenjeni skupaj.

IZPIT VIŠJE RAVNI

Struktura izpita

Pisni izpit traja 240 minut, ustni izpit pa 20 minut.

V spodaj navedeni tabeli so predstavljene izpitne enote v zaporedju izvedbe ter èas posameznih izpitnih enot in približni deležv oceni.

	Izpitna enota	Èas trajanja (minut)	Deležv oceni (%)	Toèke
Pisni izpit	Bralno razumevanje	70	20	30
	Slovnièna pravilnost	50	20	30
		ODMOR		
	Slušno razumevanje	30	20	30
	Pisno izražanje	90	20	30
Ustni izpit	Govorna sposobnost	20	20	30
	Skupaj:	-----	100	150

Pri tej izpitni enoti ni mogoèe uporabljati slovar, ker kandidati morajo dokazati dejansko jezikovno znanje. Izpit na višji stopnji vsebuje dve jezikovni ravni: lestvici B2-C1 Sveta Evrope. V interesu vrednotenja razliènih sposobnosti in ravni znanj v seriji nalog velja naèelo postopnosti. Serije nalog so sestavljene tako, da jih lahko opravijo tudi uèenci na ravni B2.

Priprava izpitnih nalog

Naloge izpitne enote Bralno razumevanje, Slovnièna pravilnost, Slušno razumevanje, Pisno izražanje ter naloge vrednotenje Govornega izražanja se pripravijo centralno.

Ocenjevanje

- Ocena posameznih izpitnih enot je neodvisna druga od druge.
- V vsakem izpitnem delu ocenjujemo le ciljno vrednotene sposobnosti.
- Predpogoj za uspešno opravljeni izpit je, da kandidat v vseh petih izpitnih enotah doseže vsaj 10 % možnih toèk (10 % ni spodnja meja zadostne ocene).
- Vrednotenje vsake izpitne enote poteka s pomoèjo centralnih navodil za popravljanje in vrednotenje.
- Navodila za vrednotenje Bralnega razumevanja, Slušnega razumevanja, Slovniène pravilnosti vsebujejo tudi možne sprejemljive odgovore.
- Vrednotenje izpitnih enot Pisno izražanje in Govorna sposobnost poteka s pomoèjo centralno izdelanih analitiènih lestvic.
- V posameznih izpitnih enotah dosežene toèke se preraèunajo na podlagi centralnih navodil.

Pisni izpit

BRALNO RAZUMEVANJE

Namen te izpitne enote je ovrednotiti ali je kandidat sposoben samostojno prebrati besedilo iz vsakdanjega življenja, avtentièno besedilo razliènega tipa in razumeti do globine, ki odgovarja dejanskemu cilju branja.

Razlikujemo veè ravni bralnega razumevanja (npr. globalno, selektivno in podrobno razumevanje). Na izpitu je mogoèe ovrednotiti veè ravni bralnega razumevanja. Kandidat mora med reševanjem izpitnih nalog znati uporabljati tudi strategije razumevanja.

Vsebinska struktura

Isto kot pri *Izpitu srednje ravni*.

Razlika med dvema ravnema je v naèinu pristopa k doloèeni temi, v obsegu, vsebinski in jezikovni kompleksnosti besedil ter v razlièni težavnosti nalog.

Znaèilnosti nalog in serije nalog

- izbira odgovora,
- razporeditev slik, dogodkov po vrstnem redu na podlagi besedila,
- identifikacija dejstev, podatkov, ugotovitev, argumentov, stališè itn., ki se nahajajo neposredno v besedilu,
- razmerje naslova in celotnega besedila,
- pomen celotnega besedila,
- struktura besedila, pomen, ki ga posreduje zgradba besedila,
- priprava skice,
- kratek povzetek besedila.

Test je tipološko nevezane strukture, torej v njem je možen kateri koli tip naloge.

Kandidat mora rešiti 1-3 naloge, obseg besedila za rešitev nalog znaša približno 1200 besed. Serija nalog je sestavljena iz okrog 25-30 itemov.

Navodila za nalogo so pisana v slovenskem jeziku, njihova jezikovna zahtevnost je nižja kot jezikovna zahtevnost, potrebna pri reševanju nalog.

Uporaba slovarja pri reševanju nalog ni mogoèa.

Ocenjevanje

Ocenjevanje poteka na podlagi centralnega navodila za popravljanje in ocenjevanje. V kolikor je veè možnih odgovorov, bodo v navodilu za popravljanje navedeni na podlagi besedila možni odgovori, oziroma vsebinski elementi, ki jih mora vsebovati pravilen odgovor.

Naloge bodo ocenjene izključno le iz vsebinskega zornega kota, torej ne bodo upoštevali slovnične in pravopisne napake.

Toèke, ki se dobijo za izpitno enoto, bodo v izpitno toèko pretvorjene na podlagi centralnega navodila.

SLOVNIÈNA PRAVILNOST

Namen te izpitne enote je ovrednotiti ali kandidat razpolaga z leksikalnimi, slovnièmi, semantièmi in pragmatièmi znanji, ki ga usposobijo za samostojno komunikacijo.

Vsebinska struktura

Izpit ovrednoti ali je kandidat sposoben

- različne slovnične strukture in leksikalne elemente vgraditi v povedi (spoznanje, dopolnitev, postavitev),
- jezikovno pravilno uporabiti osnovne slovnične in leksikalne strukture tudi v kompleksnem besedilu.

V izpitni enoti uporabljena besedila, besedilni odlomki

Isto kot pri izpitu *Srednje ravni.*

Razlika med ravnema je v kompleksnosti slovničnih in leksikalnih struktur in različni težavnostni stopnji nalog. Kandidat je na višji ravni sposoben prepoznati in pravilno uporabljati raznolike in kompleksnejše slovnične in leksikalne strukture.

Znaèilnosti nalog in serije nalog

Isto kot pri *Srednji ravni.*

Test je tipološko nevezane strukture, v njem je možen kateri koli našteti tip naloge.

Serija nalog je sestavljena iz 4-5 nalog, skupaj iz okrog 40 itemov. Obseg besedila, ki se uporabi za naloge, znaša okrog 600 besed.

Vse naloge temeljijo na besedilih.

Ena naloga lahko obravnava tudi veè jezikovnih elementov.

Navodila za nalogo so pisana v slovenskem jeziku, njihova jezikovna zahtevnost je nižja kot jezikovna zahtevnost, potrebna pri reševanju nalog.

Uporaba slovarja pri reševanju nalog ni mogoèa.

Ocenjevanje

Ocenjevanje poteka na podlagi centralnega navodila za popravljanje in ocenjevanje.

Toèke, ki se dobijo za izpitno enoto, bodo v izpitno toèko pretvorjene na podlagi centralnega navodila.

SLUŠNO RAZUMEVANJE

Isto kot pri *Izpitu srednje ravni.*

Vsebinska struktura

Izpit vrednoti ali je kandidat sposoben
Isto kot pri *Izpitu srednje ravni*,

- ob doloèenem stališèu razumeti argumente za in proti,
- spoznati ton besedila in sklepati na odnos med govorcema.

Na izpitu uporabljena besedila
Isto kot pri *Izpitu srednje ravni.*

Na izpitu se lahko pojavijo naslednje zvrsti besedila
Isto kot pri *Izpitu srednje ravni.*

Razlika med ravnema je v pristopu k doloèeni temi, v obsegu besedil, v kompleksnosti slovnièni h in leksikalnih struktur in razlièni težavnostni stopnji nalog.

Na težavnostno stopnjo besedila lahko vplivajo tudi dejavniki kot npr. tempo govora, število govorcev, izgovor, hrup iz ozadja.

Na višji ravni se lahko pojavijo tudi besedila, ki se doloèeni temi približajo na ravni posploševanja in vsebujejo tudi niansirana sporoèila, mnenja in proti mnenja.

Na višji ravni se lahko pojavijo tudi kompleksnejše, izbrane oblike knjižnega jezika.

Znaèilnosti nalog in serije nalog

Isto kot pri *Izpitu srednje ravni.*

Test je po tipologiji nalog nevezane strukture, torej v njem je možen kateri koli tip naloge.

Kandidat posluša dve besedili, katerih obseg je okrog 8-10 minut.

Test vsebuje 2-3 naloge, okrog 25 itemov.

Kandidat obe besedili posluša dvakrat.

Navodila za nalogo in verbalni materiali so v slovenskem jeziku, njihova jezikovna zahtevnost je nižja kot jezikovna zahtevnost, potrebna pri reševanju nalog.

Zvoèni posnetek vsebuje navodilo, dvakrat posneto besedilo in tudi potrebne odmore za branje in reševanje nalog. Posnete naloge se dobesedno ujemajo z nalogami na izpitnih polah.

Uporaba slovarja pri reševanju nalog ni dovoljena.

Pri reševanju nalog je potreben magnetofon.

Ocenjevanje

Ocenjevanje poteka na podlagi centralnega navodila za popravljanje in ocenjevanje. V kolikor je možno veè razliènih razgovorov, so v navodilih za popravljanje navedeni vsi možni odgovori, oziroma vsebinski elementi, ki jih mora pravilen odgovor vsebovati.

Naloge se ocenijo le iz vsebinskega vidika, torej se ne upoštevajo slovniène in pravopisne napake.

Toèke, ki se dobijo za izpitno enoto, bodo v izpitno toèko pretvorjene na podlagi centralnega navodila.

PISNO IZRAŽANJE

Namen izpitne enote je ovrednotiti pisno izražanje kandidata v slovenskem jeziku, oziroma reševanje pisnih nalog za uresnièevanje razliènih komunikacijskih namenov.

Vsebinska struktura

Izpit vrednoti ali je kandidat sposoben
isto kot pri *Izpitu srednje ravni*

- svoje misli jezikovno pravilno izraziti,
- svoja stališèa, argumente dosledno, kompleksno, niansirano izraziti.

Kandidat mora na izpitu sestaviti naslednje zvrsti besedil
isto kot pri *Izpitu srednje ravni* ter

- utemeljiti vprašanja iz jezika, književnosti in kulture (naloga vsebuje odlomek besedila),
- primerjava dveh besedil na podlagi doloèenih vidikov. Naloga doloèa pomembnejše vidike (tematske, stilistiène). Med besedili so lahko tudi odlomki iz sodobne književnosti.

Razlika med ravnema je v pristopu k posameznim temam, obsegu sestavljenih besedil in znaèilnostih jezikovnega oblikovanja.

Na višji ravni je kandidat sposoben doloèeno temo predstaviti splošno in jo obravnavati tudi kot celosten problem.

Za jezikovno oblikovanje je znaèilno, da kandidat na višji ravni piše o temi obširneje, z izbranim besednim zakladom in uporablja zahtevnejše jezikovne strukture.

Struktura nalog in serije nalog

Naloge temeljijo na listah z naslovom *Komunikacijske situacije in nameni* ter *Tematski sklopi*.

Isto kot pri *Izpitu srednje ravni.*

Na izpitu so možni naslednji tipi nalog:

- kandidat se pisno odzove na doloèene verbalne in/ali vizualne pripomoèke s pomoèjo doloèenih navodil.

Izpitno enoto sestavljata dve nalogi. Kandidat se *v prvi nalogi* pisno odzove na informativno besedilo in sicer v besedilu, ki obsega okrog 100 besed.

Pri *drugi nalogi* lahko kandidat izbira med dvema temama. O izbrani temi mora kandidat s pomoèjo navodil napisati besedilo, ki obsega okrog 300-350 besed in v njem predstaviti tudi lastno mnenje.

Navodila za nalogo, usmeritveni vidiki in pripomoèki so pisani v slovenskem jeziku, njihova jezikovna zahtevnost je nižja kot jezikovna zahtevnost izpitnih enot, ki vrednotijo receptivne sposobnosti.

Ocenjevanje

Splošni kriteriji:

- kriteriji vsebinskega dela: razumevanje teme, jezikovna in književna omikanost, kulturnozgodovinske asociacije, osebna stališèa, poznavanje svetovnih povezav, poudarek bistva,
- kriteriji strukture besedila: besedilo mora odgovarjati zahtevani zvrsti, èlenitev, strukturna sorazmernost, primeren obseg.
- kriterij jezikovne pravilnosti: zanesljivo poznavanje knjižne norme: slovnica, besedni zaklad, pravopis, precizno izražanje, èitljiv rokopis, urejena pisna podoba.

Ocenjevanje poteka na podlagi centralnih navodil za popravljanje in ocenjevanje.

Nalogi bosta skupaj ocenjeni.

Ustni izpit

GOVORNA SPOSOBNOST, SLOVENSKE NARODNOSTNE VSEBINE

Isto kot pri *Izpitu srednje stopnje.*

Druga naloga je sestavljena iz 20 izpitnih listkov, ki na podlagi poglavij z naslovom *Tematski sklopi* in *Jezikovne ravnine, strukture* obravnavajo književnost, kulturo, jezik slovenske narodnosti.

Pri reševanju nalog se ne sme uporabljati slovar. Med pripravami pa se lahko uporablja zbornik besedil, oziroma pesniške zbirke, dela avtorjev, navedenih v zahtevah. Te pripomoèke mora dati na razpolago kandidatom ustanova, pri kateri izpit poteka.

Vsebinska struktura

Isto kot pri *Izpitu srednje ravni*.

- niansirano izraziti svoje misli, stališèa, argumente izraziti dosledno, tekoèe, celostno,
- govoriti razloèno, intonirano in v tempu, da bo njegov govor dobro razumljiv,
- uporabljati raznolike komunikacijske strategije,
- svoje misli toèno, slovnièno pravilno izraziti,
- uporabljati zahtevnejše stavène strukture, ki odgovarjajo kompleksnejšemu miselnemu toku

Razlika med ravnema je v pristopu k posameznim temam, obsegu sestavljenih besedil in znaèilnostih jezikovnega oblikovanja.

Na višji ravni je kandidat sposoben doloèeno temo predstaviti splošno in jo obravnavati tudi kot celosten problem.

Za jezikovno oblikovanje je znaèilno, da se kandidat na višji ravni izraža o temi obširneje, z izbranim besednim zakladom.

Znaèilnosti nalog in serije nalog

Isto kot pri *Izpitu srednje ravni*.

Na izpitu so možni naslednji tipi nalog:

- debata (predstavitev in premostitev razlike v mnenju),
- samostojna predstavitev tem s pomoèjo verbalnih in/ali vizualnih pripomoèkov.

Izpitna enota se zaène s *kratkim uvodnim razgovorom* kot pri *Izpitu srednje ravni*.

Izpit sestavljata 2 nalogi. Nalogi si izbere kandidat, èas za pripravo je 10 minut. Ustni izpit traja 20 minut.

V *prvi nalogi* kandidat obravnava enega ali veè citatov pisanih v slovenskem jeziku in izrazi svoje mnenje, med tem pa se mora odzvati tudi na pripombe izpraševalca, ki spodbuja debato.

V *drugi nalogi* mora kandidat podrobno in povezano predstaviti eno literarno ali jezikovno temo ali pa temo povezano z kulturo slovenske narodnosti na podlagi doloèenih vidikov. Kot pripomoèek se lahko uporabi slika, fotografija, zemljevid ali pa kratko pisano besedilo. Izpraševalec lahko postavi nadaljnja vnaprej doloèena vprašanja za spodbujanje razprave.

Navodila za nalogo in verbalni materiali so v slovenskem jeziku, njihova jezikovna zahtevnost je nižja kot jezikovna zahtevnost izpitnih enot, ki vrednotijo receptivne sposobnosti. Vizualni pripomoèki predstavljajo kulturo slovenske narodnosti.

Ocenjevanje

Splošni kriteriji:

- vsebina: govoriti o temi, književna, kulturna razgledanost, uporaba primernih besed, dovzetnost do doloèene teme, predstavitev tematiki primernih memoriterjev.
- nastop: temi primerna jasna struktura, jasna jezikovna oblika, poudarek bistva.

Ocenjevanje poteka s pomoèjo centralno izdelane analitiène lestvice, ki vsebuje tudi podroben opis vidikov ocenjevanja.

Naloge se ocenijo skupaj.”

[EGÉSZSÉGÜGYI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉI VIZSGA] ”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll. A vizsgázó az egészségügyi alapismeretek követelményében meghatározott témákból központi írásbeli és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

– Írásbeli vizsga: Tesztjellegû egészségügyi alapismeretek írásbeli központi kérdéssor (50%).
Egészségügyi alapismeretek központi írásbeli feladatsor (50%).
– Szóbeli vizsga: Egészségügyi alapismeretek szóbeli tételek

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	**Pontszám**
Írásbeli vizsga	Tesztjellegû egészségügyi alapismeretek írásbeli központi kérdéssor megválaszolása.	180	50
	Egészségügyi alapismeretek központi írásbeli feladatsor.		50
Szóbeli vizsga	Az egészségügyi alapismeretek tételsor alapján témakörök bemutatása. „A” részlet egészségtan, emberi test, „B” részlet általános és személyiség-lélektan, fejlõdéslélektan és szocializáció és kommunikáció, gondozástan	15	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló tudásáról ismeretek és képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek és hozzájárul ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben legyen mérhetõ.

Az írásbeli vizsga az alábbiakra helyezi a hangsúlyt:

– az ember test tulajdonságainak a felidézésére,
– az egészséggel kapcsolatos tények felidézésére,
– a jelenségek közötti kapcsolatok felismerésére,
– folyamatok, szakaszok leírására.

Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a jelöltek rendelkezésére. A központi írásbeli feladatsor megoldásához semmilyen segédeszköz nem használható.

Tartalmi szerkezet

A vizsga tematikája a középszintû követelményrendszerben megadott bármely témakört érintheti.

Feladattípusok

A feladattípusok formai szempontból a következõk:

Feleletválasztó feladatok (zárt feladatok)

- egyszerû választás (Húzza alá!)
- illesztés (Párosítás, csoportosítás !)
- sorrend meghatározása

Feleletalkotó feladatok

- rövid válasz (meghatározás)
- több jellemzõ felsorolása/megnevezése
- adatok kiegészítése

Az érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám fele-fele arányban teszt jellegû egészségügyi alapismeretek és feladatsor megoldásával érhetõ el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A 15-18 kérdésbõl álló teszt jellegû kérdéssorban különbözõ arányban jelennek meg az egészségügyi alapismeretek.

Arányok:

Egészségtan	30%
Emberi test	40%
Gondozástan	30%

Feladatok és a feladatsor jellemzõi:

A kérdéstípusok az elõírt ismeret és képesség jellegû követelményeknek felelnek meg.

A feladatsor 15-18 feladatból áll, egy-egy feladat részfeladatot is tartalmazhat. A szöveges feladatoknál a vizsgázónak néhány szóban, mondatban kell kifejteni a válaszokat.

Kompetenciák		**%**
Teszt jellegû kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása	10
	Összefüggések ismerete, megértése	20
	Tájékozódás az ember szomatikus felépítésében mûködésében	20
Feladatsor	Alapfogalmak használata	10
	Szakkifejezések használata	10
	Összefüggések értelmezése	10
	Tájékozódás az ember szomatikus felépítésében mûködésében	20
	Összesen	100

Lehetséges feladattípusok	
1.	Fogalmak meghatározása, magyarázata, hozzárendelése állításokhoz
2.	Folyamatszakaszok sorrendjének megállapítása
3.	Ok-okozat összefüggések felismerése
4.	Ábrák felismerése, ábraelemzés
5.	Tényadatok rendezése megadott szempontok szerint

Értékelés

A teszt jellegû kérdéssor és a feladatsor értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított megoldókulcs, és a javítási útmutatóban közölteknek való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat a pontozási útmutató tartalmazza. A javítás során a meghatározott pontozást kell alkalmazni.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga alapvetõen az egészségügyi alapismeretek követelményeiben megadott témák bemutatását és egyben az elsajátítottak alkalmazását várja el a vizsgázótól. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, fogalmakat, törvényszerûségeket szabatosan definiálni, a megszerzett ismeretei felhasználásával képes-e megmagyarázni az összefüggéseket.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott „A” és „B” tétel kérdéseire válaszol.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei

1. Egészségtan

Egészségkulturáltság
Egészséges életvitel
Egészséget hátrányosan befolyásoló tényezõk. A vészhelyzetek elhárítása, elsõsegélynyújtás.

2. Emberi test

Az ember az ökoszisztéma része
A emberi test fõbb szerkezeti elvei
A mozgásrendszer
A keringési rendszer
A légzõrendszer
Emésztõrendszer
Vizeleti szervek
Szaporodás szervrendszere
Idegrendszer
Érzékszervek

3. Általános és személyiség lélektan

Általános lélektan fogalma, tárgya és jelentõsége
Érzékelés–észlelés
Figyelem–álom
Tanulás–tudás

Emlékezet és képzelet
Gondolkodás, intelligencia és kreativitás
Motiváció, érzelem
Személyiség – temperamentum – jellem

4. Fejlõdéslélektan és szocializáció

Fejlõdéslélektan fogalma és törvényszerûsége
A szenzoros és kognitív mechanizmusok fejlõdése
A tanulás, mint viselkedésmódosulás
Az érzelmi akarati élet fejlõdése
Az életkorok szerinti fejlõdés

5. Gondozástan

A gondozás mint integrált tevékenység, és az egyedfejlõdés szakaszai
Szülõk leszünk
Újszülött a családban
Az életkori szakaszoknak megfelelõ gondozás

6. Kommunikáció

A kommunikáció alapfogalmai, alapelvei
A kommunikáció verbális és nonverbális csatornái
A kommunikáció zavarai
Az érintés kultúrája

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két résztételbõl („A” és „B”) áll. Az „A” résztétel: egészségtan, emberi test témaköreibõl áll. A „B” résztétel: általános és személyiség-lélektan, fejlõdéslélektan és szocializáció és kommunikáció, gondozástan témaköreibõl áll.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek címe az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kerül megfogalmazásra. A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, problémamegoldást ösztönzõ, egyértelmû megfogalmazásokra.

Értékelés

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján a vizsgáztató szaktanárok értékelik:

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	40
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
Világosság szabatosság, a felelet felépítettsége	20
Összefüggések problémaközpontú bemutatása	20
Összesen	100

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelet során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a kérdezõ tanár a felelet során elkérheti.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szaknyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

80–100 % (120–150 pont) elérése esetén jeles	(5)
60–79 % (90–119 pont) elérése esetén jó	(4)
40–59 % (60–89 pont) elérése esetén közepes	(3)
20–39 % (30–59 pont) elérése esetén elégséges	(2)
0–19 % (0–29 pont) elérése esetén elégtelen	(1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll. A vizsgázó az egészségügyi alapismeretek követelményeiben megadott témákból központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

- Írásbeli vizsga: Teszt jellegû egészségügyi alapismeretek írásbeli központi kérdéssor (60%).
  Egészségügyi alapismeretek központi írásbeli feladatsor (40%).
- Szóbeli vizsga: Egészségügyi alapismeretek központi tételsor alapján.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	Pont
Írásbeli vizsga	Egyszerû rövid választ igénylõ zárt feladat megoldása	180	60
	Szöveges kifejtendõ feladatok megoldása		40
Szóbeli vizsga	Az egészségügyi alapismeretek központi tételsor alapján témakörök bemutatása. „A” részlet egészségtan, emberi test, „B” részlet általános és személyiség-lélektan, fejlõdéslélektan és szocializáció és kommunikáció, gondozástan	20	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló tudásáról az ismeretek és képességek tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, iskolák tanulóinak teljesítménye összehasonlítható legyen, és hozzájárul ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben legyen mérhetõ.

A központi írásbeli feladatsor megoldásához semmilyen segédeszköz nem használható.

Tartalmi szerkezet

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A feladattípusok pedig az elõírt képességjellegû követelményeknek felelnek meg.

Arányok:	
Egészségtan	20%
Emberi test	40%
Általános és személyiség lélektan	10%
Fejlõdéslélektan–szocializáció	10%
Gondozástan	20%

Az egyes képességjellegû követelményekhez rendelt arányok azt a célt szolgálják, hogy teljes egészében érvényesüljenek a megfogalmazott fejlesztési követelmények.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

Az emelt szintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 60%-ban egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok megoldásával és 40%-ban szöveges (kifejtendõ) kérdésekre adott válaszokkal érhetõ el.

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok:

Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok alatt azokat a zárt végû feladatokat kell érteni, melyek pontosan körülírható válaszokat várnak el a tanulóktól. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

- az ember testi és lelki tulajdonságának a felidézésére,
- az egészséggel és a betegséggel kapcsolatos tények felidézésére,
- a jelenségek közötti kapcsolatok felismerésére,
- folyamatok, szakaszok leírására.

Az emelt szintû egyszerû, rövid választ igénylõ feladatsor 15-20 feladatból áll.

Szöveges kifejtendõ feladatok:

Szöveges feladatnak az tekinthetõ, ahol a vizsgázónak néhány szóban, mondatban kell kifejtenie a válaszokat. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak ismeretére és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

- Az ember testi és lelki tulajdonságainak a felidézésére,
- Az egészséggel és a betegséggel kapcsolatos tények felidézésére,
- A jelenségek közötti kapcsolatok felismerésére,
- Folyamatok, szakaszok leírására.

Az emelt szintû szöveges (problémamegoldó) feladatsor 10-15 feladatból áll.

Kompetenciák		**%**
Tesztjellegû kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	10
	Szakkifejezések használata	10
	Összefüggések ismerete, értelmezése	20
	Tájékozódás az ember szomatikus és pszichés mûködésében	20

Kompetenciák		%
Feladatsor	Alapfogalmak, szakkifejezések használata	10
	Összefüggések ismerete, értelmezése	10
	Tájékozódás az ember szomatikus és pszichés mûködésében	20
	Összesen	100

Lehetséges feladattípusok	
1.	Fogalmak meghatározása, magyarázata, hozzárendelése állításokhoz
2.	Folyamatszakaszok sorrendjének megállapítása
3.	Ok-okozat összefüggések felismerése
4.	Ábrák felismerése, ábraelemzés
5.	Tényadatok rendezése megadott szempontok szerint

Feladattípusok

A feladattípusok formai szempontból a következõk:

Feleletválasztó feladatok (zárt feladtok)

- egyszerû választás (Húzza alá!)
- illesztés (Párosítás, csoportosítás!)
- sorrend meghatározása

Feleletalkotó feladatok

- rövid válasz (meghatározás)
- több jellemzõ felsorolása/megnevezése
- adatok kiegészítése

Értékelés

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok értékelésénél kötelezõ a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetõségeit fõleg a szöveges, problémamegoldó feladatok tekintetében a konkrét feladatlapok javítási útmutatói jelzik.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga alapvetõen az egészségügyi alapismereteknek a követelményekben megadott témáinak bemutatását és egyben az elsajátítottak alkalmazását várja el a tanulóktól. A szóbeli vizsga célja, hogy vizsgálja a meghatározott témakörökben megfogalmazottak érvényesítését a számonkérés során.

Tartalmi szerkezet

Egészségtan	25%
Emberi test	25%
Általános és személyiség lélektan	15%
Fejlõdéslélektan–szocializáció	15%
Gondozástan	20%

A szóbeli vizsga témakörei:

Egészségtan
Emberi test
Általános személyiség-lélektan
Fejlõdéslélektan–szocializáció
Gondozástan

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két részbõl áll.
„A” rész: egészségtan, emberi test
„B” rész: fejlõdéslélektan, gondozástan, általános személyiség lélektan

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek címe az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján központilag kerül megfogalmazásra. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és eljuttatja a tantárgyi bizottsághoz.

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos problémamegoldást ösztönzõ egyértelmû megfogalmazásokra.

Értékelés

Az értékelés a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	40
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
Világosság szabatosság, a felelet felépítettsége	20
Összefüggések problémaközpontú bemutatása	20
Összesen	100

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelet során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a kérdezõ tanár a felelet során elkérheti.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szaknyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

60–100 % (90–150 pont) elérése esetén jeles (5)
47–59 % (70–89 pont) elérése esetén jó (4)
33–46 % (50–69 pont) elérése esetén közepes (3)
20–32 % (30–49 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19 % (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.”

[SZOCIÁLIS ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA]
"II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekbõl áll, a vizsgázó szociális alapismeretek központi írásbeli és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

- Írásbeli vizsga szociális alapismeretek központi feladatsor megoldása:
  = Egyszerû, rövid választ igénylõ (teszt-jellegû) kérdéssor kitöltése
  = Szöveges (kifejtendõ írásbeli) feladatok megoldása
- Szóbeli vizsga szociális alapismeretek tételsor alapján

A középszintû vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és a szóbeli összesített eredményei határozzák meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	Szociális alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása	180	100
Szóbeli vizsga	Szociális alapismeretek tételsor alapján témakörök bemutatása	15	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló szociális alapismeretek tudásáról az ismeretek, a megértés és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a jelöltek rendelkezésére.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

Tartalmi szerkezet

A középszintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám egyrészt a szociális alapismeretek írásbeli központi kérdéssor egyszerû, rövid választ igénylõ (tesztjellegû) kérdéssorának megválaszolásával, másrészt a szociális alapismeretek szöveges (kifejtendõ írásbeli) feladatok megoldásával érhetõ el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

Az írásbeli vizsga szociális alapismeretek központi feladatsorban közel azonos arányban jelennek meg a pszichológiai alapismeretek és a társadalomismeret és szociálpolitika fogalmai, törvényszerûségei, jelenségei és összefüggései. A kérdéstípusok az elõírt ismeret- és képességjellegû követelményeknek felelnek meg.

Szociális alapismeretek írásbeli szöveges feladatainak megoldásai alkalmazás jellegû követelményekre is építenek. Egy-egy feladat több részfeladatból is állhat.

Kompetenciák	**%**
Problémaközpontú gondolkodás	20
A szaknyelv alkalmazása	25
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	25
Az ember elhelyezése társas környezetében	30
Összesen	100

Lehetséges feladattípusok	
1.	Dokumentumok egy-egy részletének összehasonlítása, a különbségek okainak értelmezése
2.	Dokumentumok alapján következtetések, értékelések megfogalmazása
3.	Fogalmak magyarázata, hozzárendelése korhoz, területhez, személyekhez
4.	Események, feladatok közötti sorrendiség megállapítása
5.	Ok-okozati összefüggések feltárása, az eltérések bemutatása
6.	Célok és következmények megkülönböztetése
7.	Tényadatok rendezése megadott szempontok szerint
8.	Egyszerû ábra, séma, táblázat készítése
9.	Egyéb

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

Értékelés

Az értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállításakor a szöveges feladatoknál az alábbi táblázat szerint történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		Minõségi szempontok		A feladat megoldásának dokumentálása	
Elemei	**Aránya**	**Elemei**	**Aránya**	**Elemei**	**Aránya**
– a megoldottság szintje	70%	– a feladat megértése, – a szaknyelv használata, – a lényeg kiemelése, – a téma kidolgozottsága, – az ismeretek mélysége, – a megközelítés sokszínûsége	20%	– világosság, – nyelvhelyesség, – helyesírás, – tartalmi és formai elrendezés	10%

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga tételei komplex témákat ölelnek fel, így lehetõség nyílik egy téma több oldalról történõ megközelítésére.

A szóbeli vizsga tételei alapvetõen két témakört ölelnek fel. A két témakör mindegyikének alapismerete fontos a szociális szakmákra készülõ érettségizõk számára, ezért minden tétel *a)* és *b)* részbõl áll. Az *a)* tételek mindegyike a pszichológiai alapismeretekbõl, a *b)* tételek társadalomismeret és szociálpolitika témaköreibõl épülnek fel.

A tételek tartalmazhatnak életszerû feladatokat, egyszerû esetleírásokat. A feladat vagy eset összeállításánál arra kell törekedni, hogy rövid, világos megfogalmazásban történjen és szakmailag az érettségi szintjét ne haladja meg, illetve ne legyen triviális.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei

Pszichológiai alapismeretek:

Általános lélektan
Személyiség-lélektan
Fejlõdéslélektan
Szocializáció
Szociálpszichológia
Szakmai kommunikáció
Társismeret
Csoportmunka

Társadalomismeret és szociálpolitika:

A politika
Társadalomismeret
Az életmód
A család
A szociálpolitika

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel komplex, alapvetõen két témakört ölel fel. A tételek tartalmának összeállítása kétféle lehet:

Egy téma, probléma komplex bemutatása a két témakör szemszögébõl.

és/vagy

A két témakörbõl kiválasztott témák bemutatása a fenti arány figyelembe vételével.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni. A tételek összeállításánál törekedni kell változatos, a problémamegoldást ösztönzõ feladatok megfogalmazására.

A szóbeli tételsor legalább 20 *a)–b)* tételbõl áll.

Értékelés

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján a vizsgáztató szaktanár értékeli:

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20
A megközelítés sokszínûsége	10
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	10
Az ember holisztikus megközelítése	10
A szakmai nyelv használata	10
Az ember és a társadalom értékalapú megközelítése	20
A téma problémaközpontú bemutatása	20
Összesen	100

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelete során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a kérdezõ tanár a felelt során elkérheti.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szakmai nyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

Az érettségi vizsga befejezése

Az érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, így 1–150 pontskálán kell értékelni. A vizsgázó teljesítményét a pontszámok százalékban és osztályzatban történõ kifejezésével minõsíteni kell. A vizsgázónak mind a két vizsgarészbõl legalább 10 százalékot kell teljesíteni ahhoz, hogy a tantárgyból legalább elégséges osztályzatot kapjon.

A középszintû érettségi vizsga esetén az elérhetõ pontszámok százalékos teljesítményének osztályzatban történõ kifejezése a következõ:

Összesített pontszám	%	Osztályzat
120–150	80–100%	jeles (5)
90–119	60–79%	jó (4)
60–89	40–59%	közepes (3)
30–59	20–39%	elégséges (2)
0–29	0–19%	elégtelen (1)

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó szociális alapismeretek központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

- Írásbeli vizsga szociális alapismeretek központi feladatsor megoldása:
  = Egyszerû, rövid választ igénylõ (tesztjellegû) kérdéssor kitöltése
  = Szöveges (kifejtendõ írásbeli) feladatok megoldása
- Szóbeli vizsga szociális alapismeretek központi tételsor alapján

Az emelt szintû vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és a szóbeli összesített eredményei határozzák meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	**Pontszám**
Írásbeli vizsga	Szociális alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása	180	100
Szóbeli vizsga	Szociális alapismeretek központi tételsor alapján témakörök bemutatása	20	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló szociális alapismeretek tudásáról az ismeretek, a megértés és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a jelöltek rendelkezésére.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

Tartalmi szerkezet

Az emelt szintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám egyrészt, a szociális alapismeretek írásbeli központi kérdéssor egyszerû, rövid választ igénylõ (tesztjellegû)

kérdéssorának megválaszolásával, másrészt a szociális alapismeretek szöveges (kifejtendõ írásbeli) feladatok megoldásával érhetõ el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

Az írásbeli vizsga szociális alapismeretek központi feladatsorban közel azonos arányban jelennek meg a pszichológiai alapismeretek és a társadalomismeret és szociálpolitika fogalmai, törvényszerûségei, jelenségei és összefüggései. A kérdéstípusok az elõírt ismeret- és képességjellegû követelményeknek felelnek meg.

Szociális alapismeretek írásbeli szöveges feladatainak megoldásai alkalmazás jellegû követelményekre is építenek. Egy-egy feladat több részfeladatból is állhat.

Kompetenciák	**%**
Problémaközpontú gondolkodás	20
A szaknyelv alkalmazása	25
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	25
Az ember elhelyezése társas környezetében	30
Összesen	100

Lehetséges feladattípusok	
1.	Dokumentumok egy-egy részletének összehasonlítása, a különbségek okainak értelmezése
2.	Dokumentumok alapján következtetések, értékelések megfogalmazása
3.	Fogalmak magyarázata, hozzárendelése korhoz, területhez, személyekhez
4.	Események, feladatok közötti sorrendiség megállapítása
5.	Ok-okozati összefüggések feltárása, az eltérések bemutatása
6.	Célok és következmények megkülönböztetése
7.	Tényadatok rendezése megadott szempontok szerint
8.	Egyszerû ábra, séma, táblázat készítése
9.	Egyéb

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

Értékelés

Az értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni. Az emelt szintû írásbeli feladatlap javításáról, értékelésérõl az országos vizsgaközpont gondoskodik.

Az útmutató összeállításakor a szöveges feladatoknál az alábbi táblázat szerint történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**A feladat megoldásának dokumentálása**	
Elemei	**Aránya**	**Elemei**	**Aránya**	**Elemei**	**Aránya**
– a megoldottság szintje	70%	– a feladat megértése, – a szaknyelv használata, – a lényeg kiemelése, – a téma kidolgozottsága, – az ismeretek mélysége, – a megközelítés sokszínûsége	20%	– világosság, – nyelvhelyesség, – helyesírás, – tartalmi és formai elrendezés	10%

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga tételei komplex témákat ölelnek fel, így lehetõség nyílik egy téma több oldalról történõ megközelítésére.

A szóbeli vizsga tételei alapvetõen két témakört ölelnek fel. A két témakör mindegyikének alapismerete fontos a szociális szakmákra készülõ érettségizõk számára, ezért minden tétel *a)* és *b)* részbõl áll. Az *a)* tételek mindegyike a pszichológiai alapismeretekbõl, a *b)* tételek társadalomismeret és szociálpolitika témaköreibõl épülnek fel.

A tételek tartalmazhatnak életszerû feladatokat, egyszerû esetleírásokat. A feladat vagy eset összeállításánál arra kell törekedni, hogy rövid, világos megfogalmazásban történjen és szakmailag az érettségi szintjét ne haladja meg, illetve ne legyen triviális.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei

Pszichológiai alapismeretek:
- Általános lélektan
- Személyiség-lélektan
- Fejlõdéslélektan
- Szocializáció
- Szociálpszichológia
- Szakmai kommunikáció
- Társismeret
- Csoportmunka

Társadalomismeret és szociálpolitika:
- A politika
- Társadalomismeret
- Az életmód
- A család
- A szociálpolitika

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel komplex, alapvetõen két témakört ölel fel. A tételek tartalmának összeállítása kétféle lehet:

Egy téma, probléma komplex bemutatása a két témakör szemszögébõl.

és/vagy

A két témakörbõl kiválasztott témák bemutatása a fenti arány figyelembe vételével.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és eljuttatja a tantárgyi bizottsághoz.

A tételek összeállításánál törekedni kell változatos, a problémamegoldást ösztönzõ feladatok megfogalmazására.

A szóbeli tételsor legalább 20 *a)–b)* tételbõl áll.

Értékelés

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján a vizsgáztató szaktanár értékeli:

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20
A megközelítés sokszínûsége	10
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	10
Az ember holisztikus megközelítése	10
A szakmai nyelv használata	10
Az ember és a társadalom értékalapú megközelítése	20
A téma problémaközpontú bemutatása	20
Összesen	100

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelete során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a kérdezõ tanár a felelt során elkérheti.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szakmai nyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

Az érettségi vizsga befejezése

Az érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, így 1–150 pontskálán kell értékelni. A vizsgázó teljesítményét a pontszámok százalékban és osztályzatban történõ kifejezésével minõsíteni kell. A vizsgázónak mind a két vizsgarészbõl legalább 10 százalékot kell teljesíteni ahhoz, hogy a tantárgyból legalább elégséges osztályzatot kapjon.

Az emelt szintû érettségi vizsga esetén az elérhetõ pontszámok százalékos teljesítményének osztályzatban történõ kifejezése a következõ:

Összesített pontszám	%	Osztályzat
90–150	60–100%	jeles (5)
70–89	47–59%	jó (4)
49–70	33–46%	közepes (3)
30–48	20–32%	elégséges (2)
0–29	0–19%	elégtelen (1)

”

[OKTATÁSI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA] "II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli részbõl áll. A vizsgázó az oktatási alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei:

Írásbeli vizsga:

Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok megoldása
Szöveges (kifejtendõ) feladatok megoldása

Szóbeli vizsga: a tételben megfogalmazottak kifejtése.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya		Perc	Pontszám
Írásbeli	Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok megoldása	60	50
	Szöveges (kifejtendõ) feladatok megoldása	120	50
Szóbeli vizsga	Pedagógiai gyakorlati feladatok logikai feldolgozása	15	50

A vizsga célja

A középszintû vizsgán meghatározó jelentõségû azon kompetenciák feltárása, mérése, melybõl megállapítható, hogy a vizsgázó

- tájékozott-e az oktatás szakmacsoportos tárgy ismertanyagában
- tudja-e használni a pedagógiai, pszichológiai fogalmakat, a szaknyelvet
- rendelkezik-e korszerû pedagógiai szemlélet- és gondolkodásmóddal, mely lehetõvé teszi számára a nevelés körébe tartozó különbözõ alapproblémák felismerését
- képes-e a pedagógiai szituációkban szerzett tapasztalatai és elméleti ismeretei integrálására
- fel tudja-e használni ismereteit önmaga és mások viselkedésének elemzésére
- képes-e ismeretei meggyõzõ kommunikálására, önálló véleményalkotásra

Alapelvek

A középszintû vizsga a jelöltektõl az egyszerûbb ismertszerzési eljárásokat, kifejezõképességeket, a rendszerezés és alkalmazás alapvetõ formáit, valamint az érettségi utáni szakképzés megalapozásához szükséges motívumok és képességek meglétét kéri számon.

A feladatokban megjelenõ kompetenciák arányai

Az itt felsorolt kompetencia arányok a feladatok összeállítására, nem pedig a tanulói tevékenységek értékelésére vonatkoznak.

Kompetenciák	Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatsor (%)	Szöveges (kifejtendõ) feladatok (%)	Szóbeli
Pszichológiai ismeretek tematikus bemutatása	35%	40%	
Pedagógiai ismeretek tematikus bemutatása	35%	40%	
Pedagógiai gyakorlati feladatok logikai feldolgozása			80%
A szaknyelv alkalmazása	30%	20%	20%

A vizsga értékelése

Az írásbeli és szóbeli vizsgán szerzett pontszámok összeadódnak, és együttesen adják a vizsga végeredményét.

A vizsgázó teljesítményét a pontszámok százalékában és osztályzatban történõ kifejezésével minõsíteni kell. Ha a vizsgatantárgy több vizsgarészbõl áll, a vizsgázónak minden vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesítenie ahhoz, hogy a tantárgyból legalább elégséges osztályzatot kapjon.

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

80–100% (120–150 pont) elérése esetén jeles (5)
60–79% (90–119 pont) elérése esetén jó (4)
40–59% (60–89 pont) elérése esetén közepes (3)
20–39% (30–59 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.

AZ ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló tudásáról a képességek és az ismeretek tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák eredményei összemérhetõk legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép.

Tartalmi szerkezet

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A feladattípusok pedig az elõírt képességjellegû követelményeknek felelnek meg. Az egyes követelményekhez rendelt arányok azt a célt szolgálják, hogy teljes egészében érvényesüljenek a megfogalmazott fejlesztési követelmények.

Arányok

Az írásbeli feladatait 50%-ban a pszichológiai, 50%-ban a pedagógiai modul témaköréhez kapcsolódó feladatok alkotják, az egyes témakörökhöz tartozó témák arányainak figyelembevételével.

Feladattípusok

A középszintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 50%-ban egyszerû, rövid választ igénylõ (tesztjellegû) feladatok megoldásával és 50%-ban szöveges (kifejtendõ) kérdésekre adott válaszokkal érhetõ el. A feladatlapok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására és megértésének mérésére, valamint az alábbi kompetenciák meglétére irányulnak.

	Kompetenciák	**%**
Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatsor	alapfogalmak ismerete, definiálása, alkalmazása	15
	név, adat, ábra felismerése	15
	összefüggések ismerete és alkalmazása	20
Szöveges (kifejtendõ) feladat	ismeretelemzõ- értékelõ, önálló gondolkodás	20
	tématartás, lényegkiemelõ és rendszerezõ képesség	30

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok

Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok alatt azokat a többségében zárt végû feladatokat kell érteni, melyek legtöbbször pontosan körülírható válaszokat várnak el a tanulóktól.

Lehetséges feladattípusok
1. Tényadatok rendezése megadott szempont szerint (tartalmi szempontból igaz-hamis, helyes-helytelen állítás kiválasztása)
2. Egyszerû ábra, séma, táblázat készítése
3. Képfelismerés, képelemzés, ábraelemzés
4. Fogalmak magyarázata, hozzárendelése korhoz, személyhez, témához
5. Összefüggések felismerése, kiegészítése (ok-okozat)
6. Célok és következmények megkülönböztetése
7. A megegyezés és különbség feltárása
8. Összetartozó fogalmak kiválasztása
9. A különbségek okainak feltárása, értelmezése
10. Egyéb

A tesztjellegû feladatsor 15-20 kérdésbõl (feladatból) áll.

Szöveges (kifejtendõ) feladatok

Szöveges feladatnak az tekinthetõ, ahol néhány összefüggõ mondatban vagy hosszabb szövegben kell kifejteni a válaszokat.

Feladattípusok
1. Szöveges, problémamegoldó (rövidebb) feladat E feladattípusban néhány mondatban 8-10 sorban (kb. 50-60 szó) kell megoldani a kitûzött feladatot
2. Hosszabb szöveges, elemzõ feladat A feladatot 20-25 soros szövegben (kb.100-120 szóban) kell megoldani Az egyik feladatot pedagógiai forrásanyag segítségével 20-25 soros szerkesztett szövegben kell megoldani

A szöveges feladatok száma 4-6, a témakörök közötti arányt a szöveges feladatoknál is be kell tartani.

Értékelés

Az írásbeli feladatok értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni. A dolgozatokat a szaktanárok javítják és értékelik, a diák által használt színtõl eltérõ színnel jelölve a hibákat és azok súlyosságát, illetve a meg nem oldott feladatokat. A dolgozathoz kapcsolódó rövid, szöveges értékelésben a szaktanár megállapítja a munka erényeit és hiányosságait.

A szöveges jellegû feladatok értékelése az alábbi táblázat alapján történik.

	Mennyiségi szempontok		Minõségi szempontok		Kifejezõ képesség	
	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
Probléma-megoldó (rövidebb)	Az ismeretek mennyisége	70%	A feladat megértése A szaknyelv használata A lényeg kiemelése	20%	Áttekinthetõség, rendezettség Nyelvhelyesség Helyesírás	10%
Elemzõ (hosszabb)	Az ismeretek mennyisége	60%	A feladat megértése A lényeg kiemelése A téma kidolgozottsága Az ismeretek mélysége A szaknyelv használata Kreativitás	30%	Áttekinthetõség, rendezettség Nyelvhelyesség Helyesírás Szövegalkotás	10%

Az elõírásoknak nem megfelelõ feladatválasztás esetén a megoldás nem értékelhetõ.

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok esetén kötelezõ a javítókulcsnak való megfelelés.

A SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga az elsajátított pedagógiai, pszichológiai ismeretek alkalmazását várja el a tanulótól. A gyakorlati feladatok logikai feldolgozása az ismeretelemzõ-értékelõ, önálló gondolkodást, a lényegkiemelõ és rendszerezõ képességet, a kreativitást kívánja meg a tanulóktól. A pedagógiai helyzetek, döntési szituációk, etikai kérdések értelmezése során megmutatkoznak a tanuló jövõbeni szakmai munkájához szükséges személyes, kognitív, szociális és speciális kompetenciák motívumai.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei

- Gyakorlati példákban gyermektevékenység (játék, munka, tanulás) elemzése
- Vizsgálati módszerek dokumentumainak használatával pedagógiai/pszichológiai információ gyûjtése, elemzése
- Pedagógiai problémahelyzetek, szituációk megoldásának elemzése, véleményezése
- „Mit tenne, ha” – döntés szituáció megoldása
- Konfliktusmegoldások elemzése, véleményezése

Témakörönként 4-6 tétel összeállítása javasolt.

A tételcímek jellemzõi

A szóbeli vizsga tételei komplexek. Részletes kifejtésük forrás használatával a „Részletes követelmények” címû fejezet a „Pedagógiai gyakorlati feladatok logikai feldolgozása” címû rész alatt található. A komplex elemzés során lehetõség nyílik egy téma több oldalról történõ bemutatására a pedagógiai, pszichológiai alkalmazott ismeretek alapján. A tételeket a kérdezõ tanár állítja össze, de a konkrét gyakorlati feladatot a tanulók elõre nem ismerhetik.

A tételcímek megfogalmazása

1. A szituáció leírása
2. A feladat meghatározása a Részletes követelmények 3. pont alapján

A tételek életszerû feladatokat, fõképp az óvodai, iskolai nevelés folyamatában elõforduló szituációkat, eseteket, problémahelyzeteket tartalmazhatnak. Törekedni kell a feladatok összeállításánál a rövid, világos megfogalmazásra és arra, hogy a feladat megfeleljen a középszintû érettségi szintjének. A feladatokat úgy kell összeállítani, hogy a részletes követelményekben megfogalmazott képesség- és tartalmi követelmények a feladat megoldása során megjelenjenek. (pl. eltérõ életkorú szereplõk, különbözõ szituációk, különbözõ tevékenységformák, különbözõ családi-társadalmi hátterek.)

Értékelés

Az értékelést a vizsgakövetelmények alapján az alábbi kompetenciák figyelembevételével a szaktanár végzi.

Kompetenciák	**%**
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20
A pedagógiai, pszichológiai ismeretek mélysége, komplexitása, problémacentrikus bemutatása,	30
Összefüggések értelmezése, magyarázata, pedagógiai érzékenység	20
A megközelítés sokszínûsége, a téma kidolgozottsága	10
Önálló véleményalkotás, szakszerû érvelés	10
A szaknyelv alkalmazása, igényes nyelvhasználat, nyelvhelyesség	10

Egyszerû, rövid választ igénylõ mintafeladatok
A helyes válaszok betûjelét karikázza be!

1. Milyen ízlelõterület található a nyelv két oldalán?
   a) keserû
   b) édes
   c) sós
   d) savanyú

2. Melyik a kakukktojás?
   a) Pavlov
   b) Skinner
   c) Rescola
   d) Thorndyke

3. Harlow kutatásai szerint az érzelmek kialakulásának sorrendje:
   a) félelem-agresszió-szeretet
   b) szeretet-félelem-agresszió
   c) agresszió-félelem-szeretet
   d) ragaszkodás-félelem-agreszió

4. Feltételes inger feltétlen inger nélkül:
   a) generalizációhoz
   b) habituációhoz
   c) feltétlen gátláshoz
   d) kiolgáshoz
   e) másodlagos megerõsítéshez vezet

5. Cselekvésre késztet(het)nek:
   a) érzelmek
   b) motívumok
   c) mindkettõ
   d) egyik sem

6. Melyik helytelen az alábbi válaszok közül? Az emlékezés folyamata:
   a) tárolás
   b) bevésés
   c) rendelkezésre állás
   d) elõhívás

7. Mi az egyszerûbb a felidézés vagy a felismerés? Miért? Röviden indokolja válaszát!

8. Hasonlítsa össze a divergens és a konvergens gondolkodást!

9. Önmagunk hatékonyságának átélésére késztet:
   a) a kíváncsiság
   b) a kompetenciamotívum
   c) a külsõ megerõsítés
   d) az igényszint

10. A dacreakció
   a) melyik életkorban tipikus?
   b) miböl fakad?

11. Magyarázza meg és hasonlítsa össze az alábbi fogalmakat:
    a) belsõ kontrollos személy
    b) külsõ kontrollos személy

12. Mi a szociometria? Ki dolgozta ki? Hogyan módosította Mérei az eredeti eljárást?

13. A legfontosabb információforrásnak tekintjük az ember érzelmi állapotáról:
    a) az arckifejezéseket
    b) a gesztusokat
    c) a hangulatról szóló verbális beszámolót
    d) az öltözködést

14. Mutassa be Maslow szükséglet-hierarchiájának ábráját!

15. Ismerhették-e egymást?
    A megfelelõ válasz betûjelét írja a pontozott vonalra:
    igen=i
    nem=n
    a) Apáczai Csere János és Coménius …….
    b) Brunszvik Teréz és Ágoston György …….
    c) Mérei Ferenc és Bakonyiné Vincze Ágnes …….
    d) Gáspár László és Bábosik István …….

16. Döntse el az alábbi megállapítások igazak (i) vagy hamisak (h)! A megfelelõ betûjelet írja a kipontozott helyre!
    a) az óvodás gyermek számára kitágul a világ, megjelennek a társak, ezért a beszéd intenzíven fejlõdik a 3 év folyamán …….
    b) iskoláskorban az egocentrikus beszéd fokozatosan nõ ……..
    c) az iskolaérettségi fontos feltétele a szituatív beszéd …….
    d) az óvodáskort az elsõ „miért” korszaknak is nevezzük …….

17. Az egyik fogalom nem igaz az alábbi állításokra.
    – Az eredményes pedagógus tulajdonsága (Carl Rogers szerint):
    a) hitelesség
    b) empátia
    c) pozitív elfogadás
    d) engedékenység

18. Az egyik fogalom nem igaz az alábbi állításokra:
    - A tanár-diák kapcsolatra jellemzõ:
    a) komplementer
    b) bipoláris
    c) aszimmetrikus

19. Egészítse ki az alábbi hiányos mondatokat!
    a) A személyiség fejlõdését az öröklõdés, a …….. és a …….. együttesen határozzák meg
    b) A pszichikus fejlõdés formái az érés és a…….
    c) A testi fejlõdés legtöbb jellemzõje az óvodáskor vége felé az elsõ …….

20. Miért szükséges a differenciálás alkalmazása a foglalkozásokon illetve a tanítási órákon? Legalább két indokot írjon!

Szöveges (kifejtendõ) feladatok

1. Jellemezze a nevelési folyamat sajátosságait, összetevõit példákkal illusztrálva!

2. Példa segítségével értelmezze a frusztráció és az agresszív viselkedés kapcsolatát!

3. Milyen feladatok megoldásában kapott szerepet a báb a következõ rövid jelenetben?
   Óvónõ bábjátéka (kiscsoport)
   Bábuk: Kati és Peti zsákbáb
   Eseménysor: Testneveléshez készülnek a gyerekek. Mindenki a cipõhúzással bajlódik. Kati nem tudja felhúzni, sírva fakad. Peti segít neki. Vidáman mennek tornászni.
   Milyen nevelési lehetõséget tesz lehetõvé a fent leírt játék?

4. Csoportosítsa és röviden jellemezze az emberi kapcsolatokat segítõ és gátló tényezõket!

5. Mutasson rá a hospitálási tapasztalatai alapján a leggyakrabban elõforduló nevelési nehézségekre!

6. Jellemezze az oktatás szervezeti és munkaformáit az életkori sajátosságok összefüggésében!

7. Ismertesse a motiváció alapfogalmait, a motívumok differenciált rendszerét!
   Mutassa be az igényszint és teljesítményszint közötti kapcsolatot; ezek alakulása hogyan befolyásolja a sikerorientált és kudarckerülõ személyiségvonások kifejlõdését!

8. Mutassa be a különbözõ tanulási fajták jellemzõit, azonosságait és különbözõségeit!
   Értelmezze a tanulási folyamatot, Pavlov, Thorndike, Skinner tanulással kapcsolatos kísérleteit!

9. Mutassa be, hogyan hat a gyermekmunka a személyiség fejlõdésére? Milyen hasonlóságokat mutat a játékkal? Konkrét példák segítségével jellemezze, milyen feladatokat jelent a gyermekmunka irányítása?

10. Mutassa be a különbözõ családszerkezeteket!
    Értékelje a család funkcióját, típusait, az együttnevelés formáit, a személyiségfejlõdésre gyakorolt hatásuk alapján példák segítségével!

Szóbeli mintafeladatok

„Mit tennél, ha – erkölcsi konfliktus-szituáció megoldása:

Értelmezze és oldja meg a feladatot, érveljen meggyõzõen döntéshozatala mellett:
1. „B tanuló hazudott az osztálynak, mert elhanyagolta vállalt kötelezettségét, és félt a következményektõl. Mit lehet tenni a felelõtlen és hazudós tanulóval a ti osztályotokban?
a) Mit tenne az osztályfõnök?
b) Mit tenne az osztálytárs helyében?

Konfliktusok megoldása, véleményezése:
Elemezze az alábbi konfliktust a lehetséges kiváltó okok ismeretében! Nevezze meg a konfliktus fajtáját, a megoldásban alkalmazott konfliktuskezelõ stratégiát!
Alkosson véleményt a megoldásról!

1. Egy gimnazista osztályból három tanuló mehet el egy nyári ingyenes angliai útra. Öt arra érdemes jelentkezõ van, s az osztályfõnök nem tudja eldönteni, hogy ki legyen a három kiválasztott. Felszólítja a gyerekeket, hogy döntsék el maguk között, kik menjenek, és közöljék vele az eredményt.

2. Évismétlõ kerül egy különben jó tanuló, értelmes hatodik osztályba. A többiek leplezetlen ellenszenvvel fogadják. Az érintett fiú: Csaba pedig testi erejét latba vetve erõszakos módon reagál a kirekesztésre.

Probléma szituáció megoldásának elemzése, véleményezése:

Elemezze az alábbi probléma-szituációt! Alkosson érvekkel alátámasztott véleményt a megoldásról! Fogalmazza meg a probléma-megoldónak szóló véleményét!

Ernõ tizenhat éves tanuló. Osztályában senki sem barátkozik vele. Félénk, nem mer csatlakozni a többiekhez. Egy alkalommal jó néhány csomag cigarettával jelenik meg az iskolában, és ezeket osztogatja a társai között. Reménykedik abban, hogy majd befogadják. Kiderült azonban, hogy Ernõ feltört egy automatát, onnan van az „ajándék”. Az osztályfõnök az egyik osztálytárstól tudja meg az esetet.
Megoldási lehetõség:
a) A pedagógus jelenti a dolgot az igazgatónak. Ernõt kicsapják az iskolából.

Gyermektevékenység elemzése:

1. Elemezze a leírt játéktevékenységet pedagógiai, pszichológia szempontok alapján! Nevezze meg és jellemezze a játékfajtát! Ismerje fel a gyermekek fejlettségének mutatóit! Milyen életkori és egyéni sajátosságok fedezhetõk fel a játék alapján? Mit tenne az óvónõ helyében.? Véleményét indokolja!

A játék leírása:
Két kisfiú hosszabb ideje együtt épített valamit. Most is együttmûködnek még, de már inkább egymás játékos ijesztgetésére használják a kockákat. Most éppen az egyik fiú el akarja venni a kockát a barátjától, de az nem adja oda azokat.

2. Elemezze a leírt játéktevékenységet pedagógiai és pszichológiai szempontok alapján! Ismerje fel a gyermek fejlettségének mutatóit! Ítélje meg tevékenységük alapján életkorukat! Milyen életkori és egyéni sajátosságok fedezhetõk fel a játékban? Nevezze meg és elemezze a játékfajtát! Fogalmazza meg a játék nevelõ értékét!

A játék leírása:
A csoportban hárman négykézlábra ereszkedtek, s ezzel „kutyák” lettek. Együtt mozognak. Az asztal alól „kutyaként” elõbújó kisfiú az imént még kockákkal játszott, most szemlátomást az elõtte levõk tevékenységét mintázza le.

„Mit tennél, ha” Döntésszituáció:
Mit tennél az óvónõ helyében!
Értelmezd a feladatot! Tárja fel a helyzet különbözõ nézõpontjait! Dolgozzon ki alternatívákat a megoldásra a lehetséges okok és következmények figyelembe vételével! Válassza ki a lehetséges cselekvési módot! Érveljen meggyõzõen döntéshozatala mellett!

A játék leírása:
Kati, a nagyobbik lány el akarja venni a babát a kisebbiktõl, ez sikerül is neki. A kisebbik kénytelen engedni, de látszik az arcán a kétségbeesés.

Döntés-szituáció megoldása:

1. Mit tennél az iskolai munka javítása érdekében ha
a) DÖK vezetõ tanár lennél,
b) osztályfõnökként nagyobb jogot kapnál az iskola életének kialakításában?

2**.** A tanár kiosztja az osztályozott felmérõket. Az egyik gyerek pár perc múlva kijön az asztalhoz reklamálni, hogy rosszabb jegyet kapott, mint érdemelt volna. A tanár átnézi a dolgozatot, a saját javítását, és észreveszi, hogy a piros beírást kiradírozta a tanuló, és saját ceruzájával kijavította a hibát.
a) Mit tenne a tanár helyében?

3**.** Egy alsós gyerek egyre másra ejti le a ceruzáit az órán, és egyre hosszabb ideig tart, mire összeszedegeti a padok alól, és egyre több gyerek lába alatt keresgeti. Köztudottan ügyetlen gyerek, de a tanár éppen egy fontos szabályt akar megértetni az osztállyal.
a) Mit tegyen a tanár?

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó az oktatási alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

Írásbeli vizsga: Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok megoldása
Szöveges (kifejtendõ) feladatok megoldása
Szóbeli vizsga: a tételben megfogalmazottak kifejtése.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya		**Perc**	**Pontszám**
Írásbeli	Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok megoldása	*60*	*40*
	Szöveges, kifejtendõ feladatok megoldása	*120*	*60*
Szóbeli vizsga	Pedagógiai problémák, konfliktusszituációk megoldása, komplex elemzése	*20*	*50*

Emelt szintû érettségi vizsga esetén az elérhetõ pontszámok százalékos teljesítésének osztályzatban történõ kifejezése a következõ:

60–100% elérése esetén jeles (5),
47–59% elérése esetén jó (4),
33–46% elérése esetén közepes (3),
20–32% elérése esetén elégséges (2),
0–19% elérése esetén elégtelen (1).

AZ ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló tudásáról az ismeretek és a képességek tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti az egyes iskolák tanulóinak összemérhetõ vizsgateljesítményét és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép.

Tartalmi szerkezet

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul, a feladattípusok az elõírt képességjellegû követelményeknek felelnek meg. Az emelt szintû követelmények tartalmazzák a középszintû követelményeket is.

Arányok	%
Pedagógiai témakörök	50%
Pszichológiai témakörök	50%

A feladatok és a feladatsorok jellemzõi:

Az emelt szintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 40%-ban egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok megoldásával és 60%-ban szöveges (kifejtendõ) kérdésekre adott válaszokkal érhetõ el.

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok

Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok alatt azokat a többségében zárt végû feladatokat kell érteni, melyek legtöbbször pontosan körülírható válaszokat várnak el a tanulóktól. A feladatlapok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak (név, fogalom, adat, ábra) tudására és megértésének mérésére (összehasonlítás, lényegkiemelés) irányulnak

Az emelt szintû egyszerû, rövid választ igénylõ feladatsor 8-12 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatból is állhat.

Lehetséges feladattípusok
1. Tényadatok rendezése megadott szempont szerint (tartalmi szempontból igaz-hamis, helyes-helytelen állítás kiválasztása)
2. Egyszerû ábra, séma, táblázat készítése
3. Képfelismerés, képelemzés, ábraelemzés
4. Fogalmak magyarázata, hozzárendelése korhoz, személyhez, témához
5. Összefüggések felismerése, kiegészítése (ok-okozat)
6. Célok és következmények megkülönböztetése
7. A megegyezés és különbség feltárása
8. Összetartozó fogalmak kiválasztása
9. A különbségek okainak feltárása, értelmezése
10. Egyéb

Szöveges (kifejtendõ) feladatok

Szöveges feladatnak az tekinthetõ, ahol néhány összefüggõ mondatban vagy hosszabb szövegben kell kifejteni a válaszokat.

A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	%
Problémaközpontú gondolkodás	20%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20%
A szaknyelv alkalmazása	20%
Pedagógiai források tartalmának komplex elemzése, értékelése	20%
A megközelítés sokszínûsége, önálló véleményalkotás, pedagógia érzékenység	20%

Feladattípusok	**Feladat száma**
1. Szöveges, problémamegoldó (rövidebb) feladat E feladattípusban néhány mondatban 8-10 sorban (kb. 50-60 szó) kell megoldani a kitûzött feladatot	4
2. Hosszabb szöveges, elemzõ feladat A feladatot 20-25 soros szövegben (kb.100-120 szóban) kell megoldani Az egyik feladatot pedagógiai forrásanyag segítségével 20-25 soros szerkesztett szövegben kell megoldani	2

A témakörök közötti arányt a szöveges feladatoknál is be kell tartani.

Példa a tételcím megfogalmazására

1. Rövidebb problémamegoldó feladat

   Mit jelent a fantáziahazugság ? Példán keresztül értelmezze!

2. Hosszabb elemzõ feladat:

   Elemezze, hogyan segíti a gyermek szociális fejlõdését a mese!

   vagy

   A mellékelt játékleírás alapján határozza meg a gyermek személyiség fejlettségének mutatóit!
   Állapítsa meg, fejlettsége megfelel-e életkorának!
   Véleményét pedagógiai-pszichológiai ismeretei alapján indokolja!

Értékelés

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok értékelésénél kötelezõ a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetõségeit a konkrét feladatlapok javítási útmutatói jelzik.

Szöveges jellegû feladatoknál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés.

	Mennyiségi szempontok		Minõségi szempontok		Kifejezõ képesség	
	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
Probléma-megoldó (rövidebb)	Az ismeretek mennyisége	70%	A feladat megértése A szaknyelv használata A lényeg kiemelése	20%	Világosság Nyelvhelyesség Helyesírás	10%
Elemzõ (hosszabb)	Az ismeretek mennyisége	60%	A feladat megértése A lényeg kiemelése A téma kidolgozottsága Az ismeretek mélysége A szaknyelv használata A megközelítés sokszínûsége	30%	Világosság Nyelvhelyesség Helyesírás Szövegalkotás	10%

Az elõírásnak nem megfelelõ feladatválasztás esetén a megoldás nem értékelhetõ. A többletmegoldások a végsõ pontszámba nem számítanak bele.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga célja, hogy a tanítási gyakorlatban érvényesülõ újító szándékok, újszerû megközelítések a számonkérés során is megjelenjenek. Így a vizsga során a TÉMÁK gyakorlatias megközelítése, az elsajátított ismeretek alkalmazása kap hangsúlyt.

Tartalmi szerkezet:

A szóbeli vizsga tételei komplexek. A pedagógiai problémák, konfliktusszituációk megoldása, komplex elemzése során lehetõség nyílik egy téma több oldalról történõ bemutatására a pedagógiai, pszichológiai alkalmazott ismeretek alapján.

A tételcím jellemzõi, az elemzés szempontjai

1. A szituáció (problémahelyzet) leírása
2. A feladat meghatározása:
   - A konfliktus (probléma) definiálása
   - A leírt konfliktus (probléma) lehetséges okainak feltárása
   - A konfliktusok (problémák) hátterében meghúzódó (családi és társadalmi) problémák felismerése
   - A konfliktus fajtája, pedagógiai hasznosítása, konfliktuskezelõ stratégia, a konfliktus (probléma) pszichológiai elemzése
   - Mit tehet a pedagógus? A megoldás lehetõségei.

A tételek életszerû feladatokat, fõképp az iskolai /óvodai nevelés folyamatában elõforduló konfliktus-szituációkat, problémahelyzeteket tartalmazhatnak. Törekedni kell a feladat összeállításánál a rövid, világos megfogalmazásra és arra, hogy a feladat megoldása szakmailag megfeleljen az érettségi szintjének. A problémahelyzeteket a vizsgaközpont által

felkért szóbeli bizottságok határozzák meg. A feladatokat úgy kell összeállítani, hogy a részletes vizsgakövetelményekben megfogalmazott képesség és tartalmi követelmények a feladat megoldása, elemzése során megjelenjenek. (pl. eltérõ életkorú szereplõk – óvodás – kisiskolás – serdülõ közötti konfliktusok; különbözõ családi-társadalmi problémahátterek; különbözõ szituációk)

A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és eljuttatja a tantárgyi bizottsághoz.

Értékelés

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése, a felelet felépítése	15
A megközelítés sokszínûsége, pedagógiai érzékenység	15
A pedagógiai, pszichológiai ismeretek mélysége, komplexitása, problémacentrikus bemutatása, szakszerû okfeltárás	35
A szaknyelv alkalmazása, igényes nyelvhasználat, nyelvhelyesség	15
Önálló véleményalkotás, szakszerû érvelés a megoldás mellett	20

Példa a tételcím megfogalmazására

Évismétlõ kerül egy különben jól tanuló, értelmes harmadik osztályba. A többiek leplezetlen ellenszenvvel fogadják.

Az érintett fiú : Laci pedig testi erejét is latba vetve erõszakos módon reagál a kirekesztésre.

Feladat:
Fogalmazza, meg, mi a konfliktus!
Kinek, mi a problémája?
Milyen problémák rejlenek a konfliktus hátterében
Elemezze a helyzetet pedagógiai, pszichológiai szempontból!
Mit tehet a pedagógus? – adjon választ a megoldás lehetõségére.
Érveljen a választott megoldás mellett!
Értékelje a konfliktus pedagógiai hasznosítását!

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

60–100% (90–150 pont) elérése esetén jeles (5)
47– 59% (70–89 pont) elérése esetén jó (4)
33– 46% (50–69 pont) elérése esetén közepes (3)
20– 32% (30–49 pont) elérése esetén elégséges (2)
0– 19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.”

[MÛVELÕDÉSI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA]
"II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a mûvelõdési és kommunikációs alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei:

- Írásbeli vizsga:
  „A" feladatsor"
    Egyszerû rövid választ igénylõ teszt jellegû feladatok megoldása
    Szöveges kifejtendõ feladatok megoldása
  „B" feladatsor"
    Másolás szövegszerkesztéssel
    Összetett feladat megoldása számítógépen

- Szóbeli vizsga

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

			Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	„A"	Egyszerû rövid választ igénylõ teszt jellegû feladatok megoldása	30	40
		Szöveges kifejtendõ feladatok megoldása	60	20
	„B"	Másolás szövegszerkesztéssel	10	20
		Összetett feladat megoldása számítógépen	80	20
Szóbeli vizsga		Tematikus szempontú (probléma központú) bemutatás	15	50

AZ ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló tudásáról az ismeretek és képességek tekintetében egyaránt. A vizsga hozzájárul ahhoz, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ, valamint a különbözõ iskolák tanulóinak teljesítménye összehasonlítható legyen.
Számítógépeket az iskolának az írásbeli vizsga megkezdése elõtt elõ kell készíteni. Ha a feladatlap számítógép használatát írja elõ, akkor azokat a vizsgázók rendelkezésére kell bocsátani.

Az írásbeli feladatsoroknak tartalmazniuk kell a feladatok megoldásához szükséges szöveges és képi anyagokat.

Tartalmi szerkezet

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A feladattípusok pedig az elõírt képességjellegû követelményeknek felelnek meg.

„A" feladatsor

A középszintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 40%-ban teszt jellegû, egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok megoldásával és 20%-ban szöveges (kifejtendõ) kérdésekre adott válaszokkal érhetõ el.

Arányok:

- Informatikai ismeretek 10%
- Pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, mûvelõdési alapismeretek 50%
- Társadalomismeret, néprajz, népmûvészet, népi kismesterségek 40%

„B" feladatsor

A középszintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 40%-ban a tanuló két feladatot old meg számítógépen:

a) A tanuló egy korrektúrázott, nyomtatott kb. 1000 leütés terjedelmû iratszöveget másol. A rendelkezésére álló idõ 10 perc.

b) Egy összetett feladatot old meg, amely során a szövegszerkesztõ program mellett a prezentáció és a számítógépes grafikai alkalmazások is számonkérésre kerülnek. (pl. plakáttervezés, a plakát elkészítéséhez árajánlatkérés, meghívó készítés, stb.). A hivatalos iratot a szokásoknak megfelelõ tartalmi és formai sajátosságok szerint elkészíti és elektronikusan postázza.

A feladatok és a feladatsorok jellemzõi

„A" feladatsor

A teszt jellegû, egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok:

Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok alatt azokat a többségében zárt végû feladatokat kell érteni, melyek legtöbbször pontosan körülírható válaszokat várnak el a tanulóktól. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	%
Informatikai alkalmazások használata	30
A társadalom és az ember megismerésének módszereiben való tájékozottság	50
Néprajzi, népmûvészeti jártasság	20

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatsor 10-15 feladatból áll, amelybõl max. 10 pont az informatikai alkalmazások használatát, max. 10 pont a szókincset, max. 10 pont pedig a pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, mûvelõdési alapfogalmak ismeretét, definiálását kéri számon.

Az informatikai alkalmazások és a szókincs (szómagyarázatok) esetében a feleletadás módja alternatív vagy többszörös választás, a pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai,

mûvelõdési alapfogalmak esetében a feleletválasztás mellett feleletalkotás, vagy relációanalízis is lehet.

Szöveges kifejtendõ feladatok:

Szöveges feladatnak az tekinthetõ, ahol a vizsgázónak esszészerûen kell kifejtenie a válaszokat.

A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak ismeretére és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	%
Néprajzi, népmûvészeti jártasság	40
Források használata és értékelése	30
Szakkifejezések használata, logikus, koherens szövegalkotás	30

A középszintû szöveges (esszé) feladatsor két feladatból áll.

Az elsõ feladat egy néprajzi fogalom, a második feladat egy népszokás, néphagyomány rövid ismertetése.

„B” feladatsor

Kompetenciák	%
Hibátlan másolás	25
A feladat értelmezése	10
Szövegfeldolgozás	15
Informatikai alkalmazások	50

Értékelés

„A” feladatsor

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok értékelésénél kötelezõ a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetõségeit fõleg a szöveges, problémamegoldó feladatok tekintetében a konkrét feladatlapok javítási útmutatói jelzik.

Szöveges kifejtendõ feladatok:

1. típusú feladat

maximálisan 5 pontot kaphat a tanuló, ha a néprajzi fogalom pontos ismertetése mellett a tájegységet, etnikai, nemzetiségi népcsoportot, a dátumot is megjelöli.

2. típusú feladat

Mennyire képes logikus, koherens szövegalkotásra?
Mennyire tájékozott a témakörben?
Milyenek tárgyi ismeretei?
Milyen mértékû ismeretei a helyi hagyományokról?

„B” feladatsor

Az adott feladatmegoldás értékelését az elektronikus dokumentum alapján kell végezni, a feladathoz tartozó javítási útmutató szerint.

A másolásnál az elégséges szint eléréséhez a rendelkezésre álló 10 perc alatt legalább 750 leütést max. 5 hibaponttal kell teljesíteni.

SZÓBELI VIZSGA

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó a témakörök alatt megadott témák kifejtése során a szintje szerinti követelményeknek megfelelni. A vizsgázó számot ad arról, hogy mennyiben ismeri a társadalomra vonatkozó alapvetõ fogalmakat, értelmezési kereteket, megközelítési módokat, mennyire tudja értelmezni a körülötte lévõ világ eseményeit. Meghatározó jelentõségû az alapvetõ kompetenciák – szövegek, szituációk elemzése, a szaknyelv alkalmazása, az általánosítás képessége, szemléletes példák, analógiák, okozati viszonyok használata, kommunikációs készségek stb. – mérése, azok az elemzési és értelmezési szempontok, kommunikációs ismeretek, amelyek szükségesek az önálló tájékozódáshoz, az ítélõképességhez, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények megéléséhez és kifejezéséhez.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga az önálló tájékozódást, az ítélõképességet, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények kifejezését, az élethelyzetek, döntési szituációk, etikai kérdések, gondolatok, érzelmek, magatartások, szociális beállítódások, elvek, eszmék árnyalt bemutatását, értelmezését várja el a tanulóktól.

A szûkebb és tágabb értelemben vett emberi csoportok, közösségekben zajló folyamatok problémaközpontú bemutatása nem igényel a témakörökben megjelenõknél több konkrét ismeretet, hanem az elsajátítottak alkalmazását várja el.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó a témakörök alatt megadott témák kifejtése során hogyan képes tudását, gondolatait, véleményét szóban elõadni, feleletében mennyire tükrözõdnek a humanisztikus értékek, az ember tisztelete.

A szóbeli témakörei

A szóbeli vizsga tételei két részbõl állnak.

a) Pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, mûvelõdési alapismeretek
b) Társadalomismeret, néprajz, népmûvészet, népi kismesterségek

Tételtípusok

A tételek egy-egy téma (tétel) önálló és átfogó kifejtése, érvelõ bemutatása.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kerülnek megfogalmazásra

Értékelés

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	%
Tartalom – a téma bemutatásában érvényesülõ tájékozottság – tárgyi ismeretek – fogalomhasználat	60%
Elõadásmód – a felelet világos, témának megfelelõ felépítése – a logikus érvelés – megfelelõ szakmai szókincs – helyes beszédtechnika	20%
Meggyõzõ erõ – lényegkiemelõ képesség – rendszerezõ képesség – problémaérzékenység – kreativitás	20%

Az értékelés arányai

A szóbeli felelet	A szóbelin belüli százalékarány
Pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, mûvelõdési alapismeretek	50%
Társadalomismeret, néprajz, népmûvészet, népi kismesterségek	50%

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

80–100% (120–150 pont) elérése esetén jeles (5)
60–79% (90–119 pont) elérése esetén jó (4)
40–59% (60–89 pont) elérése esetén közepes (3)
20–39% (30–59 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a mûvelõdési és kommunikációs alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei:

- Írásbeli vizsga:
  „A” feladatsor”
    Egyszerû rövid választ igénylõ teszt jellegû feladatok megoldása
    Szöveges kifejtendõ feladatok megoldása
  „B” feladatsor”
    Másolás szövegszerkesztéssel
    Összetett feladat megoldása számítógépen
- Szóbeli vizsga

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

			Perc	Pont
Írásbeli vizsga	„A”	Egyszerû rövid választ igénylõ teszt jellegû feladatok megoldása	30	25
		Szöveges kifejtendõ feladatok megoldása	120	35
	„B”	Másolás szövegszerkesztéssel	10	20
		Összetett feladat megoldása számítógépen	80	20
Szóbeli vizsga		Tematikus szempontú (probléma központú) bemutatás	20	50

AZ ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló tudásáról az ismeretek, és képességek tekintetében egyaránt. A vizsga hozzájárul ahhoz, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ, valamint a különbözõ iskolák tanulóinak teljesítménye összehasonlítható legyen.

Számítógépeket az iskolának az írásbeli vizsga megkezdése elõtt elõ kell készíteni. Ha a feladatlap számítógép használatát írja elõ, akkor azokat a vizsgázók rendelkezésére kell bocsátani.

Az írásbeli feladatsoroknak tartalmazniuk kell a feladatok megoldásához szükséges szöveges és képi anyagokat.

Tartalmi szerkezet

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A feladattípusok pedig az elõírt képességjellegû követelményeknek felelnek meg.

Arányok:

- Pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, mûvelõdési alapismeretek 70%
- Társadalomismeret, néprajz, népmûvészet, népi kismesterségek 30%

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

„A” feladatsor

Az emelt szintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 25%-ban egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok megoldásával és 35%-ban szöveges (kifejtendõ) kérdésekre adott válaszokkal érhetõ el.

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok:

Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok alatt azokat a többségében zárt végû feladatokat kell érteni, melyek legtöbbször pontosan körülírható válaszokat várnak el a tanulóktól. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	%
Informatikai alkalmazások használata	40
A társadalom és az ember megismerésének módszereiben való tájékozottság	40
Kommunikációban való tájékozottság	20

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatsor 10-15 feladatból áll, amelybõl maximum 10 pont az informatikai alkalmazások használatát, maximum 5 pont a szókincset, maximum 10 pont pedig a pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, mûvelõdési alapfogalmak ismeretét, definiálását kéri számon.

1. Fogalmak magyarázata, hozzárendelése állításokhoz
2. Folyamatszakaszok sorrendjének a megállapítása
3. Ok-okozati összefüggések felismerése
4. Ábrák felismerése, ábraelemzés
5. Tényadatok rendezése megadott szempontok szerint

Szöveges kifejtendõ feladatok:

Szöveges feladatnak az tekinthetõ, ahol a vizsgázónak néhány összefüggõ mondatban kell kifejtenie a válaszokat. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak ismeretére és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	%
Források használata és értékelése	30
Szakkifejezések használata	30
A probléma emberközpontú megközelítése	30
Néprajzi, népmûvészeti jártasság	10

Az emeltszintû szöveges (problémamegoldó) feladatsor 3-5 feladatból áll. Az elsõ feladat egy néprajzi fogalom, a második egy néphagyomány vagy népmûvészeti alkotás rövid ismertetése. Kifejtendõ feladat lehet még a kommunikációval kapcsolatos alapfogalmak bemutatása, vagy a mindennapi élet konkrét vagy modellezett élethelyzeteinek feldolgozása. Forrásuk lehet népmûvészeti tárgy, napihír, történelmi esemény, irodalmi alkotás, film, az iskolai vagy lakóhelyi közösség életének eseményei.

E feladatoknál esetenként valamilyen forrás (szöveges, képi) felhasználásával kell néhány mondatban, 4-6 sorban megoldani a kitûzött feladatot.

Értékelés

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok értékelésénél kötelezõ a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetõségeit fõleg a szöveges, problémamegoldó feladatok tekintetében a konkrét feladatlapok javítási útmutatói jelzik.

Szöveges kifejtendõ feladatoknál lehetséges értékelések:

1. feladattípus értékelési szempontjai

maximálisan 5 pontot kaphat a tanuló, ha a néprajzi fogalom pontos ismertetése mellett a tájegységet, etnikai, nemzetiségi népcsoportot, a dátumot is megjelöli.

2. feladattípus értékelési szempontjai

1. Mennyire képes logikus, koherens szövegalkotásra?
2. Mennyire tájékozott a témakörben?
3. Milyenek tárgyi ismeretei?
4. Milyen mértékû ismeretei a helyi hagyományokról?

3. feladattípus értékelési szempontjai

1. Mennyire képes logikus, koherens szövegalkotásra?
2. Mennyire képes a megadott témához (problémához) a témától függõen pszichológiai, szociálpszichológiai, stb. fogalmakat kapcsolni?
3. Mennyire képes a témát (problémát) az életbõl vett példákkal megjeleníteni?
4. Mennyire képes rendszerezésre, lényegkiemelésre?
5. Mennyire képes önálló kérdésfelvetésre, véleményalkotásra, állítása mellett érvelésre?
6. Mennyire tájékozott a témakörben?
7. Milyenek a tárgyi ismeretei?
8. Milyen mértékû a probléma-érzékenysége?
9. Milyen mértékû a kreativitása?
10. Mennyire képes az eset komplex (elsõsorban pszichológiai, szociálpszichológiai) megközelítésére, vagyis a tárgy keretében tanultak gyakorlati alkalmazására?
11. Mennyire képes etikai vonatkozású kérdésekben a történeti, szociológiai, kulturális és lélektani szempontok érvényesítésére?
12. Mennyire képes elkerülni a vulgarizáló redukciókat: a közhelyes, lapos pszichologizálást, szociologizálást, a közhelyeket, valamint az erkölcsi ítélkezést és a lapos moralizálást?
13. Mennyire képes különbözõ erkölcsi felfogások felismerésére és értelmezésére?

„B” feladatsor

Az adott feladatmegoldás értékelését az elektronikus dokumentum alapján kell végezni, a feladathoz tartozó javítási útmutató szerint.

A másolásnál az elégséges szint eléréséhez a rendelkezésre álló 10 perc alatt legalább 750 leütést maximum 5 hibaponttal kell teljesíteni.

SZÓBELI VIZSGA

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó a témakörök alatt megadott témák kifejtése során a szintje szerinti követelményeknek megfelelni. A vizsgázó számot ad arról, hogy mennyiben ismeri a társadalomra vonatkozó alapvetõ fogalmakat, értelmezési kereteket, megközelítési módokat, mennyire tudja értelmezni a körülötte lévõ világ eseményeit. Meghatározó jelentõségû az alapvetõ kompetenciák – a szaknyelv alkalmazása, az általánosítás képessége, szemléletes példák, analógiák, okozati viszonyok használata, kommunikációs készségek stb. – mérése, azok az elemzési és értelmezési szempontok, kommunikációs ismeretek, amelyek szükségesek az önálló tájékozódáshoz, az

ítélõképességhez, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények megéléséhez és kifejezéséhez.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga az önálló tájékozódást, az ítélõképességet, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények kifejezését, az élethelyzetek, döntési szituációk, etikai kérdések, gondolatok, érzelmek, magatartások, szociális beállítódások, elvek, eszmék árnyalt bemutatását, értelmezését várja el a tanulóktól.

A szûkebb és tágabb értelemben vett emberi csoportok, közösségekben zajló folyamatok problémaközpontú bemutatása nem igényel a témakörökben megjelenõknél több konkrét ismeretet, hanem az elsajátítottak alkalmazását várja el.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó a témakörök alatt megadott témák kifejtése során hogyan képes tudását, gondolatait, véleményét szóban elõadni, feleletében mennyire tükrözõdik a humanisztikus értékek, az ember, az emberi élet tisztelete.

A szóbeli vizsga tételei két részbõl állnak.

a) Pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, mûvelõdési alapismeretek
b) Társadalomismeret, néprajz, népmûvészet, népi kismesterségek

Tételtípusok

Az a) és a b) egy-egy téma (tétel) önálló és átfogó kifejtése, érvelõ bemutatása

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján központilag kerülnek megfogalmazásra. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és küldi meg a tantárgyi bizottságnak.

Egy-egy tételben a témakörök azonos hangsúllyal szerepeljenek.

Értékelés

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	%
Tartalom 1. a probléma értékalapú megközelítése a társadalom és az ember megismerésének módszereiben való tájékozottság tárgyi ismeretek fogalomhasználat	40%
Elõadásmód a felelet világos, témának megfelelõ felépítése a logikus érvelés megfelelõ szakmai szókincs használata helyes beszédtechnika	24%
Meggyõzõ erõ lényegkiemelõ képesség rendszerezõ képesség problémaérzékenység kreativitás	36%

Az értékelés arányai

A szóbeli felelet	A szóbelin belüli százalékarány
Pszichológiai, szociálpszichológiai, pedagógiai, mûvelõdési alapismeretek	50%
Társadalomismeret, néprajz, népmûvészet, népi kismesterségek	50%

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

60–100% (90–150 pont) elérése esetén jeles (5)
47–59% (70–89 pont) elérése esetén jó (4)
33–46% (50–69 pont) elérése esetén közepes (3)
20–32% (30–49 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.”

[GÉPÉSZETI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA] ”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a gépészeti alapismeretek központi írásbeli tételsor és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

- Tesztjellegû gépészeti alapismeretek írásbeli központi kérdéssor megoldása,
- Gépészeti alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása,
- Szóbeli vizsga a gépészeti alapismeretek tételsor alapján.

A középszintû vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és a szóbeli összesített eredményei határozzák meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és pontszáma

		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	Tesztjellegû gépészeti alapismeretek írásbeli központi kérdéssor megoldása	60	50
	Gépészeti alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása	120	50
Szóbeli vizsga	Gépészeti alapismeretek tételsor alapján témakörök bemutatása (A és B résztétel)	15	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló gépészeti alapismeretek tudásáról, az ismeretek, a képességek, az alkalmazás, az integrálás és a rajzi kommunikáció tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõk legyenek és hozzájárul ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.
Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a jelöltek rendelkezésére. Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; háromszögû és egyenes vonalzó; alak rajzsablonok; Négyjegyû függvénytáblázat (13129/I. sz.).

Tartalmi szerkezet

A középszintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám fele-fele arányban tesztjellegû Gépészeti alapismeretek kérdéssor megválaszolásával, illetve a Gépészeti alapismeretek feladatsor megoldásával érhetõ el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása a témakörhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A 15-20 kérdésbõl álló tesztjellegû kérdéssorban a Gépészeti alapismeretek legalább négy témájából arányosan jelennek meg az egyes fogalmak, törvényszerûségek, jelenségek és összefüggések.

A kérdéstípusok az elõírt ismeret és képesség jellegû követelményeknek felelnek meg.

A kérdéssor tartalmazhat egyszerû számolást és rajzolást igénylõ kérdéseket is.

A Gépészeti alapismeretek feladatainak megoldásai alkalmazás jellegû követelményekre is építenek. A feladatok a mûszaki ábrázolás alapjai, a mechanika, a gépelemek témaköreibõl és még egy szabadon választott témakörbõl kerülnek ki, közel azonos arányban.

A számolást (méretezést) is igénylõ feladatsor 4-5 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatból is állhat.

	Kompetenciák	**%**
Teszt jellegû kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	25
	Törvények ismerete és alkalmazása	25
Feladatsor	Pontos számolás, feladatmegoldás, precíz méretezés	25
	Jelenségek, összefüggések ábrázolása és értelmezése	25
Összesen		100

Lehetséges feladattípusok
1. Ábrázoló geometriai alapismeretek (alapszerkesztések)
2. Géprajzi alapismeretek (munkadarabrajz szabadkézi vázlat formájában)
3. Koncentrált erõkkel terhelt kéttámaszú és konzolos tartók vizsgálata
4. Szilárdsági méretezés egyszerû igénybevételekre
5. Oldható gépelemkötések méretezése, méretellenõrzése
6. Nem oldható gépelemkötések méretezése, méretellenõrzése
7. Csövek geometriai és szilárdsági méretezése
8. Tengelykapcsolók és fékek elemeinek geometriai és szilárdsági méretezése, ellenõrzése
9. Elemi fogazású fogaskerekek, fogaskerékhajtások geometriai méretezése
10. Egyéb, a fentiekbõl kombinált feladat

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

Értékelés

A kérdéssor értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállításánál a számolást (méretezést) is igénylõ feladatsornál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**A feladat megoldásának dokumentálása**	
Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
• a megoldottság szintje	70%	• a megoldás logikája • kreativitás • pontosság • mértékegységek használata	20%	• rendezettség • áttekinthetõség • szabványos jelölések alkalmazása • mûszaki, formai és esztétikai elvárásoknak való megfelelés	10%

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga a Gépészeti alapismeretek témáinak alapfogalmaira, az ezekhez kapcsolódó törvényekre és összefüggésekre épülõ mûszaki szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a vizsgázóktól. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, az alaptörvényeket szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával az összefüggéseket megmagyarázni, a feleletét képes-e megfelelõ színvonalú rajzokkal illusztrálni.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei

A mûszaki ábrázolás alapjai
Mechanika
Gépelemek
Anyagismeret
Megmunkálások
Villamosságtani ismeretek
Az ember és környezete

Tételtípusok

A tételsor legalább 30 tételbõl áll. Minden szóbeli tétel két altételbõl (A és B) tevõdik össze. Az A) tétel mechanika és gépelemek, a B) tétel a többi témakörbõl kerül ki. Minden altétel egy témakör általános bemutatását és meghatározott részeinek alaposabb kifejtését igényli. A témakörtõl függõen az A) és a B) tétel is tartalmazhat egyszerû rajzos feladatokat.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni. A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönzõ, korrekt megfogalmazásokra, az egyszerû és egyértelmû értékelhetõségre.

Értékelés

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján a vizsgáztató szaktanár értékeli:

Szempontok, kompetenciák	%
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	30
Törvények ismerete és alkalmazása, jelenségek, összefüggések értelmezése	40
Világosság, szabatosság, a felelet felépítettsége	10
A mûszaki nyelv és rajzos illusztrációk alkalmazása	20
Összesen	100

A vizsgázó a rendelkezésére álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelet során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a szaktanár a felelet során elkérheti.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szaknyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

Az érettségi vizsga értékelése

A vizsgázó teljesítményét az összesített pontszámok százalékban és osztályzatban történõ kifejezésével kell minõsíteni. A vizsgázónak mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesítenie ahhoz, hogy a tantárgyból elégséges osztályzatot kaphasson.

Középszintû érettségi vizsga esetén az elérhetõ pontszámok százalékos teljesítésének osztályzatban történõ kifejezése a következõ:

Százalék	Osztályzat	Pontszámhatárok
80–100%	jeles (5)	120–150
60–79%	jó (4)	90–119
40–59%	közepes (3)	60–89
20–39%	elégséges (2)	30–59
0–19%	elégtelen (1)	0–29

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a gépészeti alapismeretek központi írásbeli tételsor és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

- Tesztjellegû gépészeti alapismeretek írásbeli központi kérdéssor megoldása,
- Gépészeti alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása,
- Szóbeli vizsga a gépészeti alapismeretek központi tételsor alapján.

Az emelt szintû vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és a szóbeli összesített eredményei határozzák meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és pontszáma

		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	Tesztjellegû gépészeti alapismeretek írásbeli központi kérdéssor megoldása	60	32
	Gépészeti alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása	180	68
Szóbeli vizsga	Gépészeti alapismeretek tételsor alapján témakörök bemutatása (A és B résztétel)	20	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló gépészeti alapismeretek tudásáról, az ismeretek, a képességek, az alkalmazás, az integrálás és a rajzi kommunikáció tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõk legyenek és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.
Az írásbeli vizsgán összességében 240 perc áll a jelöltek rendelkezésére. Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; háromszögû és egyenes vonalzó; alak rajz-sablonok; Négyjegyû függvénytáblázat (13129/I. sz.).

Tartalmi szerkezet

Az emelt szintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám kb. egyharmad arányban tesztjellegû gépészeti alapismeretek kérdéssor megválaszolásával, illetve kb. kétharmad arányban a gépészeti alapismeretek feladatsor megoldásával érhetõ el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása a témakörhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A 15-20 kérdésbõl álló tesztjellegû kérdéssorban a gépészeti alapismeretek témáival arányosan jelennek meg az egyes fogalmak, törvényszerûségek, jelenségek és összefüggések.

A kérdéstípusok az elõírt ismeret és képesség jellegû követelményeknek felelnek meg.
A kérdéssor tartalmazhat egyszerû számolást és rajzolást igénylõ kérdéseket is.

A gépészeti alapismeretek feladatainak megoldásai alkalmazás jellegû követelményekre is építenek. A feladatok a mûszaki ábrázolás alapjai, a mechanika, a gépelemek témaköreibõl és még egy szabadon választott témakörbõl kerülnek ki, közel azonos arányban.

A számolást (méretezést) is igénylõ feladatsor 4-6 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatból is állhat.

	Kompetenciák	**%**
Teszt jellegû kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	16
	Törvények ismerete és alkalmazása	16
Feladatsor	Pontos számolás, feladatmegoldás, precíz méretezés	34
	Jelenségek, összefüggések ábrázolása és értelmezése	34
Összesen		100

Lehetséges feladattípusok
1. Ábrázoló geometriai alapismeretek (alapszerkesztések)
2. Géprajzi alapismeretek (munkadarabrajz)
3. Összetett síkidomok súlypontjának kiszámítása
4. Statikai nyomaték számítása
2. Koncentrált erõkkel terhelt kéttámaszú és konzolos tartók vizsgálata
3. Összetett terhelésû, megoszló erõrendszerrel is terhelt tartók vizsgálata
4. Szilárdsági méretezés egyszerû igénybevételekre
5. Szilárdsági méretezés összetett igénybevételekre
6. Egyszerû gépelemek méretellenõrzése egyszerû- és összetett igénybevételek esetén
7. Oldható gépelemkötések méretezése, méretellenõrzése
8. Nem oldható gépelemkötések méretezése méretellenõrzése
9. Acélrugó méretezése
10. Csövek geometriai és szilárdsági méretezése, anyagmegválasztás
11. Tengelykapcsolók és fékek elemeinek geometriai és szilárdsági méretezése, ellenõrzése
12. Végtelenített hajtások geometriai és szilárdsági méretezése
13. Fogaskerekek geometriai méretezése
Egyéb, a fentiekbõl kombinált feladat

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

Értékelés

A kérdéssor értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállításánál a számolást (méretezést) is igénylõ feladatsornál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**A feladat megoldásának dokumentálása**	
Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
• a megoldottság szintje	70%	• a megoldás logikája • kreativitás • pontosság • mértékegységek használata	20%	• rendezettség • áttekinthetõség • szabványos jelölések alkalmazása • mûszaki, formai és esztétikai elvárásoknak való megfelelés	10%

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga a Gépészeti alapismeretek témáinak alapfogalmaira, az ezekhez kapcsolódó törvényekre és összefüggésekre épülõ mûszaki szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a vizsgázóktól. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, az alaptörvényeket szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával az összefüggéseket megmagyarázni, alkalmazni és a folyamatokat összehasonlítani, a feleletét képes-e megfelelõ színvonalú rajzokkal illusztrálni.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei

A mûszaki ábrázolás alapjai
Mechanika
Gépelemek
Anyagismeret
Megmunkálások
Villamosságtani ismeretek
Az ember és környezete

Tételtípusok

A tételsor legalább 30 tételbõl áll. Minden szóbeli tétel két altételbõl (A és B) tevõdik össze. Az A) tétel mechanika és gépelemek, a B) tétel a többi témakörbõl kerül ki. Minden altétel egy témakör általános bemutatását és meghatározott részeinek alaposabb kifejtését igényli. A témakörtõl függõen az A) és a B) tétel is tartalmazhat egyszerû számításos vagy rajzos feladatokat.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és eljuttatja a tantárgyi bizottsághoz.

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönzõ, korrekt megfogalmazásokra, az egyszerû és egyértelmû értékelhetõségre.

Értékelés

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján a kérdezõ tanár értékeli:

Szempontok, kompetenciák	%
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	30
Törvények ismerete és alkalmazása, jelenségek, összefüggések értelmezése	40
Világosság, szabatosság, a felelet felépítettsége	10
A mûszaki nyelv és rajzos illusztrációk alkalmazása	20
Összesen	100

A vizsgázó a rendelkezésére álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelet során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a kérdezõ tanár a felelet során elkérheti.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szaknyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

Az érettségi vizsga értékelése

A vizsgázó teljesítményét az összesített pontszámok százalékban és osztályzatban történõ kifejezésével kell minõsíteni. A vizsgázónak mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesítenie ahhoz, hogy a tantárgyból elégséges osztályzatot kaphasson.

Emelt szintû érettségi vizsga esetén az elérhetõ pontszámok százalékos teljesítésének osztályzatban történõ kifejezése a következõ:

Százalék	Osztályzat	Pontszámhatárok
60–100%	jeles (5)	90–150
47–59%	jó (4)	70–89
33–46%	közepes (3)	50–69
20–32%	elégséges (2)	30–49
0–19%	elégtelen (1)	0–29

”

[ELEKTRONIKAI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA] ”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A VIZSGA SZERKEZETE

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekbõl áll, a vizsgázó elektronikai alapismeretek központi írásbeli és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

- Tesztjellegû elektronikai alapismeretek írásbeli központi kérdéssor kitöltése
- Elektronikai alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása
- Szóbeli vizsga elektronikai alapismeretek tételsor alapján

A középszintû vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és a szóbeli összesített eredményei határozzák meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és pontszáma

		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	Teszt-jellegû elektronikai alapismeretek írásbeli központi kérdéssor megválaszolása	60	40
	Elektronikai alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása	120	60
Szóbeli vizsga	Elektronikai alapismeretek tételsor alapján témakörök bemutatása „A” résztétel: elektrotechnikai témakör kifejtése „B” résztétel: elektronikai témakör kifejtése	15	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló elektrotechnika-elektronika tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, és hozzájárul ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a jelöltek rendelkezésére. A központi feladatsor megoldásához csak nem programozható számológép használható.

Tartalmi szerkezet

A középszintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 40% arányban tesztjellegû elektronikai alapismeretek kérdéssor megválaszolásával, illetve 60% arányban elektronikai alapismeretek feladatsor megoldásával érhetõ el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A 10-15 kérdésbõl álló tesztjellegû kérdéssorban közel azonos arányban jelennek meg elektrotechnikai és az elektronikai fogalmak, törvényszerûségek, jelenségek és összefüggések. A kérdéssor elektronikai részében az analóg és a digitális témakörök aránya kb. 2/3-1/3. A kérdéssorban szereplõ feladatok megoldása legfeljebb csak egy elektrotechnikai-elektronikai összefüggés (képlet) alkalmazását igényelheti, ennél bonyolultabb példák csak az érettségi írásbeli feladatai között kérhetõk számon. A kérdéstípusok az elõírt ismeret- és képességjellegû követelményeknek felelnek meg.

Az elektronikai alapismeretek feladatainak megoldásai alkalmazás jellegû követelményekre is építenek. A számolást igénylõ feladatoknál az elektrotechnika és az elektronika témakörei közel azonos arányban jelennek meg. A feladatsor 3-4 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatból is állhat.

	Kompetenciák	**%**
Tesztjellegû kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete és alkalmazása	20
Feladatsor	Pontos számolás, feladatmegoldás	30
	Összefüggések ábrázolása és értelmezése	30
Összesen		100

Lehetséges feladattípusok
1. Ellenállás meghatározása paramétereibõl és ellenállás hõfokfüggés számítások
2. Az Ohm és a Kirchhoff törvények alkalmazása egyszerûbb egyenáramú hálózatokban
3. Egyszerûbb ellenállás-hálózatok feszültség- és áramosztásának számítása
4. Méréshatár-kiterjesztés, elõtét- és söntellenállás számítások
5. Villamos munka, teljesítmény, hatásfok és terhelhetõség számítások
6. Egyszerû számítások a villamos erõtérben
7. Egyszerû számítások a mágneses erõtérben
8. Szinuszos váltakozó jel középértékeinek kiszámítása, váltakozó mennyiségek ábrázolása
9. Soros és párhuzamos R-L, R-C és R-L-C egyszerû áramkörök jellemzõinek számítása, ábrázolása
10. Passzív négypólusok csillapításának számítása, szûrõk frekvencia-átvitelének ábrázolása
11. Erõsítõ alapkapcsolások munkapontbeállító elemeinek, váltakozó áramú jellemzõinek
12. Mûveleti erõsítõk munkapontbeállító elemeinek és váltakozó áramú jellemzõinek
13. Logikai függvények grafikus egyszerûsítése, egyszerû logikai áramkörök megvalósítása

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

Értékelés

A teszt jellegû kérdéssor és a feladatok értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni. Célszerû a tesztkérdéseknél 40, a feladatoknál 60 pontos pontszám skálát alkalmazni.

Az útmutató összeállításánál a számolást is igénylõ feladatsornál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**A feladat megoldásának dokumentálása**	
Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
– a megoldottság szintje	70%	– a megoldás logikája – kreativitás – pontosság – a mértékegységek használata	20%	– rendezettség – áttekinthetõség – szabványos jelölések alkalmazása – mûszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga alapvetõen az elektrotechnika-elektronika alapfogalmaira, az ezekhez kapcsolódó villamos jelenségekre, összefüggésekre és törvényekre épülõ mûszaki szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a jelöltektõl. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, az alaptörvényeket szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával elektrotechnikai-elektronikai jelenségeket megmagyarázni, összefüggéseket alkalmazni, a folyamatokat összehasonlítani és a törvényszerûségekkel integrálni.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

A szóbeli tételekhez a válaszkifejtését elõsegítõ áramköri rajzok, táblázatok, katalógus lapok csatolhatók.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga ajánlott témakörei:

Villamos alapfogalmak
Egyenáramú hálózatok alaptörvényei
A villamos áram hatásai
Energiaforrások
Villamos erõtér
Mágneses erõtér

Szinuszos mennyiségek – Váltakozó áramú áramkörök
Többfázisú hálózatok
Villamos gépek
Passzív elektronikai áramkörök
Félvezetõ áramköri elemek
Tranzisztoros alapáramkörök
Alapáramkörök alkalmazásai
Impulzustechnikai alapáramkörök
Digitális alapáramkörök

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két résztételbõl („A” és „B”) tevõdik össze. Az „A” résztétel elektrotechnikai, a „B” résztétel elektronikai témakörû. Minden résztétel egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján a kérdezõ tanár állítja össze. A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönzõ, egyértelmû megfogalmazásokra. A tételek elkészítésénél alkalmazni lehet a helyi tantervben található követelményeket is. Az igazgató által megküldött tételsort a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

Értékelés

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján a kérdezõ tanár értékeli:

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása	10
Törvények, szabályok, összefüggések értelmezése	10
Világosság, szabatosság, a felelet felépítettsége	10
A mûszaki nyelv alkalmazása	10
A jelenségek megmagyarázása, összefüggések alkalmazása	20
Összesen	100

A vizsgázó a rendelkezésére álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelet során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a szaktanár a felelet során elkérheti. A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szaknyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

Az érettségi vizsga értékelése

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

80–100% (120–150 pont) elérése esetén jeles	(5)
60–79% (90–119 pont) elérése esetén jó	(4)
40–59% (60–89 pont) elérése esetén közepes	(3)
20–39% (30–59 pont) elérése esetén elégséges	(2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen	(1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A VIZSGA SZERKEZETE

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó az elektronikai alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

- Tesztjellegû elektronikai alapismeretek írásbeli központi kérdéssor kitöltése
- Elektronikai alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása
- Szóbeli vizsga elektronikai alapismeretek központi tételsor alapján

Az emelt szintû vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és a szóbeli összesített eredményei határozzák meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és pontszáma

		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	Teszt-jellegû elektronikai alapismeretek írásbeli központi kérdéssor megválaszolása	60	40
	Elektronikai alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása	180	60
Szóbeli vizsga	Elektronikai alapismeretek központi tételsor alapján témakörök bemutatása „A” résztétel: elektrotechnikai témakör kifejtése „B” résztétel: elektronikai témakör kifejtése	20	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló elektrotechnikai-elektronikai tudásáról az ismeretek, a képességek, az alkalmazás és az integrálás tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes

iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, és hozzájárul ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 240 perc áll a jelöltek rendelkezésére. A központi feladatsor megoldásához nem programozható számológépen kívül egyéb segédeszköz nem használható.

Tartalmi szerkezet

Az emelt szintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 40% arányban tesztjellegû elektronikai alapismeretek kérdéssor megválaszolásával, illetve 60% arányban elektronikai alapismeretek feladatsor megoldásával érhetõ el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A 10-15 kérdésbõl álló tesztjellegû kérdéssorban közel azonos arányban jelennek meg elektrotechnikai és az elektronikai fogalmak, törvényszerûségek, jelenségek és összefüggések. A kérdéssor elektronikai részében az analóg és a digitális témakörök aránya kb. 2/3-1/3. A teszt jellegû kérdéssor feladatonként legfeljebb csak egy elektrotechnikai-elektronikai összefüggés (képlet) alkalmazását igényelheti. A kérdéstípusok az elõírt ismeret- és képességjellegû követelményeknek felelnek meg.

Az elektronikai alapismeretek feladatainak megoldásai alkalmazás- és integrálás-jellegû követelményekre is építenek. A számolást (méretezést) is igénylõ feladatoknál az elektrotechnika és az elektronika témakörei közel azonos arányban jelennek meg. A feladatsor 3-4 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatból is állhat.

	Kompetenciák	**%**
Tesztjellegû kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete és alkalmazása	20
Feladatsor	Pontos számolás, feladatmegoldás, precíz méretezés	30
	Összefüggések ábrázolása és értelmezése	30
	Összesen	100

Lehetséges feladattípusok
1. Ellenállás meghatározása paramétereibõl és ellenállás hõfokfüggés számítások
2. Az Ohm és a Kirchhoff törvények alkalmazása egyenáramú hálózatokban
3. Összetett ellenállás-hálózatok méretezése, feszültség- és áramosztás számítása
4. Méréshatár-kiterjesztés, elõtét- és söntellenállás számítások
5. Villamos munka, teljesítmény, hatásfok és terhelhetõség számítások
6. A Norton-, a Thevenin- és a szuperpozíció-tétel alkalmazása
7. Egyszerû számítások a villamos erõtérben
8. Egyszerû számítások a mágneses erõtérben
9. Szinuszos váltakozó jel középértékeinek kiszámítása

Lehetséges feladattípusok
10. Soros és párhuzamos R-L, R-C és R-L-C áramkörök jellemzõinek számítása, ábrázolása
11. Négypólusok paramétereinek meghatározása számítással
12. Egyszerû szûrõáramkörök méretezése
13. Bipoláris és unipoláris tranzisztoros alapkapcsolások paramétereinek kiszámítása
14. Többfokozatú erõsítõk paramétereinek számítása
15. Hangolt erõsítõk méretezése, frekvencia-átvitel ábrázolása
16. Elemi stabilizátor méretezése
17. Mûveleti erõsítõk méretezése
18. Logikai függvények szabályos alakra hozása, átalakítása, minimalizálása,
19. Logikai függvények megvalósítása 2 és többszintû hálózattal, NÉV, NAND és NOR

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

A felsorolt lehetséges feladattípusokból összetett feladatok is összeállíthatók.

Értékelés

A tesztjellegû kérdéssor és a feladatok értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni. Célszerû a tesztkérdéseknél 40, a feladatoknál 60 pontos pontszám skálát alkalmazni.

Az útmutató összeállításánál a számolást (méretezést) is igénylõ feladatsornál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**A feladat megoldásának dokumentálása**	
Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
– a megoldottság szintje	70%	– a megoldás logikája – kreativitás – pontosság – a mértékegységek használata	20%	– rendezettség – áttekinthetõség – szabványos jelölések alkalmazása – mûszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga alapvetõen az elektrotechnika-elektronika alapfogalmaira, az ezekhez kapcsolódó villamos jelenségekre, összefüggésekre és törvényekre épülõ mûszaki szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a jelöltektõl. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, az alaptörvényeket szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával elektrotechnikai-elektronikai jelenségeket megmagyarázni, összefüggéseket alkalmazni, a folyamatokat összehasonlítani és a törvényszerûségekkel integrálni.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

A központilag összeállított szóbeli tételekhez a válaszkifejtését elõsegítõ áramköri rajzok, táblázatok, katalógus lapok csatolhatók.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga ajánlott témakörei (megegyeznek a középszint témaköreivel):

Villamos alapfogalmak
Egyenáramú hálózatok alaptörvényei
A villamos áram hatásai
Energiaforrások
Villamos erõtér
Mágneses erõtér
Szinuszos mennyiségek – Váltakozó áramú áramkörök
Többfázisú hálózatok
Villamos gépek
Passzív elektronikai áramkörök
Félvezetõ áramköri elemek
Tranzisztoros alapáramkörök
Alapáramkörök alkalmazásai
Impulzustechnikai alapáramkörök
Digitális alapáramkörök

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két résztételbõl („A” és „B”) tevõdik össze. Az „A” résztétel elektrotechnikai, a „B” résztétel elektronikai témakörû. Minden résztétel egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján központilag kell meghatározni. A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönzõ, egyértelmû megfogalmazásokra. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és eljuttatja a tantárgyi bizottsághoz.

Értékelés

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján kell értékelni:

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása	10
Törvények, szabályok, összefüggések értelmezése	10
Világosság, szabatosság, a felelet felépítettsége	10
A mûszaki nyelv alkalmazása	10

Szempontok, kompetenciák	%
A jelenségek, összefüggések megmagyarázása, alkalmazása, a folyamatok törvényszerûségekkel összehasonlítása és integrálása.	20
Összesen	100

A vizsgázó a rendelkezésére álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelet során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a kérdezõ tanár a felelet során elkérheti. A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szaknyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

Az érettségi vizsga értékelése

A vizsgázó teljesítményét az összesített pontszámok százalékban és osztályzatban történõ kifejezésével kell minõsíteni. A vizsgázónak mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesítenie ahhoz, hogy a tantárgyból elégséges osztályzatot kaphasson.

Az írásbeli és a szóbeli vizsga összesített pontszámának százalékra és osztályzatra váltása az alábbi táblázat alapján történik:

Összesített pontszám	Százalék	Osztályzat
90–150	60–100%	5 (jeles)
70–89	47–59%	4 (jó)
50–69	33–46%	3 (közepes)
30–49	20–32%	2 (elégséges)
0–29	0–19%	1 (elégtelen)

”

[INFORMATIKAI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA] "II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó az informatikai alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

- Írásbeli vizsga
  - Teszt jellegû központi írásbeli kérdéssor megoldása
  - Központi feladatsor számítógépes megoldása
- Szóbeli vizsga
  - Szóbeli vizsga,
  - Szakmai gyakorlati alapismeretek számítógép melletti bemutatása.

A középszintû vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és a szóbeli összesített eredményei határozzák meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	Teszt jellegû, illetve egyszerû, rövid szöveges választ igénylõ írásbeli feladatok megválaszolása	60	50
	Programozási-, illetve adatbázis feladatok számítógépes megoldása	120	50
Szóbeli vizsga	„A" Informatika alkalmazási témakör elméleti kifejtése	15	50
	„B" Informatika alkalmazási témakör szóbeli, illetve gyakorlati bemutatása		

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló szakmai informatikai alapozó ismereteirõl az ismeretek, a képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõk legyenek, és hozzájárul ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli vizsgán 60+120 perc áll a jelöltek rendelkezésére. A központi feladatsor elsõ részéhez segédeszköz nem használható. A feladatsor másik részét számítógépes környezetben kell megoldani.

Számítógépeket az iskolának az írásbeli vizsga megkezdése elõtt elõ kell készíteni. Ha a feladatlap számítógép használatát írja elõ, akkor azokat a vizsgázók rendelkezésére kell bocsátani.

Tartalmi szerkezet

A középszintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám fele-fele arányban a teszt jellegû általános informatika-alkalmazási kérdések megválaszolásával, illetve a programozási és adatbázis kezelési feladatok megoldásával érhetõ el.

A központi írásbeli feladatok az egyes témakörökhöz tartozó ismeretanyag részletes követelményein alapulnak.

A 25–30 kérdésbõl álló teszt jellegû kérdéssorban az informatikai alapozó ismeretekhez kapcsolódó (nem programozási) fogalmak, törvényszerûségek, és összefüggések szerepelnek. Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok pontosan körülírható válaszokat várnak el a tanulóktól. A kérdéstípusok az elõírt ismeret- és képességjellegû követelményeknek felelnek meg.

A teszt feladatsor megoldására rendelkezésre álló idõ: 60 perc.

Az írásbeli feladatsort a jelöltek számítógép elõtt oldják meg. Minden jelölt rendelkezésére külön számítógépet kell bocsátani. Gondoskodni kell továbbá tíz jelöltenként legalább egy tartalék konfigurációról. Az egyes konfigurációkon telepítve kell lenniük a feladatsor megoldásához szükséges szoftvereknek. A vizsgát szervezõ intézményeknek gondoskodniuk kell arról, hogy a vizsga idõtartama alatt a vizsga lebonyolításában szerepet kapó konfigurációk ne érhessék el egymást, illetve az Internetet. Az egyéb közös iskolai szintû erõforrásokhoz legfeljebb olvasási joguk legyen amennyiben az valamely vizsgaanyag vagy fejlesztõi rendszer eléréséhez szükséges lehet.

A feladatsor megoldására rendelkezésre álló idõ: 120 perc

A feladatsor megoldásához csak olyan konfiguráció használható, amely tartalmazza a vizsga letételéhez szükséges szoftverkomponenseket és az ezek futtatására alkalmas hardvert.

A vizsga letételéhez szükséges szoftverkomponensek:

- a jelöltek által tanult általános célú programozási nyelv (pascal, c, java, basic) fejlesztõi és futtató környezete
- a jelöltek által tanult általános célú relációs adatbázis kezelõ rendszer (MS Access, xBase,…) fejlesztõi és futtató környezete
- Szövegszerkesztõ program
- Esetlegesen : Programtervezõ CASE eszköz, Rajzoló program stb.
- A fenti eszközök használatát lehetõvé tevõ operációs rendszer és kiegészítõ szoftverek (pl. vírusirtó stb.)

Írásbeli:

	Kompetenciák	**%**
A. Teszt jellegû kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása, alkalmazása	25
	Összefüggések ismerete és alkalmazása	25
B. Feladatsor	Programozási alapismeretek	30
	Adatbázis alapismeretek	20
	Összesen:	100

A számítógép mellett megoldandó feladatsor a programozási és az adatbázis kezelési ismeretek alkalmazási jellegû követelményeire épít. A feladatsor 4 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatból is állhat.

Feladattípusok	Százalékos arány (kb.)
1. Algoritmus kódolása. vagy Valamely programozási nyelven megadott „rövid” forrásnyelvû program ábrázolása valamely a tantervben megadott algoritmus leíró eszközzel.	20%
2. Szövegesen meghatározott algoritmus alapján: mûködõ program készítése.	20%
3. Input adatsoron dolgozó program elkészítése valamely programozási tétel alkalmazásával.	30%
4. Egy adott adattábla létrehozása és feltöltése a megadott adatokkal. Lekérdezés.	30%

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

A feladatok megoldását mágneses adathordozóra kell menteni.

A feladattípusok értelmezése:

1. feladat:
Algoritmus kódolása. (Valamely a tantervben szereplõ algoritmus leíró eszközzel megadott „rövid” program kódolása, adott programozási nyelven. A nyelvet a tantervben meghatározott lehetséges nyelvek közül a vizsgát szervezõ intézmény határozza meg.)
Beadandó: Az elkészített forráskód.
VAGY
Valamely programozási nyelven megadott „rövid” forrásnyelvû program ábrázolása valamely a tantervben megadott algoritmus leíró eszközzel. Az algoritmus leíró eszközt meghatározza a feladatsor kitûzõje. Az algoritmus szövegszerkesztõvel, vagy megfelelõ CASE eszközzel illetve rajzolóprogrammal készíthetõ el.
Beadandó: Az elkészített algoritmust tartalmazó fájl.

2. feladat:
Kevés bemenõ adaton dolgozó, a feladat szövegében meghatározott algoritmus alapján mûködõ program készítése a vizsgát szervezõ intézmény által megadott (a tantervben szereplõ) programozási nyelven.
Beadandó: Az elkészített forráskód.

3. feladat:
Nem túl hosszú, (max. 10–15 elemõl álló) input adatsoron dolgozó program elkészítése a vizsgát szervezõ intézmény által megadott (a tantervben szereplõ) programozási nyelven. A feladat magába foglalja az adatok beolvasását billentyûzetrõl, az eredmény kiszámítását, és kiíratását. Az eredmény

meghatározásához valamely programozási tétel használata szükséges. A feladat szövege nem adja meg a felhasználandó tételt.
Beadandó: Az elkészített forráskód.

4. feladat:
A feladat kitûzõje által megadott nevû adatbázis létrehozása. Egy adott adattábla létrehozása és feltöltése a megadott adatokkal. (A tábla mérete: 3-4 attribútum és 8-10 konkrét adatsor.)
Lekérdezés az adattáblából
Beadandó: A táblát tartalmazó adatbázis és a lekérdezés.
(Azon adatbázis kezelõknél, ahol adatbázisokat nem tudunk létrehozni, csak táblákat, pl. Dbase, ott adatbázis helyett alkönyvtárt készítsünk, és ebben hozzuk létre a táblát megvalósító fájlt. Ekkor a beadandó a kérdéses alkönyvtár és tartalma.
Amennyiben az adatbázis létrehozása és feltöltése nem az adott keretrendszerbõl, hanem valamilyen programnyelvi kóddal történik, beadandó a használt forrásnyelvû kód is.)

Értékelés

A teszt jellegû kérdéssor és a feladatok értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza.

A programozási feladatok értékelése az alábbiakban összefoglalt irányelvek szerint történik.

Mennyiségi szempontok		Minõségi szempontok		A feladat megoldottságának dokumentálása	
Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
megoldottság szintje mûködõképesség az ismeretek mennyisége	70%	feladat megértése megoldás logikája szaknyelv használata kreativitás	20%	áttekinthetõség, rendezettség szabványos jelölések	10%

SZÓBELI VIZSGA

A vizsga feltétele: A vizsga helyén álljon rendelkezésre legalább az egyszerre felkészülõ tanulóknak megfelelõ számú, hálózatba kapcsolt számítógép.

Az informatika gyakorlatorientált jellegû, ezért a szóbeli vizsgáztatásban is meghatározó szerepe van a számítógépen végzett munkának, illetve feladatmegoldásnak. Szakmai gyakorlati ismereteket még nem lehet a tanulóktól elvárni, azonban ennek alapelemei egy gyakorlatorientált tantárgy esetén már a szakmai alapozásnál is számon kérhetõk. A szóbeli vizsga B) részéhez ezért a helyi sajátosságoknak megfelelõ, számítógéphez kapcsolódó feladat tartozik.

A szóbeli vizsga a szaknyelv megfelelõ használatával az adott informatikai témakör bemutatását, és a kapcsolódó összefüggések feltárását várja el. Ez egyaránt érvényes a témakör szóbeli kifejtésére és a számítógépes feladat bemutatására.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgarész kiemelt területei (*Kifejtésüket a központi témakörök részletesen tartalmazzák.)*

A) Szóbeli számonkérés

- Hardver eszközök jellemzése
- Szoftver eszközök jellemzése
- Hálózati fogalmak
- Hálózati módszerek, eljárások
- Hálózati kommunikáció
- Rendszeradminisztrációs feladatok
- Algoritmus-leíró eszközök ismerete
- Programnyelvi tájékozottság
- Programozási tételek ismerete
- Adatbázis ismeretek

B) Számítógépen történõ számonkérés

- Általános szoftverek haladó alkalmazása
- Operációs rendszer jellemzõinek lekérdezése
- Operációs rendszer fontosabb segédprogramjainak az ismerete
- Képek grafikai jellemzõinek módosítása
- Számítógépes kommunikáció ismerete (levelezés)
- Információ keresése az Interneten
- Weblap készítési ismeretek
- Hálózati jellemzõk és paraméterek lekérdezése, módosítása
- Programozás fejlesztõi környezet alkalmazása, paraméterezése

Szóbeli tételek:

Minden tétel két résztételbõl („A” és „B”) tevõdik össze: Az „A” résztétel az adott témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli. A „B” résztétel egy számítógéphez kapcsolódó feladat általános bemutatását és a problémamegoldás módjának ismertetését igényli.

[A „B”) feladat elõkészítése a szóbeli vizsga felkészülési idejében történik.]

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételeket a fenti tartalmi szerkezet és a vizsgakövetelmények figyelembe vételével a kérdezõ tanár állítja össze. Az összeállított szóbeli tételsorok legalább 20 tételt tartalmaznak. A tételeknek valamennyi témakört le kell fedniük.

Mindegyik tétel két részbõl áll. A tanulónak az **„A”** részt szóban, a **„B”** részt pedig szóban, vagy számítógép használatával kell megoldania. A szóbeli feleletek értékelésnél az **„A”** és a **„B”** tételek súlyozását a központi témaköröknél megadott útmutató szerint kell figyelembe venni.

A számítógépes feladatok a várt megoldáshoz egyértelmû utalásokat tartalmazzanak. Az értékelésnél a feladatban szereplõ fogalmak, és a feladatot megoldó eszköz ismeretét, valamint az eszköz kezelésében való jártasságot kell értékelni.

(Az iskola pedagógiai programjában megfogalmazott egyéb – legfeljebb 3 – mûszaki-informatikai témakör is szerepelhet a tételsorban, azonban ez nem történhet a kötelezõ témakörök rovására. [méréstechnika; digitális technika, elektronika stb.])

A szóbeli vizsga teljes felkészülési ideje legalább 30 perc, amelynek kb. a felét kell biztosítani a számítógépes feladat elõkészítésére. A szóbeli vizsga teljes idõtartama 15 perc.

A vizsgázó a rendelkezésére álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelet során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a kérdezõ tanár a felelet során elkérheti.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szaknyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

Értékelés

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	**%**
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	30
Fogalmak (ill. eszközök) ismerete, definiálása és alkalmazása	30
A felelet felépítettsége, a téma teljessége	10
A szaknyelv alkalmazása	10
Kommunikatív készség	10
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítése	10
Összesen:	100

A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése

Hogyan tudja hangsúlyozni a lényeges dolgokat?

Elveszik-e a részletekben, vagy tisztában van a téma súlyponti részeivel?

Tartalmaz-e minden lényeges elemet, ami az adott témakörhöz szükséges?

Fogalmak (ill. eszközök) ismerete, definiálása és alkalmazása

A fogalmak (ill. eszközök) ismerete,

A fogalmak definiálása és alkalmazása

A feladat felépítettsége, a téma teljessége

Milyen az idõbeosztása?

A tárgyi tévedéseket hiányosságként kell figyelembe venni.

A szaknyelv alkalmazása

Mennyire pontos a fogalmazása?

Szakkifejezések korrekt használata.

Milyen súlyúak a betanult, de meg nem értett tananyagok?

Kommunikatív készség

A vizsgázónak az adott témakörben akkor is kell egy kérdést feltenni, ha egyébként a folyamatos feleletével erre nem adott okot. Ezzel a vizsgázó kommunikatív készségét, rugalmas gondolkodását, alkalmazkodó képességét lehet értékelni.

Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítése

A vizsgázó egész mondatokban, folyamatosan fejti ki a gondolatait.

Szabatosan fogalmaz

A felelet szerkezete alkalmas a téma kifejtésére. (A felelet logikai felépítésének értékelése.)

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

80–100% (120–150 pont) elérése esetén jeles	(5)
60–79% (90–119 pont) elérése esetén jó	(4)
40–59% (60–89 pont) elérése esetén közepes	(3)
20–39% (30–59 pont) elérése esetén elégséges	(2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen	(1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó az informatikai alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

- Írásbeli
  - Egyszerû, rövid választ igénylõ írásbeli feladatok megoldása,
    és / vagy
    Szöveges, kifejtendõ írásbeli feladatok megoldása,
    és
  - számítógépen megoldandó programozási feladat(ok)
- Szóbeli
  - Szóbeli felelet,
  - A szóbeli vizsgához kapcsolódóan szakmai gyakorlati alapismeretek bemutatása.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

			Perc	Pontszám
Írásbeli	**A**	Egyszerû, rövid, illetve kifejtendõ szöveges választ igénylõ írásbeli feladatok megoldása.	60	50
	B	Programozási feladatok számítógépes megoldása.	120	50

			Perc	Pontszám
Szóbeli vizsga	**A**	Tematikus bemutatás	20	50
	B	Az informatika szakmai gyakorlati alapismereteinek bemutatása		

AZ ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló tudásáról a képességek és ismeretek tekintetében egyaránt. Ez a vizsgaforma elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, valamint az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõk legyenek.

Az írásbeli vizsga egyúttal a felsõoktatási intézmények felvételi rendszeréhez igazodva felvételi vizsgát is helyettesít. Az írásbeli vizsga **A)** részét írásban, a **B)** részét számítógépen kell megoldani.

Számítógépeket az iskolának az írásbeli vizsga megkezdése elõtt elõ kell készíteni. Ha a feladatlap számítógép használatát írja elõ, akkor azokat a vizsgázók rendelkezésére kell bocsátani.

Tartalmi szerkezet

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelmények szerint történik, a feladatok típusai pedig az elõírt képességjellegû követelményeknek felelnek meg.

.

Az írásbeli **A)** részében a hardver, a szoftver, a hálózati és az informatikai ismeretek; a számítógépes **B)** részben pedig a programozási és az adatbázis kezelési témakörök adják feladatokat.

(A közismereti informatika témakörei és az informatikai alapismeretek szoros kapcsolatban állnak egymással, ezért a felsõoktatási felvételi rendszerhez igazodóan az írásbeli feladatok tartalmazhatnak közismereti informatikához tartozó témaköröket is.)

Az írásbeli feladatsor és a feladatok jellemzõi.

A) rész

Az A rész teszt jellegû feladatokból és szöveges (kifejtendõ) feladatokból állhat. A feladatsor 20–25 feladatból áll.

Az egyszerû rövid válaszokat igénylõ, fõleg feleletválasztásos, teszt jellegû feladatok pontosan körülírható ismereteket várnak el a tanulóktól.

A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak (pl. meghatározások, fogalmak értelmezése, informatikai elemek ismerete, illetve kapcsolatai) tudására és az alábbi képességek mérésére irányulnak:

Kompetenciák	%
Hardver és szoftver eszközök (általános és hálózati) ismerete	25
Alapvetõ mûködési összefüggések ismerete	25

Kompetenciák	%
Algoritmus leíró eszközök ismerete	10
Adatbázis-kezelési ismeretek	10
A szaknyelv alkalmazása	30

Szöveges (kifejtendõ) feladatok típusai
Ezen típusok közül bármelyik, de legalább egy szerepel az írásbeli vizsga A) részében.

A	1. Adott hardver vagy szoftver eszköz mûködési leírása (6-8 sorban ismertetni a jellemzõket)
	2. Adott fogalom részletes kifejtése (4-6 sorban ismertetni a meghatározást és a rendszerezési jellemzõket)
	3. Adott adatbázisból megadott feltételeknek megfelelõ adatok lekérdezése, megjelenítése (utasítások összeállítása)
	4. Egyszerû lekérdezések SQL alkalmazásával (a szükséges utasítás alkalmazása)
	5. Eszközök, vagy programok elemzõ bemutatása (10-15 sorban)
	6. Hasonló feladatokat ellátó eszközök, rendszerek, vagy programok elemzõ összehasonlítása (10-15 sorban)

B) rész

Programozási feladatok

Az írásbeli feladatsort a jelöltek számítógép elõtt oldják meg. Minden jelölt rendelkezésére külön számítógépet kell bocsátani. Gondoskodni kell továbbá tíz jelöltenként legalább egy tartalék konfigurációról. Az egyes konfigurációkon telepítve kell lenniük a feladatsor megoldásához szükséges szoftvereknek. A vizsgát szervezõ intézménynek gondoskodni kell arról, hogy a vizsga idõtartama alatt a vizsga lebonyolításában szerepet kapó konfigurációk ne érhessék el egymást, illetve az Internetet. Az egyéb közös, iskolai szintû erõforrásokhoz legfeljebb olvasási joguk legyen, amennyiben az valamely vizsgaanyag vagy fejlesztõi rendszer eléréséhez szükséges lehet.
A feladatsor megoldására rendelkezésre álló idõ: 120 perc

A feladatsor megoldásához csak olyan konfiguráció használható, amely tartalmazza a vizsga letételéhez szükséges szoftver komponenseket és az ezek futtatására alkalmas hardvert.
A vizsga letételéhez szükséges szoftverkomponensek:

- a jelöltek által tanult általános célú programozási nyelv (pascal, c, java, basic) fejlesztõi és futtató környezete
- a jelöltek által tanult általános célú relációs adatbázis kezelõ rendszer (MS Access, xBase, …) fejlesztõi és futtató környezete
- Szövegszerkesztõ program
- Esetlegesen : Programtervezõ CASE eszköz, Rajzoló program stb.
- A fenti eszközök használatát lehetõvé tevõ operációs rendszer és kiegészítõ szoftverek (pl. vírusirtó stb.)

A feladatsor a programozási és az adatbázis-kezelési ismeretek alkalmazási jellegû követelményeire épít. A feladatsor 4 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatból is állhat.

Feladattípusok	Százalékos arány (kb.)
1. Szövegesen meghatározott algoritmus alapján: mûködõ program készítése.	20%
2. Input adatsoron dolgozó program elkészítése valamely programozási tétel alkalmazásával.	20%
3. Összetett adatsoron dolgozó 1–3 programozási tétel felhasználását igénylõ program készítése	30%
4. Megadott „nagyobb” méretû adatbázis lekérdezése. A feladat 2-4 lekérdezést tartalmaz az adatbázisról. Ezek között szerepelhet módosító, vagy törlõ lekérdezés is.	30%

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.
A feladatok megoldását mágneses adathordozóra kell menteni.

A feladattípusok értelmezése:

1. feladat:
   Kevés bemenõ adaton dolgozó, a feladat szövegében meghatározott algoritmus alapján mûködõ program készítése a vizsgát szervezõ intézmény által megadott (a tantervben szereplõ) programozási nyelven.
   Beadandó: Az elkészített forráskód.

2. feladat:
   Nem túl hosszú, (max. 10–15 elemõl álló) input adatsoron dolgozó program elkészítése a vizsgát szervezõ intézmény által megadott (a tantervben szereplõ) programozási nyelven. A feladat magában foglalja az adatok beolvasását billentyûzetrõl, az eredmény kiszámítását, és kiíratását. Az eredmény meghatározásához valamely programozási tétel használata szükséges. A feladat szövege nem adja meg a felhasználandó tételt.
   Beadandó: Az elkészített forráskód.

3. feladat:
   Hosszabb összetett adatsoron (több dimenziós tömb vagy rekordokból álló tömb, mely lehet véletlenszerûen generált, szöveg fájlban adott, vagy az 1-es ill. 2-es feladatban megadott program által generált) dolgozó 1-3 db. programozási tétel felhasználását igénylõ program készítése a vizsgát szervezõ intézmény által megadott (a tantervben szereplõ) programozási nyelven.
   Beadandó: Az elkészített forráskód.

4. feladat:
A feladat kitûzõje által biztosított „nagyobb” méretû adatbázis lekérdezése. A megadott „nagyobb” méretû adatbázis a korábban publikált a vizsgára való felkészülés során is használható néhány nagyméretû adatbázis valamelyikébõl származó 2-6 táblát tartalmazó metszet.
A feladat kitûzõje az adatbázist MS ACCESS és DBASE III formátumban bocsátja a vizsgáztató intézmény rendelkezésére. Az esetlegesen szükséges, ettõl eltérõ formátum létrehozása a vizsga szervezõjének a feladata.
A feladat 2-4 darab lekérdezést tartalmaz az adatbázisról. Ezek között szerepelhet módosító, vagy törlõ lekérdezés is.
Az egyes lekérdezésekre adható részpontszámot a feladatsor kitûzõje megszabja.
Beadandó: A lekérdezéseket is tartalmazó adatbázis
VAGY
azok megvalósításának forrásnyelvi változata. (a használt adatbázis kezelõ lehetõségeitõl függõen)

Értékelés

A teszt jellegû kérdéssor és a feladatok értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza.

A programozási feladatok értékelése az alábbiakban összefoglalt irányelvek szerint történik.

Az írásbeli feladatok értékelése

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok értékelésénél kötelezõ a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való esetleges eltérés lehetõségeit a feladatlapok javítási útmutatói jelzik.

A szöveges jellegû feladatoknál az értékelés az alábbi táblázat alapján történik.

Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**Kifejezõ képesség**	
Elemei	**Aránya**	**Elemei**	**Aránya**	**Elemei**	**Aránya**
az ismeretek mennyisége	70%	a feladat megértése, a szaknyelv használata, a lényeg kiemelése	20%	világosság, nyelvhelyesség, helyesírás	10%

A programozási feladatoknál az értékelés az alábbi táblázat alapján történik.

Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**Kifejezõ képesség**	
Elemei	**Aránya**	**Elemei**	**Aránya**	**Elemei**	**Aránya**
az ismeretek mennyisége	60%	a feladat megértése, a lényeg kiemelése, a téma kidolgozottsága, az ismeretek mélysége	30%	világosság, tartalmi és formai elrendezés	10%

SZÓBELI VIZSGA

A vizsga feltétele: A vizsga helyén álljon rendelkezésre legalább az egyszerre felkészülõ tanulóknak megfelelõ számú, hálózatba kapcsolt számítógép.

Az informatika gyakorlatorientált jellegû, ezért a szóbeli vizsgáztatásban is meghatározó szerepe van a számítógépen végzett munkának, illetve feladatmegoldásnak. Szakmai gyakorlati ismereteket még nem lehet a tanulóktól elvárni, azonban ennek alapelemei egy gyakorlatorientált tantárgy esetén már a szakmai alapozásnál is számon kérhetõk. A szóbeli vizsga B) részéhez ezért, számítógéphez kapcsolódó feladat tartozik.

A szóbeli vizsga a szaknyelv megfelelõ használatával az adott informatikai témakör bemutatását, és a kapcsolódó összefüggések feltárását várja el. Ez egyaránt érvényes a témakör szóbeli kifejtésére és a számítógépes feladat bemutatására.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsgarész kiemelt területei (*Kifejtésüket a központi témakörök részletesen tartalmazzák.)*

a) Szóbeli számonkérés
- Hardver eszközök jellemzése
- Szoftver eszközök jellemzése
- Hálózati erõforrások, hálózati környezet használata
- Hálózati fogalmak, módszerek, eljárások ismerete
- Hálózati kommunikáció
- Rendszeradminisztrációs feladatok ismerete
- Algoritmikus gondolkodás alapjai
- Algoritmus leíró eszközök ismerete
- Programozási tételek ismerete
- Adatbázis ismeretek

b) Számítógépen történõ számonkérés
- Általános szoftverek emeltszintû használata
- Operációs rendszer jellemzõinek lekérdezése
- Operációs rendszer fontosabb segédprogramjainak az ismerete
- Képek grafikai jellemzõinek módosítása
- Számítógépes kommunikáció ismerete (levelezés)
- Információ keresése az Interneten
- Weblap készítési ismeretek
- Hálózati jellemzõk, paraméterek lekérdezése, módosítása
- Fejlesztõi környezet gyakorlati alkalmazása, paraméterezése

Tételtípusok:

Minden tétel két résztételbõl (**„A”** és **„B”**) tevõdik össze:

Az **„A”** résztétel az adott témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli.

A **„B”** résztétel egy számítógéphez kapcsolódó feladat általános bemutatását és a problémamegoldás módjának ismertetését igényli.

A tanulónak az **„A”** részt szóban, a **„B”** részt pedig szóban, vagy számítógép használatával kell megoldania.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A képességek és tartalmi követelmények alapján összeállított szóbeli tételek legalább 20 tételt tartalmaznak. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és eljuttatja a tantárgyi bizottsághoz.

A tételeknek valamennyi témakört le kell fedniük.

A számítógépes feladatok a várt megoldáshoz egyértelmû utalásokat tartalmaznak. Az értékelésnél a feladatban szereplõ fogalmak, és a feladatot megoldó eszköz ismeretét, valamint az eszköz kezelésében való jártasságot kell értékelni. A szóbeli feleletek értékelésnél az **„A”** és a **„B”** tételek súlyozását a központi témaköröknél megadott útmutató szerint kell figyelembe venni.

A szóbeli vizsga teljes felkészülési ideje legalább 30 perc, amelynek kb. a felét kell biztosítani a számítógépes feladat elõkészítésére. A szóbeli vizsga teljes idõtartama 20 percnél hosszabb nem lehet.

Értékelés

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	30
Fogalmak (ill. eszközök) ismerete, definiálása és alkalmazása	30
A felelet felépítettsége, a téma teljessége	10
A szaknyelv alkalmazása	10
Kommunikatív készség,	10
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítése	10
Összesen:	100

A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése

Hogyan tudja hangsúlyozni a lényeges dolgokat?

Elveszik-e a részletekben, vagy tisztában van a téma súlyponti részeivel?

Tartalmaz-e minden lényeges elemet, ami az adott témakörhöz szükséges?

Látja-e az összefüggéseket a téma egyes részelemei között

Fogalmak (ill. eszközök) ismerete, definiálása és alkalmazása

A fogalmak (ill. eszközök) ismerete,

A fogalmak definiálása és alkalmazása

A feladat felépítettsége, a téma teljessége

Milyen az idõbeosztása?

A tárgyi tévedéseket hiányosságként kell figyelembe venni.

A szaknyelv alkalmazása

Mennyire pontos a fogalmazása?

Szakkifejezések korrekt használata.

Milyen súlyúak a betanult, de meg nem értett tananyagok?

Kommunikatív készség

A vizsgázónak az adott témakörben akkor is kell egy kérdést feltenni, ha egyébként a folyamatos feleletével erre nem adott okot. Ezzel a vizsgázó kommunikatív készségét, rugalmas gondolkodását, alkalmazkodó képességét lehet értékelni.

Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítése

A vizsgázó egész mondatokban, folyamatosan fejti ki a gondolatait.

Szabatosan fogalmaz

A felelet szerkezete alkalmas a téma kifejtésére. (A felelet logikai felépítésének értékelése).

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

60–100%	(90–150 pont) elérése esetén jeles	(5)
47–59%	(70–89 pont) elérése esetén jó	(4)
33–46%	(50–69 pont) elérése esetén közepes	(3)
20–32%	(30–49 pont) elérése esetén elégséges	(2)
0–19%	(0–29 pont) elérése esetén elégtelen	(1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.”

[VEGYIPARI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA]
"II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekbõl áll, a vizsgázó a vegyipari alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

- Teszt jellegû írásbeli központi tételsor kitöltése a vegyipari alapismeretek tantárgyból
- Számítási feladatokból álló központi írásbeli feladatsor megoldása a vegyipari alapismeretek tantárgyból
- Szóbeli vizsga a vegyipari alapismeretek tantárgyból

A középszintû vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és a szóbeli összesített eredményei határozzák meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	Teszt jellegû feladatsor megoldása a vegyipari alapismeretek tantárgyból központi kérdéssor alapján	60	40
	Számítási feladatokból álló központi írásbeli feladatsor megoldása	120	60
Szóbeli vizsga	A vegyipari alapismeretek tantárgy témaköreinek bemutatása.	15	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló vegyipari alapismeretek tudásáról az ismeretek, képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt.

A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, és hozzájárul ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a tanulók rendelkezésére.

A központi feladatsor megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; négyjegyû függvénytábla; körzõ; vonalzók.

Tartalmi szerkezet

A középszintû érettségi vizsgán az írásbeli összes pontszáma 100 pont, amely 2:3 arányban oszlik meg a teszt jellegû feladatsorra, illetve a számításos feladatokra adható pontszámok között.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A kb. 20 kérdésbõl álló teszt jellegû kérdéssorban a vegyipari alapismeretek tárgy két fõ témaköre: a mûszaki ismeretek és a fizikai kémia kb. 3:2 arányban jelenik meg.

A teszt feladatokban a fogalmakra, törvényszerûségekre és összefüggésekre és alkalmazásokra vonatkozó kérdések közel azonos arányban jelennek meg.

A teszt kérdések a pedagógiai méréselméletbõl ismert zárt- és nyíltvégû feladatok különbözõ altípusai lehetnek.

A számításos feladatok között 4:1 arányban oszlik meg az adható pontszámok összege a fizikai kémia, illetve a mûszaki ismeretek témakörei között.

A feladatsor 4-6 feladatból áll, a feladatok általában több részfeladatból tevõdnek össze.

	Kompetenciák	**%**
Teszt jellegû kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, meghatározása és alkalmazása	20
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete és alkalmazása	20
Számításos feladatok	A feladatmegoldás logikai megszerkesztése	15
	Az összefüggések ismerete és helyes alkalmazása	20
	A táblázatok, grafikonok, rajzok helyes értelmezése, szerkesztése	10
	A pontos számolás	5
	A mértékegységek helyes használata és a mérési eredmények kellõ pontossággal történõ megadása	10
Összesen		100

A számítási feladatok lehetséges témakörei
A vetületi ábrázolás alapjai
Tároló, szállító és hõközlõ berendezések vázlatos rajzainak értelmezése
Erõk egyensúlya, kényszerek, nyomatékok egyensúlya, kéttámaszú tartók
Hajtások áttétele
A szállított folyadékmennyiség megadása
A hõközléssel kapcsolatos számítások
A tökéletes gázok állapotváltozásai
A tökéletes gázok állapotegyenlete
Elegyek, oldatok összetétele, koncentrációik
Gázelegyek
Termokémia
Sztöchiometriai számítások
Konverzió
Disszociáció fok
Erõs elektrolitok pH-ja
Az elektrolízis mennyiségi törvényei

Értékelés

A teszt jellegû és a számításos feladatok értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés.
Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat (részpontokat) a tételekhez mellékelt javítási útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállításánál a számításos feladatok pontozási elõírásai az alábbi táblázat alapján alakulnak:

Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**A feladat megoldásának dokumentálása**	
Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
• a megoldottság szintje	70%	• megoldás logikája • pontosság • a mérték-egységek használata	20%	• rendezettség • áttekinthetõség • szabványos jelölések alkalmazása • mûszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga alapvetõen a vegyipari alapismeretek alapfogalmainak, az ezekhez kapcsolódó jelenségeknek, összefüggéseknek és törvényszerûségeknek a bemutatását, alkalmazásának képességét igényli a jelöltektõl.
A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a fogalmakat, törvényeket szakmailag helytállóan meghatározni, és a megszerzett ismereteinek felhasználásával a jelenségeket magyarázni, az összefüggéseket alkalmazni.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei

1. Mûszaki ismeretek
   Szilárdságtani alapismeretek
   Kötõgépelemek, kötésmódok
   Tengelyek, tengelykapcsolók
   Csapágyak
   Hajtások
   Csõvezetékek, csõszerelvények
   Vegyipari tartályok
   A tárolás és berendezései
   A szállítás és berendezései
   Hõközlés, hõelvonás

2. Fizikai kémia
   Homogén egykomponensû rendszerek
   Homogén többkomponensû rendszerek
   Híg oldatok
   Heterogén rendszerek
   Heterogén egyensúlyok
   Reakciókinetika
   Kémiai egyensúlyok
   Elektrolit egyensúlyok
   Elektrokémia
   Termodinamika

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel „a” és „b” tételrészekbõl áll.

Az „a” tételrészek a fizikai kémiai ismereteket, a
„b” tételrészek a mûszaki ismereteket kérik számon,

Az „a” illetve a „b” tételrészek a tételrész címén kívül alkérdéseket is tartalmaznak, amelyek egyúttal a vizsgázó számára a felkészülést is segítik, gondolatmenetét irányítják.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek „a” és „b” részét az elõírt témakörök és a részletes vizsgakövetelmények alapján a kérdezõ tanár határozza meg. A vizsgatételeket célszerû a többi, hasonló képzési célú iskolák szaktanári munkaközösségeivel egyeztetni.

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, problémamegoldást ösztönzõ, egyértelmû megfogalmazásokra.

A felsorolt témakörökbõl 25-30 tétel fogalmazandó meg.

Értékelés

Szóbeli feleleteket a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján a vizsgáztató szaktanár értékeli.

Szempontok, kompetenciák	**%**
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20
Világos, szabatos elõadás, a felelet logikai felépítettsége	10
A témakörben fontos tényezõk feltárása, a téma problémaközpontú bemutatása	40
A vegyiparban szükséges alapvetõ fogalmak, törvények, összefüggések értelmezése, grafikonelemzések, táblázatkezelések, mûszaki rajzolvasás elvégzése	25
A mûszaki nyelv, kifejezések megfelelõ használata	5

Megjegyzés: a % arányok orientáló jellegûek.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelet során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a kérdezõ tanár a felelet során elkérheti.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szakmai nyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

A tanulók minõsítése

A vizsgázók teljesítményét a pontszámok százalékban és osztályzatban történõ kifejezésével minõsíteni kell.

Mivel a vizsgatárgy két vizsgarészbõl áll (írásbeli és szóbeli), ezért ahhoz, hogy a tanuló a vizsgán a vizsgatárgyból elégséges osztályzatot kaphasson, mindkét vizsgarészbõl legalább 10%-ot kell teljesítenie.

80–100% (120–150 pont) elérése esetén jeles	(5)
60–79% (90–119 pont) elérése esetén jó	(4)
40–59% (60–89 pont) elérése esetén közepes	(3)
20–39% (30–59 pont) elérése esetén elégséges	(2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen	(1)

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekbõl áll, a vizsgázó a vegyipari alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

Írásbeli vizsga:

- Teszt jellegû írásbeli központi tételsor kitöltése a vegyipari alapismeretek tantárgyból
- Számítási feladatokból álló központi írásbeli feladatsor megoldása a vegyipari alapismeretek tantárgyból
- Szóbeli vizsga központi tételsor alapján a vegyipari alapismeretek tantárgyból.

A vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és a szóbeli összesített eredményei határozzák meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	**Pontszám**
Írásbeli vizsga	Teszt jellegû feladatsor megoldása a vegyipari alapismeretek tantárgyból központi kérdéssor alapján	60	40
	Számítási feladatokból álló központi írásbeli feladatsor megoldása	180	60
Szóbeli vizsga	Központi tételek alapján a vegyipari alapismeretek tantárgy témaköreinek bemutatása.	20	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló vegyipari alapismeretek tudásáról az ismeretek, képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt.

A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, és hozzájárul ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 240 perc áll a tanulók rendelkezésére.

A központi feladatsor megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; négyjegyû függvénytábla; körzõ; vonalzók.

Tartalmi szerkezet

Az emelt szintû érettségi vizsgán az írásbeli összes pontszáma 100 pont, amely 2/3 arányban oszlik meg a teszt jellegû feladatsorra, illetve a számításos feladatokra adható pontszámok között.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A kb. 20 kérdésbõl álló teszt jellegû kérdéssorban a vegyipari alapismeretek tárgy két fõ témaköre: a mûszaki ismeretek és a fizikai kémia kb. 3:2 arányban jelenik meg.

A teszt feladatokban a fogalmakra, törvényszerûségekre és összefüggésekre és alkalmazásokra vonatkozó kérdések közel azonos arányban jelennek meg.

A teszt kérdések a pedagógiai méréselméletbõl ismert zárt- és nyíltvégû feladatok különbözõ altípusai lehetnek.

A számításos feladatok között 4:1 arányban oszlik meg az adható pontszámok összege a fizikai kémia illetve a mûszaki ismeretek témakörei között.

A feladatsor 4-6 feladatból áll, a feladatok általában több részfeladatból tevõdnek össze.

	Kompetenciák	**%**
Teszt jellegû kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, meghatározása és alkalmazása	20
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete és alkalmazása	20
Számításos feladatok	A feladatmegoldás logikai megszerkesztése	15
	Az összefüggések ismerete és helyes alkalmazása	20
	A táblázatok, grafikonok, rajzok helyes értelmezése, szerkesztése	10
	A pontos számolás	5
	A mértékegységek helyes használata és a mérési eredmények kellõ pontossággal történõ megadása	10
Összesen		100

A számítási feladatok lehetséges témakörei
Statikai és szilárdságtani számítások, szerkesztések Vázlatrajzok a gépelemek bemutatásához Vázlatrajzok a tárolás, szállítás, hõközlés, hûtés berendezéseinek szerkezete, mûködése bemutatásához Számítási feladatok elvégzése a tárolás, a szállítás, a hõközlés mûveletének, a berendezések jellemzõ adatainak meghatározásához
Gázok állapotváltozásai, a paraméterek meghatározása Gázok sûrûségének meghatározása Gázmolekulás sebességének, duffúziójának, moláris tömegének számítása
Gázelegyekkel kapcsolatos számítások (parciális nyomás, átlagos moláris tömeg, sûrûség számítás) Folyadékelegyek szétválasztásával kapcsolatos számítások
A relatív tenzió csökkenés-, fagyáspont csökkenés-, forráspont emelkedés- és az ozmózisnyomással kapcsolatos számítási feladatok
Oldhatósággal, kristályosítással kapcsolatos számítások A Nernst-törvénnyel kapcsolatos számítások
Feladatok a tömeghatás törvényének alkalmazására Disszociációfok, disszociációállandó számítása Savak, sók és bázisok pH-jának számítása Hidrolízis fok meghatározása Pufferek pH-jának meghatározása
Elektródpotenciál számítás Galvánelemek elektromotoros erejének meghatározása
Faraday törvényekkel kapcsolatos számítások

Értékelés

A teszt jellegû és a számításos feladatok értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés.

Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat (részpontokat) a tételekhez mellékelt javítási útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállításánál a számításos feladatok pontozási elõírásai az alábbi táblázat alapján alakulnak:

Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**A feladat megoldásának dokumentálása**	
Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
• a megoldottság szintje	70%	• megoldás logikája • pontosság • a mérték-egységek használata	20%	• rendezettség, • áttekinthetõség • szabványos jelölések alkalmazása mûszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga alapvetõen a vegyipari alapismeretek alapfogalmainak, az ezekhez kapcsolódó jelenségeknek, összefüggéseknek és törvényszerûségeknek a bemutatását, alkalmazásának képességét igényli a jelöltektõl.
A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a fogalmakat, törvényeket szabatosan definiálni, a megszerzett ismereteinek felhasználásával a jelenségeket magyarázni, az összefüggéseket alkalmazni.
A szóbeli vizsgán a jelölt a központi tételsorból kihúzott kérdésekre válaszol.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei

1. Mûszaki ismeretek
   Szilárdságtani alapismeretek
   Kötõgépelemek, kötésmódok
   Tengelyek, tengelykapcsolók
   Csapágyak
   Hajtások
   Csõvezetékek, csõszerelvények
   Vegyipari tartályok
   A tárolás és berendezései
   A szállítás és berendezései
   Hõközlés, hõelvonás
2. Fizikai kémia
   Homogén egykomponensû rendszerek
   Homogén többkomponensû rendszerek
   Híg oldatok
   Heterogén rendszerek
   Heterogén egyensúlyok
   Reakciókinetika
   Kémiai egyensúlyok
   Elektrolit egyensúlyok
   Elektrokémia
   Termodinamika

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel „a” és „b” tételrészekbõl áll.

Az „a” tételrészek a fizikai kémiai ismereteket,
a „b” tételrészek a mûszaki ismereteket kérik számon.

Az „a”, illetve a „b” tételrészek a tételrész címén kívül alkérdéseket is tartalmaznak, melyek egyúttal a vizsgázó számára a felkészülést is segítik, gondolatmenetét irányítják.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek „a” és „b” részét az elõírt témakörök és a részletes vizsgakövetelmények alapján központilag határozzák meg. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és eljuttatja a tantárgyi bizottsághoz.

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, problémamegoldást ösztönzõ, egyértelmû megfogalmazásokra.

A felsorolt témakörökbõl 30 tételt kell összeállítani.

Értékelés

Szóbeli feleleteket a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján kell értékelni.

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20
Világos, szabatos elõadás, a felelet logikai felépítettsége	10
A témakörben fontos tényezõk feltárása, a téma problémaközpontú bemutatása	40
A vegyiparban szükséges alapvetõ fogalmak, törvények, összefüggések értelmezése, grafikonelemzések, táblázatkezelések, mûszaki rajzolvasás elvégzése	25
A mûszaki nyelv, kifejezések megfelelõ használata	5

Megjegyzés: a %-os arányok orientáló jellegûek.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelet során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a kérdezõ tanár a felelet során elkérheti.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szakmai nyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

A tanulók minõsítése

A vizsgázók teljesítményét a pontszámok százalékban és osztályzatban történõ kifejezésével minõsíteni kell.

Mivel a vizsgatárgy két vizsgarészbõl áll (írásbeli és szóbeli), ezért ahhoz, hogy a tanuló a vizsgán a vizsgatárgyból elégséges osztályzatot kaphasson, mindkét vizsgarészbõl legalább 10%-ot kell teljesítenie.

Az írásbeli és a szóbeli vizsga összesített pontszámának százalékra és osztályzatra váltása az alábbi táblázat alapján történik:

Összesített pontszám	Százalék	Osztályzat
90–150	60–100%	5 (jeles)
70–89	47–59%	4 (jó)
50–69	33–46%	3 (közepes)
30–49	20–32%	2 (elégséges)
0–29	0–19%	1 (elégtelen)”

[ÉPÍTÉSZETI ÉS ÉPÍTÉSI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA] ”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó az építészeti és építési alapismeretek központi írásbeli tételsor és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

- Írásbeli vizsga
  = Tesztjellegû építészeti és építési alapismeretek írásbeli központi kérdéssor kitöltése
  = Építészeti és építési alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása
- Szóbeli vizsga az építészeti és építési alapismeretek tételsor alapján

A középszintû vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és a szóbeli összesített eredményei határozzák meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	Tesztjellegû építészeti és építési alapismeretek írásbeli központi kérdéssor megválaszolása	60	40
	Építészeti és építési alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása	120	60
Szóbeli vizsga	Építészeti és építési alapismeretek tételsor alapján témakörök bemutatása ("A" résztétel: építéstan alapjai témakör kifejtése, "B" résztétel: építõanyagok témakör kifejtése)	15	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló építészeti és építési alapismereti tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás, valamint a rajzi kommunikáció tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.
Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a jelöltek rendelkezésére. A központi feladatsor megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; négyjegyû függvénytáblázat; körzõ; vonalzók: léptékvonalzó, derékszögû vonalzópár.

Tartalmi szerkezet

A középszintû érettségi vizsgán az írásbeli összes pontszáma 40% arányban tesztjellegû építészeti és építési alapismeretek kérdéssor megválaszolásával, illetve 60%-ban építészeti és építési alapismeretek feladatsor megoldásával érhetõ el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A 15 kérdésbõl álló tesztjellegû kérdéssorban közel azonos arányban jelennek meg az építõanyagok, a mûszaki ábrázolás alapjai, az építéstan alapjai, a statika és a szabadkézi rajz témaköreinek fogalmai, törvényszerûségei, jelenségei és az összefüggések. A kérdéstípusok az elõírt ismeret, és képesség jellegû követelményeknek felelnek meg. 10 kérdés egyenként 3 pontot, 5 kérdés pedig 2 pontot ér helyes megoldás esetén.

Az építészeti és építési alapismeretek feladatainak megoldásai alkalmazás jellegû követelményekre is építenek. A számolást és a rajzolást-szerkesztést igénylõ feladatok közel azonos arányban jelennek meg. A feladatsor 6 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatból is állhat. A számolást is igénylõ feladatoknál 1 feladat az építõanyagok témakörbõl, 2 feladat a statika témakörbõl jelenik meg. A rajzolást-szerkesztést igénylõ feladatoknál 1 feladat a mûszaki ábrázolás alapjai és a szabadkézi rajz témaköreibõl, 2 feladat az építéstan alapjai témakörbõl jelenik meg. A 6 feladatból 4 feladatot kell megoldani úgy, hogy a statikai témakörbõl csak az egyik feladatot és az építéstan alapjai témakörbõl is csak az egyik feladatot kell megoldani, és ezekbõl a témakörökbõl csak a tanuló által egyértelmûen kiválasztott 1-1 feladat értékelhetõ.

	Kompetenciák	**%**
Tesztjellegû kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete és alkalmazása	20
Feladatsor	Pontos számolás, feladatmegoldás	30
	Összefüggések ábrázolása és értelmezése	30
Összesen		100

Számolást igénylõ lehetséges feladattípusok
1. Sûrûség, testsûrûség, halmazsûrûség, tömörség, porozitás számítása
2. Víztartalom, vízfelvétel számítása
3. Hõ okozta alakváltozás, hõátbocsátási tényezõ számítása
4. Acélok húzó- vagy szakító-, hajlító-húzó-, nyomó- és nyírószilárdság vizsgálata
5. Agyag-iszaptartalom meghatározása
6. A beton adalékanyag finomsági modulusának meghatározása
7. A beton adalékanyag összetételének javítása
8. A beton adalékanyag szemmegoszlási görbéjének számítása, értékelése
9. Habarcs tapadó-szilárdságának számítása
10. Erõ felbontása merõleges komponensekre
11. Síkbeli erõrendszer egyensúlyának vizsgálata
12. Statikailag határozott kéttámaszú tartók vizsgálata koncentrált terhelés esetén
13. Statikailag határozott kéttámaszú tartók vizsgálata megoszló terhelés esetén

Számolást igénylõ lehetséges feladattípusok
14. Statikailag határozott kéttámaszú tartók vizsgálata vegyes terhelés esetén
15. Normálerõ, nyíróerõ, hajlítónyomaték meghatározása
16. Igénybevételek számítása és szerkesztése csuklós többtámaszú tartók esetén

Rajzolást-szerkesztést igénylõ lehetséges feladattípusok
1. Síkmértani alapszerkesztések, építészeti ívek szerkesztése
2. Térelemek vetületi ábrázolása
3. Sík és egyenes döféspontja
4. Általános helyzetû egyenes és testek döféspontjainak szerkesztése
5. Két sík metszésvonala
6. Síklapú testek síkmetszése:
- metszési alapfeladatok vetítõsíkkal (síklapú testek, hasábok, gúlák)
- általános helyzetû síkkal való metszés szerkesztése
7. Valódi nagyság meghatározása, a metszetidom valódi nagysága
8. Forgástestek síkmetszése (gömb, henger, kúp)
9. Valódi nagyság szerkesztése
10. Forgástestek síkmetszése (gömb, henger, kúp)
11. Testek csonkolása
12. Áthatások
13. Hiányos vetületi ábrák pótlása és vetület-összeválogatás utáni rekonstrukció
14. Szerkesztési feladatok különbözõ axonometriákban (izometrikus, frontális, dimetrikus)
15. Síklapú- és forgástestekrõl vetületi ábrák rajzolása
16. Vetületi ábráról síklapú és forgástestek rekonstrukciója
17. Engedélyezési helyszínrajz szerkesztése és rajzolása
18. Alapozási terv szerkesztése (síkalapok esetén)
19. Alaprajz szerkesztése
20. Metszet szerkesztése
21. Homlokzatok szerkesztése
22. Részletrajzok szerkesztése
23. Síkalapozások szerkesztése
24. Talajnedvesség és talajvíznyomás elleni szigetelések szerkesztése
25. Téglafalazatok rétegeinek szerkesztése a téglakötési szabályok alkalmazásával
26. Kiváltók, gerendák, koszorúk, boltívek szerkesztése
27. Födémszerkezetek (pincefödémek, emeletközi födémek, padlásfödémek, tetõfödémek, síkfödémek, fafödémek, acélgerendás födémek, vasbeton födémek, vázkerámiás födémek) szerkesztése
28. Zsaluzatok szerkesztése
29. Dúcolások szerkesztése

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

Értékelés

A tesztjellegû kérdéssor és a feladatok értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállításánál a számolást (méretezést) is igénylõ feladatsornál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**A feladat megoldásának dokumentálása**	
Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
- a megoldottság szintje	70%	- a megoldás logikája - kreativitás - pontosság - a mértékegységek használata	20%	- rendezettség - áttekinthetõség - szabványos jelölések alkalmazása - mûszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

Az útmutató összeállításánál a rajzolást-szerkesztést igénylõ feladatsornál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**A feladat megoldásának dokumentálása**	
Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
- a megoldottság szintje	70%	- a megoldás szakszerûsége - kreativitás - pontosság	20%	- rendezettség - áttekinthetõség - szabványos jelölések alkalmazása - mûszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga alapvetõen az építéstan alapjai és az építõanyagok fogalmaira, az ezekhez kapcsolódó jelenségekre, összefüggésekre és törvényekre épülõ mûszaki szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a jelöltektõl. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, az alaptörvényeket szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával az építéstan alapismereteit, az építõanyagokat megmagyarázni, összefüggéseket alkalmazni és a folyamatokat összehasonlítani.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei

A) Az építéstan alapjai
- – az épületszerkezetek osztályozása
- – földmunkák
- – alapozások
- – a talajvíz, talajnedvesség és talajpára elleni szigetelések
- – a függõleges teherhordó és térelhatároló szerkezetek
- – falazatok
- – vízszintes teherhordó és térelhatároló szerkezetek
- – a szigetelések
- – a zsaluzatok, dúcolások

B) Építõanyagok
- – anyagok csoportosítása
- – nemfémes anyagok
- – fémes anyagok
- – természetes kövek
- – agyagféleségek
- – agyaggyártmányok
- – kerámiaipar
- – kötõanyagok, adalékanyagok és az építési víz
- – különféle betonok
- – betontermékek
- – habarcsok
- – építõipari faáruk
- – fémgyártmányok
- – mûanyag gyártmányok
- – festõ- és mázolómunkák anyagai
- – építési üvegek
- – szigetelõanyagok
- – segédanyagok és felületképzõk
- – laboratóriumi vizsgálatok
- – építési anyagok általános tulajdonságainak vizsgálata
- – építõanyagok szilárdsági vizsgálata

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két résztételbõl ("A" és "B") tevõdik össze. Az "A" résztétel az építéstan alapjai, a "B" résztétel építõanyagok témakörû. Minden résztétel egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli. A témakörtõl függõen mindkét tétel (A és B) tartalmazhat egyszerû rajzos feladatokat.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A kérdezõ tanár a vizsgakövetelményekre épülõ - a vizsgakérdéseket tartalmazó - tételsort állít össze.

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönzõ, egyértelmû megfogalmazásokra.

Értékelés

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint, továbbá az alábbi szempontok, kompetenciák alapján a kérdezõ tanár értékeli:

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása	10
Törvények, szabályok, összefüggések értelmezése	10
Világosság, szabatosság, a felelet felépítettsége	10
A mûszaki, az építészeti szaknyelv alkalmazása	10
A jelenségek, összefüggések magyarázata, alkalmazása, a folyamatok összehasonlítása a törvényszerûségekkel	20
Összesen	100

A vizsgázó a rendelkezésére álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelet során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a kérdezõ tanár a felelet során elkérheti.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szaknyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

Az érettségi vizsga értékelése

Az eredményes vizsga feltétele, hogy mind az írásbeli, mind a szóbeli vizsgán legalább 10%-os teljesítést kell elérni, tehát:

A 180 perceses írásbeli vizsgán elérhetõ pontszám:	100 pont
A szóbeli vizsgán elérhetõ pontszám	50 pont
Összesen elérhetõ pontszám	150 pont

Minimálisan teljesítendõ írásbeli%:	10	Minimálisan teljesítendõ írásbeli pontszám:	10
Minimálisan teljesítendõ szóbeli%:	10	Minimálisan teljesítendõ szóbeli pontszám:	5

Ha ennek a feltételnek megfelel a teljesítés, akkor a középszintû érettségi vizsga esetén az elérhetõ pontszámok százalékos teljesítésének osztályzatban történõ kifejezése a következõ:

Százalék	Osztályzat	Pontszámhatárok
80-100%	jeles (5)	120 – 150
60- 79%	jó (4)	90 – 119
40- 59%	közepes (3)	60 – 89
20- 39%	elégséges (2)	30 – 59
0- 19%	elégtelen (1)	0 – 29

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó az építészeti és építési alapismeretek központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

Tesztjellegû építészeti és építési alapismeretek írásbeli központi kérdéssor kitöltése
Építészeti és építési alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása
Szóbeli vizsga építészeti és építési alapismeretek központi tételsor alapján

Az emelt szintû vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és a szóbeli összesített eredménye határozza meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és pontszáma

		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	Tesztjellegû építészeti és építési alapismeretek írásbeli központi kérdéssor megválaszolása	60	40
	Építészeti és építési alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása	180	60
Szóbeli vizsga	Építészeti és építési alapismeretek tételsor alapján témakörök bemutatása ("A" résztétel: építéstan alapjai témakör kifejtése, "B" résztétel: építõanyagok témakör kifejtése)	20	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló építészeti és építési alapismereti tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás és a rajzi kommunikáció tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 240 perc áll a jelöltek rendelkezésére. A központi feladatsor megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem

programozható számológép; körzõ; négyjegyû függvénytáblázat; vonalzók: párhuzamvonalzó, léptékvonalzó, derékszögû vonalzópár.

Tartalmi szerkezet

Az emelt szintû érettségi vizsga hasonló a középszintû vizsgához, de a feladatok nehézségi szintje magasabb követelményeket támaszt a vizsgázókkal szemben, továbbá kibõvülnek az emelt szinten elõírt további követelményekkel.

A 240 perces feladatsor tartalmi arányaiban törekszik a következõkre:

Építõanyagok	20%
A mûszaki ábrázolás alapjai és Szabadkézi rajz	25%
Az építéstan alapjai	35%
Statika	20%

Ezek az arányok természetesen csak hozzávetõlegesek lehetnek, hiszen a feladatok egy jelentõs része több témakörbe is besorolható, összetett ismeretkörre épül, továbbá a feladatsor választható feladatokat tartalmazó részei miatt az egyes tanulók számára - a választásaiktól függõen - az arányok eltolódhatnak.

A feladatsort úgy kell összeállítani, hogy az elégséges szintet (az értékelési skálának megfelelõen) a követelményrendszerben megadott minimum-követelményekbõl el lehessen érni.

A feladatsor két, jól elkülönülõ részbõl áll. Az elsõ rész 60 perces, 20 feladatból álló, rövid feladatokat tartalmazó feladatlap, amely az alapfogalmakat, definíciókat, egyszerû összefüggéseket hivatott számon kérni. A feladatok többsége nyílt végû feladat, de ebben a részben megjelenhet néhány igaz-hamis állítást tartalmazó, vagy egyszerû feleletválasztós feladat is. Az elsõ rész megoldására 60 perc áll rendelkezésre, vagyis ezen idõ eltelte után ezeknek a feladatoknak megoldására nincs tovább mód. A feladatok egyenként 2 pontot érnek, összesen tehát az elsõ rész 40 pont.

A második rész idõtartama 180 perc. A második rész 6, egyenként 10 pontos feladatot tartalmaz. A feladatok többnyire több témakört is érintenek, összetett feladatok.

	Kompetenciák	**%**
Tesztjellegû kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete és alkalmazása	20
Feladatsor	Pontos számolás, feladatmegoldás	30
	Összefüggések ábrázolása és értelmezése	30
Összesen		100

Számolást igénylõ lehetséges feladattípusok
1. Sûrûség, testsûrûség, halmazsûrûség, tömörség, porozitás számítása
2. Víztartalom, vízfelvétel számítása
3. Hõ okozta alakváltozás, hõátbocsátási tényezõ számítása
4. Acélok húzó- vagy szakító-, hajlító-húzó-, nyomó- és nyírószilárdság vizsgálata
5. Agyag-iszaptartalom meghatározása
6. A beton adalékanyag finomsági modulusának meghatározása
7. A beton adalékanyag összetételének javítása

8. A beton adalékanyag szemmegoszlási görbéjének számítása, értékelése
9. Habarcs tapadó-szilárdságának számítása
10. Erõ felbontása merõleges komponensekre
11. Síkbeli erõrendszer egyensúlyának vizsgálata
12. Statikailag határozott kéttámaszú tartók vizsgálata koncentrált terhelés esetén
13. Statikailag határozott kéttámaszú tartók vizsgálata megoszló terhelés esetén
14. Statikailag határozott kéttámaszú tartók vizsgálata vegyes terhelés esetén
15. Normálerõ, nyíróerõ, hajlítónyomaték meghatározása
16. Igénybevételek számítása és szerkesztése csuklós többtámaszú tartók esetén

Rajzolást-szerkesztést igénylõ lehetséges feladattípusok
1. Síkmértani alapszerkesztések, építészeti ívek szerkesztése
2. Térelemek vetületi ábrázolása
3. Sík és egyenes döféspontja
4. Általános helyzetû egyenes és testek döféspontjainak szerkesztése
5. Két sík metszésvonala
6. Síklapú testek síkmetszése:
- metszési alapfeladatok vetítõsíkkal (síklapú testek, hasábok, gúlák)
- általános helyzetû síkkal való metszés szerkesztése
7. Valódi nagyság meghatározása, a metszetidom valódi nagysága
8. Forgástestek síkmetszése (gömb, henger, kúp)
9. Valódi nagyság szerkesztése
10. Forgástestek síkmetszése (gömb, henger, kúp)
11. Testek csonkolása
12. Áthatások
13. Hiányos vetületi ábrák pótlása és vetület-összeválogatás utáni rekonstrukció
14. Szerkesztési feladatok különbözõ axonometriákban (izometrikus, frontális, dimetrikus)
15. Síklapú- és forgástestekrõl vetületi ábrák rajzolása
16. Vetületi ábráról síklapú és forgástestek rekonstrukciója
17. Engedélyezési helyszínrajz szerkesztése és rajzolása
18. Alapozási terv szerkesztése (síkalapok esetén)
19. Alaprajz szerkesztése
20. Metszet szerkesztése
21. Homlokzatok szerkesztése
22. Részletrajzok szerkesztése
23. Síkalapozások szerkesztése
24. Talajnedvesség és talajvíznyomás elleni szigetelések szerkesztése
25. Téglafalazatok rétegeinek szerkesztése a téglakötési szabályok alkalmazásával
26. Kiváltók, gerendák, koszorúk, boltívek szerkesztése
27. Födémszerkezetek (pincefödémek, emeletközi födémek, padlásfödémek, tetõfödémek, síkfödémek, fafödémek, acélgerendás födémek, vasbeton födémek, vázkerámiás födémek) szerkesztése
28. Zsaluzatok szerkesztése
29. Dúcolások szerkesztése

A részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a részfeladatok nehézségi fokát.

Értékelés

A tesztjellegû kérdéssor, és a feladatok értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállításánál a számolást (méretezést) is igénylõ feladatsornál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**A feladat megoldásának dokumentálása**	
Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
- a megoldottság szintje	70%	- a megoldás logikája - kreativitás - pontosság - a mértékegységek használata	20%	- rendezettség - áttekinthetõség - szabványos jelölések alkalmazása - mûszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

Az útmutató összeállításánál a rajzolást-szerkesztést igénylõ feladatsornál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**A feladat megoldásának dokumentálása**	
Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
- a megoldottság szintje	70%	- a megoldás szakszerûsége - kreativitás - pontosság	20%	- rendezettség - áttekinthetõség - szabványos jelölések alkalmazása - mûszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga alapvetõen az Építészeti és építési alapismeretek témái alapfogalmainak, az építéstan alapjai és az építõanyagok fogalmainak, az ezekhez kapcsolódó jelenségeknek, összefüggéseinek és törvényeinek, az azokra épülõ mûszaki szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a jelöltektõl. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, az alaptörvényeket szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával az építéstan alapismereteit, az építõanyagokat megmagyarázni, összefüggéseket alkalmazni és a folyamatokat összehasonlítani.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei

A) Az építéstan alapjai

– az épületszerkezetek osztályozása
– földmunkák
– alapozások
– a talajvíz, talajnedvesség és talajpára elleni szigetelések
– a függõleges teherhordó és térelhatároló szerkezetek
– falazatok
– vízszintes teherhordó és térelhatároló szerkezetek
– a szigetelések
– a zsaluzatok, dúcolások

B) Építõanyagok

– anyagok csoportosítása
– nemfémes anyagok
– fémes anyagok
– természetes kövek
– agyagféleségek
– agyaggyártmányok
– kerámiaipar
– kötõanyagok, adalékanyagok és az építési víz
– különféle betonok
– betontermékek
– habarcsok
– építõipari faáruk
– fémgyártmányok
– mûanyag gyártmányok
– festõ- és mázolómunkák anyagai
– építési üvegek
– szigetelõanyagok
– segédanyagok és felületképzõk
– laboratóriumi vizsgálatok
– építési anyagok általános tulajdonságainak vizsgálata
– építõanyagok szilárdsági vizsgálata

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két résztételbõl ("A" és "B") tevõdik össze. Az "A" résztétel az építéstan alapjai, a "B" résztétel építõanyagok témakörû. Minden résztétel egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli. A témakörtõl függõen mindkét tétel (A és B) tartalmazhat egyszerû rajzos feladatokat.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján központilag kell meghatározni. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és küldi meg a tantárgyi bizottságnak.

A tételek összeállításánál törekedni, kell a változatos, a problémamegoldást ösztönzõ, egyértelmû megfogalmazásokra.

Értékelés

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint, továbbá az alábbi szempontok, kompetenciák alapján kell értékelni:

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása	10
Törvények, szabályok, összefüggések értelmezése	10
Világosság, szabatosság, a felelet felépítettsége	10
A mûszaki, az építészeti szaknyelv alkalmazása	10
A jelenségek, összefüggések magyarázata, alkalmazása, a folyamatok összehasonlítása a törvényszerûségekkel	20
Összesen	100

A vizsgázó a rendelkezésére álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelet során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a kérdezõ tanár a felelet során elkérheti.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szaknyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

Az érettségi vizsga értékelése

Az eredményes vizsga feltétele, hogy mind az írásbeli, mind a szóbeli vizsgán legalább 10%-os teljesítést kell elérni, Tehát:

Minimálisan teljesítendõ írásbeli%	10	Minimálisan teljesítendõ írásbeli pontszám	10
Minimálisan teljesítendõ szóbeli%	10	Minimálisan teljesítendõ szóbeli pontszám	5

Ha ennek a feltételnek megfelel a teljesítés, akkor a emelt szintû érettségi vizsga esetén az elérhetõ pontszámok százalékos teljesítésének osztályzatban történõ kifejezése a következõ:

Százalék	**Osztályzat**	**Pontszámhatárok**
60–-00%	jeles (5)	90–150
47–59%	jó (4)	70–89
33–46%	közepes (3)	50–69
20–32%	elégséges (2)	30–49
0–19%	elégtelen (1)	0–29

”

[KÖNNYÛIPARI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA]
„II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A központi írásbeli vizsga ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

Az írásbeli vizsga két részbõl tevõdik össze, a 15–20 kérdésbõl álló tesztjellegû feladatsorból és a számolást igénylõ, illetve összefüggéseket elemzõ kérdéskörbõl. Az írásbeli vizsgán megközelítõleg 50–50%-ban jelennek meg a Könnyûipari alapismeretek tantárgy témakörei, az Öltözködéskultúra és a Könnyûiparban alkalmazott anyagok.

A kérdéstípusok az ismeret és képességjellegû követelményeknek felelnek meg.

A témakörök jellegébõl adódóan az összefüggéseket elemzõ feladatok az Öltözködéskultúra, míg a számolást és összefüggést igénylõ feladatok a Könnyûiparban alkalmazott anyagok témakörben jelennek meg az írásbeli vizsgán.

A feladatsor 4–7 feladatból áll, amelyek egyenként több részfeladatot is tartalmazhatnak.

	Kompetenciák	**%**
Tesztjellegû kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	25
	Összefüggések ismerete és alkalmazása	25
Feladatsor	Feladatmegoldás	25
	Összefüggések értelmezése és ábrázolás	25
	Összesen	**100**

Lehetséges feladattípusok
Öltözködéskultúra
A divattrendek összetevõinek meghatározása.
Szakmai információk beszerzésének ismertetése.
Divatbemutatók típusainak meghatározása, a divatbemutatók szervezésének menete.
Az öltözködéstörténet fõbb szakaszainak felsorolása.
A természeti népek, az õskor öltözetének bemutatása.
Az ókori öltözetek ismertetése – egyiptomi és görög viseletek.
A középkor öltözeteinek ismertetése – román és gótikus viseletek.
A reneszánsz öltözetek bemutatása.
Barokk és rokokó viseletek összehasonlító elemzése.
A XIX. század öltözeteinek elemzése (Francia forradalom és direktórium kora, romantika, biedermeier).
Az Art Deco és az 1920-as évek divatjának összehasonlító elemzése.
Könnyûiparban alkalmazott anyagok
A mikroszkópi képek rajzolása.
A szálas anyagok jellemzõinek hatása a feldolgozhatóságra.
A bõripari nyersanyagok fajtáinak meghatározása.
A szõrmeiparban használt nyersanyagok rendszerezése.
A könnyûiparban használt ragasztók és kellékanyagok meghatározása.
A fonalak szerkezeti jellemzõinek értelmezése.
A cérnák szerkezeti jellemzõinek értelmezése, varrócérnák fajtái.
A szövetkészítés elvének ismerete.
A szövés menetének ismertetése egyszerûsített ábra alapján.

Alapkötések fajtái, ábrázolása.
A kötött kelmék fajtái, szerkezetük felismerése.
A nemszõtt-kelmék fajtái, jellemzõi.
A bõrgyártás folyamatának ismerete.
A szõrmegyártás folyamatának ismerete.
A mûbõrök fajtái, alapanyagai.
A cipõipari talpmûbõrök fajtái, alapanyagai.

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó Könnyûipari alapismeretek központi írásbeli és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

- Tesztjellegû Könnyûipari alapismeretek (Öltözködéskultúra és Könnyûiparban alkalmazott anyagok) írásbeli központi kérdéssor kitöltése.
- Könnyûipari alapismeretek (Öltözködéskultúra és Könnyûiparban alkalmazott anyagok) központi írásbeli feladatsor megoldása.
- Szóbeli vizsga a Könnyûipari alapismeretek (Öltözködéskultúra és Könnyûiparban alkalmazott anyagok) tételsor alapján.

A középszintû vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és a szóbeli összesített eredményei határozzák meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	Tesztjellegû Könnyûipari alapismeretek (Öltözködéskultúra és Könnyûiparban alkalmazott anyagok) központi kérdéssor megválaszolása	60	50
	Könnyûipari alapismeretek (Öltözködéskultúra és Könnyûiparban alkalmazott anyagok) központi feladatsor megoldása	120	50
Szóbeli vizsga	Könnyûipari alapismeretek tételsor alapján a témakörök bemutatása „A” résztétel: Öltözködéskultúra „B” résztétel: Könnyûiparban alkalmazott anyagok	 7 8	 25 25

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló Könnyûipari alapismeretek (Öltözködéskultúra és Könnyûiparban alkalmazott anyagok) tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanuló teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõk legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a jelöltek rendelkezésére.

A Könnyûipari alapismeretek feladatsor megoldásához szemléltetõ anyag használható. A szemléltetõ anyagot a feladatsornak kell tartalmaznia.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

Tartalmi szerkezet

A középszintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám fele-fele arányban tesztjellegû Könnyûipari alapismeretek (Öltözködéskultúra és Könnyûiparban alkalmazott anyagok) kérdéssor megválaszolásával, illetve Könnyûipari alapismeretek (Öltözködéskultúra és Könnyûiparban alkalmazott anyagok) feladatsor megoldásával érhetõ el.

Értékelés

A tesztjellegû kérdéssor és a feladatok értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállításánál a számolást is igénylõ feladatsornál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**A feladat megoldásának dokumentálása**	
Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
– A megoldottság szintje	70%	– A megoldás logikája – Kreativitás – Pontosság – A mértékegységek használata	20%	– Rendezettség – Áttekinthetõség – Szabványos jelölések alkalmazása – Mûszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

SZÓBELI VIZSGA

A Könnyûipari alapismeretek szóbeli vizsgatétel „A” része az öltözködéskultúra, „B” része a könnyûiparban alkalmazott anyagok központi követelményekben meghatározott ismereteinek elsajátítását igényli a jelöltektõl. A szóbeli vizsgán ad képet a tanuló arról, hogy képes-e az egyes témarészeket szabatosan elõadni, értelmezni, megmagyarázni, az összefüggéseket alkalmazni, és a szükséges összehasonlításokat elvégezni.

A szóbeli tételekre való felkészüléshez, illetve a feleletek során szemléltetõ anyag használható.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei

Öltözködéskultúra:

A divattal kapcsolatos alapfogalmak
Szakmai információk, divattrendek beszerzési forrásai
A divattervezés fogalma, feladatai
Az öltözet kialakulási folyamata
Az öltözködéstörténet fõbb szakaszai
A természeti népek, az õskor öltözete
Az ókori egyiptomi, görög, római öltözetek
A románkori viseletek
A gótika korának öltözetei
Reneszánsz viseletek
Barokk és rokokó viseletek
Klasszicizmus korának öltözetei
A francia forradalom és direktórium korszakának öltözetei
A romantika öltözetei
A biedermeier kora
A szecesszió és art deco öltözetei
Az 1920-as évek öltözetei
A XX. század viseletei, divatirányzatai

Könnyûiparban alkalmazott anyagok:

A könnyûiparban használt alapanyagok fajtái.
Az alapanyagok fizikai és kémiai jellemzõi.
A textilipari szálas anyagok csoportosítása.
A szálas anyagok fizikai és kémiai tulajdonságai.
A bõripari nyersanyagok fajtái, a nyersbõr szerkezeti felépítése, topográfiája.
A szõrmeiparban használt prémfajták, a szõrme topográfiája.
A könnyûiparban használt ragasztók fajtái, jellemzõi, ragasztási kötések kialakítása.
A könnyûiparban használt kellékek fajtái, jellemzõi, kiválasztási szempontok.
A fonás fogalma, fonalak jellemzõi.
A cérnázás fogalma, a cérnázás jellemzõi, a varrócérnák alkalmazása.
A szövetkészítés elve, a szövés menete.

Alapkötések fajtái, jellemzõi.
A kötött-hurkolt kelmék jellemzõi.
A nemszõtt-kelmék fajtái, jellemzõi.
A bõrgyártás folyamata.
A szõrmekészítés folyamata.
A mûbõrök fajtái, elõállítása.
A cipõipari talpmûbõrök fajtái, alapanyagai.

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két részbõl („A” és „B”) tevõdik össze. Az „A” résztétel a Öltözködéskultúra, a „B” résztétel a Könnyûiparban alkalmazott anyagok témakörei. Minden résztétel egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni. A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a probléma megoldást ösztönzõ, az alkalmazó tudás bemutatását elõsegítõ, egyértelmû megfogalmazásokra.

Értékelés

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján a vizsgáztató szaktanár értékeli:

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
Törvények, szabályok, összefüggések értelmezése	10
Világosság, szabatosság, a felelet felépítettsége	10
A szakmai (mûszaki) nyelv alkalmazása	10
A tények, jelenségek, folyamatok, összefüggések ismerete, megmagyarázása és alkalmazása	30
Összesen	**100**

A vizsgázó a rendelkezésére álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelet során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a kérdezõ tanár a felelet során elkérheti.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szaknyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

80–100% (120–150 pont) elérése esetén jeles (5)
60–79% (90–119 pont) elérése esetén jó (4)
40–59% (60–89 pont) elérése esetén közepes (3)
20–39% (30–59 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a könnyûipari alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

- Feladatlapos, a Könnyûipari alapismeretek írásbeli központi kérdéssor kitöltése
- Könnyûipari alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása
- Szóbeli vizsga Könnyûipari alapismeretek központi tételsor alapján

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	Pontszám
Írásbeli	Feladatlapos, Az Öltözködéskultúra és a Könnyûiparban alkalmazott anyagok írásbeli központi kérdéssor megválaszolása	60	50
	Az Öltözködéskultúra és a Könnyûiparban alkalmazott anyagok központi írásbeli feladatsor megoldása	120	50
Szóbeli vizsga	Az Öltözködéskultúra és a Könnyûiparban alkalmazott anyagok központi tételsor alapján témakörök bemutatása	20	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló a Könnyûipari alapismeretek (Öltözködéskultúra és a Könnyûiparban alkalmazott anyagok) alapismeretek tudásáról az ismeretek, a képességek, az alkalmazás, az integrálás és a rajzi kommunikáció tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen. A szemléltetõ anyagot a feladatsornak kell tartalmaznia.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

Tartalmi szerkezet

A feladatlap-jellegû központi írásbeli kérdéssor ismeretanyagának kiválasztása a témakörhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A kérdéstípusok az elõírt követelményeknek felelnek meg.

A központi írásbeli feladatsor ismeretanyagának kiválasztása szintén az adott témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

Az emelt szintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 50%-ban tesztjellegû, 50%-ban pedig feladatsor megoldásával érhetõ el.

Kompetenciák	%
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	10
Törvények ismerete és alkalmazása	10
Pontos számolás, feladatmegoldás	70
Jelenségek, összefüggések ábrázolása és értelmezése	10

Lehetséges feladattípusok
Öltözködéskultúra
A divattrendek összetevõinek meghatározása.
Szakmai információk beszerzésének ismertetése.
Divatbemutatók típusainak meghatározása, a divatbemutatók szervezésének menete.
Az öltözködéstörténet fõbb szakaszainak felsorolása.
A természeti népek, az õskor öltözetének bemutatása.
Az ókori öltözetek ismertetése – egyiptomi és görög viseletek.
A középkor öltözeteinek ismertetése – román és gótikus viseletek.
A reneszánsz öltözetek bemutatása.
Barokk és rokokó viseletek összehasonlító elemzése.
A XIX. század öltözeteinek elemzése (Francia forradalom és direktórium kora, romantika, biedermeier).
Az Art Deco és az 1920-as évek divatjának összehasonlító elemzése.
Könnyûiparban alkalmazott anyagok
A mikroszkópi képek rajzolása.
A szálas anyagok jellemzõinek hatása a feldolgozhatóságra.
A bõripari nyersanyagok fajtáinak meghatározása.
A szõrmeiparban használt nyersanyagok rendszerezése.
A könnyûiparban használt ragasztók és kellékanyagok meghatározása.
A fonalak szerkezeti jellemzõinek értelmezése.
A cérnák szerkezeti jellemzõinek értelmezése, varrócérnák fajtái.
A szövetkészítés elvének ismerete.
A szövés menetének ismertetése egyszerûsített ábra alapján.

Értékelés

A Feladatlapos kérdéssor értékelésénél kötelezõ a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetõségeit a konkrét feladatlapok javítási útmutatói jelzik.

SZÓBELI VIZSGA

A Könnyûipari alapismeretek szóbeli vizsgatétel „A” része az öltözködéskultúra, „B” része a könnyûiparban alkalmazott anyagok központi követelményekben meghatározott ismereteinek elsajátítását igényli a jelöltektõl. A szóbeli vizsgán ad képet a tanuló arról, hogy képes-e az egyes témarészeket szabatosan elõadni, értelmezni, megmagyarázni, az összefüggéseket alkalmazni, és a szükséges összehasonlításokat elvégezni.

A szóbeli tételekre való felkészüléshez, illetve a feleletek során szemléltetõ anyag használható.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei megegyeznek a középszint témaköreivel, azon túl összefüggések, elemzések bemutatása.

Tételtípusok

A tételsor legalább 30 tételbõl áll. Minden szóbeli tétel két altételbõl [(A és B)] tevõdik össze. Az A) tétel: Öltözködéskultúra, a B) tétel: Könnyûiparban alkalmazott anyagok. Minden altétel egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli. A témakörtõl függõen az A) és a B) tétel is tartalmazhat egyszerû számításos vagy rajzos feladatokat.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján központilag kell meghatározni. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és küldi meg a tantárgyi bizottságnak.

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönzõ, egyértelmû megfogalmazásokra, az egyszerû és egyértelmû értékelhetõségre.

Értékelés

Az értékelés a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	%
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	10
Törvényszerûségek ismerete és alkalmazása, jelenségek, összefüggések értelmezése	20
A jelenségek, összefüggések megmagyarázása, alkalmazása, a folyamatok analizálása	30
Világosság, szabatosság, a felelet felépítettsége	20
A mûszaki nyelv alkalmazása és rajzos illusztrációk alkalmazása	20

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

60–100% (90–150 pont) elérése esetén jeles (5)
47–59% (70–89 pont) elérése esetén jó (4)
33–46% (50–69 pont) elérése esetén közepes (3)
20–32% (30–49 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.”

[FAIPARI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA]
"II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a faipari alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

ÍRÁSBELI VIZSGA:

- **Szerkezettani feladatok megoldása**
- **Számításos feladatok megoldása**

Szóbeli vizsga: témakörök bemutatása a szóbeli tételek alapján

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya		**Perc**	**pontszám**
Írásbeli	Fakötések szakrajzának önálló elkészítése, egyszerû bútor csomóponti rajzának elkészítése	120	60
	A faanyag nedvességtartalom változásával kapcsolatos számítások A forgácsoláselmélet alapjainak rajzi számonkérése, jellemzõ szögek, erõk ábrázolása Az anyagismereti és forgácsoláselméleti témakörökbõl tesztfeladatok	60	40
Szóbeli	Az egyes témakörökbõl összeállított tételek tematikus bemutatása	15	50

Az írásbeli vizsga

Az írásbeli vizsga célja

Az írásbeli vizsga célja, hogy lehetõleg teljes, és ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló tudásáról a képességek és ismeretek tekintetében egyaránt, különös tekintettel a faipari szakrajz alapjainak ismeretére. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, és az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, valamint hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; rajztábla; vonalzók:

léptékvonalzó, derékszögû vonalzópár, fejesvonalzó; ”Faipari képletgyüjtemény és táblázatok”(NSZI segédanyag).

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli feladatlapon a 120 percben számonkérhetõ mennyiségben lehet az egyes fakötéscsoportokból, illetve egyszerû bútorok (jellegrajzon kijelölt!) csomóponti rajzaiból feladatot elõírni (maximum 6 ábra).

A faanyag nedvességtartalmával kapcsolatosan 1 feladat, 1 forgácsoláselméleti ábra valamint az elõbbi témakörökbõl maximum 10 tesztkérdés (60 perc).

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

Kompetenciák	%
Szakmaspecifikus ábrázolási ismeretek	25
Szaknyelv alkalmazása	25
Szintetizáló képesség	25
Célirányos mûszaki feladatmegoldó képesség	25
Összesen	100

Lehetséges feladattípusok
1. Szélesbítõ toldások (max. kétféle egy feladatlapon) három vetületben, (lehet metszet és nézet is vegyesen) méretezve.
2. Szélesbítõ toldások erõsítései (ha ilyen feladatot tartalmaz a feladatlap, akkor csak egy szélesbítõ toldást írjon elõ) három vetületben.
3. Hosszabbító toldások (max. kétféle egy feladatlapon) három vetületben, méretezve.
4. Keretsarok kötések (max. kétféle egy feladatlapon) három vetületben, méretezve.
5. ”T” kötések (max. kétféle egy feladatlapon) három vetületben, méretezve. (Ha sarokkötés már elõ van írva, akkor mindegyikbõl csak 1-1 db).
6. Keresztkötések (max. kétféle egy feladatlapon) három vetületben, méretezve. (Ha sarokkötés, vagy T kötés már elõ van írva, akkor mindegyikbõl csak 1-1 db).
7. Kávasarok kötések (max. kétféle egy feladatlapon) három vetületben.
8. Egyszerû kávás asztal, vagy konyhai ülõke jellegrajzán kijelölt (max. két db) M 1:1 es csomópont megrajzolása, méretezve.
9. Kávaszerkezetû kisszekrény, keretszerkezetû fronttal, jellegrajzán kijelölt (max. két db) M 1: 1 es csomópont megrajzolása, méretezve.
10. A nettó nedvességtartalom fogalmával összefüggõ számítások Tömegváltozás, (maximum 1 feladat).
11. Forgácsoláselméleti alapfogalmakkal összefüggõ ábrák (maximum 1 darab).
12. Az elõzõ két témakörbõl (10. ill. 11.) 10-15 tesztkérdés.

Értékelés
A rajzi és számításos jellegû, illetve tesztfeladatok értékelése javítókulcs alapján történik.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga témakörei

A fa, mint ipari nyersanyag, a nyersanyagok között elfoglalt helye, jövõje
Az élõ fa
A fa makroszkópiája
A faanyag nedvességtartalma
Az iparban használt legfontosabb fafajok
A fa hibái és betegségei
A fából készült fontosabb ipari választékok
Faipari szakrajz alapfogalmai
A fa és fahelyettesítõ anyagok megmunkálása
Forgácsolás elmélete
A fûrészáru természetes szárítása
A fûrészáru máglyázása
A fûrészáru mesterséges szárítása

A szóbeli tételeket a vizsgakövetelmények, és a témakörök alapján a kérdezõ tanár állítja össze. A szóbeli tételek az alábbi három témakörhöz tartozó kérdésekbõl álljanak.

a.) anyagismereti témakör
b.) technológiai témakör
c.) szerkezettani témakör

Ilyen tételbõl minimum 25 db-ot kell összeállítani.

Az a.); b.); ill. c.) kérdések esetén az adott témakörök leíró jellegû tananyagrészeinek számonkérése kell, hogy megvalósuljon (pl. szerkezettanból az egyes dokumentáció típusok ismertetése, az anyagjelölések ismertetése, vagy egy gyorsan megoldható feladatlap, egy, vagy két vetületbõl egy fakötés harmadik vetületének megrajzolása (szabadkézi rajz), az adott fakötés felismerése, stb.).

Értékelés

Szempontok kompetenciák	**%**
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	40
Szaknyelv alkalmazása	20
Szintetizáló képesség	20
Célirányos mûszaki feladatmegoldó képesség	20

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

80–100% (120–150 pont) elérése esetén jeles (5)
60–79 % (90–119 pont) elérése esetén jó (4)
40–59 % (60–89 pont) elérése esetén közepes (3)
20–39 % (30–59 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19 % (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a faipari alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

ÍRÁSBELI VIZSGA

- **Szerkezettani feladatok megoldása**
- **Számításos feladatok megoldása**

SZÓBELI VIZSGA

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya		**Perc**	**pontszám**
Írásbeli	Egyszerû bútor jellegrajzának és kijelölt csomóponti rajzainak elkészítése. Egy fakötés vetületeinek, vagy axonometrikus ábrájának elkészítése.	180	50
	A faanyag nedvességtartalom változásával kapcsolatos számítások. A forgácsoláselmélet alapjaival kapcsolatos számítási feladatok. Az anyagismereti és forgácsoláselméleti témakörökbõl tesztfeladatok.	120	50
Szóbeli	Az egyes témakörökbõl összeállított tételek tematikus bemutatása.	20	50

AZ ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsga célja, hogy lehetõleg teljes, és ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló tudásáról a képességek és ismeretek tekintetében egyaránt, különös tekintettel a faipari szakrajz alapjainak ismeretére. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, és az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, valamint hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; rajztábla; vonalzók: léptékvonalzó, derékszögû vonalzópár, fejesvonalzó; ”Faipari képletgyüjtemény és táblázatok”(NSZI segédanyag).

Tartalmi szerkezet

Az emelt szintû vizsga követelményei magukba foglalják a középszintû vizsga követelményeit is. A kompetenciák táblázatos részében az emelt szintre vonatkozó oszlopban megadottak kiegészítik a középszintû követelményeket.

Az írásbeli feladatlapon a 180 percben számonkérhetõ bonyolultságú lehet az adott egyszerû bútorok formaterve és rövid mûszaki leírása alapján a jellegrajz szükséges számban elõírt vetületeibõl, és a kijelölt csomóponti rajzaiból feladatot elõírni. Vagy bonyolultabb termék esetén, a jellegrajzon kijelölt szerkezeti csomópontokat (M1:1 léptékben) megszerkeszteni. Vagy adott fakötések vetületi és axonometrikus ábráinak az elõkészítését elõírni.

A faanyag nedvességtartalmával, méretváltozásával, forgácsoláselmélet alapjaival kapcsolatosan maximum 3 feladat és maximum 2 forgácsoláselméleti ábra, továbbá 10-15 tesztkérdés (120 perc).

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

Kompetenciák	%
Szakmaspecifikus ábrázolási ismeretek	25
Szaknyelv alkalmazása	25
Szintetizáló képesség	25
Célirányos mûszaki feladatmegoldó képesség	25

Lehetséges feladattípusok
1. Kávaszerkezetû szekrényke, fûrészáru alapanyagból, keretszerkezetû közézáró ajtókkal, egy vízszintes válaszfallal, és egy db közécsúszó fiókkal. Fõ méretek alapján a jellegrajz M 1:10-ben, esetleg M 1:5-ben. (fél elölnézet, fél homlokmetszet, függõleges metszet, fél vízszintes metszet) 3 db kijelölt M 1:1-es csomópont. A csomópontok alapján számonkérhetõ alkatrészek alkatrészjegyzéke.
2. Kávaszerkezetû szekrényke, a korpusz furnérozott faforgácslapból, keretszerkezetû rátakaró ajtókkal, egy vízszintes válaszfallal, és egy db rátakaró fiókkal. Fõ méretek alapján a jellegrajz M 1:10-ben, esetleg M 1:5-ben. (fél elölnézet, fél homlokmetszet, függõleges metszet, fél vízszintes metszet) 3 db kijelölt M 1:1-es csomópont. A csomópontok alapján számonkérhetõ alkatrészek alkatrészjegyzéke.

3. Kávaszerkezetû szekrényke, fûrészáru alapanyagból, fejelõléccel merevített rátakaró ajtólapokkal, egy vízszintes válaszfallal, és egy db rátakaró fiókkal. Fõ méretek alapján a jellegrajz M 1:10-ben, esetleg M 1:5-ben. (fél elölnézet, fél homlokmetszet, függõleges metszet, fél vízszintes metszet) 3 db kijelölt M 1:1-es csomópont. A csomópontok alapján számonkérhetõ alkatrészek alkatrészjegyzéke.
4. Kávaszerkezetû szekrényke, a korpusz furnérozott faforgácslapból, táblásított, belsõ oldalukon laphevederrel merevített, közézáró ajtókkal, egy vízszintes válaszfallal, és egy db közézáró függesztett fiókkal. Fõ méretek alapján a jellegrajz M 1:10-ben, esetleg M 1:5-ben. (fél elölnézet, fél homlokmetszet, függõleges metszet, fél vízszintes metszet) 3 db kijelölt M 1:1-es csomópont. A csomópontok alapján számonkérhetõ alkatrészek alkatrészjegyzéke.
5. Egyszerû kávás asztal (alapanyag fûrészáru) formaterve és rövid mûszaki leírása alapján a jellegrajz elkészítése a szükséges számú vetületben (általában fél elölnézet, fél homlokmetszet, függõleges metszet, fél lap nélküli felülnézet, vagy fél vízszintes metszet), és két kijelölt csomópont elkészítése. A csomópontok alapján számonkérhetõ alkatrészek alkatrészjegyzéke. Az ilyen típusú feladathoz feltétlenül elõ kell írni egy fakötést, három vetületben, méretezve, vagy axonometrikus ábrájának elkészítését.
6. Konyhai ülõke (alapanyag fûrészáru) formaterve és rövid mûszaki leírása alapján a jellegrajz elkészítése a szükséges számú vetületben (általában fél elölnézet, fél homlokmetszet, függõleges metszet, fél lap nélküli felülnézet, vagy fél vízszintes metszet), és két kijelölt csomópont elkészítése. A csomópontok alapján számonkérhetõ alkatrészek alkatrészjegyzéke. Az ilyen típusú feladathoz feltétlenül elõ kell írni egy fakötést, három vetületben, méretezve, vagy axonometrikus ábrájának elkészítését.
7. Dohányzóasztal (furnérozott lappal, él, vagy „T”-lécezve, fûrészáru alapanyagú kávaszerkezettel) formaterve és rövid mûszaki leírása alapján a jellegrajz elkészítése a szükséges számú vetületben (általában fél elölnézet, fél homlokmetszet, függõleges metszet, fél lap nélküli felülnézet, vagy fél vízszintes metszet), és két kijelölt csomópont elkészítése. A csomópontok alapján számonkérhetõ alkatrészek alkatrészjegyzéke. Az ilyen típusú feladathoz feltétlenül elõ kell írni egy fakötést, három vetületben, méretezve, vagy axonometrikus ábrájának elkészítését.
8. A nettó nedvességtartalom fogalmával összefüggõ számítások Tömegváltozás, méretváltozás meghatározásával kapcsolatos számítási feladatok.
9. Fajlagos forgácsolóerõ, fajlagos forgácsolási ellenállás meghatározását számonkérõ számítási feladatok. Ilyen típusú feladathoz értelemszerûen ábra készítése is elõírható!
10. A forgácsolási sebességgel, az egy élre esõ elõtolással, a várható felületi finomsággal, a forgácsteljesítménnyel kapcsolatos számítási feladatok. Ilyen típusú feladathoz értelemszerûen ábra készítése is elõírható!
11. A forgács leválasztásához szükséges mechanikai teljesítmény meghatározásával kapcsolatos számítási feladatok.
12. A 8-9. témakörbõl 10-15 teszt kérdés.

Értékelés

A rajzi, számításos jellegû, és tesztfeladatok értékelése javítókulcs alapján történik.

Szöveges jellegû leíró feladat a tantárgy komplex mûszaki jellege alapján nem javasolt az írásbeli vizsgára.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga témakörei

A fa, mint ipari nyersanyag, a nyersanyagok között elfoglalt helye, jövõje
Az élõ fa
A fa makroszkópiája
A faanyag nedvességtartalma
Az iparban használt legfontosabb fafajok
A fa hibái és betegségei
A fából készült fontosabb ipari választékok
Faipari szakrajz alapfogalmai
A fa és fahelyettesítõ anyagok megmunkálása
Forgácsolás elmélete
A fûrészáru természetes szárítása
A fûrészáru máglyázása
A fûrészáru mesterséges szárítása

A szóbeli tételeket az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján központilag kell meghatározni. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és küldi meg a tantárgyi bizottságnak.

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönzõ, egyértelmû megfogalmazásokra, az egyszerû és egyértelmû értékelhetõségre.

a.) anyagismereti témakör
b.) technológiai témakör
c.) szerkezettani témakör

Ilyen tételbõl minimum 25 db-ot kell összeállítani.

Az a.) b.) ill. c.) kérdések esetén az adott témakörök leíró jellegû tananyagrészeinek számonkérése kell, hogy megvalósuljon. (pl. szerkezettanból az egyes dokumentáció típusok ismertetése, az anyagjelölések ismertetése, vagy egy gyorsan megoldható feladatlap, egy, vagy két vetületbõl egy fakötés harmadik vetületének megrajzolása (szabadkézi rajz), az adott fakötés felismerése stb.).

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó az egyes tételekben szereplõ témakörök alatt megadott kérdések kifejtése során hogyan képes tudását, gondolatait, véleményét szóban elõadni, a szakkifejezéseket használni.

Értékelés

Szempontok kompetenciák	**%**
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	40
Szaknyelv alkalmazása	20
Szintetizáló képesség	20
Célirányos mûszaki feladatmegoldó képesség	20

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

60–100% (90–150 pont) elérése esetén jeles (5)
47–59 % (70–89 pont) elérése esetén jó (4)
33–46 % (50–69 pont) elérése esetén közepes (3)
20–32 % (30–49 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19 % (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.”

[NYOMDAIPARI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA] ”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a nyomdaipari alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

– Írásbeli vizsga a nyomdaipari alapismeretek központi feladatsor megoldása:
= Egyszerû, rövid választ igénylõ (teszt-jellegû) kérdéssor kitöltése
= Szöveges (kifejtendõ írásbeli) feladatok megoldása
Szóbeli vizsga nyomdaipari alapismeretek tételsor alapján

A középszintû vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és a szóbeli összesített eredményei határozzák meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	Nyomdaipari alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása	180	100
Szóbeli vizsga	Nyomdaipari alapismeretek tételsor alapján témakörök bemutatása	15	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanulónyomdaipari alapismeretek tudásáról az ismeretek, a megértés és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a jelöltek rendelkezésére.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

Tartalmi szerkezet

A középszintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám egyrészt a nyomdaipari alapismeretek írásbeli központi kérdéssor egyszerû, rövid választ igénylõ (teszt-jellegû) kérdéssorának megválaszolásával, másrészt a nyomdaipari alapismeretek szöveges (kifejtendõ írásbeli) feladatok megoldásával érhetõ el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A feladatok 50%-a tesztjellegû kérdéssor, 50%-a leíró jellegû feladat.

A számítási feladat megoldásához számológép használata engedélyezett.

A rajzfeladat megoldásához rajzeszközök használata szükséges.

A középszintû érettségi írásbeli vizsga az alábbi témakörökbõl összeállított tesztjellegû és leíró jellegû feladatsorból áll.

Témakörök:

1. A mûszaki pályák világa
2. Anyagismeret
3. Mûszaki ábrázolás alapjai
4. Nyomdászat történelme
5. Mértékrendszerek, számítások
6. Nyomdaipari anyagismeret
7. A színtan alapjai
8. Nyomdaipari anyagismeret

A tesztjellegû írásbeli feladatsorra maximálisan 50 pont adható.

A leíró jellegû írásbeli feladatsorra maximálisan 50 pont adható.

Értékelés

A tesztjellegû kérdéssor és a feladatok értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

A számolást igénylõ feladatoknál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**A feladat megoldásának dokumentálása**	
Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
- a megoldottság szintje	70%	- a megoldás logikája - kreativitás - pontosság - a mértékegységek használata	20%	- rendezettség - áttekinthetõség - szabványos jelölések alkalmazása - formai és esztétikai elvárásoknak való megfelelés	10%

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga alapvetõen a nyomdászat alapjai és a nyomdaipari anyagok fogalmaira, az ezekhez kapcsolódó jelenségekre, összefüggésekre épülõ mûszaki szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a jelöltektõl. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a fogalmakat szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával összefüggéseket alkalmazni és folyamatokat összehasonlítani.

Tételtípusok:

Minden szóbeli tétel két résztételbõl („A” és B”) tevõdik össze. Minden résztétel egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek címét a részletes vizsgakövetelményekben megfogalmazott vizsgaszintek kompetenciáinak és témaköreinek, tartalmi követelményei alapján a kérdezõ tanár állítja össze.

Témakörök:

1. A mûszaki pályák világa (3 téma)
2. Anyagismeret (2 téma)
3. Mûszaki ábrázolás alapjai (3 téma)
4. Nyomdászat történelme (6 téma)
5. Mértékrendszerek, számítások (3 téma)
6. Nyomdaipari anyagismeret (6 téma)
7. A színtan alapjai (4 téma)
8. Nyomdaipari anyagismeret (3 téma)

A felsorolt témakörökbõl összeállított tételsor összesen harminc tétel áll.

Értékelés

Az értékelés a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik

Szempontok, kompetenciák	**%**
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	80
Önálló teljesítményre való képesség és feladat logikus elõadása	10
A szakmai nyelv helyes használata	10

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelete során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a kérdezõ tanár a felelt során elkérheti.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szakmai nyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

80–100% (120- 150 pont) elérése esetén jeles (5)
60–79% (90–119 pont) elérése esetén jó (4)
40–59% (60–89 pont) elérése esetén közepes (3)
20–39% (30–59 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a nyomdaipari alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

- Írásbeli vizsga nyomdaipari alapismeretek központi feladatsor megoldása:
  = Egyszerû, rövid választ igénylõ (teszt-jellegû) kérdéssor kitöltése
  = Szöveges (kifejtendõ írásbeli) feladatok megoldása
- Szóbeli vizsga nyomdaipari alapismeretek központi tételsor alapján

Az emelt szintû vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és a szóbeli összesített eredményei határozzák meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	Nyomdaipari alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása	240	100
Szóbeli vizsga	Nyomdaipari alapismeretek központi tételsor alapján témakörök bemutatása	15 - 20	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló nyomdaipari alapismeretek tudásáról az ismeretek, a megértés és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

Tartalmi szerkezet

Az emelt szintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám egyrészt, a nyomdaipari alapismeretek írásbeli központi kérdéssor egyszerû, rövid választ igénylõ (teszt-jellegû) kérdéssorának megválaszolásával, másrészt a nyomdaipari alapismeretek szöveges (kifejtendõ írásbeli) feladatok megoldásával érhetõ el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A feladatok 50%-a tesztjellegû kérdéssor, 50%-a leíró jellegû feladat.

A számítási feladat megoldásához nem programozható számológép használata engedélyezett.

A rajzfeladat megoldásához rajzeszközök használata szükséges.

A középszintû érettségi írásbeli vizsga az alábbi témakörökbõl összeállított tesztjellegû és leíró jellegû feladatsorból áll.

Témakörök:

1. A mûszaki pályák világa
2. Anyagismeret
3. Mûszaki ábrázolás alapjai
4. Nyomdászat történelme
5. Mértékrendszerek, számítások
6. Nyomdaipari anyagismeret
7. A színtan alapjai
8. Nyomdaipari anyagismeret

A tesztjellegû írásbeli feladatsorra maximálisan 50 pont adható.

A leíró jellegû írásbeli feladatsorra maximálisan 50 pont adható.

Értékelés

A tesztjellegû kérdéssor és a feladatok értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni. A számolást igénylõ feladatoknál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**A feladat megoldásának dokumentálása**	
Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
- a megoldottság szintje	70%	- a megoldás logikája - kreativitás - pontosság - a mértékegységek használata	20%	- rendezettség - áttekinthetõség - szabványos jelölések alkalmazása - formai és esztétikai elvárásoknak való megfelelés	10%

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga alapvetõen a nyomdászat alapjai és a nyomdaipari anyagok fogalmaira, az ezekhez kapcsolódó jelenségekre, összefüggésekre épülõ mûszaki szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a jelöltektõl. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a fogalmakat szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával összefüggéseket alkalmazni és folyamatokat összehasonlítani.

Tételtípusok:

Minden szóbeli tétel két résztételbõl („A” és B”) tevõdik össze. Minden résztétel egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A központilag összeállított szóbeli tételek címét és részleteit az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és eljuttatja a tantárgyi bizottsághoz.

A tételek összeállításánál törekedni kell változatos, a problémamegoldást ösztönzõ feladatok megfogalmazására.

A szóbeli tételsor legalább 30 A*)-B)* tételbõl áll.

Témakörök:

1. A mûszaki pályák világa (3 téma)
2. Anyagismeret (2 téma)
3. Mûszaki ábrázolás alapjai (3 téma)
4. Nyomdászat történelme (6 téma)
5. Mértékrendszerek, számítások (3 téma)
6. Nyomdaipari anyagismeret (6 téma)
7. A színtan alapjai (4 téma)
8. Nyomdaipari anyagismeret (3 téma)

Értékelés

Az értékelés a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik

Szempontok, kompetenciák	**%**
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	80
Önálló teljesítményre való képesség és feladat logikus elõadása	10
A szakmai nyelv helyes használata	10

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelete során felhasználhat.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szakmai nyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

60–100% (90–150 pont) elérése esetén jeles (5)
47–59% (70–89 pont) elérése esetén jó (4)
33–46% (50–69 pont) elérése esetén közepes (3)
20–32% (30–49 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.”

[KÖZLEKEDÉSI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a közlekedési alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

Írásbeli vizsga
Teszt–jellegû közlekedési földrajz írásbeli központi kérdéssor kitöltése
Közlekedési alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása
A szóbeli vizsga tételei három tantárgy témaköreibõl kerülnek összeállításra, a következõk szerint:
a) tételrész közlekedési alapismeretek,
b) tételrész közlekedési földrajz,
c) tételrész általános jogi ismeretek témaköreibõl.
A középszintû érettségi vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és a szóbeli vizsga összesített eredményei határozzák meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	Teszt–jellegû közlekedési földrajz írásbeli központi kérdéssor megválaszolása	60	30
	Közlekedési alapismeretek írásbeli feladatsor megoldása	120	70
Szóbeli vizsga	Három tantárgy témaköreibõl, tematikus szempontú bemutatás	15	50

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

80–100% (120–150 pont) elérése esetén jeles (5)
60–79% (90–119 pont) elérése esetén jó (4)
40–59% (60–89 pont) elérése esetén közepes (3)
20–39% (30–59 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló tudásáról a képességek és ismeretek tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Számítógépeket az iskolának az írásbeli vizsga megkezdése elõtt elõ kell készíteni. Ha a feladatlap számítógép használatát írja elõ, akkor azokat a vizsgázók rendelkezésére kell bocsátani.

Az írásbeli feladatsoroknak tartalmazniuk kell a feladatok megoldásához szükséges nomogramokat, diagramokat és különféle táblázatokat, illetve ezek részleteit.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

Tartalmi szerkezet

A középszintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 30-70% arányban teszt-jellegû közlekedési földrajz írásbeli központi kérdéssor megválaszolásával, illetve közlekedési alapismeretek írásbeli feladatsor megoldásával érhetõ el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul.

A 15 kérdésbõl álló teszt-jellegû kérdéssorban közel azonos arányban jelennek meg közlekedési földrajz fogalmak, törvényszerûségek és összefüggések. A kérdéstípusok az elõírt ismeret- és képességjellegû követelményeknek felelnek meg.

A közlekedési alapismeretek feladatainak megoldásai alkalmazás jellegû követelményekre építenek. A számolást is igénylõ feladatok 4-5 feladatból áll. Egy–egy feladat több részfeladatból is állhat.

	Kompetenciák	**%**
Teszt-jellegû kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	15
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete és alkalmazása	15
Feladatsor	Pontos számolás, feladatmegoldás	35
	Összefüggések ábrázolása és értelmezése	35
	Összesen	100

Lehetséges feladattípusok
1. A gépjármû közlekedés technikai elemeirõl általában
2. Vasúti közlekedés
3. Közúti közlekedés
4. Vízi közlekedés
5. Légi közlekedés
6. Városi közlekedés
7. Csõvezetékes szállítás
8. Távközlés és hírközlés

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

Értékelés

A teszt-jellegû kérdéssor és a feladatok értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontszámozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállításánál a számolást is tartalmazó feladatsornál az alábbi táblázat szerint történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**A feladat megoldásának dokumentálása**	
Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
A megoldottság szintje	70%	A megoldás logikája Kreativitás Pontosság A mértékegységek használata	20%	Rendezettség Áttekinthetõség Szabványos jelölések alkalmazása Mûszaki, formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga tételei három tantárgy témaköreibõl kerülnek összeállításra, a következõk szerint:

a) tételrész közlekedési alapismeretek,

b) tételrész közlekedési földrajz,

c) tételrész általános jogi ismeretek témaköreibõl.

Az a), b) és c) tételrészek különbözõ témaköröket tartalmaznak azért, hogy egy témakörre adott kevésbé sikeres felelet hatása ne húzódjon végig az egész szóbeli feleleten.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei

a) tételrész közlekedési alapismeretek tantárgy:

A közlekedési alapfogalmak, a közlekedés technikai elemei, a vasúti-, a közúti-, a vízi-, a légi-, a városi közlekedés, a csõvezetékes szállítás és a táv- és hírközlés alapvetõ ismérveit tartalmazzák.

b) tételrész közlekedési földrajz tantárgy:

A természeti-, gazdasági- és a közlekedési földrajz alapvetõ fogalmait, a vasúti-, a közúti-, a vízi-, a légi- és a városi közlekedés úthálózatának ismérveit, a csõvezetékes szállítás hálózatának jellemzõit, és a gyakoribb korszerû szállítási ismeretanyagát tartalmazzák.

c) tételrész általános jogi ismeretek tantárgy:

Az államra vonatkozó alapvetõ ismereteket, az alkotmányra vonatkozó ismereteket, jogi alapfogalmak ismeretét, igazgatási ismereteket, a Magyar Köztársaság jogrendszere fõbb jogágainak ismeretét, a közlekedési ágazatra vonatkozó jogi szabályozás ismeretét kéri számon.

A tantárgyak témaköreibõl összeállított tételeken belül az egyes tantárgyak különbözõ hangsúllyal szerepelnek.

Tantárgyak	%
Közlekedési alapismeretek	40
Közlekedési földrajz	40
Általános jogi ismeretek	20

Tételtípusok

Mind a három tantárgy témaköreibõl a kiválasztott témakörök a fenti táblázatban megadott arányok figyelembevételével.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek a I/A táblázatban közölt kompetenciák (követelmények) alapján kerülnek összeállításra.

Értékelés

Az értékelés az alábbi szempontok alapján történjen:

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása	10
Tények, szabályok, összefüggések értelmezése	10
Világosság, szabatosság, a felelet felépítettsége	10
A szakmai nyelv használata	10
A jelenségek, összefüggések, megmagyarázása, alkalmazása, a folyamatok törvényszerûségek összehasonlítása	20
Összesen	100

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a közlekedési alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

Írásbeli és szóbeli vizsga

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	Pontszám
Írásbeli	Számítási feladatok, rövid választ igénylõ szöveges feladatok	180 60	75 25
Szóbeli vizsga	Szöveges (kifejtendõ) feladatok megoldása Tematikus szempontú (problémaközpontú) bemutatás	20	50

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

60–100% (90–150 pont) elérése esetén jeles (5)
47–59% (70–89 pont) elérése esetén jó (4)
33–46% (50–69 pont) elérése esetén közepes (3)
20–32% (30–49 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló tudásáról a képességek és ismeretek tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Számítógépeket az iskolának az írásbeli vizsga megkezdése elõtt elõ kell készíteni. Ha a feladatlap számítógép használatát írja elõ, akkor azokat a vizsgázók rendelkezésére kell bocsátani.

Az írásbeli feladatsoroknak tartalmazniuk kell a feladatok megoldásához szükséges nomogramokat, diagramokat és különféle táblázatokat, illetve ezek részleteit.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

Tartalmi szerkezet

A feladatok ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A feladat típusok pedig az elõírt képességjellegû követelményeknek felelnek meg

.

Arányok

Az írásbeli feladatai olyan témák legyenek, amelyek objektív mérése kiemelkedõen fontos, de a szóbeli vizsga felkészülési szakaszát indokolatlanul meghosszabbítaná. Elsõsorban a továbbtanuláshoz fontos témák szerepeljenek a feladatok között.

Közlekedési alapismeretek	75%
Közlekedési földrajz	25%

A feladat ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul, a feladat típusok pedig az elõírt képességjellegû követelményeknek feleljenek meg. Az egyes képességjellegû követelményekhez rendelt arányok azt a célt szolgálják, hogy teljes egészében érvényesüljenek a megfogalmazott fejlesztési követelmények.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

Az emelt szintû érettségi vizsga az írásbeli összpontszám 75%-ban számítási feladat, 25%-ban rövid választ igénylõ szöveges feladatok megoldásával teljesíthetõ

Kompetenciák	**%**
A számítási feladatok szakszerû és pontos megoldása	75
A rövid választ igénylõ feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	15
A szaknyelv alkalmazása	10

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok

Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok alatt azokat a többségében zárt végû feladatokat kell érteni, melyek legtöbbször pontosan körülírható válaszokat várnak el a tanulóktól. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak *(pl. név, adat, ábra)* tudására és a fenti képességek mérésére irányulnak.

Az emelt szintû egyszerû, rövid választ igénylõ feladatsor 5-6 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatból is állhat.

Lehetséges feladattípusok
1. Források egy-egy részletének összehasonlítása, a különbségek okainak értelmezése
2. Források alapján következtetések, értékelések megfogalmazása
3. Fogalmak magyarázata, hozzárendelése korhoz, területhez, személyekhez
4. Események, feladatok közötti sorrendiség megállapítása
5. Ok-okozati összefüggések feltárása, az eltérések bemutatása
6. Célok és következmények megkülönböztetése
7. Tényadatok rendezése megadott szempontok szerint
8. Egyszerû ábra, séma, táblázat készítése
9. Egyéb

A számítási feladatok értékelésénél a javítási útmutató használata kötelezõ.

Rövid szöveges feladat

E feladatoknál általában néhány mondatban kell, 5-6 sorban (kb. 25-30 szóban) megoldani a kitûzött feladatot *(pl. fogalmak magyarázata)*

Értékelés

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok értékelésénél kötelezõ a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetõségeit a konkrét feladatlapok javítási útmutatói jelzik.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga tételei komplex témákat ölelnek fel, így lehetõség nyílik egy téma több oldalról történõ megközelítésére.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga tételei komplexek, amelyek alapvetõen három témakört ölelnek fel. A három témakör mindegyikének alapismerete fontos.

A szóbeli témakörei

a) közlekedési alapismeretek
b) közlekedési földrajz
c) általános jogi ismeretek

Egy-egy tételben a témakörök különbözõ hangsúllyal szerepeljenek.

Témakörök	%
közlekedési alapismeretek	45
közlekedési földrajz	40
általános jogi ismeretek	15

Tételtípusok:

A három témakörbõl kiválasztott témák bemutatása a fenti arány figyelembe vételével.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek címét az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján a vizsgaközpont által felkért szakértõ állítja össze, amelyeket az országos vizsgaközpont eljuttatja a tantárgyi bizottsághoz.

A tételcímeket a szakértõ a részletes vizsgakövetelményekben megfogalmazott képesség és tartalmi követelmények alapján állítja össze. A felsorolt témakörökbõl a szakértõ összesen legalább húsz tételt fogalmaz meg. A tételcímek kijelölésekor törekedni kell változatos, a problémamegoldást ösztönzõ feladatok megfogalmazására. A konkrét szóbeli tételcímeknél is jelenjen meg a három nagy témakör a megfelelõ arányban.

Példa a tételcímekre:

1.

a) Ismertesse a közlekedés és a környezet kapcsolatát!
b) Ismertesse a magyarországi vasúthálózat kialakulását, fejlõdésének rövid történetét!
c) Sorolja fel a Magyar Köztársaság jogalkotó szerveit!

Értékelés

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	60
A megközelítés sokszínûsége	10
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	10
A szakmai nyelv helyes használata	20

”

[KÖRNYEZETVÉDELMI-VÍZGAZDÁLKODÁSI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA] ”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a környezetvédelmi-vízgazdálkodási alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei:

– Írásbeli vizsga
– Szóbeli vizsga

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Idõtartam (perc)	Pontszám
Írásbeli vizsga	Tesztjellegû környezetvédelmi-vízgazdálkodási kérdéssor megválaszolása	60	40
	Környezetvédelmi-vízgazdálkodási írásbeli feladatsor megoldása	120	60
Szóbeli vizsga	„A” tétel (környezetvédelmi téma) kifejtése	5–8	25
	„B” tétel (vízgazdálkodási téma) kifejtése	5–7	25

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az egységes szerkezetû központilag összeállított feladatsor megoldását igénylõ írásbeli érettségi vizsga célja, a tanulói kompetenciák vizsgálatán túl, biztosítani a tanulói teljesítmények mérhetõségének objektívebb lehetõségét.

Az írásbeli vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az oktatás eredményessége országosan is összemérhetõ legyen a középszintû érettségi vizsga eredményei alapján.

Az írásbeli feladatsoroknak tartalmazniuk kell a feladatok megoldásához szükséges nomogramokat, diagramokat és különféle táblázatokat, illetve ezek részleteit.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

Tartalmi szerkezet

A középszintû írásbeli vizsga két részbõl áll: egy 60 perc idõtartamú, 40% értékû tesztjellegû kérdéssorból és egy 120 perc idõtartamú, 60% értékû feladatsorból.

A tesztjellegû kérdéssor 15-20 kérdést tartalmaz azonos arányban a környezetvédelmi és a vízgazdálkodási témakörökbõl. A kérdések megoldása a fogalmak, összefüggések, törvényszerûségek ismeretét, felismerését és alkalmazását követeli meg az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelmények szerint.

A 120 perc idõtartamú feladatsor 4-6 feladatból áll, melynél egy-egy feladat több részfeladatot is tartalmazhat. A feladatok azonos arányban kerülnek kiírásra a környezetvédelmi és vízgazdálkodási témakörökbõl.

A feladatok megoldása a követelményekben meghatározott tényanyag ismeretét és annak megfogalmazását, biztos számolási készséget és mértékegység használatot, a táblázatok, grafikonok kezelését, rajzok, ábrák értelmezését igényli.

Kompetenciák		%
Tesztjellegû kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
	Összefüggések, törvényszerûségek felismerése és alkalmazása	20
Feladatsor	Tényanyag ismerete, szakszerû kifejtése	20
	Biztos számolás és helyes mértékegység használat	20
	Táblázatok, grafikonok kezelése	10
	Rajzok, ábrák értelmezése	10

Az írásbeli vizsga feladatsora a követelményrendszer következõ hat témaköréből kerül összeállításra, a megadott arányok figyelembevételével:

Környezetvédelmi témakörök: 40%

	Az ember és a természeti környezet	10%
	Környezeti elemek	15%
	Települési alapismeretek	15%

Vízgazdálkodási témakörök: 60%

	Tájékozódás és mérés a terepen	15%
	Vízgazdálkodási alapismeretek	25%
	Környezettechnikai eljárások	20%

Értékelés

A központilag kiadott javítási útmutató tartalmazza az egyes feladatok részletes megoldásait, azok esetlegesen lehetséges változatait és az egyes megoldási lépésekre adható részpontszámokat.

Az írásbeli vizsgán elérhetõ összpontszám: 100 pont.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga alapvetõen a tételben szereplõ probléma lényegének, az ahhoz kapcsolódó tényanyagnak, a fogalmak egyértelmû és helyes használatának, valamint az összefüggések felismeréseinek bemutatását várja el a vizsgázótól.

A vizsgázónak tájékozottnak kell lennie szûkebb környezetének (a tételéhez kapcsolódó) környezetvédelmi és vízgazdálkodási helyzetérõl is. A mondanivalóját logikusan szerkesztve, önállóan, a szakterületének kifejezõ eszközeit használva (szakszókincs alkalmazása, vázlatok, ábrák, grafikonok értelmezése), helyes magyar nyelven kell elõadnia.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga témakörei:

Az ember és a természeti környezet
Környezeti elemek
Települési alapismeretek
Tájékozódás és mérés a terepen
Vízgazdálkodási alapismeretek
Környezettechnikai eljárások

A tételrészek jellemzõi, összeállításuk

Az „A” tételek a környezetvédelmi, a „B” tételek a vízgazdálkodási témakörökbõl kerülnek összeállításra.

A szaktanár által összeállított és az igazgató által megküldött tételsort a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

Értékelés

Az értékelés az alábbi szempontok alapján történik:

Értékelési szempontok	Arány (%)
A feladat megértése, a lényeg kiemelése	15
A felelet felépítettsége, világosság, magyar nyelvhelyesség	10
A szakterületi kifejezõ eszközök használata (szakszókincs, vázlatok, ábrák)	10
A tényanyag mennyisége	15
A fogalmak egyértelmû, helyes használata	20
Az összefüggések felismerése és bemutatása	20
A tétel problémakörének helyi vonatkozásai	10

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

80–100% (120–150 pont) elérése esetén jeles (5)
60–79% (90–119 pont) elérése esetén jó (4)
40–59% (60–89 pont) elérése esetén közepes (3)
20–39% (30–59 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a környezetvédelmi-vízgazdálkodási alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei:

- Írásbeli vizsga
- Szóbeli vizsga

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya:

		Idõtartam (perc)	Pontszám
Írásbeli vizsga	Környezetvédelmi témakörök	240	50
	Vízgazdálkodási témakörök		50
Szóbeli vizsga	„A” tétel (környezetvédelmi téma) kifejtése	7–10	25
	„B” tétel (vízgazdálkodási téma) kifejtése	7–10	25

ÍRÁSBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet

Az írásbeli vizsga feladatsora a követelményrendszer következõ hat témakörébõl kerül összeállításra, a megadott arányok figyelembevételével:

Környezetvédelmi témakörök: 50%

	Az ember és a természeti környezet	10%
	Környezeti elemek	20%
	Települési alapismeretek	20%

Vízgazdálkodási témakörök: 50%

	Tájékozódás és mérés a terepen	10%
	Vízgazdálkodási alapismeretek	20%
	Környezettechnikai eljárások	20%

Az írásbeli feladatsoroknak tartalmazniuk kell a feladatok megoldásához szükséges nomogramokat, diagramokat és különféle táblázatokat, illetve ezek részleteit.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

A feladatsor jellemzõi, összeállításuk

A tartalmi szerkezetnél megadott témakörök százalékos arányai egyben az egyes témakörökbõl összeállított feladatok pontszámait is jelentik.

Az írásbeli tételsor állhat témakörönként egy-egy, esetleg két feladatot (a 20 pontos témaköröknél) tartalmazó feladatsorból, vagy komplexebb, pl. két témakört is átfogó, egymásra épülõ összetettebb feladat(ok)ból is.

A tételsoron belül egyes feladatok eltérõ típusúak. Lehetnek különféle tesztek és/vagy esszékérdés, de minden tételsor tartalmaz számítási, rajzi, valamint grafikonok, ábrák, táblázatok, segédletek alkalmazását igénylõ feladatokat is.

Az írásbeli tételt, az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell összeállítani.

Értékelés

A központilag kiadott javítási útmutató tartalmazza az egyes feladatok részletes megoldásait, azok esetlegesen lehetséges változatait és az egyes megoldási lépésekre adható részpontszámokat.

Az írásbeli vizsgán elérhetõ összpontszám: 100 pont.

SZÓBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga témakörei:

Környezetvédelmi témakörök

Az ember és a természeti környezet
Környezeti elemek
Települési alapismeretek

Vízgazdálkodási témakörök:

Tájékozódás és mérés a terepen
Vízgazdálkodási alapismeretek
Környezettechnikai eljárások

A tételrészek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján központilag kell meghatározni. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és eljuttatja a tantárgyi bizottsághoz.

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönzõ, egyértelmû megfogalmazásokra.

Értékelés

Az értékelés az alábbi szempontok alapján történik:

Értékelési szempontok	Arány (%)
A feladat megértése, a lényeg kiemelése	15
A felelet felépítettsége, világosság, magyar nyelvhelyesség	10
A szakterületi kifejezõ eszközök használata (szakszókincs, vázlatok, ábrák)	10
A tényanyag mennyisége	15
A fogalmak egyértelmû, helyes használata	20
Az összefüggések felismerése és bemutatása	20
A tétel problémakörének helyi vonatkozásai	10

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1 – 150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

60–100% (90–150 pont) elérése esetén jeles (5)
47–59% (70–89 pont) elérése esetén jó (4)
33–46% (50–69 pont) elérése esetén közepes (3)
20–32% (30–49 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.”

[KÖZGAZDASÁGI ALAPISMERETEK (ÜZLETI GAZDASÁGTAN, ELMÉLETI GAZDASÁGTAN) ÉRETTSÉGI VIZSGA] ”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a közgazdasági alapismeretek (üzleti gazdaságtan), vagy közgazdasági alapismeretek (elméleti gazdaságtan) vizsgatárgyból központi írásbeli és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

Írásbeli vizsga
Szóbeli vizsga

Üzleti gazdaságtan

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	Választást, rövid választ igénylõ feladatok	90	50
	Számítást, bizonylatkitöltést, tételszerkesztést igénylõ feladatok	90	50
Szóbeli vizsga	Tematikus bemutatás	15	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

- Választást igénylõ tesztfeladatok, egyszerû rövid választ igénylõ feladatok
- Számítást vagy bizonylatkitöltést vagy tételszerkesztést igénylõ feladatok

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

Tartalmi szerkezet

Az ismeretanyag kiválasztása a részletes követelmények középszinten meghatározott témaköreiben az elõírt közép szintû kompetenciákhoz kapcsolódik.

A választást igénylõ tesztfeladatokban, a rövid egyszerû választ igénylõ feladatokban megjelennek témakörönként 1–2 feladatban a

- Marketing és marketing gondolkodás
- Pénzügyi mûveletek
- A vállalkozás és az államháztartás kapcsolata
- Zárás – éves beszámoló témakörök.

A választást vagy egyszerû, rövid választ igénylõ feladatsor 6-10 feladatból, egy-egy feladat több részfeladatból is állhat.

Lehetséges feladattípusok
1. Fogalmak felismerése, magyarázata
2. Ok-okozati összefüggések, eltérések, azonosságok
3. Célok és következmények megkülönböztetése
4. Eredmények értelmezése
5. Hiányzó elemek, kapcsolatok kiegészítése

A számítást, bizonylatkitöltést, tételszerkesztést igénylõ feladatok a részletes követelmények témaköreiben megjelölt egyszerû, 1–2 lépéssel megoldható feladatok.

Javasolt témakörök a számítást igénylõ feladatokra:

– A vásárolt készletek – különösen a készletcsökkenések és a záró készlet értékének meghatározása, a fizetendõ és levonható forgalmi adó adatok ismeretében a költségvetéssel elszámolandó adó összegének meghatározása a munkamegosztás különbözõ lépcsõin, likviditási mutatók számítása
– Az emberi erõforrások – bérjárulékok kiszámítása, a személyi jövedelemadó összegének, az elõleg és az adó különbségének meghatározása
– Befektetett eszközök – bekerülési érték meghatározása, terv szerinti értékcsökkenés összege, jövõ és jelenérték számítások
– Tevékenységek költségei – saját termelésû készletek állományváltozása meghatározása
– Az erõforrások és befejezett tevékenységek adatainak statisztikai feldolgozása – teljes témakör a részletes követelmények szerint

– Javasolt témakörök a bizonylatkitöltést igénylõ feladatokra:
– Pénzügyi mûveletek – pénztári bizonylatok, készpénzforgalom és számlapénzforgalom bizonylatai
– A vásárolt készletek – készletváltozási bizonylatai
– Az emberi erõforrások – bérszámfejtés bizonylatai

Javasolt témakörök a tételszerkesztést igénylõ feladatokra:

– A vásárolt készletek – készletváltozások beszerzési áron értékelve, szállítói tartozás kiegyenlítése.
– Az emberi erõforrások – bérfelosztás, bérjárulékok, levonások, bérfizetés.
– Befektetett eszközök – beruházás saját pénzeszköz és idegen kivitelezõ, terv szerinti értékcsökkenés.
– Tevékenységek költségei – saját termelésû készletek állományváltozásai, értékesítés árbevétele, fizetendõ áfa.
– Zárás – költségszámlák, eredményszámlák, mérlegszámlák zárása.

Értékelés

A feladatok mindegyike értékelésénél kötelezõ a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetõségeit a konkrét feladatlapok javítási útmutatói jelzik.

SZÓBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei

A középszintû részletes követelmények témakörei a középszinten megfogalmazott kompetenciákhoz igazodnak.

Tételtípusok

A tételek a témakörök tematikus és problémaorientált bemutatása, mely nem igényel a témaköröknél megjelölteken kívül más tananyagrészeket.

A tételek tartalma

A tételsor 20 kötelezõ tételt tartalmaz a következõk szerint:

1-1 tétel készül a következõ témakörökbõl:
- Marketing és marketing gondolkodás
- A vállalkozás és az államháztartás kapcsolata
- Zárás – éves beszámoló
- Makroökonómia témaköreibõl (Makroökonómiai alapismeretek és összefüggések, A makrogazdasági egyensúly, Az állam gazdaságpolitikája, Külgazdasági kapcsolatok)
- Mikroökonómia témaköreibõl (Mikroökonómiai alapismeretek és összefüggések, A fogyasztói magatartás és a kereslet, A vállalat termelõi magatartása és a kínálat, A termelési tényezõk piaca, Az externáliák és a közjavak

3-3 tétel készül a következõ témakörökbõl:
- Pénzügyi mûveletek
- A vásárolt készletek
- Befektetett eszközök
- Az emberi erõforrás
- A tevékenység költségei és az értékesítés

A tematikus tételek feleleteinél felhasználhatók – a vizsga elõtt jegyzékben meghatározott – következõ szemléltetõ-illusztráló anyagok:
- Statisztikai táblák, grafikonok
- Marketing házi dolgozat, ha a tanulmányi idõ alatt készült ilyen
- Marketing kommunikáció eszközei
- Gazdasági sajtóból cikkek, leírások – esetleg a felkészülés során megismertek is
- Törvények – kizárólag illusztrálásra
- Pénzügyi befektetési tájékoztatók
- Bankszámlaszerzõdés minták
- Csekk – váltó – részvény – kötvény minta
- Bizonylati album
- Számvitel politika
- Számlarend

Értékelés

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	25
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	15
Források, szemléltetés használata és értékelése	10
A szaknyelv alkalmazása	15
Tájékozottság napi gazdasági kérdésekrõl	10
A témakörben fontos tényezõk feltárása, a téma problémaközpontú bemutatása	25

Elméleti gazdaságtan

A vizsga szerkezete, témái azonosak az emelt szintû vizsgáéval a középszinten megfogalmazott kompetenciákkal. Az írásbeli feladat értékelését központi útmutató szabályozza, melyben a két szint közötti különbség realizálódik, a teljesítmény értékelése eltérõ.

A teljesítményt a szóbeli és az írásbeli vizsgán középszinten és az emelt szinten külön-külön tételsor alapján kell elbírálni.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	Pontszám
Írásbeli	Választásos, egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok	30	20
	Szöveges (kifejtendõ) feladatok	90	40
	Számítást, ábrázolást igénylõ feladatok	60	40
Szóbeli vizsga	Tematikus problémaközpontú	15	50

A vizsgázó teljesítményét középszinten az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

80–100% (120–150 pont) elérése esetén jeles (5)
60–79% (90–119 pont) elérése esetén jó (4)
40–59% (60–89 pont) elérése esetén közepes (3)
20–39% (30–59 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a közgazdasági alapismeretek (elméleti gazdaságtan) vizsgatárgyból központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

Írásbeli vizsga

- Választást igénylõ feladatok
- Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok
- Szöveges (kifejtendõ) feladatok
- Számítást, ábrázolást igénylõ feladatok

Szóbeli vizsga

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	**Pontszám**
Írásbeli	Választásos, egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok	30	12
	Szöveges (kifejtendõ) feladatok	90	40
	Számítást, ábrázolást igénylõ feladatok	60	48
Szóbeli vizsga	Tematikus problémaközpontú	20	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet

Az ismeretanyag kiválasztása a részletes követelmények emelt szinten meghatározott témaköreihez kapcsolódik. A feladatok az elõírt emelt szintû kompetenciákhoz kapcsolódnak.

Az írásbeli feladatokban azonos arányban jelennek meg a makroökonómia és a mikroökonómia ismeretei.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

Kompetenciák	%
Szaknyelv alkalmazása	10
Lényegkiemelés, ok-okozati összefüggések	30
Problémaorientált bemutatás	30
Ismeretek komplex kezelése	20
Források használata	10

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatsor 6–10 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatból is állhat.

Lehetséges feladattípusok
1. Fogalmak felismerése, magyarázata
2. Ok-okozati összefüggések, eltérések, azonosságok
3. Célok és következmények megkülönböztetése
4. Egyszerû ábra, séma, táblázat készítése
5. Példa alkalmazása
6. Eredmények értelmezése
7. Hiányzó elemek, kapcsolatok kiegészítése

A szöveges feladatok néhány összefüggõ mondatban – problémamegoldó feladatok – és/vagy hosszabb szövegben – elemzõ, kifejtõ – bemutatható feladatokat jelentenek. Ilyen feladat 2–4 darab, ezek tematikus és problémaorientált bemutatást igényelnek, hosszabb kifejtés esetén több tananyagrész ismereteinek komplex felhasználásával.

A számítást, ábrázolást igénylõ feladatok a részletes követelmények témaköreinél megjelölt összetett feladatok a példatári feladatok mélységében.

Értékelés

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok és a számítást, ábrázolást igénylõ feladatok értékelésénél kötelezõ a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetõségeit a konkrét feladatlapok javítási útmutatói jelzik.

Szöveges jellegû feladatoknál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés.

	Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**Kifejezõ képesség**	
	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
Probléma-megoldó	az ismeretek mennyisége	60%	a feladat megértése szaknyelv használata lényegkiemelés ok-okozati kapcsolat	30%	világosság nyelvhelyesség helyesírás	10%
Elemzõ-kifejtõ	az ismeretek mennyisége	50%	a feladat megértése szaknyelv használata lényegkiemelés ismeretek mélysége ismeretek komplexitása	40%	világosság nyelvhelyesség helyesírás	10%

SZÓBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei

Az ismeretanyag kiválasztása a részletes követelmények emelt szinten meghatározott témaköreihez kapcsolódik.

Tételtípusok

Azonos arányban jelennek meg a makroökonómia és a mikroökonómia ismeretei.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A központilag meghatározott tételek a témakörök tematikus problémaorientált bemutatása. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és küldi meg a tantárgyi bizottságnak.

Értékelés

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik:

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20
A megközelítés sokszínûsége	10
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	10
Források használata és értékelése	10
A szaknyelv alkalmazása	10
Az ismeretek mélysége és komplexitása	20
A témakörben fontos tényezõk feltárása, a téma problémaközpontú bemutatása	20

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

60–100% (90–150 pont) elérése esetén jeles (5)
47–59% (70–89 pont) elérése esetén jó (4)
33–46% (50–69 pont) elérése esetén közepes (3)
20–32% (30–49 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)”

[ÜGYVITELI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA]
"II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó ügyviteli alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli, és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

- Írásbeli vizsga: hivatalos irat készítése
- Szóbeli vizsga: szakmai kommunikáció idegen nyelven

A középszintû vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és a szóbeli összesített eredményei határozzák meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	Hivatalos irat készítése	180	100
Szóbeli vizsga	Kép vagy egyszerû megfogalmazású idegen nyelvû levél, nyomtatott információs anyag alapján ismeretek közvetítése idegen nyelven	5	25
	Képhez vagy egyszerû megfogalmazású idegen nyelvû levélhez, nyomtatott információs anyaghoz kapcsolódóan a feltett kérdésekre válaszadás idegen nyelven	5	25

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló ügyviteli tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a jelöltek rendelkezésére, ebbõl 10 perc a diktálásra, majd 170 perc a feladatok megoldására. A központi feladatsor megoldása számítógépen történik. Számítógépeket az iskolának az írásbeli vizsga megkezdése elõtt elõ kell készíteni.

A feladatok megoldásához szükséges forrásfájlokat a vizsgát szervezõ intézmény rendszergazdája közvetlenül a vizsga megkezdése elõtt telepíti az egyes gépekre és gondoskodik azok hozzáférhetetlenségérõl a vizsga idõpontjáig. A vizsgázók saját helyesírási szótárukat használhatják.

Az érettségiztetõ intézmény a következõ borítékokat és mágneslemezeket kapja az írásbeli vizsgafeladathoz:

„T" (tétel) boríték:

- az egyik zárt boríték a diktálandó szöveget tartalmazza, melyet a diktáló tanár használ fel,

- a másik zárt boríték az írásbeli vizsgatételt tartalmazza, melyet a tanulók kapnak 1-1 példányban.

„E” (elektronikus elõkészítés) boríték:

- írott dokumentáció, mely a vizsgát lebonyolító tanár számára nyújt áttekintõ információt a feladat lebonyolításához, javításához szükséges írott és elektronikus dokumentumokról,
- mágneslemez vagy CD, mely a feladatok megoldásához szükséges forrásfájlokat tartalmazza.

„M” (megoldás) boríték:

- írott javítási segédlet,
- mágneslemez vagy CD, mely a megoldást elektronikusan tartalmazza.

Tartalmi szerkezet

A központi írásbeli feladat összeállítása a szövegfeldolgozás és az informatikai alkalmazások témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul s az ügyviteli munka egyik jellemzõ munkafolyamatát fedi le.

A tanuló összetett feladat megoldásával egy hivatalos iratot készít számítógépen a következõképpen:

Egyenletes diktálásra 10 perc alatt kb. 1000 leütés terjedelmû közepes nehézségû hivatalos iratszöveget legépel. A rendelkezésére bocsátott feladatsor szerint szöveg-feldolgozási és informatikai (szövegszerkesztési, táblázatkezelési) feladatokat végez a begépelt iratszöveggel, ill. azzal összefüggésben. A hivatalos iratot a tanult – munkahelyi szokásoknak megfelelõ – tartalmi és formai sajátosságok szerint elkészíti, menti és elektronikusan postázza vagy kinyomtatja.

Lehetséges feladattípusok
1. Ajánlatkérés elkészítése
2. Ajánlat elkészítése
3. Megrendelés elkészítése
4. Tájékoztató elkészítése
5. Beszámoló elkészítése

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

Értékelés

Az adott feladatmegoldás értékelését az elektronikus dokumentum alapján kell végezni, a feladathoz tartozó javítási útmutató szerint. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállítása, így az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	Arány	Adható max. pontszám
Informatikai eszközök és szoftverek kezelése, hálózati szolgáltatások	3%	3
Adatbevitel	9%	9
Szöveges dokumentum szerkesztése	40%	40
Táblázatok, diagramok szerkesztése	30%	30
Tartalmi sajátosságok érvényesítése	6%	6
Formai sajátosságok érvényesítése	12%	12
Összesen	100	100

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó a megadott témákhoz kapcsolódó feladatok megoldása során a szintje szerinti szakmai idegen nyelvi követelményeknek megfelelni a kommunikáció, beszédértés, szövegértés területén.

Képes-e idegen nyelven

- mondanivalóját érthetõen kifejezni
- megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni
- beszédében a célnyelvi udvariasság és megfelelõ stílus alapszabályait alkalmazni
- a szaknyelvi szavakat, kifejezéseket az adott szituációnak megfelelõen használni.

Tartalmi szerkezet

A vizsgázó irányított feladatok segítségével mutatja be idegen nyelven szaknyelvi ismereteit. Az irányított szempontok megadják a téma alpontjait, gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kifejtéséhez. A feladat-meghatározás és az irányító szempontok, valamint az egyes tételekhez kapcsolódó segédinformációk a célnyelven kerülnek megfogalmazásra.

A feladatok tematikusan megfelelnek e korosztály élettapasztalatának és szakmai ismereteinek.

A feladat-meghatározás egyértelmûen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepét.

A vizsgán az alábbi témakörök fordulnak elõ:

1. Munkavállalás (álláshirdetés, plakát, közlemény, egyszerû szövegezésû önéletrajz)
2. Munkahelyi környezet (titkárság berendezése, irodai berendezések, irodai gépek és eszközök)
3. Programszervezés (üzleti partner fogadása, program idõponti egyeztetése, éttermi vendéglátás)
4. Hivatalos levél (cég bemutatkozó levele; ajánlatkérés és ajánlat, mely a titkárságra beszerzendõ áruval, lehetséges szolgáltatásokkal függ össze; programszervezéssel összefüggõ levél, mely szállodafoglalással, konferencia részvétellel, hivatalos program idõpont-egyeztetésével kapcsolatos).

A tétel átgondolásához 30 perc áll rendelkezésére. Szótár nem használható.

Tételtípusok
Minden szóbeli tétel két részfeladatból tevõdik össze:

Elõször a tanulónak a tételhez tartozó képen megadott információk felhasználásával kell az adott témáról néhány mondatban önállóan beszélni, ehhez kapcsolódó kisebb feladatokat (pl. csoportosítás, felsorolás, értékelés) elvégezni vagy a tételhez tartozó idegen nyelvû levél, nyomtatott szakmai anyag tartalmát összefoglalni, idegen nyelven. Erre készülhet fel a vizsgázó a rendelkezésére álló 30 percben.

Ezt követõen a vizsgázónak értelemszerûen reagálnia kell a kérdezõ tanár idegen nyelven a tétellel összefüggésben feltett kérdéseire. Itt nincs felkészülési idõ.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk
A hatályos jogszabályoknak megfelelõen összeállított szóbeli tételeket az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni. A tételek és az azokhoz tartozó segédanyagok összeállításánál törekedni kell az életszerû, változatos, a problémamegoldást ösztönzõ, egyértelmû megfogalmazásokra.

Értékelés
A szóbeli vizsgán a két vizsgafeladat értékelése azonos súllyal történik. Az egyes feladatokra maximum 25, a két részfeladatra összesen 50 pont adható.
A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján a vizsgáztató kérdezõ tanár értékeli:

Szempontok, kompetenciák		**Arány**	**Adható max. pontszám**	
a) tétel	b) tétel		a) tétel: 25 pont	b) tétel: 25 pont
Összefüggõ témakifejtés	Kommunikációs cél elérése	40%	10	10
Szakszókincs, kifejezésmód	Szakszókincs, kifejezésmód	30%	7,5	7,5
Nyelvtan	Nyelvtan	20%	5	5
Beszédtempó, kiejtés, hanglejtés	Beszédtempó, kiejtés, hanglejtés	10%	2,5	2,5

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	**Arány**	**Adható max. pontszám**
Írásbeli vizsga	Hivatalos irat készítése	180	66,6%	100
Szóbeli vizsga	Szakmai kommunikáció idegen nyelven témakörben			
	Húzott tétel kifejtése	10	33,3%	50

Osztályzatok számítása:
120–150 pont (80–100%) elérése esetén jeles (5)
90–119 pont (60–79%) elérése esetén jó (4)
60–89 pont (40–59%) elérése esetén közepes (3)
30–59 pont (20–39%) elérése esetén elégséges (2)
0–29 pont (0–19%) elérése esetén elégtelen (1).

A vizsgázónak minden vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni ahhoz, hogy a tantárgyból legalább elégséges osztályzatot kapjon.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó ügyviteli alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

- Írásbeli vizsga: hivatalos irat készítése
- Szóbeli vizsga: szakmai kommunikáció idegen nyelven

Az e1melt szintû vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és a szóbeli összesített eredményei határozzák meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	**Pontszám**
Írásbeli vizsga	Hivatalos irat készítése	240	100
Szóbeli vizsga	Kép vagy idegen nyelvû levél, nyomtatott információs anyag alapján ismeretek közvetítése idegen nyelven	10	20
	Képhez vagy idegen nyelvû levélhez, nyomtatott információs anyaghoz kapcsolódóan a feltett kérdésekre válaszadás idegen nyelven	10	30

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló ügyviteli tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 240 perc áll a jelöltek rendelkezésére. A központi feladatsor megoldása számítógépen történik. Számítógépeket az iskolának az írásbeli vizsga megkezdése elõtt elõ kell készíteni.

A feladatok megoldásához szükséges forrásfájlokat a vizsgát szervezõ intézmény rendszergazdája közvetlenül a vizsga megkezdése elõtt telepíti az egyes gépekre és gondoskodik azok hozzáférhetetlenségérõl a vizsga idõpontjáig. A vizsgázók saját helyesírási szótárukat használhatják.

Az érettségiztetõ intézmény a következõ borítékokat és mágneslemezeket kapja az írásbeli vizsgafeladathoz:

„T” (tétel) boríték:

- zárt boríték az írásbeli vizsgatételt tartalmazza, melyet a tanulók kapnak 1-1 példányban.

„E” (elektronikus elõkészítés) boríték:

- írott dokumentáció, mely a vizsgát lebonyolító tanár számára nyújt áttekintõ információt a feladat lebonyolításához, javításához szükséges írott és elektronikus dokumentumokról,
- mágneslemez vagy CD, mely a feladatok megoldásához szükséges forrásfájlokat tartalmazza.

„M” boríték:

- írott javítási segédlet,
- mágneslemez vagy CD, mely a megoldást elektronikusan tartalmazza.

Tartalmi szerkezet

A központi írásbeli feladat összeállítása a szövegfeldolgozás és az informatikai alkalmazások témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul s az ügyviteli munka egyik jellemzõ, igényes munkafolyamatát fedi le.

A tanuló összetett feladat megoldásával egy hivatalos iratot készít számítógépen a következõképpen:

Önállóan megfogalmaz egy hivatalos iratot a megadott tartalmi útmutatás alapján. A rendelkezésére bocsátott feladatsor szerint szövegfeldolgozási és informatikai (szövegszerkesztési, táblázatkezelési) feladatokat végez a létrehozott iratszöveggel, ill. azzal összefüggésben. A hivatalos iratot a tanult – munkahelyi szokásoknak megfelelõ – tartalmi és formai sajátosságok szerint elkészíti, menti és elektronikusan postázza vagy kinyomtatja.

Lehetséges feladattípusok
1. Ajánlatkérés elkészítése
2. Ajánlat elkészítése
3. Megrendelés elkészítése
4. Tájékoztató elkészítése
5. Beszámoló elkészítése
6. Elõterjesztés elkészítése
7. Emlékeztetõ elkészítése

Értékelés

Az adott feladatmegoldás értékelését az elektronikus dokumentum alapján kell végezni, a feladathoz tartozó javítási útmutató szerint. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállítása, így az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	Arány	Adható max. pontszám
Informatikai eszközök és szoftverek kezelése, hálózati szolgáltatások	3%	3
Adatbevitel	6%	6
Szöveges dokumentum szerkesztése	32%	32
Táblázatok, diagramok szerkesztése	40%	40
Tartalmi sajátosságok érvényesítése	13%	13
Formai sajátosságok érvényesítése	6%	6
Összesen	100%	100

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó a megadott témákhoz kapcsolódó feladatok megoldása során a szintje szerinti szakmai idegen nyelvi követelményeknek megfelelni a kommunikáció, beszédértés, szövegértés területén.

Képes-e idegen nyelven

- mondanivalóját érthetõen kifejezni
- megadott témákról szóló beszélgetésekben részt venni
- beszédében a célnyelvi udvariasság és megfelelõ stílus alapszabályait alkalmazni
- a szaknyelvi szavakat, kifejezéseket az adott szituációnak megfelelõen használni.

Tartalmi szerkezet

A vizsgázó irányított feladatok segítségével mutatja be idegen nyelven szaknyelvi ismereteit. Az irányított szempontok megadják a téma alpontjait, gondolati és/vagy nyelvi segítséget nyújtanak az adott téma kifejtéséhez. A feladat-meghatározás, az irányító szempontok és az egyes tételekhez kapcsolódó segédinformációk a célnyelven kerülnek megfogalmazásra.

A feladatok tematikusan megfelelnek e korosztály élettapasztalatának és szakmai ismereteinek.

A feladat-meghatározás egyértelmûen megadja a szituációt és a vizsgázó szerepét.

A vizsgán az alábbi témakörök fordulnak elõ:

1. Munkavállalás (álláshirdetés, plakát, közlemény, egyszerû szövegezésû önéletrajz)
2. Munkahelyi környezet (titkárság berendezése, irodai berendezések, irodai gépek és eszközök)
3. Programszervezés (üzleti partner fogadása, program idõponti egyeztetése, éttermi vendéglátás)
4. Hivatalos levél (cég bemutatkozó levele; ajánlatkérés és ajánlat, mely a titkárságra beszerzendõ áruval, lehetséges szolgáltatásokkal függ össze; programszervezéssel összefüggõ levél, mely szállodafoglalással, konferencia részvétellel, hivatalos program idõpont-egyeztetésével kapcsolatos).

A tétel átgondolásához 30 perc áll rendelkezésére. Szótár nem használható.

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két részfeladatból tevõdik össze:

Elõször a tanulónak a tételhez tartozó képen megadott információk felhasználásával kell az adott témáról néhány mondatban önállóan beszélni, ehhez kapcsolódó feladatokat (pl. csoportosítás, felsorolás, értékelés) elvégezni vagy a tételhez tartozó idegen nyelvû levél, nyomtatott szakmai anyag tartalmát összefoglalni, idegen nyelven. Erre készülhet fel a vizsgázó a rendelkezésére álló 30 percben.

Ezt követõen a vizsgázónak értelemszerûen reagálnia kell a kérdezõ tanár idegen nyelven a tétellel összefüggésben feltett kérdéseire. Itt nincs felkészülési idõ.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételeket az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és eljuttatja a tantárgyi bizottsághoz.

A tételek és az azokhoz tartozó segédanyagok összeállításánál törekedni kell az életszerû, változatos, a problémamegoldást ösztönzõ, egyértelmû megfogalmazásokra.

Értékelés

A szóbeli vizsgán az elsõ vizsgafeladatra max. 20 pont, a második feladatra maximum 30 pont, a két részfeladatra összesen 50 pont adható.

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján kell értékelni:

Szempontok, kompetenciák		Arány		Adható max. pontszám	
a) tétel	b) tétel	a) %	b) %	a) tétel: 20 pont	b) tétel: 30 pont
Összefüggõ témakifejtés	Kommunikációs cél elérése	30	30	6	9
Szakszókincs, kifejezésmód	Szakszókincs, kifejezésmód	30	40	6	12
Nyelvtan	Nyelvtan	20	20	4	6
Beszédtempó, kiejtés, hanglejtés	Beszédtempó, kiejtés, hanglejtés	20	10	4	3

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	Arány	Adható max. pontszám
Írásbeli vizsga	Hivatalos irat készítése	240	66,6%	100
Szóbeli vizsga	Szakmai kommunikáció idegen nyelven témakörben	20	33,3%	50
	Húzott tétel kifejtése			

Osztályzatok számítása:
90–150 pont (60–100%) elérése esetén jeles (5)
70–89 pont (47–59%) elérése esetén jó (4)
50–69 pont (33–46%) elérése esetén közepes (3)
30–49 pont (20–32%) elérése esetén elégséges (2)
0–29 pont (0–19%) elérése esetén elégtelen (1).

A vizsgázónak minden vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni ahhoz, hogy a tantárgyból legalább elégséges osztályzatot kapjon.”

[KÖZGAZDASÁGI - MARKETING ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA]
"II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó közgazdasági-marketing alapismeretek központi írásbeli és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

Írásbeli vizsga:

Közgazdasági-marketing alapismeretek központi írásbeli feladatsor megoldása
teszt-jellegû kérdéssor
számítási és geometriai feladatok

Szóbeli vizsga közgazdasági-marketing tételsor alapján.

A középszintû vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és szóbeli összesített eredményei határozzák meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	Teszt-jellegû közgazdaságtan írásbeli központi kérdéssor megválaszolása	60	50
	Közgazdaságtan központi írásbeli számítási és geometriai feladatsor megoldása	120	50
Szóbeli vizsga	Közgazdasági-marketing tételsor alapján témakörök bemutatása "A" résztétel: közgazdasági témakör kifejtése "B" résztétel: marketing témakör kifejtése	15	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló közgazdaságtan tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli vizsgán összességében 180 perc áll a jelöltek rendelkezésére. A központi feladatsor megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

Tartalmi szerkezet

A középszintû érettségi vizsgán az írásbeli összes pontszám fele-fele arányban teszt jellegû közgazdaságtan kérdéssor megválaszolásával, illetve a közgazdaságtan számítási és geometriai feladatsor megoldásával érhetõ el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes vizsgakövetelményeken alapul.

A 15-20 kérdésbõl álló teszt-jellegû kérdéssorban közel azonos arányban jelennek meg közgazdaságtani fogalmak, törvényszerûségek, jelenségek és összefüggések. A kérdéstípusok az elõírt ismeret- és képességjellegû követelményeknek felelnek meg.

A közgazdaságtan számítási és geometriai faladatainak megoldásai alkalmazás jellegû követelményekre is építenek. A számolást is igénylõ feladatoknál a közgazdaságtan témakörei közel azonos arányban jelennek meg. A feladatsor 4-6 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatból is állhat.

	Kompetenciák	**%**
Teszt-jellegû kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	25
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete és alkalmazása	25
Számítási és geometriai feladatsor	Pontos számolás, feladatmegoldás	25
	Összefüggések ábrázolása és értelmezése	25
	Összesen	100

Lehetséges feladattípusok
Felelet-választás
Igaz-hamis állítások
Definíciók
Számítási és geometriai feladatok

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

Értékelés

A teszt- jellegû kérdéssor és a számítási és geometriai feladatok értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítási során az útmutató meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállításánál a számolást is igénylõ feladatsornál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés:

Mennyiségi szempontok		Minõségi szempontok		A feladat megoldásának dokumentálása	
Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
• A megoldottság szintje	70%	• a megoldás logikája • kreativitás • pontosság • a mértékegység használata	20%	• rendezettség • áttekinthetõség • szabványos jelölések alkalmazása • formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga alapvetõen a közgazdaságtan és a marketing alapfogalmaira, az ezekhez kapcsolódó közgazdasági jelenségekre, összefüggésekre és törvényekre épülõ, a közgazdaságtan és a marketing szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a jelöltektõl. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, az alaptörvényeket szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával közgazdasági-marketing jelenségeket megmagyarázni, összefüggéseket alkalmazni és a folyamatokat összehasonlítani.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei
A közgazdaság-tudomány alapkategóriáinak megfogalmazása
A fogyasztói magatartás és a kereslet értelmezése
A vállalat és a termelõi magatartás megadott szempont szerinti értelmezése
A vállalat kínálatának és a piac jellegének összevetése
A termelési tényezõk piacának értelmezése
A makroökonómiai alapösszefüggések megfogalmazása
A makrogazdaság árupiaca – az egyensúlyi jövedelem értelmezése
A makrogazdaság pénzpiacának, a kamatláb alakulásának bemutatása
A munkapiac
Az infláció és inflációs folyamatok bemutatása
A makrofolyamatok befolyásolhatósága, a gazdaságpolitika elméleti alapjának és gyakorlatának ismerete
A nyitott makrogazdaság megadott szempontok szerinti értelmezése
A marketing kialakulásának, fogalmának, fejlõdésének ismerete
A piac, a piaci környezet elemzése
A fogyasztói vásárlói magatartás tényezõi
A célpiaci marketing
A marketing információs rendszere
A piackutatás fajtáinak, módszereinek megfogalmazása
A piackutatás felhasználási területei
A termékpolitika és árpolitika értelmezése
Az értékesítési csatornák kiválasztása

A kommunikáció-marketingkommunikáció
A reklám szerepe, reklámeszközök, reklámhordozók
A public relations értelmezése
Az eladásösztönzés, a személyes eladás
Az image és az egyedi vállalati arculat megfogalmazása
Az egyéb piacbefolyásolási eszközök összevetése

Tételtípusok

Minden szóbeli tétel két résztételbõl ("A" és "B") tevõdik össze. Az "A" résztétel közgazdasági, a "B" résztétel marketing témakörû. Minden résztétel egy témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek címét és részleteit az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján a kérdezõ tanár határozza meg. A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönzõ, egyértelmû megfogalmazásokra.

Értékelés

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján kell értékelni:

Szempontok, kompetenciák	**%**
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása	10
Törvények, szabályok, összefüggések értelmezése	10
Világosság, szabatosság, a felelet felépítése	10
A közgazdasági nyelv alkalmazása	10
A jelenségek, összefüggések megmagyarázása, alkalmazása, a folyamatok törvényszerûségekkel összehasonlítása	20
Összesen	100

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelet során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a kérdezõ tanár a felelet során elkérheti.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szaknyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

80–100% (120–150 pont) elérése esetén jeles (5)
60–79% (90–119 pont) elérése esetén jó (4)
40–59% (60–89 pont) elérése esetén közepes (3)
20–39% (30–59 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a közgazdasági-marketing alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

Közgazdaságtan

- Írásbeli vizsga

Marketing ismeretek

- Szóbeli vizsga

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya:

		Perc	Pontszám
Írásbeli	Mikroökonómia	120	50
	Makroökonómia	120	50
Szóbeli vizsga	Tematikus szempontú (problémaközpontú) bemutatás	20	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul, a feladattípusok pedig a képesség jellegû követelményeknek felelnek meg.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

Arányok

Az írásbeli feladatait kb. 50%-ban a mikroökonómiához, kb. 50%-ban pedig a makroökonómiához kapcsolódó feladatok alkotják. Lehetséges feladattípusok és arányaik:

Tesztfeladatok	kb. 6%
Igaz-hamis állítások	kb. 16%
Definíciók	kb. 8%
Számítási és geometriai feladatok	kb. 50%
Kifejtõ kérdés	kb. 20%

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

Tesztfeladatok

A tananyagban található összefüggések megértését igénylõ feleletválasztó kérdések kiválasztását igényli.

Igaz-hamis állítások

Néhány állítást tartalmaz a feladatrész. A tanulóknak el kell dönteniük, hogy ezek az állítások szerintük igazak-e vagy sem. A válasz akkor teljes értékû, ha a vizsgázó néhány mondattal helyesen indokolja választását.

Definíciók

Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok alatt azokat a többségében zárt végû feladatokat kell érteni, melyek legtöbbször pontosan körülírható válaszokat várnak el a tanulóktól. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására irányulnak.

Számítási és geometriai feladatok

A tananyagban tanult összefüggések ismeretében különbözõ mikroökonómiai és makroökonómiai számításokat kell elvégezni, majd ezek ismertében függvényekkel ábrázolni.

Kifejtõ kérdések

Szöveges feladatnak az tekinthetõ, ahol néhány összefüggõ mondatban vagy hosszabb szövegben kell kifejteni a válaszokat. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	**%**
Források használata és értékelése	20
A szaknyelv alkalmazása	20
Számolási és ábrázolási készség vizsgálata	20
A jelenségekre ható tényezõk feltárása	40

Értékelés

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok értékelésénél kötelezõ a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetõségeit a konkrét feladatlapok javítási útmutatói jelzik.

Az elõírásnak nem megfelelõ feladatválasztás esetén a megoldás nem értékelhetõ. A többletmegoldások a végsõ pontszámba nem számíthatóak bele.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga alapvetõen a marketing jelenségek és események tematikus szempontú (problémaközpontú) bemutatását kívánja a tanulóktól. A marketing események és jelenségek problémaközpontú bemutatása nem igényel a témakörökben megjelenõknél több konkrét ismeretet, hanem az elsajátítottak alkalmazását várja el.

A vizsgán minden tanuló egy tételt húz, amely két feladatot tartalmaz.

Az "A" és a "B" tételrész az értékelés szempontjából azonos értékû.

A szóbeli feleleteket a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján a szaktárgyi bizottság értékeli:

A felelet elbírálásakor nagy súllyal szerepeljen a feladat megértése, a tématartás, és a lényeg kiemelése, a jelenségek, összefüggések megmagyarázása, alkalmazása, marketing folyamatok törvényszerûségekkel történõ összehasonlítása.

Értékeljük az alapfogalmak ismeretét, definiálását és alkalmazását. Minden tételnél követeljünk meg 1-2 alapfogalom, törvényszerûség szakszerû ismeretét, és a törvények, szabályok, összefüggések értelmezését.

A feleletek felépítése legyen világos, megfogalmazása szabatos. A vizsgán értékelni kell, hogy a jelölt a szakmai nyelvezetet hogyan alkalmazza.

A maximális pontszám feltétele, hogy a vizsgázó a tételben szereplõ, illetve közvetlenül ahhoz kapcsolódó marketing ismeretekrõl és azok problémáiról lényegretörõen, logikusan szerkesztett önálló elõadásban, szép és helyes magyar nyelven adjon számot. Biztosan ismerje a tényanyagot, egyértelmûen és helyesen használja a marketing fogalmakat. Képes legyen egyszerûbb piaci, marketing problémák megvilágítására az események közötti összefüggések bemutatására.

Nem fogadható el a jelölt felelete akkor, ha egyértelmû, hogy nem ismeri a tételben szereplõ tényanyagot, az ahhoz kapcsolódó fogalmakat. Olyan nagyfokú a tájékozatlansága, amely elfogadhatatlan.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei:

A piaci környezet elemzése
A fogyasztói és szervezeti vásárlói magatartás
A célpiaci marketing, piacszegmentálás
A marketing információs rendszere

A piackutatás
A termékpolitika, termékfejlesztés
Árpolitika, árstratégia
Az értékesítéspolitika, az értékesítési csatornák kiválasztása
A kommunikációs politika
A reklám
A public relations
Az eladásösztönzés, a személyes eladás
Az image és az egyedi vállalati arculat
Egyéb piacbefolyásolási eszközök

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és eljuttatja a tantárgyi bizottsághoz.

A tételek összeállításánál törekedni kell a változatos, a problémamegoldást ösztönzõ, egyértelmû megfogalmazásokra.

Értékelés

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján kell értékelni:

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	20
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása	10
Törvények, szabályok, összefüggések értelmezése	10
Világosság, szabatosság, a felelet felépítése	10
A közgazdasági nyelv alkalmazása	10
A jelenségek, összefüggések megmagyarázása, alkalmazása, a folyamatok törvényszerûségekkel összehasonlítása	20
Összesen	100

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelet során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a kérdezõ tanár a felelet során elkérheti.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szaknyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

60–100% (90–150 pont) elérése esetén jeles (5)
47–59% (70–89 pont) elérése esetén jó (4)
33–46% (50–69 pont) elérése esetén közepes (3)
20–32% (30–49 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.”

[VENDÉGLÁTÓ – IDEGENFORGALMI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA] ”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó vendéglátó idegenforgalmi alapismeretek vizsgatantárgyból központi írásbeli és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei:

– Írásbeli vizsga,
– szóbeli vizsga.

A középszintû vizsgán nyújtott teljesítményt az írásbeli és a szóbeli összesített eredményei határozzák meg.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	tesztjellegû feladatok	180	100
Szóbeli vizsga	A) Vendéglátó és turizmus alapismeretek	5	20
	B) Szállodai alapismeretek	5	15
	C) Marketing alapismeretek	5	15

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az érettségi vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló vendéglátó és turizmus alapismeretek, szállodai alapismeretek és marketing alapismeretek tárgyakból elsajátított tudásáról.

A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei, illetve az egyes iskolákban folyó vizsgák összemérhetõek legyenek, és hozzájárulhat ahhoz is, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ legyen.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

Az írásbeli feladatsoroknak tartalmazniuk kell a feladatok megoldásához szükséges szöveges és képi anyagokat.

Tartalmi szerkezet

A középszintû érettségi vizsgán az írásbeli összes pontszám a teszt jellegû feladatok megoldásával érhetõ el.

A központi írásbeli ismeretanyagának összeállítása az egyes témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A 20–30 kérdésbõl álló teszt jellegû kérdéssorban közel azonos arányban jelennek meg a vendéglátó és turizmus, a szállodai és a marketing alapismeretekben

megfogalmazott összefüggések. A kérdéstípusok az elõírt ismeret és képesség jellegû követelményeknek felelnek meg.

A vendéglátó és turizmus alapismeretek, szállodai alapismeretek és marketing alapismeretek feladatainak megoldásai alkalmazás jellegû követelményekre is építenek.

	Kompetenciák	**%**
Tesztjellegû kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása,	50%
	Fogalmak összefüggéseinek ismerete és alkalmazása	50%
	Összesen	100%

Értékelés

A tesztjellegû kérdéssor értékelésénél kötelezõ a központilag összeállított javítási útmutatónak való megfelelés. Az egyes kérdésekre és feladatokra adható pontszámokat az útmutató tartalmazza.

A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga a vendéglátás és turizmus, a szálloda és a marketing terület fogalmainak, jelenségeinek tematikus szempontú ismeretét kívánja meg. Ugyanakkor fel kívánja mérni azt is, hogy e három témakör ismeretei közötti összefüggéseket érzékeli-e a vizsgázó.

Az ismeretek megkívánt szintje a témákban felsorolt konkrét ismeretek körére terjed ki, méri, hogy a vizsgázó képes-e a fogalmakat szabatosan definiálni.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tételekre válaszol.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei:

1. Vendéglátó és turizmus ismeretek

1.1 A vendéglátás alapjai
1.2 A vendéglátás tevékenységi körei
1.3 A vendéglátás üzlethálózata
1.4 A turizmus alapjai
1.5 A turizmus tevékenysége, tevékenységi formái fajtái
1.6 A turizmus és a környezet összefüggései
1.7 A vendéglátás és a turizmus kapcsolata
1.8 A turizmus, mint tevékenység feltételrendszere
1.9 A turizmus piaca
1.10 A vendéglátás piaca
1.11 Általános ügyviteli alapismeretek
1.12 A turizmus és a vendéglátás ügyvitele

2. Szállodai ismeretek

2.1 Szálláshelyek, szállodák
2.2 A szálloda mûködésének tárgyi feltételei
2.3 A szálloda mûködésének személyi feltételei
2.4 Szállodai ügyvitel
2.5 A szállodai gazdálkodás
2.6 A szállodai tevékenységhez kapcsolódó legfontosabb speciális jogszabályok, rendeletek és elõírások

3. Marketing ismeretek

3.1 A marketing fogalma, fejlõdése
3.2 A piac, a piaci környezet elemzése
3.3 A fogyasztói magatartás
3.4 A piacszegmentálás. A célpiacok kiválasztása
3.5 A marketing információs rendszer
3.6 A piackutatás fajtái, módszerei, felhasználási területei
3.7 A termékpolitika, termékfejlesztés
3.8 Árpolitika, árstratégia
3.9 Az értékesítéspolitika, értékesítési csatornák kiválasztása
3.10 A marketingkommunikáció eszközrendszere
3.11 A reklám szerepe, tervezése
3.12 A Public Relations
3.13 Az eladásösztönzés, és a személyes eladás
3.14 Az image és az egyedi vállalati arculat
3.15 Az egyéb piacbefolyásolási eszközök

Értékelés

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján a vizsgáztató szaktanár értékeli.

Szempontok, kompetenciák	**%**
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20%
Alapfogalmak, összefüggések felismerése	20%
Nyelvhelyesség, a felelet felépítése, logikai rend	10%
A téma gyakorlati megközelítése	10%
A szaknyelv alkalmazása	10%
Tájékozottság a szakirodalomban	10%
Az eseményeket alakító tényezõk feltárása, a jelenségek tematikus szempontú (problémaközpontú) bemutatása	20%
Összesen:	100%

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelet során felhasználhat. Az elkészített vázlatot a kérdezõ tanár a felelet során elkérheti.

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

80–100% (120–150 pont) elérése esetén jeles	(5)
60–79% (90–119 pont) elérése esetén jó	(4)
40–59% (60–89 pont) elérése esetén közepes	(3)
20–39% (30–59 pont) elérése esetén elégséges	(2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen	(1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a vendéglátó idegenforgalmi alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

– Írásbeli vizsga
– Szóbeli vizsga

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	Vendéglátó-turizmus alapismeretek	60	40
	Szállodai alapismeretek	60	30
	Marketing alapismeretek	60	30
Szóbeli vizsga	Tematikus szempontú (problémaközpontú) bemutatás	15–20	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

Az írásbeli feladatsoroknak tartalmazniuk kell a feladatok megoldásához szükséges szöveges és képi anyagokat.

Tartalmi szerkezet

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul, a feladattípusok pedig a képességjellegû követelményeknek felelnek meg.

Arányok

Lehetséges feladattípusok és arányaik:

Tesztfeladatok	kb. 5%
Igaz-hamis állítások	kb. 20%
Definíciók	kb. 40%
Komplex feladatok	kb. 25%
Kifejtõ kérdés	kb. 10%

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

Tesztfeladatok

A tananyagban található összefüggések megértését igénylõ feleletválasztó kérdések kiválasztását igényli.

Igaz-hamis állítások

Néhány állítást tartalmaz a feladatrész. A tanulóknak el kell dönteniük, hogy ezek az állítások szerintük igazak-e vagy sem. A válasz akkor teljes értékû, ha a vizsgázó a feladatban elõírtaknak megfelelõen néhány mondattal helyesen indokolja választását.

Definíciók

Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok alatt azokat a többségében zárt végû feladatokat kell érteni, melyek legtöbbször pontosan körülírható válaszokat várnak el a tanulóktól. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására irányulnak.

Komplex feladatok

A tananyagban tanult összefüggések ismeretében különbözõ vendéglátással összefüggõi program és menü összeállítást kell elvégezni.

Kifejtõ kérdések

Szöveges feladatnak az tekinthetõ, ahol néhány összefüggõ mondatban vagy hosszabb szövegben kell kifejteni a válaszokat. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	**%**
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása	25
A szaknyelv alkalmazása	20
Programkészítési készség vizsgálata	25
Összefüggések felismerése és alkalmazása	30

Értékelés

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok értékelésénél kötelezõ a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetõségeit a konkrét feladatlapok javítási útmutatói jelzik.

Az elõírásnak nem megfelelõ feladatválasztás esetén a megoldás nem értékelhetõ. A többletmegoldások a végsõ pontszámba nem számíthatóak bele.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga alapvetõen a vendéglátó-turizmus alapismeretek, szállodai alapismeretek és marketing alapismeretek, jelenségek és események tematikus szempontú (problémaközpontú) bemutatását kívánja a tanulóktól. A marketing események és jelenségek problémaközpontú bemutatása nem igényel a témakörökben megjelenõknél több konkrét ismeretet, hanem az elsajátítottak alkalmazását várja el.

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tételekre válaszol.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli témakörei:

Az emelt szintû szóbeli vizsga témakörei megegyeznek a középszintû szóbeli vizsgánál felsoroltakkal, de a konkrét tételek a fogalmak és az összefüggések felismerésén túl azok szakszerû magyarázatát is megkívánják a vizsgázótól.

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján kell értékelni.

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20%
Alapfogalmak, összefüggések felismerése	20%
Nyelvhelyesség, a felelet felépítése, logikai rend	10%
A téma gyakorlati megközelítése	10%
A szaknyelv alkalmazása	10%
Tájékozottság a szakirodalomban	10%
Az eseményeket alakító tényezõk feltárása, a jelenségek tematikus szempontú (problémaközpontú) bemutatása	20%
Összesen:	100%

A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és küldi meg a tantárgyi bizottságnak.

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készíthet, amelyet a felelet során felhasználhat.

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

60–100% (90–150 pont) elérése esetén jeles (5)
47–59% (70–89 pont) elérése esetén jó (4)
33–46% (50–69 pont) elérése esetén közepes (3)
20–32% (30–49 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.”

[RENDÉSZETI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA] ”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a rendészeti alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei:

- Írásbeli vizsga:

  „A” feladatsor
  Egyszerû rövid választ igénylõ teszt jellegû feladatok megoldása
  Szöveges kifejtendõ feladatok megoldása
  „B” feladatsor
  Összetett feladat megoldása számítógépen

- Szóbeli vizsga

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

			Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	„A”	Egyszerû rövid választ igénylõ teszt jellegû feladatok megoldása	30	30
		Szöveges kifejtendõ feladatok megoldása	60	30
	„B”	Összetett feladat megoldása számítógépen	90	40
Szóbeli vizsga	„A”	Pszichológiai, szociálpszichológiai alapismeretek	15	50
	„B”	Társadalomismeret, életmód		

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló tudásáról az ismeretek és képességek tekintetében egyaránt. A vizsga hozzájárul ahhoz, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ, valamint a különbözõ iskolák tanulóinak teljesítménye összehasonlítható legyen.

Számítógépeket az iskolának az írásbeli vizsga megkezdése elõtt elõ kell készíteni. Ha a feladatlap számítógép használatát írja elõ, akkor azokat a vizsgázók rendelkezésére kell bocsátani.

Tartalmi szerkezet

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A feladattípusok pedig az elõírt képességjellegû követelményeknek felelnek meg.

„A” feladatsor

A középszintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 30%-ban teszt jellegû, egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok megoldásával érhetõ el.
Arányok:

- Informatikai ismeretek 33% (10 pont)
- Pszichológiai, szociálpszichológiai alapismeretek, társadalomismeret, életmód 67% (20 pont)

Az írásbeli összpontszám 30%-ban gyakorlati feladat komplex, tematikus szempontú feldolgozásával szöveges (kifejtendõ) kérdésekre adott válaszokkal érhetõ el.

Arányok:

- Pszichológiai, szociálpszichológiai alapismeretek 50% (15 pont)
- Társadalomismeret, életmód 50% (15 pont)

Az egyes követelményekhez rendelt arányok azt a célt szolgálják, hogy teljes egészében érvényesüljenek a megfogalmazott fejlesztési követelmények.

„B” feladatsor
A középszintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 40%-át teszi ki az összetett feladat megoldása számítógépen. A tanuló két feladatot old meg számítógépen:

a) A tanuló egy korrektúrázott, nyomtatott kb. 1000 leütés terjedelmû iratszöveget másol. A rendelkezésére álló idõ 10 perc (20 pont).

b) Egy összetett feladatot old meg, amely során a rendelkezésére bocsátott feladatsor szerint szövegszerkesztési, táblázatkezelési, ügyviteli feladatokat végez a begépelt iratszöveggel, ill. azzal összefüggésben. A hivatalos iratot a megfelelõ tartalmi és formai sajátosságok szerint elkészíti, és hagyományosan vagy elektronikusan postázza (20 pont).

A feladat jellemzõi:

Kompetenciák	**%**
A feladat értelmezése	10
Szövegfeldolgozás	50
Ügyviteli feladatok	40

Lehetséges feladattípusok
1. Jegyzõkönyv készítése
2. Tájékoztató készítése
3. Beszámoló készítése

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

„A” feladatsor

A teszt jellegû, egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok:

Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok alatt azokat a többségében zárt végû feladatokat kell érteni, melyek legtöbbször pontosan körülírható válaszokat várnak el a tanulóktól. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	%
Informatikai alkalmazások használata	33
A társadalom és az ember megismerésének módszereiben való tájékozottság	67

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatsor 10–15 feladatból áll, amelybõl max. 10 pont az informatikai alkalmazások használatát, max. 20 pont a pszichológiai, szociálpszichológiai, társadalomismeret, életmód alapfogalmak ismeretét, definiálását kéri számon.

Az informatikai alkalmazások számonkérésénél a feleletadás módja alternatív vagy többszörös választás, a Pszichológiai, szociálpszichológiai, társadalomismeret, életmód alapfogalmak esetében a feleletválasztás mellett feleletalkotás, vagy relációanalízis is lehet.

Szöveges kifejtendõ feladatok:

Szöveges feladatnak az tekinthetõ, ahol a vizsgázónak esszészerûen kell kifejtenie a válaszokat. A szöveges kifejtendõ feladatok során a tanulók a mindennapi élet konkrét vagy modellezett élethelyzeteit dolgozzák fel. E feladatoknál általában valamilyen forrás (szöveges, képi) felhasználásával kell néhány mondatban megoldani a kitûzött feladatot. Forrásuk lehet napihír, történelmi esemény, irodalmi alkotás, film, az iskolai vagy lakóhelyi közösség életének eseményei.

A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak ismeretére és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	%
Források használata és értékelése	30
Szakkifejezések használata	30
A probléma emberközpontú megközelítése	40

Értékelés

„A” feladatsor

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok értékelésénél kötelezõ a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetõségeit fõleg a szöveges, problémamegoldó feladatok tekintetében a konkrét feladatlapok javítási útmutatói jelzik.

Szöveges kifejtendõ feladatok általános értékelési szempontjai:

1. Mennyire képes logikus, koherens szövegalkotásra?
2. Mennyire képes a megadott témához (problémához) a témától függõen pszichológiai, szociálpszichológiai, etikai stb. fogalmakat kapcsolni?
3. Mennyire képes a témát (problémát) az életbõl vett példákkal megjeleníteni?
4. Mennyire képes rendszerezésre, lényegkiemelésre?
5. Mennyire képes önálló kérdésfelvetésre, véleményalkotásra, állítása mellett érvelésre?
6. Mennyire tájékozott a témakörben?
7. Milyenek tárgyi ismeretei?
8. Milyen mértékû a probléma-érzékenysége?
9. Milyen mértékû a kreativitása?
10. Mennyire képes az eset komplex (elsõsorban pszichológiai, szociálpszichológiai, etikai) megközelítésére, vagyis a tárgy keretében tanultak gyakorlati alkalmazására?
11. Mennyire képes etikai vonatkozású kérdésekben a történeti, szociológiai, kulturális és lélektani szempontok érvényesítésére?
12. Mennyire képes elkerülni a vulgarizáló redukciókat: a közhelyes, lapos pszichologizálást, szociologizálást, a közhelyeket, valamint az erkölcsi ítélkezést és a lapos moralizálást?
13. Mennyire képes különbözõ erkölcsi felfogások felismerésére és értelmezésére?

Feladatonként minimálisan szükséges az 1, 2., 4., 6. és 7. pontokban foglaltak középiskolai viszonylatban átlagos, valamint a 3., 5., 8., 9., 10., 11., pontokban foglaltak minimális teljesítése.

Feladatonként maximálisan az elõbbiek átlagon felüli, valamint a 3., 5., 9., 10., 11., 12. és 13. pontokban foglaltak legalább átlagos szintû teljesítése szükséges.

„B” feladatsor

Az adott feladatmegoldás értékelését az elektronikus dokumentum alapján kell végezni, a feladathoz tartozó javítási útmutató szerint.

A másolásnál az elégséges szint eléréséhez a rendelkezésre álló 10 perc alatt legalább 750 leütést max. 5 hibaponttal kell teljesíteni.

SZÓBELI VIZSGA

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó a témakörök alatt megadott témák kifejtése során a szintje szerinti követelményeknek megfelelni. A vizsgázó számot ad arról, hogy mennyiben ismeri a társadalomra vonatkozó alapvetõ fogalmakat, értelmezési kereteket, megközelítési módokat, mennyire tudja értelmezni a körülötte lévõ világ eseményeit. Meghatározó jelentõségû az alapvetõ kompetenciák – a szaknyelv alkalmazása, az általánosítás képessége, szemléletes példák, analógiák, okozati viszonyok használata, kommunikációs készségek stb. – mérése, azok az elemzési és értelmezési szempontok, kommunikációs ismeretek, amelyek szükségesek az önálló tájékozódáshoz, az ítélõképességhez, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények megéléséhez és kifejezéséhez.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga az önálló tájékozódást, az ítélõképességet, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények kifejezését, az élethelyzetek, döntési szituációk, etikai kérdések, gondolatok, érzelmek, magatartások, szociális beállítódások, elvek, eszmék árnyalt bemutatását, értelmezését várja el a tanulóktól.

A szûkebb és tágabb értelemben vett emberi csoportok, közösségekben zajló folyamatok problémaközpontú bemutatása nem igényel a témakörökben megjelenõknél több konkrét ismeretet, hanem az elsajátítottak alkalmazását várja el.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó a témakörök alatt megadott témák kifejtése során hogyan képes tudását, gondolatait, véleményét szóban elõadni, feleletében mennyire tükrözõdik a humanisztikus értékek, az ember, az emberi élet tisztelete.

A szóbeli témakörei

- Pszichológiai, szociálpszichológiai alapismeretek
- Társadalomismeret, életmód

Tételtípusok:

A szóbeli vizsga tételei a témaköröknek megfelelõen két részbõl állnak, amelyek során a vizsgázó feladata egy-egy téma (tétel) önálló és átfogó kifejtése, érvelõ bemutatása alapvetõen rendészeti aspektusból.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételek az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kerülnek megfogalmazásra.

Értékelés

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	%
Tartalom - a probléma értékalapú megközelítése - a társadalom és az ember megismerésének módszereiben való tájékozottság - tárgyi ismeretek - fogalomhasználat	60%
Elõadásmód - a felelet világos, témának megfelelõ felépítése - a logikus érvelés - megfelelõ szakmai szókincs használata - helyes beszédtechnika	20%
Meggyõzõ erõ - lényegkiemelõ képesség - rendszerezõ képesség - problémaérzékenység - kreativitás	20%

Az értékelés arányai

A szóbeli felelet	A szóbelin belüli százalékarány
Pszichológiai, szociálpszichológiai alapismeretek	50%
Társadalomismeret, életmód	50%

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

80–100% (120–150 pont) elérése esetén jeles (5)
60–79% (90–119 pont) elérése esetén jó (4)
40–59% (60–89 pont) elérése esetén közepes (3)
20–39% (30–59 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a rendészeti alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei:

- Írásbeli vizsga:

  „A” feladatsor
  Egyszerû rövid választ igénylõ teszt jellegû feladatok megoldása
  Szöveges kifejtendõ feladatok megoldása
  „B” feladatsor
  Összetett feladat megoldása számítógépen

- Szóbeli vizsga

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

			Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	„A”	Egyszerû rövid választ igénylõ teszt jellegû feladatok megoldása	150	60
		Szöveges kifejtendõ feladatok megoldása		
	„B”	Összetett feladat megoldása számítógépen	90	40
Szóbeli vizsga	„A”	Pszichológiai, szociálpszichológiai alapismeretek	20	50
	„B”	Társadalomismeret, életmód		

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsga célja, hogy viszonylag teljes és ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló tudásáról az ismeretek és képességek tekintetében egyaránt. A vizsga hozzájárul ahhoz, hogy az oktatás eredményessége objektívebben mérhetõ, valamint a különbözõ iskolák tanulóinak teljesítménye összehasonlítható legyen.

Számítógépeket az iskolának az írásbeli vizsga megkezdése elõtt elõ kell készíteni. Ha a feladatlap számítógép használatát írja elõ, akkor azokat a vizsgázók rendelkezésére kell bocsátani.

Tartalmi szerkezet

A feladatlap ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapul. A feladattípusok pedig az elõírt képességjellegû követelményeknek felelnek meg.

Arányok:

- Pszichológiai, szociálpszichológiai alapismeretek 50%
- Társadalomismeret, életmód 50%

Az egyes követelményekhez rendelt arányok azt a célt szolgálják, hogy teljes egészében érvényesüljenek a megfogalmazott fejlesztési követelmények.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

Az emelt szintû érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 30%-ban egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok megoldásával és 30%-ban szöveges (kifejtendõ) kérdésekre adott válaszokkal érhetõ el.

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok:

Egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok alatt azokat a többségében zárt végû feladatokat kell érteni, melyek legtöbbször pontosan körülírható válaszokat várnak el a tanulóktól. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak tudására és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	%
A társadalom és az ember megismerésének módszereiben való tájékozottság	30
Problémaközpontúság	30
A probléma emberközpontú megközelítése	40

Az emelt szintû egyszerû, rövid választ igénylõ feladatsor 10–15 feladatból áll.

1. Fogalmak magyarázata, hozzárendelése állításokhoz
2. Folyamatszakaszok sorrendjének a megállapítása
3. Ok-okozati összefüggések felismerése
4. Ábrák felismerése, ábraelemzés
5. Tényadatok rendezése megadott szempontok szerint

Szöveges kifejtendõ feladatok:

Szöveges feladatnak az tekinthetõ, ahol a vizsgázónak néhány összefüggõ mondatban kell kifejtenie a válaszokat. A feladatok a részletes követelményekben meghatározott tartalmak ismeretére és az alábbi képességek mérésére irányulnak.

Kompetenciák	%
Források használata és értékelése	30
Szakkifejezések használata	30
A probléma emberközpontú megközelítése	40

Az emelt szintû szöveges (problémamegoldó) feladatsor 3–5 feladatból áll.

E feladatoknál általában valamilyen forrás (szöveges, képi) felhasználásával kell néhány mondatban, 4–6 sorban megoldani a kitûzött feladatot.

Értékelés

„A” feladatsor

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok értékelésénél kötelezõ a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetõségeit fõleg a szöveges, problémamegoldó feladatok tekintetében a konkrét feladatlapok javítási útmutatói jelzik.

Szöveges kifejtendõ feladatok általános értékelési szempontjai:

1. Mennyire képes logikus, koherens szövegalkotásra?
2. Mennyire képes a megadott témához (problémához) a témától függõen pszichológiai, szociálpszichológiai, etikai stb. fogalmakat kapcsolni?
3. Mennyire képes a témát (problémát) az életbõl vett példákkal megjeleníteni?
4. Mennyire képes rendszerezésre, lényegkiemelésre?
5. Mennyire képes önálló kérdésfelvetésre, véleményalkotásra, állítása mellett érvelésre?
6. Mennyire tájékozott a témakörben?
7. Milyenek tárgyi ismeretei?
8. Milyen mértékû a probléma-érzékenysége?
9. Milyen mértékû a kreativitása?
10. Mennyire képes az eset komplex (elsõsorban pszichológiai, szociálpszichológiai, etikai) megközelítésére, vagyis a tárgy keretében tanultak gyakorlati alkalmazására?
11. Mennyire képes etikai vonatkozású kérdésekben a történeti, szociológiai, kulturális és lélektani szempontok érvényesítésére?
12. Mennyire képes elkerülni a vulgarizáló redukciókat: a közhelyes, lapos pszichologizálást, szociologizálást, a közhelyeket, valamint az erkölcsi ítélkezést és a lapos moralizálást?
13. Mennyire képes különbözõ erkölcsi felfogások felismerésére és értelmezésére?

Feladatonként minimálisan szükséges a 2–11. pontokban foglaltak középiskolai viszonylatban átlagos teljesítése.

Feladatonként maximálisan az 1–7 és a 10–13. átlagon felüli, valamint és a 8. és 9. pontokban foglaltak legalább átlagos szintû teljesítése szükséges.

„B” feladatsor

Az adott feladatmegoldás értékelését az elektronikus dokumentum alapján kell végezni, a feladathoz tartozó javítási útmutató szerint.

A másolásnál az elégséges szint eléréséhez a rendelkezésre álló 10 perc alatt legalább 750 leütést max. 5 hibaponttal kell teljesíteni.

SZÓBELI VIZSGA

A vizsga azt méri, hogy képes-e a vizsgázó a témakörök alatt megadott témák kifejtése során a szintje szerinti követelményeknek megfelelni. A vizsgázó számot ad arról, hogy mennyiben ismeri a társadalomra vonatkozó alapvetõ fogalmakat, értelmezési kereteket, megközelítési módokat, mennyire tudja értelmezni a körülötte lévõ világ eseményeit. Meghatározó jelentõségû az alapvetõ kompetenciák – a szaknyelv alkalmazása, az általánosítás képessége, szemléletes példák, analógiák, okozati viszonyok használata, kommunikációs készségek stb. – mérése, azok az elemzési és értelmezési szempontok, kommunikációs ismeretek, amelyek szükségesek az önálló tájékozódáshoz, az ítélõképességhez, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények megéléséhez és kifejezéséhez.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga az önálló tájékozódást, az ítélõképességet, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények kifejezését, az élethelyzetek, döntési szituációk, etikai kérdések, gondolatok, érzelmek, magatartások, szociális beállítódások, elvek, eszmék árnyalt bemutatását, értelmezését várja el a tanulóktól.

A szûkebb és tágabb értelemben vett emberi csoportok, közösségekben zajló folyamatok problémaközpontú bemutatása nem igényel a témakörökben megjelenõknél több konkrét ismeretet, hanem az elsajátítottak alkalmazását várja el.

A vizsga azt méri, hogy a vizsgázó a témakörök alatt megadott témák kifejtése során hogyan képes tudását, gondolatait, véleményét szóban elõadni, feleletében mennyire tükrözõdik a humanisztikus értékek, az ember, az emberi élet tisztelete.

A szóbeli témakörei

- Pszichológiai, szociálpszichológiai alapismeretek
- Társadalomismeret, életmód

Tételtípusok:

A szóbeli vizsga tételei a témaköröknek megfelelõen két részbõl állnak, amelyek során a vizsgázó feladata egy-egy téma (tétel) önálló és átfogó kifejtése, érvelõ bemutatása alapvetõen rendészeti aspektusból.

Egy-egy tételben a témakörök azonos hangsúllyal szerepeljenek.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és küldi meg a tantárgyi bizottságnak. A szóbeli tételek az elõírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján kerülnek megfogalmazásra.

Értékelés

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	**%**
Tartalom - a probléma értékalapú megközelítése - a társadalom és az ember megismerésének módszereiben való tájékozottság - tárgyi ismeretek - fogalomhasználat	40%
Elõadásmód - a felelet világos, témának megfelelõ felépítése - a logikus érvelés - megfelelõ szakmai szókincs használata - helyes beszédtechnika	24%
Meggyõzõ erõ - lényegkiemelõ képesség - rendszerezõ képesség - problémaérzékenység - kreativitás	36%

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

60–100% (90–150 pont) elérése esetén jeles (5)
47–59% (70–89 pont) elérése esetén jó (4)
33–46% (50–69 pont) elérése esetén közepes (3)
20–32% (30–49 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.”

[MEZÕGAZDASÁGI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA] "II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a mezõgazdasági alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

– Írásbeli vizsga
– Szóbeli vizsga

Az írásbeli vizsga során a vizsgázónak egy központilag összeállított feladatsort kell megoldania. Az írásbeli vizsgán nyújtott teljesítmény értékelése központi javítási és pontozási útmutató alapján történik. A szóbeli vizsgán a jelölt tételt húz.

A középszintû vizsgán nyújtott teljesítményt a két vizsgarészre kapott pontszámok összege határozza meg. Az összes pontszám osztályzatra történõ átváltása az érvényes érettségi vizsgaszabályzat elõírásai alapján történik. Az elérhetõ maximális pontszám 150, ami az írásbeli és a szóbeli teljesítmény összege.

Az egyes részvizsgákon elért pontszámot a vizsgáztató tanár az értékelõlapon rögzíti és összesíti.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya:

Vizsgarész	Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	180	100
Szóbeli vizsga	15	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga feladatsorának megoldására 180 perc áll a vizsgázó rendelkezésére. Amennyiben szükséges, a vizsgázó a számítási feladatok megoldásához számológépet használhat. Ha az egyes feladatokhoz egyéb információkra (pl. adatokra, rajzokra stb.) van szükség, azt a feladatsornak mindig tartalmaznia kell.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

Tartalmi szerkezet

A központilag összeállított feladatsor a követelményrendszer 5 kötelezõ és 1 kötelezõen választandó témakörébõl tartalmaz kérdéseket.

A feladatoknak a tényismeretek számonkérésén kívül az ismeretek alkalmazásának, az összefüggések felismerésének és értelmezésének képességét is vizsgálniuk kell.

Az írásbeli dolgozat összesen 100 pont értékû feladatot tartalmaz. Ez megközelítõen a következõ belsõ arányok szerint épül fel:

- 50%-ban a középszintû részletes érettségi követelményekre épülõ zártvégû, teszt jellegû feladatok. A zártvégû feladatok lehetséges feladattípusai: egyszerû

választás, egyszerû hibakutatás, többszörös választás, négyféle asszociáció, ötféle asszociáció, korrelációs vizsgálat, mennyiségi összehasonlítás. A feladattípusok közül egy feladatlapon belül csak három fajta használható.

- 50%-ban nyíltvégû feladatok, esszék, amelyek segítségével lemérhetõ a vizsgázók rendszerezõ képessége, bizonyos alapvetõ összefüggések felismerésére, magyarázatára való alkalmassága és a szakmai nyelv használata.

Értékelés

A feladatok javítása központilag összeállított javítási útmutató alapján történik. Az egyes feladatokra adható pontszámokat, részpontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsgán a jelölt tételt húz. A tételeket a részletes vizsgakövetelmények alapján kell összeállítani. A szóbeli feleletet az útmutató segítségével a kérdezõ tanár értékeli.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tétel két résztételbõl (feladatból) áll.
A tételsort úgy kell összeállítani, hogy

- a tételek elsõ feladata („A” tétel) a mezõgazdasági termelés jelentõségét, fõbb ágazatait; a mezõgazdasági termelés fõbb ökológiai tényezõit és a növényi eredetû nyersanyagok elõállítási folyamatára vonatkozó ismereteket ellenõrizze;
- a második feladat („B” tétel) a mûszaki alapismeretekre és a gazdálkodási ismeretekre valamint a kötelezõen választandó témakör tananyagára vonatkozzon;
- a tételek száma legalább 30 legyen;
- a tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témának.

A szóbeli tételsor összeállítása

A tételsor összeállításánál az alábbi arányokat javasolt figyelembe venni:

„A” tétel
- a mezõgazdasági termelés jelentõsége, fõbb ágazatai;
- a mezõgazdasági termelés fõbb ökológiai tényezõi;
- a növényi eredetû nyersanyagok elõállítási folyamata

Témakör	**A résztételek száma 30 tétel esetén**
A mezõgazdasági termelés jelentõsége, fõbb ágazatai	2
A mezõgazdasági termelés fõbb ökológiai tényezõi – A mezõgazdasági termelés környezete – Meteorológiai ismeretek – Éghajlattani ismeretek – Agrometeorológiai ismeretek – Talajtan – Talajjavítás és talajvédelem	17 (1) (4) (2) (2) (6) (2)

Témakör	A résztételek száma 30 tétel esetén
A növényi eredetû nyersanyagok elõállítási folyamata	11
– Talajmûvelés	(3)
– Tápanyag-utánpótlás	(2)
– Szaporítás	(3)
– Növényápolás	(2)
– Betakarítás	(1)

2. „B” tétel – mûszaki alapismeretek;
– gazdálkodási ismeretek;
– kötelezõen választandó témakör tananyaga

Témakör	A résztételek száma 30 tétel esetén
Mûszaki alapismeretek	10
– Anyagismeret	(3)
– Gépelemek	(3)
– Mûszaki ábrázolás	(2)
– Energiahordozók	(2)
Gazdálkodási ismeretek	10
– A vállalkozás alapjai	(4)
– A gazdálkodás feltételei	(3)
– A gazdálkodás eredménye	(3)
Kötelezõen választandó témakör tananyaga	10

A vizsgán a jelöltnek mindkét résztételt meg kell oldania, de tetszõleges sorrendben válaszolhat az egyes résztételekre.

A jelöltnek folyamatosan, logikusan felépítve és a szaknyelv megfelelõ használatával önállóan kell felelnie. A szaktanár csak a legszükségesebb esetben szakíthatja félbe a vizsgázót, illetve tehet fel segítõ, irányító kérdéseket.

Értékelés

A szóbeli vizsgán a jelölt feleletét a szaktanár, pontozással értékeli. A feleletre adható maximális pontszám 50, amely az alábbiak szerint érhetõ el: az egyes résztételek megoldására maximum 25 -25 pont adható. Ezen belül maximum 20 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, 2 pontot a logikus felépítéséért, 3 pontot a szaknyelv megfelelõ használatáért.

Értékelõlap a középszintû érettségi vizsgához

A vizsgázó neve	Írásbeli vizsgán elért pontszám (max. 100)	Szóbeli vizsga 1. résztétel			Szóbeli vizsga 2. résztétel			A szóbeli vizsgán elért összes pont (max. 50)	A vizsgán elért összes pontszám	Osztályzat
		Tartalom (max.: 20)	Felépítés (max.: 2)	Szak-nyelv (max.: 3)	Tartalom (max.: 20)	Felépítés (max.: 2)	Szak-nyelv (max.: 3)			

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

80–100% (120–150 pont) elérése esetén jeles (5)
60–79% (90–119 pont) elérése esetén jó (4)
40–59% (60–89 pont) elérése esetén közepes (3)
20–39% (30–59 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó a mezõgazdasági alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

– Írásbeli vizsga
– Szóbeli vizsga

Az írásbeli vizsga során a vizsgázónak egy központilag összeállított feladatsort kell megoldania. Az írásbeli vizsgán nyújtott teljesítmény értékelése központi javítási és pontozási útmutató alapján történik. A szóbeli vizsgán a jelölt tételt húz. A tételeket, illetve a tételsort az útmutatónak megfelelõen a vizsgaközpont állítja össze. A szóbeli feleletet az útmutató segítségével a vizsgaközpont által megbízott tantárgyi vizsgabizottság értékeli.

Az emelt szintû vizsgán nyújtott teljesítményt a két vizsgarészre kapott pontszámok összege határozza meg. Az összes pontszám osztályzatra történõ átváltása az érvényes érettségi vizsgaszabályzat elõírásai alapján történik. Az elérhetõ maximális pontszám 150, ami az írásbeli és a szóbeli teljesítmény összege.

Az egyes részvizsgákon elért pontszámot a vizsgáztató tanár az értékelõlapon rögzíti és összesíti.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya:

Vizsgarész	Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	240	100
Szóbeli vizsga	20	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga feladatsorának megoldására 240 perc áll a vizsgázó rendelkezésére. Amennyiben szükséges, a vizsgázó a számítási feladatok megoldásához számológépet használhat. Ha az egyes feladatokhoz egyéb információkra (pl. adatokra, rajzokra stb.) van szükség, azt a feladatsornak mindig tartalmaznia kell.
Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

Tartalmi szerkezet

A vizsgaközpont által összeállított feladatsor a követelményrendszer 5 kötelezõ és 1 kötelezõen választandó témakörébõl tartalmaz kérdéseket.

A feladatoknak a tényismeretek számonkérésén kívül az ismeretek alkalmazásának, az összefüggések felismerésének és értelmezésének képességét is vizsgálniuk kell.

Az írásbeli dolgozat összesen 100 pont értékû feladatot tartalmaz. Ez megközelítõen a következõ belsõ arányok szerint épül fel:

- 70%-ban mezõgazdasági alapismereti tananyag. Az emelt szintû részletes érettségi követelményekre épülõ (a középszint követelményeit is magába foglaló) zártvégû, valamint rövidebb vagy hosszabb választ igénylõ nyíltvégû feladatok, esszék lehetnek, amelyek lefedik a követelményrendszer témaköreit. A zártvégû feladatok lehetséges feladattípusai: egyszerû hibakutatás, többszörös választás, négyféle asszociáció, ötféle asszociáció, többszörös asszociáció, kizárásos asszociáció, korrelációs vizsgálat, relációanalízis, mennyiségi összehasonlítás.
- 30%-ban az ismeretek alkalmazását igénylõ gyakorlati jellegû feladatok (pl.: ábra- és grafikonelemzés, számításos feladatok, talaj- és éghajlati térképek, gépészeti és építészeti rajzok elemzése, adat- és szöveges információ értelmezése, problémamegoldó feladatok).

Értékelés

A feladatok javítása központilag összeállított javítási útmutató alapján történik. Az egyes feladatokra adható pontszámokat, részpontszámokat az útmutató tartalmazza. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

A vizsgadolgozatok értékelését független tantárgyi vizsgabizottság végzi.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol. A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és eljuttatja a tantárgyi bizottsághoz.

Az egyes résztételekhez kapcsolódó esetleges mellékletekrõl, szemelvényekrõl a tételsort összeállító vizsgaközpont gondoskodik.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tétel két résztételbõl (feladatból) áll.
A tételsort úgy kell összeállítani, hogy

- a tételek elsõ feladata („A” tétel) a mezõgazdasági termelés jelentõségét, fõbb ágazatait; a mezõgazdasági termelés fõbb ökológiai tényezõit és a növényi eredetû nyersanyagok elõállítási folyamatára vonatkozó ismereteket ellenõrizze;
- a második feladat („B” tétel) a mûszaki alapismeretekre és a gazdálkodási ismeretekre valamint a kötelezõen választandó témakör tananyagára vonatkozzon;
- a tételek száma legalább 30 legyen;
- a tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témának.

A szóbeli tételsor összeállítása

A tételsor összeállításánál az alábbi arányokat javasolt figyelembe venni:

„A” tétel
- a mezõgazdasági termelés jelentõsége, fõbb ágazatai;
- a mezõgazdasági termelés fõbb ökológiai tényezõi;
- a növényi eredetû nyersanyagok elõállítási folyamata;

Témakör	**A résztételek száma 30 tétel esetén**
A mezõgazdasági termelés jelentõsége, fõbb ágazatai	2
A mezõgazdasági termelés fõbb ökológiai tényezõi – A mezõgazdasági termelés környezete – Meteorológiai ismeretek – Éghajlattani ismeretek – Agrometeorológiai ismeretek – Talajtan – Talajjavítás és talajvédelem	17 (1) (4) (2) (2) (6) (2)
A növényi eredetû nyersanyagok elõállítási folyamata – Talajmûvelés – Tápanyag-utánpótlás – Szaporítás – Növényápolás – Betakarítás	11 (3) (2) (3) (2) (1)

„B” tétel
- mûszaki alapismeretek;
- gazdálkodási ismeretek;
- kötelezõen választandó témakör tananyaga

Témakör	**A résztételek száma 30 tétel esetén**
Mûszaki alapismeretek	10
– Anyagismeret	(2)
– Gépelemek	(3)
– Mûszaki ábrázolás	(3)
– Energiahordozók	(2)
Gazdálkodási ismeretek	10
– A vállalkozás alapjai	(4)
– A gazdálkodás feltételei	(3)
– A gazdálkodás eredménye	(3)
Kötelezõen választandó témakör tananyaga	10

A szóbeli tételek alapjául szolgáló témaköröket az emelt szintû vizsgát megelõzõ tanév végéig meg kell ismerniük a jelentkezõknek.

A jelöltnek folyamatosan, logikusan felépítve és a szaknyelv megfelelõ használatával önállóan kell felelnie.

Értékelés

A szóbeli vizsgán a jelölt feleletét a kérdezõ tanár pontozással értékeli. A feleletre adható maximális pontszám 50, amely az alábbiak szerint érhetõ el: az egyes résztételek megoldására maximum 25-25 pont adható. Ezen belül maximum 20 pontot kaphat a jelölt a felelet tartalmáért, 2 pontot a logikus felépítéséért, 3 pontot a szaknyelv megfelelõ használatáért.

Értékelõlap az emelt szintû érettségi vizsgához

A vizsgázó neve	Írásbeli vizsgán elért pontszám (max. 100)	Szóbeli vizsga 1. résztétel			Szóbeli vizsga 2. résztétel			A szóbeli vizsgán elért összes pont (max. 50)	A vizsgán elért összes pontszám	Osztályzat
		Tartalom (max.: 20)	Felépítés (max.: 2)	Szak-nyelv (max.: 3)	Tartalom (max.: 20)	Felépítés (max.: 2)	Szak-nyelv (max.: 3)			

A vizsgázó teljesítményét az írásbeli és szóbeli vizsgarészeken szerzett pontok összegzésével 1–150 pontskálán kell értékelni az alábbiak szerint:

60–100% (90–150 pont) elérése esetén jeles (5)
47–59% (70–89 pont) elérése esetén jó (4)
33–46% (50–69 pont) elérése esetén közepes (3)
20–32% (30–49 pont) elérése esetén elégséges (2)
0–19% (0–29 pont) elérése esetén elégtelen (1)

Elégtelennél jobb osztályzat eléréséhez mindkét vizsgarészbõl legalább tíz százalékot kell teljesíteni.”

[ÉLELMISZERIPARI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGA] ”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

A középszintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekbõl áll, a vizsgázó élelmiszeripari alapismeretek központi írásbeli és a kérdezõ tanár által összeállított szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

– Írásbeli vizsga:
  = Tesztjellegû, egyszerû rövid választ igénylõ feladatok megoldása, írásbeli központi tételsor kitöltése
  = Szöveges számítási feladatok, központi írásbeli feladatsor megoldása
– Szóbeli vizsga

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	Pontszám
Írásbeli	Tesztjellegû, egyszerû rövid választ igénylõ feladatok megoldása, írásbeli központi tételsor kitöltése	60	50
	Szöveges számítási feladatok, központi írásbeli feladatsor megoldása	120	50
Szóbeli vizsga	Az élelmiszeripari ismeretek tematikus szempontú (problémaközpontú) bemutatása. „A” tételrész: élelmiszeripari mûveletek modulból „B” tételrész: élelmiszerkémia, mikrobiológia, környezetgazdálkodás modulból	10–15	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

A központilag összeállított írásbeli vizsga célja, hogy ellenõrizhetõ képet adjon a tanuló élelmiszeripari alapismereti tudásáról az ismeretek, a képességek és az alkalmazás tekintetében egyaránt. A vizsga elõsegíti, hogy a tanulók teljesítményei az egyes iskolában összemérhetõek legyenek.

Az írásbeli feladatsoroknak tartalmazniuk kell a feladatok megoldásához szükséges nomogramokat, diagramokat és különféle táblázatokat, illetve ezek részleteit.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

Az írásbeli vizsgán 180 perc áll a jelöltek rendelkezésére.

Tartalmi szerkezet

A középszintû érettségi vizsgán az írásbeli összes pontszáma fele-fele arányban, tesztjellegû kérdéssor megválaszolásával, illetve számítási feladatsor megoldásával érhetõ el.

A feladatlapok ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapuljon.

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatsor 12–15 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatot is tartalmazhat.

A szöveges számítási feladatok: az élelmiszeripari mûveletek témakörök követelményeiben szereplõ számítási feladatok közül kerüljenek kiválasztásra. A feladatok száma 4–6, egy-egy feladat több részfeladatból is állhat. A számítási feladatoknál oldassunk meg olyan problémákat, amikre a gyakorlatban is szükség van, és az elméletben tanultakat támasztják alá. A számolási feladatban megadott számértékek a gyakorlatnak megfelelõ, reális értékek legyenek.

A feladatoknál a tanult képletek felhasználásával a képlet bármely tagjának kiszámítása történhet. A képletek számolással nem meghatározható tagjait a szükséges táblázatok, diagramok, nomogramok segítségével kell meghatározni. Ezek a segédletek álljanak a tanulók rendelkezésére.

Kompetenciák		**%**
Tesztjellegû kérdéssor	Alapfogalmak ismerete, definiálása, alkalmazása	25
	Törvények, szabályok és összefüggések ismerete	25
Feladatsor	Pontos számolás, feladatmegoldás	25
	Összefüggések értelmezése és alkalmazása	25
Összesen		100

Tesztjellegû kérdéssor lehetséges feladattípusok
1. Fogalmak azonosítása, meghatározása
2. Ok-okozati összefüggés bemutatása
3. Jellemzõ tulajdonságok meghatározása
4. Anyagok, eljárások, mûveletek csoportosítása
5. Mûveletek közötti sorrendiség felállítása
6. Képletek, egyenletek felírása, felismerése, magyarázata
7. Célok, következmények meghatározása

Szöveges számítási feladatok lehetséges feladatcsoportok
1. Tömegáram, térfogatáram számítása
2. Átlagos áramlási sebesség számítása
3. Re-szám meghatározása
4. Folytonosságtétel
5. Bernoulli egyenlet ideális és súrlódásos alakja
6. Gravitációs ülepítés
7. Centrifugális ülepítés
8. Hõvezetés, hõáramlás
9. Hõátadás, hõátbocsátás, hõcserélés
10. Hûtés, fagyasztás
11. Szárítás

A feladatokra, részfeladatokra javasolt maximális pontszámok tükrözzék a feladatok, részfeladatok nehézségi fokát.

Értékelés

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok értékelésénél kötelezõ a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetõségeit a konkrét feladatlapok javítási útmutatói jelzik. A javítás során az útmutatóban meghatározott pontozást kell alkalmazni.

Az útmutató összeállításánál a számolást igénylõ feladatsornál az értékelés az alábbiak alapján történjen:

Mennyiségi szempontok		**Minõségi szempontok**		**A feladat megoldásának dokumentálása**	
Elemei	Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
– a megoldottság szintje	70%	– a megoldás logikája – kreativitás – pontosság – mértékegységek használata	20%	– rendezettség – áttekinthetõség – szabványos jelölések alkalmazása – formai és esztétikai elvárásoknak megfelelés	10%

SZÓBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga a kerettanterv élelmiszeripari alapismeretek tantárgy élelmiszeripari nyersanyagok, élelmiszerkémia, mikrobiológia és élelmiszeripari mûveletek moduljaiból azoknak az ismereteknek a bemutatását kéri, melyek a tanulóknak az élelmiszeriparról alkotott általános ismereteit tükrözik.

Ehhez szükséges széles alapozású élelmiszeripari alapmûveltség és a szakmai nyelv szakszerû, pontos használata**.**

A szóbeli vizsga biztosítja, hogy a kerettanterv adta lehetõségeket figyelembe véve az iskolák helyi programjában megfogalmazottak is számon kérhetõk legyenek.

A szóbeli témakörei:

„A" tétel: Élelmiszeripari technológiák fõbb mûveletei

„B" tétel: Élelmiszeripari nyersanyagok
Környezetvédelem és gazdálkodás
Mikroorganizmusok szerepe

Tételtípusok:

Különbözõ anyagok, folyamatok, eljárások bemutatása
Vagy,
Különbözõ folyamatok, anyagok, eljárások az élelmiszeripar bizonyos területének szempontjából történõ bemutatása.

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételsor az érettségi vizsgaszabályzatban meghatározott módon jóváhagyott 20 darab tételbõl áll. A tételcímeket a részletes vizsgakövetelményekben megfogalmazott képességek és tartalmi követelmények alapján kell összeállítani. Kijelölésükkor törekedni kell a változatos, problémamegoldást ösztönzõ megfogalmazásra.

Értékelés

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	**%**
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20
A megközelítés sokszínûsége	10
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	10
A szaknyelv alkalmazása	20
Tájékozottság az élelmiszeriparban	20
Különbözõ folyamatok eljárások hatásának bemutatása, elemzése	20
Összesen	100

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készít, amelyet a felelet során felhasználhat.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szaknyelv szabályait betartva önállóan kell felelni.

A középszintû érettségi vizsga értékelése:

A vizsga két részbõl áll, a vizsgázónak a vizsgarészekbõl legalább 10%-ot kell teljesíteni ahhoz, hogy legalább elégséges osztályzatot kapjon.

A középszintû érettségi vizsgán az elérhetõ pontszámok százalékos teljesítésének osztályzatban történõ kifejezése a következõ:

Pontszám	%	Osztályzat
120–150	80–100	5
90–119	60–79	4
60–89	40–59	3
30–59	20–39	2
0–29	0–19	1

EMELT SZINTÛ VIZSGA

A vizsga szerkezete

Az emelt szintû érettségi vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészbõl áll, a vizsgázó az élelmiszeripari alapismeretek vizsgatárgyból központi írásbeli és központi szóbeli tételek alapján ad számot felkészültségérõl.

A vizsga részei

- Írásbeli vizsga:
  - = Szöveges számítási feladatok megoldása, központi tételsor alapján.
  - = Egyszerû rövid választ igénylõ feladatok megoldása, központi tételsor alapján.
- Szóbeli vizsga, központilag összeállított tételsor alapján.

Az egyes vizsgarészek idõtartama és aránya

		Perc	Pontszám
Írásbeli vizsga	Egyszerû rövid választ igénylõ feladatok megoldása	90	50
	Szöveges számítási feladatok megoldása	150	50
Szóbeli vizsga	Tematikus szempontú (problémaközpontú) bemutatás	15–20	50

ÍRÁSBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet

A feladatlapok ismeretanyagának kiválasztása a témakörökhöz tartozó részletes követelményeken alapuljon.

A szöveges **számítási feladatok:** az élelmiszeripari mûveletek témakörök követelményeiben szereplõ számítási feladatok közül kerüljenek kiválasztásra. A számítási

feladatoknál oldassunk meg olyan problémákat, amikre a gyakorlatban is szükség van, és az elméletben tanultakat támasztják alá. A számolási feladatban megadott számértékek a gyakorlatnak megfelelõ, reális értékek legyenek. A feladatok száma 4–7, mely különbözõ nehézségû, az egyszerû behelyettesítésestõl a több egymásból következõ lépésben megoldhatóig.

Lehetséges feladatcsoportok
1. Tömegáram, térfogatáram számítása
2. Átlagos áramlási sebesség számítása
3. Re-szám meghatározása
4. Folytonosságtétel
5. Bernoulli egyenlet ideális és súrlódásos alakja
6. Gravitációs ülepítés
7. Centrifugális ülepítés
8. Szûrés
9. Keverés
10. Aprítás, préselés
11. Szemcséshalmaz jellemzõi, nyugvó halmaz, fluidizálás, pneumatikus szállítás
12. Hõvezetés, hõáramlás
13. Hõátadás, hõátbocsátás, hõcserélés
14. Hûtés, fagyasztás
15. Szárítás, nedves levegõ jellemzõi
16. Kristályosítás

A feladatoknál a tanult képletek felhasználásával a képlet bármely tagjának kiszámítása történhet. A képletek számolással nem meghatározható tagjait a szükséges táblázatok, diagramok, nomogramok segítségével kell meghatározni.

Az írásbeli feladatsoroknak tartalmazniuk kell a feladatok megoldásához szükséges nomogramokat, diagramokat és különféle táblázatokat, illetve ezek részleteit.

Az írásbeli feladatok megoldásánál használható eszközök, amelyeket a vizsgázók hoznak magukkal: nem programozható számológép; körzõ; vonalzók.

A feladatok és a feladatsor jellemzõi

Kompetenciák	%
A feladat megértése, adatok azonosítása	15
Mértékegységek helyes használata	15
Feladatterv készítés	30
Helyes megoldás	40

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatsor 6–14 feladatból áll. Egy-egy feladat több részfeladatból is állhat.

Lehetséges feladattípusok	
1.	Fogalmak azonosítása, meghatározása
2.	Ok-okozati összefüggés bemutatása
3.	Mûködési elv meghatározása
4.	Egyszerû vonalas vázlatrajz alapján berendezés mûködésének ismertetése
5.	Jellemzõ tulajdonságok meghatározása
6.	Forrásmunkák, diagramok elemzése
7.	Anyagok, eljárások, mûveletek csoportosítása
8.	Mûveletek közötti sorrendiség felállítása
9.	Képletek, egyenletek, felírása, felismerése, magyarázata
10.	Célok, következmények meghatározása

Értékelés

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok értékelésénél kötelezõ a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetõségeit a konkrét feladatlapok javítási útmutatói jelzik.

Szöveges jellegû feladatoknál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés.

Mennyiségi szempontok			**Minõségi szempontok**		**Kifejezõ képesség**	
Elemei		Aránya	Elemei	Aránya	Elemei	Aránya
Egyszerû rövid választ igénylõ feladatok	Ismeretek mennyisége	70%	a feladat megértése a szaknyelv használata a lényeg kiemelése	20%	nyelvhelyesség, helyesírás	10%

SZÓBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet

A szóbeli vizsga a kerettanterv agrárorientációs ismeretek témaköreibõl valamint az élelmiszeripari alapismeretek tantárgy élelmiszerkémia, mikrobiológia és élelmiszeripari mûveletek moduljaiból azoknak az ismereteknek a bemutatását kéri, amelyek a tanulóknak az élelmiszeriparról alkotott általános ismereteit tükrözik.

Széles alapozású élelmiszeripari alapmûveltség, és a szakmai nyelv szakszerû, pontos használata szükséges.

A szóbeli témakörei

Élelmiszeripari technológiák fõbb mûveletei
Élelmiszeripari nyersanyagok
Környezetvédelem és gazdálkodás
Mikroorganizmusok szerepe

Tételtípusok

Különbözõ anyagok, folyamatok, eljárások bemutatása
vagy;
Különbözõ folyamatok, anyagok, eljárások az élelmiszeripar bizonyos területének szempontjából történõ bemutatása

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A szóbeli tételeket az országos vizsgaközpont készítteti el, és küldi meg a tantárgyi bizottságnak.

Az összesen legalább húsz tételcímet a részletes vizsgakövetelményekben megfogalmazott képesség és tartalmi követelmények alapján kell összeállítani.

A tételcímek kijelölésekor törekedni kell a változatos, problémamegoldást ösztönzõ megfogalmazásra.

Értékelés

Az értékelés az alábbi szempontok és kompetenciák alapján történik.

Szempontok, kompetenciák	%
A feladat megértése, tématartás, a lényeg kiemelése	20
A megközelítés sokszínûsége	10
Világosság, nyelvhelyesség, a felelet felépítettsége	10
A szaknyelv alkalmazása	20
Tájékozottság az élelmiszeriparban	20
Különbözõ folyamatok eljárások hatásának bemutatása, elemzése	20
Összesen	100

A vizsgázó a rendelkezésre álló felkészülési idõ alatt a kihúzott tétellel kapcsolatban vázlatot készít, amelyet a felelet során felhasználhat.

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szaknyelv szabályait betartva önállóan kell felelni.

Az emelt szintû érettségi vizsga értékelése:

A vizsga két részbõl áll, a vizsgázónak a vizsgarészekbõl legalább 10%-ot kell teljesíteni ahhoz, hogy legalább elégséges osztályzatot kapjon.

Az emelt szintû érettségi vizsgán az elérhetõ pontszámok százalékos teljesítésének osztályzatban történõ kifejezése a következõ:

Pontszám	%	Osztályzat
90–150	60–100	5
70–89	47–59	4
50–69	33–46	3
30–49	20–32	2
0–29	0–19	1

”

[ÁBRÁZOLÓ ÉS MÛVÉSZETI GEOMETRIA] ”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

Az ábrázoló és mûvészeti geometria érettségi vizsgakövetelmények szerkezetét és formáját is meghatározza a mûszaki és mûvészeti kompetencia terület.
A térgeometria kompetencia területének olyannak kell lenni, hogy magába foglalja a két fõ irányvonal összefogó alaptudásszintet, de lehetõséget teremtsen, hogy az iskolák sajátosságai is jelentkezhessenek.
Az említett kompetenciaterületek mindkét irányt felölelõ vizsgaformák segítségével kerüljenek lemérésre.
Az írásbeli vizsgáztatás során elsõdleges szerepet kap a rajzolás és szerkesztés folyamata, de bizonyos alapfogalmak kapcsán szöveges válaszok adandók.

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

A középszintû érettségi vizsga írásbeli vizsga, idõtartama 150 perc.
Az írásbeli vizsga feladatainak tartalmazniuk kell a fõbb anyagrészekbõl (axonometria, perspektíva, két képsíkos rendszer) legalább kettõt.
(A feladatoknak úgy kell felépülni, hogy tartalmazzák magukban az anyagrészek legfontosabb részeit.)
A tananyag történeti részébõl is kell kérdésnek szerepelni. A szakspecifikus sajátosságok természetesen alapvetõen meghatározók.

Az írásbeli vizsga tartalmi szerkezete

Az írásbeli feladatsor tartalmi arányainak eldöntése több szempontrendszer figyelembevételével történik, melyek a fõbb – tartalmat meghatározó – kategóriák szerint külön-külön kerültek kijelölésre.

A tárgy kultúrtörténete	10%
Két képsíkos vetítési rendszer	30%
Axonometria	20%
Perspektíva	20%
Rajzi gyakorlat	20%

Az írásbeli feladatok jellemzõi

Feladattípusok:
Az adott tárgy lényegébõl következik, hogy a vizuális gondolkodás fejlettségének mérésére alkalmas írásbeli feladattípusok rajzi és szerkesztési képességeket mérnek fel.

Az írásbeli vizsga értékelése

A középszintû írásbeli vizsgarészben az összpontszám 100 pont.

Az értékelés részletes központi javítási és értékelési útmutató segítségével történik. Az írásbeli feladatsor értékelési útmutatójának minden egyes konkrét feladat esetében tartalmaznia kell a helyesnek tekinthetõ választ és a hozzájuk tartozó pontértékeket. Azoknál a feladatoknál, ahol nem egyértelmû az elfogadható válasz, a javításhoz olyan segítséget kap a javító, amely ismerteti az elfogadható lehetõségeket, tartalmi elemeket és azok pontozási eljárását.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

Az emelt szintû vizsga 180 perces írásbeli vizsga.
A feladatok jellege és elosztása megegyezik a középszintûével, a nehézségi fok tér el.
A kreatív feladatoknak nagyobb teret kell engedni.

Az emelt szintû vizsgára jelentkezõk körében mélyebb érdeklõdést, sõt szakirányú felvételi szándékot feltételezünk, lehetõséget kell biztosítani a specializáltabb és mélyebb tudás mérésére. A vizsgázó emelt szinten alapvetõen két különbözõ jellegû vizsgafeladatsort állíthat össze magának, attól függõen, hogy az alkotói és befogadói ismereteket, készségeket, képességeket mérõ, vegyesen összeállított feladatsorból mely szabadon választható feladatokat oldja meg.
Mivel a feladatok száma és választásuk aránya csak dominanciát határoz meg, így a választástól függetlenül megtörténik mindkét kompetenciaterület mérése.

Írásbeli vizsga tartalmi szerkezete

Az emelt szintû feladatsorban – a középszinthez képest – a feladatokat alaposabban meg kell tudni jeleníteni rajzolással, és összetettebb tárgyakról kell szerkesztéseket készíteni.
Az emelt szintû írásbeli feladatok kapcsolódnak szervesen a középszintû feladatokhoz, de azoknak speciálisabb helyzetben való kinézetét kell bemutatni.
A gyakorlati jellegû rajzi feladatok szorosan kapcsolódnak egy-egy szakterülethez.

Az írásbeli feladatok jellemzõi

Feladattípusok

Az emelt szintû befogadói ismereteket, készségeket és képességeket mérõ feladattípusok megegyeznek a középszinten felsorolt feladattípusokkal, a feladatsor összeválogatásánál viszont jellemzõ szempont a magasabb szinten való készség felmérés.

Az adott tantárgy lényegébõl következik, hogy mindkét feladattípusban meg kell jelenni mind a mûszaki, mind a mûvészeti terület jellemzõ vonatkozásainak.

A vizsga értékelése

Az emelt szintû írásbeli vizsgán az összpontszám 100 pont.
Az értékelés részletes központi javítási és értékelési útmutató segítségével történik.

Az írásbeli feladatok értékelési útmutatójának minden egyes konkrét feladat esetében tartalmaznia kell a helyesnek tekinthetõ választ és a hozzájuk tartozó pontértékeket. Azoknál a feladatoknál, ahol nem egyértelmû az elfogadható válasz, a javításhoz olyan segítséget kap a javító, amely ismerteti az elfogadható lehetõségeket, tartalmi elemeket és azok pontozási eljárását.”

[A MAGYAR NÉPZENE ALAPJAI]
"II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA:

A középszintû magyar népzene alapjai érettségi 20 perces szóbeli vizsga.

SZÓBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet:

I. Elmélet
A szóbeli vizsga 20 tételbõl áll (ld. a fenti témakörök). A tételek három résztételt tartalmaznak:
1. Általános kérdések, fogalmak
2. Vokális népzene
3. Népi hangszer, hangszeres népzene

II. Zenei felkészültség
1. Népdaléneklés
A vizsgabizottság a 100 megtanult népdalból két, különbözõ stílusba illetve más-más stílusrétegbe tartozó népdalt (szokásdalt stb.) kérdez, melyet a növendék eléneklés után szakszerûen elemez.

2. Stílusismeret
Autentikus népzenei felvétel egyszeri meghallgatása alapján a dallam megfelelõ stíluskörbe sorolása, zenei vonásainak jellemzése.

3. Népzenei forrásismeret:
Egy, a vizsgázó saját hangszerére írt, a tanuló által elõzetesen szabadon kiválasztott zenemû (Bartók, Kodály, Weiner, Bárdos stb.) népzenei forrásának bemutatása.

A szóbeli vizsgára a dallamfelismeréshez kiválasztott népdal megszólaltatásához (lejátszásához) CD lejátszó szükséges.

Az értékelés szempontjai: általános tájékozottság, megfelelõ elméleti tudásszint, stílusos, kifejezõ elõadásmód, a szakszókincs ismerete.

A szóbeli vizsgán elérhetõ pontszám: 50 pont.

I. Elmélet:	15 pont
II. Zenei felkészültség	
1. Népdaléneklés:	15 pont
2. Stílusismeret:	10 pont
3. Népzenei forrásismeret:	10 pont

EMELT SZINTÛ VIZSGA:

A vizsga szerkezete:

Az emelt szintû magyar népzene alapjai érettségi 20 perces szóbeli és 120 perces írásbeli vizsga.

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsga 3 feladatból áll:

- Egy autentikus népzenei fölvételrõl származó népdal lejegyzése szöveggel és díszítéssel. Ehhez használható hangvilla. A dallam leírása g'-alapra történik, a záróhang (jelzése T.f.) megadásával.
  Erre a feladatra a teljes idõbõl 60 perc fordítható. A hangfelvételt összesen öt alkalommal kell lejátszani.
- Egy autentikus népzenei fölvételrõl származó népdal stílusának felismerése, beleértve minden zenei jellemzõt (hangsor, kadencia, ambitus, szótagszám, ritmusképlet).
  Erre a feladatra a teljes idõbõl 20 perc fordítható. A hangfelvételt összesen három alkalommal kell lejátszani.
- Egy autentikus népzenei fölvételrõl származó hangszeres dallam mûfajának, funkciójának felismerése a hangszer vagy hangszerek megnevezésével.
  Erre a feladatra a teljes idõbõl 20 perc fordítható. A hangfelvételt összesen három alkalommal kell lejátszani.
- Egy népdal és egy hangszeres dallam földrajzi helyének és szokáskeretének felismerése az öt népzenei dialektusterület valamelyikérõl autentikus népzenei fölvételrõl.
  Erre a feladatra a teljes idõbõl 20 perc fordítható. A hangfelvételt felvételenként két alkalommal kell lejátszani.

Értékelés: összesen 75 pont

1. feladat 30 pont
2. feladat 15 pont
3. feladat 15 pont
4. feladat 15 pont

SZÓBELI VIZSGA:

Tartalmi szerkezet:

I. Elmélet
A szóbeli vizsga 20 tételbõl áll (ld. a fenti témakörök). A tételek három résztételt tartalmaznak:

1. Általános kérdések, fogalmak
2. Vokális népzene
3. Népi hangszer, hangszeres népzene

II. Zenei felkészültség
1. Népdaléneklés

A vizsgabizottság a 100 megtanult népdalból két, különbözõ stílusba illetve más-más stílusrétegbe tartozó népdalt (szokásdalt stb.) kérdez, melyet a növendék eléneklés után szakszerûen elemez.

2. Stílusismeret
Autentikus zenei felvétel egyszeri meghallgatása alapján a dallam megfelelõ stíluskörbe sorolása, zenei vonásainak jellemzése.

3. Népzenei forrásismeret:
Egy, a vizsgázó saját hangszerére írt, a tanuló által elõzetesen szabadon kiválasztott zenemû (Bartók, Kodály, Weiner, Bárdos stb.) népzenei forrásának bemutatása.

A szóbeli vizsgára a dallamfelismeréshez kiválasztott népdal megszólaltatásához (lejátszásához) CD lejátszó szükséges.

Az értékelés szempontjai: általános tájékozottság, megfelelõ elméleti tudásszint, stílusos, kifejezõ elõadásmód, a szakszókincs ismerete.

A szóbeli vizsgán elérhetõ pontszám: 75 pont.

I. Elmélet:	35 pont
II. Zenei felkészültség	
1. Népdaléneklés:	15 pont
2. Stílusismeret:	15 pont
3. Népzenei forrásismeret:	10 pont”

[MÛVÉSZETTÖRTÉNET]
”A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga célja

A vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó milyen szinten

- ismeri a mûvészettörténeti korszakok, stílusok jellemzõit, filozófiai, történelmi hátterét, összefüggéseit,
- érti és hozzáértõen képes összefoglalni a mûvészeti ágak közti összefüggéseket, a mûfajok közti kölcsönhatások mechanizmusát,
- felismeri és ismeri jelentõs mûvészek legfontosabb alkotásait,
- képes elhelyezni az egyes alkotásokat, tárgyakat stílusjegyeik alapján a mûvészet-történeti korszakokban,
- képes elméletben rekonstruálni a mûvészeti technikák munkamenetét, ismeri ezek jellemzõit, elõnyeit és hátrányait.

A vizsga formája

Közép- és emelt szinten: szóbeli vizsga, amely
középszinten a vizsgáztató szaktanár által összeállított tételsor szerint,
emelt szinten a vizsgaközpont által megadott témakörök központi tételsora alapján történik. Minden tétel „A”, „B” és „C” altételbõl áll.

A vizsgára a jelöltek a témakörök elõzetes ismeretében készülhetnek fel, azonban a konkrét a feladatokat nem ismerhetik.

A szóbeli érettségi vizsgán a jelöltnek a kihúzott tétel alapján 30 perc felkészülési idõ áll rendelkezésére, ami alatt a kihúzott tétel minden pontjához vázlatokat készíthet. *Középszinten* az érettségizõ a felkészüléshez a vizsgáztató szaktanár által az adott tételhez biztosított képeket, ábrákat használhatja segédeszközként.
Emelt szinten a központilag megadott tétel tartalmazza a segédeszközként felhasználható mûalkotások reprodukcióit.

A középszintû vizsga 15 perc.
Az emelt szintû vizsga 20 perc.

A tételsor és a tételek felépítése, tartalmi szempontjai:

A vizsgateljesítményt alkotó tudásanyagnak a tanulmányi idõ alatt kronológiai sorrendben, mûvészeti stíluskorszakok és stílusirányzatok alapján elsajátított ismeretek egészébõl kell állnia.
Középszinten a vizsgáztató szaktanár, *emelt szinten* a vizsgaközpont ezt figyelembe véve állítja össze azt a 20–30 tételt, amelynek „A”, „B” és „C” altételei felölelik az egyetemes és a hazai mûvészettörténet fõ vonulatait, a legfontosabb alkotókat és mûvészeti alkotásokat, valamint az alkotói folyamatok fontos részét képezõ technikákat.

A tételsor tehát a történetiségre építve fõleg kronológiai szempontok alapján tematizált, az õskortól napjaink mûvészetéig bezárólag tartalmazza az egyetemes és a magyar mûvészet legfontosabb stíluskorszakait, stílusirányzatait, stílusáramlatait. Ezen belül az egyes tételek

kulturális-földrajzi egységek, mûvészettörténeti stílusok és stílusirányzatok szerint strukturáltak.

Feladattípusok:

Az érettségi vizsga tételsora „A”, „B” és „C” altételt tartalmaz, amelyek különbözõ típusú feladatokat takarnak a jelölt képességének és tudásának mérésére. A tételeken belül megkülönböztetett altételek a jelölt tartalom- és kompetenciaközpontú tudását hivatottak mérni.

Az „A” altétel: A felelet elsõ részében a tanuló a Mûvészettörténet tantárgy tartalmi központú, a történetiségre épülõ tudásanyagának elsajátításáról tesz bizonyságot. A tétel címe alapján a jelölt egy adott stíluskorszakot, stílusirányzatot, stílusáramlatot vagy mûvészet-földrajzi egységet jellemez, ismertetve a korszak egy-egy kiemelkedõ mûvészi teljesítményét. Lényeges az adott korszakot meghatározó történelmi, hitvilágbeli, filozófiai háttér bemutatása.

A tételnek ezért tartalmaznia kell a kifejtendõ stíluskorszak vagy stílusirányzat pontos megnevezését, illetve az adott témakörön belül kifejtendõ kérdés meghatározását.

Amennyiben a tétel az egyetemes mûvészethez kapcsolódó, a vizsgázónak meg kell említenie – ha lehetséges – hazai párhuzamait. De ugyanígy ki kell térnie az egyetemes mûvészeti párhuzamokra a magyar vonatkozású tételeknél is.

Középszinten az „ A” altétel kifejtésénél a jelölt a témához kapcsolódó mûalkotások bemutatásával egészítheti ki feleletét, amelyhez a vizsgáztató szaktanár által biztosított reprodukciókat, diaképeket, CD-Rom stb. használhatja segédeszközként.

Emeltszinten az „A” altétel több feladatot tartalmaz, amelyek közül a vizsgázó egyet választhat, és csak a választott feladatot kel megoldania. A vizsgázónak olyan szintû ismeretekkel kell rendelkeznie az általa kiválasztott feladatról, hogy segédeszköz nélkül képes legyen annak megoldására, ezért ebben az esetben segédeszközt nem vehet igénybe.

A „B” altétel: A szóbeli vizsga második részeként a jelölt tudásának kompetencia központú mérése a cél. Az érettségizõnek egy-egy jelentõs alkotás ismertetésén keresztül számot kell adnia a mûelemzés terén elsajátított jártasságáról. A vizsgázó a mû jelentését a kor gondolkodás- és életmódjára utalva fejtse ki, és térjen ki a képzõmûvészeti kifejezõeszközök alkalmazására a mûben. Adott kézmûves vagy ipari tárgy forma és funkció szempontú elemzõ vizsgálata kívánatos. Az „A” altételnél leírtaknak megfelelõen itt is említést kell tennie a mûalkotás egyetemes, illetve hazai párhuzamairól.
Az altétel ebben az esetben az elemzendõ mû pontos címét és – amennyiben ismert – a mû alkotójának nevét is tartalmazza.

Középszinten a „B” altétel kifejtéséhez az érettségizõ segédeszközként használja a vizsgáztató szaktanár által biztosított adott mû reprodukcióját, diaképét stb.
Emeltszinten a jelölt a központi tétellel együtt kapja meg az elemzendõ mûalkotás reprodukcióját.

A „C” altétel: A harmadik altételben a vizsgázónak a mûvészeti technikák jellemzõirõl, ezek mûvészeti felhasználásának lehetõségeirõl kell a kompetenciáját bemutatnia. A képzõ- vagy iparmûvészeti technikai eljárás menetének, történetének rövid ismertetésén kívül meg kell neveznie egy, az adott technikával készült híres alkotást.
Az altételben csak az adott technika rövid elnevezése szerepel.

A vizsgakérdések összeállításának, kidolgozásának szempontjai:

A vizsgakérdések összeállításánál figyelembe kell venni, hogy a teljes tételsor felölelje a mûvészettörténet korszakainak egészét, az egyetemes és a magyar vonatkozásokat egyaránt.

Az „A” altétel a mûvészettörténet legfontosabb stíluskorszakait, jelentõs stílusirányzatait, stílusáramlatait tartalmazza. A teljes tananyag lefedése miatt a „B” altétel elemzendõ mûalkotása nem kapcsolódhat az „A” altételben megjelölt stíluskorszakhoz, stílusirányzathoz, stílusáramlathoz, mûvészhez.

Az egyes tételek összeállításánál szempont, hogy ha az „A” altétel az egyetemes mûvészettörténet körébõl kerül ki, akkor a „B” altétel a magyar mûvészetre vonatkozzon és fordítva. A fenti szempontok mellett figyelembe lehet venni, hogy ha a két tétel egyikében építészetrõl van szó, akkor lehetõleg a másikban a képzõmûvészet egy területe kapjon helyet és fordítva is. A „C” altételnél ilyen szempontot nem kell alkalmazni, ez kapcsolódhat bármelyik altételhez.

A javítás, értékelés szempontjai:
Az értékelésnél azt kell figyelembe venni, hogy a vizsgázó az általa választott vizsgaszintnek megfelelõ követelményeket milyen mértékben teljesíti. A jelöltnek számot kell adnia arról, hogy mennyire rendelkezik biztos ismeretekkel a mûvészettörténet, a mûalkotás-elemzés és a képzõ- és iparmûvészeti technikák terén.

Összpontszám: 50 pont
Az „A” altételre adható maximális pontszám: 25 pont

Az „A” altételre a maximális pontszám megadható, ha a vizsgázó a felkészülési idõ alatt készített jegyzetei segítségével, de élõszóban összefüggõen, logikusan felépítve adja elõ a címben megadott témát, a feleletéhez megfelelõen választ mûalkotásokat és azokat szervesen építi be a mondanivalójába. Az elvárt tudásanyag és képességek a szinteknek megfelelõen alakul.

A „B” altételre adható maximális pontszám: 15 pont

A „B” altételre a maximális pontszám megadható, ha a vizsgázó sikeresen oldja meg a konkrét mûalkotás elhelyezését a stílustörténeti korszakban, megfelelõ arányban ötvözve a stíluskritikai jegyek mûrõl való leolvasását és a mûben foglalt szellemi tartalmat.

A „C” altételre adható maximális pontszám: 10 pont

A „C” altételre a maximális pontszám megadható, ha a vizsgázó az adott alkotó technika ismertetését érthetõen, hozzáértõen adja elõ és tisztában van a technika történetével. *Emelt szinten* a tanulónak meg kell említeni a technikák elõnyeit és példát is kell mondania egy-egy így készült alkotásra.

A vizsga lebonyolításához szükséges sajátos feltételek, körülmények és eszközök:

A vizsga lebonyolításához szükséges feltételeket a szóbeli vizsga sajátos vonásai határozzák meg. *Középszinten* a jelölt számára a tételek „A”, „B” és „C” altételeihez a vizsgahely biztosítja a hozzájuk tartozó színes képi anyagokat és azok bemutatásának technikai eszközeit (reprodukció, diakép, CD-Rom stb., dia- írásvetítõ, számítógép, projektor stb.)
Emeltszinten csak a központilag megadott tételsorban a „B” altételhez mellékelt képanyag használható.”

[NÉPMÛVÉSZET]
”II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A népmûvészet tantárgy érettségi vizsgája minkét szinten szóbeli vizsga.

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

Tartalmi szerkezet:

A vizsgára legalább 20 – legfeljebb 25 – tételt kell összeállítani, melyek tematikája a vizsgakövetelmény összes kategóriáját egyenletes arányban felosztva tartalmazza.

A tételek jellemzõi:
A tétel egy kifejtendõ elméleti kérdést tartalmaz a középszint anyagából.

Értékelés:

A szóbeli vizsgán elérhetõ maximális pontszám 50 pont.

Az értékelés szempontjai:
– a vizsgázó milyen mértékben tudta önállóan kifejteni az adott tételt
– a vizsgázó érzékeltetni tudta-e, hogy képes az adott területet logikusan, élményszerûen bemutatni
– a vizsgázó felismerte-e az életmód és a tárgykultúra összefüggését

A felkészülésre biztosított idõ 30 perc.
A vizsga idõtartama: maximum 15 perc.

EMELT SZINTÛ VIZSGA

Tartalmi szerkezet:

A szóbeli vizsgára legalább 20 – legfeljebb 25 – tételt kell összeállítani, melyek tematikája a vizsgakövetelmény összes kategóriáját egyenletes arányban felosztva tartalmazza.

A tételek jellemzõi:
A tétel tartalmazzon
a) egy kifejtendõ elméleti kérdést az emelt szint anyagából,
b) egy néprajzi fogalom, definíció, mesterség vagy technika rövid magyarázatát,
c) egy kutató, illetve szakirodalom ismertetését.

A tétel egyes elemei más-más témakörbõl kerüljenek kiválasztásra.

Értékelés:

A szóbeli vizsgán elérhetõ maximális pontszám 50 pont.
Az értékelés szempontjai:
– a vizsgázó milyen mértékben tudta önállóan kifejteni az adott tételt
– a vizsgázó szakszerûen fejezte-e ki magát egy-egy fogalom meghatározásakor, egy-egy folyamat, mesterség, technika vagy tevékenység leírásakor, illetve tárgyak meghatározásakor
– a vizsgázó logikusan, önálló gondolkodási képességet bizonyítva ismertette-e az adott területet, felismerte-e a társadalmi-gazdasági összefüggéseket

A pontszám arányos elosztása:
a) a kifejtendõ elméleti kérdés maximális pontszáma 30 pont
b) a definíció magyarázata maximálisan 10 pont
c) a kutató, illetve szakirodalom ismertetése maximálisan 10 pont

A felkészülésre biztosított idõ 30 perc.
A vizsga idõtartama: max. 20 perc.”

„BELÜGYI RENDÉSZETI ISMERETEK RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNY ÉS VIZSGALEÍRÁS

A belügyi rendészeti ismeretek középszinten letehetõ szóbeli vizsga.

A vizsga célja

A középszintû érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- ismeri-e a fõbb rendészeti fogalmakat, a belügyi rendészeti szervek feladatrendszerét, szervezetét, erõit, eszközeit,
- meg tudja-e egymástól különböztetni a rendészeti szerveket, rámutatni azok azonosságaira és különbözõségeire,
- képes-e a belügyi rendészeti szervekkel szemben támasztott elvárásokról önálló véleményt alkotni, véleményét érvekkel alátámasztani,
- ismeri-e a belügyi rendészeti szervek mûködését meghatározó jogszabályok fõbb rendelkezéseit,
- képes-e elméleti ismereteit kiegészíteni a mindennapi életbõl vett példákkal,
- elsajátította-e azokat az ismereteket, amelyekkel szituációs feladatokban fel tudja ismerni a tanult szabálysértési és bûncselekményi tényállásokat,
- megtalálja-e a gyakorlati jellegû feladatok helyes megoldási módját, képes-e a megoldás logikus végigvezetésére,
- ki tudja-e választani az elsõsegélynyújtáshoz, a terepen történõ tájékozódáshoz, a szakmai feladatatok ellátásához szükséges eszközöket,
- ismeri-e az eszközök célszerû használatát,
- képes-e gondolatait szabatosan, szaknyelven megfogalmazni,
- teljesítményében kifejezõdik-e önálló gondolkodása, problémalátása, lényegkiemelõ és rendszerezõ képessége,
- elõadásmódja a szakmai elvárásoknak megfelelõen határozott, meggyõzõ-e.

I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

TÉMAKÖR	KÖVETELMÉNY
1.1. A rendészet alapfogalmai és szervei	
A rend, a közrend (belsõ rend), a határrend fogalma	Legyen tisztában a rend, a közrend (belsõ rend) és a határrend fogalmával. Ismerje fel az egyes fogalmak közötti kapcsolatot.
A biztonság, a nemzetbiztonság és a közbiztonság fogalma	Ismertesse a biztonság, a nemzetbiztonság, közbiztonság fogalmát. Mutassa be az egyes fogalmak egyedi és közös jellemzõit.
A rendvédelem, a közrend és a közbiztonság védelmének, az államhatár rendje védelmének fogalma	Határozza meg a rendvédelem, a közrend, a közbiztonság védelmének és az államhatár rendje védelmének fogalmát. Értse az egyes fogalmak közötti összefüggéseket.
A katasztrófavédelem és a polgári védelem fogalma	Ismerje a katasztrófavédelem és a polgári védelem fogalmát. Hasonlítsa össze az egyes fogalmak azonosságait és különbözõségeit.

Katasztrófák felosztása	Csoportosítsa a katasztrófákat (súlyosságuk, kiterjedésük, eredetük szerint).
A rendészet szervei	Minisztériumi hovatartozásuk szerint csoportosítva sorolja fel az egyes rendészeti szerveket. Legyen képes a rendészeti szerveket a Magyar Köztársaság államszervei között elhelyezni. Néhány szóban jellemezze az egyes rendészeti szerveket. Mondjon gyakorlati példákat az egyes rendészeti szervek tevékenységére.
1.2. Az egyes rendészeti szervek általános jellemzése	
A BM irányítása alá tartozó rendészeti szervek mûködését meghatározó fõbb jogszabályok	Sorolja fel a belügyi rendészeti szervek mûködését meghatározó legfontosabb jogszabályokat [1949. évi XX. tv. az Alkotmányról; 1994. évi XXXIV. tv. a Rendõrségrõl; 3/1995. (III. 1.) BM rendelet, a Rendõrség Szolgálati Szabályzatáról; 1993. évi CX. tv. a honvédelemrõl; 1997. évi XXXII. tv. a határõrizetrõl és a Határõrségrõl; 66/1997 (XII. 10.) BM rendelet az 1997. évi XXXII. tv. végrehajtásáról; 1999. évi LXXIV. tv. a katasztrófavédelemrõl; 1996. évi XXXVII. tv. a polgári védelemrõl; 1996. évi XXXI. tv. a tûz elleni védekezésrõl, a mûszaki mentésrõl és a tûzoltóságról]. Legyen tisztában az egyes jogszabályok jelentõségével, kapcsolatával. Tudjon eligazodni az egyes jogszabályok rendelkezéseiben. Magyarázza el, miért kell a belügyi rendészeti szervek mûködését jogszabályi szinten meghatározni. Határozza meg az egyes jogszabályok hatályát. Ismertesse az egyes jogszabályok átfogó tartalmát.
A belügyi rendészeti szervek rendeltetése, jogállása és feladatai	Ismertesse az egyes rendészeti szervek rendeltetését. A Határõrség meghatározásából levezetve magyarázza el, mit jelent annak kettõs rendeltetése, nevezze meg jogszabályi alapját. Ismertesse és bizonyítsa az egyes rendészeti szervek sajátos jogállását, mutasson rá a jogállásbeli azonosságokra és különbségekre. Szervenként csoportosítva ismertesse az egyes szervek fõbb feladatait, a Határõrség vonatkozásában a katonai védelmi, a rendészeti és a bûnüldözési feladatkörnek megfelelõen. Bizonyítsa az egyes rendészeti szervek rendeltetése, jogállása és feladatai közötti összefüggéseket.
A Rendõrség, Határõrség, katasztrófavédelem szervezeti felépítése, erõi (személyi állománya) és eszközei	Ismertesse a belügyi rendészeti szervek szervezeti felépítését központi, területi és helyi szinten, emelje ki sajátosságaikat. Állományviszonyuk szerint csoportosítva sorolja fel a rendészeti szervek erõit.

	Rendeltetésük szerint csoportosítva ismertesse a Rendõrség, a Határõrség és a katasztrófavédelmi szervek fõbb eszközeit. Következtessen és mondjon példát az egyes eszközök felhasználási lehetõségeire. Ismerje fel a valóságban, képen vagy ábrán az egyes eszközöket. Sorolja fel a kárelhárítás és a katasztrófavédelmi feladatok egyes speciális eszközeit.
2.1. A szakmai tevékenység területei, az egyes szervek mûködése és irányítása	
A rendészeti szervek szolgálati tagozódása, szakmai tevékenységének területei	Legyen tisztában a Rendõrség és a Határõrség szolgálati tagozódásával (szolgálati ágak, szolgálatok, szakszolgálatok). Ismerje a katasztrófavédelem szakmai tevékenységének területeit. Nevezze meg a szolgálati tagozódás és a szakmai tevékenységi területek jogszabályi alapjait. Mutassa be a szolgálati tagozódás, illetve a szakmai tevékenységi területek szervenkénti egyedi és közös jellemzõit. Szervenként sorolja fel a szolgálati ágakat, és tudjon példákat mondani a szolgálatokra, szakszolgálatokra illetve szakmai tevékenységi területekre.
A Rendõrség, Határõrség, katasztrófavédelem mûködésének általános elvei és szabályai	Sorolja fel a belügyi rendészeti szervek mûködésének általános elveit (mûködés törvényi szabályozása, feladatok ellátásának és az utasítás teljesítésének kötelezettsége, intézkedési kötelezettség, titoktartási kötelezettség, fegyverviselési jog, segítségnyújtási kötelezettség, közremûködõ igénybevétele, segítség és eszközök igénybevétele a feladatok végrehajtásához, nyilvános szereplés). Legyen tisztában a mûködési elvek jelentõségével, értse meg ezek gyakorlati hatását. Mutassa be a mûködés általános elveinek szervenkénti egyedi és közös jellemzõit. Mondjon példát az egyes mûködési elvek gyakorlati megvalósulására.
A rendészeti szervek irányítása és vezetése	Értse az irányítás és vezetés fogalmát. Tudja bemutatni az irányítás és vezetés közötti különbségeket. Fogalmazza meg az irányítás és vezetés jogi alapját. Értse meg a belügyi rendészeti szervek irányításának és vezetésének szükségességét. Ismertesse az egyes rendészeti szerveket központi, területi és helyi szinten irányító és vezetõ szervezeteket és személyeket. Mondjon példákat a belügyminiszter irányítási, illetve az országos parancsnok vezetési tevékenységére.

	Fogalmazza meg az irányítás és vezetés célját és eszközeit. Felülrõl lefelé haladva ismertesse az irányítás és vezetés rendszerét.
2.2. Intézkedések és kényszerítõ eszközök	
A rendõri és határõri intézkedések, alkalmazásuk alapvetõ szabályai	Fogalmazza meg és értelmezze az intézkedések alkalmazásának követelményeit (törvényesség, szakszerûség, szükségesség, arányosság), elveit és szabályait. Szervenként csoportosítva sorolja fel a tanult rendõri és határõri intézkedéseket, ismertesse azok lényegét. A csoportosításból emelje ki azokat, melyeket kizárólag a Rendõrség vagy a Határõrség alkalmaz. Válassza külön a személyes szabadságot korlátozó és nem korlátozó intézkedéseket. Magyarázza el – akár példák bemutatásával is – az igazoltatás, ruházat- csomag- és a jármû átvizsgálás, elfogás és elõállítás, elõvezetés, személy- és tárgykörözés elrendelése, a biztonsági intézkedés és a helyszínbiztosítás jelentõségét. Konkrét jogesetek kapcsán legyen képes a szükséges intézkedések kiválasztására, döntésének megindokolására. Értse a szolgálati fellépés módja és az intézkedés közötti kapcsolatot.
A kényszerítõ eszközök és alkalmazásuk alapvetõ szabályai	Ismertesse és értelmezze a kényszerítõ eszközök alkalmazásának követelményeit (törvényesség, szakszerûség, szükségesség, arányosság, fokozatosság). Sorolja fel a Rendõrség és a Határõrség által alkalmazott kényszerítõ eszközöket. Jelölje meg a Határõrség által nem alkalmazható kényszerítõ eszközöket. Mondjon példát az egyes kényszerítõ eszközök alkalmazásának leggyakoribb eseteire. Szemléltesse a kényszerítõ eszközök együttes alkalmazásának lehetõségeit. Konkrét jogesetek kapcsán legyen képes a szükséges kényszerítõ eszközök kiválasztására, döntésének megindokolására.
2.3. Együttmûködés, kapcsolatok és szolgálati tevékenységek	
A belügyi rendészeti szervek együttmûködése, kapcsolata a társadalmi szervekkel, szervezetekkel, a lakossággal és a civil kontroll	Határozza meg az együttmûködés fogalmát. Ismerje a Rendõrséggel, Határõrséggel, katasztrófavédelemmel együttmûködõ szerveket. Ismertesse az egyes rendészeti szervek együttmûködésének jogi alapjait. Sorolja fel és értelmezze az együttmûködés elveit, szintjeit és irányait.

	Jellemezze a rendészeti szervek és az önkormányzatok, a társadalmi szervek, szervezetek, a lakosság együttmûködését. Mondjon példát az együttmûködés gyakorlati megvalósulására. Értelmezze, mit jelent a belügyi rendészeti szervek civil kontrollja, mondjon példát érvényesülésére.
A rendészeti szervek filozófiája	Ismerje a magyar belügyi rendészeti szervek filozófiáját. Értse a belügyi rendészeti filozófia szükségességét. Mondjon példát más országok rendészeti szerveinek filozófiájára.
A Rendõrség, Határõrség szervei által alkalmazott szolgálati formák és tevékenységek, azok jellemzõi	Szervenként csoportosítva sorolja fel és jellemezze az egyes szolgálati formákat és szolgálati tevékenységeket. Bizonyítsa az egyes szolgálati formák és tevékenységek közötti összefüggéseket.
A katasztrófavédelem tevékenysége és jellemzõi	Sorolja fel és jellemezze az egyes szolgálati tevékenységeket. Jellemzõi alapján határolja el egymástól a polgári védelmi és tûzvédelmi tevékenységeket. Ismertesse a tûzmegelõzés lényegét, fõbb szabályait, az ebben résztvevõ szerveket és feladatrendszerüket Tudja felsorolni a tûzoltóság szerveinek feladatait a katasztrófavédelmi tevékenységben. Ismerje a tûzoltás és mûszaki mentés fõbb szabályait, valamint a végrehajtásban résztvevõk fõbb feladatait.
3.1. A személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenység	
Az egyes rendészeti szervek tagjává válásának feltételei	Tudja felsorolni és értelmezni a szolgálati viszony létesítésének törvényi feltételeit. Sorolja fel az egyes rendészeti szervek tagjává válásának feltételeit meghatározó jogszabályokat. Értse meg a sokrétû feltételrendszer meghatározásának szükségességét. Mutassa be a belügyi rendészeti szervek tagjaival szemben támasztott speciális pályaalkalmassági feltételeket.
A személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenység célja, feladatai	Nevezze meg a belügyi rendészeti szerveknél végzett személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenységet meghatározó jogszabályokat. Ismerje a belügyi rendészeti szerveknél végzett személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenység célját. Sorolja fel és értelmezze a személyzeti, munkaügyi és szociális tevékenység fõ feladatait. Mondjon példát az egyes feladatok gyakorlati megvalósulására.

Az egyes rendészeti szervek tagjait megillető alapvető pénzügyi és anyagi járandóságok, szociális juttatások	Csoportosítsa a belügyi rendészeti szervek hivatásos, köztisztviselői és közalkalmazotti állományú tagjait megillető járandóságokat és szociális juttatásokat. Ismerje a belügyi rendészeti szervek hivatásos állományú tagjainak rendfokozati és beosztási előmeneteli feltételeit. Ismertesse a személyi állomány főbb pénzügyi, ruházati, lakhatási, élelmezési juttatásait és járandóságait. Sorolja fel a személyi állomány szabadság járandóságait. Tudja felsorolni a hivatásos állomány tagjainak adható elismeréseket. Legyen tisztában a személyi állományt megillető szociális és kegyeleti gondoskodás elveivel, a pénzbeni és természetbeni támogatások körével.
3.2. Szolgálattal összefüggő jogok és kötelességek	
A személyi állomány szolgálatellátással összefüggő jogai és kötelességei	Sorolja fel és magyarázza el a rendészeti szervek tagjait szolgálati feladataik ellátása során megillető jogokat. Ismertesse szolgálati kötelezettségeiket. Magyarázza el a jogok és kötelezettségek egységes érvényesülésének szükségességét.
A személyi állománnyal szemben támasztott társadalmi elvárások, jogi, szakmai és etikai követelmények	Fogalmazza meg a belügyi rendészeti szervekkel kapcsolatos általános társadalmi elvárásokat. Mondja el saját véleményét, milyen elvárásokat támaszt az egyes rendészeti szervek tagjaival szemben. Szerzett ismeretei köréből vett példákon keresztül mutassa be a rendészeti szervek tagjai számára követendő, illetve nem kívánatos magatartásformákat. Ismertesse a személyi állomány tagjaival szemben támasztott jogi és szakmai követelményeket. Vázolja fel a személyi állománnyal szemben megfogalmazott etikai követelményeket a vonatkozó nemzetközi és hazai dokumentumok alapján. Következtessen a társadalmi, jogi, szakmai és etikai elvárások összefüggéseire
3.3. A környezet-, munka- és egészségvédelem	
A környezet-, munka- és egészségvédelem célja, feladatai	Nevezze meg a környezet-, munka- és egészségvédelmet meghatározó alapvető jogszabályokat. Következtessen a környezetvédelem jelentőségére a rendészeti szervek tevékenységében. Legyen tisztában a munkavédelem fogalmával, céljával, sorolja fel területeit. Határozza meg az egészségvédelem célját, sorolja fel feladatait. Mutasson rá a környezet-, munka- és egészségvédelem összefüggéseire.

Az elsõsegélynyújtás alapelvei, az eszméletvesztés, mérgezés, vérzés, törés, égési sérülés elsõdleges ellátásának gyakorlati feladatai	Definiálja az elsõsegélynyújtás fogalmát. Sorolja fel és értelmezze az elsõsegélynyújtás alapelveit. Ismerje az eszméletvesztés, mérgezés, vérzés, törés, égési sérülés alapvetõ jellemzõit. Mutassa be az elsõsegélynyújtásban felhasználható eszközöket. Ismerje fel az elsõsegélynyújtás valóságban, ábrán vagy képen látható eszközeit. Konkrét esetek leírása alapján ismerje fel a sérülés jellegét, ismertesse az elsõsegélynyújtás módját, válassza ki az ehhez szükséges eszközöket.
3.4. A szolgálati érintkezés	
Rendfokozatok és állománycsoportok	Csoportosítva sorolja fel a tiszthelyettesi, zászlósi, tiszti, fõtiszti, tábornoki rendfokozatokat. Írja le a megnevezett rendfokozatok jelzéseit. Ismerje fel a valóságban, képen vagy ábrán látható rendfokozati jelzéseket. Szervenként sorolja fel az állománycsoportokat. Ismertesse az egyes rendfokozati állománycsoportokat megkülönböztetõ fegyvernemi, illetve állományjelzéseket.
Fegyelmi és függõségi viszonyok	Fogalmazza meg a katonai fegyelem lényegét. Mondja el az elöljáró, a feljebbvaló, az alárendelt fogalmát. Ismertesse azok egymáshoz való viszonyát. Magyarázza el miért fontos a fegyelem a rendészeti szervek mûködése szempontjából.
A szolgálati érintkezés fõbb szabályai	Ismertesse a megszólítás, köszönés formáit. Fogalmazza meg a tiszteletadás jelentõségét és sorolja fel eseteit. Magyarázza el a jelentések és jelentkezések rendjét.
3.5. Az alaki magatartás	
Az alakiság jelentõsége	Saját szavaival magyarázza el, mit jelent az alakiság a rendészeti szerveknél. Példákkal támassza alá az alaki magatartás fontosságát.
A fõbb alaki elvárások és követelmények	Sorolja fel és értelmezze a fõbb alaki elvárásokat és követelményeket. Bizonyítsa a szolgálati feladatok ellátása és az alakiság közötti összefüggéseket. Fogalmazza meg személyi állománnyal szemben az öltözködéssel, megjelenéssel és ápoltsággal kapcsolatos követelményeket. Emelje ki az egyenruhás állományra vonatkozó szigorításokat.

4.1. A tereptan alapjai	
A terep fogalma, fajtái, jellemzõi, a világtájak meghatározása	Határozza meg a terep fogalmát. Ismertesse a terep fajtáit, azok jellemzõit. Következtessen a terep jelentõségére a rendészeti szervek tevékenységében. Legyen képes a világtájak meghatározására mesterséges és szükségeszközök felhasználásával.
A térkép fogalma, fajtái, méretaránya	Definiálja a térkép fogalmát, legyen tisztában a terep és a térkép kapcsolatával, a térképi ábrázolás jelentõségével. Sorolja fel a térkép fajtáit és azok jellemzõit, emelje ki a katonai térképek sajátosságait. Ismertesse a térképeknél használatos méretarányokat, értse a kicsinyítés mértéke, a méretarány és az arányszám közötti kapcsolatot. Magyarázza el a különbözõ méretarányú, illetve tartalmú térképek felhasználási lehetõségeit. Mondjon példát a térkép alkalmazására a rendészeti szervek tevékenységével kapcsolatban.
A térképi jelek és jelzések. A térkép tájolása.	Mutassa be a térképi jelek és jelzések rendszerét. Rajzolja le a turistatérképeken elõforduló leggyakoribb egyezményes térképi jeleket. Ismertesse a térkép tájolásának fogalmát. Ismerje a tájolás mozzanatait. Legyen képes a térkép tájolására iránytûvel, tájolóval vagy a terepen kitûzött világtáj alapján. Sorolja fel a tájolás során elõforduló leggyakoribb hibákat.
A tájékozódás fogalma, szerepe az ember és a rendészeti szervek tevékenységében	Ismertesse a tájékozódás fogalmát. Következtessen a tájékozódás szerepére az ember és a rendészeti szervek tevékenységében. Mutassa be a tájékozódás eszközeit. Ismerje a tájékozódás elõsegítésére vonatkozó fontos szabályokat. Fogalmazza meg a térképpel való tájékozódás mûveleteit. Legyen képes álláspont meghatározásra azonosítással és becsléssel. Magyarázza el a tájékozódási pontok lényegét és jelentõségét. Tudjon tájékozódási pontokat kijelölni. Ismertesse a tájékozódás sajátosságait különbözõ körülmények között (tájékozódás éjszaka, erdõs-hegyes terepen, nagyobb településeken, télen, térkép nélkül).

Az iránytû, a tájoló és a távcsõ használata	Ismertesse az iránytû rendeltetését, fõ részeit. Legyen képes az iránytû vizsgálatára és elõkészítésére használat elõtt. Mutassa be az iránytûvel végezhetõ mûveleteket. Határozza meg a világtájakat iránytû segítségével. Mondja el a tájoló rendeltetését, fõ részeit. Fejtse ki a tájoló vizsgálatának és elõkészítésének szabályait használat elõtt. Sorolja fel a tájolóval végezhetõ mûveleteket. Határozza meg a világtájakat tájoló segítségével. Ismertesse a távcsõ rendeltetését és fõ részeit. Legyen képes a távcsõ vizsgálatára és használat elõtti elõkészítésére. Mutassa be a távcsõ használatának lehetõségeit. Végezzen távolság-meghatározást vonásképlet alkalmazásával, távcsõ segítségével. Mutassa be az iránytû, a tájoló és a távcsõ használata során elõforduló leggyakoribb hibákat.
A közúthálózat számozása, a közúti gépjármûvek országjelzései, a magyar rendszámtáblák ismertetõ jegyei	Ismerje Magyarország fõ közlekedési útvonalait és azok számozását. Mutassa meg térképen a fõ közlekedési útvonalakat. Ismerje fel és képrõl vagy ábráról válassza ki az európai államok közúti gépjármûveinek országjelzéseit. Sorolja fel a Magyarországon forgalomban lévõ rendszámtáblákat. Írja le az egyes rendszámtáblák legfontosabb ismertetõ jegyeit. Válassza ki a meghatározott rendszámtábla-fajtát a bemutatott képek, ábrák alapján.
5.1. A jogellenes cselekmények	
A jogellenes cselekmények értelmezése, felosztása	Ismertesse a jogellenesség fogalmát, magyarázza meg a definíció lényeges elemeit. Csoportosítsa a jogellenes cselekményeket társadalomra veszélyességük szerint.
A jogellenes cselekményekkel szembeni fellépést meghatározó jogszabályok	A jogellenes cselekmények csoportosításának megfelelõen sorolja fel a társadalomra fokozottan veszélyes emberi magatartásokat leíró legfontosabb szabálysértési és büntetõ jogszabályokat. (1999. évi LXIX. tv., 218/1999. Korm. rendelet, 1978. évi IV. tv., 1973. évi I. tv.) Mutassa be az egyes jogellenes cselekmények jogi szabályozásában meglévõ különbségeket.

5.2. Szabálysértési alapismeretek	
A szabálysértés fogalma, elkövetõi, a felróhatóság és a felróhatósági akadályok	Definiálja a szabálysértés fogalmát, emelje ki és magyarázza meg a definíció kulcsszavait. Sorolja fel a szabálysértés elkövetõit. Fogalmazza meg, mit jelent a felróhatóság. Következtessen az elkövetõ és a felróhatóság kapcsolatára. A felróhatóság fogalmából vezesse le a felróhatósági akadályok rendszerét. Mondjon példát a felróhatósági akadályokra.
Az elkövetõkkel szemben alkalmazható szankciók	Sorolja fel a szabálysértési szankciókat. Mondja el az egyes szabálysértési büntetések és intézkedések lényegét.
A szabálysértési ügyekben eljáró hatóságok és az eljárásban résztvevõ személyek	Sorolja fel a legfontosabb szabálysértési hatóságokat (helyi önkormányzatok, bíróság, Rendõrség, Határõrség), azok hatáskörét. Saját szavaival magyarázza el, hogy az egyes ügyekben melyik szabálysértési hatóság köteles az eljárás lefolytatására. Határozza meg az eljárásban résztvevõk körét, azok jogállását.
A szabálysértési eljárás szakaszai, lefolytatásának rendje, fõbb szabályai	Ismertesse a szabálysértési eljárás szakaszait. Sorolja fel az eljárás megindításának módozatait. Határolja el egymástól az eljárás megindításának módozatait. Mondjon példát a feljelentésre és a bejelentésre. Mondja el a szabálysértési eljárás lefolytatásának rendjét, ismertesse a fõbb eljárási cselekményeket. Jellemezze a szabálysértési kényszerintézkedéseket. Nevezze meg az eljárás befejezésének lehetséges eseteit.
A Rendõrség és a Határõrség tevékenysége során elõforduló fõbb szabálysértési tényállások köznapi értelmezése, gyakorlati jellemzõi	Legyen képes példát mondani az egyes szabálysértésekre. Jogszabály alkalmazásával dolgozza fel a rendelkezésére álló jogesetet, állapítsa meg, történt-e szabálysértés, ha igen, állapítsa meg, milyen. A konkrét történeti tényállásokban ismerje fel és emelje ki azokat a lényeges különbségeket, melyek a kettõs alakzatú cselekményeket elhatárolják egymástól. Mutasson rá azokra a tényállási elemekre, melyek véleménye szerint megalapozzák a minõsítése szerinti jogsértést.

5.3. Bûncselekményi alapismeretek	
A bûncselekmény fogalma, felosztása, elkövetõi	A Büntetõ Törvénykönyvben (a továbbiakban: Btk.) leírt fogalmi meghatározásnak megfelelõen definiálja a bûncselekményt. Súlyuk szerint csoportosítsa a bûncselekményeket, magyarázza meg a különbségeket. Definiálja az elkövetõk fogalmát. Csoportosítsa az elkövetõket a bûncselekmény megvalósításával kapcsolatos szerepük szerint. Mutassa be példákkal az egyes tettesi és részesi magatartások közötti különbségeket.
A tényállások fajtái, az általános törvényi tényállás szerkezete	Ismertesse a tényállás fogalmát. Sorolja fel a tényállások fajtáit. Mondjon példát a történeti és a törvényi tényállásra. Vázolja fel az általános törvényi tényállás szerkezetét. Sorolja fel az általános törvényi tényállás szükséges elemeit. Magyarázza meg az általános törvényi tényállás rendszerének jelentõségét a törvényi tényállások elemzése és értelmezése szempontjából.
A büntethetõségi akadályok	Mondja el, mit nevezünk büntethetõségi akadálynak. Különböztesse meg egymástól a büntethetõséget kizáró és megszüntetõ okokat. Legyen képes példát mondani a büntethetõségi akadályok mindkét csoportjára. Definiálja a jogos védelem és a végszükség fogalmát, határolja el õket egymástól.
Az elkövetõkkel szemben alkalmazható szankciók	Sorolja fel a Btk. szankciórendszerének jellemzõit. Magyarázza el a Btk. szankciórendszerének dualista jellegét. Csoportosítva sorolja fel a büntetéseket és az intézkedéseket. Jelölje meg az egyes fõbüntetések kiszabható mértékét.
A Rendõrség és a Határõrség tevékenysége során elõforduló leggyakoribb bûncselekmények köznapi értelmezése, gyakorlati jellemzõi	Legyen képes példát mondani az egyes bûncselekményekre. Jogszabály alkalmazásával dolgozza fel a rendelkezésére álló jogesetet, állapítsa meg történt-e bûncselekmény, ha igen állapítsa meg milyen. A konkrét történeti tényállásokban ismerje fel és emelje ki azokat a lényeges különbségeket, melyek a kettõs alakzatú cselekményeket elhatárolják egymástól.

5.4. Nyomozási alapismeretek	
A büntetõeljárás elvei	Saját szavaival mondja el, mit értünk büntetõeljárás alatt. Sorolja fel a büntetõeljárási törvényben (a továbbiakban: Be) meghatározott alapelveket. Mutasson rá azokra a tényállási elemekre, melyek véleménye szerint megalapozzák a minõsítése szerinti jogsértést. Ismertesse, mit jelent az ártatlanság vélelme, a védelem, a jogorvoslati jogosultság, a tényállás felderítése és a bizonyítékok szabad értékelésének elve.
A büntetõ ügyekben eljáró hatóságok, az eljárásban résztvevõ személyek	Csoportosítsa a büntetõügyekben eljáró hatóságokat szerepük szerint. Sorolja fel a tanult nyomozó hatóságokat. Határozza meg az eljárásban résztvevõ személyek körét. Ismertesse az egyes eljáró hatóságok (nyomozó hatóság tagja, ügyész, bíró), és résztvevõk (sértett, tanú, terhelt, védõ) szerepét a büntetõeljárás során. Emelje ki a tanú és a terhelt fõbb eljárási jogosultságait. Mutasson rá a tanú és a terhelt vallomástételével és közremûködésével kapcsolatos legfontosabb különbségekre.
A büntetõeljárás szakaszai	Sorolja fel a büntetõeljárás szakaszait. Definiálja a nyomozás fogalmát. Ismertesse az egyes eljárási szakaszok legfontosabb elemeit.
A bûncselekmény nyomozása során alkalmazható krimináltechnikai eszközök	Határozza meg a krimináltechnika szerepét a nyomozásban. Ismertesse a krimináltechnika területeit és legfontosabb feladatait. Magyarázza el a kriminalisztikai azonosítás jelentõségét. Ismertesse a nyom fogalmát, a nyomok csoportosítását. Példákon keresztül mutassa be az egyszerûbb nyomrögzítési technikákat. Válassza ki a nyomrögzítéshez használatos eszközöket, magyarázza el használatukat.

A büntetõeljárási cselekmények és az azokkal kapcsolatos krimináltaktikai ajánlások, módszerek	Sorolja fel a Be-ben megnevezett fontosabb nyomozási cselekményeket (kihallgatás, szemle, helyszínelés, felismerésre bemutatás, bizonyítási kísérlet, kutatás, lefoglalás) és ismertesse ezek lényegét. Magyarázza el az adatgyûjtés jelentõségét. Ismertesse a kihallgatás közös szabályait, az abszolút és relatív vallomástételi akadályokat. Saját szavaival magyarázza el a szemle és a helyszínelés közötti különbséget.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga szerkezete

A középszintû tantárgyi érettségi szóbeli vizsgából áll. A tételeket az intézményben tanító szaktanár, illetve szakmai közösség állítja össze. A szóbeli feleletet a megadott szempontok alapján a vizsgáztató tanár értékeli. A vizsgán elért pontszámot a vizsgáztató tanár az értékelõ lapon rögzíti.

A SZÓBELI VIZSGA LEÍRÁSA

A szóbeli tétel 2 résztételbõl (feladatból) áll.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy

- a tételek elsõ feladata elméleti ismereteket tartalmazzon,
- a második feladat az elméleti ismereteknek gyakorlati jellegû, szituációs feladatokban való alkalmazását kérje számon,
- a két részfeladat között tartalmi és területi átfedés ne legyen,
- a tételek száma tanulócsoportonként legalább 20 legyen,
- a tételekben jelenjen meg a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakör.

A tételsor összeállításánál az alábbi arányokat kell figyelembe venni:

1. résztétel

Témakör	Arány %-ban
A rendészet alapjai	10
A belügyi rendészeti szervek szakmai tevékenysége	20
A belügyi rendészeti szervek funkcionális tevékenysége	25
Tereptan	10
A jogellenes cselekményekkel szembeni fellépés	35

2. résztétel

Témakör	Arány %-ban
A belügyi rendészeti szervek szakmai tevékenysége	25
A belügyi rendészeti szervek funkcionális tevékenysége	10
Tereptan	25
A jogellenes cselekményekkel szembeni fellépés	40

A jelöltek a tétel pontos megfogalmazását és a résztételek párosítását a vizsga ideje elõtt nem ismerhetik meg. A vizsgán a jelöltnek mindkét résztételt meg kell oldania, de tetszõleges sorrendben adhatja elõ az egyes résztételek megoldását.

A vizsgázó a rendelkezésre álló 30 percnyi felkészülési idõ alatt vázlatot készíthet. A felkészüléshez használható: nyomrögzítõ eszközök; tájékozódást segítõ eszközök (térképek, tájoló, iránytû, távcsõ); rendfokozati jelzéseket bemutató tablók; jogesetgyûjtemények; a tanult szabálysértési és bûncselekményi tényállások jogszabályi kivonata; rendészeti technikai

eszközök (könnygáz-szóró palack, rendõrbot, bilincs); elsõsegélynyújtáshoz használatos eszközök (mentõláda, ambu-baba); rendszámtáblák, országjelzések tablói.

A feladat megoldásához szükséges eszközöket a jelölt önállóan választja ki.

A felelet idõtartama 15 perc. Felelet közben a jelölt használhatja a felkészüléskor készített vázlatát, azonban gondolatait önállóan kell kifejtenie. A szaktanár csak a legszükségesebb esetben szakíthatja félbe a vizsgázót, illetve tehet fel segítõ, irányító kérdéseket. A felelet során használhatók a felkészüléskor kiválasztott eszközök.

Az egyes tételekhez kapcsolódó mellékletekrõl, szemelvényekrõl, a felelethez szükséges eszközökrõl a vizsgáztató szaktanár gondoskodik.

A vizsga értékelése

A szóbeli vizsgán a jelölt feleletét a szaktanár pontskála segítségével értékeli. A feleletre adható maximális pontszám 50, amely az alábbiak szerint érhetõ el.

Az egyes résztételek megoldására maximum 30–20 pont adható.

Az 1. résztétel értékelési szempontjai és arányai:

Értékelési szempont	**Adható pontszám**
Tartalmi kifejtés	20
Logikus, rendszerezett felépítés	5
A szaknyelv helyes alkalmazása	2
A témához illõ példák felidézése	2
Meggyõzõ, határozott elõadásmód	1

A 2. résztétel értékelési szempontjai és arányai:

Értékelési szempont	**Adható pontszám**
A megoldási mód helyes megválasztása, logikus levezetése	7
Helyes feladatmegoldás	5
A szükséges eszközök helyes kiválasztása és alkalmazása	4
Céltudatos, gyakorlott feladat-végrehajtás	2
A szaknyelv helyes alkalmazása	2

ÉRTÉKELÕLAP

A vizsgázó neve	**1. résztétel**					**2. résztétel**					**Összes pontszám**	**Érdemjegy**
	tartalom	felépítés	szaknyelv	példák	elõadás	megoldási mód	megoldás	eszközhasználat	végrehajtás	szaknyelv		

”

„GAZDASÁGI ISMERETEK

A GAZDASÁGI ISMERETEK VIZSGA ÁLTALÁNOS CÉLJAI

A *Gazdasági ismeretek* tantárgy érettségi követelményeiben – mind középszinten, mind emelt szinten – két nagyon fontos elvárás fogalmazódik meg. Egyrészt az, hogy a vizsgázó minél több ismeretet gyûjtsön az õt körülvevõ gazdasági környezetrõl, gazdálkodási szabályokról, a háztartások, üzleti élet gazdálkodási szokásairól. Másrészt annak bemutatása, hogy a vizsgázó mennyire képes megszerzett ismereteit személyes formában – önálló véleményeként – elmondani. Ez részben azt jelenti, hogy saját élményeit és tapasztalatait mennyiben képes általános formában is megfogalmazni, részben pedig azt, hogy a fölvetõdõ általánosabb kérdésekre és problémákra tud-e konkrét példákat és eseteket mondani. A fenti célok azt is jelentik, hogy a diákokban kialakul az a készség, hajlandóság, amelynek segítségével életük további részében tudatosan és egyben – ha szükséges – kritikusan foglalkoznak gazdasági kérdésekkel.

Mindezek mellett törekvésként jelenik meg, hogy a más tantárgyak körében tanult ismeretanyag beépítésére is sor kerüljön. A diákok képesek legyenek meglátni, szintetizálni azokat az összefüggéseket, amelyeket már hallottak, megtanultak a természetismeret és a társadalomismeret tantárgyak körében. A modern piacgazdasági folyamatok megismerésén, elemzésén kívül például szerepet kap az elõzmények vizsgálata, a gazdaságtörténeti fejlõdés egyes állomásainak megismerése is.

A vizsga igazi értékét csak részben mutatja az, hogy a diákok mit ismertek meg és tudnak gazdasági ismeretekbõl a tanulás befejeztével. Legalább ennyire fontos, hogy hogyan viselkednek majd további életük során, amikor olyan helyzetbe kerülnek, amelynek gazdasági vetülete is van.

A piaci viszonyok, a verseny, a munkavállalói és vállalkozói életpályák lehetõsége, mint egymástól lényegesen eltérõ alternatívák választhatósága, ahogy majd megjelenik az életben, úgy már a vizsga szintjeiben és formáiban is helyet kap.

A VIZSGA KÉT SZINTJE

Mind a középszintû, mind az emelt szintû vizsga két részbõl áll:

1. írásbelibõl
2. szóbelibõl

A középszintû érettségi vizsgán a gimnáziumokban számon kérhetõ tananyag a gazdasági ismereteket az általános mûveltség részeként, mint közismeretet kéri számon. A középszintû vizsga elsõsorban az elsajátított ismereteket – elsõsorban fogalmakat – méri, illetve az alapvetõ ismeretek számonkérésén túl legfõképpen arra irányul, hogy a diákok tudatosítsák (megértsék) a körülöttük lévõ világot.

Az emelt szint vizsgája tudományosabb jellegû, ugyanis az emelt szintû vizsga legfõképpen a felsõoktatásban tovább tanulni szándékozó vizsgázó képességeit és ismereteit vizsgálja. Ez azt jelenti, hogy a vizsga a jelöltektõl a középszintû követelményeket meghaladó bonyolultabb ismeretszerzési eljárásokban való jártasságot feltételez, összetettebb és önállóbb rendszerezési, alkalmazási, összehasonlítási és elemzési szempontokat, valamint magasabb fokú gondolkodási, önállóbb ítélet- és véleményalkotási képességeket vár el.

Fontos megjegyezni, hogy a középszintû követelmények egésze vonatkozik az emelt szintre is. A két szint egymásra épül.

Az alábbiakban a gazdasági ismeretek tantárgy érettségi vizsga részeit képezõ vizsga követelményeit, kompetenciáit, valamint a számonkérés rendszerét határoztuk meg közép- és emeltszinten, komplex módon.

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli

Középszinten az **írásbeli** vizsga – a hagyományos számonkérési rendszertõl eltérõen – **projektmunka** készítése. (Egy nagyobb téma feldolgozása, amely részletezve és a gyakorlatra adaptálva tartalmazza a modultárgy több részelemét.)
Középszinten a **szóbeli** vizsga *két részbõl* áll, egy a vizsgakövetelményeknek megfelelõ témakörbõl **kihúzott tétel kifejtése,** valamint a **projektmunka megvédése** (a dolgozattal kapcsolatos általános elméleti kérdésbõl és a dolgozathoz kapcsolódó konkrét gyakorlati kérdésbõl).

Emelt szinten az **írásbeli** vizsga *kétféle módon* történhet. A tanulónak lehetõsége van

a) a középszinttel formailag megegyezõ (tartalmilag mélyebb, átfogóbb ismereteket bemutató) **projektmunka** elkészítésére, *vagy*
b) az emelt szinten meghatározott témakörökhöz (makroökonómia, a mikroökonómia és a nemzetközi gazdasági ismeretek) kapcsolódó feladatok megoldására.

Emelt szinten a **szóbeli** vizsga A) és B) tételrészekbõl áll.
A) A vizsgakövetelményeknek megfelelõ témakörbõl **kihúzott tétel kifejtése** *és*
B) A **projektmunka** megvédésébõl *vagy* egy aktuális probléma (globalizáció, privatizáció, fogyasztóvédelem stb.) értelmezésébõl, elemzésébõl egy megadott forrás alapján.

I. VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

Kompetenciák

1. Szaknyelv alkalmazása

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTEN	EMELTSZINTEN
1.1. Szakmai fogalmak azonosítása, helyes használata	A közlések megfogalmazásakor a megfelelõ fogalmak használata, mondatokba foglalása A fogalmak felismerése szövegben A szakmai fogalom leglényegesebb elemeinek kiemelése Az egy témához kapcsolódó fogalmak kiválasztása Az összetartozó fogalmak együttes használata Fogalmak meghatározás alapján történõ felismerése A médiában gyakran használt kifejezések értelmezése a szövegkörnyezet ismerete alapján Új szakmai fogalmak megismerése a gyakorlati tapasztalatok során	

1.2. A fogalmak jelentés változatainak ismerete		A fogalmak jelentés változatainak megkülönböztetése
1.3. A szakmai fogalmakkal az ismeretanyag bemutatása, jellemzése, értelmezése, meghatározása	A gondolatok tömör, kerek mondatokban kifejtése, úgy hogy a mondatok egységes szöveggé álljanak össze	Önálló állásfoglalás

2. Az ismeretanyag differenciálása

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTEN	EMELTSZINTEN
2.1. Lényeg-kiemelés	Kérdések megválaszolása Az ismeretanyag legfontosabb elemeinek bemutatása, a terjedelmi (idõ) korlátok figyelembevételével	Lényeges és kevésbé lényeges szempontok megkülönböztetése Információk szétválogatása szakmailag meghatározott szempontok alapján Megfigyelési szempontok kiválasztása
2.2. Különb-ségek és azonosságok	Közös és eltérõ tulajdonságok felsorolása Kölcsönhatások felismerése és kiemelése Adott témában a problémák árnyalt vizsgálata, különbözõ álláspontok ismerete, illetve felismerése	A tulajdonságok értékelése különbözõ szempontok szerint
2.3. A modell-alkotás és elvonatkoztatás képessége	A vizsgálat szempontjából fontos összefüggéseket mutató elemek felismerése Általános következtetésre konkrét példák felsorolása Eseménysorok bemutatása Rendszeren belül alrendszerek értelmezése Adatokból táblák és ábrák készítése Ismert adatokból számítások segítségével „új” információ szerzése Az elkészített táblázatban szereplõ adatok egyszerû (hétköznapi) értelmezése A tanult modellek felismerése, alkalmazása	Konkrét példákból az általános következtetések megfogalmazása Általános következtetésre konkrét példák felsorolása Tények és törvényszerûségek közötti összefüggések felismerése

3. Problémaközpontú gondolkodás

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTEN	EMELTSZINTEN
3.1. A probléma felismerése	A feladat helyes értelmezése A tananyagegységben a megoldandó probléma kiemelése Esettanulmányokban és példaesetekben a szakmai probléma felismerése és megfogalmazása	Esettanulmányokban és példaesetekben igények és elvárások megfogalmazása
3.2. A probléma-megoldás keresése	A megoldás lépésekre bontása A megoldási lépések felsorolása A megoldások információ szükségletének meghatározása A megoldási alternatívák lehetõségének felismerése	A megoldások információ szükségletének meghatározása Megfogalmazott probléma többféle megoldása – változatok értelmezése A különbözõ megoldások összevetése – elõnyök és hátrányok felismerése A felismert és megfogalmazott elõnyök és hátrányok összevetése
3.3. Probléma-megoldás értékelése	A várható eredmény becslése Néhány lehetséges alternatíva felvázolása	Okok és következmények felismerése, megfogalmazása

4. A gyakorlat modellezése

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTEN	EMELTSZINTEN
4.1. Számítások	Egyszerû számítások elvégzése	Mutatószámok kiszámítása A gazdasági szövegekben megfogalmazott információk számszerûsítése. A várható eredmények becslése, a kapott értékek rövid szöveges értelmezése
4.2. A gyakorlat megjelenése	Mikro- és makro szemlélet különbségének értelmezése Annak felismerése, hogy a gyakorlatban felmerülõ problémákat hogyan lehet az elméletben tanultak segítségével megoldani	

5. Az ismeretek komplex kezelése

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTEN	EMELTSZINTEN
5.1. Egy adathalmazból többféle feladat megoldása	A különbözõ feladat kidolgozások eredményeinek összevetése	A tanult matematikai eszközök alkalmazása a gazdasági problémák modellezése során Konzisztens függvényrendszerek használata, értelmezése
5.2. Szakmaelemek összekapcsolása	Összefüggõ tananyagrészek összekapcsolása (különös tekintettel a gazdaságtörténeti események máig érzékelhetõ hatásaira)	

6. Források használata és értékelése

TÉMÁK	KÖZÉPSZINTEN	EMELTSZINTEN
6.1. Forrásokból információk gyûjtése, következtetések levonása	A forrás tartalmával kapcsolatos egyszerû kérdések megválaszolása A forrásban szereplõ adatok, információk felismerése és összekapcsolása a gazdasági modellekkel.(Elméleti és gyakorlati „tapasztalatok” egybevetése)	Megadott szempontok alapján a források tartalmára vonatkozóan következtetések levonása Állítások megfogalmazása
6.2. Információk összevetése		Tartalmi és formai különbségek kiválasztása két azonos témájú forrásból
6.3. Információk gyûjtése statisztikai forrásokból	Statisztikai táblák, grafikus ábrák tartalmára állítások megfogalmazása, következtetések levonása	

Részletes követelmények

Témák ismertetése szintenként

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	**Emelt szint**
A közgazdaságtan alapfogalmai, fõbb kérdései, vizsgálódási módszerei	A közgazdaságtan tárgya, elhelyezése a tudományok rendszerében. A közgazdaságtan tudomány részei. Alap problémája, alapvetõ kérdései. A gazdasági gondolkodás alapvetõ elvei. A szûkösség problémája. Fõbb gazdasági szereplõk jellemzése, helyük a gazdálkodási folyamatban. A gazdasági körforgás. Aktuális kérdések, amelyekre keresik a választ. Vizsgálódási módszereinek lényegi elemei és ezek példákon keresztül történõ bemutatása.	A közgazdaságtan történelmének fõ korszakai (közgazdasági elõdök – merkantilizmus, fiziokraták, Adam Smith munkássága, klasszikus közgazdaságtan, Keynes munkássága, neoklasszikus közgazdaságtan, polgári közgazdaságtan és marxizmus, gazdasági liberalizmus), az egyes korszakok jellemzõi és neves képviselõi. A modellezés, mint vizsgálati eszköz elõnyei, hátrányai. A határelemzés, mint alapvetõ eszköz. Határelemzés versus átlagelemzés. A gazdasági racionalitás értelmezése. A ceteris paribus elv alkalmazása. Az alternatív költség fogalmának meghatározása, értelmezése. Gazdasági rendszerek. Magyarország gazdasága, mint piacgazdaság.
A piaci mechanizmus alapvetõ elemei, mûködése, a piacgazdaság jellemzõi	A piac fogalma, típusai, a piaci szereplõk meghatározása. A kereslet, a keresleti függvény és a kínálat, kínálati függvény értelmezése. Marshall-kereszt segítségével a piaci egyensúly, a túlkereslet és túlkínálat értelmezése. A „láthatatlan kéz” mûködésének, a piaci önszabályozásnak a bemutatása.	A piacgazdaság alappillérei – magántulajdon, elosztási rendszerek, munkamegosztás, verseny. Az árak szerepe a piacon. Piaci folyamatok magyarázata a Marshall-kereszt segítségével. Specializáció és a komparatív elõnyök tana.

A pénz kialakulása és funkciói	A különbözõ pénztörténeti korszakok bemutatása a munkamegosztás és a csereformák fejlõdésén keresztül. A pénz funkciók meghatározása, és annak szemléltetése, hogy a különbözõ pénzformák, hogyan töltötték be a pénz szerepkörét. A pénz szerepe a gazdálkodásban. A váltó fogalma, szerepe a bankjegy kialakulásában.	Bankok és a hitelezés kialakulása. Egyszintû, kétszintû bankrendszer, pénzintézetek fajtái, azok fõbb jellemzõi. A magyar bankrendszer kialakulása.
A fogyasztó, mint a gazdaság egyik kulcsszereplõje, döntési mechanizmusai, illetve a fogyasztói magatartás elemzése	A háztartás, mint fogyasztó helye, szerepe a modern gazdaságban. A szûkösség értelmezése a háztartás esetén. A racionalitás értelmezése a fogyasztóra, s ennek modellezése. A szükséglet fogalma, csoportosítása, rangsorolása (preferencia rendszer). Háztartás költségvetésének összeállítása. A háztartás megtakarítása, befektetési szempontjai. A piaci keresleti függvény ábrázolása és jellemzése.	A fogyasztás, család, háztartás, szükséglet, igény és kereslet fogalma, az egyes fogalmak közötti különbségek, illetve összefüggések. A hasznosság kardinális és ordinális megközelítése. Hasznossági függvények ábrájának elemzése. Telítettségi pont jelentése és felismerése. A határhaszon és a csökkenõ határ-haszon értelmezése. A fogyasztók preferenciáinak bemutatása közömbösségi görbék rendszerén keresztül. A fogyasztói döntést korlátozó tényezõk, a jövedelem és az árak változásának hatása a fogyasztói döntésekre. A költségvetési egyenes értelmezése. A piaci keresleti függvény levezetése.
A fogyasztói magatartást befolyásoló tényezõk	A marketing eszközök hatása a fogyasztói döntésekre. A fogyasztó jogai, fogyasztóvédelem.	A kereslet rugalmasságának többoldalú megközelítése, értelmezése.
A vállalkozások fogalma, célrendszere, vállalkozási formák	A vállalkozó fogalma. Vállalkozói tulajdonságok. A vállalkozások fogalma és céljai. A vállalkozás alapításának, mûködésének külsõ és belsõ feltételei, érintettjei. Vállalkozások csoportosítása különbözõ szempontok alapján. Vállalkozási formák jellemzése.	Vállalkozói és a menedzseri szerepkör összehasonlítása. Vállalkozási forma megválasztásának szempontjai, a különbözõ vállalkozási formák elõnyei és hátrányai. Tulajdonosi szerkezet alakulása az utóbbi években Magyarországon. A privatizáció fogalma, alapvetõ formái, jelentõsége, szerepe a magyarországi átalakulás során a 90-es évektõl kezdõdõen.

		A nonprofit szféra fõbb területei és sajátosságai.
A termelés erõforrásai és felhasználási lehetõségeik	Termelési tényezõk megnevezése, jellemzése. Az erõforrások kíméletes használatának problémaköre. A termelési tényezõk szerepe a vállalkozás döntéseiben. A munkamegosztás jelentõsége, fejlõdése a termelésben. Termelékenységet befolyásoló tényezõk. A vállalkozás mûködése során felmerülõ költségek típusai. A termelõi racionalitás értelmezése és a profit alakulása. Az idõ szerepe és értelmezése a közgazdaságtanban.	Az erõforrások és a termelés kapcsolata. A technológiai és gazdasági hatékonyság. A termelési függvény elemzése, meghatározói, ábrázolása. Kiadás versus költség és bevétel versus haszon. A vállalkozás mûködése során felmerülõ költségek jellemzõi és a köztük érvényesülõ összefüggések. A különbözõ profitkategóriák meghatározása, értelmezése. A különbözõ bevételi, költség- és profitfüggvények elemzése, meghatározói, ábrázolásuk.
Piaci formák és jellemzõik. A racionális vállalkozói magatartás különbözi piaci viszonyok között	A piaci formák és jellemzõik. A vállalkozás piaci helyzetének, döntéseinek szerepe az árbevétel alakulásában. A profitorientáció értelmezése. A fedezeti pont jelentõsége a vállalkozási döntésekben. A tisztességes piaci magatartás és verseny védelmének állami eszközei és a versenyszabályozás.	A tökéletes verseny viszonyai között mûködõ vállalkozások döntéseinek sajátosságai, a profitmaximum helyének meghatározása. A verseny „torzulásai” és azok szükségszerûsége. A monopolhelyzet kialakulásának okai. A monopólium, mint piaci forma jellemzõi, döntéseinek sajátosságai, a profitmaximum helyének meghatározása. A fedezeti pont és az üzembezárási pont értelmezése és számítása különbözõ piaci formák esetén. A természetes monopólium kialakulása, mûködésének szabályozási lehetõségei. Az árdiszkrimináció értelmezése, fajtái. A monopolhelyzet társadalmi elõnyei és hátrányai, különös tekintettel a jóléti szempontokra. A fogyasztói és a termelõi többlet, illetve a holttehervesztesség értelmezése.

A vállalkozás finanszírozása, mûködését és vagyoni helyzetét befolyásoló tényezõk. A tõkepiac	Az induló tõke, a pótlólagos tõkebefektetések és az eredmény hatása a vállalkozás vagyoni helyzetére. A vállalkozás eredményét befolyásoló tényezõk. Finanszírozási források: saját forrás, idegen forrás. A tõke ára. A kereskedelmi bankok ezzel kapcsolatos feladatai. Folyószámla hitelek; Rövid, közép- és hosszú lejáratú bankhitelek. Hitelezéssel kapcsolatos alapfogalmak (kamat, futamidõ, fedezet, jelzálog, sajáterõ).	A jövedelem és a vagyon kapcsolata. A vagyonértékelés módozatai. A jelenérték számítás. A tõkekínálat jellemzõi, alakulására ható tényezõk. A tõkekereslet jellemzése, alakulására ható tényezõk. Értékpapírok fajtái és jellemzõi. A tõzsdék fajtái, mûködésük. Részvények adás-vételének gyakorlata, jelentõsége.
A piaci mechanizmus mûködési zavarai	A vállalat mûködését befolyásoló „külsõ környezet” fõbb összetevõi. Az externáliák fogalma, elemzése, hatása a vállalkozás életére, különös tekintettel a *környezetgazdálkodás* jelentõségének növekedésére.	Közjavak, magánjavak, vegyes javak. A potyautas magatartás. Piaci mechanizmus kritikája, mûködési elégtelenségei.
A munka, mint termelési tényezõ a gazdálkodás folyamatában	A munkaerõ, mint termelési tényezõ bemutatása. Az emberi erõforrás helye, szerepe a vállalkozások életében. A munkaerõ-piaci elhelyezkedést segítõ kompetenciák. A bérmeghatározó tényezõk, a piaci és a nem piaci erõk hatása. A szociális párbeszéd a munkáltatók és a munkavállalók között.	A munkakínálat jellemzõi, alakulására ható tényezõk. A munkakereslet jellemzése, alakulására ható tényezõk. A humán tõke befektetés megtérülése. A munkabérek alsó és felsõ korlátja.
A makrogazdaság szereplõi és a makrojövedelem keletkezése	A makrogazdaság szereplõi és a makrogazdasági körforgás. A nemzetgazdaság kibocsátásának mérésének problémái. Makrogazdasági mutatók éretlmezése, számításuk. A háztartások jövedelmének keletkezési forrásai. A jövedelem felhasználása. A háztartások megtakarítási attitûdjei, formái. A megtakarítások szerepe a makrogazdaságban. A fogyasztás, a megtakarítások, a beruházások közötti makrogazdasági összefüggés.	A nemzetgazdasági fogyasztási és a beruházási függvény ismerete, elemzése, meghatározóik, ábrázolásuk. A fogyasztás részesedése a nemzetgazdaság által megtermelt jövedelembõl. Életszínvonal. A hazai fogyasztás összehasonlítása nemzetközi példákkal. Az árupiaci kereslet a tervezett jövedelem függvényében.

A modern pénz teremtése és a pénzpiac	A modern pénz fogalma, a pénzteremtés folyamata, mechanizmusa. Pénzkímélõ eszközök használata a gyakorlatban.	A pénzkeresletre ható tényezõk. A pénzkínálat alakulása és a jegybank szerepe ebben. A pénzkeresleti és a pénzkínálati függvény ismerete, elemzése, ábrázolása. A gazdaság pénzszükségletét meghatározó tényezõk. Az egyensúlyi kamatláb. Pénzügyi intézmények rendszere Magyarországon – szereplõk, feladatuk és tevékenységük.
A munkapiac és a munkanélküliség problémájának elemzése	A munkapiaci szereplõk meghatározása, a kereslet és kínálat értelmezése. A munkapiac szemléltetése a keresleti és kínálati függvény segítségével. A munkapiaci helyzetek értelmezése. A munkanélküliség fogalma, típusai, mérése. Munkanélküliségi ráta értelmezése.	A munkakeresleti és a munkakínálati függvény ismerete, elemzése, ábrázolása. Foglalkoztatottság és munkanélküliség Magyarországon. A hazai és a nemzetközi foglalkoztatottsági és munkanélküliségi adatok összehasonlítása. A tõkeállomány és a foglalkoztatottság hatása a nemzetgazdasági jövedelem alakulására.
Az állam gazdasági szerepvállalásának megjelenése, oka, fejlõdési szakaszai, a gazdasági válságok	A klasszikus újratermelési ciklus sajátosságainak bemutatása. A modern állam szerepvállalásának közvetlen elõzményei. Az állami beavatkozás oka, célja, eszközei.	A makrogazdasági egyensúly meghatározása és a válságciklusok jellemzõi az állami szerepvállalás megjelenése elõtt és után. Az állami újraelosztás mértékének összehasonlítása. Magyarország, Nyugat-Európai országok és az Egyesült Államok példái alapján.
Költségvetés politika jellemzõi	A fiskális politika fogalma, a költségvetés felépítése, egyenlege, a deficit finanszírozás módjai. A költségvetési politika eszközrendszere, különös tekintettel az adózásra. A költségvetési politika hatásmechanizmusa, veszélyei.	Az állami újraelosztás hatása a GDP alakulására. A feketegazdaság és a költségvetési hiány problémái Magyarországon. Adónemek. Adópolitika és adómorál Magyarországon.

Az infláció és a monetáris gazdaságpolitika jellemzõi	Az infláció fogalma, mérése, típusai, okai. Infláció hatása a gazdaságra és az egyes gazdasági szereplõkre. A monetáris politika fogalma, céljai. A monetáris szabályozás jegybanki eszközei, mûködésének mechanizmusa.	A fogyasztási szokások és a profitvárakozások hatása az infláció alakulására. A pénzkínálat alakulása és az infláció kapcsolata. Az ár-bér spirál értelmezése.
A nemzetgazdaság külgazdasági kapcsolatai	A kereskedelmi és fizetési mérleg felépítése és a közöttük lévõ kapcsolat. A valutakereslet és valutakínálat értelmezése, jellemzése. A különbözõ valutaárfolyamok. Napjaink valutáinak árfolyam-meghatározása, az EURO jelentõsége. Magyarország külgazdasági kapcsolatainak áttekintése.	A nyitott gazdaság egyensúlya. A valutakeresleti és a valutakínálati függvény ismerete, elemzése, ábrázolása. A fix és a lebegõ valutaárfolyamos rendszerek jellemzõi. Az eurózónához csatlakozás feltételei. Eurózónához csatlakozás elõnyei és hátrányai.
Aktuális gazdasági problémák és megoldási alternatívák	A munkanélküliség és az infláció kezelésének lehetséges módjai. A téma lehetõséget ad néhány aktuális gazdasági probléma megnevezésére (pl.: infláció, munkanélküliség, szegénység, fizetési mérleg hiány, eladósodás, fenntartható gazdasági fejlõdés stb.). Ezek közül valamely probléma hazai megjelenésének, bemutatása. (Például: Magyarország európai uniós tagságának hatása a hazai munkaerõpiacra.)	A gazdasági problémák közül egy-kettõ részletesebb kifejtése. A probléma megoldási alternatíváinak felvázolása.
A globalizáció	A globalizáció fogalma. Napjaink gazdasági együttmûködési formáinak bemutatása. Az együttmûködésbõl származó elõnyök, problémák. Napjaink nemzetközi gazdasági együttmûködésének formái, tendenciái. A fejlett és fejlõdõ országok helye, szerepe a nemzetközi munkamegosztásban. Ez Európai Unió, mint gazdasági integráció.	Küzdelem a gazdasági problémák megoldásáért (környezetvédõ, segélyezõ, regionális stb. programok, szervezetek). A globalizációs folyamatok jellemzése, elõnyeinek és hátrányainak bemutatása. Magyarország integrálódása a világgazdaságba és az EU-ba. Magyarország gazdaságának értékelése a világ más országaihoz képest. Alternatív közgazdaságtan: miért alakult ki, példák a hagyományostól eltérõ válaszokra.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA

KÖZÉPSZINTÛ VIZSGA

1. A vizsga szerkezete

Az egyes vizsgarészek típusa, tartalma, idõtartama és pontozása

Vizsgarész	Tartalmi szerkezet	Idõ (max.)	Adható pontszám (150)	
Írásbeli (projekt) vizsga	**Projektmunka készítése** Egy nagyobb téma feldolgozása, amely részletezve és a gyakorlatra adaptálva tartalmazza a modultárgy több részelemét	Az utolsó év folyamán készíti a vizsgázó, folyamatosan	40	80
Szóbeli vizsga	**A) Tétel: a projektmunka védése** A dolgozattal kapcsolatos általános elméleti kérdés A dolgozathoz kapcsolódó konkrét gyakorlati kérdés	5 perc	40	
	B) Tétel A vizsgakövetelményeknek megfelelõ témákból a kihúzott tétel kifejtése	10 perc	70	

2. AZ ÍRÁSBELI (PROJEKT) VIZSGA KÉSZÍTÉSE

A projektmunka elkészítésének célja, hogy a diákok az elméletben megtanult ismereteiket a gyakorlatban legyenek képesek alkalmazni, miközben belelátnak egy konkrét vállalat napi mûködésébe. Természetesen az általuk választott téma szempontrendszerét a középpontba helyezve mélyebb ismereteket szereznek az adott témából a vállalati konzulensük segítségével. Ez a tanulási forma növeli a diákok önállóságát, problémamegoldó képességét, munkakultúráját.

A vizsga idõtartama

A vizsgázónak körülbelül hat hónap áll rendelkezésre ahhoz, hogy elkészítse produktumát.

A projekt témáit az írásbeli vizsgák megkezdése elõtt legkésõbb hat hónappal nyilvánosságra kell hozni.

A vizsgázónak választania kell egyet a megadott témák közül, egyúttal rögzíteni kell a produktum elkészítésének fázisait és a tanári konzultációs idõpontokat is. Továbbá külsõ konzulenst kell választania.

Az elkészült projektmunkát a vizsgázónak legkésõbb az írásbeli vizsgaidõszak kezdetéig kell leadnia.

Az érettségin kerül sor – tételhúzás mellett – a projektmunka megvédésére. Erre a célra a vizsgázónak 5 perc áll a rendelkezésére. Ez a számonkérési forma lehetõvé teszi, hogy az elmélet és a gyakorlat összekapcsolása élményszerûen, már tapasztalatok formájában váljon tudásuk részévé. Amennyiben a projektmunka a szaktanár és a konzulens szerint értékelhetetlen, akkor a vizsgázó nem tehet szóbeli érettségi vizsgát.

Az írásbeli vizsga leírása

Az írásbeli vizsga alapelvei és kritériumai:

A projektmunka elkészítése önálló kutatási tevékenység legyen. A vizsgázó – tanári konzultációk segítségével – önállóan választ témát, kutatási helyet, kutatási idõt.

Az oktatási intézményben tanult elmélet és a projektmunka készítése során tapasztalt gyakorlat komplexitását kell tükröznie a produktumnak. A választott témakörön belül be kell bizonyítania a vizsgázónak, hogy az általa az elméletben megismert fogalmakat a konkrét vállalkozási gyakorlattal össze tudja kapcsolni. A választott témát a következõ típusú mûfajokban lehet elkészíteni:

- Hagyományos dolgozat 10–15 oldal terjedelemben, amelyben a választott téma alapján a tanuló bemutatja a vállalkozás mûködését, gazdálkodásának körülményeit.
- Kérdõíves felmérés készítése, feldolgozása, elemzése, amellyel a tanuló egy potenciális vállalkozás környezetét, illetve egy, már meglévõ vállalat mûködésének körülményeit vizsgálhatja a primer adatok tükrében.
- Írásban elkészített, szerkesztett interjú, amely lehetõvé teszi a tanuló számára, hogy egy-egy vállalati szakember segítségével, autentikus forrásból nyerjen információkat a vállalkozás egyes részterületeirõl.
- Audiovizuális produktum (reklámfilm, fotósorozat) elkészítése, ennek írásbeli magyarázata, elemzése.
- A fenti mûfajok bármilyen kombinációban történõ alkalmazása elképzelhetõ.

A vizsgaanyag elkészítésének menetét a konzulens tanár folyamatosan ütemezi és ellenõrzi. A munka egyes szakaszait munkanaplóban kell rögzíteni. Az ajánlott konzultációs szakaszok a következõk:

- A téma kiválasztásához szükséges megbeszélés.
- A témához kapcsolódó irodalmak, szakanyagok kiválasztása.
- Kapcsolatfelvétel a kiválasztott vállalkozásokkal.
- Produktum elkészítésének ütemterve.
- A dolgozat vázlatának leadása a felhasznált szakirodalom feltüntetésével. A leadott vázlatot ki kell egészíteni azoknak a kérdéseknek a listájával, amelyek megválaszolása szükséges a dolgozat megírásához.
- Az elsõ változat, „nyerspéldány” leadása.
- Az elkészült projektmunka leadása.
- Tanári bírálat.
- Korrigálás.
- Végleges produktum összeállítása mellékletekkel, bibliográfiával, interjúval és egyéb elkészült anyagokkal együtt.

A projektmunka értékelése

A vizsga értékelésének fontos szempontja, hogy a szaktanárnak bírálnia kell egyrészt a produktum elkészítésének folyamatát, másrészt pedig az elkészített terméket is. Értékelni kell a téma választását, a hipotézisek kialakítását, az ütemterv és a szakirodalom összeállítását, a vázlat és a nyers változat megírását. Értékelni kell a produktum tartalmát, eredményét is. A projektmunka leadásakor a tanulónak mellékelnie kell a munkanaplót. Ebben röviden le kell írnia a feladatválasztással kapcsolatos motivációkat, a munkája során felmerült problémákat, kérdéseket, tapasztalatokat, a projektmunka készítése során alkalmazott módszereket, a döntési helyzeteket, az esetleges akadályokat és ezek megoldását, a feladatmegoldás során tapasztalt személyes élményeket.

A projektmunka megvédése a szóbeli érettségi egyik részeleme. A vizsgázónak röviden ismertetnie kell a választott témát, indokolnia kell választását, be kell mutatnia az elkészült projektmunkát, és röviden válaszolnia kell a bizottság tagjainak kérdéseire.

3. A SZÓBELI VIZSGA

„A” része (A projektmunka védése)

Az érettségi vizsga ezen része szóbeli jellegû. Az érettségi vizsga keretében a diákok errõl a dolgozatról beszélnek, irányított formában, úgy hogy a dolgozat témakörével kapcsolatos kérdéseket kapnak. Így a diákok számot adnak az adott részterülethez kapcsolódó elméleti ismereteikrõl, rámutatnak arra, hogy az általuk tanulmányozott területen milyen módon valósultak meg az elméletben megismert összefüggések.

A projektmunka értékelése

A munkafolyamat részei	**Pontozás a vizsgarészeknek megfelelõen (80)**
A projektmunka készítésének folyamata	15
Projektmunka eredménye	25
Az elkészített projektmunka védése	40

„B” része

A Gazdasági ismeretek középszintû szóbeli vizsga „B” része, jellegét, menetét tekintve „hagyományos” szóbeli vizsgának tekinthetõ. A szóbeli vizsgára a szaktanár 20–25 tételt jelöl ki a megadott témakörökbõl. A követelmények az elõírt középszintû kompetenciákhoz kapcsolódnak.

A szóbeli vizsga alapvetõen a közgazdaságtan alapfogalmaira, az ezekhez kapcsolódó közgazdasági jelenségekre épül, a gazdasági szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a jelöltektõl. A vizsga 150 pontjából erre a vizsgarészre maximum 70 pontot kaphat a jelölt.

	TÉMÁK	Az összeállítandó tételek száma
1.	A közgazdaságtan alapfogalmai, fõbb kérdései, vizsgálódási módszerei	Legalább 1 tétel kötelezõ
2.	A piaci mechanizmus alapvetõ elemei, mûködése, a piacgazdaság jellemzõi	Legalább 1 tétel kötelezõ
3.	A pénz kialakulása és funkciói	Legalább 1 tétel kötelezõ
4.	A fogyasztó, mint a gazdaság egyik kulcsszereplõje, döntési mechanizmusai, illetve a fogyasztói magatartás elemzése	Legalább 1 tétel kötelezõ
5.	A fogyasztói magatartást befolyásoló tényezõk	Legalább 1 tétel kötelezõ
6.	A vállalkozások fogalma, célrendszere, vállalkozási formák.	Legalább 1 tétel kötelezõ
7.	A termelés erõforrásai és felhasználási lehetõségeik.	Legalább 1tétel kötelezõ
8.	Piaci formák és jellemzõik. A racionális vállalkozói magatartás különbözi piaci viszonyok között.	Legalább 1 tétel kötelezõ
9.	A vállalat finanszírozása, a vállalkozás mûködését és vagyoni helyzetét befolyásoló tényezõk	Legalább 1 tétel kötelezõ
10.	A piaci mechanizmus mûködési zavarai	Legalább 1 tétel kötelezõ
11.	A munka, mint termelési tényezõ a gazdálkodás folyamatában	Legalább 1 tétel kötelezõ
12.	A makrogazdaság szereplõi és a makrojövedelem keletkezése.	Legalább 1 tétel kötelezõ
13.	A modern pénz teremtése és a pénzpiac	Legalább 1 tétel kötelezõ
14.	A munkaerõpiac és a munkanélküliség problémájának elemzése	Legalább 1 tétel kötelezõ
15.	Az állam gazdasági szerepvállalásának megjelenése, oka, fejlõdési szakaszai, a gazdasági válságok	Legalább 1 tétel kötelezõ
16.	Költségvetés politika jellemzõi	Legalább 1 tétel kötelezõ
17.	Az infláció és a monetáris gazdaságpolitika jellemzõi	Legalább 1 tétel kötelezõ
18.	A nemzetgazdaság külgazdasági kapcsolatai	Legalább 1tétel kötelezõ
19.	Aktuális gazdasági problémák és megoldási alternatívák	Legalább 1 tétel kötelezõ
20.	A globalizáció.	Legalább 1 tétel kötelezõ

4. Értékelés

A középszintû írásbeli vizsgarész és a középszintû szóbeli vizsgarész egyenkénti legalább 10%-os teljesítését követõen, az osztályzatot és a százalékos teljesítményt a részpontok összege alapján számoljuk. A részpontok meghatározása a központilag készített javítási és értékelési útmutató alapján történik.

II. EMELT SZINTÛ VIZSGA

1. A VIZSGA SZERKEZETE

A vizsga részei

ÍRÁSBELI VIZSGA

Választható részei:

A középszinttel formailag megegyezõ (tartalmilag mélyebb, átfogóbb ismereteket bemutató) projektmunka elkészítése, amelynek témakörei megegyeznek a középszint témaköreivel, vagy meghatározott témakörökhöz (makroökonómia, a mikroökonómia és a nemzetközi gazdasági ismeretek) kapcsolódó feladatok megoldása.
Az emelt szintû érettségi vizsgán az alábbi feladattípusokat tartalmazza a feladatsor:

- Feleletválasztás
- Igaz-hamis állítások indoklással
- Rövid választ igénylõ feladatok
- Számítást, ábrázolást igénylõ feladatok

SZÓBELI VIZSGA

„A” része

– A projektmunka megvédése, vagy
– egy aktuális probléma (globalizáció, privatizáció, fogyasztóvédelem stb.) értelmezése, elemzése egy megadott forrás alapján.

„B” része

A vizsgakövetelményeknek megfelelõ témakörbõl kihúzott tétel kifejtése.

Az egyes vizsgarészek típusa, tartalma, idõtartama, aránya és pontozása

Vizsgarész	Tartalmi szerkezet	Idõ (max.)	Adható pontszám	
Írásbeli (projekt) vizsga	**Projektmunka készítése** Egy nagyobb téma feldolgozása, amely részletezve és a gyakorlatra adaptálva tartalmazza a modultárgy több részelemét	Az utolsó év folyamán készíti a vizsgázó, folyamatosan	40	80
Szóbeli vizsga	**A) Tétel – a projektmunka védése** A dolgozattal kapcsolatos általános elméleti kérdés A dolgozathoz kapcsolódó konkrét gyakorlati kérdés	10 perc	40	
	B) Tétel A vizsgakövetelményeknek megfelelõ témákból a kihúzott tétel kifejtése	10 perc	70	

Vagy

Vizsgarész	Tartalmi szerkezet	Perc	Arány (%)	Maximálisan elérhetõ pontszám	
Írásbeli (hagyo-mányos)	Feleletválasztás	180	12	18	90
	Igaz-hamis állítások indoklással		12	18	
	Rövid választ igénylõ feladatok		8	12	
	Számítást, ábrázolást igénylõ feladatok		28	42	
Szóbeli vizsga	**A) Tétel** Egy aktuális probléma (globalizáció, privatizáció, fogyasztóvédelem, stb.) értelmezésébõl, elemzésébõl egy megadott forrás alapján.	20	40	20	60
	B) Tétel A vizsgakövetelményeknek megfelelõ témákból a kihúzott tétel kifejtése.			40	
Összesen			**100**	**150**	

2. EMELT SZINTÛ VIZSGA „ PROJEKTMUNKA" KÉSZÍTÉSE ESETÉN

AZ ÍRÁSBELI VIZSGA (PROJEKT) KÉSZÍTÉSE

A projektmunka elkészítésének célja, hogy a diákok az elméletben megtanult ismereteiket a gyakorlatban legyenek képesek alkalmazni, miközben belelátnak egy konkrét vállalat napi mûködésébe. Természetesen az általuk választott téma szempontrendszerét a középpontba helyezve mélyebb ismereteket szereznek az adott témából a vállalati konzulensük segítségével. Ez a tanulási forma növeli a diákok önállóságát, problémamegoldó képességét, munkakultúráját.

A vizsga idõtartama

A vizsgázónak hat hónap áll rendelkezésre ahhoz, hogy elkészítse produktumát.

A projekt témáit az írásbeli vizsgák megkezdése elõtt legkésõbb hat hónappal nyilvánosságra kell hozni.

A vizsgázónak választania kell egyet a megadott témák közül, egyúttal rögzíteni kell a produktum elkészítésének fázisait és a tanári konzultációs idõpontokat is. Továbbá külsõ konzulenst kell választania.

Az elkészült munkát a vizsgázónak legkésõbb az írásbeli vizsgaidõszak kezdetéig kell leadnia.

Az érettségin kerül sor – tételhúzás mellett – a projektmunka megvédésére. Erre a célra a vizsgázónak 10 perc áll a rendelkezésére. Ez a számonkérési forma lehetõvé teszi, hogy az elmélet és a gyakorlat összekapcsolása élményszerûen, már tapasztalatok formájában váljon tudásuk részévé. Amennyiben a projektmunka a szaktanár és a konzulens szerint értékelhetetlen, akkor a vizsgázó nem tehet szóbeli érettségi vizsgát.

A vizsga leírása

Az írásbeli vizsga alapelvei és kritériumai:

A projektmunka elkészítése önálló kutatási tevékenység legyen. A vizsgázó – tanári konzultációk segítségével – önállóan választ témát, kutatási helyet, kutatási idõt.

Az oktatási intézményben tanult elmélet és a projektmunka készítése során tapasztalt gyakorlat komplexitását kell tükröznie a produktumnak. A választott témakörön belül be kell bizonyítania a vizsgázónak, hogy az általa az elméletben megismert fogalmakat a konkrét vállalkozási gyakorlattal össze tudja kapcsolni. A választott témát a következõ típusú mûfajokban lehet elkészíteni:

- Hagyományos dolgozat 10–15 oldal terjedelemben, amelyben a választott téma alapján a tanuló bemutatja a vállalkozás mûködését, gazdálkodásának körülményeit.
- Kérdõíves felmérés készítése, feldolgozása, elemzése, amellyel a tanuló egy potenciális vállalkozás környezetét, illetve egy, már meglévõ vállalat mûködésének körülményeit vizsgálhatja a primer adatok tükrében.
- Írásban elkészített, szerkesztett interjú, amely lehetõvé teszi a tanuló számára, hogy egy-egy vállalati szakember segítségével, autentikus forrásból nyerjen információkat a vállalkozás egyes részterületeirõl.
- Audiovizuális produktum (reklámfilm, fotósorozat) elkészítése, ennek írásbeli magyarázata, elemzése.
- A fenti mûfajok bármilyen kombinációban történõ alkalmazása elképzelhetõ.

A vizsgaanyag elkészítésének menetét a konzulens tanár folyamatosan ütemezi és ellenõrzi. A munka egyes szakaszait munkanaplóban kell rögzíteni. Az ajánlott konzultációs szakaszok a következõk:

– A téma kiválasztásához szükséges megbeszélés.
– A témához kapcsolódó irodalmak, szakanyagok kiválasztása.
– Kapcsolatfelvétel a kiválasztott vállalkozásokkal.
– Produktum elkészítésének ütemterve.
– A dolgozat vázlatának leadása a felhasznált szakirodalom feltüntetésével. A leadott vázlatot ki kell egészíteni azoknak a kérdéseknek a listájával, amelyek megválaszolása szükséges a dolgozat megírásához.
– Az elsõ változat, „nyerspéldány” leadása.
– Az elkészült projektmunka leadása.
– Tanári bírálat.
– Korrigálás.
– Végleges produktum összeállítása mellékletekkel, bibliográfiával, interjúval és egyéb elkészült anyagokkal együtt.

A projektmunka értékelése

A vizsga értékelésének fontos szempontja, hogy a szaktanárnak bírálnia kell egyrészt a produktum elkészítésének folyamatát, másrészt pedig az elkészített terméket is. Értékelni kell a téma választását, a hipotézisek kialakítását, az ütemterv és a szakirodalom összeállítását, a vázlat és a nyers változat megírását. Értékelni kell a produktum tartalmát, eredményét is. A projektmunka leadásakor a tanulónak mellékelnie kell a munkanaplót. Ebben röviden le kell írnia a feladatválasztással kapcsolatos motivációkat, a munkája során felmerült problémákat, kérdéseket, tapasztalatokat, a projektmunka készítése során alkalmazott módszereket, a döntési helyzeteket, az esetleges akadályokat és ezek megoldását, a feladatmegoldás során tapasztalt személyes élményeket.

A projektmunka megvédése a szóbeli érettségi egyik részeleme. A vizsgázónak röviden ismertetnie kell a választott témát, indokolnia kell választását, be kell mutatnia az elkészült projektmunkát, és röviden válaszolnia kell a tantárgyi bizottság tagjainak kérdéseire.

A SZÓBELI VIZSGA

„A” része (A projektmunka védése)

Az érettségi vizsga ezen része szóbeli jellegû. Az érettségi vizsga keretében a diákok errõl a dolgozatról beszélnek, irányított formában, úgy hogy a dolgozat témakörével kapcsolatos kérdéseket kapnak. Így a diákok számot adnak az adott részterülethez kapcsolódó elméleti ismereteikrõl, rámutatnak arra, hogy az általuk tanulmányozott területen milyen módon valósultak meg az elméletben megismert összefüggések.

A projektmunka értékelése

A munkafolyamat részei	Pontozásuk
A projektmunka készítésének folyamata	15
Projektmunka eredménye	25
Az elkészített projektmunka védése	40

„B” része:

A vizsgakövetelményeknek megfelelõ témákból kihúzott tétel kifejtése.
(Lásd: Emelt szintû vizsga „hagyományos” írásbeli vizsgadolgozat készítése esetén, a szóbeli tételek témakörei.)

3. EMELT SZINTÛ VIZSGA „HAGYOMÁNYOS” ÍRÁSBELI VIZSGADOLGOZAT KÉSZÍTÉSE ESETÉN

A HAGYOMÁNYOS ÍRÁSBELI VIZSGA

Tartalmi szerkezet

Az ismeretanyag kiválasztása a részletes követelmények emelt szinten meghatározott témaköreihez kapcsolódik. A feladatok az elõírt emelt szintû kompetenciákhoz kapcsolódnak.

Az írásbeli feladatokban, az alábbi arányban jelennek meg a makroökonómia, a mikroökonómia és a nemzetközi gazdaság ismeretei:

Témaegység	**Arány (%)**
makroökonómia	Kb. 40
mikroökonómia	Kb. 40
nemzetközi gazdaság	Kb. 20

Értékelés

Az egyszerû, rövid választ igénylõ feladatok és a számítást, ábrázolást igénylõ feladatok értékelésénél kötelezõ a javítókulcsnak való megfelelés. A tipikus megoldási lehetõségeket ismertetjük és ahhoz központilag készített javítási és értékelési útmutatót adunk.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsga alapvetõen a közgazdaságtan alapfogalmaira, az ezekhez kapcsolódó gazdasági jelenségekre, összefüggésekre és törvényekre épül. A gazdasági szemlélet elsajátításának bemutatását igényli a jelöltektõl. A szóbeli vizsgán kiderül, hogy a vizsgázó képes-e a tényeket, a fogalmakat, az alaptörvényeket szabatosan definiálni, megszerzett ismeretei felhasználásával a gazdasági jelenségeket megmagyarázni, összefüggéseket alkalmazni, és a folyamatokat összehasonlítani.

Tételtípusok:

Minden szóbeli tétel két résztételbõl („A” és „B”) tevõdik össze. Minden „A” tétel egy aktuális probléma (globalizáció, privatizáció, fogyasztóvédelem stb.) értelmezése, elemzése egy megadott forrás alapján. Minden „B” tétel egy közgazdasági témakör általános bemutatását és a témakör meghatározott részeinek részletesebb kifejtését igényli.

A szóbeli témakörei

Az ismeretanyag kiválasztása a részletes követelmények emelt szinten meghatározott témaköreihez kapcsolódik.

	TÉMÁK	**Az összeállítandó tételek aránya**
1.	A közgazdaságtan alapfogalmai, fõbb kérdései, vizsgálódási módszerei	Legalább 1 tétel kötelezõ
2.	A piaci mechanizmus alapvetõ elemei, mûködése, a piacgazdaság jellemzõi	Legalább 1 tétel kötelezõ
3.	A pénz kialakulása és funkciói	Legalább 1 tétel kötelezõ
4.	A fogyasztó, mint a gazdaság egyik kulcsszereplõje, döntési mechanizmusai, illetve a fogyasztói magatartás elemzése	Legalább 1 tétel kötelezõ
5.	A fogyasztói magatartást befolyásoló tényezõk	Legalább 1 tétel kötelezõ
6.	A vállalkozások fogalma, célrendszere, vállalkozási formák	Legalább 1 tétel kötelezõ
7.	A termelés erõforrásai és felhasználási lehetõségeik	Legalább 1 tétel kötelezõ
8.	Piaci formák és jellemzõik. A racionális vállalkozói magatartás különbözi piaci viszonyok között	Legalább 1tétel kötelezõ
9.	A vállalkozás finanszírozása, mûködését és vagyoni helyzetét befolyásoló tényezõk. A tõkepiac	Legalább 1 tétel kötelezõ
10.	A piaci mechanizmus mûködési zavarai	Legalább 1 tétel kötelezõ
11.	A munka, mint termelési tényezõ a gazdálkodás folyamatában	Legalább 1 tétel kötelezõ
12.	A makrogazdaság szereplõi és a makrojövedelem keletkezése	Legalább 1 tétel kötelezõ
13.	A modern pénz teremtése és a pénzpiac	Legalább 1 tétel kötelezõ
14.	A munkapiac és a munkanélküliség problémájának elemzése	Legalább 1 tétel kötelezõ
15.	Az állam gazdasági szerepvállalásának megjelenése, oka, fejlõdési szakaszai, a gazdasági válságok	Legalább 1 tétel kötelezõ
16.	Költségvetés politika jellemzõi	Legalább 1 tétel kötelezõ
17.	Az infláció és a monetáris gazdaságpolitika jellemzõi	Legalább 1 tétel kötelezõ
18.	A nemzetgazdaság külgazdasági kapcsolatai	Legalább 1 tétel kötelezõ
19.	Aktuális gazdasági problémák és megoldási alternatívák	Legalább 1 tétel kötelezõ
20.	A globalizáció	Legalább 1 tétel kötelezõ

A tételcímek jellemzõi, összeállításuk

A központilag meghatározott tételek a témakörök tematikus problémaorientált bemutatása.

Értékelés

A vizsgázónak folyamatosan, mondanivalóját logikusan elõadva, a szaknyelv szabályait betartva, önállóan kell felelnie.

A szóbeli felelet értékelése a központi értékelési útmutató alapján történik.”

„JUDAISZTIKA

I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

Bevezetés:

Az érettségi tételek összefoglalják a judaisztika tárgy lényegi elemeit. A zsidó vallás egyfelõl egy, a mindennapokban megélt elõírásrendszer, másfelõl a spiritualitás forrása. Hitünk három alapon nyugszik: a tér, az idõ és az ember szentségén.
Tér, mint a Szentföld, illetve a jeruzsálemi Szentély helye.
Idõ, mint az Isten által kijelölt Sábát, illetve az emberek által meghatározott ünnepek ideje, s az ezekbõl fakadó szellem fontossága.
Ember, mint Isten képmása, mely képesség az Istenhez való közeledése a parancsolatok (micvák) által. Ez történhet közösségi szinten is, a micvák szellemében irányító vezetõk segítségével.
E gondolatok alapján az érettségi témakörök a következõk:

Tér:
- *Izrael földje – Erec Jiszráel*
- *Honfoglalás*
- *Szentély – Zsinagóga, Bét Hámikdás – Bét Kneszet*

Idõ:
- *Szombat – Sábát*
- *A három zarándokünnep*
- *A Félelmetes napok*
- *Örömünnepek*
- *A zsidó naptár*
- *Böjt és gyász*

Ember, mint egyén:
- *A zsidó étkezési szokások – Kásrut*
- *Zsidó szimbólumok és kegytárgyak*
- *A zsidó élet körforgása*
- *A zsidó esküvõ*
- *A 613 parancsolat – A 613 micva*
- *A Szent Iratok*
- *A zsidó törvények – A hálháhá*
- *Zsidó filozófia*
- *Az ima*

Ember és közösség:
- *A zsidó nép gyökerei*
- *A zsidó nép vezetõi*
- *Nõk a Bibliában*
- *Egy híres magyarországi rabbi*
- *A zsidó közösség és a zsidó otthon*
- *A zsidó nép õstörténete*
-

1. A zsidó naptár

- Csillagászati háttér: *nap, hét és hónap meghatározása holdciklus, napciklus magyarázata*
- Újhold: *tanúskodás, kihirdetés, Hillél reformja, újholdi liturgia és szokások*
- Naptárismeret: *hónapok felsorolása, és ünnepeik megnevezése*
- Különleges évek: *Szombat év, Az 50. év, szökõév – Smitá és Jovél évek*

Fogalmak: újhold, a hónap megszentelése, dicsõítõ zsoltárok, újhold megszentelése, szökõév
(ros hodes, kidus háhodes, Hálél, kidus leváná, sáná meuberet)

2. A három zarándokünnep

- Peszáh: *az ünnep forrása, a kovásztalanítás folyamata, a pászka (mácá) készítése, a szédereste lefolytatása, az egyiptomi kivonulás történetét tartalmazó könyv, a Hágádá ismerete, az ünnep különbözõ nevei és liturgiája, a félünnep*
- Sávuot: *omerszámlálás, Lag baOmer, az ünnep forrása, a Tóraadás története, a Tízparancsolat jelentõsége, a parancsolatok (micvák) felosztása, a betérés fogalma, az ünnep szokásai, az ünnep különbözõ nevei*
- Szukot: *az ünnep forrása, a sátor jellemzõi, a négy fajta növény, a félünnep, az ünnep nevei, Smini Áceret és Szimhát Torá*

Fogalmak: pészahi elõkészületek, négy pohár bor, négy fiú, ómerszámlálás, 613 parancsolat, sátor, körmenet, Tóra örömünnepe, kohanita áldás, halottakra való emlékezés, az omerszámlálás 33. napja
(szfirát háomér, tárjág micvot, hákáfot, birkát kohanim, mázkir, lag baomer)

3. Örömünnepek

- Hanuka: *történelmi háttér, a gyertyagyújtás szertartása, az ünnep liturgiája, az ünnep folklórja*
- Purim: *történelmi háttér, Eszter böjtje, a Megila olvasás szabályai, a négy purimi parancsolat (micva), az ünnep liturgiája és folklórja*

Fogalmak*:* Makkabeus felkelés, hanukai csoda, gyertyagyújtással kapcsolatos elõírások, Eszter története, ajándékozás, ünnepi lakoma
(pirszuméj niszá, nérot micvá, Megilát Eszter, misloách mánot, mátánot leevjonim, szeudát purim)

4. Nagyünnepek

- Zsidó Újév, (Ros háSáná): *forrása, jelentõsége, a sófárfújás szabályai, szertartás és liturgia, szimbolikus ételek*
- a megtérés tíz napja: *szlihot, kivré cádikim, betoldások az imában, Gedáljá böjtje, Sábát Tsuvá*
- Engesztelés Napja (Jom Kipur): *az ünnep szabályai, szertartása és liturgiája, egyéb szokásai*

Fogalmak: mézes alma, bûneinktõl való megválás, fogadalmak feloldása, ünnepi viselet, Jónás könyve, kohanita áldás
(táslich kápárot, hátárát nedárim, kitli, Kol Nidré, Neilá, Joná, Birkát Kohánim)

5. Szombat (Sábát)

- forrás: *Sábát a Tórában*
- szabályok: *a Sábát törvényei, a Sábát ünnepi rendje,*
- litugia: *szertartások, áldások, használati eszközök*
- Sábát, mint pihenõnap: *a Sábát jelentõsége a zsidó családban és a zsidó nép történetében*

Fogalmak: szombat (Sábát) fogadása, szombat (Sábát) szentelés, 39 munkatilalom, hetiszakasz, prófétai szakaszok, életmentés, (Sábát) szombati elõkészületek, szombati (Sábát) lakomák, szombat (Sábát) búcsúztatás
(kabalat Sábát, kidus, párását hasávua, háftárá, pikuah nefes, hávdálá)

6. A zsidó étkezési szokások – Kóserság (Kásrut)

- kóser fajták: *állatok és halak, ismertetõjegyek*
- kóserolás: *hús és edények, a kóser vágás*
- kóser konyha: *tejes és húsos, berendezés*
- a kóserság jelentõsége: *a családban és a közösségben*

Fogalmak: „Ne fõzd a gödölyét anyja tejében," kóser bor, fõzési szabályok, tejes - húsos szétválasztása, fogyasztható húsok, egyéb étkezési törvények
(jájin neszech, bisul nochri, nevelá, tréfli, sechitá, tvilát kélim, hálávi, bászári)

7. Zsidó szimbólumok és kegytárgyak

Fogalmak:

- szimbólumok: *Izrael térképe és lobogója, Függetlenségi Nyilatkozat, Dávid csillag*
- kegytárgyak: *imaszíjak, imalepel, szemlélõrojtok, ajtóra helyezett pergamentekercs, Tóratekercs és tartozékai, a fejfedõ, hanukai gyertyatartó, kosszarvból készült kürt, serleg, naptár, illatos fûszer, pálmaág, kalács, (kalács)takaró, Szent könyvek, (tfilin, tálit, cicit, mezuzá, kipá, hánukiá, sófár, szidur, máhzor, luách, beszámim, luláv, bárhesz, bárhesztakaró, Tánáh)*

8. A zsinagóga és kialakulása

- Pusztai Szentély (Miskán): *forrása, terve, kivitelezõje, berendezési tárgyak*
- Jeruzsálemi Szentély: *építõi, helye, célja és funkciója, történelmi háttér*
- Zsinagóga: *célja és funkciója, berendezési tárgyai, tisztviselõi, mûvészete, a zsinagóga, mint közösségi központ*

Fogalmak: oltár, gyertyatartó, Frigyszekrény, Tóraolvasó asztal, emelvény, a közösség és az elõimádkozó helye
(bét hámikdás, bét kneszet**,** mizbéách, menóra, áron, sulhán, bimá, ezrát násim, minján, ámud)

9. A zsidó közösség és a zsidó otthon

- közösségi élet: *jótékonyság, közösségi ima*
- családi élet: *vendégfogadás, szemérmesség, tisztasági törvények*

Fogalmak: jócselekedetek, adomány, közösségi ima, szemérmetesség, rituális tisztasági elõírások a családban
(gemilut hászádim, cedáká, tfilá becibur, cniut, táhárát hámispáchá)

10. A zsidó élet körforgása

- születés: *Körülmetélés (brit milá), névadás, az elsõszülöttek megváltása, a zsidó név jelentõsége*
- búcsúzás: *halál és temetés*

Fogalmak: körülmetélés, temetõ, sírkõ, temetés
(brit milá, bét háhájim, mácévá, kvurá)

11. A zsidó esküvõ

- párválasztás: *szabályok, felkészülés az esküvõre*
- esküvõ: *szabályok és szertartások, a résztvevõk és feladataik*
- házasságlevél: *szabályai szerkezete, tartalma*

Fogalmak: rituális fürdõ, eljegyzés, gyûrûátadás, házasságlevél, võlegény, menyasszony, tanuk, férj, feleség, házi béke, válólevél
(mikve, éruszin, kidusin, „háré át mekudest li…”, ketuvá, hátán, kálá, édim, éset is, slom bájit, get)

12. Gyász és böjt

- közösségi gyász: *böjtnapok (Gedáljá, Tévét 10., Támuz 17., Áv 9.), Jom háSoá*
- egyéni gyász: *a temetés és a gyász szabályai*

Fogalmak: böjt, Szentély pusztulás, a halott elõkészítése a temetésre, gyász, halálozási évforduló, gyászbeszéd
(com, hurbán, táhárá, kádis, jórcájt. heszped)

13. A zsidó nép gyökerei

- õsatyák: *történetük, szerepük a zsidó nép formálásban, leszármazottaik*
- õsanyák: *történetük, szerepük a zsidó nép formálásban, leszármazottaik*
- a zsidó törzsek: *kialakulásuk, a lévi törzs szerepe*

Fogalmak: Õsapák, õsanyák, kohaniták, leviták, izraeliták
(Ávot, imáhot, Kohén, Lévi)

14. A zsidó nép õstörténete

- Egyiptom: *a fogság évei*
- Exodus: *a kivonulás története, kinyilatkoztatás, néppé válás*
- vándorlás: *negyven év a sivatagban, fontos események*

Fogalmak: egyiptomi fogság, a tíz csapás, kivonulás Egyiptomból, kinyilatkoztatás, manna
(gálut micráim, jeciát micrájim, Mátán Torá, mán)

15. A parancsolatok (micvák)

- A micvák besorolása: *A tórai és rabbinikus parancsolatok, parancsoló és tiltó micvák*
- A micvák jelentése: *kapcsolat Isten és ember között, a micvák, mint a zsidó élet formálói*

Fogalmak: 613 parancsolat, a Tóra áldásai
(tárjág micvot, birkát háTorá)

16. Honfoglalás

- Józsuá: *a zsidó nép új vezetõje, a Szentföld meghódítója*
- A hódítás: *a kánaáni népek, az ország felosztása, a bírák kora*

Fogalmak: Jerikó, Jordán, Simon, filiszteusok, békeajánlat és háború
(Jerichó, Járden, Simson, plistim)

17. A zsidó nép vezetõi

- Kohén: *kötelességei és jogai egykor és ma*
- király: *kötelességei és jogai, Saul, Dávid, Salamon*
- próféta: *a közvetítõ Isten és ember között, a próféták szerepe az ókori izraeli társadalomban*
- Messiás: *elképzelések a megváltás koráról*

Fogalmak: a kohén öltözete, áldozatok, Juda és Izrael, próféta
(kehuná, trumá, hosen, urim vetumum, cic, korbánot, Jiszráel Jehudá, návi)

18. Nõk a Bibliában

- õsanyák: *történetük, szerepük*
- Sifrá és Puá: *történetük, szerepük*
- prófétanõk: *történetük, szerepük*

Fogalmak: Debóra, (Dvorá), Mirjám, Eszter

19. A szent iratok

- Zsoltárok: *kialakulásuk, a liturgiában betöltött szerepük*
- az öt tekercs: *kialakulásuk, a liturgiában betöltött szerepük*
- Jób: *a történet üzenete a zsidó gondolkodásban*

Fogalmak: Zsoltárok könyve, Prédikátor könyve, Siralmak könyve, Az öt tekercs (Tehilim, Kohelet, Échá, hámes Megilot)

20. Vallási törvények (A hálahá)

- a zsidó törvénykezés: *a fontosabb jogforrások*
- a zsidó jog fejlõdése: *korszakok, jelentõs személyek*
- a zsidó etika: *a zsidó etika jellegzetességei*

Fogalmak: Szóbeli Tan, vallási bíróság (torá sebáálpe, Sulhán Áruh, bét din)

21. Zsidó filozófia

- *Maimonidész élete*
- *Maimonidész, mint rabbi, filozófus és orvos*
- *Maimonidész munkássága, új gondolatai*

Fogalmak: 13 hitágazat (jud-gimel ikárim)

22. Az ima

- Az imakönyv: *felépítése, fontosabb részei*
- Imák: *kialakulásuk, idõpontjaik*
- Áldások: *típusok és szabályok*

Fogalmak: Fõbb imádságok, Az imák elnevezései (Smá, Smone eszré, Sáchárit, Minchá, Árvit**)**

23. Rabbinikus tevékenység Magyarországon

Egy magyarországi rabbi élete és munkássága.

24. Izrael földje (Erec Jiszráel)

- Izrael a térképen: *földrajzi elhelyezkedés, régiók*
- Izrael szentsége: *források, az országhoz kötõdõ elõírások, a letelepedés micvája*
- A modern Izrael Állam: *kialakulása, jelentõsége a zsidó nép életében*

Fogalom: Emlékezés napja, Függetlenség napja, Jeruzsálem napja (Jom háZikaron, Jom háÁcmáut, Jom Jerusálájim)

II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A judaisztika érettségi vizsga középszintû szóbeli vizsga.

A vizsgán a jelölt tételt húz. A tételeket, illetve a tételsort, középszintû minta tételsor alapján az intézményben tanító szaktanár az iskolai vallási vezetõ (rabbi) irányításával állítja össze. A szóbeli feleletet a vizsgáztató szaktanár értékeli.

Az elérhetõ maximális pontszám 50. A vizsgán elért pontszámot a vizsgáztató tanár értékelõ lapon rögzíti.

SZÓBELI VIZSGA

A szóbeli vizsgán a jelölt a kihúzott tétel kérdéseire válaszol a maximum 30 perces felkészülés után. A felelet idõtartama 15 perc.

A felkészüléshez a jelölt a Bibliát, a Próféták könyveit és egyes Szent Iratokat, valamint térképeket és a szaktanár által kiadott szemelvényeket, cikkeket használhat forrásanyagként.

Tartalmi szerkezet

A szóbeli tétel két A és B résztételbõl áll.

A tételsort úgy kell összeállítani, hogy a két részfeladat között tartalmi összefüggés ne legyen.

Mindkét résztétel kérdése a tartalmi követelmények témaköreihez kapcsolódó ismereteket ellenõrzi, a jelölt feladata a téma önálló kifejtése.

A tételek száma tanulócsoportonként legalább 20.

A tételekben meg kell jelennie a követelményrendszerben meghatározott valamennyi témakörnek.

A jelöltek a tételek pontos megfogalmazását és a részletek párosítását a vizsga elõtt nem ismerhetik meg.

A vizsgán a jelölt a résztételeket tetszõleges sorrendben fejtheti ki, de mindkét tételt ki kell fejtenie.

A jelöltnek folyamatosan, logikusan felépítve és a judaisztika nyelvezetének megfelelõ használatával, önállóan kell felelnie.

A szaktanár betekint a jelölt vázlatába, de csak a legszükségesebb esetben szakíthatja félbe a vizsgát, tehet fel segítõ, irányító kérdéseket.

A vizsga értékelése:

A középszintû szóbeli vizsga 50 pontot ér. Az **A** tételre adott válasz 30, a **B** tételrere adott felelet 20 pont. Ebbõl számítandó az érettségi végsõ jegye.

Elégtelen a vizsga akkor, ha a tanuló a két kérdés egyike kapcsán sincs tisztában az alapvetõ fogalmakkal, eseményekkel, személyekkel, ha a tanár segítõ, irányító kérdéseire sem tud felelni.

Jeles a jegy akkor, ha a tanuló képes önállóan, összefüggõ gondolatokban ismertetni válaszát, használja a megfelelõ szaknyelvet, logikusan építi be válaszába a felkészülésnél használt segédanyagot.

Ezeken túlmenõen a felelet értékelése a szokásokhoz igazodva történik, a 100/1997. (VI. 13.) kormányrendelet alapján.

Értékelõ lap a középszintû érettségi vizsgához:

	Szóbeli A tétel		**Szóbeli B tétel**		**Összes pontszám**	**Érdemjegy**
A vizsgázó neve	**Tartalom maximum 25**	**Felépítés maximum 5**	**Tartalom maximum 15**	**Felépítés maximum 5**	**Maximum 50**	

”

„KATONAI ALAPISMERETEK ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGY I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

a. A vizsgatárgy általános fejlesztési követelményei:

A középiskolás fiatalok intézményes katonai nevelése sem nálunk, sem Európa más országaiban egyáltalán nem új keletû dolog. A katonai középiskolák, internátusok, kollégiumok, egyéb – a hadsereg által fenntartott – oktatási és nevelési intézmények több helyütt mûködnek és hasznosan szolgálják a tiszt, és tiszthelyettesi utánpótlás képzését azon hadseregek rendszerében, amelybe illeszkedik a középszintû oktatás és nevelés.

A katonai alapismeretek tantárgy az intézmény oktatási-nevelési tervének nélkülözhetetlen eleme. A tantárgy oktatása során a tanulók megismerik és megkedvelhetik a hivatásos katonai pályát. A katonai alapismeret tantárgy oktatása során, kihasználva a tantárgy nyújtotta kiváló lehetõséget, tudatosan fejleszthetõ a nevelõmunka több területe (értelmi, érzelmi, erkölcsi, esztétikai, testi és katonai nevelés). Így növendékeink fizikai-pszichikai edzettsége, stressztûrõ képessége, egészségügyi állapota, fegyelme, szervezhetõsége, a kultúrák iránti érdeklõdése, intelligenciája meghaladhatja a polgári életben érettségizett korosztály átlagát.

b. A vizsgateljesítményt alkotó tudásanyag

A tanulóknak el kell sajátítaniuk a szabályozott katonai életrend és hivatásos tiszti és tiszthelyettesi életpálya elemi követelményeinek összefüggéseit. A tantárgycsoportok ismereteinek tantervi követelmények szerinti feldolgozása, alkalmazása eredményeként a növendékek (tanulók) megfelelõ adottságaira, képességszintjeire alapozva fejlesszék ki a katonai felsõoktatásba történõ felvételihez szükséges értelmi képességstruktúrákat, amelyeket alkotóan tudnak majd alkalmazni a felsõfokú képzés, illetve saját önmûvelésük során.

c. A vizsgatárgy strukturált, tematizált összetevõi

A vizsga megoszlása az írásbeli és a gyakorlati vizsgarészek között tantárgyrészenként:

Fsz.	Tanórai foglalkozás	Vizsga formája	
		írásbeli	gyakorlati
1.	Szabályzat ismeret	X	
2.	Alaki rendgyakorlat		X
3.	Magyar Honvédség és NATO ismeretek	X	
4.	Katonai tereptan	X	X
5.	Munkavédelmi és biztonságtechnikai ismeretek	X	

6.	Egészségügyi ismeretek	X	
7.	Jogi ismeretek	X	
8.	Lövészeti ismeretek		X

d. Tartalmi követelmények

Szabályzat ismeret: írásbeli vizsga

– A katonákkal szemben támasztott követelmények.
– Alapvetõ magatartási szabályok.
– Fegyelmi felelõsség, anyagi felelõsség.
– A parancsnok és helyettesei.
– A parancsnok jogai és kötelességei.
– A század szolgálati személyei.
– A laktanyai napirend általános szabályai.
– Az ügyeleti szolgálatok.
– A növendékek (diákok) kötelességei és jogai.
– A katonák és a rendõrség tagjainak viszonya.
– A katonák viszonya más hadseregek katonáihoz és az ezzel kapcsolatos szabályok.
– A középiskolai napirend.
– A katonák elismerése, fegyelmi felelõsségre vonása.
– A katonák által benyújtott beadványok intézésének rendje.

Alaki rendgyakorlat: gyakorlati vizsga

– Alaki fogások és mozdulatok fegyver nélkül.
– Fordulatok álló helyben és mozgás közben.
– A sapka le- és felvétele.
– Mozgás raj alakzatban.
– Fordulatok álló helyben, rajkötelékben.
– Kilépés raj alakzatból, elöljáróhoz való menet, jelentés, jelentkezés, távozás.
– A szakasz alakzatváltoztatásai.
– A raj sorakoztatása, megindítása, megállítása.
– Tiszteletadás rajkötelékben, álló helyben és menet közben.

Magyar Honvédség és NATO ismeretek: írásbeli vizsga

– A Magyar Honvédség katonai tanintézetei.
– A Magyar Honvédségnél a hivatásos tiszti vagy tiszthelyettesi állományba lépés lehetõségei, feltételei.
– A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem egyetemi szintû képzési rendszere.
– A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem fõiskolai szintû képzési rendszere.
– A Magyar Honvédségnél folyó tiszthelyettesi képzés rendszere.
– A Magyar Honvédség fegyvernemei.
– A Magyar Honvédség tiszt és tiszthelyettes képzési rendszere.
– A NATO európai szervezete és struktúrája, Magyarország és a Magyar Honvédség integrációja az európai szervezetbe.
– A Magyar Honvédség haderõnemei, fegyvernemei, szakcsapatai.
– A Magyar Honvédség részvétele a békefenntartásban.
– A haderõfejlesztés fontossága.

Katonai tereptan: írásbeli vizsga

– Egyezményes jelek.
– Az azimut fogalma és fajtái.
– A Magyar Köztársaság katonaföldrajzi értékelése.
– A terepvázlat készítés módja és szabályai.

Katonai tereptan: gyakorlati vizsga

– A 39/49.M tájoló használata, a tájolóval végezhetõ mûveletek.
– Tájékozódás terepen térkép alapján.
– Menetvonalvázlat készítés.

Munkavédelmi és biztonságtechnikai ismeretek: írásbeli vizsga

– A munkavédelem fogalma, területei.
– A tûzriadó terv tartalma, a tûzriadó elrendelésének módja, teendõk tûz esetén.
– Környezetvédelmi feladatok a középiskola mikrokörnyezetében, hulladékgyûjtés, környezetkárosító tevékenységek.

Egészségügyi ismeretek: írásbeli vizsga

– Az elsõsegélynyújtás.
– Az eszköz nélküli egyszerû betegvizsgáló eljárások.
– A légzés vizsgálata.
– A vérkeringés vizsgálata.
– Az eszméletlen állapotot észlelve az újraélesztési tevékenység sorrendje.
– Elsõsegélynyújtás eszméletlen beteg számára.
– Eszméletlen, jól lélegzõ beteg légutainak szabadon tartása (stabil oldalfekvés).

Jogi ismeretek: írásbeli vizsga

– A jogrendszer, joghierarchia.
– A nemzetközi hadijog.

Lövészeti ismeretek: gyakorlati vizsga

– A légfegyverek ismertetése: a légpuska fõ részei, mûködése, mûködése közben elõforduló akadályok.
– A 48.M kispuska technikai adatai, fõ részei, mûködése, mûködése közben elõforduló akadályok.
– A 42.M kézigránát rendeltetése, fõ részei, mûködése.
– A lõtéren betartandó biztonsági rendszabályok.
– A kézigránátdobás technikájának oktatása, a dobás gyakorlása álló, térdelõ és fekvõ testhelyzetben gyakorló kézigránáttal.

II. A VIZSGA LEÍRÁSA

Írásbeli vizsga

a) A vizsgázók a központilag elkészített írásbeli (elméleti) feladatlapot töltik ki. A katonai alapismeretek érettségi vizsga esetében az írásbeli vizsga idõtartama 120 perc.

b) Az elméleti (írásbeli) vizsga feladatlapjainak feldolgozása, értékelése a kiadott javító-kulcs alapján történik.

Gyakorlati vizsga

A gyakorlati vizsga 3 feladatból áll a három tantárgyrésznek megfelelõen:

1. Az alaki rendgyakorlatok részvizsga – a tantárgy jellegébõl és tartalmi követelményeibõl fakadóan – érinti a vizsgázók teljes létszámát, így a gyakorlati vizsga elsõ részét képezi minden tanuló vonatkozásában, ennek megfelelõen elõször csak alaki tételeket húznak a tanulók, majd az utolsó vizsgázó után kerül sor a. tereptani ismeretek, illetve a lövészeti alapismeretek tételek kihúzására
2. A katonai tereptan tantárgy részvizsga gyakorlati ismereteinek vizsgázó általi bemutatása a helyi sajátságoknak, körülményeknek megfelelõen helyben történik.
3. A lövészeti alapismeretek tantárgy részvizsga gyakorlati ismereteinek vizsgázó általi bemutatása helyben történik.

A vizsgázókra lebontott tiszta munkaidõ 15 perc.

A vizsgahelyek berendezéséről, a vizsgához szükséges eszközökrõl a vizsgáztató intézmény gondoskodik.

A vizsgakérdések összeállításának, kidolgozásának szempontjai:

Írásbeli vizsga: a vizsgakérdések összeállítása, kidolgozása során figyelembe kell venni, hogy a tanuló a résztantárgyakat mennyi óraszámban tanulta, melyek azok a kiemelt fontossággal bíró elméleti-ismereti követelmények, amelyek alapján a vizsgázó számot adhat az érettségi során az eddig megszerzett tudásáról.

Az írásbeli vizsga kérdései összeállításánál – az óraszámok figyelembevételével – javasoljuk a következõ résztantárgybeli kérdések eloszlását:

– szabályzatismeret (28 óra):	6–8 feladat;
– Magyar Honvédség és NATO ismeret (28 óra):	6–8 feladat;
– Katonai tereptan (30 óra):	7–9 feladat;
– Munkavédelmi és biztonságtechnikai ismeretek (8 óra):	2–3 feladat;
– Egészségügyi ismeretek (4 óra):	1–2 feladat;
– Jogi ismeretek (4 óra):	1–2 feladat.
Összesen:	23–32 feladat

A kérdések számának kialakításánál javasoljuk a feleletalkotásos, feleletválasztásos és feleletkiegészítéses feladattípusok arányának figyelembevételét. (Ha a feladatok között magas a feleletalkotásos típus aránya, javasoljuk a kevesebb, nagyobb feleletválasztásos arány esetén a magasabb számú feladatok kiadását.)

Gyakorlati vizsga: a vizsgakérdések összeállítása, kidolgozása során figyelembe kell venni, hogy a tanuló a résztantárgyak (alaki – tereptan – lövészet) vizsgája folyamán olyan jellegû gyakorlati feladatokat kapjon, melyek alapján meg lehet gyõzõdni arról, hogy a vizsgázó képes-e megszerzett elméleti-gyakorlati ismereteit a gyakorlatban alkalmazni.

Értékelés

Az írásbeli vizsgarészt pontszámmal kell értékelni. Az elérhetõ maximális pontszám 100 pont.

A gyakorlati vizsgarészt – alaki rendgyakorlat, tereptan ismeretek, lövészeti ismeretek – résztantárgyanként külön-külön kell pontszámmal értékelni. A gyakorlati vizsgán elérhetõ maximális összpontszám 50 pont.

Alaki rendgyakorlat	20 pont
Katonai tereptan	15 pont
Lövészeti ismeretek	15 pont

Az elérhetõ maximális pontszám 150 pont, amelyet százalékos teljesítményben is ki kell fejezni. A százalékos teljesítményt a vizsgaszabályzatnak megfelelõen kell érdemjegyben kifejezni. A vizsgaszabályzat elõírja, hogy az elégséges érdemjegy eléréséhez mindkét vizsgarészbõl külön-külön legalább 10% teljesítése szükséges.”

„UTAZÁS ÉS TURIZMUS ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGY

I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

Az utazás és turizmus érettségi vizsgatárgy középszinten tehetõ le.

Témakörök	Követelmények[1]
Kötelezõ modulok	
1.1. Az idegenforgalom jellemzõi, fejlõdési tendenciái	Az idegenforgalom és a nemzetgazdaság kapcsolata, arányok, fejlõdési trendek a világban és Magyarországon. A turizmus hatása a népességmegtartásra és foglalkoztatottságra. Fõbb statisztikai adatok. *A statisztikai adatok, trendek értelmezése. Több adatból következtetések levonása, lehetséges hipotézisek megfogalmazása.*
1.2. Az idegenforgalmat befolyásoló tényezõk	Szezonalitás, krízisérzékenység. Ár – érték arány. Sztereotípiák. Az idegenforgalom és a természeti és társadalmi környezet kölcsönhatásai. *Hazai és helyi példák a befolyásoló tényezõkre. Aktuális példák a világturizmust befolyásoló gazdasági, politikai, társadalmi eseményekre.*
1.3. A szervezett utak típusai	Egyéni és csoportos utazás. Utazás szervezõk, utazási irodák. Hivatásturizmus, konferencia turizmus. Incentive utazások. Vallási turizmus. Rendezvény turizmus. Ifjúsági, sport és kaland turizmus. Gyógyidegenforgalom. Falusi turizmus. *Utazásszervezõk, utazási irodák mûködésének vázlatos ismerete. Utazási típusok és vevõkörök megfeleltetése.*
1.4. Szálláshelyek	A szálláshelyek besorolásai, szolgáltatásai. Szállodák és szállodaláncok. Kastély és kúriaszállók. Üdülõfalvak. Apartman-házak. Time-share rendszer. Panziók. Fizetõ vendéglátás. Ifjúsági szállók. Kempingek. *Szolgáltatások és ár-érték arány ismerete a szálláshelyeken.*
1.5. Közlekedés	Légi-, vasúti-, vízi-, közúti közlekedés – elõnyök és hátrányok. Városi közlekedés. *Menetrendek, internetes keresési lehetõségek ismerete és használata.*

[1] Az álló betûs szöveg az ismeretek, a dõlt betûs a képességek vizsgálatára vonatkozó követelményekre vonatkozik.

1.6. Vendéglátás	A vendéglátóhelyek típusai, besorolásai. Éttermek, vendéglõk. Gyorséttermek, franchise rendszerek. Kávézók, cukrászdák. Borozók, sörözõk. Nemzeti gasztronómiai sajátosságok. *Menüsor összeállításának alapjai. Adott vendéglátóhely értékelése.*
1.7. Programszervezés	Programszervezés, forgatókönyv. Városi programok, idegenvezetés. Bálok, karneválok, kiállítások. Különleges nagyrendezvények (pl. Sziget, Mûvészetek völgye). Tematikus parkok. Programok a természetben, nemzeti parkok, aktív pihenés. *A célcsoport igényeinek megismerése és a programok hozzáigazítása forgatókönyvben.*
1.8 Útlevél, vízum, biztosítás, pénz	A magyar útlevél formai és tartalmi sajátosságai, igénylése. Vízum kötelezettség és vízumkérelem. Utazási biztosítások fajtái. Valuta és deviza, készpénzkímélõ eszközök fajtái és használatuk (utazási csekk, bank- és hitelkártyák, voucher, készpénz küldés). *Bank- és hitelkártyák jellemzõi, használatuk. Megfelelõ biztosítás kiválasztása. Útlevél és vízumkérelem.*
Választható modulok – Környezetvédelem és idegenforgalom	
2.1. Fenntartható fejlõdés	A gazdasági hatékonyság: az erõforrások kíméletes használata. Szelíd idegenforgalom, zöld turizmus, ökoturizmus. A növekedés határai. *A turizmus természeti és társadalmi hatásainak esetpéldán, szimuláción való elemzése. Beavatkozási lehetõségek felismerése, döntési pontok azonosítása.*
Választható modulok – Vállalkozás és marketing az idegenforgalomban	
3.1 Vállalkozási formák	Egyéni vállalkozó, betéti társaság, korlátolt felelõsségû társaság és részvénytársaság. *Adekvát vállalkozási forma kiválasztása egy tervezett tevékenységhez, figyelembevéve annak természetét, nagyságrendjét.*
3.2 A turisztikai termék jellemzõi	Az ipari termékek és szolgáltatási termékek közötti hasonlóságok és különbségek. A vevõi bizalom. Piaci verseny. *Adott vevõcsoport igényeinek felismerése és ajánlat ötlet.*
3.3 Marketing	SWOT – helyzetelemzés (igény és kínálat). 5P a marketingben. Marketing mix. Kommunikáció a vevõkkel, PR. *Marketing terv készítése és annak indoklása.*

3.4 Vállalkozás indítása	A sikeres vállalkozás indításának feltételei. Cégalapítás. Ötlet, indulótõke, üzleti terv, hitel lehetõségek. A sikeres vállalkozó személyes tulajdonságai. *A vizsgázó önismeretének demonstrálása.* *Saját vállalkozási ötlet.*
Választható modulok – Falusi turizmus	
4.1 Falusi vendéglátás a múltban és jelenben	Vendéglátás és gazdálkodás összefüggései falun – Magyarországon és külföldön. A falusi vendéglátás szervezetei. *Helyi lehetõségek elemzése a falusi vendéglátás szempontjából.*
4.2 A falusi vendéglátás jellegzetességei	A vendégfogadás helyszíne (ház, kert). Programok és gazdálkodás. *Saját, családi vállalkozás tervezése, elindítása.*

II. A VIZSGA LEÍRÁSA

Formailag az érettségi vizsga két vizsgarészbõl áll. A tanuló az elvárt képességekrõl „gyakorlati" vizsgán, ismereteirõl pedig a hagyományos értelemben vett szóbeli vizsgán számol be. A vizsga „gyakorlati" része kétféleképpen teljesíthetõ: elõre elkészített záródolgozat és annak szóbeli megvédése, vagy az érettségi vizsga alkalmával tételekben megadott feladat, probléma helyszíni megoldása útján.
Ennek megfelelõen:
1. rész:
Gyakorlati (írásban beadott) vizsga: A tanuló az októberben közzétett, központilag meghatározott projekt témákból választva záróvizsga dolgozatot ír. A meghirdetett témakörök gyakorlati ill. kutatómunkára épülnek. Errõl a munkáról a tanuló 8–10 gépelt oldalnyi munkában számol be. (Ehhez csatolhatók az egyéb anyagok – fotók, statisztikák, kérdõívek stb.) Leadási határidõ az írásbeli érettségi vizsgák kezdetének napja.
A vizsgáztató tanár a szóbeli vizsgán a beadott záródolgozatra vonatkozó kérdéseket tesz fel.

vagy:

Gyakorlati vizsga: A tanuló tételt húz a központilag megadott tételek közül, majd 30 perc felkészülési idõ után max. 15 percben beszámol a tételben megadott probléma megoldásáról. A gyakorlati tételek megoldásához segédanyagokat kell biztosítani (térképek, menetrendek, prospektusok, Internet használat, táblázatok, könyvek stb.).

2. rész:

Elméleti vizsga: A vizsga második részében a tanuló egy elméleti tételt húz és 30 perc felkészülési idõ után legfeljebb 15 percben számot ad tudásáról. A 20 elméleti tételbõl 15 kapcsolódhat az elsõ négy (kötelezõ) modulhoz, és 5 tétel a további 3 (választható) modulhoz.

III. Értékelés

A szaktanár a vizsgázó teljesítményét összesen 1–100 pontig értékelheti. A pontszám a két vizsgarészbõl egyenlõ arányban áll össze, azaz az elméleti-szóbeli tételre maximum 50, és ugyanígy a „gyakorlati”-szóbeli tételre vagy a projektfeladatra és a szóbeli megvédésére együtt 50 pont adható. A vizsgázó ugyanakkor egyik vizsgarészbõl sem érhet el 10%-nál kevesebbet az elégséges osztályzathoz.

A szaktanár pontozását a következõ szempontok szerint végzi:

- Fogalmak és alapadatok ismerete.
- Logikus problémakezelés és érvelés.
- Önálló vélemény és annak következetes képviselete.
- A tananyagban nem található, a tárgyhoz tartozó információk, ismeretek gyûjtésének, felhasználásának képessége.

A pontszám átváltása százalékra és osztályzatra az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet szerint történik.”

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a Szerkesztõbizottság közremûködésével.
A Szerkesztõbizottság elnöke: dr. Pulay Gyula. A szerkesztésért felelõs: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1—3.
Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelõs kiadó: dr. Kodela László elnök-vezérigazgató.
Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Elõfizetésben megrendelhetõ a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál
Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.
Elõfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közremûködésével. Telefon/fax: 266-6567.
Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.
Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában, illetve megrendelhetõ a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.
2005. évi éves elõfizetési díj: 89 148 Ft. Egy példány ára: 184 Ft 16 oldal terjedelemig, utána +8 oldalanként +161 Ft.
A kiadó az elõfizetési díj évközbeni emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

05.0170 — Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelõs vezetõ: Burján Norbert.